

PAX ET BONUM

MIR IN DOBRO

Draga Gelt
Veronika Ferfolja

PAX ET BONUM MIR IN DOBRO

Delovanje slovenskih frančiškanov
in redovnih sester skozi 50 let v Avstraliji 1951 - 2001
The presence of Slovenian Franciscans
and religious nuns among Slovenians in Australia
from 1951 until 2001

**Draga Gelt
Veronika Ferfolja**

**Slovenska verska in kulturna središča v Avstraliji
Slovenian Religious and Cultural Centres in Australia
Melbourne 2001**

PAX ET BONUM

MIR IN DOBRO

Delovanje slovenskih frančiškanov
in redovnih sester skozi 50 let v Avstraliji 1951 - 2001
The presence of Slovenian Franciscan priests
and nuns in Australia
from 1951 to 2001

Draga Gelt
Veronika Ferfolja

Slovenska verska in kulturna središča v Avstraliji
The Slovenian Religious and Cultural Centres in Australia
Melbourne 2001

Slika na ovitku - Front cover: Zorka Černjak

ISBN: 0-9579168-0-9
Gelt, Draga & Ferfolja, Veronika
PAX ET BONUM - MIR IN DOBRO

© Copyright
Slovenian Religious and Cultural Centre Ss Cyril and Methodius
19 A'Beckett Street, Kew, Victoria 3101, Australia
Telephone +61 (3) 9853 8118

Design and Desktop publishing: Draga Gelt
Prepress: Finsbury Printing
Printed and bound by: Finsbury Printing (E. Orel)

KNJIGI NA POT

Kronika Slovencev v Avstraliji je zamisel in dolgoročni načrt neutrudne Slovenke v Melbournu, vsestranske kulturne delavke Drage Gelt, ki je za projekt pridobila tudi zgodovinarko Veroniko Ferfolja. Del tega projekta je knjiga, ki jo imate v rokah. Letos namreč praznujemo petdesetletnico prihoda prvih dveh slovenskih frančiškanov v Avstralijo.

S pomočjo številnih sodelavcev in obsežnega arhiva v verskih središčih je Draga zbrala ogromno gradiva, ki vam želi zaokroženo predstaviti delovanje Frančiškovih bratov in sester na petem kontinentu. O vsakem redovniku in redovnici boste najprej našli nekaj življenjepisnih podatkov, potem se sami predstavijo v dopisih, pogovorih, spominih in podobno, na koncu pa je še angleški povzetek. Besedilo spremljajo številne fotografije in dokumenti, ki poživijo predstavitev.

Monografija ob zlatem jubileju je spomin in zahvala vsem patrom in sestram, ki so v Avstraliji delovali v teh petdesetih letih; tistim, ki so bili tu kratko obdobje, ali pa so rojakom pod Južnim križem darovali vse svoje življenske moči. Izid knjige so omogočili vsi, ki so s prednaročilom izrazili željo, da bi ta del kronike izšel v lepi knjižni obliki. Zahvaljujem se Dragi Gelt, Veroniki Ferfolja, Tonetu Gorjupu in vsem sodelavcem, ki ste jima pomagali, ter prednaročnikom.

H Kroniki Slovencev v Avstraliji more prispevati vsak rojak. Če boste na fotografijah ali v besedilu te knjige našli pomankljivosti, vas lepo prosimo, da sporočite dopolnjene podatke arhivarki Veroniki Ferfolja. Le tako bo prihodnja Kronika lahko celovita in natančna. Upam, da bodo naslednje strani našle širok krog bralcev po vsem svetu. Posebno pa bi želeli, da jo v roke vzamejo tudi mlajše generacije Slovencev, zato je Veronika o vsakem patru in redovni sestri pripravila povzetek njihovega delovanja v angleščini.

Ni mogoče zajeti bogastva navzočnosti redovnikov in redovnic v celoti, čeprav je monografija obsežna, vendar sem vesel, da je skrbno in dolgotrajno zbiranje in urejanje podatkov našlo pot do vas. Naj jo preko vas najde še do koga!

p. Metod Ogorevc OPM

Versko in kulturno središče sv. Cirila in Metoda, Kew, Melbourne, julij 2001

ZAHVALE – ACKNOWLEDGEMENTS

Iskrena hvala vsem, ki ste na kakršen koli način pomagali pri pripravi snovi in fotografij, z denarno pomočjo, pri zbiranju podatkov in vsem, ki ste sodelovali pri pogovorih. Posebno se želiva zahvaliti p. Metodu Ogorevcu za vzpodbude, korekture knjige in pomoč, da je knjiga lahko izšla; Tonetu Gorjupu, ki je bil najina vez v Sloveniji, Rosemary Saražin za pregled vseh letnikov *Misli*, *Ave Marie* in drugih publikacij; in provincialki Frančiškank Brezmadežne, sestri Mariji Kadiš za povzetke o posameznih sestrah.

We are grateful to all who in any way helped with the preparation of this book. This includes all who helped with source material and photos, giving or gathering information, financial support, technical advice, or encouragement.

Special thanks go to Father Metod Ogorevc for his trust, enthusiasm, diligent proofing and marketing. Special thanks also go to: our main collaborator of support in Slovenia, Tone Gorjup; to Rosemary Saražin, who gathered much of the source material in Australia; and to the head of the Slovenian Order of the Sisters of the Immaculate Conception, Sister Marija Kadiš, for her contributions.

Thanks also to Fathers Valerijan Jenko, Janez Tretjak and Filip Rupnik, for their support and the support of their communities; Alfred Brežnik, Milena Brgoč, Mirko Cuderman, Zorka Černjak, Društvo sv. Eme, Cvetko Falež, Jožica Gerden, Glas Slovenije and Slovenia Media House, Slavica Kolarič, Dušan Lajovic, Tilka Lenko, Marta Magajna, Marija Oppelt, Danica Petrič, Rosemary Poklar, Andrej Sauperl, Anica Smrdel, Derrick Stone - Pioneer Design, Simon Špacapan - Distinction Printing and Silva Zenta.

Without the help and cooperation of so many, this book would not have been possible. However, all errors contained herein are of course ours.

Hvala - Thank you!
Draga and Veronika

VSEBINA

STRAN

Predgovor - Foreword	3
Zahvale - Acknowledgements	4
Uvod - Introduction	7
Posvetilo - provincial p. Stane Zore	9
S. Frančišek Asiški: <i>Vsemogočni, večni ...</i>	10
Pater Beno Korbič in Klavdij Okorn	11
Dr Ivan Mikula	29
Pater Rudolf Pivko	44
Pater Bernard Ambrožič	56
Pater Bazilij Valentin MBE	70
Pater Odilo Hajnšek	112
Pater Valerijan Jenko OAM	122
Pater Stanko Zemljak	146
Pater Filip (Inocenc) Ferjan	161
Pater Bernard Goličnik	174
Pater Lavrencij Anžel	189
Pater Janez Tretjak	197
Pater Ciril Božič	223
Pater Tone Gorjup	239
Pater Niko Žvokelj	252
Pater Tomaž Menart	264
Pater Metod Ogorevc	273
Pater Filip Rupnik	290
G. Edvard Sedevic	302
G. Štefan Krampač	304

VSEBINA**STRAN**

Posvetilo provincialke sestre Marije Kadiš	307
Sv. Frančišek Asiški: <i>Gospod, naredi iz mene ...</i>	308
Sestre Frančiškanke Brezmadežne	309
Mati Romana Toplak	317
Sestra Silvestra Ifko	320
Sestra Ema Pivk	326
Sestra Hilarija Šanc	332
Sestra Pavla Kaučič	336
Sestra Monika Antolin	341
Sestra Ksaverija Jerebic	345
Sestra Maksimiljana Kaučič	351
Sestra Mirjam Horvat	356
Sestra Marija Kadiš	362
Sestra Marjeta Domanjko	365
Sestra Majda Kadivnik	366
Sestra Zalika Svenšek	369
Sestra Petra Kropich	372
Sestra Francka Žižek	377
O avtoricah - About the Authors	383

UVOD

V pristanišče Fremantle v Zahodno Avstralijo je 29. novembra leta 1947 priplula ameriška tovorna ladja z begunci iz Evrope. Z njo je ta celina postala cilj številnim Slovincem, ki so v taboriščih v Italiji, Avstriji in Nemčiji čakali na obljubljeni deželo. Peščici rojakov, ki so že pred tem zgradili svoje domove v Avstraliji, se je v naslednjih nekaj letih pridružilo vsaj dva tisoč Slovencev, vendar je bil to šele začetek. Nova domovina jim je dala kruh in streho nad glavo; pogrešali pa so starše, slovensko besedo, pesem, knjigo in tudi duhovnika. Iskali so stik s prijatelji in znanci, s katerimi so delili usodo begunstva in prosili za to in ono.

Nekateri so poznali verski list *Ave Maria*, ki je med Slovenci v Ameriki skrbel za utrjevanje verskega življenja in narodne zavesti. Prav prek njega so začeli iskati duhovnika, ki bi jih nagovarjal in spodbujal v domačem jeziku. Tako je Stanko Šubic iz Adelaide na uredništvo med drugim pisal: ...»Zdaj smo Slovenci raztreseni po vsej Avstraliji in naša največja težava je v tem, da nimamo niti enega slovenskega duhovnika.« Prošnje je dobival tudi škof Gregorij Rožman, ki je takrat bival v Clevelandu in z veliko vnemo skrbel za slovensko Cerkev po svetu. Razmere v Avstraliji, zlasti v Sydneyu, je škofu Rožmanu prvi podrobneje predstavil Gorazd Jože Čuješ. Tako je škof najprej njemu sporočil novico, da je našel duhovnika. V pismu, ki mu ga je 17. avgusta 1950 poslal iz Clevelanda, je zapisal: »Vi ste mi prvi dali podatke o slovenskih imigrantih v Avstraliji, zato Vam sporočam, da se je posrečilo dobiti dva slov. duhovnika za Avstralijo. Sta to frančiškana p. Klavdij in p. Beno, oba iz Dachaua, ki sta že nekaj časa tu v USA in znata že nekaj angleščine. Kje bosta se naselila, se bo šele videlo na licu mesta, kjer bo bolj potrebno, ponudb imate več. Ako ne pride vmes kakšna svetovna politična ovira, bosta začetkom oktobra mogla odpotovati. Spremljajo ju naše najboljše želje in molitve, da bi mogla za Slovence in morebiti Hrvate mnogo storiti. Pozdrav in blagoslov!«

Zaradi dolgotrajnega urejanja dokumentov se je prihod p. Klavdija Okorna in p. Bena Korbiča precej zavlekel. Na poti pa ju je spremljala Marija z Brezij. Na njen praznik, 24. maja 1951, sta se odpravila na pot prek oceana in čez dva dni pristala na letališču v Sydneyu. V naslednjih dveh letih sta postavila temelje slovenski Cerkvi v Avstraliji. Obiskala sta vse večje skupine rojakov v Sydneyu in jih začela zbirati pri rednem bogoslužju. Povezala sta jih s slovenskim mesečnikom; prva številka *Misli* je izšla 25. januarja 1952. Rojaki v Melbournu so se zbrali k prvi slovenski maši v aprilu 1952, Slovenci v Adelaidi pa dober mesec dni zatem. Prav pri mašah so se izoblikovale prve prepoznavne slovenske skupnosti, rojaki pa so s pomočjo *Misli* začutili, da se tudi na tej celini rojeva Slovenija. Čeprav sta p. Klavdij in p. Beno po dveh letih odšla nazaj v Ameriko, ljudi nista pustila brez duhovne oskrbe. Nadomestil ju je p. Rudolf Pivko, ki so ga kitajski komunisti po petih letih delovanja v tamkajšnjih misijonih izganili. V Perthu pa je bil takrat že koroški duhovnik Ivan Mikula, ki se je kasneje pridružil delu za naše izseljence na vzhodni obali

V petdesetih letih se je Slovenska Cerkev na peti celini močno razrasla. Njeno zgodovino je zaznamoval blizu trideset frančiškanskih duhovnikov in slovenskih sester, ki so med rojaki ostale petindvajset let. Sprva so patri prihajali iz Združenih držav Amerike in obenem pripadali tamkajšnemu komisarijatu Slovenske frančiškanske province. Duhovno pa jih je spremljal tudi škof v izgnanstvu dr. Gregorij Rožman. Obisk prvega škofa iz domovine, Janeza Jenka iz Kopra, in leto dni zatem prvega duhovnika, p. Stanka Zemljaka, sta prinesla nekaj sprememb. Frančiškanska provinca Sv. Križa se je na plenarni seji julija 1970 odločila, da patri v Avstraliji poslej spadajo neposredno pod provinco. Tako so se prvim duhovnikom, ki so prišli iz kustodije pridružili še tisti iz Slovenije, ki danes nadaljujejo delo svojih predhodnikov. O tem, kaj vse so delali prvi in njim sledeči skozi petdeset let, pa boste brali na naslednjih straneh.

Tone Gorjup
Ljubljana, junij 2001

Slovenians first began arriving to Australia in great numbers after WWII. Not much more than a scattered handful, these Slovenians soon began seeking a Slovenian priest to help them with their spiritual needs. They wrote for help to *Ave Maria*, the Slovenian Catholic Monthly in the USA, and to Bishop Rozman, the former Bishop of Ljubljana who was himself a refugee. On August 17, 1950, Bishop Rozman wrote to Jože Čuješ, "As you were the first to give me details of Slovenians in Australia, I am informing you that we have succeeded in getting two Slovenian priests for Australia. These are the Franciscans, Fathers Klavdij and Beno, both ex-Dachau and who have been in the USA for some time and already know some English." Arriving in Sydney on May 26, 1951, these priests began the long tradition of Slovenian Franciscan service in Australia.

When Frs Beno and Klavdij returned to the USA in 1953, Fr Rudolf and the diocesan priest, Dr Mikula continued their work. A steady stream of Slovenian priests continued to come to Australia, first from the USA and then from Slovenia. In 1966 the Slovenian Franciscan priests were joined by nuns of the Order of the Immaculate Conception, who worked here until 1991. The work these nuns and priests have done over the years has varied, changing according to the nature of the Slovenian community in Australia and of the nuns and priests themselves.

This chronicle provides a brief biography of each nun and priest and tries to capture their individual contributions. It is a thankyou to them all.

Veronika Ferfolja
Melbourne, julij 2001

SLOVENSKI FRANČIŠKANI V AVSTRALIJI

Sv. Frančišek je brate pošiljal po svetu, da bi živeli med ljudmi in jim z zgledom in besedo prinašali oznanilo Jezusa Kristusa. Tako so tudi slovenski frančiškani odhajali k ljudem, k Slovincem v Avstralijo, da bi z njimi delili radosti in bremena življenja.

*p. Stane Zore, frančiškanski provincial
Ljubljana, maj 2001*

Vsemogočni, večni,
pravični in usmiljeni Bog,
daj nam bednim,
da bomo zaradi tebe delali,
kar vemo, da hočeš,
in vedno hoteli, kar je tebi všeč;
da bomo notranje očiščeni,
notranje razsvetljeni
in vžgani z ognjem Svetega Duha
mogli hoditi po stopinjah
tvojega ljubljene Sina,
našega Gospoda Jezusa Kristusa
ter le po tvoji milosti
priti k tebi, Najvišji;
ti, ki v popolni Trojici
in nedeljivi Enoti živiš in kraljuješ v slavi, vsemogočni Bog,
na vse veke vekov.
Amen.

Sv. Frančišek Asiški

P. Klavdij Okorn

Rodil se je 8. 11. 1912 v Dolenji vasi v župniji Podbrezje. V frančiškanski red je vstopil leta 1929. Bogoslovje je študiral v Ljubljani, kjer ga je škof Rožman 1936 posvetil v duhovnika. Dve leti zatem je postal kaplan pri Sv. Krištofu (Bežigrad) v Ljubljani. Tam je ostal do decembra 1944, ko so ga Nemci zaprli in 5. 3. 1945 odpeljali v Dachau. Po bivanju v begunskih taboriščih v Nemčiji se je leta 1948 naselil v ZDA. Nekaj let je deloval na slovenskih župnijah pri sv. Štefanu in sv. Juriju v Chichagu. Na prošnjo škofa Rožmana je skupaj s p. Benom Korbičem 24. 5. 1951 odšel k Slovincem v Avstralijo. Po preteku dovoljenja za dveletno bivanje v tej zvezni državi sta se vrnila nazaj v ZDA. P. Klavdij je zatem več kot dvajset let vodil župnijo sv. Janeza v Milwaukeeu. Od 1977 pa je bil župnik pri sv. Štefanu v Chichagu, kar je ostal do smrti 11. 7. 1979. Pokopan je na Ameriških Brezjah v Lemontu. P. Klavdij je odločitev za delo med Slovenci na peti celini sprejel skupaj s p. Benom, s katerim je doživel koncentracijsko taborišče Dachau, življenje v begunstvu in zatem nekajletno delo z izseljenci v Chichagu. V Avstraliji je prevzel delo na terenu z obiskovanjem rojakov v begunskih taboriščih in kasneje v Melbournu in Adelaidi. Vse to pa v sodelovanju s p. Benom, ki je bil vezan bolj na Sydney in urejevanje Misli. Delo med slovenskimi izseljenci je oteževala tako cerkvena kot svetna oblast, ki sta želeli priseljence čimprej vključiti v avstralsko skupnost. Avstralski frančiškani pa so bili obema v veliko oporo.

P. Beno Korbič

Rojen je bil 28. 8. 1914 v Zbiljah pri Smedniku. V frančiškanski red je vstopil po nižji gimnaziji v Novem mestu. V duhovnika je bil posvečen l. 1940 v Ljubljani, kjer je dočkal drugo svetovno vojno. Kot kaplan pri Marijinem oznanjenju je skrbel za jetnike. Zaradi sodelovanja s Slovensko legijo so ga Nemci zaprli in zatem odpeljali v Dachau. Po osvoboditvi taborišča je nekaj let skrbel za slovenske begunce na Bavarskem. Leta 1949 je odšel v ZDA in kot duhovnik deloval v Lemontu ter Johnstownu. 26. maja 1951 skupaj s p. Klavdijem Okornom je prišel v Sydney, kjer sta ostala dve leti. Po vrnitvi v Ameriko je bil do leta 1961 kaplan v Willardu, potem pa je večino duhovniških let preživel v Lemontu, kjer živi še danes. P. Beno je z mnogimi rojaki delil usodo taboriščnika in kasneje begunca, zato se je zlahka prevzel skrb za izseljence. Za premostitev začetnih težav, ki sta jih imela s p. Klavdijem pri navezovanju stika s Slovenci v Avstraliji, sta takoj razmišljala o listu, ki bi izhajal v slovenskem jeziku. Dovoljenje sta dobila šele po daljših

prizadevanjih. P. Beno je prevzel glavno skrb za Misli in dopisovanje z bralci. Poleg duhovnih, domoljubnih in drugih prispevkov je oblikoval tudi prvi otroški kotiček. Bralce je seznanjal s predpisi uradnih ustanov, ki so zadevali priseljence. Patra sta posredovala tudi za rojake v begunskih taboriščih po Evropi, da so lahko prišli v Avstralijo.

*Ave Maria,
junij 1951, str:*

Slovo

... Prav na praznik Marije Pomagaj, dne 24. maja v ranem jutru, bosta odšla med avstralske Slovence dva člana našega frančiškanskega lemonskega komisariata. To sta p. Klavdij Okorn in p. Beno Korbič ... P. Beno in p. Klavdij sta doma iz istega gorenjskega kraja, v isti klerikaški družinici sta se pripravljala na duhovniški poklic. Med nesrečno vojno sta skupno delila strahote dachauskega taborišča ... Zdaj pa se skupno podajata na delo med Slovenci, ki so brez dušnega pastirja, raztreseni po vsem avstralskem otoku ...

*Breda Čebulj
Sajko, Med
srečo in
svobodo:
avstralski
Slovenci o sebi,
str. 125 - 126,
Jože Čuješ
je povedal
naslednje:*

... No, smo pa pršli hitro do spora zarat politike, ne. Najprej z duhovščino. Namreč, ugotovili smo, da je zelo težko, ker nimamo nubenga, k bi lahko šov vn is taborišča al pa z enga taborišča u drugo taborišče iskat Slovence, da bi zvedl od doma kaj, ne. Ker zves ni blo z Jugoslavijo, denarja ni blo, da bi si dopisoval, radija nismo mel, časopisa nismo mel. "No," smo rekl, "edini, ki nas lahko reši, bi biv slovenski duhovnik."

Vedl smo, da nm Emigration Department Avstralije plača, da bi obiskovav posebno stare ludi. Ker Cerkev je internacionalna, ne, nudi duhovniku stanovanje in tko naprej. No, jest sm pisov u Ameriko in sm dobiv nazaj pismo, da nobedn od ne vem koliko slovenskih duhovnikov ni prpravljen it u Avstralijo. No, in to nas je pogrelo.

Potem, nekako, sta za to željo zvedla dva slovenska duhovnika frančiškana u Ameriki. In tista dva sta se prostovolno javla, da prideta sm in da bi Slovcem pomagala, kolkor bi mogla za eno gotovo dobo samo. Namreč, ondva nista smela preko te dobe izven Amerike bit, drugače ne bi dobila ameriškega državljanstva. To je biv Klavdijo Okorn in pa Beno Korbič. No, in patr Beno je biv nekej izrednega. On je use, kar je kjerkoli dobiv ali zaslužu, on je use dav revnim, otrokom ... Včasih je spav pr men. In enkrat smo mu mi prali perilo: on je mev majce s tistim obližem zakrpane!

No, in ta dva duhovnika sta ogromno nardila za Slovence kot za skupnost. Posebno sta pomagala tistim, ki so bli bol korajžni ali bol predrzni in so šli stanovat u privatna stanovanja. Potem so pa tam zašli u težave, ker niso znali jezika. Ludje so jih okroh prnesl, so mel nesrečo in tko. In tadva duhovnika sta hodila tut iz enga hostla, kjer so živel samo moški, ki so tam delal, u druge hostle, kjer so živele njihove žene in družine. Sta prenašala denar, pošto in tko naprej, ker moški niso mogli plačat vožno, da bi se pelal sto in sto mil obiskat družine. Niti niso mel časa.

No, in pol smo se nekako povezal in enkrat na mesc smo mel u tem taborišču tud mašo slovensko; so ludje prišli ot usepovsod. Smo tisto mašo odpeli. Pol smo pa mal pil, mal jedl, smo kupil salame, vino, kruh in smo pel. In tko se je začela naša družabnost. To so bli čist prvi začetki. No, met te prve začetke se šteje tut prvi slovenski časopis u Avstraliji ...

*Patra Klavdij in Beno pred samostanom v Lemontu
Pater Beno, levo, pater Klavdij, desno
P. Klavdij, maša v Lemontu (slike iz Ave Marie)*

*Pismo
Slovencem,
Božič 1951
Rev. Claude
(Klavdij) Okorn
Rev. Beno
Korbic
45 Victoria Str.
Waverley . NSW
– slovenska
duhovnika v
Avstraliji.*

Dragi v Gospodu!

Božič je tu. Globoko v srcu nam tiči neizbrisni spomin na vse lepe navade zdrene s tem praznikom. Tedaj smo razočarani. Vročina, znak poletja, nam hoče vzeti še to, kar smo si s težavo ohranili skozi vsa ta leta beganja iz kraja v kraj.

Nov dom smo našli. Novo življenje smo začeli. V skrbeh, kaj bomo oblekli in s čim bomo povečali ... blagostanje, da bo utihnila želja po boljsem, smo zelo zanemarili klic duše po Bogu. Dobri Bog še čaka, da se nanj spomnimo. Nenasitne želje srca nam ne dajo ne miru, ne dosega cilja. Vrnitev k Bogu je tisto, kar nam še manjka. Poskusimo. Že psalmist je vedel: Zastonj se trudijo zidarji, če Gospod ne zida hiše.

Materina želja, predno smo odšli po svetu je bila: pošten bodi in Boga ne pozabi. ... Duh božiča naj bo duh duhovne obnove in resnične volje za dobro po božji volji in cerkveni postavi. Samo to vodi do prave sreče in blagostanja. Žejni resnice in ljubezni v odnosu drug do drugega, še mi recimo s pastirji: Pojdimo torej v Betlehem in pogledajmo to, kar se je zgodilo in nam je oznanil Gospod. Oni so tam našli Jezusa in Marijo. To bomo našli tudi mi, ker božič je praznik izgubljenega raja.

V tem duhu vesele božične praznike in srečno novo leto.

Ps. Polnočnica za Slovence bo letos v hostelu VILLAWOOD. Zbirališče od 9 pm do polnoči v obednici Unita No. 1. Po polnočnici vlaki na vse strani. Preglejte vozni red.

Z božjo in vašo pomočjo bo začel izhajati slovenski časopis tudi v Avstraliji. Pošiljajte prispevke in zbirajte naročnike. Vsa pojasnila dobite pri uredniku lista g. Rev. Benu Korbič-u.

*Ave Maria, julij
1951, str. 215
Pismo iz
Avstralije*

... V soboto, 26. maja sva srečno pristala na Mascot-letališču v Sydney, Avstralija. Vsa vožnja od San Francisca je trajala 29 ur ... Nihče naju ni pričakoval, saj niso vedeli, da prideva ... Provincialni tajnik nam je pokazal škofijsko listo duhovnikov. Kar pogledala sva: med duhovniki, ki delujejo med New Australians, sta bila tudi najina imena. Seveda sva bila označena kot "Slovaka". Zmota sva takoj popravila.

Obiskala sva kardinala, ki nama je dal vse fakultete. On je tajnik izseljeniškega komiteja, od katerega sva zdaj popolnoma odvisna. Sva kaplana, slična vojaškima kuratom. Dobiva mesečno plačo 10 funtov in tudi stroške za vožnjo bodo povrnili. P. Beno ostane za enkrat v škofiji Sydney, jaz pa bom potoval iz kraja v kraj.

*Ave Maria, julij
1951, str. 215
Pismo iz
Avstralije
Dne 7. junija,
p. Klavdij:*

Pravkar se nahajam v taborišču Greta blizu Maitlanda, nekako 130 milj severno od Sydneya. Zelo veliko „velemesto barak“, nad pet tisoč ljudi. Pravi Babilon vseh narodnosti, kar jih premore Evropa. Naših ljudi: Slovencev, Hrvatov in še ostalih jugoslovanskih katoličanov je precej. Obiskal sem jih po barakah in našel celo nekaj družin, s katerimi smo bili skupaj v Nemčiji. Bili so zares veseli ... Je pa v kampih hudo: po sobah ni ne miz, ne stolov, prostora komaj toliko, da postaviš eno večjo in eno manjšo posteljo. Povečini so tu le ženske z otroci. Moški so posebej v tako imenovanem Hostels blizu Sydneya.

Taborišče ima svojega kaplana – Avstralca, pomaga pa mu poljski kaplan, ker je tu 45 odstotkov Poljakov. Ljudje so versko nasplošno precej brezbrizni. Prva skrb je, da se vsak

čim prej znebi taborišča. A to je precej težko, ker jih veže kontrakt za dve leti ...
Moj prvi obisk je imel namen ljudi spoznati in jih spomniti na versko dolžnost. Vidim pa, da bo težavno delo. Pa saj gre za duše ...

*Misli, januar
1952, str 1
p. Klavdij*

MISLI nam bodo na razpolago, ko si želimo domače besede, bodo kakor molitev vernikov v cerkvi, kot kramljanje pod lipo ali razgovor med fantom in dekletom. Ko nimamo kaj čitati, *MISLI* bodo tu. Ko želiš vesti o naših krajih in ljudeh, boš to našel v njih. Ne veš kaj storiti, kam se obrniti, iščeš informacij, ne pozabi *MISLI*. *MISLI* hočejo služiti poduku in zabavi, poplemenitenu duha in srca. Povzdigovati hočejo duha k Bogu in srce k dobremu.

*Misli, februar
1952, str 6
Iz Australije ...*

Siding, Vic. – Pristrčno hvala za lepo božično poslanico in za list, katerega sem pravkar prejel ...lepo in hvale vredna tudi, da sta se žrtvovala dva slovenska duhovnika in prišla med nas – koštrune. Pri današnjih razmerah in okoliščinah bi sicer naši ljudje sčasom docela pozabili, da je poleg telesnega blagra, treba Misliti tudi še na kaj drugega in da človek ni na svetu samo za to, da je, pije in gleda konjsko dirko ...

Brisbane Qld. – Z velikim veseljem sem prejel Vašo nepričakovano prvo številko časopisa, za katerega se Vam najlepše zahvaljujem, kakor tudi žena. ...

Ipswich Qld.-Pred kratkim sem prejel časopis *MISLI*, ki sem se ga zelo razveselil. Res, da je skromen, toda mi smo obogateli že s tem, da imamo časopis, čeravno je še zaenkrat tako majhen ...

Unandarra NSW – Z izrednim veseljem sem prejel prvo številko našega lista, ter se Vam zanj iskreno zahvaljujem. Kakor Vi in Vaši sodelavci želite in se trudite, da se list uveljavi med avstralskimi Slovenci, tako Vam tudi jaz želim poln uspeh ter sem Vam pripravljen po svojih močeh pomagati....

*Ave Maria,
marec 1952,
str. 87,91;
p. Beno in p.
Klavdij*

Pismo iz Avstralije

... V tem času, kar sva tukaj, sva dobila zvezo že z mnogimi našimi naseljenci. Seveda je bilo treba mnogo potov, povpraševanja in iskanja. Saj ni bilo dneva, da ne bi skušala ugotavljati, kje so še raztreseni naši ljudje. In ne brez uspeha.

Ljudje nas srečavajo z različnimi občutki, zlasti, kadar se srečamo prvikrat. Vendar morava reči, da so na splošno prijazni in postrežljivi. Dobiva včasih ljudi, ki ne morejo prikriti navdušenja nad najinim prihodom ...

P. Beno je bil od katoliškega osrednjega odbora določen, da bo maševal v Hostelu Villawood, nekako 18 milj iz mesta. V Hostelu je nekako 40 Slovencev in je bilo tako že lažje misliti na izpeljavo načrta. Uspeh je bil kar lep, saj se je zbralo k polnočnici nad sto Slovencev. Nekateri so prišli čez 60 milj daleč. Slovenci so sami organizirali pevski zbor, ki pa žal zaradi premalo vaj ni mogel priti do izraza ...

Pouk po katoliških šolah upravljajo razni redovi, moški in ženski. Pouk je ves v angleščini in midva morava poučevati vse le v angleškem jeziku. Misliti na slovenski pouk, pa četudi le verouk, v Avstraliji ni drugo kot prazna bajka ...

P. Beno na obisku pri ženinu, 1951 (E. Fritze)

J. Čar in M. Hartman ob obisku p. Klavdija v Melbournu, 1952 (M. Hartman)

P. Beno z novoporočenko Štefi Fretze, roj. Merlak, 1951 (E. Fritze)

P. Beno s svati na ulici pred cerkvijo: Štefi in Ludvik Mrkša, Štefi, Emil in Ana Fretze, dr. Charles de Kossout, Pavla Tinta in Betty, 1951 (E. Fretze)

Misli, 25. junij
1952, str 1

POZDRAV ŠKOFA ROŽMANA

List Misli – glasilo društva Slovencev - z zanimanjem in toplo skrbjo preberem, ko ga prejmem. To so prve obširnejše vesti o Slovencih v Australiji. Kakor vse druge Slovence, razkrojene po svetu, tako obiskujejo moje Misli tudi vas v Australiji. Vsem brez razlike zdravja in ugodne delovne razmere, da bi si mogli čimprej vsi postaviti vsaj skromen dom za svojo družino, v katerih bi mogli gojiti vse lepe slovenske običaje, slovensko besedo in pesem, da se tajinstvene in svete vezi, ki nas vežejo na prelepo slovensko domovino ne pretrgajo. Brez božjega blagoslova naše delo nima trajne vrednosti. Naj Vas ta blagoslov spremlja in Vas bo spremljal, če mu svoje duše odprete vsaj s kratko vsakdanjo molitvijo, z otroško vdano Mislijo na očeta; ki je nad nami in vodi pota našega življenja. V njegovi roki smo varni!

Z Bogom v srečno življenje v novem svetu!

Gregorij Rožman, škof.

Misli, junij
1952, str. 2, 7
p. Klavdij

Obisk v Melbournu

... Že dolgo sem sanjal o tem, kako priti tja in poiskati raztresene ude našega malega, a tako razkropljenega naroda. Končno je le uspelo. Sporočil sem Stanetu, ki ga nisem drugače poznal kot iz pisem, da bom prifrčal, ker mi tako ostane več časa, kakor da se vozim z vlakom. Srečala sva se na letališču. Nisva si še dobro segla v roke. Že sva bila sredi pogovora in načrtov kako in kaj. Dogovorila sva se za drugi večer, ko bova vse podrobno pregledala in se pripravila za obiske; čez dan dela kot večina in ga ni mogoče dobiti. Obisk je bil strogo verskega značaja. Pred durmi je bila velika noč. Treba je nove obleke ne samo na zunaj ampak tudi v duši. Malo nerodno je, posebno, če pride tako, kar iznenada ... S Stanetom sva se zmenila, da pošljeva obvestila ljudem, katerih naslove sva imela, ker obiskati jih je itak nemogoče, vsaj vseh ne. Sklenjeno – storjeno. To je bilo najino pravilo za te dni ... Stane, ki ima smisel za praktičen nasvet mi pravi, kaj če bi obiskala Marijana. Ima avto. Morda se bo dalo z njim kaj bolj natančnega pogovoriti. Dobila sva ga doma. Nasmeljal se je Marijan, kot bi sonce posvetilo v sobo. Kot sva upala, tako je tudi bilo. Sem na razpolago, pravi Marjan, in to vsak večer ...

Catholic Migration Office nam je poiskal cerkvico za maševanje. Seveda je pri tem Stane krvavi pot potil, ko je pripravljaj, a končno je bilo vse dobro. Določili so nam St. Carthage Church v Parkville za Royal Parade za bolnico in univerzo. Prvo nedeljo nas je bilo bolj malo, ali začetek je bil tu. Segli smo si v roke in rekli: vsak na delo po svoji moči; in šli smo.

Marijan je bil ves vnet. Kar ni mogel nehati naštevati, kam vse bo treba iti. Jaz sem samo kimal. Na teh romanjih smo obiskali tudi vas v St. Albansu. Delajo hiše, da rastejo kot gobe po dežju. Zdi se mi, da je tam kakih deset slovenskih družin. Bilo je pravo nedeljsko popoldne kot doma. Hodili smo od enega do drugega in govorili o tem in onem, da bi kmalu pozabili, da smo v Australiji.

Čarove sem poznal že iz Nemčije. Viktor ima veliko znancev. Brž mi je postregel z naslovi. Med drugimi mi je dal tudi naslov našega zdravnika, ki dela v lekarni v Swanston Str. Poiskal sem ga. Vesel kot le kaj, je takoj ponudil svojo pomoč. Dal mi je precej naslovov. Vzel si je celo eno popoldne časa, da sva mogla obiskati taborišče v Broadmeadows ... V taborišču so nam rekli, da bi bilo dobro, če bi bil bus na razpolago za nedeljsko sv. mašo, ker je predaleč od postaje in so nedeljske zveze zelo slabe ... Druga nedelja je bila dobro obiskana. Delo ni bilo zastoj. Vsak si je mislil, saj ni mogoče, da nas je toliko. Postali smo pred cerkvijo in se živahno pomenkovali. Bilo nam je, kot da se je nebo odprlo nad nami ...

Po sv. maši smo še zapeli pesmi: *Mogočno se dvigni*, in *Marija mati ljubljena*.

Zdelo se nam je, da smo se našli kot izgubljeni otroci. Kar raziti se nismo mogli. Obljubili smo, da se še večkrat snidemo. Počutili smo se kot ena družina. Sklenili smo, da ostanemo v zvezi, da ne bo z mojim odhodom vsega konec ...

Škoda je le, da nismo bili dalj časa skupaj, Marijana pa prosim, naj ima pripravljen avto, da bova lahko takoj šla, ko pridem. In vem, da bo. Ko bi le bilo še več takih.

*Maks in Mici
Hartman se
spominjata, maj
2001:*

S patrom Klavdijem smo se srečali prvič v kampu v Munchenu (stara SS kasarna, več kot 1000 ljudi). P. Klavdij je prišel tja iz Dachaua. Potrkal je na vrata in spraševal za Slovence. Štiri mesece smo bili skupaj. Mici je pela vsak dan pri maši. Poznal je tudi mojo mamo, Čarovo mamo. P. Klavdij naju je z Mici dvakrat oklical v Nemčiji, hotel naju je poročiti, pa je moral na transport in v Ameriko. Moja mama in p. Klavdij sta si dopisovala.

P. Klavdij nas je obiskal v Richmondu, ko je prvič prišel v Melbourne. Prišel je s taksijem do nas. Nagajal nama je, da naju bo oklical. Ko je prišel p. Bazilij, mi je povedal, da naju p. Klavdij želi poročiti predno bo umrl.

P. Klavdij je bil dober župnik. Gledal je za Slovence. Veliko od tistih Slovencev, s katerimi smo bili skupaj pri prvi slovenski maši v Melbourne, je že pomrlo...

*Misli, junij
1952, str. 12
p. Klavdij*

Obisk v Adelaidi

Čakali so me eno leto, končno le dočakali. Prvi sestanek je bil na postaji, kjer sta me pričakala Nace in France. Sta kot dva brata, čeprav je eden velik, drugi pa v primeru z njim majhen. Ko smo se srečali po petih letih in to še v Avstraliji, se mi je zdelo, kot da sem stisnil roko enemu od domačih.

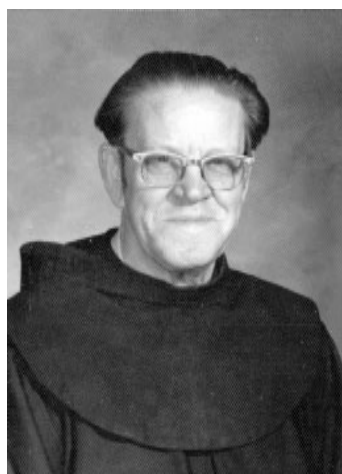
Za zvečer smo določili sestanek in to kar na Nacetovem domu. Ko sem se zvečer oglasil jih je bilo že kar precej. Pričeli smo kar z resnim delom. Napravili smo podoben načrt za koristno izrabo mojega časa. Nace mi je obljubil, da me bo vsak večer poiskal s svojim avtom, da bom tako lažje obiskal čim več rojakov. Svojo besedo je ves čas mojega obiska moško držal.

Cerkev, ki so nam jo določili za nedeljsko mašo, leži sredi mesta ...

Fantje so se dobro postavili, pa tudi nekaj družin je prišlo. Na željo fantov smo imeli tudi večernice. Po kratkem nagovoru smo zapeli litanije Matere božje. Skoro je bilo kot nekdanj

P. Beno med rojaki (Arhiv)
P. Beno pri kosilu v ženinemem stanovanju: Zakonca Perko, Ludvik in Štefi Mrkša, Ana, Emil in Štefi Fretze in Pavla Tinta (E. Fritze)
Pogreb p. Klavdija, Lemont 1979 (Ave Maria)
P. Beno, 1965 (Arhiv)
P. Klavdij, 1965 (Arhiv)

doma. Tudi ministranta smo imeli. Stanko je bil, ki je tudi oskrbel prikupno okrasitev oltarja.

Na posebno željo škofa, ki je po očetu Hrvat iz Dalmacije, sem drugi teden mojega obiska posvetil poleg Slovincem tudi Hrvatom. Nedeljski je bil isti kot prejšnjo nedeljo, le petja sem nekoliko pogrešal. Pa so fantje obljubili, da se bodo tozavestno poboljšali.

Predno sem odšel iz Adelaide, sem preživel prav prijeten večer med našimi fanti. Zbrali smo se v »cafeju« - bilo je res prijetno in lepo. Ker mi je g. Urednik omejil prostor v listu, žal svoje poti ne morem natančneje opisati. Pripomnil bi le še rad, da je duh, ki sem ga srečal med vami poroštvo, da se Slovenci v Australiji ne bomo izgubili. Vi niste in upam, da ne boste pozabili.

Nace Ahlin se spominja, maj 2000:

... Z obema patroma sem se srečal v živinskem vagonu neke silno hladne noči v začetku 1945. V polmraku smo se stisnili v kot vagona, kajti oblečeni smo bili povsem neprimerno za tako vreme. Torej zeblo nas je kot peske in sedeti tesno drug ob drugem je bila edina »viža«, da smo ostali živi, sicer bi zmrznili. Iz ljubljanskega kolodvora smo odrinili še pred dnevom in zgodaj zjutraj se je vlak ustavil na postaji. Eni so skozi špranje opazovali, kje smo, in ugotovili, da smo na jeseniški železniški postaji. Do tedaj so bila vrata vagona samo delno odprta in tam je stal nemški vojak s puško. Hitro sem ocenil, da bi ga z lahkoto naskočili in poskakali v svobodo; ne jaz, ne nobeden poznanih ni bil najmanj navdušen za podvig, čeprav smo vedeli, da gremo v zloglasno taborišče Dachau in nam pečene piške ne bodo letele v usta, smo menda vsi z nekim veseljem odhajali iz sovražne in zastrupljene Ljubljane. Ko smo prišli tja, je vojak skočil iz vagona, vrata pa zaprl za seboj. V tem miru sem malo zadremal, kar zaslišim brnenje letala in neko pokanje, kar hitro za tem pa eksplozijo. Vagon je zaguncalo kakor igračko in v stenah so zarežale vsaj tri luknje, nekaj centimetrov široke in okoli čevelj dolge. V tem strahu sem pogledal okoli sebe.

Tedaj sem opazil nasproti mene moža okoli 40 let starega, ki je dvignil roke in delal križe, kakor jih navadno dela duhovnik na koncu maše. Po obleki nihče ne bi mogel uganiti, da je bil duhovnik ... Drug drugemu smo se predstavili in videl sem, da imamo med seboj tri frančiškane. To so bili patri Štucelj, Klavdij in Beno. P. Štucelj je bil najstarejši, suhljat in zelo tih mož, Klavdij je bil visoke, čokate postave, silno živahen in vedno poln dovtipov in skoraj s stalnim nasmehom. P. Beno je bil istih let, skoraj za pol glave višji od p. Klavdija, precej suh in silno tih. Če je že moral kaj reči, je govoril počasi in tiho.

V taborišču je vladala popolna enakost, nič ni bilo važno, kaj je kdo bil prej, vendar je Vatikan dosegel, da so duhovniki imeli svojo barako in smeli iti k maši vsako nedeljo. Taborišče je bilo tedaj že prenapolnjeno in vsak dan so potrebovali delavce za popravilo železnice in podobnih naprav, ki so jih letala pokvarila. Zato so tudi patri ostali v naši skupini in smo dolge mesece skupaj delali. Za veliko noč 1945 me je p. Beno vprašal: »Bi hotel iti k maši?«. Takoj sem pristal in sredi dneva je prišel pome in me odpeljal v duhovniško barako k maši. V sobi, ki je bila enaka vsaki drugi, je stala miza z belim pregrinjalom, na mizi dve sveči. Maševal je slovenski duhovnik, ki je imel samo eno roko. Rečeno mi je bilo, da je to

neki dekan če ne kar kanonik iz Štajerske strani. Maševal je slovensko brez vsakega petja, samo na koncu je rekel Alelujja. Pri maši pa je bilo vsaj dvesto mož, večina ne-Slovencev. Vprašal sem p. Klavdija, zakaj ne gre k frančiškanom po pomoč, ker ni imel niti habita. Pa mi je odgovoril: "Če bi vzel njihovo pomoč, bi moral delati kot bi oni želeli, jaz pa hočem pomagati Slovencem, ne Nemcem ..."

S patroma sem se ponovno srečal po 'osvoboditvi', ko so nas partizani nagnali bose in gole v bunkerje; da nas pomorijo, so nam obljubljali. Po dobrem mesecu so Amerikanci vse patre izpustili iz bunkerjev v taborišče. Zatekli so se h katoliškemu župniku v mestu Dachau. Pater Štucelj pa je ostal v taborišču in se povsem prostovoljno vrnil v Ljubljano.

Jaz sem prišel iz taborišča koncem julija in naslednjo nedeljo sem oba patra srečal pred župnijsko cerkvijo po maši. Koncem oktobra ali zgodaj v novembru sem srečal p. Benota v Leopold kasarni v Munchenu. Imel je sobo skupaj s prof. Lipovcem in dr. Kalanom. Od p. Benota sem dobil nekaj ponošenih oblek. V tej vojašnici je bila neka proslava in prosili so p. Benota, naj opravi molitve in pri tej priliki me je prosil, naj bom njegov ministrant: prvič in tadnjič. P. Klavdija nisem videl, ker je bil v taborišču »Frieman«. To je bilo ogromno taborišče z več kot 20,000 ljudmi raznih narodnosti, Slovencev pa le kako desetino. Po novem letu so taborišče Leopold prevzeli Amerikanci, nas pa razgnali in tedaj je tudi p. Beno odšel v Frieman. Ne v Nemčiji, ne kje drugje ga nisem več videl.

Ko sem bil v taborišču Bohlingen, nas je enkrat obiskal p. Klavdij. Pomagal sem mu najti katoliško cerkev, da je tam opravil mašo za desetino Slovencev, kar nas je bilo tam. Podobno nas je p. Kalvdij obiskal tudi v Bad Aiblingnu na sam božični dan leta 1946. Z nami je bilo pri maši še nekaj Hrvatov, zato je maševal v hrvaškem jeziku. Ugotovil sem, da je prav dober govornik. Peli smo slovenske božične pesmi. Ni se dolgo zadržal v našem taborišču in že isti dan je odšel z vlakom v Frieman. Od prijateljev sem v pismih zvedel, da sta oba patra odšla v Ameriko; dopisoval se z njima nisem nikoli.

Da bi tudi v Avstralijo prišel neki slovenski duhovnik je menda dal pobudo Stane Šubic – tedaj je živel v Henry Street, Otoway (oče adelajdskega advokata Jožeta Šubica). Pisal je pismo škofu Rožmanu in zaradi tega pisma je prosil oba patra, naj gresta semkaj. Obljubila sta samo za dve leti in toliko sta tudi ostala. Šubicu je pisal p. Klavdij, da bo obiskal Adelaido in on me je prosil, če bi ga šel počakat na železniško postajo. Z menoj je šel tudi Franc Mautner. Tedaj sem bil edini Slovenec, ki sem imel avto, zato sem p. Klavdija en teden vozil okrog. Stanoval je pri Maltezih v Lockley. Mašo je imel v mali cerkvici poleg Hindmarsh mestnega središča (že davno so jo podrli). Zbralo se nas je okrog 50 in tudi zapeli smo ob spremljavi harmonike; igral je Franc Mautner. Tedaj je bilo zelo malo družin in samci smo imeli večino. P. Klavdija sem peljal v delovno taborišče Walter & Norris Timber v Port Adelaidi. Tam smo našli v majhni sobici Petra Ranta in Janeza Grleca. Peljal sem ga tudi v taborišče Woodside, kjer so bile žene z otroki, možje pa so bili zaposleni daleč stran. Družina Žakelj je imela osem mladih otrok in so jo poslali v taborišče, oče pa je moral iti na delo v Whyallo v ladjedelnico. To mesto ni imelo ne avtobusne ne železniške zveze z Adelaido, samo ladja je šla enkrat tedensko v Adelaide. Kar nekaj mesecev ni videl

družine, hrana v taborišču pa je bila zadostna, okusna in brezplačna. Ko sva bila na obisku s patrom, Žakljevih še ni bilo tam in tudi nobenega drugega Slovence ne.

Ob prihodu smo vprašali patra, koliko pot stane, in mislim, da je rekel trideset funtov. Ni prosil za denar, pač pa je rekel, da bi pri maši smemo nabirat prispevek za pot, kar smo tudi storili. Ni bilo zadosti nabranega in smo potem mi »ta bogati«, haa, dopolnili iz svojih žepov.

Po mojem spominu nas je p. Klavdij obiskal dvakrat, za permej pa ne več kot trikrat. Vselej je bila ob nedeljah maša okoli desete dopoldne na istem kraju, vedno je stanoval pri Maltezih in vselej sem bil jaz njegov šofer.

Že od vsega začetka je omenjal potrebo za neko glasilo in v zadnjem letu je že pošiljal skromno tiskano glasilo z imenom *MISLI*.

P. Beno nikoli ni prišel sem in nič več se nismo videli. Jaz in morda še kedo, sem obema »zameril«, ker nista hotela ostati tukaj za stalno, temveč sta odšla nazaj v Ameriko, kjer je vsak imel že svoj avto in še kaj, tu pa smo se »moralni« boriti z milijoni muh, prahom, vročino in podobnim.

Leta 1970 je Nemčija plačevala odškodnino onim, ki so bili zaprti po taboriščih. Proces terjatve je bil kar zamotan ... Posvetoval sem se s p. Bazilijem o tej zadevi in mi je svetoval, naj pišem p. Benotu za nasvet. To sem tudi storil in kmalu mi je pisal pismo, da on nima izkušnje in tudi nima namena terjati nobene odškodnine niti pokojnine, ker to vprašanje za njega ni važno in se čuti preskrbljenega ...

Ko sem bil v Leopoldovi vojašnici, me je p. Beno spomnil, da bi bilo prav, če bi vzel krstni list, saj sem bil popolnoma brez dokumentov in prikimal sem, dal nekaj podatkov, po spominu, kajpak. Napisan je na obrazcu najprej v hrvaškem jeziku, potem latinsko in nazadnje še nemško. Pritisnil je štampliko na kateri piše: CURATIA PRO KATOLIK JUGOSLAVIE, na sredini je križ odspodaj je še napis U:S:A: Zone. Kuratus P. Beno Korbic.

Nikoli v življenju ga nisem potreboval in vseeno sem ga ohranil, pa že razpada, saj je tiskan na silno slabem papirju ...

*Misli, junij
1952, str 8-9*

IZ PISEMSKE TORBE

St. George – Qld. Prejel sem zadnjo številko lista in vam k njej od srca čestitam z željo, da bi se list razširil med vse Slovence v Australiji. Že nad dve leti živim sam med tujci in mi je prav hudo, ker ne morem z nikomer govoriti v materinem jeziku. Ko sem pred kratkim srečal Slovenko, sem videl, da se mi jezik že kar grdo zapleta, če govorim slovensko.

Tyabb – Vic. Z veseljem smo prejeli časopis. Začudenje je bilo veliko. Se je le našel človek, ki skuša najti raztresene Slovence v tej ogromni državi, da se ne bi popolnoma odtujili svojemu narodu ...

Queanby – NSW. ... Prečital sem jih v dušku. Vaše delo gotovo ni lahko in žal vam moram povedati, da zanj ne boste želi hvaležnosti, česar pa gotovo itak ne pričakujete. Slovencev v naših krajih ni mnogo. Velikonočno spoved sva opravila z ženo s pomočjo mašne knjižice pri nekem litvanskem duhovniku. Prav vesel bi bil, če bi nas lahko enkrat obiskali.

Big Bell – WA. Sem zelo oddaljen od vas, prav na drugi strani Australije, pa nič ne de, »Míslí« tudi mene vežejo z vami in drugimi Slovenci širom Australije. V kraju kjer živim sva le dva Slovenca. Tujca med tujci ... Ljubka mi je domača beseda, prav tako tudi mojemu prijatelju, zato časopis z veseljem in zanimanjem prečitava. Kar ponosna sva, da imamo Slovenci svoj časopis tudi v Australiji. Za vašo požrtvovalnost se vam najlepše zahvaljujem in vam želim obilo uspeha pri nadaljnjem delu. Želel bi, da bi list podprli vsi Slovenci v Australiji, tako da bi ga lahko drugo leto tiskali in izdajali še v večjem obsegu.

Adelaide – SA. Priporočam se še za en izvod MISLI. Rad bi ga poslal svojemu prijatelju. Časopis mi je zelo všeč in bom gledal, kolikor bo v moji moči, da ga bo prejemale čimveč Slovencev. Bodimo vedno in povsod ponosni, da smo sinovi slovenske zemlje. Naj nas ne bo sram SLOVENSKE MATERE in besede. To in podobno so lepe Misli, v katerih nas naš list utrjuje, da jih prehitro ne pozabimo in da se ne izneverimo svojemu narodu.

Selbourne – Tas. Prejela sem 4. in 5. številko časopisa. Prav lepa hvala. Z zanimanjem sem prečitala vse od prve do poslednje črke. Najbolj pa mi je bil všeč članek z naslovom ČEMU. Kako naj pozabim, da sem Slovenka, ko pa mi slovenska zemlja krije najdražje, kar sem na svetu imela – moje starše, ki so me slovensko naučili. Tudi moji otroci hvala Bogu niso pozabili slovenske besede, čeprav živimo že tako dolgo izven domovine. Tukaj smo že čez leto dni, pa smo raztreseni kot ovce ...

*Misli, december
1952, str. 1
p. Klavdij*

... Leto 1952 je bilo pomembno za Slovence v Avstraliji. List *MISLI* je zagledal beli dan. Naloga mu je bila povezati vse Slovence dobre volje. V tej smeri je list gradil skozi vse leto. Prvo nezaupanje je izginilo in mu pridobilo srca, ki komaj čakajo, da jih list vsak mesec obiše. Iz skromnih začetkov, saj je začel s 140 izvodi, je narastel na 750 ...

Da bi list lažje dosegel svoj namen, se je uredništvo odločilo za prezplačno dostavljanje in to vsem Slovincem. Stroške prve številke je nosil uredniški krog in bližji sodelavci. Niti ni bilo mogoče zahtevati kake naročnine. V tem slučaju bi bil list podvržen težkim taksam, ki bi jim pa v teh razmerah ne bil kos. Prijatelji lista so razumeli, da stroškov za list ne more nositi le nekaj oseb, razumeli so, da je izdajanje lista združeno z delom in stroški, in so zato velikodušno prispevali v tiskovni sklad.

Dosedanji stroški znašajo okrog 250 funtov. Tiskovni sklad sicer ni dosegel tolike višine, vendar je pripomogel, da je list postal tak kot je.

Pojavila se je želja po tiskanem listu. Tisk je zelo drag. Posamezna številka bi nas v najboljšem slučaju stala okrog 80 funtov; kaj takega pa si ne moremo privoščiti ...

*Rafael, junij –
sept 1989, št.
2-3, str. 28-29
p. Ciril*

Po sledih prvih slovenskih stopinj v Avstraliji

V lanskem decembru sva se srečala v frančiškanskem samostanu v Lemontu pri Chicagu v Združenih državah Amerike: nekdanja in sedanja mlada moč iz Sydneya – pater Beno Korbič in pater Ciril Božič – dva frančiškana dveh generacij, a v nekem, vsaj jaz sem tako doživljal, nostalgичnem vonju slovenske Avstralije. Pater Beno, začetnik prvih slovenskih stopinj v deželi Južnega križa, utemeljitelj pastoralnega dela med Slovenci v Sydneyu – jaz

njegov nasledovalec po več kot petintridesetih letih. Sedaj misliva na Avstralijo. Pogovarjava se o njej. Pater Beno govori počasi, preudarno, dozdeva se mi, da brez kakšnega posebnega ognjevitiga navdušenja nad to svojo “pustolovščino”. Mož iz daljave gleda in vidi daleč. Jaz pa bi rad zvedel čimveč od njega ... V Avstraliji se je pravkar začelo poletje, na severni polobli pa se prebujata zima. Zvečer je močno snežilo in zjutraj je bila pokrajina preoblečena v sneženo tančico. V soncu prebujajočega se jutra sva s patrom Benom krenila na sprehod. Že dolgo nisem gazil po snegu. Uživam in se poigravam s svojimi stopinjami, ki jih puščajo moji škornji. Patru Benu sem predlagal, da obiščeva dom patra Klavdija na samostanskem pokopališču. V neki sveti zbranosti odpiram vrata na to našo slovensko gomilo v Ameriki. Ob grobu zmoliva Očenaš ...

Ko se vračam s pokopališča, mi pogled obstane na stopinjah, ki jih s patrom Benom puščava v svežem snegu. Zabliska se mi svet simbolike. Patra Bena pošljem s fotografskim ukazom nekaj metrov nazaj, naredim par posnetkov in mu razlagam: Pater Beno, Vi ste naredili prve slovenske stopinje v Avstraliji. In Vaše stopinje so še razpoznavne. Vaši bratje jih nadaljujemo in ohranjamo.

Misli in srce ne poznata meja. Sprejemam – zdaj izročam – pozdrave patra Bena avstralskim Slovencem. Sam pa z nekimi rahlo grenkimi občutki mislim na vse te moje sobrate, ki so delali v Avstraliji, pa so od tam odšli (so se vrnili domov?) in na te, ki so še zdaj “tam doli”.

*Misli, april
2000, str. 173
Uredništvo, p.
Metod*

P. Beno Korbič je 7. julija v Lemontu pri Chicagu praznoval biserno mašo, šestdeset let mašništva. V duhovnika je bil posvečen v Ljubljani, 7. julija 1940. leta. V imenu sobratov v Avstraliji in vse slovenske skupnosti: iskreno čestitamo za visoki jubilej! ... P. Beno živi na ameriških Brezjah, v Lemontu.

Fathers Beno Korbič and Klavdij Okorn

Father Klavdij Okorn was born on November 11 1912 in Dolenja Village in the parish of Podbrezje. He entered the Franciscan Order in 1929. He studied theology in Ljubljana where in 1936 Bishop Rožman ordained him a priest. Father Klavdij first worked as a chaplain at St Krištof's in Bežigrad, Ljubljana.

When the Germans occupied Gorenjska in WWII he went there to say mass among families, give Holy Communion and minister the last rites to the sick. In December 1944, Father Klavdij was arrested by the Gestapo in Ljubljana and on March 5 1945 he was transported to the concentration camp Dachau. Following liberation, he remained in refugee camps in Germany until immigrating to the USA in 1948. He then worked in the Slovenian parishes of St Štefan's and then St Jurij's in Chicago.

On Bishop Rožman's request – who had himself immigrated to the USA – Father Klavdij

left with Father Beno Korbič for Australia on May 24 1951. When their two-year visas ran out, they returned to the USA. Father Klavdij then led the parish of St Janez in Milwaukee for over twenty years. From 1977 Father Klavdij was parish priest at St Štefan's in Chicago, where he remained to his death on July 11 1979. He is buried at what is known as American Brezje, the location of the Slovenian Franciscan seminary at Lemont.

Father Beno Korbič was born on August 28 1914 in Zbilje by Smlednik and christened Janez. He boarded with the Franciscans in Novo Mesto while attending high school. He then joined the Franciscan Order on September 2 1931 and took the name Beno. Father Beno did his novitiate in Kamnik and then went to Ljubljana where he matriculated. He took his solemn vows in October 1937 and was ordained a priest in July 1940. Father Beno continued with theological studies in Ljubljana, during which WWII broke out. Living at the seminary in Marija Square in Ljubljana, Father Beno was given the job of caring for prisoners in the Ljubljana jail. He was also responsible for the care of students living at the Franciscan student dormitory. On account of his connections with the Slovenian Legion – an anti-German military organisation – Father Beno was arrested by the Gestapo on December 4 1944 in Ljubljana. He was kept in solitary confinement for a number of weeks, following which he was sent with other inmates including Father Klavdij to Dachau.

After liberation Father Beno cared for Slovenian refugees for a number of years in Bavaria. In 1949 he went to the USA and worked as a priest in Lemont and Johnstown. He arrived with Fr Klavdij in Sydney on May 26 1951, where they remained two years. On returning to the USA, Father Beno was chaplain at the Slovenian parish in Willard, Wisconsin. From there he went to Lemont, where he became head of the seminary in 1961. He now lives in retirement at Lemont.

Their work in Australia

Fathers Klavdij and Beno made the decision to work among Slovenians in Australia together. They had come from neighbouring villages, had both experienced Dachau, refugee life, and then work among Slovenian immigrants in the USA. Fathers Klavdij and Beno laid the foundations of the Slovenian Catholic Church in Australia. They

sought out Slovenians and gathered addresses to build a network. Father Beno mostly remained in and around Sydney, seeking out Slovenians and visiting migrant camps. Fr Klavdij undertook work on the terrain, visiting Slovenians in migrant camps further out. In 1952 he visited Slovenians in Melbourne and Adelaide and conducted the first Slovenian masses there. Many Slovenian families were separated at this time, with men working in one location, and the government housing women and children in separate holding camps, sometimes hundreds of miles away. The priests' work was crucial in providing moral support, as well as taking news and letters from one camp to another.

At the end of 1951 they sent out a Christmas letter to the addresses they had gathered, inviting Slovenians to midnight mass at the migrant camp in Villawood. This was the first major gathering of Slovenians in Australia. Some sixty Slovenians made their way to Villawood to join the forty odd Slovenians resident there for Australia's first Slovenian midnight mass. This letter also announced the establishment of Misli, the first Slovenian language publication in Australia. Fathers Klavdij and Beno established this newsletter as a means of bringing the handful of Slovenians scattered across Australia together.

Fr Beno, who was based in Sydney, edited Misli, although he did not write much for the publication. Father Klavdij, however, was a regular contributor, with a number of religious and literary articles.

Their work among Slovenian immigrants was made somewhat more difficult by church and state authorities, who wanted immigrants to assimilate into Australian society as soon as possible. The Australian Franciscans, however, were a great support to them in their work. When Fathers Klavdij and Beno returned to the USA in 1953, the foundations were laid, while Father Pivko and Rev. Mikula were already here continuing their pioneering work.

Dr. Ivan Mikula

KOROŠKI
ŠKOFLJSKI
DUHOVNIK

Rojen je bil 29.10. 1904 v Ločah ob Baškem jezeru, Koroška. Mašniško posvečenje je prejel 29. 6. 1932 v Celovcu. Dr. Ivan Mikula - „potujoči misijonar“ - je v letih svojega delovanja obiskal Slovence v najbolj oddaljenih in samotnih krajih Avstralije. V svoji popotni torbi je vedno prinašal rojakom Misli, knjige Mohorjene družbe, podobice in jim rad pokazal diapozitive različnih krajev. Rad je imel ljudi; vedno je imel zanje lepo besedo in koš novic. Gospodu Mikuli smo Slovenci hvaležni za prve slovenske maše v Zahodni Avstraliji, v Perthu in okoliških krajih, v Karlgoolie; v Južni Avstraliji, v Cooper Pedyju, v Andamooki in okoliških krajih Adelaide; v Queenslandu, daleč na severu v krajih kot Mossman, Tully, Mt. Isa; na plantažah sladkornega trsa v Innisfail, pa spet med Slovenci v Brisbane; med delavci Snowy Mountains projekta, v Waggi Waggi, Albury in Wodongi. Potoval je največ z vlakom. Vseposod so ga Slovenci pristrčno sprejeli, se mu zahvaljevali za obisk, saj v divjini niso nikoli pričakovali slovenskega duhovnika. Prosili so ga, naj se kmalu spet vrne.

Slovenecem je pomagal pri urejevanju uradnih dokumentov, pisanju pisem in je bil domač med rudarji, farmarji in gozdnimi delavci.

Predvsem pa je bil idealist in navdušen ljubitelj naravnih lepot. Umrl je 8.4.1988 v Sydneyu.

Dr. Mikula se je poslovil

*Misli, april
1988, str 67-
68,
p. Valerijan*

V petek dne 8. aprila 1988 je sklenil svoje zemeljsko življenje starosta slovenskih dušnih pastirjev v Avstraliji dr. Ivan Mikula. Zadnji dve leti je preživel že ves betežen v domu za ostarele duhovnike St. John Vianney Villa, Randwick, ki ga oskrbujejo redovnice Little Sisters of the Poor. Ti dve leti sta bili zanj čas preizkušnje: poleg tega, da je veliko trpel ob telesnem hiranju, je zelo pogrešal slovenske družbe, s katero je bil tako tesno povezan vseh 36 let svojega dušnopastirskega delovanja v Avstraliji.

Dr. Ivan Mikula je bil rojen 29. oktobra 1904 v Ločah ob Baškem jezeru na Koroškem. Po končani srednji šoli je vstopil v celovško bogoslovje. V tistih letih je tudi pesnikoval in gotovo je ena njegovih najbolj občutenih pesmi »Rož, Podjuna, Zila«, ki jo je kasneje uglasbil Pavel Kernjak in je skoraj ponarodela.

Predstojniki so kmalu spoznali Ivanovo nadarjenost, zato so ga poslali na študij v Rim, kjer je bil študent Gregorijanske univerze, stanoval pa je v kolegiju Germaniku. Bil je sošolec poznejšega zagrebškega nadškofa kardinala Stepinca. V Rimu je promoviral za doktorja filozofije, nato pa je nadaljeval bogoslovne študije in bil 29. junija 1932 posvečen v mašnika. Posvetil ga je celovški škof Adam Hefter, pri novi maši v rojstni župniji pa mu je pridigal

njegov koroški rojak, ljubljanski mučeniški škof dr. Gregorij Rožman.

Dr. Mikula je najprej kaplanoval v Železni Kapli in Borovljah, nato je bil šest let župni upravitelj v Slovenjem Pliberku, končno je postal župnik v Hodišah ob Vrbskem jezeru. Tu je ostal do leta 1952, ko se je odločil za delo med izseljenci in se odpovedal župniji. Od rodne Koroške se je poslovil 9. avgusta 1952 ter na praznik Marijinega vnebovzetja na ladji »Neptunia« odplul proti Avstraliji. V Sydney je prispel 13. septembra. Določen je bil za WA in se je na poti v Perth najprej ustavil med rojaki zlatih rudnikov v Karlgoorlie. V Zapadni Avstraliji je deloval do leta 1957, ko je na željo p. Bernarda prišel na pomoč v Sydney. Od tu je obiskoval rojake v bližnjih in daljnjih naselbinah. Možje in fantje, ki so bili ob gradnji hidrocentrale številno zaposleni v Snowy Mountains, se še hvaležno spominjajo njegovih obiskov.

Dr. Mikula je bil pravi »večni popotnik«, kot smo ga imenovali. Bil je več na cesti kot doma in razdalje mu niso nič pomenile. Vozil se je z vlakom ali avtobusom, pa tudi na cesti ustavljal vozila, če je bilo bolj priročno, preko krajših razdalj od družine do družine pa so mu radi pomagali rojaki. Glede slovenskih maš se ni hotel vezati na določen spored, kot ga imamo po verskih središčih in rednih obiskih večjih naselbin. Tudi svojih obiskov običajno ni napovedoval. Je pa zato rojake, kamor in kadar je prišel, še bolj presenetil in razveselil. Samo Bog ve, koliko dobrega je dr. Mikula storil med našimi ljudmi s temi svojimi potovanji in obiski, ki so mu počasi črpali moči, četudi tega ni hotel nikoli priznati.

Leta so tekla in dr. Mikula je praznoval svojo zlato mašo pri sv. Rafaelu v Sydneyu, v nedeljo 25. aprila 1982. Pi tej slovesnosti je jubilant sam pridigal, ker je tako sam želel. Povedal je veliko zanimivega iz svojega pestrega življenja.

Nekaj let kasneje je zlatomašnik utrpel srčni napad, od katerega se ni več opomogel. Ko sem mu previdno svetoval, naj bi več počival in se upokojil, sem ga spravil v slabo voljo. »Bog bo naredil pokoj!« mi je skoraj jezno odgovoril.

P. Ciril ga je obiskal zadnjikrat v tednu pred cvetno nedeljo. Bil je že tako slab, da ni več odgovarjal na njegova vprašanja. Le ko je p. Ciril odhajal in pozdravil s »Hvaljen Jezus«, je dr. Mikula nepričakovano odzdravil s krepkim »Amen!« V kolikor nam je znano, je bila to njegova zadnja glasno izgovorjena beseda, zadnji Amen.

IZ AVSTRIJE V AVSTRALIJO

Prihajam in Vam, dragi rojaki, kličem v pozdrav: Bog Vas sprimi!

Že pred leti sem se bil namenil, da grem pastirovat med Novoavstralske Slovence, Nemce in Italijane. Celo leto naporov za izselitve formalnosti in zaključnega dela v moji bivši župniji Hodiše pri Celovcu mi je slednjič le razmaknilo vrata do cilja.

Od Koroške sem se poslovil 9. avgusta. Nekaj dni sem smel hoditi po svetiščih in lepotah Rima, 14. avgusta me je S. Oče Pij XII. sprejel v posebni avdijenci na svojem letovišču v Castell Candolfo. Odobril in blagoslovil je moj namen. Na praznik Marijinega Vnebovzetja

*Misli,
september
1952, str 6,
dr. Mikula*

Dr. Mikula na Faleževem vrtu (C. Falež)

Dr. Mikula na obisku pri papežu Janezu Pavlu II (M.in D. Gracnar)

Slovenci pred cerkvijo St. Mary, Brisbane, med njimi oče Plut (M. Cuderman)

Dr. Mikula na obisku pri Branku in Milanu Kavčiču v Launcestonu, 1965 (Arhiv)

je odplula ladja Neptunia iz Neapla. Skoro vedno je bila vožnja skozi Sredozemsko, Rdeče, Arabsko in Indijsko morje mirna, srečna.

Prisrčen je bil sprejem v Perth-u, Melbournu in Sydneyu dne 13. septembra. Prvi vtisi v naši skupni novi domovini Avstraliji dajejo veselega poguma za bodoče delovanje.

Prosim Vas Vašega zaupanja in pomoči. Sporočajte mi pismeno svoje nasvete, želje in vprašanja. Tudi svoje nemške in italijanske znance opozorite na moj naslov:

Rev. John Mikula, R. Cath. Archiboshop's House, Perth – WA.

Iz jesenske domovine v poletno Avstralijo

Dragi rojaki: -

... Konec avgusta sem že v Ženevi, ki postaja vedno bolj mednarodna in manj švicarska, kjer sem se šel pokloniti neutrudnemu monsinjorju Crennanu, generalnemu tajniku avstralske katoliške organizacije za imigracijo ...

Tam sem obiskal tudi Informativni Center I.C.M.C. (Internacionalni Katoliški Migrantski Komotej) in se pod vodstvom glavnega tajnika podrobneje seznanil s poslovanjem te osrednje dobrodelne ustanove, ki izdaja tudi važen dvomesečnik »Migration News«.

Od 23. do 27. septembra so v ženevskem »Palais des nations« zborovali delegati mednarodnega sveta dobrodelnih agencij, h kateremu priprada tudi I.C.M.C. Monsinjorju Crennanu se imam zahvaliti, da sem smel prisostvovati glavni zaključni seji, kjer so delegati podajali svoja poročila in načrtavali nadaljnje delovanje. »International Council of Volunaty Agencies« (podpredsednik je Msgr. Crennan) je sedaj obstoječa vrhovna agencija, ki družiti in vključuje vse organizacije, ki se zavzemajo za kričeči problem brezdomcev, beguncev, izseljencev. ...

Iz popotne torbe

Iz Cairnsa me je vozil skozi Mareebo v Dimbulah na Table Land Stanko Leben, čebelar in gradbenik v Mossmanu ...

Pot se je vila skozi gosto džunglo, visoko nad cesto se drevje stika, da tvori temnozeleno gotske oboke. Kakor skozi živo katedralo božje narave drči vozilo, se pne navkreber, jemlje ovinke, hiti preko mostov ...

Tam doli je Cairns in za njim morje. Na stebru pred seboj berem razdalje: do Canberre v zračni črti 1845 milj – nad 3000 km ...

Dospemo v kraj Dimbulah. Leži sredi razsežnih tobačnih farm. ...

Od tu sva z Ivanom prevozila vso bližjo okolico in vabila k službi božji. Imeli smo jo v majhni leseni cerkvi, ki jo bo pa kmalu nadomestila obširnejša in lepo zidana. Naša služba božja je bila s slovenskimi molitvami in pesmimi. Mnogi so potem priznavali, da je poteklo 10 – 15 let, odkar so zadnjič slišali slovensko molitev, pesem in pridigo pri službi božji. Bili so ginjeni.

*Misli,
november
1963, str 331,
dr. Mikula*

*Misli, januar
1965, str 18-
19, dr. Mikula*

Med otroki v Canberri 1965: J., C. in M. Skerbič, N. in T. Kopič, B., V., A., C. in J. Falež, E. in L. Hribar (C. Falež) Pogovor z ????? (S. Frank)

Pred lurško votlino verskega središča sv. Cirila in Metoda, Kew (Arhiv)

Po maši pri St. Mary v Braddonu, Canberra, 1964 ali 1965: M., M., M. in I. Penca, I. Urh, M. Krevatin, A., C., J. in F. Falež, M. Skerbič, J. Tadina, O. in tri sestre Telič, zakonca Mezgec, F., L., E. in ga. Hribar. (C. Falež)

Dr. Mikula s svojim fotoaparatom, Sydney (A. in D. Gračnar)

Radi bi imeli tudi slovenski misijon in prav tako njihov požrtvovalni župnik. Bomo videli ... Naslednji dan sva obiskala Innisfail, kjer pa menda ni nobenega našega človeka. Nazaj v Tully me je potegnil vlak. Tam me je prevzel Peter Palčič, ki pa ni podoben palčku, ampak vse bolj svojemu rojaku Martinu Krpanu. Povedel me je na ogromno ameriansko farmo (42.000 akrov). Nazorno mi je tudi razlagal svojo divjo gonjo za krokodili in divjimi prasci. Peter vam je pravi pionir teh pionirskih krajev.

Ko je moj vlak pihal proti Brisbanu in pozneje proti Sydneyu, sem se na novo spomnil, kako so potožili rojaki: »Razni duhovniki so prihajali, najpogosteje italijanski, našega ni bilo. Zakaj ste nas pustili tako dolgo čakati?« ... V srcu sem bil očitka rojakov vesel: spoznal sem, da sem bil dobrodošel in da sem še povabljen ...

*Misli, marec
1965, str 76
dr. Mikula*

Po darežljivosti prijateljev mi je dobrotna božja previdnost izpolnila dolge sanje o obisku Tasmanije, kamor sem odletel v dvehurnem poletu, opremljen le z nekaj naslovi od p. Bernarda in od p. Bazilija, ki je kot prvi slovenski misijonar pred štirimi leti obiskal naše rojake na daljnem južnem otoku. Na srečo nisem došel praznih rok: nekaj izvodov Misli, dokaj Baragovih koledarčkov, težak zabojev mohorjev, Priročnik slovenske zborne maše, Zbirka svetih pesmi ...

V lepi Avstraliji nikjer ne najdeš nakopičene takšne lepote na tako ozkem prostoru, kot v otoški državi Tasmaniji ... Dragulj Avstralije, Gorati otok, Južni Paradiž, biser Južnega morja, polna gorskih grebenov, hribov, planin, rek, jezer, ravnin, je zelo bogata pestre slikovitosti, prirodnih prizorov, menjajočih se razgledov. »Tod nimamo ne poletja ne zime«, mi je dejal rojak. Poletje ni tako toplo kot v Sloveniji, zima pa zdaleka bolj mila, le na gorah in planinah zasnežena...«

O naših rojakih

*Misli, april
1965, str 108
dr. Mikula*

... Zelo so se udomačili v večjih mestih: Hobart, Launceston, Queenstown. Nočejo biti razkropljeni ali celo skregani, dobri sosedje hočejo ostati in si v potrebah med seboj pomagati. Živo so se zanimali za pripovedovanje o avstralskih Slovencih, o njihovih pridobitvah in društvenem delovanju. Mnogi imajo med njimi znance ali od doma ali iz taborišč v Evropi. Pozdravljajo vse in vabijo na obisk. Radi bi se z nami »celinci« bolj tesno povezali.

Lepo smo opravili službo božjo v novi cerkvi hobartskega predmestja Glenorchy. Naša služba božja, prva slovenska maša v Tasmaniji, jim bo ostala v neizbrisnem spominu. Vsi so navdušeno odgovarjali duhovniku in peli vmes...

Ob svojem prvem pisanju o Tasmaniji ne smem pozabiti Jančigajevega očeta Ivana v Launcestonu. Mož je doma iz Žirov. Je svoje vrste umetnik, občudovanja vreden. Gradi holandske mline, da se pošta vanje lovi. Kovinaste odpadke spreminja – žirovski kovar – v

*Provincial p. M. Valenčak, M. Maček, škof Lenič, župnik Zaletel iz Koroške, dr. Mikula in C. Falež leta 1973 (C. Falež)
Ob obisku škofa dr. Janeza Jenka v Brisbanu leta 1968 (M. Cuderman)*

Po sv. maši in po krstu otroka družine Muha, verjetno ena prvih slovenskih maš v Canberri leta 1958: Frank Bresnik, Minka Brnič, Cvetko, Florjan in John Falež, Jožica Bresnik, Ivan Urh, Elka in Andrej Lavrenčič, Angel Juriševič, gospa Muha z otrokom in mož Mirko, zakonca Habor, gospod Kavčič in hči Dori, Jožmarie Kavčič, gospod Nerad, Jakob Božič s sinovoma Johnom in Adrijanom (C. Falež)

lične posode in vaze za cvetlice.

*Misli, april
1965, str 111
dr. Mikula*

Naj nam še Cooma kaj pove

... Število naših rojakov se je zadnje čase v Coomi skrčilo na pičlo tretjino njihove nekdanje moči. Ogromna dela v Snowy Mountains so se pomaknila bolj proti Tumutu in v bližino Viktorije. Vendar Cooma še ni brez »nas«.

Naj omenim na prvem mestu mesarijo rojaka Janeza Škrabana pri mostu na Sharovi ulici. Ni še dolgo, odkar je bila odprta, zame nekaj novega. Zelo moderno je urejena in lepo uspeva. Janez je prekmurski rojak in se na svoj posel razume.

Gradbeni tehnik Boris Tihle, tržaški rojak, je 9. januarja podlegel srčni napaki, ki ga je močno mučila vrsto let. Skoraj vsa leta je bil zaposlen pri Snowy Mountains Authority in je užival dober ugled zavoljo svojega mirnega in vzornega službovanja....

Tem in vsem rojakom v Coomi: blagoslovljeno veliko noč!

*Misli,
maj 1965, str
155,
dr. Mikula*

Canberra s svojim »satelitom«
Queanbeyan sili iz popotne torbe. Obiski slovenskega duhovnika se vrstijo mesečno, dela je tam za obširno župnijo. Tudi s slovensko šolo smo že preko začetka: da se iz mesečne razvije v tedensko, je treba požrtvovalne učiteljice. Dober vpliv šole poživlja našo božjo službo, ko otroci prepevajo in molijo z odraslimi kot družina božja ...

Vse poti vodijo v Rim, pa tudi v Canberro in zopet ven iz nje. Najprej preko Coome v Snowy Mountains, kjer se je vrtanje in sestreljevanje prevalilo na južno stran. Tam je sedaj novo taborišče Jindabyne, poseljeno tudi z mnogimi našimi fanti. Z ogromnim nasipom bodo zajezili Snowy River, da bo preplaval vso divno dolino in stari Jindabyne, turistično mesto na vzvišenem pobočju ...

Tam vodita naša krdela naša moža Romeo Iskra in Pavle Kersikla, oba vedno budna in pripravljena pomagati našim do trdega dela in dobrega zaslužka. Morda čez leto se bo stara naselbina že potapljala v sinjih valovih ogromnega jezera in po njem bo bliz' Kosciuska motorni čolnič plaval ... V poslavljaljoči se cerkvi na klancu smo obhajali božjo službo. Lepo so se uvrščale v slovenske mašne molitve naše štiri družine: polnoštevilno zbrani Iskrovi, Pavletkovi, Stražišarjevi in Žagarjevi, vsi blagoslovljeni in srečni z mladim zarodom...

*Misli, junij
1965, str 191,
dr. Mikula*

Iz Coome kar naprej – na Riverino. Po izvrstnih, tlakovanih cestah, smo drveli navkreber, potem po ovinkih, ob prepadih – preko grap mimo Kiandre, pod Cabramurro, skozi Tumut Pond...Kadar se mi je zdelo nevarno, sem obmolknil in zatisnil oči, voznik je mislil, da dremljem ... Mislil sem pa na »katekizem«
tistega počasnega šolarčka, ki je povedal katehetu: Angeli so čisti duhovi, ki imajo glavo in peruti, telesa pa ne. Če bi bilo to res, bi se

še angelom lasje dvigali in lica potila. Seveda sem se pa jaz priporočal tistim angelom, ki tudi glave in peruti nimajo. Zdelo se mi je, da je tudi sv. Krištof že pobegnil od našega vozila in se stisnil nekam ob mogočno skalo, koder so ga stari Slovenci radi slikali.

Tako smo skozi nevarne Snowy gore, ki v zasneženi zimi ovirajo ves promet, zdrknili preko meje v Viktorijo. Pa se nismo nič ustavili v Corryongu, mimoletelo smo videli jezero Hume Weir, vrgli pogled na taborišče v Bonegilli, ki se vedno bolj krči, pohiteli skozi Wodongo, pa smo bili nazaj v NSW, v gosposkem Albury-ju. Bil je ravno cvetni petek in sem ostal za večerno mašo, katero so ondotni rojaki prvič v življenju opravili skupno z duhovnikom v slovenskem jeziku...

Naslednja postaja je bila topla Wagga. Skoraj polnoštevilno smo se zbrali okoli božjega oltarja k nedeljski službi božji. Lepo sodelovanje zasluži pohvalo. Naša »blejska Angela« nadaljuje gostoljubno navado Mežnarjevih. Večerno službo smo imeli tisto nedeljo že v Tumutu, kamor me je odpeljal avstrijski Frank. Lani se je »za vedno« vrnil v svoj rojstni Salzburg, pa je vzdržal samo tri mesece in je bil spet v Avstraliji. Samo eno slovensko besedo zna pravilno izgovarjati: svoj priimek Pečounik, kaj pa beseda pomeni, sproti pozabi. Vendar se najrajši družijo s Slovenci, zlasti z bivšim »dvornim vrtnarjem« Lukom, ko kot pravi Korošec, drobi tudi nemško.

Tudi v Tumutu je bila kaj lepa naša slovenska služba božja v častitljivi stari cerkvi. Pri Težakovih pa tako gostoljubna postrežba, da bi človek kar tam ostal še za veliko noč – če bi se ne mudilo drugam.

Še kratek izlet v Blowering Dam! Tam bodo zajezili jezno deroči Tumut River, da bo dovolj vode za postrvi, elektriko in namakanje rodovitne zemlje.

*Misli, julij
1965, str 220
dr. Mikula*

... Tako sem v preteklih petih tednih premeril s potjo v Perth in nazaj dobrih 10,000 kopnih kilometrov. Le bežni čas je bil hitrejši od vlaka, avta, puščavskega tovornika in mojih podplatov ...

Še tja grede sem se šetal skupaj s p. Odilom po trati v Melbourne, kjer je bila že zasajena prva lopata za bodočo slovensko cerkev. Potem so začeli izkopavati in na povratku, ko sem se spet nekoliko ustavil, sem videl dolgo, široko in globoko vdolbino, ki bo sprejela vase fundament za dvorano in svetišče nad njo.

Naneslo je, da sem se v Adelaidi srečal s p. Bazilijem, ki je imel na plečih težak misijonski teden, da je po dvomesečnem presledku spet duhovno postregel rojakom v tej naselbini. Obilo dela si nakoplje s svojim obiskom, pa je vendar vedno veder in nasmejan. Pred cerkvijo pa sem videl več avtov kot kje drugje naših vernikov.

V Port Augusti sem se toliko ustavil, da sem shranil svoje cerkvene potrebščine za Andamooko, ki je čakala name, da jo obiščem med povratkom. Do Kalgoorlieja me je vlekel vlak noč in dan na svojih čudno brzih kolesih skozi že znano dolgo, pusto in prazno puščavo,

očesu silno enolično.

V Kalgoorlieju sem se ustavil in smo se dvakrat zbrali okoli naše Marije Pomagaj, ki je romala z menoj z vzhoda.

Proti Perthu smo se vozili z gosposkim avtom z našimi možmi, ki niso šli v Perth samo na uro gledat. Ne vprašajte, kako smo brzeli! Zdelo se mi je, da kar frčimo po tistih ravnih cestah in da kar ni bilo na spregled kengurujev, ker pač ne letajo po zraku ...

Smo se namreč prvič zbrali v cerkvi, ki je bila dana samo Slovence. Stoji takorekoč sredi mesta, v Leedervillu in še na ulici Tower – kot bi nas sama božja Previdnost bodrila, naj bomo trden stolp verske in narodne značajnosti...

Na dolgem potovanju, koder sem obiskoval rojake v krajih Bumbury in Manjimup, me je vozil dvojček Polde in nato še v najlepše avstralsko pristanišče Albany.

Med mašo mi je misel uhajala k oni prvi maši na avstralskih tleh, ki jo je opravil davno pred mučeniškim Fr. Therryjem na tej obali kaplan francoske jadrnice ob skali, ki se ji še danes pravi »Mass Rock« - mašna skala.

*Misli,
november
1965, str 330-
331
dr: Mikula*

Innisfail, lepo obmorsko mesto, pol poti od Tullyja do Cairnsa, priča z osivelim vlažnim zidovjem, da tod pogosto dežuje. Mesto je središče sladkorne industrije, ki vsako leto junija in julija pritegne mnogo sezonskih delavcev...

Žal mnogi lahkomišelnost zapuste dobre zaposlitve po tovarnah, na zgradbah, v Snowy, ter drvijo kar na slepo za srečo v tropični Queensland, kamor jih vleče pravljicična pustolovščina ... V Innisfailu in drugod sem srečal dosti razočaranih tudi naših Slovencev, zagrenjenih, zaskrbljenih, ki ob pičli brezposelni podpori iščejo zaposlitve ...

Čeprav je daljni severni Queensland zelo odmaknjen od širnega sveta, smo v Dimbuli, Mareebi, Cairnsu, Mosmanu Hullyu, Mt. Isi vsak večer po cerkvenem opravilu s pomočjo barvanih slik prepotovali precejšen del zemeljske oble. ...

Prijazna tobačna farmarja Ček in Kovačič, vaščana, oba Jožeta, se ne zaneseta samo na tobačno srečo. Kovačič, ki je dobil na farmerski razstavi v Cairnsu nagrado za najlepšo cvetačo (cauliflower), goji tisoče tega žlahtnega sočivja.

*Misli, januar
1966, str 24
dr: Mikula*

Mt. Isa – odkrita

Šele nedavno je v Melbournu umrl osamljen, 82 let star Campbell Miles. Leta 1923 je raziskoval – jahajoč suhljato kljuse – severozapadno puščavo Queenslanda in odkril svetovno znano ležišče bakra, srebra in cinka. Rudni gori in okolici je dal ime svoje male prej umrle sestre Isabele, ki so jo klicali tudi Isa. Tako je prišlo do imena kraja Mount Isa... Srečanje z rojaki – kar hitro smo se našli in se družabno ter cerkveno povezali. Krajevni radio nas je povezal in napovedoval sestanke. Pet večerov smo se zbrali v hladni cerkvi k pridigi, maši in litanijam. Imeli smo v vsej dolgi zgodovini Mt. Ise prvo slovensko

Na obisku pri družini Frank, 19?? (S. Frank)

Na obisku v Melbournu (Arhiv)

Sv. obhajilo v Sydneyu leta 19 (Arhiv)

bogoslužje in to pod zastavo mile brezjanske Marije Pomagaj. .. Tudi naš obisk grobov v popoldanski vročini je zbral več rojakov kot kjerkoli drugje. Pomolili smo za vse prerano umrle – pač domala vse v nezgodah – in jim klicali »Na svidenje«, kot nas uči verno krščansko upanje...

Zvedel sem, da so pred časom imeli lastno tedensko radijsko oddajo, ki je pa prenehala, ker so le redki bili voljni prispevati v denarju za njeno vzdrževanje... Za moje slovo so se ob večernem vlaku zbrali na postaji številni rojaki. Med seboj so zbrali pet tucatov funtov (ali 120 dolarjev), da bi si z njimi pokril potne stroške in imel že vnaprej tudi za naslednjo pot k njim.

*Misli, junij
1982, str 141
p. Valerijan*

Ob zlati maši, Sydney 25. aprila 1982

Ob naši sydneyški zlati maši smo okrog glavnega vhoda v cerkev napravili celo nekaj slavalok, ki je za silo predstavljal mlaje in vence v Ločah pred petdesetimi leti in pa one, ki bodo stali tam ob zlati maši, juniju letos. S kora je ob vstopu zadonela prelepa priložnostna »Zlatomašnik, bod' pozdravljen!«. P. Valerijan je na kratko orisal zlatomašnikovo življensko pot, pridigal pa je po lastni želji dr. Mikula sam – res ima veliko povedati. Ob koncu mašne daritve je iz vseh grl zadonela tudi pesem *Marija skoz' življenje*.. ... Prisotni so bili ne le sydneyški rojaki, ampak tudi Slovenci iz Wollongonga, Newcastlea, Canberre ... in celo iz Melbournia ter Brisbana. Vsi skupaj se ob jubileju zahvaljujemo dobremu Bogu za vse, kar je po rokah dr. Mikule v pol stoletju duhovniškega življenja storil v blagor duš.

*Lojze
Košorok je
na vprašanja
Stanke
Gregorič o
dr. Mikuli
odgovoril:*

Pravijo, da je bil posebnejš – kot človek.

... Bil je izreden človek, ki je vedno in povsod izstopal, bodisi kot Slovenec, bodisi kot duhovnik!

Kljub visoki izobrazbi je bil preprost, neposreden, vesel in dober sogovornik z vsakim še tako preprostim človekom. Bil je velik človekoljub, imel je veliko mero zdravega humorja, znal zabavati družbo ... Bilo pa je v njem nekoliko nemirnega avanturističnega duha ...

Kot Slovenec:mehka in občutljiva koroška duša, domoljub do bolečin!

In politično? Kje je bil?

Dr. Mikula je bil eden zadnjih pristašev panslavizma. Panslavizem pomeni vseslovanstvo, gibanje za kulturno in politično zблиžanje slovanskih narodov ... To je bila predvsem želja, da bi se združeno uprli germanizmu ...

Ali so ga imeli ljudje radi?

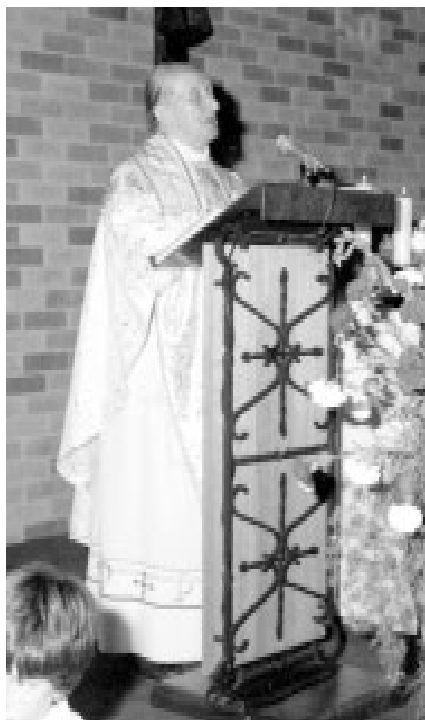
Često smo ga videli z nahrbtnikom v katerem je tovoril knjige Mohorjeve družbe iz Celovca ... Kamor koli je prišel, je bil dobrodošel ...

Gospod dr. IVAN MIKULA

Rojen 29. 10. 1904 v Ločah ob Balnem jezenu na Koroškem v Avstriji.
V duhovnika posvečen 29. 6. 1932 v Celovcu.
Umrli 8. 4. 1988 v Sydneyju v Avstraliji.

Naj počiva v božjem miru!

*Dr. Mikula na obisku pri ???
Spomin na smrt dr. Mikule, Sydney 1988
Pri družini Gračnar (A. in D. Gračnar)
Zlatomašnik dr. Mikula, Sydney 1982*

Gospod dr. Ivan Mikula je deloval med Slovenci v Avstraliji od leta 1952.

Molimo, Dobri Bog, priporočamo ti rajnega duhovnika Ivana Mikula, ki si ga poklical v svojo službo, da bi zbral tvoje ljudstvo in oznanjal evangelij. Odzval se je tvojemu klicu in ti zvesto služil iz ljubezni do tebe in do nas, naj med tvojimi izvoljenimi v nebesih uživa večno radost. Po našem Gospodu Jezusu Kristusu, tvojem Sину, ki s teboj v občestvu Svetega Duha živi in kraljuje vekomaj. Amen.

*P. Ciril Božič
se spominja
, Brezje, 27.
januarja
2001:*

Žive spomine imam na pokojnega dr. Janka Mikulo - Ivana. Veliko sem slišal o njem, ko sem potoval po Avstraliji, pa nikoli ga nisem srečal. P. Valerijan mi je dejal, da je on v Perthu, na Koroškem, je potujoči. Vendarle enkrat je prismaširal. Imeli smo piknik v dvorani v Auburnu v Sydneyu. Zvečer je prišel. Potem ga je kar naenkrat zmanjkalo. Prišel je v dvorano in nenadoma odšel. Klicali so iz bolnišnice, da je čakal na vlak, padel in so ga pobrali predno je vlak pripeljal na postajo ter ga odpeljali v bolnišnico. Šel sem ga obiskat. Sestra mu je rekla: »Odprite oči, gospod, kapljice vam moram dati.«

Dr. Mikula je rekel: »Sestra, dajte vi vaše odpreti.«

In ga je gledala: »Zakaj pa jaz moje?«

Rekel je: »Zato, da jih vidim, imate tako lepe oči.«

Ona pa je rekla: »Gospod, vi tudi.« ...

Znal se je pošaliti in tudi na ta način je vzpostavljaj pristne človeške odnose. Bil je velik duh, velik misijonar. Hvaležno se ga spomnijo slovenski rojaki, ki živijo izven teh glavnih središč, kot v Tasmaniji, v Queenslandu. Po smrti dr. Mikule nekaj časa nihče ni šel obiskat teh ljudi.

Potem je p. Valerijan rekel, da lahko greva iz Sydneya, ker sva dva in sem šel v Perth, pa z avtom v Brisbane, potem ob obali in obiskoval ljudi v Mackay, Townsville, Rockhamptonu, Cairnsu, Mt Isi – povsod srečal in zbral skupaj ljudi. Bil je neki jugoslovanski klub in g.

Mirko Žerjav me je naučil nekaj trikov, katere sem pokazal. K maši so prišli Srbi, Hrvati in Slovenci – ekumensko občestvo. Prijetne spomine imam. Šel sem na Tasmanijo in p.

Bazilij mi je dal naslove. Vse naslove, kar sem imel, sem poklical po telefonu in zbralo se jih je 32 – rekli so, da še nikoli ni bilo toliko Slovencev, tudi takrat ne, ko je bil tam škof.

Treba jih je bilo osebno povabiti. Zelo lepo srečanje v Hobartu. Za dr. Mikulom smo imeli mašo zadušnico v Sydneyu, pridigal sem pri pogrebu in povedal sem zgodbo o lepih očeh iz bolnišnice in vsi so se nasmejali. Potem sem preko kasete posredoval njegovo pesem in skušal pokazati njegovo moč in njegovo ljubezen do slovenske zemlje, *Rož, Podjuna, Zila ...* Potem so pa vsi jokali. ...

Ni bil frančiškan, ampak je imel Frančiškovo dušo. Ljubil je človeka, posebno slovenskega izseljenca v Avstraliji. Ljubil je tudi slovensko zemljo, tako da je lahko iz srca zapel s Pavlom Krnjakom, ki je uglasbil njegovo pesem.

Rev. Dr Ivan Mikula: The Travelling Missionary

Dr Ivan Mikula was born on October 29 1904 in Loče by Lake Baško in Carinthia (Austrian or Slovenian Carinthia?). He was ordained on June 29 1932 in Celovec. Dr Mikula arrived in Sydney on September 13 1952 and died there on April 8 1988.

Of all the Slovenian clergy to have come to care for Slovenians in Australia, Dr Mikula was the only one not to have been a Franciscan and to have been a diocesan priest. He was also different in that he did not just see himself as a priest for Slovenians. He was multilingual and wished to use these skills to serve immigrants of as many nationalities as possible, although his first priority were still Slovenians.

From his early days in Australia, Dr Mikula became known as the ‘travelling missionary’. He spent much time travelling to remote and isolated areas of Australia. In his travelling *bag he always took with him copies of Misli, books published by Mohorjeva družba (Slovenian), holy pictures, and slides which he liked to show of various places.*

Soon after arriving in Australia, Dr Mikula established himself in Perth. His time in Perth was the only time Slovenians there had a resident priest. However he was not there long, leaving in 1957 to set up base in Sydney, from where he roamed all around Australia, mostly by train.

Dr Mikula traversed Western Australia, meeting Slovenians in remote locations all the way to Kalgoorlie. He travelled to remote areas of South Australia such as Coober Pedy and Andamooka. In Queensland he visited Slovenians in Brisbane as well as in Mossman, Tully, the mining town of Mt Isa and the cane plantations in Innisfail. In New South Wales he visited Slovenians working on the Snowy Mountains Scheme, as well as in Wagga Wagga and Albury.

Wherever he went, Dr Mikula was warmly received by Slovenians who did not expect to see a Slovenian priest in such a remote location. While he helped Slovenians with official documents and correspondence, he was at home among miners, farmers and forest workers. He often recollected in detail his travels and meetings with Slovenians in articles in Misli.

Above all, Dr Mikula was an idealist and a lover of nature’s beauties.

P. Rudolf Pivko

P. Rudolf je bil rojen 29. 10. 1916 pri Sv. Marku niže Ptuja. V noviciat je vstopil 31. 8. 1937 in naredil prve zaobljube 1.9. 1938. V duhovnika je bil posvečen leta 1945.

V Avstralijo je prispel kot izgnan misijonar iz Kitajske 25.10.1952, kjer je izkusil preganjanje in ponižanja kitajskih komunistov. Po odhodu patrov Bena in Klavdija leta 1952 je postal urednik Misli. Obiskoval je oddaljene rojake v Viktoriji in Queenslandu.

V svojih verskih člankih je zelo življenski in trka na srca priseljencev s prošnjo, naj ne pozabijo svojih staršev, ki morda samevajo in zaman čakajo na kakršen koli glas od sina ali hčere.

Resno je zbolel in uredništvo Misli je prevzel p. Bernard.

P. Rudolf je leta 1957 zapustil redovništvo in duhovništvo. Umrl je v Sydneyu 26.10.1963 in v zadnji bolezni se je p. Rudolf duhovno vrnil v duhovništvo in k frančiškantom. Pokopan je na frančiškanskem pokopališču v Waverleyju, Sydney.

ROKO V POZDRAV

Misli, oktober 1952, str 1, p. Beno Korbič nam je ponudil novi slovenski duhovnik, ki je prišel pred kratkim v Avstralijo. Je to preč. g. Rudolf Pivko, ki je skoro pet let misijonaril na Kitajskem. Preč. g. Pivko je doma iz okolice Ptuja. Za misijonsko službo se je odločil leta 1947. Njegova želja spreobračati pogane se mu sicer ni popolnoma uresničila, ker je bil verjetno v napoto kitajskim komunistom, bo imel pa zato med nami več dela.

Pater Rudolf, na Kitajskem poznan po imenu Lu-ton-fu, si je v času misijonarjenja pisal dnevnik, ki je bil v odlomkih objavljen v reviji Ave Maria.

Dne 7. marca 1951. – Močni udarci po vratih so me predramili. Sledil jim je ukazujoč glas:

Ave Maria, februar 1953, str. 52, p. Rudolf

»Lu-ton-fu, odpri!« ...

»Kdo je?« sem potegnil.

»Mi! Vstani, odpri! ...« so kratko, sikajoče odgovorili.

Mi! Vedel sem takoj, kdo me je obiskal. Da bi nas vsaj ponoči pustili pri miru. Odprl sem in že so v sobo planili trije do zob oboroženi komunisti. Ob meni je stal šef policije, me obsvetljeval z močno žepno svetilko, v drugi roki pa je imel vame naperjen samokres ...

Ave Maria, 1953, Str. 76, p. Rudolf

»Naikuan!« je poklical šef policije redovnega predstojnika p. Celestina Nardona ... Nato jem morala sestra domačinka še glasno prebrati nalog vlade: okrajna narodna vlada zahteva

P. Rudolf in p. Bazilij v samostanu v Lemontu (Arhiv)

Novomašnik p. Rudolf, leta 1945 (Arhiv)

Škof dr. Gregorij Rožman, Lemont in p. Rudolf v samostanskem vrtu (Arhiv)

takojšnje aretacijo tujezemca Naikuana zaradi veleizdaje in protivladnega delovanja ... Nato sta pristopila dva vojaka s strojnima puškama in p. Celestina odvedla v tiho noč: v ječo, v mučenje in zasramovanje – v zahvalo za dolgoletno nesebično delo med kitajskim ljudstvom

...

*Ave Maria,
1953, str.212,
p. Rudolf*

Dne 14. julija 1952 – Klicali so nas na okrajno policijsko glavarstvo. Tokrat zadnjikrat. Izropali so nas že vse do zadnjega, zapore smo že prav vsi okusili v obilni meri – vse samo zato, da bi izgubili pogum in se prostovoljno umaknili iz Kitajske. Toda vztrajali smo in končno jim ni kazalo nič drugega, kakor da nam izdajo zadnje povelje: Izgon! Sicer smo pričakovali iz dneva v dan celo smrt, zato smo to zadnjo odredbo sprejeli s presenečenjem ... Ta dan so v zaporu pridržali patra predstojnika kot jamstvo, da bomo mirno odšli. Še čudno, da mene niso, saj so bile obtožbe proti meni še večje ...

Misli,

Bratje in sestre! Slovenci! Še nikoli nismo čutili tolikega in tako zaželjenega hrepenenja biti doma, biti med svojimi najdražjimi, biti v krogu družine – kot prav na božične dni, za svetonočni večer ...

Vse to je daleč za nami, tam daleč nekje, zlobni ljudje so nam vzeli domovino – tako ljubljeno, vzeli so naša doživetja, vzeli so srečo naših src. Celu vezi kulturnega poslanstva našega naroda so hoteli uničiti. A vere nam vzeti niso mogli! In je nikoli ne bodo, če mi sami nočemo! Jaslice so ostale iste. Isto Dete božje počiva v njih! ...Ne bodimo pokonci stoječe prazno klasje. Sklonimo svoje glave. Ne bodimo hlapci, in sužnji lastnih poženj, ne slabiči! ...Blagoslov in mir s srečo svetonočne noči ter radost božičnih dni bodi z Vami vsemi, bratje in sestre, te dni in v novem letu naših upov in nad. To je moja iskrena želja, božično in novoletno voščilo vsem.

*Misli, avgust
1954, str 2
Slovenski
večer v
Adelaide
Spektator*

Po posredovanju Misli smo se južno avstralski Slovenci sestali v Adelaidi na 24. julija zvečer. Mi smo vsi tak sestanek že zdavnaj želeli in smo zato vabilo s tem večjo vnemo sprejeli. Od blizu in daleč smo prišli, okrog 180 ljudi, da se po besedah povabila – po domače pogovorimo in razveselimo. Prav to smo tudi storili. Vse je bilo v duhu tople domačnosti; pogovorili smo se, porazvedrili smo se. Verjamemo, da nas je zbral znani slovenski čut skupnosti, kakor tudi volja vsakega poedinca in preprosta želja, da Slovenec Slovenca vidi in mu roko stisne. Mi Slovenci nimamo tu nobene organizacije, zato je uspeh našega večera res pripisovati sami spontanosti ...

Dobri pater Rudolf, sedaj tu na obisku, jim je seveda bil v oporo. Sam se je pri tem lotil tudi takozvanih čisto hlapčevskih del – našli smo ga namreč z dolgo metlo v roki pri snaženju dvorane ...

*Misli, januar-
februar 1956,
stran 5, p.
Rudolf*

Ob srečanju

...Čez sto milj oddaljeni kraj Waikerie smo se se odpeljali. Začudil sem se. Mislil sem, da je

Skozi viharje gre moja pot...

Dne 7. oktobra 1949. - "Bum, bum, bum..."
Vrata glavnega vhoda so se lomila pod močnimi udarci.

"Strela z jasnega, kaj pa je? Kaj ste moreli? Kdo je, kaj delate?..."

Iz Dnevnika p. Rudolfa - misijonar na Kitajskem, leta 1949

(Ave Maria)

P. Rudolf v misijonih v 1949 (Ave Maria)

P. Rudolf (Arhiv)

bila le vasica, pa je mesto, in z ulicami. Kam naj grem? In so mi na pošti tolmačili: nazaj, na levo, na desno, do bolnice, pri rdečem kolčku zavijte na levo in po tretji ulici znova na levo. In zares, obstal sem. Mislil sem, da je bil kanon, a je bila le vodovodna cev. Saj je vsa zemlja prevrtana in vsi vrtovi in sadovnjaki se le umetno namakajo. Sedaj sem šele razumel toliko razliko, ki sem jo včasih opazoval iz zraka ob poletu čez deželo. Sredi puščave pa tako zeleno, vse v rasti in cvetju. – Stopil sem na dvorišče. Možakar mi je mahal in snel klobuk. »How do you do«. Gledal me je in odkimal: » Ne znam, samo slovenski«. «Hej, tako je, pa sem le zadel. Tudi jaz sem Slovenec, tisti pater Rudolf iz Sydneya«. »Aha, aha.. kar v hišo ...«. In pustil je klanje drv. Tam ob strani so nas pa fantje opazovali, naši seveda, njih sin Marjan in prijatelji. Med oranžnimi nasadi so se vrteli. ... In veliko smo se pomenili ono popoldne ter obiskali tudi sosede v oddaljeni vasi, 'sosede', Slovence, mislim, da, Hvala se pišejo, in hvalo jim damo, ker ga dobro vozijo.

Ko smo se prepeljali s ferry čez Murray River, smo po kakih desetih miljah zavili v pravi avstralski buš, čez travnike, levo, desno, čez jarke in pašnike, šestkrat, vsaj se mi zdi, smo morali odpreti plot, da smo prešli na zemljo novega gospodarja. Mislil sem še nazaj na zibko, tako nas je premetavalo. Po kakih šestih miljah sva zagledala šotore. Niso bili cigani, pač pa naši fantje, pionirji, garači, da bi si nekaj prihranili. Prisluhnila sva. Čula sva petje sekire, in žage. Sledila sva peš jekom, ki so prihajali. Kar debelo so naju gledali, bi rekel, zijali. Kdo bi si mislil! Župnik! Tu, v bušu! Kar sram jih je bilo, saj so bili kar črni od dela, skuštrani, in ožgani od vednega sonca. Pa prav ta slika plodnosti mi je ugajala. In naslednjo nedeljo jih pred cerkvijo nisem spoznal, tako so se napravili.

12. novembra sem poletel znova v Melbourne, ker mi Tine, sedaj mož, g. Adamič, ni dal miru. Hotel je na vsak način, da ga jaz osrečim in zvežem, da bo ja držalo. In dva prstana je dal Mari na roko, tako jo ima rad, svojo Maro. ... Na poti v Sydney sem se oglasil pri nekaterih, katerih domove sem našel. Lepa je Avstralija, ko jo človek spozna.

Nadam se, da se bodo naši rojaki znašli tudi duhovno in skušali graditi na svojem značaju in dali Njemu, kar mu gre. Zato pa sejati ne pozabimo, sejati za večnost, za dušo, za Boga, da bo vesela naša sedanost, a srečna tudi naša večnost.

*Misli, marec
1956, str 5
Uredništvo*

P. RUDOLF JE RESNO OBOLEL na pljučnici in leži v bolnišnici. Upajmo, da bo spet zdrav, ko boste tole brali. Na vsak način bo pa potreboval nekaj časa dopusta, ko pride iz bolnišnice. Dosti pred veliko nočjo se ne bo smel vreči v delo, zato moramo, kakor neradi, naznaniti nekaj sprememb v naših načrtih ...

P. Bernard je moral zavoljo bolezn p. Rudolfa svojo selitev v Melbourne odložiti. Zato zaenkrat še ne velja njegov naslov v Melbourne ...

Upamo, da bo p. Rudolf mogel biti navzoč pri velikonočni prireditvi v Paddington Town Hall dvorani 2. aprila, na velikonočni ponedeljek. Za ta dan je namreč dvorana v ta namen

Spominska podobica: maša v St. Albansu, leta 1955 (Arhiv)

*Adamičeva Mara in Martin se spominjata (maj 2001):
»P. Rudolf je imel izreden smisel za humor, vedno vesel, ob njem smo bili vsi sproščeni. Nisem znala dobro slovensko in sem kljub temu ob pripravah na poroko bila sproščena. Poročil naju je v St. Brigitte's Church, na Nicholson Streetu, v Fitzroyu, 12.11.1955 ...«*

P. Rudolf med rojaki po slovenski maši v Brisbanu leta 1955 (Arhiv)

Ne pozabi Boga
in matere,
da resis svojo duso!

Moli vsak dan!
Ne pozabi Nedeljske mase.

Ljubite se med seboj!

St. Albans, 1955
pater Rudolf ofm.

rezervirana. Saj boste rojaki rojaki v Sydneyu gotovo radi veliko pomagali, da ne bo imel p. Rudolf preveč skrbi ...

*P.Rudolf piše
iz Brisbana:
Misli,
december
1956, str 13*

Bratje in sestre! Dolgo se vam nisem nič oglasil, a pozabil vas nisem. Tudi v tednih in mesecih zavratne bolezni sem mislil na vas vse, na vsakega posebej. Trenutno sem še tu do novega leta. Lahko pa rečem, da se že dobro počutim. Čeprav bom moral ostati pazljiv na svoje zdravje še kako leto dni, tako sodijo zdravniki, se bom vendar v januarju vrnil v Sydney.

In sedaj, bratje in sestre, ko se boste božične dni spominjali svoje mladosti, se spomnite svojih staršev, svojega očeta in matere. Ne pozabite jih! V koliki boleči skrbi je garal oče, da bi zagotovil boljše dno doraščajočim otrokom! Kako je materino oko sledilo otrokovim korakom v nežni ljubezni in zaskrbljenosti, da bi njen sin ostal dober, da bi se hčerka ne izgubila. Vsak njen korak, vsak utrip njenega srca, vse samo za otrokovo srečo, da bi ostal pošten, dober, veren.

Ali je katero bitje tako nesebično, tako nežno ljubilo, tako dolgotrajno, kot nas je ljubila naša mati? Stara je sedaj morda in sključena. Sama je morda. Toda tudi v samotni misli nate. Kaj želi od tebe? Spomenik ji postavi s svojim življenjem. To v prvi vrsti pričakuje od tebe. In da ne pozabiš nanjo! Kako žalostna je, ko se večkrat zgodi, da kak oče ali kaka mati povprašujeta okoli tujih ljudi, če kaj vedo, kje je sin, kje je hči. Toliko in toliko let je minilo, odkar je prišel zadnji glas od njega ali od nje, potem je vse utihnilo ...

V enaki nežni skrbi in srčni povezanosti se te bom jaz v božičnih dneh spominjal, brat, sestra! V skrbi in molitveni povezanosti duhovnega očetovstva, bratstva, sestrinstva. Moja izrecna prošnja bo ob oltarju, živih jaslicah, da bi vsak član slovenskega naroda ostal dober, srečen in v čast skupnosti...

Naj nas božje Dete posebej blagoslavlja, naj nas varuje, naj nas poveže v eno močno in trdno enoto, v ono duhovno skupnost, ki nam jo oznanja Dete v jaslicah, ki se more nastaniti med nami samo v znamenju vesoljnega bratstva pod Bogom.

*Misli,
december
1963, str. 354-
355
P. Bernard
Ambrožič*

V Mislih je bil ob njegovi smrti ponatisnjen članek o njegovem božičnem praznovanju na Kitajskem:

P. Rudolf Pivko – zašel je bil s prave poti, pa se je vrnil. Milost božja ga je verno zasledovala. Moral je pa skozi hudo trpljenje, da je spet spregledal. Hvala Bogu za vse! V blag spomin na rajnika, ki si je svoj čas pridobil veliko prijateljev med avstralskimi Slovenci, objavljamo izpod njegovega peresa, kar je doživljal na Kitajskem za božič 1951 in dve leti pozneje objavil v ameriškem listu AVE MARIA. Tak človek ni mogel biti gluha za božji klic k vrnitvi. To boste priznali vsi, ki boste brali. In potem zmolite zanj očenaš ...

*Moj božič
pod rdečo
zvezdo
P. Rudolf*

P. Jožef, eden naših misijonarjev, je pripravljaj jaslice za kapelico v sestrski hiši, da bo na

*Na poroki:
Zupančič - Božič, marec
1955*

sveti večer čim več domačnosti in veselja. Kako bodo potekli ti dnevi? Rdeči – komunisti – so se te dni še bolj zanimali za nas – misijonarje in sestre. Vedno so spraševali po p. Jožefu. Radi bi vedeli, kaj ta človek pripravlja in zbija v kleti.

Sestra Ivana je pometala in pospravljala pred hišo. Dve dekleti sta prihajali proti njej, nekdanji naši siroti, a zdaj poročeni na deželi. Srce jima je trepetalo, kjati straža rdečih ju ni smela opaziti. Sestra ju je potegnila v kuhinjo in radost jima je igrala v očeh, ko sta bili po dolgem času spet med nami. Prišli sta sprejeti sv. zakramente za božične praznike.

P. David ju je spovedal kar v kuhinji in jima nato podelil sv. obhajilo v kapelici v prvem nadstropju. A že so rdeči pri kuhinjskih vratih spraševali zanju.

»Dve dekleti sta prišli, smo zvedeli. Kje sta? Revolucionarni odbor narodne cerkve ju kliče. Na policijo morata z nami ...«

Onidve sta pa klečali v kapelici z betlehemskim Detetom v srcu. Nista se ustrašili vabila na policijo, saj pojde Jezus z njima. Kolika sreča, kolik mir v božji ljubezni! Odpeljali so ju ... Pral sem solato pred našo kuhinjo, ko je prihajala gruča rdečih vojakov. Ustavili so se in se počasi približali.

»Kaj vi še molite?« so me spraševali.

»Zakaj ne, tovariš? Glejte, vi morate vsak dan na zboru zapeti nekaj pesmi v čast vašim revolucionarnim voditeljem, mi pa molimo in častimo nebeškega Očeta nas vseh«, se je glasil moj odgovor.

»Saj ni Boga, kje ste ga pa videli? Mi smo ga odpravili ... Močni smo, pregnali smo nacionalno vojsko, praznoverje smo zatrli, nebo se nam klanja. Še dež znamo delati, kaj še niste slišali?« ...

Občudovali so našo vztrajnost ...

*Misli, januar
1964, str. 2
P. Rudolf*

...Po kosilu je bil med nami nepovabljeni gost: kristjan z dvojnimi obrazom, ki nas je obiskal z vsemi mogočnimi »prijateljskimi« pretvezami. Bil je funkcionar vrhovnega partijskega poveljstva in me je dal pred nekaj meseci zvezati. On nam je največ škodoval, ker je vedel za vse kristjane. Morda ga vsaj danes, na praznik miru, ni prignal k nam slab namen. Popoldne je prišlo nekaj deklet z dežele, da bi prejele svete zakramente. Straže jih niso pustile do nas. Pa sem sam stopil k njim za hišo. In ko smo imeli blagoslov v kapelici, je začelo deževati kamenja na okna. Nekaj je padlo prav med nas. Izpred hiše pa smo čuli kričanje in zasmehovanje ter petje revolucionarnih pesmi. To je bilo njihovo voščilo na sveti dan. Tu ljubezen, tam sovraštvo ... Hudo nam je bilo.

Takoj po blagoslovu sem odšel naravnost pred častnika, čigar služabnik je vodil demonstracijo. Ničesar se nisem bal tisti trenutek: »Zelo kulturni ste bili danes, na naš sveti praznik miru, stvaritelji nove Kitajske! Ali je kdo izmed nas le z eno samo besedo motil vaše mitinge? In vi? ... Kaj ko bi s kamenjem zadeli katero naših sirot? Če hočete nas misijonarje,

*Po krstu: Vilma Bizjak, Lidijana Bizjak-Vigelj,
Darijo Bizjak, Franc in Danica Mirnik, Tone
Švigelj, Anica Bizjak in Jure Tomažič, sedita Jože
in Jožefa Bizjak z Bojanom (g. Švigelj)
Poroka Zupančič, St. Augustin's, Yarraville 1955
(A. Zupančič)*

tu sem, kar začnite pri meni! ...«
Nihče ni znil besedice in gledali so v tla. Bilo jih je sram ...

*Misli,
december
1963,
p. Bernard
Ambrožič*

P. RUDOLF PIVKO OFM

Umrli je v bolnišnici dne 26. oktobra 1963 ob osmih zvečer. Več kot leto dni dolga rakova bolezen mu je izpila vse moči. Silno trpljenje je prenašal vdano in brez tožbe. Bil je spravljen z Bogom in Cerkvijo.

P. Odilo, ki je ob bližajočem se smrtne boju ostajal pri njem dolge ure, poroča: Vznemirjen je bi zaradi svoje preteklosti in bilo mu je silno žal. Prosil je, naj mu vsi odpustimo vsak pogrešen korak in pohujšanje, ki ga je dajal. Želel je umreti kot duhovnik in frančiškan. Prosil je za spomin v molitvah in zlasti pri sv. obhajilih. Izdihnil je popolnoma vdan, zaupajoč v božje usmiljenje.

Sv. mašo zadušnico je opravil p. Odilo v cerkvi Fatimske Gospe v predmestjih Caringbah v četrtek, 28. novembra. Pogreb se je vršil na frančiškansko pokopališče Waverley.

Naj počiva v božjem miru!

*Misli,
november
1988, str 298
P. Ciril Božič*

P. Rudolf Pivko je nadaljeval delo patrov Klavdija in Bena. V Avstralijo je prišel po izgonu iz Kitajske še pred njuno vrnitvijo v Ameriko. V delu za Slovence se je dobesedno uničil, zbolel za tuberkulozo in kasneje za rakom. Za nekaj časa je odložil duhovniški poklic, končno pa zelo lepo umrl kot duhovnik in frančiškan leta 1963 v Sydneyu.

*Drago Iljaš,
Sydney, se
spominja, maj
2001*

»Zadnjič sem videl p. Rudolfa, ko sem ga obiskal v bolnici St. Lucas (Darlinghurst, Sydney), tri dni pred njegovo smrtjo. P. Rudolf je vedno rad pomagal ljudem, bil je odločen in pomagal je tudi za Slovenski dom (Queens Street, Wollahri). Živel je v Paddingtonu. V tem Slovenskem domu smo se Slovenci zbirali. Tam sem tudi živel. V tem domu so prej živele avstralske sestre. P. Rudolf je bil vesel človek, vsi smo ga imeli radi. Kasneje so Hrvati kupili ta Slovenski dom, med vodji so bili med drugimi tudi Miša Lajovic, Ljenko Urbančič, p. Bernard pa je vse to vodil. V Slovenskem domu smo razpošiljali Misli.

V tem domu ni bilo strogih pravil. P. Bernard je bil vedno z nami, p. Rudolf pa je prišel na obisk. Vsak mesec smo imeli tudi ples.

Ko je p. Rudolf umiral, ga je skrbelo za malega sina. Že prej mu je za rakom umrla žena. Dejal mi je: 'Zdaj se zadnjič vidimo.' ... Čez tri dni je umrl. ...«

Father Rudolf Pivko

Father Rudolf was born at Sv. Marko on 29.10.1916 and christened Michael. WWII left him a refugee in Germany, where he made his first promises on 1.9.1838. Father Pivko went to China to work as missionary. After having worked for five years in China, the communists expelled him in 1952 along with other missionaries. Father Rudolf arrived in Australia from China on October 25 1952.

When Fr Rudolf arrived in Sydney, Frs Beno and Klavdij were still in Australia. However, they left a few months after his arrival. Thus with Dr Mikula stationed in Perth, Father Rudolf became the only Slovenian priest servicing Slovenians on the east coast, where the majority of Slovenians were concentrated. However, although primarily based in Sydney, Fr Rudolf also made visits to Slovenians in South Australia, Victoria and Queensland.

With Frs Beno and Klavdij's departure in April 1953, Father Rudolf also took over editing *Misli*. However, *Misli* was struggling financially at this time. In an effort to raise funds, Father Pivko and a circle of coworkers began organising Slovenian dances. Whether the intention was to bring Slovenians together or not, this provided a major impetus to social organisation among Slovenians in Australia.

Father Rudolf's writing in *Misli* could be quite touching. This is evident from his descriptions of the lives of Slovenian men working in remote South Australia to his calls for Slovenian immigrants not to forget the parents eagerly awaiting any word from their children.

In August 1955 Father Bernard joined Father Rudolf in Sydney. Father Bernard soon took over *Misli*, as in 1956 Father Rudolf became seriously ill.

Father Rudolf left the Franciscan Order in 1957. He later married and he and his wife had a son. Their happiness was short-lived however as his wife died young. Fr Rudolf died of cancer in 1963, reconciled to the Franciscan Order and the priesthood. He is buried at

Pater Bernard Ambrožič

Rodil se je 20. 4. 1892 v vasi Gaberje pri Dobrovi. Frančiškanom se je pridružil leta 1911. Bogoslovje je končal v Mariboru in bil tam leta 1915 posvečen v duhovnika. Po nekajletni katehetski službi je v Ljubljani študiral slavistiko in klasično filologijo. Poučeval naj bi na zasebni frančiškanski gimnaziji v Kamniku, vendar so jo leta 1925 zaprli. Javil se je za kitajske misijone, končno pa se je odločil za delo med izseljenci v ZDA. V tridesetih letih je bil najdlje v Lemontu, v Detroitu je ustanovil slovensko župnijo, občasno pa je pomagal tudi na drugih slovenskih župnijah v ZDA in Kanadi. Od avgusta 1955 do smrti 23. 10. 1972 pa je bil pri rojakih v Avstraliji, največ v Sydneyu. Pokopali so ga na pokopališče v Rookwoodu. P. Bernard je že med študijem slavistike ustanovil in urejal mladinska lista Orlič in Vigred, v ZDA je urejal mesečnik Ave Marija, v Avstraliji pa Misli. Njegova je zasnova vsebine in oblike Misli, kakršne poznamo še danes. Poleg številnih člankov z versko vsebino je pisal tudi črtice, povesti, biografije, potopise... Med temi so črtice Od sedmih do polnoči, Iz spominov starega župnika, Koliko poklicev je zgrešil, Ob odločilni uri, Pamet se mu je odprla ... v povesti Tonče s Sloma je predstavil Slomškovo mladost. Ustanovil je Baragovo zvezo, ki je začela z načrtnim delom za Baragovo beatifikacijo. V Avstraliji je poleg Misli kljub starosti veliko svojih moči posvetil dušnopastirstvu med rojaki.

Spoznavmo patra Bernarda, njegovo duhovitost, natančnost, skrb za Slovence in dobro voljo iz izvlečkov Misli in Ave Marie:

*Misli,
september
1956, str 8,
p. Bernard
Ambrožič*

Med rojaki v Wollongongu

Bila je peta nedelja v mesecu. P. Rudolf ni mogel v Wollongong, zadelo je mene. Vlak me je odpeljal že v soboto zjutraj. Pričakoval me je „sprejemni odbor“: Pavle s Klanca, ki se mu tudi Arhar pravi, zvečer bomo krstili Klančarjevo Angelico, Ludvik – odslej bo moj dvorni šofer – me odpelje takoj k nekaterim rojakom na obisk, kolikor bo pač čas dopuščal. O.K. in – na svidenje.

Prva postaja je bila Corrimalu pri Brodnikovich. Imajo mater vdovo in štiri velike, večje in največje fante. Vsi so pred nekaj leti prišli iz Francije. Viktor vodi pevski zbor za ves slovenski Wollongong. Obiskali smo še Drmotove, Faturjeve, Kettejeve, pa Marjana Marolta, pri Žičkarjevih in bratih Hvalica, Miranu in Slavku Žvab in krstili Angelico. No, in - po svetopisemsko naj povem: Naredila se je noč in naredil se je dan – Nedelja!

EMIGRANT IDENTIFICATION CARD
UNITED STATES
DEPARTMENT OF LABOR

SURNAME (Slovenian)
FIRST NAME
APRIL 20, 1892
COUNTRY OF BIRTH STATE OF BIRTH
NATIONALITY COLOR OF EYES
New York COLOR OF HAIR
DATE ADMITTED STATUS OF ADMISSION
Rev. Bernard Ambrož
EMIGRANT'S SIGNATURE
John G. Hall
ORIGINAL IMMIGRANT INSPECTOR

*Mladi p. Bernard (Arhiv)
Imigrantska izkaznica,
ZDA, (Arhiv)
Pozdrav p. Bernardu
(Arhiv)
Pri družini Miletič, Cooma,
1957 (I. Kopal)*

*Misli, oktober
1956, str 5,
p. Bernard
Ambrožič*

Med rojaki v Wollongongu
... Vrh tega je nanoslo, da sem bil potlej s p. Bazilijem v Newcastlu, v okolici Sydneya, v Canberri in takoj nato v Melbournu. Vtisi drug drugega spodrivajo, težko jih je razvrstiti v glavi. ... V naglici naj omenim pevski zbor, ki se je prvič oglasil. Manjka mu ženskih glasov in orgle so morale molčati, ko nimajo organista. Kar se tiče človeške kritike, rečem le to: Naj bi bilo petje „Škrjančkov“ še tako pomankljivo, eno drži. Vse pohvale in priznanja je vredno že samo dejstvo, da se ti ljudje obilno in resno trudijo. Škrjančkom vsa čast!

*Misli, junij
1965, str 161,
p. Bernard
Ambrožič,
zlatomašnik*

Vsaka maša je zlata – in še več
Naj bo maša še tako preprosta, samotna, skrita, neznan, njena notranja vrednost ni nič manjša kot jo ima najslovesnejša in daleč naprej napovedana papeževa. Resnična vrednost maše je v tem, da priključuje na oltar živega Kristusa in ga daje človeku v dušno hrano. Naj jo opravi v takih ali drugačnih okoliščinah, maša je maša.
To veliko resnico žal preradi pozabljam. Zato postanemo pozorni, če se kje napoveduje nova, srebrna, zlata, biserna maša. Takim mašam dajemo bleščeče naslove, kakor da se ne zavedamo, da niti za najbolj 'preprosto' mašo v človeškem jeziku nimamo dovolj lepega prilastka, ki bi z njim izrazili njeno notranjo vrednost ...
Spričo tega spoznanja sem se odločil, da list MISLI ne bo šel tiho mimo letošnje in tukajšnje zlate maše ...
Tisti ki so vam MISLI že brez tega vse 'prepobozne' boste pa že tudi brez posebne škode prelistali pričujočo številko, saj se zdite sami sebi dovolj utrjeni zoper nalezljivost 'pobožnosti'.
Da sem se za to odločil, je prav posebno vplivala razvijajoča se zadeva okoli našega oltarnega kandidata škofa Baraga. Prav letos se je povzpela do uradnega škofijskega priznanja v Ameriki, prav letos jo je nadškof dr. Pogačnik doma spet poklical v novo življenje po zelo lahko razumljivem zastanku v preteklih 25 letih. Kot ustanovitelj Baragove zveze, ki je pred 35 leti prva sprožila resno gibanje z Baragovo beatifikacijo, si ne morem kaj, da ne bi jemal teh dejstev za prav res nebeški zlatomašniški dar.
Zato naj se vrši vse "slavje" v zvezi z mojo zlato mašo v znamenju BARAGOVANJA.
Po ustanovitvi Baragove zveze smo v Ameriki kar naprej "baragovali", dokler nam druga svetovna vojna ni vzela sape. Pa dajmo letos nekoliko "pobaragovati" tudi v Avstraliji – in morda na našo pobudo še kje...

*Misli, junij
1965, str.
162-163,
p. Bernard
Ambrožič*

Pa je kar minilo petdeset let
Prav tako kot letos so bili razvrščeni dnevi v tednih leta 1915. God sv. Pavlina je padel na torek 22. junija. Znameniti ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič je v svoji stolnici posvečeval nove duhovnike. Med njimi sem klečal in sprejel posvečenje tudi jaz. Bili smo

*Akcija za Slovenski dom, 1956
Na predstavi v Melbournu, 1958
(Arhiv)
Slovenska maša v samostanski
cerkvi, Mayfield, Newcastle, 1955
(P. Kolatchew - M. Grossman)*

trije frančiškani med lepim številom škofijskih.

Naslednjo nedeljo, 27. dan v mesecu, sem na Dobrovi blizu Ljubljane zapel svojo novo mašo. Bila je ob desetih namesto redne „druge“ farne maše, torej vse kot ponavadi, le mašnik in pridigar sta bila nenavadna. Nekaj nenavadnega je bilo tudi to, da smo slišali grmenje topov od ne preveč oddaljenega zahoda. Dejali so, da Italijani obstreljujejo Sveto Goro. Ne morem reči, da je to bilo za tisti čas popolnoma točno. Seveda pa vemo, da so kak mesec prej Italijani napovedali Avstriji vojno in kaj kmalu začeli užigati svoje kanone. Ne morem reči, koliko dni ali tednov poprej se je že slišalo grmenje kanonov prav na Dobrovo, vsekako so se pa ljudje temu privadili in jih je to grmenje pretresalo skozi več let.

Zaradi vojnih časov in težav v tej zvezi ni moje nove maše spremljala nikaka zunanja slovesnost. Ljudstvo je po maši odšlo domov, jaz pa v spremstvu najbližjih sorodnikov v župnišče na obed. Bila sta z mano oče in mati, od bratov in sester – šest vseh skupaj – pa niti niso bili vsi. Popoldne smo še opravili litanije in blagoslov, pa je bilo končano.

Moja ‘srebrna’ maša

Ko že govorim o svoji novi zlati maši, naj povem še zanimivost o srebrni. Seveda je bilo to leta 1940.

Spet je bila vojska, vsaj v Evropi. Amerika še ni bila vanjo vpletena vojaško, idejno in diplomatsko pa že. Poročila iz evropskih bojišč in ugibanje, kdaj bo tudi Ameriko zadela njena naloga v tej vojni, so bila v ospredju vsega našega zanimanja. Grozote Dunkirka so nam bile v kosteh. Prav nič čudno ni, da se – skoraj bi rekel: z mano vred – nihče ni spomnil mojega majhnega ‘jubileja’...

Na dan 25 letnice posvečenja v ljubljanski stolnici sem šel maševat v slovensko cerkev sv. Družine v Kansas Cityju, Kansas ...

Župnik Gnidica me je lepo sprejel in me peljal v cerkev. Bila je vsa v črno oblečena, ker se je imel vršiti kmalu po tisti uri zelo slovesen pogreb z veliko mašo za rajnega. Župnik mi je rekel, naj kar hitro vzamem že pripravljen črni plašč in opravim mašo brez obotavljanja, da ne bom delal napotja potrebnim slovesnostim ...

Malo čudna bi bila taka moja ‘srebrna’ maša v črnem plašču, sem si mislil, in ni kazalo drugega, kot župniku (danes župnikuje v Pueblu, Colorado) zaupati, zakaj si želim belo mašno opravo. Dal se je pregovoriti, poiskal mi je bel plašč, pa sem šel maševat k stranskemu oltarju. Tudi ministranta mi je nekje ujel, pa je bilo. Komaj sem odmaševal, se je začela cerkev polniti za pogrebno mašo, jaz sem pa na tihem odšel.

Za 25 letnico nove maše – 27. junija, bil je delovnik – sem bil že pri sv. Štefanu v Minnesotti. Tam je župnikoval moj bratranec Janez Trobec, nečak četrtega slovenskega škofa v Ameriki, Jakoba Trobca. Povedal mi je, da bo tisto jutro maševal za škofa in me prosil, naj tudi jaz zanj mašujem, ko sem ravno spet enkrat tako blizu njegovega groba. Še dolar mi je ponujal za mašo.

P. Bernard ob panju, 1968 (Arhiv)

Obisk družine ob krstu Borisa Kobala, 1967 (I.Kobal)

P. Bernard med Slovenci v Junction Shaft, Snowy Mountains, 1957 (I. Kobal)

Spet sem bil v zadregi. Mislil sem si, da na tak dan vendar moram maševati po svojem namenu – v zahvalo – bratrančevo prošnjo sem odklonil. Bil je zelo nezadovoljen in me je kar čedno ozmerjal. Zakaj sem se mu uprl, nisem hotel povedati. Bil sem pri njegovi maši in on je ostal pri moji. Po maši sem se mu zahvalil, da je bil za „svata“ pri moji srebrni – vzelo mu je sapo, jaz sem se pa smejal ...

Spoznajmo ga še iz zapiskov patrov Bazilija in Valerijana ter rojaka Ivana Kobala:

*Misli, julij
1965, str. 219,
p. Valerijan*

Zlata maša

V zgodnjem jutru 22. junija je p. Bernard v sestrski kapeli na Point Piperju opravil svojo zlato mašo. Bila je peta maša, latinska. Poleg sester nun sva bila navzoča – nenapovedana in nepovabljena – p. Bazilij iz Melbourn in jaz iz Paddingtona. Čeprav sva vedela, da zlatomašnik to jutro ni hotel nobene udeležbe izmed nas, sva se vseeno ukradla v kapelo, molila z njim in mu po maši čestitala.

Opoldne isti dan so se zbrali domala vsi frančiškani iz Sydneya in okolice k intimni domači proslavi in obedu v glavni frančiškanski hiši na Waverleyu. Slavljenju je bilo izrečenih nekaj sobratskih čestitk in p. Provincijal mu je izročil čestitke ter voščila iz Rima: blagoslov sv. Očeta Pavla VI, napisan v slovenščini in opremljen s papeževo sliko, ter čestitke, vrhovnega frančiškanskega predstojnika ali generala, p. Avgušтина Sepinskega. Ves sestanek je potekel v prijaznem bratskem vzdušju ...

*Baragov
Vestnik, glasilo
južnoameriške
Baragove
zveze, Leto X.
in XI, Št. 1-4,
str. 1-6*

Zlatomašnik p. Bernard Ambrožič OFM

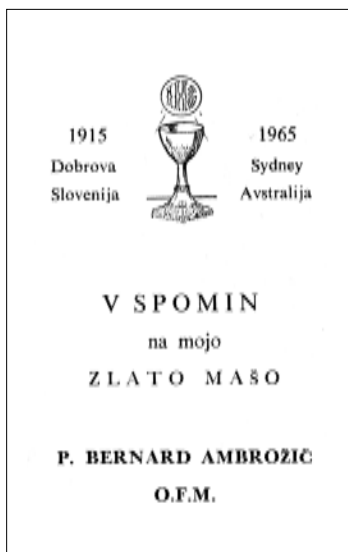
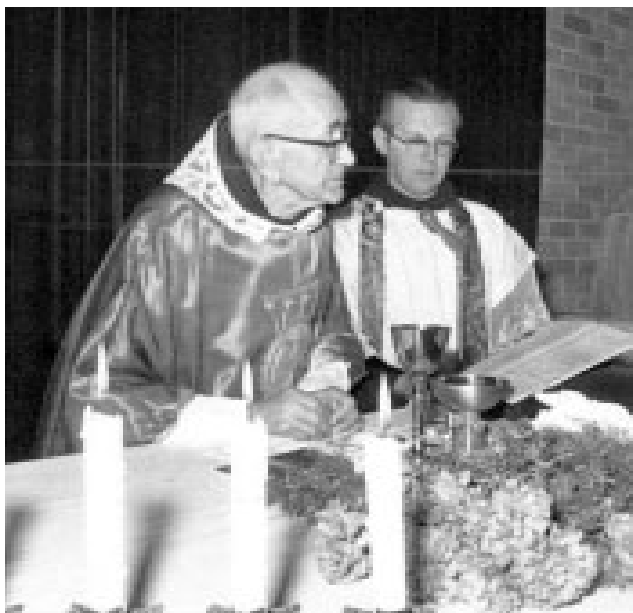
... P. Bernard je načelno silno jasen in cerkven mož ...

Po njegovi zaslugi je izšla knjižica, ki popisuje divjanje nacistov, fašistov in komunistov in slika mučeništvo Kristusove Cerkve v Sloveniji: Martyrdom of Slovenia by John La Ferge S.J. Meseca maja 1944 je pomagal pri zdaji zbirke podatkov in dokumentov pod naslovom: The Slovenes and the Partisans, ki je izšla v založništvu Zveze slovenskih župnij v Ameriki ...

*Poročila, 7.
novembra
1973, str.
57-58, p.
Valerijan*

Zrušil se je hrast. Tak občutek sem imel ob novici, da je smrt pretrgala 23.x.1973 v Sydneyu p. Bernardu Ambrožiču nit dolgoletnega in plodnega življenja .. Vsako minuto, ki mu jo je Stvarnik odločil, je hotel izrabiti. Zato ni obupaval, češ, saj se ne izplača, ko je imel hude bolečine. Ko so te nekoliko pojenjale, je bil zopet zanimanja za dogodke v Cerkvi in v svetu in poln svežih idej. Rad je prebiral duhovne in bogoslovne revije in časopise – do zadnjega je bil duševno čil in svež.

Z živim interesom je na primer sledil razvoju obnovljene liturgije in hitro spoznal potrebe in koristi, ki jih je nudila krščanskemu življenju uvedba domačega jezika. Ni se sicer takoj strinjal z vsem. Tako je n. pr. ob objavi dekreta o uporabi domačega jezika v liturgiji šel

*Diamantni jubilej v Sydneyu,
Darila za patre, Melbourne,
Pozdrav publike
Spomin na zlato mašo, 1965
Ob krsti p. Bernarda, 1972 (Vse slike iz Arhiva)*

osebno k sydneyškemu kardinalu Gilroj-u in ga prosil, da bi sam še naprej smel latinsko maševati ...

Čeprav je bil težko bolan, je vedno napisal najmanj en članek za naš mesečnik ... Tudi maševal je skoraj do zadnjega.... Na god sv. Jerneja je prvič od slabosti padel ob postelji in izgubil zavest. Toda nekaj dni kasneje je že zopet maševal ...

*Misli, april
1972, str. 107,
p. Bazilij*

VIHARNIKU

Peti celini si žrtvoval domala sedemnajst let,
Ameriški dal si jih trideset polnih - svoje premnoge skrbi.
Triintrideset svojih pomladi si dal domovini - mladostne moči.
Redu Frančiška odstopil si šest desetletij,
Utripal si v brigi za narod, ki je s trpljenjem odet.

Bogato razdajal s peresom si ljudstvu svojo besedo,
Enako bogato učil si večno božjo Resnico,
Reševal duše, ki tonejo v mlakah in pijejo bedo.
Nisi se bal udariti laž in krivico,
A dostikrat žel prav zato si udarce po glavi.
Rastel si brez misli nase, le v delu za brate,
Danes hvaležen si Bogu za vse - in mi zate.
Ura se Tvoja še dolgo naj ne ustavi!

*Misli,
november
1973, str. 307,
p. Bazilij*

V slovo patru Bernardu ob njegovi smrti je p. Bazilij zapisal:

VIHARNIK JE OMAHNIL

Do zadnjega je ohranil svežino duha ... Ko je imel pred nekaj tedni hud napad, ga je p. Valerijan vprašal, če ima še kakšno željo. Prav po Bernardovo mu je z onemoglim glasom, pa vendar sveže in jasno odgovoril: „Nov trak za kavsmasino (pisalni stroj) bi potreboval, saj je stari že čisto zanič ...“ Kot bi vedel, da konca še ne bo - saj še ni zaključil pisanja za Misli... *Rojen je bil v Trnovčevi družini, od katere ga je preživel samo en brat, ki živi v Mariboru ter sta si do zadnjega dopisovala. Kot mlad pater je v Ljubljani ustanovil dva lista, ki sta orala globoke brazde pri vzgoji slovenske katoliške mladine: to sta fantovski ORLIČ in pa dekliški list VIGRED. Predstojniki so ga odločili za profesorja in za šolski poklic se je pripravljaj na ljubljanski univerzi s študijem slavistike in klasične filologije. Namesto za kateder je p. Bernard odšel v ZDA med slovenske izseljence. Bil je priznan ljudski misijonar, župnik po raznih slovenskih (eno je tudi ustanovil), vzgojitelj frančiškanske redovne mladine na ameriških Brezjah, večletni urednik mesečnika AVE MARIA .. Amerika ga prizna tudi kot ustanovitelja BARAGOVE ZVEZE, ki je na njegovo pobudo zaživela leta 1929, začela*

organizirano delo za Baragovo beatifikacijo ter pospešila škofjski proces v Marquettu, ki je bil lani srečno zaključen in prenešen v Rim. Ko so po zadnji vojni slovenski begunci po evropskih taboriščih čakali v negotovost na izselitev, je oče Bernard sprejel tajništvo Lige (Slovensko pisarno N.C.W.C.) v New Yorku.

Leta 1955 ga najdemo v Sydneyu, kljub svojim letom vsega v delu. Sprejel je uredništvo Misli in bil urednik do leta 1972 ...

Nam, svojim redovnim sobratom frančiškanom, je bil prava inspiracija, kako združevati molitev in delo ter končno tudi težo bolezni. Rad je obiskoval ostarele, bolnike, zlasti po umobolnicah. Sto in sto skritih del, za katere ne ve nihče, je šlo z njim v večnost. Ostala pa je njegova dediščina v dušah posameznikov, ki jim je dajal rast z besedo in zgledom ter delitvijo zakramentov. In pa bogata dediščina njegovega javnega dela, zlasti po Mislih, ki je ni mogel skriti. Brez hinavstva je znal povedati v lice ali napisati v svoje Misli, če je čutil, da je tako potrebno za narodov blagor, ne v svoje opravičenje.

Ameriški senator Frank Lausche, je o patru Bernardu dejal naslednje: „In če smo kdaj možaka imeli med sabo, je bil to naš pokojnik. Kimavcev je med nami žal preveč na vseh področjih, ljudi z dvojnimi obrazom, kompromisarjev v načelih, hlapčevskih značajev, ki prodajajo svoje prepričanje za skledo leče...“

Besede Karla Mauserja se nanašajo tudi na našega možaka Bernarda: „Ni velik tisti, ki ima načela kakor diplomo v okvirju. Velik je tisti, ki po načelih živi, živi tako, da to komaj opazimo in živi tako do zadnje ure.“

*Misli, sept-okt
1976, str 257,
258, p. Bazilij*

...Imel je široko slovensko srce, ki je čutilo za narod kot malokatero; dolga leta nesebičnega dela med slovenskim izseljenstvom so zato neizpodbitni dokaz. Vseskozi je bil vnet borec za narod in vero. Za te ideale je kazal neustrašenost tudi kot urednik. Ob vsakem koraku, ob vsaki vrstici. Kdor ga je hotel o tem kaj »poučevati«, je slabo naletel. Navadno so skušali to prav taki, ki mu v iskreni narodni zavesti niso segali niti do kolen. S solzavimi čustvi pri njem nisi kaj opravil, zlasti ne, če je za njimi začutil izrabljanje ljubezni do domovine in druge namene. ... Če ga je kdaj kaj bolelo, ga je to nesmiselno metanje v en koš in krivični očitki uredniku, isti očitki, ki so že Cankarju ob vsem razdajanju za narod prizadejali največjo bolečino. Tudi oče Bernard se je najbrž večkrat v življenju spraševal: »Dal sem ti samega sebe, o izseljenski narod, kaj naj bi ti še dal?... »

Na zunaj trd in včasih naravnost neizprosen pa je bil mož v notranjosti neverjetno mehak. Le redko je to tudi pokazal. Samo enkrat v vseh letih sem ga videl, da si je obrisal solzo, pa še takrat se je obrnil proč, da bi tega ne opazil: ko se je ob predaji uredništva poslavljaj od tiskarne, kamor je hodil sedemnajst let ...

Dr. Debeljak je v članku o Mislih napisal: »Glavni pomen MISLI za Avstralijo pa se da oceniti po tem, da se vprašamo: Kaj bi bilo, če bi Misli ne bilo? Marsikatera družina bi se

ne ohranila v velikem morju tujine, če bi ne bilo njih mesečnega obiska. Pa tudi marsikatera vzpodbuda bi ostala nerealizirana ...

*Misli,
december
1983, 343-
344, p. Bazilij*

... Pogrešam tista najina srečanja, ki zaradi razdalj res niso bila pogosta, pa vendar tako nepozabno domača, polna dovtipov, izmenjavanja idej in premlevanja preteklosti ter bodočih načrtov. Včasih so se najine ideje tudi križale. Preveč sem ga spoštoval, da bi mu zameril, če je moje misli imenoval enostavno "žlindra" - kasneje sem večkrat spoznal, da sem se v mladostnem zanesenjaštvu zares prenaglil. Veliko me je naučil za življenje. ... Med svojo zadnjo, dolgotrajno in kruto boleznijo mi je mimogrede omenil: "... Eno pa vem, da krivic nisem nikoli hotel delati nikomur ..."

*The Snowy,
Cradle of a
new Australia,
Ivan Kopal,
1999, pp 270-
280*

... A typical insight of the spiritual situation in the Snowy society can be drawn from a historical visit by a Catholic chaplain, Father Bernard Ambrožič, a semi-retired Franciscan in his sixties ... His job was to look after the spiritual well-being of all the Slovenian migrants throughout this country, including the Snowy Mountains.

In the fifties, when many Slovenians worked on the Snowy Project, Father Bernard Ambrožič was stationed in Sydney and from there he had the task of communicating with the entire Slovenian community of New South Wales, Queensland and Victoria ... Father Bernard didn't like traveling, but he liked meeting people and visiting them, so he left behind many photographs in family albums, even though he didn't have a car ...

It was October, 1957. Father Bernard came to the Snowy to visit his countrymen, full of energy and expectation, oblivious of his age (he was 65) and determined not to show it. He came to meet for the first time Slovenian young men, who seldom saw a priest, but met the devil quite often, cursing and swearing, no doubt.

The news of Father Bernard's visit spread in a flash ...

This is how one of the Slovenian workers put it down on paper in his diary:

Cooma, Thursday, 17.10.1957. A telegram from Father Bernard Ambrožič. He is coming Saturday morning. I spread the news among the Slovenians.

Saturday, 19.10.57. After breakfast I gather a few friends and enquire at what time the bus leaves Cooma for the Airport. One of the men says: »We can go in my car!«

... At exactly ten past eleven the plane touches down. After a few moments I spot our visitor and use my camera to record his arrival ... In the afternoon we visit the Miletič family ... After that we go to visit Roman Šajina, who lies in hospital with his legs stretched and suspended in the air, a victim of an accident at work. On the way we call at the Catholic presbytery, to meet Father Ryan.

At Molnar's house in Buchan Parade, Cooma Back Creek, we decide that Father Bernard will spend the following night in the empty new house, not quite completed ... A look back at

Cooma, lit by the morning sun, the fog disappearing. What a beautiful morning! ...The Camp foreman gives me the keys to the little church hall. Father Bernard goes to say his breviary, I go looking for Slovenians in the barracks.

It's the first day of spring in these mountains this year, the men tell me ... They give me a tiny hand bell and talk me into going round the barracks ringing it. I've never heard a smaller bell calling people to church! ...

Father Bernard didn't expect so many people. Before mass, two men asked for a confession. The gospel was read in three languages, first in Slovenian. One of the men at the front gave Father a book written in English, another in Italian. The sermon was preached in Slovenian and English, and everyone was pleased....

When Father Bernard came out, we introduced ourselves... The afternoon had still to be planned ...

Junction Shaft is a camp for single male workers, high up in the mountains, Tumut Pond deep down in the valley, half an hour drive downhill, all curves and serpentines ...

»This is God's property«, he explained with outstretched arms, like Francis of Assisi in the forest of Umbria, seven hundred years ago ...

So Father Bernard and myself landed in Cabramurra, the highest township above sea level in Australia ... Transport to Cooma the following morning was provided personally by Mr. Berents...

Father Bernard Ambrožič

Father Bernard Ambrožič was born on April 20 1892 in the village of Gabrje by Dobrova, near Ljubljana. He joined the Franciscan Order on April 1 1911 in Brežice and made his solemn vows on April 5 1915 in Brezje. He studied theology in Maribor and was ordained in Ljubljana on June 22 1915. After studying catechism for some years in Ljubljana, Father Bernard then studied Slavic and classical linguistics. He was to teach at the Franciscan high school in Kamnik, but it was closed in 1925.

In 1925, Father Bernard went to the USA to work among Slovenian immigrants and he remained there for thirty years. While in the USA, Father Bernard spent the most time at the Franciscan seminary in Lemont, Illinois, where he also taught. He founded the Slovenian parish of St Janez Viennese in Detroit and periodically helped at other Slovenian parishes in Canada and the USA. He was also the provincial head of Slovenian Franciscans in America

for some time.

Father Bernard was a driven man, and this is evident in his accomplishments and the number of causes he took up in the USA. He was a driving force behind sending aid to the needy in the homeland during WWII and to refugees in Europe after the war. He was cofounder of the League of Catholic Slovenian Americans (LCSA) and founder of the Baraga Association (formed to promote the cause of the beatification of Bishop Baraga). He was a driving force behind fundraising for the Association of Slovenian Parishes and the LCSA, as well as being secretary to the LCSA in New York.

Although a doer, Father Bernard was also an eager writer and editor. While still a student, he founded and edited the youth papers Vigred and Orlič. He wrote a number of stories, including Tonče s Sloma (Little Tony from Slom) about Anton Slomšek's youth. He also wrote biographies, travelogues and many literary and religious articles among other things. In the USA he edited the monthly Slovenian Catholic paper, Ave Marija, and in Australia he edited Misli from 1956 until his health failed him in 1972.

Father Bernard Ambrožič arrived in Australia in August 1955. Although aged 63, his activity is not surprising. When Father Rudolf became seriously ill, Father Bernard took over editing Misli. He visited Slovenians in immigrant hostels and at work on the Snowy Mountains scheme, and was a driving force behind the first Slovenian Home in Woollahra, Sydney.

Active to the last, Father Bernard celebrated mass until the day before his death. He died in Sydney on October 23 1973, and is buried in Rookwood Cemetery.

P. Bazilij Valentin MBE

Rodil se je 29. 8. 1924 na Viču v Ljubljani. Frančiškanom se je pridružil nekaj mesecev po začetku druge svetovne vojne. Kot dijak je leta 1944 postal domobranski bolničar in se v maju naslednje leto umaknil na Koroško. Maturiral je v begunski gimnaziji in začel bogoslovje na Tirolskem. Leta 1949 je odšel v ZDA in bil po končanem študiju skupaj s p. Inocencom Ferjanom posvečen v duhovnika. Zatem je šest let deloval v pastoralni na slovenskih župnijah v ZDA in urejal mesečnik Ave Marija. Leta 1956 je prišel v Avstralijo, kjer je ostal do smrti 26. 7. 1997. Pokopan je na pokopališču Keilor. Kot prvi stalni duhovnik v Melbournu je prevzel skrb za rojake v Viktoriji, Južni Avstraliji in na Tasmaniji. Redno je obiskoval kraje, kjer so živele skupine Slovencev. Postavil je temelje verskemu in kulturnemu središču sv. Cirila in Metoda, kjer je odprl Baragov dom za priseljene fante, postavil cerkev z dvorano, lurško votlino, uredil slovenski del pokopališča v Keilorju, organiziral romanja in proceije v Sunburyju in dom ostarelih. V Avstralijo je povabil slovenske sestre in jim priskrbel Slomškov dom. Bil je socialni referent pri Slovenskem klubu Melbourne in član odbora. Udeležil se je prvega sestanka slovenskega kluba v Adelaidi in organiziral prvi seznam umrlih Slovencev v Avstraliji, organiziral seznam Prijateljev pokojnih in poskrbel za kip škofa Friderika Barage. V ZDA je urejal Ave Marijo od leta 1950 do 1956, v Avstraliji pa kar petindvajset let Misli. Poleg pesmi je pisal črtice, pravljico V kraljestvu lutk, 1947 in povest Tonček iz Potoka, 1949, ki je izšla tudi v francoskem, nemškem in hrvaškem prevodu. Bil je tudi urednik angleškega lista Baraga Bulletin. Bil je vnet član odbora Slovenskega narodnega sveta Viktorije.

Delal je s srcem in nikoli ni bil preutrujen za obisk bolnika ali družine v stiski; nikoli ni bila pot predolga ali ura prepozna za pomoč Slovincem. Njegovo življenje je bilo samodarovanje, več Slovincem ni mogel dati ... Njegovo pesniško srce je dahnilo v verze čudeže stvarstva in kanilo vanje kapljo bolečega strupa tujine. Za svoje delo na duhovnem, kulturnem in socialnem področju je prejel nekaj državnih odlikovanj in bil član dveh viteških redov.

P. Bazilij o
sebi:
Curriculum
vitae - Fr.
Basil A.
Valentin,
O.F.M.

V člankih in pogovorih bo ponovno spregovoril, nas opomnil in prosil, naj ostanemo Slovenci, pošteni, delavni in ponosni.

Rojen sem bil 29. avgusta 1924 v Ljubljani (Vič), v družini Antona (denarni pismonoša) in Marije, r. Šorn, kot zadnji (očetov - bil je vdovec - trinajsti, mamin četrti) otrok. 1930 - 1941 sem obiskoval osnovno šolo na Viču, nato gimnazijo v Ljubljani. Po četrtem

Novomašnik p. Bazilij, Lemont, 1950
 Vojaka p. Bazilij in p. Rudolf
 Novomašna podobica, 1950
 Zapis škofa dr. Gregorija Rožmana, 1950
 Pozdrav novomašniku, Lemont 1950 (Vse iz Arhiva)

Jaz sem pot
 in resnica in življenje
 (Jan 14,9)

*

Gospod
 me je po milosti izbral,
 da kažem pot,
 oznanjam resnico
 in delim življenje

*

P. Bazilij Valentin OFM
 novomašnik

Lemont, Illinois
 29. junija - 1950 - 9. julija

*Rev. P. Bazilij V. S. M.
 v spomin.
 + Gregorij Rožman
 Cleveland Ohio 26. jun. 1950*

razredu (mala matura je zaradi vojne odpadla) sem v avgustu 1941 stopil v frančiškanski red, bil v Novem mestu preoblečen, na mesto krstnega imena Albin prejel redovno Bazilij ter pričel leto noviciata.

V avgustu 1942, po končanem noviciatu, sem naredil neslovesne obljube, nato v Ljubljani nadaljeval gimnazijske študije.

Leta 1944 sem postal domobranski bolničar. Po opravljenem medicinskem tečaju sem bil dodeljen postojanki Polhov Gradec in Korena. V maju 1945 sem se z ostalimi protikomunističnimi borci umaknil v Avstrijo in v Vetrinju srečno ušel vrnitvi v smrt.

Od 1945 do 46 v taborišču Lienz-Peggez (Vzhodne Tirole) nadaljeval gimnazijske študije in maturiral. Od 1946 do 1949 študiral filozofijo in teologijo na frančiškanskem kolegiju v Schwazu pri Innsbrucku ter v frančiškanski študijski hiši v Boznu (Bolzano, Južne Tirole). Dne 25. marca 1947 položil slovesne in večne redovne obljube.

V decembru 1949 emigriral v U.S.A. ter nadaljeval in končal študije na ameriških Brezjah (St. Mary's Seminary) v Lemontu, Illinois. Tam me je v duhovnika posvetil na praznik sv. apostolov Petra in Pavla 1950 dr. Gregorij Rožman ter mi 7. julija tudi pridigal na novi maši, kakor mi je obljubil že v Ljubljani leta 1942.

Od 1950 do 1956 sem v Lemontu opravljal službo pomočnika magistra novincev, deloval v dušnem pastirstvu po slovenskih župnijah in bil urednik mesečnika Ave Maria.

Leta 1956 sem zaprosil za delo med avstralskimi Slovenci, ki so potrebovali slovenske duhovnike. V avgustu sem prispel v Avstralijo ter prejel v oskrbo slovenske priseljence v Viktoriji, Južni Avstraliji in Tasmaniji.

Leta 1960 sem ustanovil hostel za novodošle fante, Baragov dom. V teku let je šlo prek te ustanove okrog 1800 priseljencev, največ seveda Slovencev (pomagali smo pa tudi drugim, naštel sem 64 narodnosti in 16 veroizpovedi). Iz te ustanove se je razvilo lepo središče slovenskih priseljencev v Melbournu. Poleg hostela se je razvila Slomškova šola, Baragova knjižnica, na tenis igrišču smo s prostovoljnim delom zgradili cerkvico sv. Cirila in Metoda, ki je bila blagoslovljena v oktobru 1968. Dokupili smo sosednje zemljišče in središču dodali Dom matere Romane, hostel za ostarele. Dom počitka je bil slovesno odprt 16. februarja 1992 in oskrbuje trideset ostarelih.

Leta 1966 mi je uspelo dobiti za delo med avstralskimi Slovenci frančiškanke Brezmadežne, ki so naši narodni skupini žrtvovale 25 let.

Literarno delo: že kot nižješolec sem objavljajl v *Mladem Slovincu*. 1942 - 1945 sem objavljajl prozo in pesmi v raznih publikacijah. Tudi sem pomagal pri urejevanju mesečnika *Cvetje* in pri mladinskem listu *Lučka*.

V begunstvu sem bil prvi urednik frančiškanskega klerikaškega lista *V novo bodočnost*, v taborišču Peggez-Lienz pa študentskega glasila *Cvetje v tujini*. Bil sem tudi med prvimi člani literarne družine *France Balantič*, ki jo je v Argentini organiziral dr. Tine Debeljak. S svojim

Prečastiti pater novomašnik!

Čas dolgoletnih sanj, želja in pričakovanj se je iztekel. Trojemu svetemu veselju, veselju Trojih starišev, ki so daleč od Tebe tam v naši lepi domovini, a vendarle v svetem veselju danes združeni s Teboj in v veselju vseh, ki so prihiteli k Troji prvi daritvi se pridružujemo tudi slovenski begunci, saj si eden izmed nas tudi Ti.

V Troje življenje, življenje duhovnika je za vekomaj vtisneno znamenje ^{svetega} križa. Nauk križa boš oznanjal svojim bratom skozi vse svoje življenje: ko jih boš pri krstu obujal iz teme smrti k življenju življenja, ko bodo na življenjski poti omahovali pod bremenom trpljenja in ko se bodo za vedno poslavljali od tega sveta.

Ko boš vsaki dan obnavljal daritev križa in se pri njej spominjal vseh, ki se Ti bodo priporočali, se spominjaj tudi naše drage trpeče domovine in nas, ki smo jo za Kristusov križ zapustili.

V senci križa boš živel in to znamenje naj Te vedno spominja dolžnosti, ki si jo Kristusov križ nalaga za vse Troje svečenisko delo.

Slovenski begunci.

Govorila ni križ izročila Štefka Tamer, Chicago, Ill.

Šopek je izročila Marija Martinčič, Chicago, Ill.

prispevkom sem sodeloval pri zborniku N^o mau čez izaro, ki ga je celovška Mohorjeva izdala leta 1951.

Leta 1947 je v Celovcu izdana (prej je izhajala kot podlistek v Koroški kroniki) v knjižni obliki moja pravljica *V kraljestvu lutk*. (Edino, kar sem v rokopisu prinesel s seboj v begunstvo.)

Leta 1949 je pri goriški Mohorjevi izšla mladinska knjiga *Tonček iz Potoka*. Francoski prevod je izšel leta 1961 v Montrealu, Kanada, nemški v Regensburgu v Zahodni Nemčiji, hrvaški prevod pa je izhajal kot podlistek v hrvaškem listu v Burgenlandu v Avstriji.

Od leta 1950 do 1956 sem bil v Lemontu urednik mesečnika *Ave Maria*, kot tajnik ameriške Baragove zveze pa tudi urednik angleškega lista *Baraga Bulletin*.

V Avstraliji sem od leta 1972, ko je prejšnji urednik p. Bernard Ambrožič OFM zbolel za rakom, tudi urednik in upravnik mesečnika *Misli*. To delo zaenkrat še vedno opravljam.

Ob dušnopastirskem in uredniškem delu mi je žal vedno manjkalo časa za izvirno literarno ustvarjanje. Prejel sem sledeča odličja:

1982 sem za svoje delo za izseljence prejel MBE (Member of the Most Excellent Order of the British Empire).

1987 sem prejel viteštvo Sv. Janeza Jeruzalemskega (KSJ) in Viteštvo templarjev (KtT).

1988 sem prejel viteštvo sv. Jurija Jeruzalemskega (KSG).

1995 sem prejel viteštvo sv. Stanislava (CStS).

Melbourne, Vic., Avstralija, dne 24. 1. 1996

*Intervju p.
Nikola Žvoklja
s p. Bazilijem
na radiju 3
ZZZ, 1990*

Štirideset let mineva od tvoje odločitve služiti Bogu in bližnjemu. To je dolga doba, ki ti jo Gospod naklanja. Kaj pomeni za duhovnika štirideset let zvestobe svojemu poklicu?

Veš, kot duhovnik sem se vedno počutil kot orodje v Božjih rokah. Ko sem se odločil za ta poklic, je bilo toliko drugih, ki so bili morda bolj vredni ali bolj pripravi za to in veš, da je Jezus sam rekel: »Niste vi mene izvolili, ampak jaz vas izvolim.« To me je vodilo vseh štirideset let, občutek, da si pač izvoljen od Božje roke in delaš za Kristusovo kraljestvo na zemlji.

Mineva pa tudi 45 let ločitve od rodne domovine; na Viču v Ljubljani boš imel 29. junija svojo novo ali prvo mašo in sicer v cerkvi, v kateri si prejemal prve zakramente. Kakšni občutki te navdajajo; stopiti po 45 letih na domača tla. Kdo od domačih te še pričakuje?

Občutki so čudno mešani. Lažje jih bom menda izrazil po vrnitvi. Zgodilo se mi je, da bom šel domov, kar nisem niti pričakoval, in to me res veseli. Obiskati kraje svoje mladosti, obujati spomine, po domače povedano, sem že toliko star, da imam do tega pravico. Seveda imam doma še nekaj sorodnikov; starši so že pokojni, zelo si želim iti na njuna grobova na viškem pokopališču. Doma imam še dve sestri in eno v Avstriji, drugi bližnji sorodniki so že pomrli, imam pa precej otrok bratrancev in sestričen.

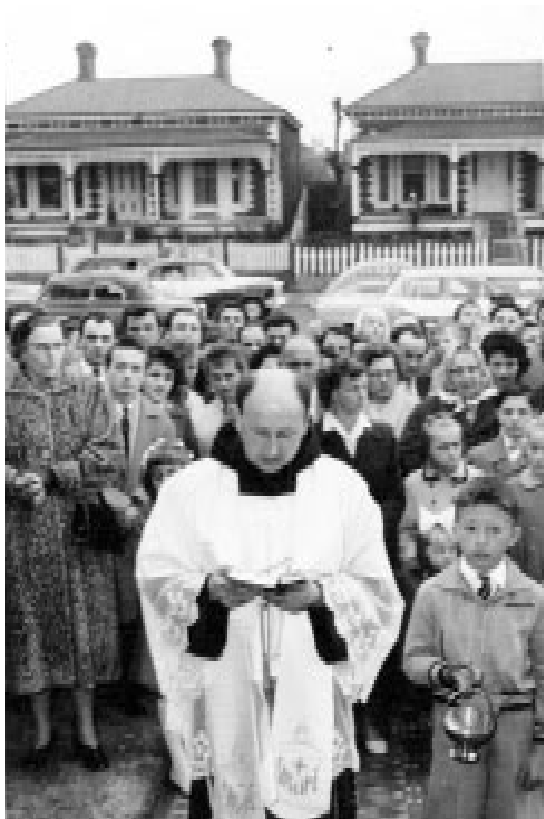
*P. Bazilij na ladji, 1956
P. Bazilij, 1952
Sprejem g. dr. Josipa Kasiča
Sprejem p. Bazilija na klubu v
St. Albansu, Melbourne, 1956
Premišljevanje
(Vse slike iz Arhiva)*

Če se za trenutek spustiva v družinsko kroniko: v tebi je čutiti otroško dušo, ki preveva tudi tvoja tiskana literarna dela. 1947. so v Celovcu izdali knjižico V kraljestvu lutk in 1949 v Gorici mladinsko povest Tonček s potoka ter v Mislih objavljene pesmi. Ali to izhaja iz ljubezni, ki si jo užil v tvoji družini kot trinajsti otrok?

Ne vem, ko sem začel pisati, sem bil star pravzaprav deset let. Imel sem že svojo stalno rubriko v Mladem Slovencu, ki je izhajal vsako nedeljo kot mladinska enostranska priloga Slovenca. Takrat sem imel nekako namen, da bi pisal za mladino, za to me je navdušil Mirko Kunčič, ki je bil tako imenovani Kotičkov striček in me je celo navduševal, da bi, ko bi on enkrat ostarel, prevzel njegovo delo - morda se je samo šalil z mano. A vseeno me je navdušil za mladinsko pisanje in to me je takrat prevzelo in sem se precej let temu posvečal.

Na Viču, v fari Svetega Antona Padovanskega, so delovali v tvoji mladosti imenitni patri. Ti si bil tam ministrant in to zelo živ in poreden fantič. V pogovoru velikokrat omenjaš dogodivščine ministranske družčine. Morda bi tudi poslušalcem našega radia privoščil kakšno, ki se ti je globoko zarisala v spomin.

Imam par takih spominov, ki mi redno prihajajo naprej. Naj najprej omenim, da smo dobili dinar od vsake maše, to je bil dar za našo službo v cerkvi. Nikoli ne bom pozabil, ko sem prvih 75 dinarjev spravil skupaj, jih nisem zapravil, ampak sem šel kupit hlače, najcenejše, kar sem jih dobil in najboljše so bile, najraje sem jih nosil od vseh stvari, ker sem jih sam zaslužil. To je bilo prvič, da sem zaslužil za eno stvar zase. Drugače smo bili pa precej poredni, to si prav povedal. Ko je igral film Tarzan, smo se navdušili, da bi šli z drevesa na drevo, po ovijalkah seveda, za ovijalke smo pa vzeli vrvi od dveh zvonov. Računali smo, da bomo do dvanajstih končali svojo igro v Mestnem logu in jih vrnili, da mežnar ne bo opazil, ko bo prišel zvonit poldne. Ampak ura je bila verjetno že dve ali tri, ko smo prišli nazaj in on nas je čakal za vrati zvonika in ko smo prišli noter, jih je zaklenil. Tekli smo navzgor do zvonov, tam nas je pa ujel in smo jih dobili. To je bila luštna stvar. Drugo, ki se jo velikokrat spomnim: na Viču smo precej igrali in med nami je bila tudi Breda, pozabil sem priimek, njena mama je bila prima balerina v ljubljanski operi in tudi Breda je kasneje postala baletka. Pri eni takih iger sem dobil idejo, da bi se peljal kot princ v kočiji z Bredo in seveda je bila edina kočija, ki smo jo poznali ministrantje, pogrebna. Kadar je bil kakšen pogreb, je prišel pogrebnik s črno kočijo iz mesta na Vič, da je peljal duhovnike na pogreb. Ko sem ministriral za pogreb, sem šel proti mestu, zmenil sem se z Bredo, naj tudi ona pride in ko sem videl, da gre kočija po Tržaški cesti proti Viču, sem se obrnil, kot da grem v to smer tudi jaz; fijakar me je že poznal in me vzel v kočijo, peljeva naprej in srečava Bredo, ki se je ravno tako obrnila nazaj proti Viču. Zaklical sem: »Ustavi, to je moja sestrična!« in je še ona prišla v kočijo. Sedela sva noter kot princ in princesa seveda do Viča, preden smo prišli do cerkve sem pa rekel, naj ustavi, ta lump pa ni hotel, ampak je zapeljal naravnost pred farovž. Tam so

*Blagoslov Slovenskega doma v Carltonu, 1956
Po slovenski maši v St. Louis School -Church v
Burnleyu, 1956
Božič v Baragovem domu, 1960
Igranje namiznega tenisa ob večerih v
Baragovem domu, 1961
(Vse slike iz Arhiva)*

že čakali župnik in oba kaplana. Bil sem rdeč kot rak; prideva z Bredo ven iz kočije, pa se začne župnik smejati: »O, jaz sem pa mislil, da bo pogreb, pa zgleda, da bo poroka!« Drugi dan je že mama vedela, kako sem se vozil s pogrebno kočijo po Viču.

Iz ministranta je na Viču zrasel frančiškan. Kdo je na to odločitev najbolj vplival?

Zanimivo, ko sem bil majhen, vem da sem mislil, da bom duhovnik, ko sem bil tri, štiri leta star sem že maševal... pozneje pa nič več, mislil sem, da bi postal profesor slovenščine in pisal, to me je mikalo. Glavni vpliv name ni napravil nobeden od patrov z Viča, ampak pater Jenko, ki je prišel na Vič samo za kratek čas kot gost. Takrat sem bil star kakih petnajst, šestnajst let in neverjetno, v tistih par dneh sem dobil poklic in se ga držal.

Pride začetek vojne; kruta usoda in trnjeva pot takratne, vaše generacije. Ali lahko na kratko opišeš medvojna doživetja.

To so bili pa težki časi. Po mali maturi sem se odločil, da bom šel v noviciat in je bil problem, ker provincial sam ni vedel, ali naj bi nas vzel ali ne. Kamniški samostan, kjer je bil noviciat, je bil razpuščen - Nemci so razpustili samostane v polovici Slovenije, ki so jo zavzeli. Novinci iz Kamnika smo morali končati noviciat na Trsatu in mogoče komaj štirinajst dni pred začetkom noviciata avgusta 1941 je provincial sporočil, da bo vseeno poskusil in nas sprejel. Prijavili smo se trije, dva z Viča. Začeli smo tako noviciat v negotovosti, a ga na srečo končali. V Ljubljani sem začel gimnazijo, minilo je eno leto, potem so hoteli Nemci vse, tudi bogoslovce, vzeti v svojo organizacijo in takrat je padla odločitev, kam. Tako sem postal bolničar na postojanki na Koreni, nobenega zdravnika ni bilo v bližini, na bolničarskem tečaju sem dobil toliko prakse, da sem veliko zdravil tudi druge ljudi, vsenaokrog. Zame je bilo to nekaj novega, veliko se je dalo napraviti, kot bolničar in kot bodoči kandidat za duhovnika. Na postojanki smo vsak večer skupaj molili rožni venec, imam lepe spomine, kljub negotovosti. Tako se je končala vojna - vsi smo komaj čakali, da bi zavezniki zmagali, nikdar, to lahko izjavim, niti enkrat nisem pomislil, in tudi drugi ne, da bi zmagali Nemci. Vedno smo imeli v glavi ravno to, da Nemci propadejo in zavezniki zmagajo in bo konec vojne in svoboda.

Svoboda je prišla, vendar je bila zate to pot na Koroško; kako si takrat kot mlad frančiškan in rodoljub doživljal usodo beguncev?

Ja, ni bilo lahko iti skozi Ljubljano, komaj kilometer proč od doma, pa ne vedeti, ali so starši še doma, ali so tudi šli, nobenega ni bilo, ki bi ti rekel zbogom. Na Gorenjskem sem potem kot bolničar obtičal na Ljubelju. Z dr. Pucem iz Dobrove sva imela ambulanto, bilo je vedno več ranjencev. Puc je šel naprej z družino, jaz pa sem še ostal, zdravil in še celo pokopaval. Eden od zadnjih sem šel skozi Ljubelj. Ko so doma zdaj izvedeli o povojnih strahotah, na

Štefan Trakovšek
 Hanka, Renata
 Karmen, V. 1131
 Ljudmila, Ištvan
 Vidica, Hajan
Eda, Ivan
 Jolanda, Horvat
Olivero, Božo
 Irena, Ivanica
 Franja, Lina
 Anica, Lina
 I. Hrapov
 M. Hrapov
 E. Hrapov
Josip, Ljilja
Anto, Alojz
 A. L. Vuk
Miro, Pava
 Zdenko, Hauptmann
 Ljilja, Ljilja
 Ljilja, Ljilja
 Ljilja, Ljilja

Anto, Franjo
Božo, Božo
Ljilja, Jure
 KARLO

Anto, Franjo

Podpisi fantov v Padua Hall in prepis pisma, katerega so izročili p. Baziliju, 1961

Priznannje in zahvala Slovenskega kluba Melbourne za sodelovanje pri pripravi prvega slovenskega kulturnega večera v Viktoriji, 1957

Fantje Baragovega doma pri igranju biljarda, 1960 (Vse iz Arhiva)

Dragi velečasni!
 Vi sutra, 15. ovog mjeseca morate otići krojaču Matku, 41. Park St. - Gleneerrie, da Vam uzme mjeru za crno svećeničko odijelo, kojeg su platili za Vas Vaši dječaci, koje imate u svojoj kući "Padua Hall".

Uz druge sitnice, koje su Vam nabavili u znak zahvalnosti, primite te njihove darove od srca.

Vaši dječaci su međjusobno skupili 50 funti (za odijelo i te stvari). Nisu imali povjerenja dati Vam novac u ruke, jer bi ga Vi razdavali drugima i opet hodali poderani i bosu.

Klobuk, veš i odijelo je od dječaka. Posebni dar je od Slavka. Cipele su dar od brata svećenika Josipa.

Torta i druge kuhinjske stvari su od gospe Lelije, gospe Emilije i male Ančke ...

Eto, vidite, kako smo svi učestvovali, kako bi Vam se bar na neki način djelomično odužili za ljubav i trud, kojeg ulažete za sve nas u kući, a onda za slovenski i hrvatski narod u Viktoriji.

Ad multos annos! - Živio svečar fr. Basil!

Svi podpisani pozadi!
 Padua Hall, 14.VI.1961

SLOVENSKI KLUB MELBOURNE

SE ISKRENO ZAHVALJUJE
SOPRREDITELJU

1. SLOVENSKEGA KULTURNEGA VEČERA V AVSTRALIJI

Patru U. BAZILIJU o.f.m.

za vas nasobno delo, ob tej priložnosti, ki je obnem pričetak akcije za Slovenski Dom. Prijazenja Vam izkramo v imenu vseh sojakov, katerim ste kot prvi pripravili gaster večer slovenske gozmi

in materine besede.

Melbourne, Victoria.
22. novembra, 1957

PRIDOBNIK S.K.M.:
L. Hrapov

NAČELNIK DOMA DOM:
L. Hrapov

primer Spomenka Hribar je začela to stvar, da bi postavili spomenik vsem žrtvam vojne, tolikokrat je izjavila, kako je bila šokirana, ko je izvedela, ne more prek tega. Zdaj pa pomisli, mi smo že takrat vedeli in 45 let nosiš to v sebi, ko se doma o tem sploh ni smelo govoriti, tudi tisti ne, ki so vedeli, večina pa sploh ni vedela. Ti pa veš, da se je nekaj zgodilo, in hvala Bogu, da smo vsaj zunaj ohranili to dejstvo, ki je danes postalo javna polemika. Osmega julija bom, upam, tudi jaz zraven, ko bo imel nadškof Šuštar mašo in pogrebne obrede v Kočevskem rogu, na grobovih tisočev. Kdo bi si to mislil še pred par meseci.

Vrnil se bom še malo nazaj. Takrat, ko si postal begunec, bil si, lahko rečem, ubog med ubogimi. Ali si takrat morda razmišljal o vrednosti Frančiškove karizme biti z ubogimi?
To pa vedno, tudi v kampu, ko smo bili, vedno sem bil rad med preprostimi ljudmi in tam sem bil študent med študenti. Lačni smo bili, ko sem delal maturo v kampu, hkrati študiral in bil še urednik študentskega lista. Dela veliko, v sobi, kjer smo stanovali, je bila tako slaba luč, da sem ponoči, ko sem delal za študentski časopis imel mizico na mizi, da sem bil bližje svetilke, da sem lahko tipkal.

Potem te je pot vodila v Ameriko, z drugimi patri, duhovniki in brati. Zanima me, kakšne spomine si ohranil na bivanje v Kolumbovi deželi, sploh pa pod vtisom, da si tam, daleč od doma v Lemontu, leta 1950 imel tudi svojo novo mašo?

V Ameriko smo prišli nekako, kot bi prišli domov. Naša provinca je imela tam komisariat in ni bilo dovolj poklicev in mi smo bili nekako nova injekcija. Dostikrat sem razmišljal o tem, nekakšna Božja previdnost je to napravila, tam nas je čakala cela stavba, celo semenišče, s toliko mladimi duhovniki se je podaljšalo delo med slovenskimi izseljenci za desetletja. To je bila ena stvar, ki se mi je zdela zelo pozitivna. Za novo mašo pa mi je bilo hudo, da nisem imel sorodnikov tam, mame in ata. Vendar je imela mama na srečo v Clevelandu svojo sestro, ki je potem prišla v Lemont na novo mašo in nadomeščala mamo. Na mojo novo mašo je bilo tudi prvo romanje beguncev v Lemont.

Spet bova preskočila leta, ker je nemogoče spraviti vso to bogato življenjsko pot v nekaj minut. S patrom Valerijanom sta pred več kot tridesetimi leti odšla za tri leta med Slovence v Avstralijo. Kako je bilo takrat?

Zanimivo. Pater Bernard se je na stara leta odločil, da gre. V Lemontu so se smejali in spraševali, če gre umret v Avstralijo. Jaz sem bil takrat urednik Ave Marie in preden je šel, sem ga prosil, če bi napisal zanjo kakšno povest v nadaljevanjih. On pa je rekel: »Ja, če prideš za mano v Avstralijo.« Tudi jaz sem rekel ja in iz San Francisca, kjer je tri tedne čakal na ladjo, je poslal že polovico svoje povesti, iz Sydneyja pa po dobrih dveh mesecih še ostalo. In obenem pismo, češ, zdaj pa je na tebi, da držiš svojo obljubo. V Ameriki nas je bilo

V S P O M I N

na blagoslov Lurške votline
v Baragovem domu,
Kew-Melbourne
dne 22. marca 1964.

*

*Oziraj se,
Lurška Marija, na nas!*

*

Blagoslov kipa
Naše Ljube Gospe Lurške
dne 5. aprila 1964.

*

*V nebo se ozirajo Tvoje
oči — po Bogu naj vsako srce
hrepeni!*

*Brezmadežno, Mati, je Tvoje
Srce, in milostno bije za
narode vse.*

*Romanje v Sunbury: Cvetla Uršič, Magda in
John Mesar (Arhiv)*

Spomin na blagoslov lurške votline, 1964

Miklavževanje v St. Albansu: M.

*Zitterschlager, Marta Gorboc in sestrici, 1955
(M. Zitterschlager)*

Gradnja lurške votline, 1963 (Arhiv)

Romarji v Sunbury, 1962 (Arhiv)

takrat zadosti, v Melbournu pa nobenega. Tako sem se odločil, za tri leta prišel, zdaj pa je že triintrideset let.

Kakšen je bil začetek tega pastirovanja v Avstraliji in čemu je bila namenjena tvoja prva skrb?
Bilo je pravo pionirsko delo. In še danes poudarjam, da je izseljenski duhovnik morda 40 odstotkov duhovnik, 60 odstotkov pa karitativni delavec, ker ima toliko drugih stvari. Takrat so prihajali tisoči, mladi in stari, zlasti leta 1956, ko je bila revolucija na Madžarskem in so hoteli zanje sprazniti kampe v Avstriji in so poslali ljudi v svet. Nekateri so prišli popolnoma brez vsega, niti kovčka niso imeli. Zaradi tega sem začel z Baragovim domom, bila je taka potreba za mlade fante, niso imeli kam iti, 16, 17 let stari, sami v tujem svetu. Družine pa ravno tako. Iz Bonegille sem, mislim, na svojo roko spravil okrog 180 družin, da so dobili stanovanje, službo in pomoč, da so lahko začeli.

Tvoje življenjsko delo je Baragov dom, pozneje cerkev Svetega Cirila in Metoda in seveda prihod sester; ki so vsa leta nesebično sodelovale pri delu. Kako se je rojevalo to kulturno in versko središče?

Vsekakor ni bil lahek začetek, ker tudi Avstralija ni sprejela ameriškega načina, da bi obstajale narodne župnije. Večina kaplanov tujih narodnosti ni upala ničesar napraviti. Jaz sem imel možnost, ker sem stanoval v frančiškanski hiši za mladinske prestopnike in ko so frančiškani to oddali nazaj škofiji, sem jaz zagrabil, če bi jo lahko uporabil za naše fante. Na ta način sem uspel osnovati središče in dobil idejo, da bi na tenis igrišču poleg sami postavili kapelico, s tem smo začeli. Dobil sem dovoljenje, za katerega noben kaplan ni verjel, da ga bom. Počasi sem dobil dovoljenje, da sem lahko v kapelici krščeval, še preden smo dobili cerkev, potem dosegel, da smo imeli svojo knjigo za poroke in tako se je razvijalo. Ni bilo lahko, korak za korakom. Ljudje tega niso razumeli, vendar če bi malo drugače začel, bi bil odgovor ne in bi cela stvar padla v vodo.

Marsikdo od ljudi niti ne ve, da so bila nasprotovanja tudi s strani tukajšnje Cerkve. Ampak gremo naprej. Leta 1972 si prevzel uredništvo Misli in si jim dal v letih urednikovanja svoj pečat. Ali lahko list imenujemo tvojo največjo ljubezen, saj si pri Mislih vse: glavni in odgovorni urednik, pisec in oblikovalec, pa še upravnik? Ali je težko priti do dobrih in zvestih sodelavcev?

Čisto gotovo je težko priti do delavcev; da so Misli moja davna ljubezen, pa sploh drži. Vem, da so v marsičem prekrizale moje načrte glede pisanja, saj mi uredništvo vzame preveč časa. Težko se zdaj pripravim celo, da bi napisal članek, čeprav imam veliko v glavi, razne načrte, kaj bi pisal, pa sem potem vesel, samo da številko končam in da pride v svet. Saj veš, da sem na žalost vedno pozen, ker je toliko drugega dela. Glavni čas za Misli je pravzaprav ponoči, od desete do druge

*Pater Bazilij,
pesnik, je
napisal v
begunstvu,
1945*

ure, ko ni ne telefonov, niti zvonec pri vratih ne zvoni, in se lahko poglobim v delo. P. Bazilij je deloval za Slovence že v Ameriki, a vse svoje moči je razdal z delom za slovenske izseljence v Avstraliji. V člankih in citatih izrazi izseljeniško bol, voljo; vzpodbuja in pomaga graditi slovensko skupnost ter vabi k sodelovanju – in k Bogu.

V SENCI TUJINE

Peroti črne se nad nami pno,
zastirajo nebesne mi jasnine,
da videl bi v naročje domovine.
Pritiskajo na tujo me zemljo.

Upiram se in dvigam roke v pest,
Se bijem, upam, smejem se in plakam
In razprostrtih rok ljubezen čakam,
Pobiram prah iz mrtvih tujih cest.

Gospod, le tepi, naj za narod tvoj
na tujih tleh mladost mi vsa odteče,
ljubezni ogenj naj me v živo peče.
Srce trpeče spravni dar je moj.

Vabilo na novo mašo v Lemontu, III.

*Ameriški dom,
3. julija 1950,
ponatis iz Ave
Maria.*

V nedeljo. 9. julija 1950 bo pel novo mašo pri Mariji Pomagaj v Lemontu p. Bazilij Valentin, OFM. Novomašnik P. Bazilij je bil rojen v Ljubljani v fari sv. Antona na Viču in sicer 29. avgusta 1924. Kot malemu fantiču so mu rekli Bine. Ljudsko šolo je končal v Ljubljani pri Viču, kakor tudi nižjo gimnazijo je študiral v Ljubljani. Kot študent je pristopil v katoliške organizacije: bil je pri Katoliški akciji in stopil je k Velikim Frančiškovim križarjem, ki jih je takrat v Ljubljani vodil p. Odilo. Ker je bil rojen in krščen v frančiškanski fari in ker mu je bil prvi katehet frančiškan in ker se je pri Frančiškovih križarjih navduševal za Frančiškove ideale, ni čudno, da je v mladem srcu zagorelo hrepenenje: frančiškan bom postal. Rečeno - storjeno ...

Zelo navdušen je tudi za misijone in bi jo rad mahnil na Kitajsko, kar pač sedaj v teh razmerah ne bo mogoče ...

Svojih dragih staršev ne bo imel pri sebi na ta veliki dan. Oče mu je umrl leta 1948 v Ljubljani, njegova mama še živi v Ljubljani in bo smela biti ta dan samo v duhu pri novi maši. Pač pa ima novomašnik tu v Ameriki svojo teto in strica. Oba sta v Clevelandu. Teta je znana Mrs. Papesch iz 92. Ceste, stric pa Mr. Šorn, znani restavranter na St. Clair Ave. blizu cerkve sv. Vida. Novomašnikova družina je že dolga desetletja imela vedno kakega

Prva lopata za cerkev sv. Cirila in Metoda, 1965

L. Markic pri zidanju cerkve

P. Bazilij na gradbišču, 1966

Nastop Slomškove šole, 1964 (Vse slike iz Arhiva)

duhovnika za svojega člana in zato je novomašnikov pokojni oče napravil pesmico:

Moj striček bil je župnik,
moj bratranec kaplan,
nečak salezijanec,
a sin je frančiškan.

Prevzv. dr. Rožman so dobili dovoljenje, da ga bodo posvetili. Tudi slavnostni govor bodo imeli ob tisti priliki. Gotovo bo prav lepo takrat v Lemontu, to bo v nedeljo 9. julija.

*Misli, april
1952, str. 5
KOTIČEK
NAŠIH
MLADIH,
p. Bazilij*

Krompirčkove zgodbe

Dragi otroci, ali poznate Krompirčka?

»Bog se usmili« bi mi radi odgovorili. »Saj bi ga morali skoraj stavljati v očenaš namesto besedice – vsakdanji kruh -, pa nas ka j takega sprašuješ.«

To že. Toda Krompirček, katerega zgodbe vam hočem pripovedovati, še daleč ni krompirček.

»Oho! To je pa uganka. – Krompirček, ki ni krompirček ... Hm, hm!«

Pa bodo bistré glavice kmalu uganile, da prav za prav ta uganka ni uganka.

No! Da vas tudi s to zadnjo uganko, ki ni uganka, ne bom spravljal v zadrego, vam povem naravnost, da se naš Krompirček piše z veliko začetnico. Krompirček je namreč bilo ime fantičku, katerega zgodbe sem našel v svoji pripovedni torbi. Torej posluš!

*Misli, avgust
1956,
p. Bernard
Ambrožič*

Pozdrav prihajajočemu

Nekako istočasno z izidom pričujoče številke MISLI se ima ukrcati v San Franciscu na ladjo

»Oronsay« P. BAZILIJ VALENTIN, ki je že precej časa napovedan, zdaj pa že »plava«, če je šlo doslej vse po sreči. V Sydney bo prispel, tako je rečeno, kmalu v drugi polovici avgusta. Nastanil se bo v Melbournu, da bodo končno tam le dobili svojega duhovnika ...

Slovincem v Vic. in S.A. čestitamo, da bodo dobili v svojo sredo tako odličnega dušnega pastirja, ki je zavoljo njih pustil svoj dosedanji krasni delokrog in prihaja sem. Za nekaj tednov ga bomo pridržali v Sydneyu. Kdaj ravno bo prišel v Melbourne, bo naznanila septembrska številka.

*Vestnik,
avgust, 1956,
str. 39, p.
Bazilij:*

P. Bazilij se je hitro vživel v delo med slovenskimi priseljenci. najprej se je oglasil v glasilu Slovenskega društva Melbourne, kasneje v Mislih:

... Ko obiskujem slovenske družine, jasno vidim, kaj veliki večini kljub dolgim letom življenja v zamejstvu še pomeni domači duhovnik: most je k onostranskim dobrinam, katere je že tako zameglila vsakdanja skrb za kruh, dom in družino, simbol jim je duhovne povezanosti med seboj kot članov istega naroda, ki naj bi bila še večja prav zaradi tuje zemlje in razdalj. To dvoje bom skušal biti za Vas vedno ...

1.	Ime	Delo do	12. VII. e.																		
			12.	14.	19.	20.	26.	3.	4.	10.	11.	17.	28.	4.	18.	25.	9.				
1.	Oče Škraba																				
2.	Alojz Markič	Z	18	7	6	3	5	3	2	3	6	9	6	6	6	8	9	4			
3.	Rudi Koložini	Z	12	2	6							8			4	6	8				
4.	Franc Vrabec		10		2	4					5									4	
5.	Janez Burgar		8	6	5	1 1/2	1 1/2			3											
6.	Jvan Mišel		4	6	6	5	5	3	5	3	4	4	3	6	6	5	8	9			
7.	Maks Korže			4		3			5		3					4	6	5	8		
8.	Franc Kravos			7		3	1 1/2			3		4	5								
9.	Vinko Kunc			4	5		1 1/2	3	3	3	3	4							6		
10.	Jvan Horvat (2)			6	6			3			2								4	4	
11.	Drago Logonder				5																
12.	Jvan Horvat (1)				5	5							6								
13.	Joža Udovičič				2														8		
14.	Franc Lindič				3		3	3	3	4	3	7									
15.	Andreja Novak				3		1 1/2		3	3	3								8		
16.	Pionik Franc						1 1/2														
17.	Stefan Zalek						1 1/2				2								4		
18.	Romano Nadenič						1 1/2														
19.	Vojko Kočevar						1 1/2			7		4							4		
20.	Janez Vidovič						4														
21.	Stane Stariga											1									

Prva stran seznama delavcev, ki so gradili slovensko cerkev. Zapisoval je L. Markič, 1965
 Gradnja cerkve sv. Cirila in Metoda, 1965
 (Vse iz Arhiva)

Naj nas vse Slovence druži staro slovensko geslo: Mati, Domovina – Bog! ... Ostanimo složni, tesno povezani v skupnem delu! Delajmo za skupno slovensko stvar brez vsake sebičnosti, pripravljeni tudi na žrtve! Naj se ta duh edinosti in požrtvovalnosti pokaže pri naši organizaciji, naj se pokaže pri slovenskih prireditvah! In ne v najmanjši meri tudi pri slovenski skupni službi božji, h kateri se bomo zbrali v Melbourne (St. Luis Church, Stawell Street, ob železniški postaji Burnley) vsako prvo nedeljo v mesecu ob 11 uri. Po Vaši udeležbi bom sodil, koliko sem res potreben Vaši skupini. Bog daj, da bi si nikdar ne stavil vprašanja, ‘ Le čemu sem prišel tako daleč za mrzlimi slovenskimi dušami?’

*Vestnik,
januar, 1957,
str. 56, p.
Bazilij:
Križem
kražem po
predmestjih*

V petek dne 11. februarja je prispela v melbournško pristanišče ladja, ‘Toscana’. Med potniki je prinesla po mojem štetju 27 Slovencev, dočim je, ‘Australia’ nekaj dni pozneje pripeljala le nekaj naših rojakov. Vsekakor vsem izrekamo našo slovensko dobrodošlico. Naj se ne boje začetnih težav!... Če Bog da, bo počasi nastala zbirka filmov o slovenskih izseljencih v dar Avstraliji, ki bo imela svojo dokumentarno vrednost ...

*Prvi zapis
p. Bazilija
v Mislih po
prihodu v
Melbourne
Misli,
november
1956:*

Iz pisarne slovenskega duhovnika
»Kje pa stanujete?« me sprašujejo ljudje, ki jih obiskujem po domovih.
»V Padua Hallu,« jim odgovarjam.
»Kakšna dvorana pa je to?« so radovedni.
Naj pojasnim na tem mestu, da ne bo preveč ugibanja. Padua Hall je dom ali »hostel« za avstralske dečke in doraščajoče fante, ki nimajo za seboj rožnate poti. V sedanjem njihovem »domu« skrbe zanje tukajšnji frančiškani, tako sem tudi jaz prišel pod to streho. Fantje so odkritosrčni in ti povedo, zakaj so tu. »Avto sem ukradel,« ti pove prvi kar naravnost. »S prijateljem sva okradla pekarijo,« ve povedati drugi. »Jaz sem pa ušel od doma, pa so me nato poslali sem,« pripoveduje tretji. In tako dalje ...
V uradnih papirjih stoji zapisano, da so ti fantje mladostni pokvarjenci. Ako bi te papirje sestavljala jaz, bi napisal, da so nesrečne žrtve razbitih domov. Koliko dobrega je skritega v teh dečkih, pa jim dolga leta nihče ni dal priložnosti, da bi dobro v njih planilo na dan! ...
V čudnem svetu živi naš novi duhovnik, boste rekli. Da, čudno resničen svet je ta naš Padua Hall. Nekaj me je naučil že v prvih dneh. Nikoli poprej nisem v srcu tako živo občutil hvaležnosti do Boga, da mi je dal v zgodnji mladosti topel dom in ljubeče starše. Ko gledam te fante v Padua Hallu, mi stokrat na dan pride na misel vprašanje moje matere pred tolikimi leti: »Kajne, da boš priden tudi še potlej, ko mene več ne bo?« In odgovarjam kot nekdanj: »Bom, mama!«
Fantje v naši hiši niso nikoli slišali takega vprašanja iz ust svojih mater, zato tudi odgovarjali niso... Kaj pa ti, rojak moj, rojakinja? Pridi pogledat v Padua Hall te moje fante. Živo te bodo spomnili na oblube materi dane nekoč...

V SPOMIN

na nedeljo 21. julija 1968.,
ko je

prezv. JAKOB KNOX,
nadškof melbournski,

blagoslovil in vzdal spominsko
ploščo cerkve sv. bratov Cirila in
Metoda, ter blagoslovil spomenik
Friderika Baraga
Kew, Victoria, Avstralija

O, Bog, ki si v škofu Frideriku
Baragu dal našem ljudstvu vnete-
ga dušnega pastirja, poganom pa
gorečega misijonarja, ponižno te
prosimo, povečuj ga, da bo pri-
štet med blažene tvoje Cerkve, da
bomo imeli v njem pri tebi mo-
gočnega priprošnjika in vzvišene-
ga vzornika, ki ga bomo s pomoč-
jo tvoje milosti posnemali v go-
rečnosti in božji ljubezni. Usliši to
našo prošnjo po zasluženju naše-
ga Odrešenika Jezusa Kristusa,
svojega Sina, ki s teboj in Svetim
Duhom živi in kraljuje na vekov
veke. Amen.

UNIVERSAL 20

*Melbournški nadškof J. Knox je vzdal
spominsko ploščo sv. Cirila in Metoda
in blagoslovil kip Friderika Barage,
1968*

*Škof Jenko med rojaki ob blagoslovu
cerkve sv. Cirila in Metoda, 1968*

*Spomin na obisk nadškofa J. Knoxa
(Vse slike iz Arhiva)*

*Vestnik,
december,
1956, str. 5,p.
Bazilij:*

Zdaj veste, kaj zame pomeni Padua Hall.

Križem kražem po deželi

Ob prihodu sem imel samo seznam naslovov naročnikov Misli in naslovnik, ki ga je zbral ob svojih obiskih p. Rudolf. To sta bili zame odskočna deska za obiske slovenskih družin. S tem še ni rečeno, da sem že vse Slovence po mestu obiskal – a mestno središče slovenskega duhovnika je ustanovljeno in redno se zbiramo k slovenski službi božji vsako prvo nedeljo v mesecu. Tudi polnočnico bomo imeli v isti cerkvi: St. Louis Church, Stewell Street, Burnley. V St. Albansu sem našel nad 40 slovenskih družin – kar lepa slovenska vas. Ker maše ne moremo imeti, se bomo večkrat zbirali k slovenskim petim litinijam. Prihodnje bodo na nedeljo po božiču ob štirih popoldne in ste povabljeni tudi Slovenci iz okolice. St. Albans slovenska naselbina ima kar čeden otroški zborček, ki lepo zapoje slovenske božične pesmi. Tamkajšni klub je dne 2. decembra priredil Miklavževanje, ki je lepo uspelo ...

*Vestnik,
februar, 1957,
str. 65, p.
Bazilij:*

Februarja sem na poti v Sydney prvič imel priliko obiskati taborišče Bonegillo. Večina Slovencev je bila na obiranju sadja, toliko pa sem jih le našel, da smo se zbrali v enem izmed stanovanj ter jih nekaj zapeli. Vsi komaj čakajo, da bi dobili delo in zapustili taborišče ... Okrog 50 novih rojakov je prispelo v melbournsko пристanišče dne 10. februarja ... Prva dva Slovence, ki sta se vozila v novem kaplanskem avtomobilu (avto, ki sem ga ‚ukradel‘ p. Rudolfu, je moral nazaj v Sydney) sta bila Jernejčičeva dvojčka ...

*Vestnik,
marec, 1957,
str. 72, p.
Bazilij:*

Gospa Danila Sellani se je s svojim soprogom oglasila pri meni in me prosila, če bi trinjastletnega sinka Pavla poučeval v slovenščini. Noče, da bi fant pozabil svoj jezik. Pa tudi Pavle je istega mnenja, dasi je živel v italjanskem okolju Trsta. Slovenske knjige bere z veseljem in si zbira lepo knjižnico. Tudi jaz mu jih posojam pri vsakem obisku, pri katerem govori in piše samo slovensko, jaz pa mu popravljam napake. Ko bi več slovenskih staršev posnemalo gospo Sellanijevo, pa bi iz Pavlovega obiska lahko nastal enkrat na teden slovenski razred! Kaj pravite, starši!

*Vestnik, maj,
1957, str. 3,
p. Bazilij:*

Film o pikniku sem na povabilo najprej zavrtel na domu klubovega predsednika g. Verbiča, nato v Mercy Hospital pri naših dekletih, pri Hartman-Čarovih v Pascoe Vale, pri Polajnarjevih v Camberwellu, pri Mesarjevih v Essendonu, pri ministrantu Victorju v Yarraville, pri Vukovih v Morwellu in pri Pavletičevih v Moorabinu. Povsod se je zbralo tudi nekaj okoliških Slovencev, v Adelaidi pa kar vsi Slovenci, ki so bili pri slovenski maši ...

Pa še ena iz Južne Avstralije! Na velikonočni ponedeljek po maši smo se zbrali k sestanku novoustanovljenega kluba. Govorili smo tudi o Domu, ki naj bi ga dobili adelaidski Slovenci. G. Žakelj, oče številne družine, ki ima farmo v hribih dvajset milj iz mesta, je vstal in prav na kratko ter po domače povedal ‚Če bo res kaj z Domom, je tu moja beseda ‚500 funtov da

P. Bazilij po maši med slovenskimi rojaki v Adelaidi, ko je Miklavž obiskal otroke, 1961

P. Bazilij s senatorjem Milivojem Lajovicem ob prisegi pri sprejemu v avstralski senat

Po krstu v Adelaidi (Vse slike iz Arhiva)

Žakljeva družina! ‘ Ni šment, da dobimo Dom, če vsi poprimemo!’ ... Bog daj, da bi bilo več takih Žakljevih očetov med nami v Viktoriji, kadar bo naš klub potrkal na vrata za Dom v Melbournu

...

*Vestnik, junij,
1957, str. 6,
p. Bazilij:*

... Izvedel sem za več pokojnih slovenskih izseljencev. Menda je še samo tistih, ki so se smrtno ponesrečili z motorjem, lepo število. A navadno mi prijatelji vedo povedati samo ime, niti priimka ne. Rad bi začel s posebnim seznamom naših pokojnih fantov da jih ohranimo v toplem spominu. Se spomniš koga? ...

*Vestnik,
avgust, 1957,
str. 7, p.
Bazilij:*

Dela je pa iz dneva v dan več, zadnji čas zlasti za novodošle rojake, ki prihajajo v velikih skupinah. Kar tri ladnje so dospele v zadnjem času in na poti iz Evrope je »Sydney«, ki ima tudi lepo število Slovencev. Bonegila je polna. Nikdar še ni tako odmevala slovenska Marijina pesem v taboriščni leseni kapelici, kakor na praznik Vnebovzvetja, saj se je domala napolnila s Slovenci. Zadnje tedne sem bil kar redni gost taborišča. Lepo število rojakov je že dospelo v Melbourne, drugi še čakajo rešitve. Bi jim tudi Ti pomagal? ...

Ko sem zadnjič podrobneje pregledoval narodne noše, ki sem jih dobil iz Amerike, je izmed ošpetlja padlo pisemce tele vsebine: »To obleko Vam poklanja Mrs. Josephine Meserko (Cleveland). Katera jo bo nosila, naj bo vedno dobra Slovenka, dobra katoličanka! Imejte vedno zavest, da smo S l o v e n k e! Naj slovenska beseda in slovenski očenaš odmeva tudi pri Vas v Avstraliji! Pa zmolite očenaš se zame in mojo družinico. Vse avstralske Slovenke in Slovence iskreno pozdravljam! ...

Kaj pa, če bi rekli eno o birmi, ko ne moremo reči o porokah? Med nami so tudi odrasli rojaki, ki jim vojne ali povojne razmere niso dopuščale, da bi bili birmanci ... Bolje pozno kot nikoli...

Ko bodo te vrstice med Vami, bom spet v Bonegilli. Nabral sem cel avto stare moške obleke in čevljev. Izgleda veliko, a za vse ne bo; tudi novi transporti siromakov bodo kmalu tu. Kar imate starega in ne boste pogledali, mi bo prišlo prav. Za žene in otroke nimam še ničesar, pa so tako potrebni obleke in perila ...

Mala Kofolova Alma iz Newporta je tudi prišla k maši z atom in mamico. Pa me ni hotela srečati v zakrstiji. Šele na poti domov je povedala zakaj. Pred meseci je videla, kako sem krščeval njenega bratrančka, zdaj pa je mami povedala, da se me je ognila, ker noče, »da bi ji glavo umil«... Brihtna punčka!

Zahvaljujem se vsem, ki so mi doslej priskočili na pomoč s staro obleko, stanovanji, iskanjem služb...

Zlasti člani odbora Slovenskega kluba v Gelongu so se lepo izkazali. Kaj se zmore s skupnimi močmi. Sam pa čudežev delati ne znam ...

O prvem KULTURNEM VEČERU našega kluba dne 22. novembra bo verjetno kdo drugi kaj napisal. S svoje strani lahko rečem, da so bili gledalci zadovoljni. Pestri spored je bil tako

P. Bazilij v cerkvi, 1975

Prvi krst v slovenski cerkvi: Tanja Markič s starši in botri, 1968

P. Bazilij, Marko in Mirjam Čeh pred cerkvi sv. Cirila in Metoda, 1969

P. Bazilij - urednik Misli, 1973

Obisk Baragove knjižnice (Vse slike iz Arhiva)

slovenski, tako naš, da je segel v srce. Boste verjeli, da sem med gledalci našel ljudi, ki so se jim lesketale solze v očeh ob poslušanju slovenskih pesmi? – In akcijo za SLOVENSKI DOM smo začeli ta večer. Bog naj blagoslovi naše skupne napore za lastno streho. Potem bomo res lahko kulturno zaživel...

*Vestnik,
januar/
februar, 1958,
str. 1, p.
Bazilij:*

Nedavno sem slišal, da se je nekdo izrazil: »V Slovenski klub ne pristopim, ker se gredo pri njem politiko..« Dokazoval je svojo trditev s dejstvom,« da je pater zraven«... Čudna logika, ki se ji more trezen človek samo smejati. Rad pomagam slovenski organizaciji, ker iz srca želim, da slovenski izseljenec ohrani narodno zavednost ter se kljub tujini kulturno razvija. Vem, kaj pomeni organizacija izzseljencu tudi na družabnem polju. Dokler bo SLOVENSKI KLUB ohranil samostojnost in nepolitični značaj, bo pater zraven. V nasprotnem primeru pa bo med prvimi – in vem, da ne bo edini, ki bo dal klubu slovo.

*Vestnik,
oktober, 1958,
str. 7, p.
Bazilij:*

Poročilo socialnega referenta, p. Bazilija, pri Slovenskem klubu Melbourne
Kot glavno nalogo pretekle poslovne dobe sem smatral pomoč novodošlim Slovencem, ki brez vsega in v tako velikem številu prihajajo v zadnjih mesecih preko morja ter jih čakajo dolgi meseci brezdelja po taboriščih ...
Od avgusta do danes smo pomagali iz taborišča v redne razmere 27 družinam.(54 odraslih oseb in 24 otrok ter 36 samskim osebam. S tem v zvezi je iskanje stanovanj, služb (brez dela je še šest oseb); zbiranje stare obleke in pohištva ter denarna pomoč za dneve oz. tedne pred pričetkom dela.

*Vestnik, april
1959, str. 3, p.
Bazilij:*

...
Kosov obleke in parov čevljev, ki sem jih nabral, nisem štel. Rečem pa lahko, da sem odpeljal poleg manjših zbirk v taborišče Bonegillo tri natlačeno polne avtomobile.
Skupno z referatom socialnega referenta SKM je bil ustanovljen tudi Socialni fond. Tako mi je bila nakazana prva vsota desetih funtov. Denar sem bil porabil za izredne primere...

Ker se je Vestnik malo zakasnil, že lahko poročam o našem prvem romanju. Po slovenski maši, 2. novembra smo odšli proti Sunbury: poln avtobus in nekaj osebih avtomobilov; okrog sto nas je bilo in vse narodne noše, kar jih imamo, so bile z nami. Udeležili smo se procesije, ki jo vsako leto na to nedeljo prirede gg. salezijanci in na katero se zbere na tisoče ljudi ...

*Vestnik,
september
1959, str. 3, p.
Bazilij:*

Še nekaj mi ob tej priliki leži na srcu: Zadnji pogreb sem opravil tako rekoč sam. Res je bil pokojni Anton med nami popolnoma nepoznan, pa vendar. Rad bi zbral seznam ,‘Prijateljev pokojnih’’, če ta seznam že mora imeti ime. Vanj bi prišel vsakdo, ki se zaveže, da se bo udeležil vsakega pogreba. Dobil bi pravočasno moje sporočilo o dnevu in uri. Kar danes mi storimo za pokojne, bodo enkrat drugi storili nam. Jaz pa bi za vse, ki žele priti v seznam ‘Prijateljev pokojnih’ , opravil letno eno sveto mašo ...

V spomin
na obisk
ljubljskega nadškofa in metropolita
DR. ALOJZIJA ŠUŠTARJA,
ki je bil med avstralskimi Slovenci
od 29. januarja do 18. februarja
leta Gospodovega 1983,
v svetem letu spomina
1950-letnice našega odrešenja.

SPOLNJEVATI BOŽJO VOLJO!
(Grb in gesto našega nadškofa)

Spomin na obisk nadškofa dr. A. Šuštarja v Avstraliji, 1983
P. Bazilij in nadškof dr. A. Šuštar na obisku med Slovenci na
Tasmaniji: M. Mavrič, P. Vatovec, 1983 (A. Ambrož)
P. Bazilij in nadškof dr. A. Šuštar Slovenci v Hobartu: P.
Vatovec, M. in T. Mavrič, I. in J. Benin in M. Obersek,
1983 (A. Ambrož)
Čestitka p. Baziliju ob srebrnem jubileju mašništva,
Geelong, 1975 (S. Persič)
Ob obisku škofa A. Ambrožiča in p. Bazilija v Milduri pri
družini Gerden (J. Gerden)
P. Bazilij, član viteškega reda in prejete medalje: Marija
Špilar, p. Tone Gorjup, s. Ema, Francka Anžin, s. Petra
1989, (Arhiv)

... Pri zadnji slovenski maši sem oznanil, da sem dobil lepo priliko imeti slovensko mašo tudi na tretjo nedeljo v mesecu in sicer ob petih popoldne v cerkvi sv. Frančiška v centru mesta (Lonsdale & Elizabeth Street). Pevci naj pridejo na kor, kjer je dovolj prostora okoli orgel. Po vsaki popoldanski maši pa imamo na razpolago dvoranico pod samostanom ob cerkvi, kjer bomo začeli s PROSVETNIMI VEČERI, kakor so jih bili vajeni pred vojno doma. Videli boste lahko skioptične slike, film, ali pa bo na sporedu kaka pevska ali glasbena točka. Je lepa prilika, da se med sabo spoznamo in razgovorimo in tudi čas je primeren. Ne pozabite!

Zapiski p. Bazilija (Arhiv) 4. sept 1960 - prvi dan Slomškove šole
 16.9.1960 - dobili smo Padua Hall za Baragov dom
 29.9.1960 - prvi fant, Jože Kapušin
 29.9.1961 - Kapelica dobila Marijo Pomagaj
 16.9.1963 - pokazal na škofiji načrte oz. Model (želja: cerkev za 1100 letnico sv. Cirila in Metoda)
Vestnik, julij 1960, str. 5, p. Bazilij 3.10.1963 - dovoljenje nadškofa dano, darov za 66 funtov, Julka Mrčun 500 funtov.
 Avgust 1964, načrti za cerkev odobreni.
 Lurška votlina je bila blagoslovljena na cvetno nedeljo, 22. marca 1964.

Zahvaljujem se Štefanu Srncu, Janezu Vidoviču in Hinku Bedraču ter Jožetu Gjereku za delo na naših grobovih. Počasi bo naše Navje urejeno in olepšano ...

Moja zahvala vsem staršem, ki so prijaviili svoje otroke za Slovensko šolo. Doslej se je prijaviilo štirinajst otrok. Pouk bo na prvo nedeljo po maši v Burnley. Še je čas za nove prijave! Kar se Janezek nauči, to bo Janez znal! Tudi avstralski Janez!

Lojze Markič o prvi polnočnici, junij 2001 Največji problem za patra Bazilija za božič in veliko noč je bil prostor za mašo, ker so bile vse cerkve zasedene. Oltar za prvo slovensko mašo ob Baragovem domu je bil postavljen na dvorišču pred oknom velike jedilnice. Pripravili smo preprost oltar, okrašen z bršljanom ...
 9.5.1962 – prvič slovenska šola v St. Albansu
 Avgusta 1963 – lurška votlina, začetek zidave

Lojze Markič o lurški votlini, junij 2001 Fantje v Baragovem domu so obljubili pomoč pri postavitvi prve lurške votline v Avstraliji, prvi verski objekt. Kamenje smo nabrali v okolici Melbourne, pripeljala sta ga Roman Uršič in Jože Vah.
 Z delom je začel Štefan Srnec, z Rudijem Koloinijem sva delo dokončala s pomočjo fantov Baragovega doma. Pater je odpeljal poln avto fantov, da so nabirali kamenje.
 Delali smo ob koncu tedna. P. Bazilij je stalno hodil gledat, kako smo napredovali. Ko smo končali, in odmaknili opornike, se je bal, da se ne bi kamenje zrušilo name.

Sovereign Order of Saint Stanislas

It is known by these presents that the Grand Master and
The Grand Magistry of the Sovereign Order of Saint Stanislas
have seen fit to hereby decree that

FRANCIS BAZILIO TROSTIAN, O.P.M., P.M.A., O.S.T.J.,

IS AWARDED

..... OF THE SOVEREIGN ORDER OF SAINT STANISLAS

You are hereby empowered to hold and enjoy
this exalted dignity and rank with the privileges
and responsibilities thereto appertaining.

THIS AWARD TO BE EFFECTIVE THIS DAY ... THIS ... IN TESTAMON OF OUR LOYALTY ...

GRAND SECRETARY
1 - [Name] - [Address]

82/111/95

*Priznanje p. Baziliju ob prejemu
viteškega reda St. Stanislas, 1995
/Arhiv)*

*Na keilorskem pokopališču, 1963 /
Arhiv)*

*Rojaki na romanju v Sunbury,
1963 (Arhiv)*

*Obisk škofa Lenica med rojaki v
Geelongu, 1973 (S. Persič)*

Bil je navdušen in ves vesel vstopil v votlino, da je habit kar plesal okrog njega. Polno ljudi je bilo za prvo polnočnico pri lurški votlini, vse nabito na dvorišču in ob straneh. Phillip Brady, znana radijska osebnost, ki se je s p. Bazilijem dobro poznal, je prva leta redno prihajal k slovenski maši. Tudi sosedje so radi prihajali in prav ti avstralski verniki so postali dobrotniki verskega središča in darovali svoje hiše patru v pomoč ...
Sanje o slovenski cerkvi, kjer bi se Slovenci lahko zbrali vsak dan pri slovenski maši, je p. Bazilij začel uresničevati:

*Misli, 1965,
str. 70, p.
Bazilij:*

Danes pa že lahko sporočam veselo novico, da smo se z načrti za našo cerkvico sv. Cirila in Metoda premaknili iz nabiralne akcije v delavno ...
Do danes smo nabrali lepo vsoto L5,387-11-10 ... Darovalcev je do danes 540 ...
Tako smo začeli v teh dneh organizirati delo. Očistili smo zemljišče, gradbenika Lojze Markič in Rudi Koloini sta zakoličila gradbeni prostor in v nedeljo, 7. marca se bomo zbrali ob sedmih zvečer na igrišču ob Baragovem domu. Ko boste to brali, bo ta slovesnost že za nami. Upam, da bo lepa in domača: zasadili bomo prvo lopato za našo cerkvico in blagoslovili zemljo, kjer bo cervica stala ... Če Gospod ne zida hiše, zastonj se trudijo zidarji,« pravi sveto pismo. Zaman so naši darovi, zaman so naši napor, če nas ne bo vodila božja roka od srečnega začetka do srečnega zaključka. Vsakdo izmed navzočih bo lahko zasadil lopato in tako simbolično pokazal, da hoče sodelovati pri gradnji. Pevci bodo zapeli pesem v čast sv. Cirilu in Metodu, končala pa se bo pobožnost s križevim potom na dvorišču Baragovega doma pred lurško votlino ...

*Lojze Markič
se spominja
gradnje
cerkve, junij
2001*

Bil sem zelo navdušen. Vsako soboto in nedeljo smo delali od ranega jutra do noči. Zelo sem bil ponosen, da sem imel veliko vlogo pri gradnji prve slovenske cerkve v Avstraliji. Pater je bil v skrbeh, posebno še, ko smo skopali in se je nabrala voda. Za izkop jame in odvoz zemlje je skrbel Karel Čolnik. Uspelo mu je, da je odkopano zemljo prodal za golf igrišče v Kew. Dražili so ga, da gradi plavalni bazen.
Težko je bilo delati, ker smo bili vsi prostovoljci, tudi pri delu se je to poznalo. Veliko je pomagal z materialom tudi Whelan the Wrecker, poznano podjetje, ki podira stare stavbe. Patru so podarili staro opeko in jo pripeljali na gradbišče. To opeko smo na gradbišču očistili. Patra je ves čas skrbelo, kako se bo končalo, tudi denarne probleme je imel in ni bilo dovolj delovne sile. Kakor hitro je imel čas, je prihitel na gradbišče in bil navdušen nad vsakim napredkom. Zvečer nam je prinesel obredno vino iz zakristije. Zaslutili smo njegovo nestrpnost in skrbi. Na dan blagoslovitve cerkve je bil gradbeni inženir Branko Tavčar zaskrbljen, če bo plošča zdržala, ker je bila cerkev nabito polna.

*Zapisi p.
Bazilija
(Arhiv)*

2. julija 1965 kupna pogodba za Slomškov dom
3. aprila prispele sestre

*Prvi
slovenski
krst v
Morwellu -
M. Horvat,
1958 (I.
Lapuh)*

*Škof Kvas
in prov. p.
M. Vovk v
Morwellu,
1984
(I.Lapuh)*

20. aprila prva maša v Slomškovem domu
September 1966 - prvič omenjena v Mislih Baragova knjižnica
Nov 1966 - otroški vrtec priznan
25.8.1967 – imel sem nesrečo
Prva nedelja v maju 1967 – krstna predstava na zasilnem odru v dvorani brez oken in vrat.

*Misli, junij
1968, str. 148,
p. Bazilij:*

“... Nikoli nisem pričakoval, da me bo zadelo vabilo za obisk Avstralije, ki je za nas na koncu sveta ...” Tako je med drugim odgovoril škof dr. Janez Jenko, apostolski administrator v Kopru ...
Za nas v Viktoriji bo škof na razpolago tretji teden v oktobru. Vodil bo kratek misijon, v nedeljo 20. oktobra pa nam bo blagoslovil cerkev sv. Cirila in Metoda ter v njej prvi maševal. Slovesnost bo povečala slovenska podelitev sv. birme, če bomo zbrali dovolj birmancev in birmank. Seveda bo naš škof obiskal tudi Geelong in St. Albans ...

*Misli, avgust
1968, str. 212,
p. Bazilij:*

Toliko priprav za odkritje Baragovega spomenika in vzidanje voglenega kamna na cerkvici – zdaj pa tako vreme! ...
Med gosti sta bila najodličnejša melbournski nadškof Jakob in pa generalni konzul USA Edward G. Murphy, ki je zastopal našega ameriškega rojaka, senatorja Franka Lauscheta. Baraga je bil verjetno prvi Slovenec – ameriški naseljenc, zato je ob kipu poleg slovenske in avstralske plapolala tudi ameriška zastava. Odkritja pa je kip čakal zaviti v papeško zastavo, saj je Baraga kot misijonar širil božje kraljestvo na zemlji. Med ostalimi naj omenim nadškofovega tajnika Msgr. Murraya, direktorja kat. Emigracijskega urada Fr. M. Rafterja, ustanovitelja Baragove zveze p. Bernarda Ambrožiča iz Sydneya. Med nami sta bila hrvaška duhovnika Fr. Kasič in Fr. Mihalič, glava emigrantskega odseka Vincencijeve konference Frank Murphy, emigracijski urad pa je zastopal direktor socialnega oddelka Frank de Grood.

*Misli,
september
1968, str. 244,
p. Bazilij:*

... Alojz Markič in Rudi Koloini sta z Maksem Koržetom že začela na zidavi »zvonika« ...
Do danes smo za cerkev nabrali \$25,367-67 ...Na srečo darovi še vedno prihajajo in upam, da se bo marsikdo, ki doslej ni nič daroval, vsaj na dan blagoslovitve cerkve pridružil dolgi listi imen darovalcev. Prav zaradi teh darov bomo spominsko knjigo izdali šele po blagoslovitvi cerkve. Tako bo seznam darovavcev čim bolj popoln ...

*Zapisi p.
Bazilija
(Arhiv)*

20. oktobra blagoslov cerkve in oltarja, popoldne birmanska maša (103 birmancev).
Velikonočna nedelja 1969 – blagoslov zvonov
Prvi obisk Berrija pred veliko nočjo
Seznam vseh, ki so sodelovali pri gradnji in darovanju je v spominski knjigi in v arhivu.

Elizabeth R

Elizabeth the Second, by the Grace of God of the United Kingdom, Australia and Her other Realms and Territories Queen, Head of the Commonwealth, Defender of the Faith and Sovereign of the Most Excellent Order of the British Empire, to Our trusty and well beloved The Reverend Basil Albin Valentine

Greeting
Whereas We have thought fit to nominate and appoint you to be an Ordinary Member of the Civil Division of Our said Most Excellent Order of the British Empire

We do by these presents grant unto you the Dignity of an Ordinary Member of Our said Order and hereby authorise you to have hold and enjoy the said Dignity and Rank of an Ordinary Member of Our aforesaid Order together with all and singular the privileges thereunto belonging or appertaining.

Given at Our Court, at Saint James's, under Our Sign Manual and the Seal of Our said Order this Twelfth day of June 1982, in the Thirty-first year of Our Reign.

By the Sovereign's Command.

Grand Master.

Grant of the Dignity of an Ordinary Member of the Civil Division of the Order of the British Empire to The Reverend Basil Albin Valentine

Odlikovanje
angleške kraljice
Elizabete II,
Most Excellent
Order of the
British Empire, p.
Baziliju za delo
med imigranti v
Avstraliji, 1982
(Arhiv)

*Januar 2001,
Marija Oppelt,
knjižničarka
Baragove
knjižnice, se
spominja:*

Cerkev sv. Cirila in Metoda je veličastni spomenik avstralskim Slovencem ...

Leta 1956 je p. Bazilij iz Lemonta prinesel svoje knjige, jih oštevilčil in označil z žigom Chaplaincy. Ta žig je še vedno v nekaterih knjigah. Nesel jih je s seboj, ko je obiskal taborišče v Bonegilli in jih posodil rojakom. Del knjig je ležalo na policah v kapelici, druge so bile v hišni kleti. Bilo jih je približno 700.

Leta 1976 sta me pater Bazilij in pater Stanko povabila na sestanek in me vprašala, če bi uredila Baragovo knjižnico po sistemu, ki bi ga priznal Education Department, Council in šolske knjižnice. V tistem času v Baragovem domu ni bilo prostora, kjer bi lahko delala, tako je pater Stanko vozil knjige k meni domov.

*Stanko
Prosenak,
zaupnik Doma
počitka matere
Romane,
maj 2001, je
zapisal*

Dom počitka – vizija mladega p. Bazilija

V začetku sedemdesetih let, ko verjetno nobeden izmed nas, slovenskih priseljencev v Avstraliji, ni niti pomislil na svojo starost, je p. Bazilij že zelo resno mislil na potrebe svojih rojakov v naslednjih tridesetih in še večih letih.

Leta 1971 je p. Bazilij dobil denarno odškodnino za poškodbe, katere je dobil pred letom v avtomobilski nesreči. S polovico sprejete odškodnine je začel nabirko za gradnjo doma počitka. Nabirka je zahtevala mnogo vztrajnega in napornega dela. Kljub pripombam nekaterih rojakov, češ, da je uresničitev tako ambicioznega projekta nemogoča, je vztrajal pri svojih sanjah. Uspelo mu je pritegniti večino slovenske skupnosti v Viktoriji. V sklad za bodoči dom počitka so darovali tudi avstralski dobrotniki. Svoj delež je priložilo tudi Ministrstvo za socialno varstvo in ostarele.

Po dolgi in zelo uspešni nabiralni akciji, je 2. septembra 1987 p. Bazilij predal dolžnost za izgradnjo in upravljanje bodočega doma počitka v roke petim zaupnikom (Francka Anžin, Tone Brne, Stanko Prosenak, Simon Špacapan in Marko Zitterschalger). O nabirki in bodočem poslovanju doma je p. Bazilij zapisal : »Vsa akcija za slovenski dom počitka v Kew se je pričela v slovenskem verskem središču in zajela vso našo skupnost ... Tako naj velja dom tudi po uresničitvi za del slovenskega verskega središča in njegove dejavnosti ... Značaj ustanove je in naj ostane etnični, to je slovenski, prav tako pa tudi katoliški ... »

Ob navzočnosti darovalcev, predstavnikov slovenske skupnosti in predstavnika ministra za socialno varstvo so se 16. februarja 1992 odprla vrata slovenskega doma za ostarele in onemogle. Novo odprta slovenska humanitarna ustanova je dobila ime Dom počitka matere Romane (Mother Romana Home, Slovenian Hostel for the Aged). P. Bazilij je o tem zapisal takole: »Mati Romana Toplak, bivša provincialka slovenske province frančiškank Brezmadežne, je pripeljala med nas prvo skupino sester; prihitela je k nam na stara leta, da je ostanek življenja žrtvovala izseljenski skupnosti. Menim, da si je ta spomenik zaslužila in da lepšega imena naš dom ne bi mogel dobiti ...«

Gradbenik Doma matere Romane, Jože Golenko, 1989

Walkathon, 1986

P. Bazilij na gradbišču Doma matere Romane, 1991

P. Bazilij, Robert Pintar, škof M. Pirih, p. Niko, Robert Brožič, Marko Zitterschlager - blagoslov Doma matere Romane, 1992 (Vse slike iz Arhiva)

*Anica
Markič, prva
upravnica
Doma matere
Romane, maj
2001:*

Danes Dom vzorno posluje že več kot devet let po svojih hišnih pravilih in državnih predpisih. Hišna pravila so sestavljena v skladu z željami očeta ustanove, sedaj že pokojnega p. Bazilija Valentina OFM, MBE.

Celotni gradnji sem sledila z velikim zanimanjem, ker sem bila zaposlena v avstralskem domu za ostarele. Nekaj mesecev pred zaključkom gradnje me je pater Bazilij osebno vprašal, če bi se zaposlila v Domu ...

Pred otvoritvijo Doma mi je bila dana naloga izbrati od preprog, zaves, posode – vso opremo in primerno dokumentacijo potrebno za Dom. Vedno sem se zavedala, da je to Dom za ostarele in naj bo v njem domačnost, toplina ...

Dobro se spominjam prvega oskrbovanca, Lojzeta Jereba. Sledil mu je Tone Požar iz Adelaide ... Skrb za oskrbovance je edinstvena ...

*Misli, avgust
1990, str. 161-
162,
p. Bazilij po
prvem obisku
domovine:*

Bil sem doma...

DA, doma sem bil. Po dolgih petinštiridesetih letih tavanja po svetu, ko je moja drugo, ameriško domovino, že zamenjala tretja, Avstralija. A korenine so še trdno tam, kjer me je mati rodila. Padec komunizma, zaradi katerega sem kot mlad študent odšel prek meje, prehod iz enopartijskega režima v večstrankarski politični sistem, zmaga demokratskih strank na prvih svobodnih volitvah po vojni... vse to sem nepričakovano letos dočakal, četudi sem računal na spremembo šele kako desetletje ali dva po moji smrti. Ker sem se tako v svojih računih za obisk domovine odpisal, pa na srečo uštel, je bilo ob vsem tem moje potovanje domov osebno zmagoslavje, ki bi ga težko opisal.

Slovenija je končno zadihala svobodo. Mnogi me zdaj po povratku sprašujejo, če je res tako. Seveda je, četudi bo še dolga pot demokracije, da bodo izginila vsa znamenja povojne diktature. A ljudstvo je sproščeno, ni več strahu pred tajno policijo; na dan prihajajo zgodbe, o katerih so vsa leta molčali ali pa le pritajeno šepetali za zaprtimi vrati. Pred ljubljansko poštno stavbo moreš kupiti Črne bukve, zaradi katerih bi prva leta po vojni dolga leta sedel, ali pa celo izginil, če bi jih našli v tvoji hiši. Resnica za resnico prihaja na dan, mnogim se zde neverjetne, drugim pa tudi neprijetne, a so z dokazi potrjene in jih ni moč zanikati. Zares: resnico lahko še tako tlačiš ter siliš v molk in pozabo - končno pa le privre na dan s še večjo silo ter nadvlada temo laži. V zadoščenje mi je, da se je to zgodilo še v mojem času in da sem bil tudi sam vsa leta neomajan, ko so mnogi prodali svojo pokončnost.

Veliko sem doživel v teh kratkih tednih obiska: srečanja s sorodniki in redovnimi sobrati, obisk groba dragih staršev, svojo »novo mašo« v cerkvi sv. Antona na Viču, kjer me je nekoč oblila krstna voda; dalje mašniško posvečenje v mariborski stolnici ter nepozabno prekmursko novo mašo svojega krščenca Štefana in še in še... Tudi nisem nikoli niti sanjal, da bom kdaj svoje begunske pesmi recitiral sredi Ljubljane v prostorih društva pisateljev. Omenim pa naj na kratko štiri somaševanja z nadškofom in metropolitom dr. Alojzijem

*V pisarni Slovenskega narodnega sveta
Viktorije, 1995
Pogreb p. Bazilija, 1997*

Šuštarjem, ki so nekaki mejniki na mojem obisku domovine.

Prvo je bilo v soboto po prihodu, 30. junija, v semeniški kapeli. Ob svoji štiridesetletnici mašništva sem bil povabljen med letošnje duhovnike - jubilate. Bogu sem se iz srca zahvalil za milost zakramenta, ki mi ga je podelil na ameriških Brezjah pred štirimi desetletji po rokah tako oklevetanega nekrvavega mučenca škofa dr. Gregorija Rožmana.

Drugo somaševanje je bilo na Srečanju v moji deželi v Dolenjskih Toplicah na soboto, 7. julija, ki je dobilo z nadškofovo mašo tudi narodno-verski značaj. Spet eden znakov, da domovina diha svobodno in priznava Cerкви njeno skrb za narod doma in po svetu. Poudarek je bil na misli, da so korenine izseljencev vendarle v domači zemlji, iz katere srkamo kulturno in versko dediščino. Novinarjem sem jasno povedal, da nisem prišel na piknik, ampak k somaševanju z nadškofom, a ta moj poudarek so seveda v časopisu izpustili.

Še isti dan popoldne sem obiskal Kočevski Rog. Hotel sem biti najprej sam na množičnem grobišču, da sem svojim čustvom in tudi solzam - ni me sram priznati - pustil prosto pot. Saj naslednji dan, na nedeljo sprave 8. julija, so bili okrog mene tisoči, ki so se zbrali na jasi komaj minuto od glavnega morišča pod Krenom. Nadškofova pogrebna maša z nami somaševalci je bila res iskrena spravna daritev, obenem pa tudi zahvalna maša za tako veliko število mučencev, katerih kri za narod ni bila zaman prelita. Prvič so se tisoči sorodnikov in znancev tu pomorjenih pomikali mimo grobišča - morje sveč je zagorelo in morje solza se je utrnilo v njih spomin. Iz tisoč src so se dvigale molitve za pokoj njih duš in za božje usmiljenje tistim, ki so izvršili pobijanje. Kočevski Rog je ta dan postal naše narodno svetišče, kraj, kamor bodo odslej romali tisoči ter priporočali naš narod umorjenim žrtvam. Za iskreno spravo, brez katere ni svetle bodočnosti.

Četrto moje somaševanje z nadškofom Šuštarjem pa je bilo na nedeljo, 29. julija, na Brezjah. Izseljenska nedelja, letos prvič praznovana sredi poletja in na več krajih. Po izbranih cerkvah je zbrala ob domačih rojake iz vseh koncev sveta. Vrnili se bodo v svoje nove domovine z zavestjo, da jih slovenska Cerkev spremlja vsepovsod s svojimi molitvami. Ohranijo naj vero in zaupanje v Boga, ostanejo naj poštenej Slovenci, narodu v čast in tudi novi domovini v ponos. Da, bil sem doma. Bog bodi zahvaljen, da mi je dal to priliko. Po petinštiridesetih letih...

Glas Slovenije, 1997, str. 1-2, Stanka Gregorič

Melbourne, 26. julij 1997 – pater Bazilij Valentin OFM, MBE, je umrl za srčno kapjo v 73. leti starosti pozno ponoči v soboto, 26. julija 1997 v melbournški bolnišnici. Še v petek je pripravljaval novo številko Misli, čeprav je imel že nekaj dni prej težave s srcem – enostavno ni imel časa misliti nase, ampak na svoje dolžnosti ... Novica o njegovi smrti je presenetila ne samo avstralske Slovence, močno je odjeknila tudi drugod po svetu in v Sloveniji. Z njegovo smrtjo se simbolično zaključuje posebno obdobje avstralskih Slovencev ...

Misli, julij 1997, str. 181 P. Metod

Njegova vloga ni bila le vloga duhovnika, opravljal je tudi socialno delo, njegovo versko središče v Kew pa je bilo vedno in povsod odprto za kulturna dogajanja ...

V ponedeljek, 28. julija, je v Melbourne dopotoval pater Valerijan in je v Kewju ostal do četrta, 7. avgusta. Pripravil je vse potrebno za sobotni pogreb patra Bazilija in mi v glavnih obrisih pripravil pot. Pred pogrebom so se v Baraga house zbrali tudi vsi frančiškanski bratje, ki delujejo v Avstraliji, od doma pa je kot zastopnik Slovenske frančiškanske province prišel pater Ciril Božič

Na pogrebu je bilo lepo število sobratov iz avstralske frančiškanske province skupaj s patrom provincialom. Maše sta se poleg dvatisočglave množice udeležila tudi melbournski nadškof in pomožni škof. Po sveti maši pred lurško votlino, je večina udeležencev svete maše pospremila patra Bazilija na zadnjo pot na keilorsko pokopališče. Lastnik pogrebnega zavoda Tobin Brothers je povedal, da v njegovi dolgoletni praksi še pri nobenem pogrebu ni bilo toliko ljudi na pokopališču. Sedmino za pokojnim patrom so v dvorani pod cerkvijo in na dvorišču pripravile pridne gospodinje in članice društva sv. Eme.

Glas Slovenije,
1997, str. 1,
p. Polikarp
Brolih:

Ob smrti p. Bazilija Valentina

Bolečini in žalosti avstralskih Slovencev ob nenadni smrti p. Bazilija Valentina se pridružuje tudi Slovenska frančiškanska provinca sv. Križa.

Njegov nepričakovan odhod nas ni le presentil, ampak predvsem boleče prizadel.

Slovenci v Avstraliji, kakor tudi vsi sobratje smo izgubili enega od stebrov pastoralnega, socialnega in kulturnega dela med avstralskimi Slovenci.

Uspešnost in prepričljivost njegovega dela na peti celini je rastla iz njegove pristne predanosti Frančiškovi karizmi ter nesebični duhovniški službi. Kar je oznanjal, je tudi sam živel. Osebnostno skromen in zahteven je uresničeval v svoji iskreni povezanosti z Bogom besedo, ki jo je Jezus Kristus izrekel o sebi in hkrati kot vodilo vsem svojim sodelavcem: »Jaz pa sem sredi med vami kakor tisti, ki streže« (Lk 22,27).

Ohranjal je nesebičen in čist lik duhovnika in Frančiškovega brata v ljubeči predanosti Cerkvi, Redu in slovenskemu narodu ...

Ivan Mejač
se spominja
Bazilijevih
otročkih let,
avgust 1997:

Patra Bazilija sem slučajno poznal od mladih let. V Ljubljani sem prihajal k dobremu prijatelju, njegovemu sosedu na Viču. Štirje fantje skupaj smo imeli motor in pogosto se nam je pater Bazilij pridružil. Včasih smo ga sprejeli, velikokrat smo ga napodili; med nami je bilo namreč štiri leta razlike. Denarja nismo imeli, on se je pa hotel peljati z motorjem. Pa smo mu rekli : »Albinček, daj nam no kakšna dva dinarja za bencin.« »Se bom lahko potem peljal?« »Pa ja da se boš!« smo mu zagotovili. Tako je večkrat tekel domov in izprosil mamo za dva dinarja, za pol litra bencina. Skupaj z našim denarjem smo kupili kakšne tri litre in rekli: »No, Albinček, zdaj te bomo pa peljali.« In smo ga res, kakšnih sto metrov. Potem smo ustavili in rekli: »Zdaj pa zgini dol.« On pa nazaj: »Veš kaj, to pa še za en frakelj bencina niste ponucal!« Včasih nam je skril kak del od motorja in ni hotel povedati kam.

Grozili smo mu, da ga bomo nabili, a ni popustil, dokler ga nismo peljali. Tokrat zastonj. Tako smo se videvali kakšni dve leti, včasih je bil dober, včasih zleht, vedno pa do konca svojeglav. Če je kaj hotel, je moralo tako biti, vendar, če ti je nekaj obljubil, je pa besedo vedno držal ...

*p. Niko
Žvokelj, Nova
Štifta, za
radio SBS,
1997:*

Srečevanje dveh svetov

.... Kar bi rad povedal o patru Baziliju, je predvsem moja osebna izkušnja sicer kratkega bivanja z njim.

Vodile so ga tri ljubezni. Prva do Boga - bil je človek molitve, globoke vere in zavzet delavec v Gospodovem vinogradu. V njegovi gorečnosti je težko sprejel, da je nekdo zapustil Boga in se predal zgolj pridobitniškemu prizadevanju ...

Vendar je zaradi druge ljubezni sprejemal tudi ljudi drugačnih prepričanj in ta druga ljubezen je do človeka - sprejemanje slovenskih priseljencev, rojakov, skrb zanje, ustanovitev Baragovega doma, obiskovanje posameznikov in družin, obiski v bolnišnicah, domovih za ostarele in nazadnje postavitve Doma matere Romane. Povezati Slovence v Avstraliji prek tiskane besede v Mislih in še veliko skritega dela in ljubezni, ki jo poznajo samo posamezniki. Tretja ljubezen, do domovine, zanj in mnoge druge krivična, ker jih je pognala v svet brez vmitve, vse do osamosvojitve, ko je sramežljivo in z občutkom krivde začela odpirati vrata tudi zanj in druge. Pokončno, ne levo, ne desno, je stal neupogljiv do nje - samo z veliko ljubeznijo. Domovina in ljudje ob obisku niso bili več takšni kot jih je zapustil, ni bilo romantike, sistem je dal pečat, in čas. Ponos ni greh, to je vedel, zato ni nikdar razumel človeka, ki je zatajil dom, jezik, kulturo ali Boga. Skušal je razumeti, čeprav mu to ni vedno uspelo.

Bil je človek, ki si ga lahko imel rad ali pa ga sovražil, se mu smejal ali se nanj jezil, človek in duhovnik, ki si je naredil prijatelja in sovražnika. Pa vendar, ali niso včasih rekli, da kdor dela tudi greši? ... Ko sva delala in bivala skupaj, sta se srečevala dva svetova, zato sva morala neprestano ugotavljati, kateri je pravi. Moje življenje in delo z njim je bilo bogata izkušnja za oba ...

*Misli, julij-
avgust 2000,
str. 161-162,
p. Metod
Ogorevc*

POSMRTNO DRŽAVNO PRIZNANJE P. BAZILIJU

Predsednik republike Slovenije, Milan Kučan, je 2. junija 2000 posmrtno odlikoval patra Bazilija Valentina "za dolgoletno delo med avstralskimi Slovenci" s častnim znakom svobode republike Slovenije ...

Kakšen je smisel tega priznanja, ko je pater že tretje leto v grobu? Zakaj sta se Slovenija in njen predsednik šele sedaj "spomnila" na njegove zasluge? Takšni in podobni pomisleki so se slišali. Sam delim veselje z mnogimi, da je pokojni pater to državno priznanje dobil. "Bolje pozno kot nikoli," je dejal sobrat frančiškan, ko sem mu sporočil novico.

Iz srečanj z rojaki in drugimi vedno znova ugotavljam, da je bil pokojni pater široko poznan in izredno spoštovan ne samo v slovenski, temveč tudi v avstralski skupnosti. Za svoje dolgoletno nesebično in vsestransko delo za Slovence in druge imigrante je pater Bazilij že v

času svojega življenja od tujcev prejel več priznanj.

Državno priznanje Častni znak svobode republike Slovenije s podpisom predsednika države pomeni, da so, pa čeprav šele posmrtno, v Sloveniji priznane zasluge pokojnega patra, ki je daleč od doma dolga leta delal za Slovence in za Slovenijo ...

Gre tudi za prvo priznanje slovenskemu duhovniku v tujini in za eno redkih priznanj, ki so jih prejeli Slovenci, živeči izven meja svoje domovine.”

Posredno je priznanje pokojnemu patru tudi državno priznanje slovenskim frančiškanom, ki že blizu petdeset let po Gregorčičevem: “ne kar veleva mu stan, kar more to mož je storiti dolžan” živijo z in za slovensko skupnost pod Južnim križem. To je poudarila tudi odpravnica poslov: “Odlikovanje pokojnemu patru Baziliju je hkrati tudi priznanje in zahvala vsem slovenskim frančiškanom, ki so in še delujejo v Avstraliji med slovenskimi rojaki ter so v vseh teh desetletjih opravili neizmerljivo veliko in pomembno delo za slovensko skupnost.« ...

Želim si, da bi to odlikovanje pripomoglo k nadaljnemu zblizovanju med matično domovino in izseljenci.

*Franc Sodja,
Wodonga,
se spominja,
junij 2001:*

Vsaki drugi mesec je bila na prvo nedeljo slovenska maša v Wodongi. Duhovniki so se brigali za Slovence. Ko je človek bil v stiski, je bil pater vedno pripravljen pomagati. P. Bazilij nas je večkrat obiskal. Vzel si je čas. Prišel je zgodaj in nas obiskoval. Včasih je bil tako utrujen, da je sedel in zadremal.

Nikoli ni imel denarja za hrano in smo ga povabili na kosilo ali večerjo in mu dali za bencin. Vedno smo mu dali, da ni bil lačen na poti. Novi duhovniki ne poznajo požrtvovalnosti. Včasih je Slovence vsepovsod iskal in jih obiskoval. Bil je potrpežljiv. Enkrat je omenil, da mladi hočejo, da se upokoji. Danes imajo duhovniki vse pripravljeno: cerkev je zgrajena, vse je drugače. Nihče nas ne obišče.

*J. Gerden,
junij 2001*

Svetovni slovenski kongres je na predlog Avstralske konference SSK in Slovenskega narodnega sveta Viktorije podelil p. Baziliju najvišje posmrtno odlikovanje s spominskim zlatnikom – slovenskim tolarjem – za njegovo življensko delo med Slovenci v Avstraliji: Brezmejna je zapuščina njegovega dela za avstralske Slovence: skrb za slovenske novopriseljence, nenehno vzpodbujanje h kulturnemu udejstvovanju, navduševanju za učenje slovenskega jezika, skrb za slovenske predšolske otroke ... Neomajna je bila njegova ljubezen do ostarelih rojakov, do zapuščenih, socialno šibkih in bolnih. Njegovo bivanje v Avstraliji so zaznamovale mnoge pobude za ustanovitev slovenskih verskih in kulturnih središč ter slovenskih društev ... Še posebno zahvalo mu slovenski narod dolguje za neomajna in srčna prizadevanja za priznanje samostojne Slovenije

Father Bazilij Valentin MBE

Father Bazilij Valentin was born on August 29 1924 in Vič, Ljubljana, and christened Albin. He joined the Franciscan Order some months after the start of WWII. Although still a high school student, in 1944 he became a nurse with the Domobranci and in May 1945 retreated across the border to Carinthia in Austria. He matriculated in a refugee camp high school and began studying theology in Tyrol. In 1949 he went to the USA and after completing his studies was ordained along with Father Filip Ferjan by Bishop Rožman on June 29 1950. Father Bazilij remained in the USA for another six years doing pastoral work in Slovenian parishes. In August 1956 he came to Australia where he remained until his death on July 26 1997. Father Bazilij is buried at the 'Slovenian' cemetery he created at Keilor Cemetery.

As the first permanent priest in Melbourne, Father Bazilij had responsibility for the pastoral care of Slovenians in Victoria, South Australia and Tasmania. However, much of his early work was dedicated to easing the difficulties encountered by Slovenian immigrants and building up an active Slovenian community. He greeted many newly arrived Slovenian immigrants at the dock, boosting their morale and giving them copies of Misli and preaddressed envelopes which they could use to write to him if they needed help. Father Bazilij also made numerous trips to the Migrant Training and Reception Centre, Bonegilla, situated near Albury-Wodonga, where new migrants waited for accommodation and employment. He lobbied hard among already established Slovenians and Australians to find these newcomers clothing, work and accommodation

Father Bazilij could well be described as the rock on which the Slovenian religious and cultural centre in Melbourne was built. He acquired Padua Hall for the use of Slovenians and opened a hostel there for immigrant men, renaming it Baraga House. One by one, under his guidance and initiative, the Lourdes Grotto, the church of Sts Ciril and Methodius and the nursing home, Dom Romane, were built. He sought out a group of Slovenian sisters to help the Slovenian community in Melbourne and provided them with a combined residence and child-minding centre, Slomšek House. He even used compensation for injuries received in a car accident to buy land for the Slovenian religious centre in Adelaide.

It took a stubborn man to achieve all this, and Father Bazilij was often accused of being stubborn. Yet Father Bazilij was a complex man, humble, generous and compassionate as well as stubborn, determined, and of firm political conviction. To many, the strict rules of Baraga House and his readiness to speak his mind on what he saw as right and wrong may well have concealed the compassion and understanding revealed in his private papers and in many of his actions. Father Bazilij was there for the destitute. He interpreted for Slovenians

when they went before the courts and he visited them in prison. He signed immigrants from former Yugoslavia out of institutions who, because they had no family in Australia, would have remained institutionalised.

While there for the destitute, Father Bazilij was also a proud Slovenian. He sang the praises of the successful in the pages of Misli and consciously sought to build up a sense of Slovenian community. He encouraged the use of the Slovenian language and tried to foster pride among Slovenians in their culture.

Father Bazilij also had a strong literary side. In his younger years he wrote and published a lot of poetry and prose. While still a student in Ljubljana he helped edit two papers, Cvetje and Lučka. He edited the student newsletter, Cvetje v tujini in the refugee camp of Peggen-Lienz in Carinthia. In 1947 and 1949 Father Bazilij published two books, the fairytale V kraljestvu lutk (In the Kingdom of Puppets) and the story Tonček iz Potoka (Little Tony from Potok), which was translated into French, German and Croatian. He edited the Slovenian Catholic monthly, Ave Maria, while in the USA and edited Misli for twenty-five years in Australia.

Over the years Father Bazilij has received a number of awards for his religious, cultural and welfare work among Slovenians in Australia. Perhaps no acknowledgement was so great, however, as the sheer mass of Slovenians, young and old, who came to farewell Father Bazilij on his final journey to Keilor.

P. Odilo Hajnšek

Rojen 30.9.1895. v Zibiki (Kozjansko)posvečen za mašnika 10.7.1921 , v Sydney prispel 1961 in ostal do 6.9.1965.

P. Odilo - misijonar »pevec« - je frančiškanski red jemal silno resno: sprejetje, pripravljenost za delo in ljubezen do ljudi, kjerkoli je bil. Bil je velik dobrotnik semenišča.

Poznan je kot avtor knjige Priročnik tretjega reda sv. Frančiška iz leta 1937.

Dopisoval je v Cvetje, Ave Mario in časopise v Ameriki. Spodbudil je msgr. Podgorca, nekdanjega tajnika celovške Mohorjeve družbe, da je oživil knjižno delovanje te starodavne ustanove.

Zbiral in izpopolnjeval je gradivo za Zgodovino slovenskih Marijinih božjih potov.

Pater Odilo je deloval med Slovenci v Sydneyu in Melbournu štiri leta. Obiskoval je tudi mnoge Slovence po različnih taboriščih. Bil je nadvse navdušen organizator, pevec, pesnik in avtor zgodovinskih razprav.

V Sydneyu je ustanovil pevski zbor, dramsko skupino, organiziral ustanovitev knjižnice in bil učitelj v Slomškovi šoli.

Izdal je prvo slovensko ploščo v Avstraliji: Polnočnica – Sermno, Slovenian Christmas Eve Customs by Rev. Odilo Hajnšek, Long play, Amalgamated Wireless (Australasia) Limited.

V Melbournu je vodil cerkveni pevski zbor, kakor tudi v St. Albansu.

Bil je namestni postulator za Slomškovo zadevo – za beatifikacijo, leta 1965. Umrli je 30.10. 1971 v Sv. Trojici v Slov. Goricah

Misli,
december
1971, str.
357:Družina
o pokojnem
p. Odilu

30. oktobra je odšel k Bogu pri Sv. trojici v Slov. Goricah frančiškan p. Odilo Hajnšek, znani ljudski misijonar, rojen v Pristavi (Zibika) 30.9.1895. V mašnika je bil posvečen leta 1921, nakar je deloval po raznih krajih naše domovine kot vnet frančiškanski pridigar.

Po zadnji vojni je nekaj časa deloval na Koroškem, kjer je vodil misijone in spodbudil msgr. Podgorca, nekdanjega tajnika celovške Mohorjeve družbe, da je oživil knjižno delovanje te starodavne ustanove. V takratni zmedi, ko so Koroški Slovenci brez ustanov komaj ostali živi po letih nacizma, je vplival zaupanje in prepričeval, da bo Mohorjevo ime zadostovalo, da se bodo ljudje oprijeli družbe in njenih knjig.

Tako je tudi bilo. Ko je potem odšel v ZDA, je s pomočjo nekaterih ameriških dobrotnikov kupil prvi stroj, da je celovška Mohorjeva družba začela s tiskarno, iz katere je prišlo med Koroške Slovence in rojake po svetu v zadnjih desetletjih toliko dobrih slovenskih knjig, kar je nemalo pripomoglo k zavesti našega življa onstran Karavank.

P. Bernard in p. Odilo ob čebelicah (Arhiv)
Slovenska Slomškova šola v Sydneyu leta 1962
(Arhiv)

V ZDA je neumorno hodil po slovenskih naselbinah in misijonaril, hkrati pa pisal v naše liste za ohranitev vere med izseljenci. Posebno je pisal v mesečnik Ave Maria in njegov koledar. Ko so se začeli Slovenci naseljevati v Avstraliji, se je odpravil že v letih, ves mlad po duhu, za njimi, da bi ne ostali brez dušnopastirske oskrbe. Tam se je prezgodaj izčrpal in se na zdravniški nasvet vrnil v ZDA, da ostane pri življenju.

Končno se je vrnil v domovino, kot svoje zadnje pisateljsko delo pa zbral in spopolnil svoje popise Marijinih božjih poti v zajetno knjigo, ki jo je te dni založila in izdala Družba sv. Mohorja v Celovcu.

P. Odilo se je v svojih dopisih dotaknil vsakdanjega razumevanja vere, pisal o življenju Škofa Antona Martina Slomška, spodbujal k sodelovanju pri Slomškovi slovenski šoli, in o svojih srečanjih s slovenskimi rojaki:

Ave Maria,
1956, str. 155,
p. Odilo

ZLATA ZRNA

Le verjemi: pravo vrednost

Daje ti le sveta čednost.

Kdor dela, preden kaj prevdari,

Navadno srečo si pokvari.

Zadrega mnoge si napravi,

Kdor kaj zaupa zviti glavi.

Ni hujšega ognja kot grešne oči,

Kar one zažgejo, še v peklu gori.

Sveta pametnega ne zaničuj,

Poslušaj ga in ga spoštuj!

V hiši tema, v glavi slama,

Pa doma nerodnost sama.

Hudodelniku Bog gotovo najde,

Blagor mu, kdor v greh ne zajde.

Misli, februar
1962, str. 35,
p. Odilo

SLOMŠKOVA ŠOLA V SYDNEYU - Prav gotovo zasluži tak naslov. Uče vse prav tako, kot je učil Slomšek. In se je lepo ukoreninila. V soboto, 3. februarja se je kar s procesijo preselila iz Caritas dvoranice na Queen Street v šolsko poslopje ob cerkvi sv. Frančiška v Paddingtonu. Kar dolg sprevod je bil: otroci in »učiteljski zbor«. Prišli smo v zaresen šolski razred s klopmi, tablo in kar je še potrebno.

Zato smo tudi takoj začeli na tablo pisati, kaj mama dela: kuha, pere, pospravlja, šiva, moli. Otroci so si s table vse lepo prepisali. Ko smo zapisali, da mama moli, so nekateri otroci kar

P. Odilo med rojaki v Leichardtu leta 1962 (Arhiv)
Po končani gradnji lurške votline v Kew leta 1964 (Arhiv)
Krst Mojce in Sonje Blatnik, dan pred vrnitvijo v Ameriko.
P. Odilo ni pri krstu nič povedal, da naslednji dan odhaja.
(S.Blatnik)
Zapis Sonji in Mojci na spominskih podobicah, 1965
(S.Blatnik)

<i>Spomin</i> <i>na krst</i> <i>Sonji in Mojci</i> <i>28. 8. 1965</i> <i>P. Odilo OFM</i>	<i>Spomin na</i> <i>ov. krst</i> <i>Mojci in Sonji</i> <i>28. 8. 1965</i> <i>P. Odilo OFM</i>

rokice sklenili. Lepo priznanje njihovim mamam!
Seveda smo tudi peli. Od Izidorja, ki je ovčice pasel, in o veseli slovenski deklici. Pri tej pesmi, ko je prišel na vrsto »tra-la-la«, je moral učitelj Tone malo zaplesati. Otroci so mu močno ploskali.

Slomškova slovenska šola je vsako soboto ob 10. dopoldne. Pripeljite več otrok!

*Misli, marec
1962, str. 90,
p. Odilo*

SLOMŠKOVA ŠOLA

Ustanovili smo jo v Sydneyu za Slomškovo stoletnico. Podobno, kot je Slomšek priporočal nedeljsko šolo in z njo prebudil Slovence. Pri nas imamo sicer sobotno šolo, pa v istem duhu: Slovenec sem, Slovenec čem ostati. Slovenka sem, Slovenka čem ostati, rodila me je slovenska mati!

*Misli, januar
1963, str. 26,
p. Odilo*

Velika in važna novica

Gre za naše pokojne in grobove. Slovenskih grobov je v Sydneyu vedno več. Pa se je ponudila prilika, da bi napravili SLOVENSKE ŽALE – da bi si priskrbeli slovensko božjo njivo, kjer bi ležali naši pokojni in čakali vstajenja od mrtvih.
Na privlačno ležečem Rouse Hill pričenjajo Avstralski Spominski Park »Australia Memorial Park« - popolnoma novo pokopališče. S p. Bernardom sva se posvetovala in govorila in oba sva enih misli: za to zadevo je treba prijeti! ...

*Misli, maj
1970, str. 131,
p. Odilo*

Preljubo veselje, oj kje si doma?

Kajne, da poznate gornje besede in veste, od kod so vzete? Seveda iz en najbolj znanih Slomškovih pesmi. Pa to je samo ena izmed osemnajstih, ki jih boste slišali na plošči, ki je ravnokar izšla. Take plošče še nismo imeli in je seveda zelo zaželena in dobrodošla.
Nova plošča je izredno lepa. Izšla je pri nas v severni Ameriki. Toda pevci na plošči so vsi iz Argentine. Poje znan Finkov zbor, tri sestre in brat. Priredil je ploščo velik strokovnjak profesor Lojze Gerzinič. Poleg odraslih pojejo tudi otroci – Gerziničevi in Finkovi. Je že tako, da na plošči s Slomškovimi pesmimi otroških glasov ne sme manjkati. In so zelo ljubki.
Na ovitku plošče so izbrane slike, vse spominjajo na Slomška. Pridejan ji je poseben list z besedilom vseh pesmi, ki vam jih bo plošča zaigrala. Tako se bodo Slomškove pesmi med vami kaj lahko udomačile in jih boste tudi sami peli.
Zelo bom vesel, če bom zvedel, da se tudi rojaki v Avstraliji zanimajo za to ploščo. Nisem nič kaj zdrav, rad se spominjam nazaj na svoje bivanje med vami, žal, da nisem mogel ostati delj. Mislim si pa, da me bo vaše zanimanje za to ploščo kar pozdravilo.

*Baragov
Vestnik, 1965,
Leto X. in XI.,
Št. 1-4, str. 8*

... Ko smo pred leti pri uredništvu Omnes unum zbirali podatke o slovenskih duhovnikih in redovnikih v zamejstvu in zdomstvu, je p. Odilo kratko poročal o svojem pisateljskem

**SPOMIN NA PRVI
SLOVENSKI MISIJON
V MELBOURNE, Vic.**

Vršil se je v cerkvi Bl. Nikolaja
od 10. do 17. marca 1963.

Trdno sklenem:

1. Opravljaj bom svoje vsakdanje molitve. Molitev je dihanje duše.
2. Prihajal bom vsako nedeljo in praznik k sv. maši. Sv. maša je srce naše sv. vere.
3. Prejemal bom pogosto sv. zakramente — ker vem, da je to bližnjica do nebes.
4. Spoštoval bom petek, smrtni dan Kristusov — ta dan se bom premagal in ne bom jedel mesa.
5. Posvečeval bom nedeljo, ker bi rad srečno umrl: Kakršna nedelja, taka je smrt.
6. Ljubil bom Marijo in se bom držal njene materinske roke.
7. Spoštoval in ubokal bom Cerkev. Nihče ne more imeti Boga za očeta, kdor nima Cerkve za mater.

Rev. Bazilij Valentin, OFM,
dušni pastir.

Rev. Odilo Hajnsček, OFM,
misionar.

C/789

*Spomin na prvi slovenski misijon v
Melbournu, 1963 (Arhiv)
Slovenska šola v Sydneyu
Procesija v Sydneyu leta 1962
Zapis na spominski podobici Branku
Tomažiču-Srnecu, 1964 (L. Srnec)*

*Branku Tomažiču
za spomin
na sv. krst
Baragov Dom
Kew, Vic.
7. Nov. 1964.
O. Hajnsček
OFM*

delu: »Izdal v Ljubljani leta 1937 Priročnik tretjega reda sv. Frančiška, pisal v *Cvetju* in v *Ave Maria* ter razne slovenske časopise v Ameriki. Zadnja leta preiskujem in objavljam zgodovino slovenskih Marijinih božjih potov.« Zlasti za to tako iskreno pisano zgodovino smu mu vsi še posebno hvaležni, saj je tako pristrčen oris zgodovine Marijinega usmiljenja do ubogega slovenskega naroda ...

Frančiškan z dobrim srcem

Zlepa ne zna kdo tako lepo prositi kot dobri p. Odilo. Pa ni prosil ozkosrčno samo za številno frančiškansko družino v Ljubljani in za frančiškanske potrebe sploh. Podobno kot p. Bernard, je tudi p. Odilo vedno skušal prositi za vsako dobro stvar in jo podpreti. Koliko dobrega je storil med drugo svetovno vojno skritim revnim družinam v Ljubljani. Veliko primerov mi je znanih, ko je npr. uspešno pomagal zlasti revnim akademikom, ki so morali leta 1945 v tujino, pa tudi mnogim drugim. Celovška Mohorjeva družba ga šteje med svoje največje dobrotnike. Saj njeno vodstvo priznava, da jo je po drugi svetovni vojni prav on najbolj uspešno pomagal spraviti pokonci. Rad je imel škofa dr. Gregorija Rožmana; obiskoval ga je v veliki stiski, ko so ga angleške oblasti dolgo časa utesnjevale v Celovcu. Škof dr. Gregorij Rožman nam je v Adroqueju pripovedoval, kako je po Koroškem prosil zanj, mu prinesel nekaj platnenih rjuh, iz katerih si je potem dal revni škof narediti spodnje perilo. V Ameriki je prav p. Odilo spet pokazal vse razumevanje za škofove velike skrbi, zlasti glede izseljenskega semenišča. Škof se je včasih na dobrega, podjetnega p. Odila malo pojezil, res pa je, kakor je bilo menda kako dobro leto po škofovi smrti v nekem pismu zapisano, da je po pripovedovanju p. Odila prišlo zlasti ob škofovi sedemdesetletnici v škofovo zbirko za semenišče in škofov zavod veliko, veliko tisoč dolarjev. Številke si kar ne upam zapisati, ker p. Odilu morda ne bi bilo ljubo. Zato morata obe ustanovi p. Odila šteti med največje dobrotnike semenišča ...

Misli,
december
1971, str. 365
Urednik

... O smrti p. Odila objavljamo na drugem mestu te številke poročilo ljubljanske Družine. Iz drugih virov dostavljamo: Samo na dan smrti ni mogel več maševati. Čez dan se mu je zboljšalo. Zvečer je umrl zaradi oslabeledosti srca. Pogrebno mašo je imel mariborski škof dr. Grmič. V pridigi je slikal rajnega kot moža globoke vere, velikega ljudskega misijonarja in dobrotnika mnogih revnih. Ob odprtem grobu so govorili še drugi in poudarili patrovo posebno čaščenje Matere božje. Pogreba se je udeležilo veliko ljudi, med njimi mnogo tistih, ki so bili v juliju pri njegovi zlati maši ...

Misli,
september
1998, str. 214
P. Valerijan

Leta 1961 je prišel iz Amerike v Sydney p. Odilo Hajnšek in se nastanil v Paddingtonu. Ob nedeljah je maševal za naše rojake v raznih Avstralskih cerkvah. Bil je izreden pevec in pridigar v domovini pa preje vnet ljudski misijonar. V Sydneyu je organiziral glasbeni ansambel, dramsko skupino, knjižnico, itd. Ko sem leta 1963 prišel v Avstralijo, je bilo

*P. Odilo je ustanovil in vodil pevski zbor v Kew in v St. Albansu. Blatnikovi in drugi so patra prišli iskat za vajo in ga po vaji pripeljali nazaj v Kew .
Spomin na prvo procesijo, katere so se udeležili Slovenci iz Sydneya leta 1962 (Arhiv)
Krst Edwarda Bole, Kew, 1964 (N. Bole)*

najpreje določeno, da grem v Melbourne pomagat p. Baziliju. Vendar je p. Odilo prosil, da bi on šel v Melbourne, jaz pa ostanem v Sydneyu v pomoč p. Bernardu. P. Odilo je pomagal p. Baziliju dve leti, nato se je vrnil v Ameriko, od tam pa kmalu v domovino, kjer je leta 1971 umrl v samostanu pri Sv. Trojici.

Marija in Slavko Blatnik iz St. Albansa, se spominjata (sedmega maja 2001):

P. Odilo je hodil maševat v Sacred Heart v St. Albans, še v staro cerkev, enkrat na mesec. Tudi pevske vaje smo imeli enkrat na mesec, učil nas je peti eno leto. P. Odilo ni vozil avta in vedno ga je nekdo šel iskat v Kew in potem spet odpeljal domov. Bil je vedno vesel. Veliko smo se lahko pogovorili z njim. Pri petju je bil zelo strog. Dan pred odhodom v Ameriko je krstil našo hčerko Mojco in našo nečakinjo Sonjo Maver. Nič nam ni povedal o odhodu. Presenečeni smo bili ...

Father Odilo Hajnšek

Father Odilo Hajnšek was born on September 30 1895 in Zibika and ordained in 1921.

Fr Odilo, the “missionary singer”, took the tenets of the Franciscan Order extremely seriously. He demonstrated acceptance, preparedness to work, love of people and benefaction wherever he went. During WWII, he helped poor families in hiding in Ljubljana.

Following WWII, Fr Odilo worked among Slovenians in Carinthia (Austria), whom the Nazis had spent years trying to denationalise. He encouraged Msgr Podgorec, former secretary of the old publishing house, Mohorjeva Družba, to revive its activities and once again publish Slovenian books in Carinthia. Soon after, Fr Odilo went to the USA. There, with the assistance of American beneficiaries, Fr Odilo bought a press for Mohorjeva Družba. With this press Mohorjeva Družba was able to resume printing and distribute the Slovenian printed word among Carinthian Slovenians and Slovenian immigrants around the world.

While in the USA, Fr Odilo tirelessly visited Slovenian settlements doing missionary work. He also frequently wrote on the need to preserve faith among immigrants. However, in 1961 Fr Odilo decided to leave the USA and continue his missionary work in Australia, as it had a growing number of Slovenian immigrants.

He arrived in Sydney in 1961, where he worked among Slovenians until 1963. With Fr Valerijan’s arrival in 1963, Fr Odilo went to Melbourne where he assisted Fr Bazilij until 1965.

During his time in Australia, Fr Odilo visited Slovenians in many migrant camps. He was an enthusiastic organiser, singer, poet and author of historical dissertations. In Sydney he founded the church choir and a drama group, organised for the establishment of the church library, and taught Slomšek School – a cross between religious instruction and Slovenian language classes.

Father Odilo left Melbourne for the USA on September 6 1965 on account of his ill-health, but soon left the USA and returned to Slovenia. Fr Odilo's last work before dying on October 30 1971 at St Trojica (Holy Trinity) in Slovenske Gorice, was to compile a history of Slovenian Marian pilgrimages.

*P. Odilo je organiziral prve muzikante, Merrylands 1962 (Arhiv)
P. Odilo in otroci sydneyske Slomškove šole, 1963 (Arhiv)*

P. Valerijan Jenko OAM

Rojen je bil 6.1.1926 v Ljubljani – Šiška, mašniško posvečenje prejel 18.5.1952; v Sydney je prispel 23.10.1963.

Pater Valerijan je ministriral kot osnovnošolec v Šiški in začutil klic za duhovniški poklic. Trnjeva pot mladosti, utrta v času druge svetovne vojne, ga je vodila preko taborišč v Avstriji in Italiji v Lemont, kjer je bil pomočnik uredniku Ave Maria, p. Baziliju. Po odločitvi za delo med Slovenci v Avstraliji, se je podal na pot v Sydney. V začetnih letih je pomagal ljudem z dokumentacijo zaradi neznanja jezika, pri iskanju dela in iskanju boljšega dela.

P. Valerijan je bil gonilna sila pri nakupu stare cerkve in zemljišča in pri gradnji cerkve sv. Rafaela. Prevezel je vodstvo ter skrb za versko središče, organiziral gradnjo cerkvene dvorane in ustanovil Cerkvni svet v Perthu. Uredil je za slovenske sestre v Sydneyu in za sestrsko hišo. Neprenehoma je obiskoval, bodril in tolažil Slovence po bolnišnicah in domovih. Nekaj časa je imel v načrtu tudi gradnjo doma za onemogle. Vzpodbujal je učitelje v Slomškovi šoli in pri igralski skupini, da so z veseljem in ponosom delovali. Sodeloval je tudi pri verskih radijskih programih.

P. Valerijan je vsa leta redno pisal in še piše članke za Misli. Urejuje oznanila, Nedeljo in glasilo Rafael. V verskem središču sv. Rafaela je močna molitvena skupina in delavni Pastoralni svet, kateremu je p. Valerijan zgled in duhovni voditelj.

P. Odilo je pred leti v Mislih napisal, da je bil p. Valerijan namestni postulator za Slomškovo beatifikacijo. Leta 2000 je dobil avstralsko državno priznanje Order of Australia za dolgoletno delovanje v slovenski in avstralski katoliški skupnosti, za vse njegovo navdušenje, modrost, potrpežljivost in dobrohotnost, katero vsakdo občuti, kadarkoli se sreča ali pogovarja s p. Valerijanom.

Nov pater med nas

*Misli, oktober
1963, str. 315,
p. Bernard
Ambrožič*

Dne 23. oktobra nam bo barka iz Amerike pripeljala v Sydney novega patra, ki ga vidite na sliki. Ime mu je p. Valerijan Jenko in je po rojstvu Šiškar, torej na pol Ljubljčan. Zadnja leta je deloval v župniji sv. Terezike v Johnstownu, Pennsylvania. Pred leti je bil pomočnik p. Bazilija pri urejevanju lista Ave Maria. Odkar je p. Bazilij odšel v Avstralijo, sta imela dogovor, da tudi p. Valerijan pride – kadar bo dobil dovoljenje od predstojnikov. To se je vleklo celih sedem let – letos je dozorelo ...

P. Valerijanu izrekamo iskreno dobrodošlico. Sydneyčanom se bo pokazal na romanju v

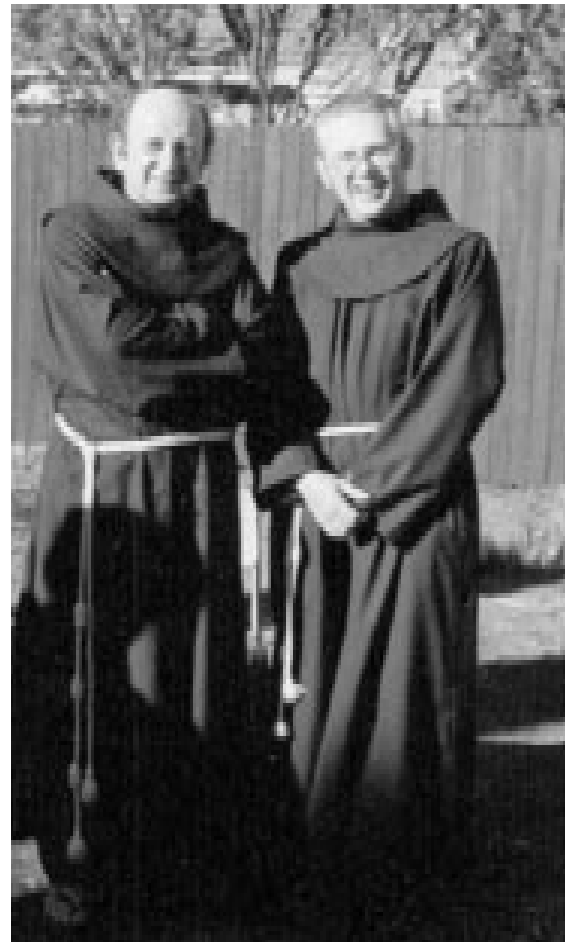
*P. Valerijan z
mamo (Arhiv)*

*P. Valerijan
(tretji od
desne) in p.
Bazilij, (tretji
od leve) v
Lemontu,
1951 (Ave
Maria)*

*P. Bazilij in
p. Valerijan,
1960 (Arhiv)*

*Spomin na
družini Kariž
in Kogovšek:
Norma,
Bruno, Aurora
in Marija,
1966 (Arhiv)*

Marrickvillu skupno s p. Bazilijem. Kaj več bodo Misli o njem napisale, kadar bo »kaj postal«, recimo škof ali kardinal, ali pa vsaj srebrnomašnik ...

*P. Valerijan
je o sebi
povedal:*

Rojen sem bil 6. januarja 1926 v Ljubljani, krščen v kapeli ljubljanske porodnišnice in sem dobil ime Jožef. Krstitelj je bil kurat Ignac Slana. Sem član družine s sedmimi otroki. Živih nas je še pet. Med pokojnimi sta dva najstarejša: France, ki je bil domobranec, vrnjen iz Avstrije v roke Titovih vojakov, ubit neznano kje. Morda v Kočevskem rogu, ali v Teharjih pri Celju. Za njim se je rodila deklica, ki je umrla kmalu po rojstvu. Jaz sem bil naslednji po vrsti, potem pa brat Janez, nato sestra Anica, poročena Mustar, nato Marica, vdova po Martinu Dolenc, sledila je Meta, poročena Čakš. Vsi štirje živijo v Ljubljani.

Naš oče je bil Jernej, po poklicu postrešček na ljubljanskem kolodvoru. Mama je bila Katarina Narobe, oba sta po rodu iz Mavčič pri Kranju. Oče je bil nekaj časa v Ameriki, kjer je delal v rudniku v Rocksprings, Wyoming. Po poškodbi se je vrnil domov. S prihranki je kupil hišo v Šiški na Sv. Jerneja cesti št. 3, sedaj Milana Majcena 3.

Osnovno šolo sem obiskoval v Šiški. Četrty razred sem ponavljal zaradi škrlatinke in pljučnice, ki mi je resno ogrožala življenje in so poklicali duhovnika, da mi je podelil zakramente sv. maziljenja in popotnice. Spominjam se, da je bil to p. Modest Novak. Potem se mi je zdravje obrnilo na bolje.

Vpisali so me v meščansko šolo za Bežigradom, katero sem po štirih letih končal s prav dobrim uspehom. Mature smo bili oproščeni, ker je takrat, leta 1941, razpadla Jugoslavija. Že v osnovni šoli sem ministriral v Šiški in začutil duhovniški poklic. Poklic mi je utrdila knjiga »Jezus duhovniku« (Schrivers). Gospod Kompare, ki je bil vsak dan pri maši v Šiški in je imel pri Trapistih v Rajhenburgu sina p. Kanizija, mi je izposloval, da sem bil sprejet pri Trapistih v malo semenišče, odnosno v gimnazijo. Ko sem doma to povedal, mi niso dovolili, ker sem bil premlad. Oče se je o mojem poklicu pogovarjal tudi s križarjem p. Valerijanom Učakom. Tokrat je brat nasprotoval, ker je bil to nemški viteški red.

Odkar sem začel ministrirati v Šiški, kjer so frančiškanski patri vodili župnijo, sem se nagibal k frančiškanom. Imponirala me je njihova preprostost, prijaznost in zavzetost za dušno pastirstvo. Všeč mi je bil sveti Frančišek, ki sem ga poznal le iz fresk p. Blaža Farčnika na stenah šišenske cerkve.

*Spominja
se svojega
študija in
začetkov
duhovniške
službe:*

Dne 3. oktobra 1943 so Nemci bombardirali Novo mesto. Tudi samostan je bil poškodovan. S p. Magistrom Salezijem sva se kot novinca umaknila najprej v Šmihel, kjer smo prenočili. Drugi dan smo šli v Pleterje, kjer so nas kartuzijani prijazno sprejeli. Tako sva novinca prekinila kanonični noviciat in je bila potrebna dispensa. Po več mesecih smo se vrnili v Novo mesto, kjer sva oba položila neslovesne obljube 7. septembra 1944. V naslednjih tednih sva oba novinca šla v Ljubljano. Nemški kamion je peljal civiliste iz

RAFAEL

Vol. I.

Junij 1966

No. 1.

ODSLEJ BOSTE PREJEMALI NAME-
 STO PISEM TAKLE LISTIČ, KI SE BO
 IMENOVAL "RAFAEL". Zakaj Rafael?
 Saj se še spominjamo iz zgodb
 svetega pisma stare zaveze koli-
 ko dobrot je storil nadangel Ra-
 fael Tobiju? Varno ga je vodil v
 daljno medijsko deželo v mesto
 Ekbatani in Rages. Preskrbel mu
 je Saro, hčer Raguelovo, za ženo,
 šel je k Gabelu, Tobijeveemu dol-
 žniku in prejel zanj vrnjen de-
 nar. Nato je Tobija in njegovo
 ženo Saro zopet varno pripeljal
 v očetovo hišo. Potem je Rafael
 storil veliko dobroto staremu
 Tobiju, ko mu je vrnil vid.

Rafael je svetoval mlademu
 Tobiju, naj si vzame Saro za že-
 no. Tobija je nadangelu razodel
 svoj strah, da se mu bo isto zgo-
 dilo, kot sedmim snubcem Sare
 pred njim, ki so umrli. Angel Ra-
 fael mu je rekel: "Poslušaj me,
 pojasnil ti bom, katere more hu-
 di duh premagati! Tisti so, ki
 zakon tako sklepajo, da prežene-
 jo Boga od sebe in svojih misli
 ter svoji strasti strežejo kakor
 konj in mezeg, ki nimata razuma;
 nad temi ima hudi duh oblast."
 Te besede, ki so lep nauk našim
 zakoncem, so zapisane v Tobijevi
 knjigi šesto poglavje.

Naj vas cena lističu,
 ki bi se komaj lahko i-
 menoval "flikca", ki jo
 vidite navedeno zgoraj,
 ne moti in ne plaši, da
 bi morda s tem imoli
 nove stroške. Poštni
 predpisi zahtevajo na-
 vedbo cene listu, da se
 lahko pošilja po zniža-
 ni poštadini, čeprav na-
 ročniki ali prejemniki
 lista naročnine ne pla-
 cajo direktno, ampak je
 naročnina všteta v njih
 prispevkih kot čla nov
 kake župnije ali verske
 skupnosti.

"RAFAEL" ima isto vlo-
 go in namon, kot dosedaj
 pisma vaših dušnih pa-
 stirjev. Seveda bodo MI-
 SLI še naprej objavlja-
 le verski program. Ne
 morejo pa na dolgo in
 široko pisati o raznih
 stvareh, ki se tičejo le
 nas v Sydneyu in N.S.W.
 ki bi rojake drugod po
 Avstraliji ne zanimale.

Ker smo silno raz-
 treseni, nujno rabimo
 povezave.

MARIJA POMAGAJ
 SLOVENCEM VLADAJ

SVETI CIRIL IN METOD
 ČUVAJTA SLOVANSKI ROD!

V SPOMINI!

Slovesna blagoslovitev cerkvene
 zastave 25.XII 1959 v St. Mary's
 South Brisbane, ob stoletnem jubileju!

1859-BRISBANE, QUEENSLAND-1959

Darovalcem hvala!

"Mati Marija . . . Pomagaj nam, da
 bomo še druge z besedo in zgledom
 učili JEZUSA spoznavati in ljubiti!"
 (Pokojni škof Dr. Gregorij Rožman)

PO MARIJI K JEZUSU!

Prva številka Rafaela, junij
 1966 (Arhiv)
 Spomin na blagoslovitev
 cerkvene zastave, Brisbane,
 1959 (Arhiv)

Novega mesta v Celje. Tam smo šli na vlak. Peljali smo se preko Maribora, Dravograda v Celovec. Tam smo na postaji prenočili. Drugi dan pa šli z vlakom v Ljubljano. Še isto popoldne sem šel obiskat domače v Šiški. Bili so presenečeni, ko so me ugledali na pragu v frančiškanski redovni obleki, saj eno leto ni bilo nikakih pismenih stikov med nami ...

Na praznik Brezmadežne 8.12.1944 so prišli nemški vojaki med kosilom v samostansko obednico in so aretirali p. Bena Korbiča in p. Klavdija Okorna. Našli so skrito orožje nad dvigalom v novem klerikatu. Vsi smo morali to orožje in municijo znositi pred samostan na Marijinem trgu. Omenjena patra so odpeljali v Dachau.

V začetku leta 1945 sem bil mobiliziran k domobrancem. Bil sem v meščanski šoli v Zgornji Šiški, kjer smo eksercirali po dvorišču. Perharič iz Šiške je bil moj kaplar. Po nekaj tednih je prišla zdravniška preiskava. Poslali so me na okrevanje v samostan. S seboj sem prinesel uši, ki sem jih preganjal en teden. Vsak dan sem pregledal vso obleko – uši so bile skrite večinoma pod šivi spodnje obleke ...

Kmalu so se domobranci začeli umikati na Koroško. Meni je p. magister Karel Dijak rekel, da meni ni treba oditi, ker nisem imel uniforme, vendar, šole ne bo v Ljubljani. Vendar, ker sem bil pred vstopom v samostan član tajne, ilegalne protikomunistične organizacije, je bolje, da sem odšel, če bi kje našli kakšne zapiske o mojem članstvu ...

Kleriki smo šli peš iz Ljubljane preko Kranja, Tržiča do Ljubelja pod Karavankami. Predor še ni bil končan in ni bilo elektrike, ne asfalta, ampak veliko vode in blata. Nemci so stražili vhod in dovolili prehod le vojakom. Slučajno sem dobil domobranski plašč in sem ga oblekel ter šel proti vhodu. Ko je nemški vojak gledal za menoj, je opazil pod plaščem civilne hlače in vpil za menoj ... Tako smo tipali pot v temi. Pešci smo bili srečni, da smo se lahko prerinili med kolono voz z vprežno živino in avtomobili, ker je vse stalo na mestu. Potovali smo od torka, 1. maja do sobote, 5. maja 1945. V soboto smo prispeli v Celovec in šli naravnost h kapucinom. Lepo so nas sprejeli, čeprav so bili sami v stiski za hrano. Zato jim vsa čast in zahvala.

Naslednji dan smo obiskovali naše begunce v taborišču v Vetrinju pri Celovcu. Tam sem videl tudi brata Franceta, ki je bil 29. maja vrnjen v Titovino pod pretvezo hinavskih Angležev, češ, da jih peljejo v drugo taborišče in ne vemo, ali je umrl v Kočevskem rogu ali v Teharjih. Kmalu nato so Angleži, ki so bili zasedbena vojska v tistem delu Avstrije, prepeljali begunce v taborišče v Lienz, Pegetz, Ost Tyrol. Med tem smo bili za kratek čas tudi v Schwartzu, kjer imajo frančiškani bogoslovje. Naši bogoslovci so ostali tam za študij, gimnazijci pa smo se vrnili v taborišče Pientz-Pegetz, kjer se je osnovala slovenska gimnazija in smo tam nadaljevali šolanje.

Po enem letu so nas v živinskih vagonih prepeljali v taborišče Spittal na Dravi. Tam smo nadaljevali gimnazijo. Zaradi vlažnega stanovanja in slabe hrane sem zbolel za tuberkulozo in bil dvakrat v bolnici v Seebach – Seebodenu pri Spittalu.

Med tem je prišlo sporočilo p. Gracijana Herica, ki je bil v Italiji, naj se zberemo v

G. Čuješ, slovenska šola - slovenski tabor v Marrayong, 1965 (Arhiv)

Gradnja cerkve sv. Rafaela 1972 (Arhiv)

Bolzanu, da nam bo uredil dokumente za odhod na ameriške Brezje v Lemontu, kjer je bilo bogoslovje. Iz Avstrije smo morali ilegalno v Italijo, ker kot begunci ne bi nikoli dobili vize. V negotovosti smo prekoračili mejo in srečno prišli v Innichen pod italijansko San Candido ... Šli smo v Bozen – Bolzano, kjer sem preskočil iz sedme gimnazije v prvi letnik bogoslovja. Pol leta sem komaj kaj razumel, ker so bila predavanja v nemščini, pri izpitih pa sem se kar dobro odrezal. Tam sem 29.11.1949 napravil slovesne obljube.

Še isto leto so bili naši potni dokumenti za Ameriko urejeni in smo 10. decembra 1949 odpluli iz Bagnolija pri Neaplju proti Ameriki. Po desetih dneh vožnje smo prispeli v New York, od tam pa z vlakom v Chicago in od tam v Lemont.

Nadaljevali smo študij bogoslovja skupaj z ameriški Slovenci. Predavanja so bila v latinščini, ker oni niso znali toliko slovenščine, da bo profesorji, ki so bili slovenski patri iz domovine, predavali v slovenščini. Po tretjem letniku sem leta 1951 prejel subdiakonot, po četrtem pa leta 1952 najpreje diakonat, en teden pozneje, 18. maja pa prezbiterat. Novo mašo sem imel na Ameriških Brezjah; vse je lepo slovensko organiziral p. Bazilij Valentin. Nihče od mojih domačih ni bil prisoten. Pač pa so istočasno bili pri maši na Rožniku, da smo bili v duhu združeni. To je bilo en teden po ordinaciji, 25. maja.

Nato sem bil poslan na župnijo sv. Jurija, South Chicago za pomoč p. Bonaventuri. Toda kmalu je p. Bazilij izposloval, da sem se vrnil v Lemont njemu v pomoč pri uredništvu Ave Marije mesečnika. Ob koncu tedna pa sem pomagal po okoliških župnijah.

Leta 1959 sem bil poslan za kaplana na župnijo sv. Terezije Deteta Jezusa v Johnstownu, Pennsylvania. Od tam sem napravil prvi obisk v Slovenijo k naši družini leta 1961.

Leta 1962 je prišel klic iz Avstralije, da me potrebujejo. P. Bernard Ambrožič je bil v letih, tudi p. Odilo Hajnšek je bil bolehen, dr. Ivan Mikula je bil v pomoč v Sydneyu le občasno, ker je skrbel za Perth, Brisbane, Coomo itd. Sam sem se že 1957 odločil za Avstralijo, ko je p. Rudolf Pivko opustil duhovniško službo. Vendar mi takrat niso dali dovoljenja v Lemontu. Kakor tudi že preje, leta 1953, ko so poljski frančiškani vabili, da bi se dva iz kustodije pridružila njim v misijonu na otoku Mindanao, na Filipinih – niso bili v Lemontu naklonjeni tej prošnji, češ da sva za to delo oba s p. Danilom Sedlarjem – premlada.

Tokrat sem zadevo glede odhoda v Avstralijo položil v Srce Jezusovo, v katerega vedno zaupam – naj se zgodi božja volja in sem pisal direktno generalu na kurijo v Rim. General se je povetoval s patrom Cirilom Recekom, ki je bil v službi na kuriji, če je zadeva Avstralije potrebna. P. Ciril je dal pritrdilno mnenje in general je napisala obedienco za tri leta dela v Avstraliji in jo poslal kustosu v Lemont, kjer je bil takrat p. Andrej Svete – in mi jo je izročil. Za odhod v Avstralijo sem se obotavljal in se pripravljaj od februarja do oktobra 1963. P. Bernard mi je ponovno pisal, tokrat z ultimatom: povej datum, kdaj prideš ali pa pozabi na zadevo. Tako sem rezerviral mesto na ladji »Oriana« (z avionom bi »prehitro« prišel sem).

Mešani zbor Škrjanček pod vodstvom L. Klakočerja, p. Valerijan in p. Bernard, 1964 (Arhiv)

P. Valerijan Lemont 1950, (Arhiv)

P. Bazilij, p. Bernard, P. Odilo in p. Valerijan, 1963 (Arhiv)

Obhajilo v Merrylands, 1978 (Arhiv)

*O prihodu
in začetkih
delovanja v
Avstraliji pa je
povedal:*

Prispel sem v sydneyško pristanišče v sredo, 23. oktobra 1963. Pričakali so me: p. Bernard, p. Odilo in p. Rok Romac (hrvaški pater), ki nas je s svojim avtom odpeljal v Paddington, kjer je bila moja rezidenca za naslednjih sedem let. V nedeljo, 27. oktobra, je bilo slovensko romanje v cerkev sv. Brigite (župnijo vodijo pasijonisti) v Marrickville. Tam sem imel prvo javno mašo za Slovence, pridigal pa je p. Odilo o rožnem vencu.

Moje delo je bilo med tednom obiskovati rojake po taboriščih v Sunnerongu (Matravlle), Villawoodu, Cabramatti, itd. Med tednom sem maševal pri avstralskih sestrah (Sisters of Charity), ki so vodile farno šolo v župniji sv. Frančiška Asiškega v Paddingtonu. Občasno so me patri prosili, da sem maševal tudi v cerkvi. Ob nedeljah pa sem maševal za Slovence pri sv. Patriku v mestu (Marist Parish), ali v Leichardtu (sv. Jožef), ali v Villawoodu (pri taborišču), ali v Wollongongu, Canberri, Newcastlu. Cerkev v Paddingtonu pa je bila pozorišče za slovenske poroke in krste. Tudi slovensko spovedovanje je bilo vsako soboto dopoldne ob 9. uri. P. Bernard je vodil molitveno skupino, ki se je sestajala enkrat na mesec v kapelici ob glavnem oltarju ...

Patri v Paddingtonu so nam šli zelo na roko. Dali so nam na razpolago pevsko sobo in dvorano brezplačno. Tu je 'Akcija za dom' imela več prireditev v prid sklada za nakup zemlje v Horsley Parku.

Kmalu se je izkazalo, da Paddington ni središčna točka za naše rojake. Začeli so se naseljevati v zahodnih delih Sydneya. V začetku jih je bilo kar precej v Wollahri, Paddingtonu, Waverley itd. Naseljevali so se v Fairfieldu, Cabramatti, Blacktownu in Merrylandsu. Zato smo začeli misliti, da bi ustvarili versko in kulturno središče nekje na zahodnem delu Sydneya. Pisal sem razmnoženo pismo agentom, ki prodajajo zemljišča in hiše in razložil, kaj bi potrebovali. Dobil sem kakih deset odgovorov, da so naprodaj razne cerkve v Sydneyu. Med temi je bila tudi stara prezbiterijanska cerkev sv. Štefana v Merrylandsu. Z avstralskim provincialom p. Ambrožem Ryanom sva se šla posvetovat glede cene in nakupa. Cena je bila 20 tisoč dolarjev. Pogodili smo se za ceno in napravili kupno pogodbo. Enajst tisoč smo imeli prihranjenih, devet pa smo si izposodili od banke. Pogodba je bila sklenjena v maju leta 1969. Prosili so nas, da bi smeli cerkev uporabljati še do konca leta za nedeljsko šolo in za sestanke. Avstralski bogoslovci iz Campbelltowna so prebarvali streho in stene. Preuredili so notranjščino za našo službo božjo in cerkev blagoslovili na Silvestrovo. Naslednji dan, četrtek, 1. januarja 1970, je bila v stari cerkvi opravljena prva maša, popoldne pa prvi krst, ki ga je prejel Marko Tomšič, sin Staneta in Marte Tomšič. Naj omenim še to, da je bilo treba za naš center v Merrylandsu imeti dovoljenje takratnega sydneyškega nadškofa kardinala Gilroya. S provincialom sva šla prosit za dovoljenje. Kardinal se je izgovarjal, da ni denarja. Potolažila sva ga, da ne prosimo denarja, ampak le dovoljenje. Privolil je pod pogojem, da tudi krajevni župnik v Merrylandsu privoli. Župnik

*Nadžkof A.
Ambrožič, p.
Valerijan in
birmanci, 1988
(Arhiv)*

*Na cvetno
nedeljo 1975
(Arhiv)*

je bil Fr. John Kerrisk. Vprašal me je, koliko Slovencev imamo v njegovi župniji in rekel sem mu, da samo enajst družin. Z roko je zamahnil, da daje dovoljenje. Od tedaj je bila slovenska maša v Merrylandsu vsako nedeljo. V nedeljo, 9. avgusta 1970 je izšla prva številka tedenskega biltena; Nedelja. Nekaj časa je bila poleg maše v Merrylandsu tudi v st. Patricku, Sydney, v Leichardtu in Croydon Parku.

*Nova cerkev
in dvorana:*

Takoj po otvoritvi stare cerkve v Merrylandsu smo sklenili, da jo bomo obzidali in povečali. Prosili smo inženirja Ivana Žigona, da nam je po naših navodilih napravil načrte. Prvotno smo nameravali imeti polovico poslopja za cerkev, polovico pa za sestanke, verouk itd. V tem primeru bi bila cerkev ožja, toda daljša. Dušan Lajovic je pomagal pri snovanju načrta ... Zidovi so bili končani za božič 1972. Polnočnica je bila v Auburn Tawn Hallu, božična dnevna maša pa v nedograjeni cerkvi brez strehe. Cerkev je bila končana do blagoslovitve, ki jo je opravil ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič. Z njim je prišel tudi p. Marijan Valenčak, takratni provincial in g. Vinko Zaletel, župnik na Koroškem. Takoj po prihodu gostov smo se ustavili v Paddingtonu, kjer smo maševali. Blagoslov cerkve je bil v nedeljo, 14. januarja. Takoj po obredu blagoslova sva nesla s p. Marjanom šopek cvetja bolnemu p. Bernardu na Point Piper. Naslednjo nedeljo, 21. januarja 1973 je škof Lenič podelil zakrament sv. birme okrog 70 otrokom.

Ko se je približevalo leto 1980, smo sklenili graditi dvorano za cerkvijo, na Warwick Road, pozneje pa še hiši na 309 in 307 Merrylands Road – z denarjem, ki smo ga nabrali za Ambrožičev dom.

Načrte za dvorano nam je napravil inženir arhitekt Jože Jež. Delo je vodil gradbenik Ignac Drevenšek, ki ni bil samo delovodja, ampak je tudi sam veliko delal. Prejemal je majhno plačo, ker je vedel, da je za naše versko središče. Veliko pa je bilo prostovoljnega dela naših rojakov, mnogi so projekt tudi finančno podprli. Največji dobrotnik pri gradnji dvorane pa je Dušan Lajovic. Dvorana je bila v glavnem končana v januarju 1983, ko je bil med nami ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, ki jo je blagoslovil, obenem pa birmal 28 mladih. Slovesna birmanska maša je bila na dvorišču. Navzoč je bil tudi kardinal Freeman in škof Heather, p. Ciril, Dominic Arcamone, dr. Ivan Mikula in še en frančiškan iz Waverley in Andrej Sušnik, kot vodja programa.

Naša dvorana nam služi za zbiranje ob nedeljah po slovenski službi božji. Imamo piknike, družabne prireditve, nastope raznih ansamblov, oderske predstave naše dramske skupine. Žal so v zadnjem času v dvorani tudi pogrebščine, ali sedmine, kakor kličejo naši rojaki te vrste prireditev. Včasih je tudi poročna gostija, praznovanje rojstnih dni in podobno. Avgusta 1972 sta prišli iz domovine sestra Ksaverija Jerebic in s. Mirjam Horvat. S. Mirjam je prevzela skrb za Slomškovo šolo in za verouk in za tiskanje Nedelje, Rafaela in vsega drugega, s. Ksaverija pa gospodinjstvo. Pozneje je bila tu tudi s. Marija Goretti Kadiš.

"V BLAGOR GOSPODOVE ČREDE"
(Škofovsko geslo dr. Leniča)

V SPOMIN
NA OBISK IN SV. MISIJON
škofa dr. STANISLAVA LENIČA
in p. prov.
MARIJANA VALENCAKA, O.F.M.
ob priliki
blagoslovitve slovenske cerkve
sv. Rafaela v Sydneyu
ter 40. medn. evharističnega kongresa
v Melbournu
Februarja 1973

LOVE 436

Škof dr. S. Lenič po blagoslovu cerkve sv. Rafaela, 1973 (Arhiv)
Blagoslov cerkvenega pročelja cerkve sv. Rafaela, 1973 (Arhiv)
Spomin na obisk škofa dr. S. Leniča in provinciala p. M. Valenčaka, 1973 (Arhiv)

- Slovenske redovne sestre pri sv. Rafaelu:* Največ časa pa sta bili pri sv. Rafaelu sestri Hilarija Šanc in Francka Žižek, ki je skrbela za glasbo, za mešani pevski zbor, za pisarniška opravila in Slomkovo šolo. V Slovenijo sta se vrnila leta 1997. Delo sester je v zgodovini našega izseljenstva zapisano z zlatimi črkami.
- Slovenska cerkev Vseh svetnikov v Figtree (Wollongong)* Na prvo adventno nedeljo, 27. 11. 1983 je škof William Murray blagoslovil slovensko cerkev Vseh svetnikov v Figtree. Cerkev, dvorano in hišo je kupilo tamkajšnje društvo "Planica", katerega predsednik, Ivan Rudolf, je predlagal, da bi odslej imeli slovensko mašo v tej novi pridobljeni cerkvi poleg društvene dvorane. Maša je odslej vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu in ob posebnih prilikah.
- Skupine in kulturno delo* Glede naše mladine je problem, da ne sledijo našim običajem in navadam. Težko je mlade dobiti za udeležbo na prireditvah. Slomškova šola ima trenutno 17 otrok: radi se učijo in so veseli, kadar so skupaj. Radi nastopajo na odru za razne slovesnosti, kot je materinski, očetovski dan, za Miklavža itd. Tudi mladinski zbor, ki ima od šest do osem deklet, že nekaj mesecev vadi pod vodstvom Carmen Fuderanan, ki je tudi organistinja za mešani zbor. Zbor je pred leti imel odličnega vodjo, g. Ludvika Klakočerja ob pomoči hčerke Marije, por. Umbrazunas. Leta 1988 je sestra Francka Žižek, F.B.S. prevzela zbor. Kvaliteto zbora je dvignila do zavirljive višine. Pripravila je obširen, zahteven program, iz katerega še danes črpa. Carmen je Filipinka po rodu. Sedaj zboru dirigira Ivan Tomšič. Igralska skupina je predstavila kar lepo število iger na oder in gostovala na društvih v Sydneyu, Canberri in Newcastleu, ter v verskih središčih in društvih v Melbournu in Adelaidi. Narastlo je število raznih kulturnih obiskov iz domovine.
- Tako se je naša skupnost pod vodstvom sv. Rafaela rastla in se razvijala. Dobili smo molitveno skupino, ki se shaja k molitvi in sveti maši vsak četrtek. Ustanovljen je bil župnijski svet, ki se sestaja občasno. V njem so tri delovne skupine, ki skrbijo za postrežbo ob raznih prilikah, odbor za stojnico, odsek za diakonijo, liturgijo, katehezo, petje, gospodarstvo in finance. Dalje je tudi močna skupina, ki skrbi za pecivo ob nedeljah po maši. Poskrbljeno je za čiščenje cerkve, dvorane in prostorov bivšega sestrskega samostana. Sklenjeno je bilo, da naj bi vsaka družina darovala v ta namen letno \$ 30. Tudi dramska skupina živahno deluje in pripravlja oderske prireditve in igre.. Gostujejo tudi drugod, kjer žive naši rojaki. Ker je naše versko središče obenem tudi kulturno središče, nastopajo v naši dvorani razni ansambli in pevske skupine, ki pridejo iz domovine ali iz zamejstva. Naj jih le nekaj omenim: pevski zbor, 'Galus Petelin', Slovenski oktet, Trzaški oktet, Big Ben, itd. Ob petdeseti obletnici delovanja slovenskih frančiškanov v Avstraliji sem predlagal nekatere

Dobili smo zvonove za cerkev sv. Rafaela, 1972

(Arhiv)

P. Valerijan, 2001 (M. Brgoč)

Prva Nedelja, tedenski buletin slovenske katoliške skupnosti v Sydneyu, 9. avgusta 1970

(Arhiv)

P. Valerijan, p. Miha Vovk, škof J. Kvas v

Sydneyu, 1984 (arhiv)

Nedelja

TEDENSKI ****BULETIN
SLOVENSKE KATOLIŠKE
SKUPNOSTI V SYDNEYU.

CERKVA SVETILA RAFAELA,
HENRYLANDS, N.S.W., 2160

313 HENRYLANDS ROAD,
Telefon 637-7147.

Prihajajoči listič bo sam povedal kakšen namen ima. Dajmo mu čas za to? - Tako je prva številka nas bo začel poučevati v resnicah naše svete vere. Vsak teden bo listič prinesel na prvi in zadnji strani nekaj odstavkov iz knjižnic, ki je izšla v Ljubljani leta 1966. Tu sledi njen naslov in ponatis:

POT K BOGU

(1)

Kratek uvod v umevanje katoliškega verovanja -
Po p. Valentinu SJ in v duhu naukov II. vatikanskega
cerkvenega zbora prevredil
dr. Anton Štric

1. TEMELJNE KRISTJANOVE DOLŽNOSTI

Kdar hoče biti kristjan, mora biti posvečen, da je treba:
1. Ljubiti Boga nad vse. To se pravi: biti odločen, da bo
vseino vrtil božjo voljo, ki se nam dokončno razodeva po glasu
vesti.

2. Ljubiti brata očira na red, barvo in položaj vse ljudi kot
svoje brata, ker jih Bog ljubi; in skrbno in iskreno
skrbeti po besedah Jezusa Kristusa: -Ljubi svojega bližnjega
kot samega sebe (Lk 10, 27); -Vse, kar hočete, da bi ljudje
vam storili, storite tudi vi njim- (Mt 7, 12).

3. Odpustite prekrške bližnjemu, dobro delati svojim sovraž-
nikom, moliti vanje in sploh vedno vračati dober za hudo, kakor
Kristus drugje pravi: -Če odpustite ljudem njih prekrške, bo
tudi vaš neboški Oče vam odpustil vaše grehe- (Mt 6, 14); -Šli-

(nadaljevanje na naslednji strani)

zaslužne člane verske skupnosti za častno priznanje – posinovljenje - frančiškovega reda

*S patrom se
je februarja
2001
pogovarjala
Danica
Petrič:*

Kdo pa je bil vaš prvi pomočnik pri sv. Rafaelu?

Prvi je bil p. Lovrenc, ki mi je pomagal štiri leta, nato krajši čas p. Janez, sledil mu je p. Ciril, ki je bil z menoj deset let in je tudi moderniziral cerkev. Sledila pa sta še p. Tomaž in zdaj p. Filip.

Ali je kakšen vaš načrt ostal neizpolnjen?

Ni se mi izpolnila želja, da bi že na kupljenem zemljišču poleg cerkve zgradil dom za ostarele rojake. Imeli smo že načrt za zgradbo, v kateri bi bilo osem sob s po eno posteljo in štiri sobe z dvema posteljama. Žal ni bilo zanimanja, da bi naši rojaki v ta projekt vložili svoj denar. Potreba po domu za starejše pa je zdaj očitna.

Lani ste na Dan Avstralije prejeli medaljo Order of Australia.

Da, dobil sem to odlikovanje za svoje življenjsko delo in sem hvaležen rojakom, ki so me za to predlagali in mi tudi vsa leta stali ob strani, da sem lahko realiziral svoje načrte.

In vaši načrti?

Pri 75 letih ne delam več načrtov. Rad bi se upokojil in vodstvo centra prepustil mlajšemu. Pred desetimi leti sem si še malce želel, da bi se vrnil v Ljubljano, a so se rojaki temu urpli in sam zdaj vidim, da tu lahko storim še mnogo dobrega, da bi bil v domovini le za ‚staro šaro‘.

*Misli, oktober
1975, str. 296,
p. Valerijan*

... Dom za onemogle se bliža uresničitvi. Prvi korak je bil storjen sredi septembra, ko smo zaključili kupno pogodbo za zemljišče z leseno hišo, v kateri so trenutno nastanjene tri stranke. Cena je bila \$28,500. Dobili smo posojilo v znesku \$15,000, ostalo vsoto pa zbrali z darovi in brezobrestnimi posojili rojakov. Kupljena parcela meri proti cesti 19.81m, zadaj 13 m, ob straneh pa 89.20m ter 77.34m. Površina je torej večja kot obe parceli za cerkvijo skupaj. Ti dve parceli sta sicer še vedno naprodaj in ju bo morda mogoče kupiti kdaj v bližnji bodočnosti – za enkrat pa je bila njuna cena previsoka ...

*Misli, februar
1976, str. 51
P. Lovrenc*

Abrahama je srečal

Dne 6. januarja letos je minilo petdeset let, odkar je v Šiški zagledal luč sveta Jožek Jenko – sedaj p. Valerijan. Pravijo, da je bilo njegovo rojstvo tisto leto četrti dar svetih treh kraljev ... Petdesetletnica sicer ni nič posebnega; posebno pa je to, da jo preživlja pater med nami, avstralskimi rojaki. Vse svoje duhovniško delovanje je posvetil rojakom v tujini: prva leta v Ameriki, kjer je bil posvečen v duhovnika (naj povem na uho, da bo prihodnje leto praznoval srebrni jubilej mašništva!), zdaj pa že veliko let deluje med Slovenci na petem kontinentu.

Obisk ansambla Minoresa leta 1975, p. M. Drevenšek na levi in p. Valerijan na desni - pred stolnico sv. Krištofa (C. Falež) Maša v Figtree, Wollongong, 1990 (Arhiv)

Zaradi preobilnega dela med prazniki in skrbi, ki jih je imel s taborjenjem naše mladine, bi šli kmalu skoraj neopazno mimo njegovega »srečanja z Abrahamom«. To si je menda po tihem in v svoji skromnosti celo želel. Vendar smo ga presenetili in zamujeno nadoknadili na nedeljo 18. januarja, ko smo pripravili domači piknik na dvorišču za našo cerkvijo v Merrylandsu ...

*Misli, februar
1977, str. 141
P. Lovrenc*

Srebrnomašnik bod' pozdravljen!

V Merrylandsu bomo imeli ta mesec poseben praznik. Dne 18. maja bo poteklo petindvajset let, ko je bil posvečen v duhovnika naš pater Valerijan Jenko. Njegovo srebrno mašo bomo skupaj darovali 22. maja, ob 9.30, v slovenski cerkvi sv. Rafaela. Za vse njegovo vidno in skrito delo, ki ga že štirinajst let razdaja Slovincem v Avstraliji, se bomo ta dan Bogu še posebno zahvalili. Po slovesnosti v cerkvi se bomo skupno veselili na pikniku, ki bo na dvorišču verskega središča.

S svojo prisotnostjo pri maši in tudi potem bomo dokazali, da srebrnomašnikovo delo spoštujemo in cenimo. Še lepše pa bo, če boste zunanjo slovesnost povzdignili tudi z narodnimi nošami.

P. Valerijanu čestitamo k jubileju in mu skupno kličemo: »BOG VAS ŽIVI ŠE MNOGO, MNOGO LET!«

*Misli,
marec 1988,
str 57, p. Ciril*

Iz Perth-a

... V veliko pomoč slovenskim duhovnikom in vsem tamkajšnjim vernikom je Slovenski katoliški cerkveni svet, ki je bil ustanovljen lani februarja, ob obisku patra Valerijana... Svet si je zadal sledeče naloge: vsaj dvakrat na leto bo oskrbel obisk slovenskega duhovnika ter pripravil vse potrebno, od plačila potnih stroškov do organizacije in obeščanja... Organizirali so že in še bodo romanja ter nastopili in sodelovali pri maši narodov v New Norcia. Med njihovo pomembno vlogo spada tudi obiskovanje bolnikov... Na začetku so se nekateri bali, da hoče biti ta naš svet nekaj nov klub. V glavnem so ti strahovi že pregnani. Slovenski katoliški cerkveni svet je in hoče biti le aktivno občestvo, ki duhovniku pomaga pri njegovi skrbi za duše ter ga pri naših vernikih vsaj delno nadomešča v njegovi odsotnosti...

ZBORNIK

Kdor videl je zgodbo Sloven'je otrok

Pa pogledjmo zdaj od blizu in s strani obraze, ki so zgodovina in sedanost, načrtovanje in rast slovenskih verskih središč v Avstraliji. Pater VALERIJAN JENKO, Šiškar z gorenjskimi koreninami, dobrosrčen pa kakor da bi bil Štajerec ali Dolenjec. Z njim se je zadnje leto dopisoval in mi je on pomagal, da sem lahko prišel v Avstralijo.

Oktober 1983 je preteklo že dvajset let, kar je prišel sem iz ZDA. Hotel se je pridružiti poljskim frančiškanom, ki so šli misijonarit na Filipine. Pa so ga čakali težji misijoni - med

D. Lajovic, s. Ksaverija, s. Mirjam, gospa Lajovic, škof lenič, S. Lajovic in p. Valerijan, 1973 (Arhiv)

Skupina brisbanskih rojakov ob obisku škofa J. Kvasa: L. in M. Klemen, p. Valerijan, F. Visočnik, M. in A. Cuderman in S. Brožič, 1984 (M. Cuderman)

Ob ponovitvi nove maše g. Edija Sedevčiča 1967 (Arhiv)

Karin Žižek in Robert Fišer ob blagoslovitvi nove slovenske kapelice na Rockwood pokopališču, 1997 (Arhiv)

Na obisku 1985 (Arhiv)

Birma v Merrylandsu: nadškof A. Ambrožič, 1988 (Arhiv)

Slovenci v Avstraliji. Vsaj tako je razmišljal neki možakar, ki ima zares bistre misli: »Težko je človeku, ki gleda samo za dolarjem, pokazati na božje. Preprosti ljudje v pravih misijonih znajo misijonarjev trud gotovo bolj ceniti.« Verjetno je res tako...

Kaj vse je doživel! V tujini so življenska pota rojakov tudi trnova. Vsaj na začetku je bilo vsem težko. Vsak ima najprej svojo zgodovino, zakaj je tukaj. Potem so tu začetna leta: neznanje jezika, iskanje dela pa iskanje boljšega dela, ... In vedno znova so se nanj obračali. Zakaj vse ga že danes iščejo! Piše poročila za šolo, za službo, za advokate, hodi po sodnijah in zagovarja naše ljudi. Obiskuje jih po bolnišnicah in zaporih ... Veliko je delo, ki ga je p. Valerijan opravil za Slovence in slovenstvo v Avstraliji. Je neizmerljivo. In ljudje to vedo. Ko sva bila 11. decembra 1982 na otvoritvi novega slovenskega doma Triglav, je tam predsednik Slovenske izseljenske matice delil priznanja za delo med Slovenci. In ljudje nekaj vrst pred nama in za nama so začeli glasno govoriti: »Pater, zdaj pa boste dobili priznanje!« Seveda ga ni dobil pa ga tudi ne pričakuje. Od nikoder. Prizadevno in marljivo dela in zgleda, da bo ostal tu, kjer je, dokler mu bo Bog dal moči. Za Slovence v Avstraliji izgoreva, da bi ostali domovini sinovi in hčere ter Bogu zvesti otroci.

*Anica in
Mirko
Cuderman,
junij 2001:*

O slovenskih mašah v Brisbanu

Pred leti je bila slovenska maša v St. Mary's – tam je bila največja udeležba. Sedaj pa imata pater Valerijan, ali pa p. Filip, mašo najprej v soboto zvečer na Gold Coast, naslednji dan pa v dvorani društva Planinka. Odkar sva v Brisbanu rada prideva k slovenski maši, zelo lepo je. Čutimo se povezani. Včasih se Slovenci v Queenslandu počutimo malo odrezani ...

*Misli,
september
1998, str. 213,
p. Valerijan*

Jubileji - mejniki

Jubileji so v življenju posameznika, skupnosti, župnijskega občestva, društva ali kakršnekoli organizacije - važni mejniki. Tudi zakonci praznujejo svoje pomembne obletnice poroke - jubileje. To so znamenja zvestobe in služenja Bogu v zakramentu svetega zakona. Duhovniki, redovniki in redovnice tudi slavijo svoje jubileje kot znamenja zvestobe v njihovem poklicu. Vsak življenjski ali poklicni jubilej pa nas vabi k zahvali Bogu za opravljena dela in doživetja. Saj brez božje pomoči ne moremo nič dobrega storiti in ne vztrajati, zato gre zasluga Bogu po besedah psalmista 'Ne nam, Gospod, ne nam, ampak svojemu imenu daj čast!' Tudi papež proglasi vsako petindvajseto leto za jubilejno leto, v katerem so razpisani posebni odpustki ...

50-letnica prihoda

Kako številne skupnosti raznih narodov, tako obhajajo tudi nekateri naši rojaki, ki so prišli sem leta 1948 50-letnico avstralske naselitve.

Močne skupine so prišle leta 1949 in sledeča leta. To so bili tako imenovani politični ali ideološki imigranti, ki so zapustili domovino v začetku maja 1945.

P. Valerijan med rojaki v Perthu, 1995 (Z. Agreš)

Sprejem predsednika Republike Slovenije, Milana Kučana na razstavi 'Building Blocks': Alfred Brežnik, p. Valerijan in Kara ter Lana Stariha, september 2000

Spomin na 25-letnico mašništva p. Valerijana, 1977 (Arhiv)

Pravijo, da so odšli iz domovine brez potnega lista, torej ilegalno, vendar v tistih dneh po razsulu stare Jugoslavije, ni bilo nobenega urada, ki bi jim mogel izdati potni list. Pozneje, v letih 1960, je sledil nov val tako imenovanih ekonomskih imigrantov. Tako prvi kot drugi so nekaj časa pred odhodom v Avstralijo preživeli v raznih taboriščih v Avstriji, Italiji in Nemčiji, itd. , dokler se niso odločili kam želijo iti in katera država jih je pripravljena sprejeti . Veliko naših beguncev je sprejela , ker jim je nudila ugodne pogoje z ozirom na družino v celoti, saj so sprejemali tudi družine z majhnimi otroci, kot s starejšimi osebami. Zato se je odločila glavnina naših beguncev za izselitev v Argentino, z njo je šla tudi večina naših izobražencev in duhovnikov. Prednost te imigracije je tudi to, da so strnjeno naseljeni, kar ni bil primer z nami v Avstraliji. Zato je argentinska imigracija dosegla zavidljive uspehe na kulturnem in prosvetnem polju in ima zato zagotovilo, da se bo najdalje ohranila.

Res pa je, da je argentinski gospodarski položaj nižji od avstralskega in kot posledica tega je bila, da so se posamezni rojaki pozneje iz Argentine preselili v Avstralijo. Isto velja za druge države Južne Amerike.

Prvi naseljenci v Avstraliji iz Slovenije so prisli že po prvi svetovni vojni. Vendar so bili maloštevilni. Med temi je Jože Plut iz vasi Vranovici v Beli Krajini. Njegovi dediči živijo v Brisbanu in okolici ...

Maševanje v avstralskih cerkvah ni bila idealna rešitev, ker nismo vedno mogli dobiti pravšne ure, pogrešali smo okrasitev oltarja, o božiču slovenske jaslice, o veliki noči pa božji grob in procesijo.

*Misli,
september
1998, str. 216,
p. Valerijan*

POGLED V PRETEKLOST IN VIZIJA ZA BODOČNOST

Ko naša društva in verska središča praznujejo razne jubileje, je prav, da se ozremo nazaj na storjeno delo in damo priznanje in zahvalo vsem, ki so vsa ta leta neutrudno delali in se žrtvovali za dobrobit naših skupnosti, da bi se čimdalje ohranile. Eni kot drugi delamo za ta isti, skupni cilj, vsak na svojem mestu, na svoj način. Mnogi se sprašujejo, kaj nam obeta prihodnost.

Vstrajati moramo pri delu, čeprav se naše vrste krčijo. Ko se naših ljudi loteva starost in onemoglost moramo biti drug drugemu opora. Ko naš človek v tujini peša, najbolj potrebuje nekoga, ki mu je blizu po krvi in predvsem po srcu.

Pozdrav škofu Leniču, 1973 (Arhiv)
Slovesna maša v sestriški kapeli v Slomškovem domu: p. Janez, p. Valerijan, Prov. p. Miha Vovk., p. Bazilij, p. Tone in p. Ciril, 1991 (Arhiv)
Po maši v Newcastle, 2001 (M. Brgoč)

Father Valerijan Jenko OAM

Fr Valerijan Jenko was born in Šiška, Ljubljana on January 6 1926 and christened Jože. Fr Valerijan felt the calling to be a priest as a primary school age ministrant. He joined the Franciscans at age sixteen during WWII. In August 1943 he began his novitiate in Novo Mesto and took his temporary vows on September 7 1944. In January 1945 he went to high school in Ljubljana, where he was called up to join the Domobranci. However, a medical examination revealed he had an enlarged heart and he returned to the seminary.

At the end of the war, the Franciscan theologians in Ljubljana decided to retreat to Carinthia and continue with studies there, and Fr Valerijan went with them. He studied at various refugee camps before leaving for the USA in 1949 with eight other theological students. He continued studies at the Slovenian Franciscan seminary in Lemont, and was ordained on May 18 1952 in Chicago.

Fr Valerijan was first sent to work at the Slovenian parish of St Jurij's in Chicago. However he was soon called back to Lemont to help Fr Bazilij edit the Slovenian Catholic monthly, Ave Marija, while conducting mass in neighbouring parishes on the weekend. In 1959 he was sent as chaplain to a Slovenian parish of St Terezika Deteta Jezusa in Pennsylvania. He worked there for four years, before leaving to work among Slovenian immigrants in Australia.

Fr Valerijan arrived in Sydney on October 23 1963 where he lives today. His list of achievements and initiatives in Australia is impressive. He was a driving force behind the purchase of the old church and land at Merrylands and the subsequent erection of the new Slovenian church, St Rafael's. He took over the care and leadership of the religious centre, organised the building of the impressive church hall, and founded the church council in Perth. He organised for the arrival of the Slovenian sisters in Sydney and prepared a house for the sisters.

Fr Valerijan ceaselessly visited, encouraged and comforted Slovenians in hospitals and at their homes. Like Fr Bazilij, he also planned to build an aged care home, but his plans did not come to fruition.

Over the years, Fr Valerijan has written and continues to write articles for Misli, and he continues to edit Rafael. He is the spiritual leader and an example to the very strong prayer group at St Rafael's. He also touches people with his kindness and encouragement, and has inspired the various Slomšek school teachers and the theatre group to work with pride and joy.

Fr Valerijan received a Medal of the Order of Australia in 2000 for his longstanding work among Slovenian and Australian communities. It is but a small reward for all his enthusiasm, wisdom, patience and benevolence.

Governor-General of the Commonwealth
of Australia and
Chancellor of the Order of Australia

To

VALERIAN JENKO

Greeting

*N*OW KNOW YOU that, with the approval of Her Majesty Queen Elizabeth The Second, Queen of Australia and Sovereign of the Order of Australia, I have been pleased to award you the Medal of the Order of Australia in the General Division,

I DO by these Presents authorise you to hold and enjoy the dignity of such an award together with membership in the said Order and all privileges thereunto appertaining.

GIVEN at Government House, Canberra, under the seal of the Order of Australia this twenty-sixth day of January 2000.

By His Excellency's Command

Secretary of the Order of Australia

*P. Valerijan z medaljo OAM ,
2001 (Arhiv)
Avstralsko državno priznanje
Order of Australia patru
Valerijanu za njegovo delo v
slovenski in avstralski verski
skupnosti, 2000 (p. Valerijan)*

P. Stanko Zemljak

Rojen je bil 12.5.1944 v Brestanici, mašniško posvečenje je prejel 20.7.1969. V Sydneyu in Melbournu je deloval od leta 1969 do oktobra 1980.

P. Stanko je bil prvi duhovnik iz Slovenije, ko se je slovenska frančiškanska provinca odločila za dušnopastirsko delo med avstralskimi Slovenci, kot enega od svojih apostolatov.

Predvsem se je zavzel za mladinski verouk v slovenskem jeziku, za priprave na sv. birmo. Bil je navdušen za mladinsko gibanje in bil glavni pobudnik mladinskega pevskega zbora Glasniki v Kew. Skupno s p.

Bazilijem sta uvedla maševanje po slovenskih domovih leta 1971. Organizirala sta tudi počitniško kolonijo v Mt. Elizi, Viktorija.

Dal je pobudo in organiziral prvi slovenski Mladinski koncert v Avstraliji, dal pobudo in organiziral Walkathon v Kew. Bil je prisoten na prvem sestanku avstralskega vzgojnega vodstva in prenesel pobude za organizacijo strokovnega vodstva, za pripravo učnega načrta, predstavitev ministrstvu za šolstvo in za poučevanje slovenskega jezika na avstralskih državnih srednjih šolah v slovensko skupnost.

P. Stanko je vodil tudi pogovorno skupino za mlade in mnogi, ki so bili deležni njegovega duhovnega vodstva, se ga radi spominjajo.

Po nadaljnjem študiju in delovanju v Sloveniji je leta 1987 je zapustil redovniško in duhovniško življenje in živi v Ljubljani.

*Misli,
september
1971, str. 260,
p. Stanko*

Afriške novice

Naš melbournski posinovljenec p. Hugo se je spet oglasil iz svojega afriškega misijona.

Prisrčno se zahvaljuje za prvo pošiljko naših darov: v maju smo mu poslali \$150.00. Ko se mu je ponudila prva prilika za pot v mesto Lome, je naš ček vnovčil na tamkajšnji francoski banki. Daleč pa z denarjem ni prišel, kar nam preprosto pojasni v svojem pismu: Denarja sem se znebil še isti dan z nakupom zaloge maniokove moke za fante našega zavoda, ker je v tem času leta cena razmeroma nizka ...«

Tako darovalci prve pošiljke vedo, kam je šel njihov dar: za črne fantiče, ki jih pater oskrbuje in šola ter bo kateri izmed njih morda čez kako desetletje celo novo mašo bral ...

P. Hugo nam v pismu poroča o letošnji slovesnosti prvega obhajila: » ...13. junija, na praznik Rešnjega Telesa. Kar 36 prvoobhajancev je bilo. Napravil sem po naši slovenski navadi in jim po maši »ofral« zajtrk, kar je bilo zanje prava senzacija, ker se je to zgodilo prvič v misijonu ...

"MOJ BOG IN MOJE VSE!"

(Sv. Frančišek)

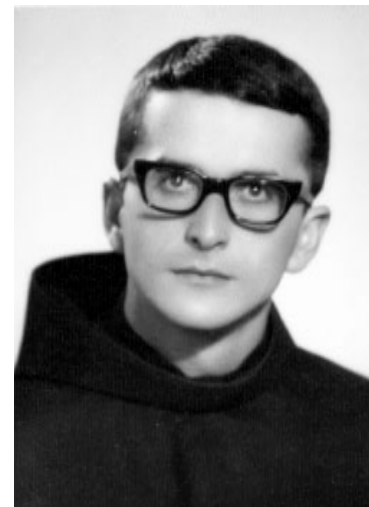

V spomin
na ponovitev
nove maše:

P. STANKO ZEMLJAK, OFM
novomašnik

— * —

Sydney-Merrylands
26. oktobra 1969

*Spomin na ponovitev nove maše
oktobra 1969*

Pozdrav p. Stanku

Novomašnik p. Stanko

Pozdrav novomašniku v Sydney

*Ob srebrni maši p. Valerijana:
p. Lavrencij in p. Stanko 1977 (Vse
iz Arhiva)*

*Misli, avgust
1975, str.235,
p. Stanko*

KONCERT BOMO IMELI

Mladim muzikantom in pevcem!

Med vami je mnogo takih, ki že leta pridno vadite na tem ali onem glasbenem instrumentu, pa tudi pevcev in pevk ne manjka. Mnogi ste našim krajevnim skupnostim že znani, saj ste nastopali na raznih proslavah kot materinska, očetovska in podobno. V vseh slovenskih večjih skupinah imate tudi mladi vsaj en ansambel. Nekaj teh je že po Mislih znanih med rojaki po Avstraliji, drugi gotovo vsaj ožjemu krogu.

Prav bi bilo, da bi se mladi iz raznih naših naselbin povezali med seboj ter se spoznali, obenem pa eden drugemu pokazali, kaj znate. Da bi vam kaj takega omogočili v bližnji bodočnosti, se je naš verski center v Kew (Melbourne) namenil organizirati KONCERT SLOVENSКИH MLADINSКИH ORKESTROV IN PEVSKIИ SKUPIN. (Melbourne se zdi najprimernejši zaradi središčne lege med Sydneyem in Adelaido, druga ugodnost pa je naša lastna dvorana). Ker ste večina članov teh glasbenih skupin študentje, smo za koncertni večer izbrali datum 6. decembra 1975, ko so vsi izpiti po šolah že za vami.

Koncert bo organiziran v obliki natečaja: najboljša skupina bo dobila v priznanje pokal.

Razsodniki bodo izbrani med Slovenci in Avstralci, da se tako ohrani nepristranost pri presoji kvalitete danega sporeda in nastopa kot takega. Računam tudi na starše, ki so vam doslej bili moralno in finančno pomoč pri glasbi, da vam bodo omogočili udeležbo. Prenočišče bomo organizirali po dogovoru, ko se bo skupina javila za nastop.

Da bi pri nastopih dosegli vsaj neko mero enotnosti, boste morali upoštevati teh nekaj navodil za nastopajoče:

- 1.) Skupina mora imeti svoje IME.
- 2.) Splošno se zahteva, da morajo biti člani skupin slovenskega porekla (vsaj eden od staršev mora biti Slovenec). Vendar se v izjemnih okoliščinah dovoljuje druga narodnost: v skupini do pet članov – eden ne-Slovenec, v skupini nad pet članov – dva ne-Slovenca.
- 3.) Spored (tri ali štiri točke) si pripravi skupina sama. Biti mora slovenskega značaja, le ena točka je lahko v duhu in jeziku katerega koli naroda.
- 4.) Spored sme vključevati: samo glasbo, samo petje, petje in glasbo.

Poleg skupin bodo mogli nastopiti tudi posamezniki (solisti), vendar samo s pevskimi točkami in ob spremljavi enega inštrumenta.

Prepričan sem, da bo KONCERT ob vašem sodelovanju lep uspeh, prinesel pa bo tudi veselje nam vsem. Bo velika atrakcija za slovensko mladino in vzpodbuda k sodelovanju pri ohranitvi slovenske tradicije.

Prijavite pošljite čimprej na naš verski center:

SLOVENE MISSION, 19 A'Beckett Street, KEW, Victoria, 3101.

*P. Stanko, Janez Burgar in
Elka Mesar, 1970
Pogovor z Ivanom
Mejačem in Božom
Lončarjem, 1972
Sv. obhajilo leta 1973 (Vse
iz Arhiva)*

Ognjišče
1975, str.7-10,
F. Bole

P. Stanko Zemljak govori o Avstraliji

Pater Stanko, koliko časa si že v Avstraliji?

Avgusta je preteklo šest let in zdaj sem prvič na dopustu.

Torej razmere v Avstraliji že dobro poznaš; pa tudi vaše delo za Slovence je zelo pomembno. Ljudem, ki so prišli v Avstralijo in hočejo tam tudi ostati, želite pomagati, da se vživijo in vključijo v tisto družbo pa da ohranijo svoj jezik in zudi zavest, da so njihovi starši bili Slovenci in da so tudi sami še Slovenci.

Mislím, da je treba dati tem ljudem priznanje. To so v glavnem preprosti ljudje brez srednje ali višje izobrazbe in edino njim gre zasluga, da so naučili svoje otroke slovenski jezik, kolikor so pač mogli. Naše slovenske šole, ki jih imamo, so samo pomoč; kjer starši doma ne učijo otrok, se v šoli ne da dosti napraviti.

Kdaj organizirate slovensko šolo? Enkrat tedensko?

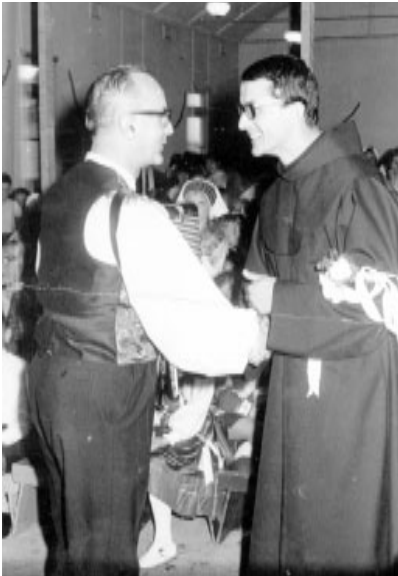
Različno, odvisno od centra in šole, kjer se otroci učijo. Nekatere slovenske šole so ob sobotah, druge ob nedeljah. V našem centru v Melbournu imamo šolo vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu, in sicer dve uri po deseti maši. Starši jih med tem počakajo pa tudi nekateri drugi ostanejo zaradi družbe. Sicer pa se vsaka aktivnost tamkaj opravlja ob nedeljah. Ob nedeljah, ko ni šole, se mladi učijo peti, najraje nekoliko modernejše slovenske pesmi, biti mora kaj živahnega, hočejo ritem. Poleg mladinskega zbora obstaja tudi folklorna skupina, kjer se učijo plesati. Največ mladine pa se zbere vsako drugo nedeljo popoldne pri mladinskem plesu. Šola ima tri oddelke: za najmlajše, srednje in »teen-age«; to so že nekoliko starejši, nekje od trinajstega do osemnajstega leta in se v šoli učijo tudi pravilno pisati in brati. Njihov glavni cilj je učenje, medtem ko mlajši sodelujejo na nastopih. S »suhoparno« slovnico bi doživeli polom, izgubili bi jih, če pa otroci kje nastopijo in nekaj pokažejo, jim ljudje ploskajo – in vsak mlad človek je toliko idealist, da rad dela, če mu le pokažeš pot. Tako se prek svojih otrok tudi starši navežejo na slovenske centre in tudi cenijo delo učiteljic oziroma sester, ki v slovenskih šolah učijo.

Vaše delo obsega verski in narodnostni vidik. Koliko slovenskih duhovnikov pa dela med Slovenci v Avstraliji?

Število se je zadnje čase povečalo, trenutno nas je pet. Mislím, da so prvi prišli že leta 1950, vendar teh ni več tam. Leta 1955 je prišel p. Bernard, ki je nedavno v 83. letu umrl. Bil je velik kot človek in duhovnik. Urejeval je tudi Slovincem namenjen list Misli. Za njim je iz Amerike prišel p. Bazilij, sedanji urednik lista, in še p. Valerijan. Ti trije so dolga leta trdo delali in prosili pomoč iz domovine. Ker sva bila v naši družini isto leto posvečena kar dva, brat je sedaj župnik v Pišecah, sem se jaz odločil za delo med Slovenci v Avstraliji in se javil pri provincialu.

*Sv. obhajilo, Sydneyu in v Kewju, Melbourne
Senator Miša Lajovic in Eric Gregorič na prvem mladinskem koncertu 1974 v Kewju
Svečana slovesnost ob domači glasbi (Vse iz Arhiva)*

V katerih področjih delujete?

Delujemo predvsem iz dveh naših središč. Slovenska verska centra sta Sydney in Melbourne, ki sta tudi kulturna centra za obe področji. Ne smemo pa pozabiti naših društev, ki tudi delujejo v kulturnem pomenu. Slovenski cerkvi sta v Sydneyu in Melbournu, postaviliso ju Slovenci sami s svojimi žulji in v Melbournu dejansko sami gradili s prostovoljnim delom. To je danes njihov ponos, tja se iz vseh krajev tudi obračajo v svojih potrebah. Zdaj nastaja nov center še v Adelaidi, kamor je prišel p. Inocenc Ferjan, in kjer, upamo, bomo v bodočnosti tudi zgradili cerkev, saj tam živi okoli 2000 Slovencev. Omenil bi, da jih je v Melbournu okoli 7000 in približno toliko tudi v Sydneyu, v celi Avstraliji pa jih je do 20,000. Tako hodiva s p. Bazilijem iz Melbournu v druge kraje. Naša najbolj oddaljena podružnica, kjer smo imeli doslej redno mašo vsake štiri mesece, je od melbournu oddaljena 1250km. Potujemo z avtom in tako obiskujemo Slovence še v drugih krajih, ki jih sicer ne pride nihče obiskat. Ti ljudje naš obisk zelo cenijo. V avtomobilu, ki je precej večji od naših tu (tip karavan), imamo tudi posteljo; potujemo naokoli kot polž s svojo hišico ... Nekatero postojanke smo opustili, ker so se ljudje preselili v druge kraje. Včasih, ko so ljudje iskali delo, je bilo teh premikanj več, danes živijo bolj stalno življenje. Iz Melbournu pa odhajamo še na otok Tasmanijo, in sicer potujemo dvakrat na leto.

V Avstraliji delujete samo frančiškani?

Da. Naša provinca se je tudi zavezala, da bo skrbela za ta svoj misijon. Ne smem pa pri našem dušnopastirskem delu pozabiti naših redovnic, sester frančiškank ali šolskih sester. Nje je pred desetimi leti pripeljala v Avstrtalijo mati Romana Toplak, zelo zaslužna žena. Sestre so v Melbournu organizirale otroški vrtec, ki pomeni povezavo z družinami, skrbijo tudi za cerkev, vodijo pevski zbor, poučujejo v šoli, pomagajo pri nastopih, obiskujejo bolnike po bolnišnicah, so vsekakor desna roka duhovnikom. Samo premalo jih je.

Koliko jih je?

Skupno devet. V Melbournu imajo otroški vrtec, v Sydneyu ga še ni. Novo delo, ki se odpira za sestre, pa je skrb za starejše ljudi. V Sydneyu smo že kupili zemljo in hišo, ki bo postala dom za starejše, onemogle, in tudi v Melbournu zbiramo sredstva v ta namen, da bi kje blizu cerkve našli primeren dom za starejše. Pri našem delu pomagajo tudi laični delavci, kot so učiteljice, dosti nam pomaga tudi cerkveno društvo sv. Eme v Melbournu. V tem centru je še dom za samske fante, deluje že šestnajsto leto in je skoz njega šlo že čez 1500 fantov večinoma Slovencev; sprejmemo pa vsakogar, tako da je bilo, kot kaže kartoteka, v domu zastopanih že do 47 narosnosti in 13 ver. Stanovalcev tega doma ne silimo hoditi v cerkev, ker mora človek biti svoboden.

*Razdelitev sponminkov po birmi (Arhiv)
Ansambel Minores v Geelongu (S. Persič)
Obhajilo, Sydney (Arhiv)
P. Stanko v Ljubljani, 2001 (D. Gelt)*

Rekel si, da so Slovenci v Avstraliji postavili dve cerkvi. So denarna sredstva zbrali sami?
Da, sami. In sicer so bili v glavnem darovi, nekaj je bilo tudi prostovoljnega dela. Povečini isti ljudje vzdržujejo tudi slovenska društva (samo v Melbournu so tri), vsako društvo ima svojo hišo, eno celo restavracijo in vzdrževanje mnogo stane ...

Tudi Ognjišče prihaja v Avstralijo. Kako ga sprejmejo naši Slovenci?
Moram reči, da imajo Ognjišče zelo radi in je že takoj prvo nedeljo, ko ga dobimo, razprodano. Branje je zelo prijetno in tudi priljubljeno. Ljudje komaj čakajo, da pride.

*Misli, februar
1976, str. 41,
p. Stanko*

Mt. Eliza - Trije tedni 'nebeškega kraljestva'
... Vsak začetek je težak, pravijo. Da ga omilimo, smo prvi teden (od 4. do 10. januarja) namenili dekletom. Saj večkrat slišim, da so dekleta pridna, ubogljiva, pametna ... Kar 45 takšnih sem naštel prvi večer pri mizah. Malo v zadregi – sam med tolikimi – sem predlagal nekaj pravil za skupno življenje. Vse je bilo sprejeto. ... Ta teden mi bo res v oddih, sem si mislil ...
Resne težave so se pokazale že prvo noč. Večkrat sem slišal, da nekateri ljudje ne morejo ponoči spati. Nisem pa vedel, da za to boleznijo trpe celo mlada dekleta: do treh ponoči, nekatere do zore niso zaspale. Zakaj? Skrbi? Migrena? Živčnost? Nič takega ni bilo videti na njih. Drugi dan smo ugibali, kako naj uženemo to bolezen nespečnosti. Spalne tablete, seveda. Toda nismo se mogli odločiti, ali naj jih podtaknemo v hrani dekletom, ali pa naj jih vzamejo kuharice, da v globokem snu živahnih deklet ne bi slišale. Tako drugo noč ni bilo mnogo boljše in je ta nadležna bolezen sploh trajala menda ves teden ...
Čez dan nismo niti dosti opazili, da sta med dekleti tudi naši sestri Pavla in Maksimiljana. Zato pa je bil poglavje zase »Show« ob večerih: bilo je iger, šal in smeha ...ha ha ...!
Vsekakor: 151 slovenskih otrok je imelo lepe in brezskrbne dneve – lepo število mater se je vsaj za en teden oddahnilo. Med sabo so se spoznali otroci in po njih tudi starši. Vse to pa le nekaj velja. Najbolj sem vesel, da nismo imeli nobene večje nezgode.
Hvaležni smo frančiškanom, ki so nam tako darežljivo odstopili zadnje tri tedne lastnega bivanja v Mt. Elizi. In hvala vsem materam, ki so skrbele za kuhinjo in vse ostalo v zvezi s kolonijo. Brez njih bi počitnic za naše otroke ne mogli prirediti. Upam, da bomo tudi drugo leto dobili kako primerno mesto za počitniško veselje naše mladine.

*Misli, julij
1977, str. 202,
p. Stanko*

Nekaj misli o mladinskem koncertu
... Rad bi omenil, da je imel lanski sydneyški koncert širok odmev – v več ozirih. Brez dvoma so bili vsi nastopajoči hvaležni številnim udeležencem: že s pristnostjo so jim izkazali zaslužen priznanje. V času po koncertu sem dobil več nasvetov, tako s strani izobraženih muzikov kot občinstva na splošno, kako bi izvedbo in uspeh teh naših koncertov lahko že izboljšali. Tudi kritike je bilo – upravičene in dobronamerne, pa tudi zelo enostranske ...Če

pomislimo še na običajno glavni namen takih tekmovanj, je ugotoviti enake in podobne cilje, ki jih razodeva tudi naš koncert:

1. Predstaviti širši javnosti kulturno delo, ki ga mladi ljubitelji glasbe in petja gojijo ne le v lasten užitek, ampak tudi za druge.
2. Vzbuditi nove ljubitelje te umetnosti k delu, stalnim vajam, izpopolnjevanju in dajanju svojega bogastva drugim.
3. Priznati uspeh najboljšemu. Tega lahko prisodi publika (v našem primeru bi bilo to verjetno zelo pristransko) ali pa posebej izbrani ljudje s primerno izobrazbo na glasbenem polju.

... Drugi najmočnejši predlog pa je bil, naj bi znižali starost nastopajočih, ali pa sprejeli še novo kategorijo k dosedanji, ki bi zajela vse mlajše do trinajstega leta.

*Misli, marec
1978, str. 306,
p. Stanko*

Mladina je nastopila

Tokrat je bil napovedani vseslovenski Mladinski koncert v priredbi naših verskih središč že četrtič na vrsti: prvi se je je rodil v Melbournu, nato je bil v Sydneyu, lansko leto v Canberri. Letos je prišel na vrsto spet Melbourne ... Prijave so prišle, toda samo iz Viktorije ... Kje so ostali drugi? Pozanimali smo se in prejeli kaj različne odgovore. Enim je bilo predaleč, druga skupina je izgubila igralca, tretja in četrta sta se razšli ... Naj koncert pri vsem tem za letos odpade? Naj sploh prenehamo z njimi tudi v bodoče?

Sklep je bil trden: koncert ne sme odpasti – preveč si želimo mladino na odru! Zdelo pa se je primerneje z ozirom na nastale razmere in lokalni značaj, naj bi to bil mladinski koncertni nastop brez posebnega ocenjevanja in iskanja zmagovalca. S tem so seveda padli tudi pogoji glede starosti in vse ostale točke, ki so jih prej morale skupine (kot tudi posamezniki) vzeti v obzir ...

Čeprav je bilo še mesec prej toliko negotovosti, kako bo z letošnjim nastopom, se mi zdi, da je koncert izredno lepo uspel. Po mnenju mnogih že najbolj od vseh štirih doslej. To dokazujejo tudi nekatera pisma, ki smo jih dobili v dneh po koncertu ...

Nastaja pa pri tem drugo vprašanje: Ali je mogoče pričakovati sodelovanje na daleč brez tekmovanja? Bi se skupina res potrudila na stotine kilometrov dolgo pot, če jo bo vleklo vsaj upanje, da bo zmagala? ... Videli bomo, kaj bodo prinesla prihodnja leta ...

*Misli, junij
1979, str. 185,
p. Stanko*

Mladinski koncert bomo priredili tudi letos, da ostanemo zvesti že štiriletni tradiciji. Bo kot običajno med počitnicami, na nedeljo 26. avgusta popoldne v dvorani melbournskega verskega središča. Veseli bomo, če bo za nastop kaj prijav tudi iz drugih krajev, drugače pa bo pač krajevnega značaja. Dobiček prireditve je zopet namenjen Fondu za bodoči DOM POČITKA ...

*Misli, junij
1980, str. 164-
165, p. Stanko*

Nova pota razumevanja

Zanimanja za etnična vprašanja je v zadnjih letih dobilo v Avstraliji širok razmah. Mnogo pozitivnih ukrepov federalne vlade, kakor tudi vlad posameznih držav, je priseljencem vzbudilo upanje, da Avstralija resno misli, ko skuša ustvariti pogoje za ohranitev kulturnega bogastva, ki so ga etnične skupine prinesle s seboj v novo domovino. To dobro voljo vidimo v praktičnem izvajanju idej »multikulturizma«: finančna podpora etničnim šolam pri poučevanju narodnih jezikov in folklore, uvedba vrste novih jezikov v srednješolski učni sistem (Saturday School of Modern Languages), etnični radio ... In že za to leto so nam obljubljeni tudi redni etnični sporedi na televiziji ...

Kako bo vse to vplivalo na razvoj »nove avtralske kulture«, prepustimo bodočnosti. Resni premiki od začetne »asimilacije« prvih let množičnega priseljevanja v Avstralijo, pa »integracije«, ki je prišla za njo, so tu. Vsakemu, ki je zasledoval razvoj, se zdijo skoraj neverjetni. Korak nazaj bo težko storiti, če ne bi bilo celo nemogoče. Mislim, da se priseljenci vsega tega lahko samo veselimo. Vse možnosti za multikulturno Avstralijo so pred nami. Delo za ohranitev tako številnih kultur (jezika, narodnih običajev ...) pa bo brez dvoma še vedno zaviselo od trdoživosti posameznih etničnih skupin ...

O katoliški cerkvi

... moramo reči, da se je v Avstraliji za novonaseljence živo zanimala od vseh začetkov na socialnem in pastoralnem polju. Emigracija se je odprla po vojni za tisoče iz katoliških dežel – v novem dotoku je bilo razveseljivo gledati rast števila avstralskih katoličanov, s tem pa tudi moč in vpliv avstralske katoliške Cerkve. Katoliški emigracijski urad je pomagal v teku let tisočem in tisočem pri naselitvi ter še deluje, četudi je danes pri omejenih pogojih za vselitev njegovo glavno delo socialna pomoč priseljencem v pravem pomenu besede. Tudi večina Slovencev je prišla v Avstralijo s pomočjo tega katoliškega urada, ki je s sodelovanjem ameriške katoliške organizacije N.C.W.C. praznil begunska taborišča. Nadaljeval je svoje delo z garancijami in brezobrestnimi posojili za stroške potovanja in potem, ko so bili razni meddržavni fondi za begunce izčrpani in bi mnogi obtičali brez možnosti izselitve. Enako je urad pomagal z brezobrestnimi posojili tudi vsa nadaljna leta številnim Slovincem, ki so sponzorirali svoje sorodnike iz domovine po rednem potu.

Vodstvo avstralske Cerkve je poklicalo tudi gotovo število duhovnikov iz dežel, od koder so nove narodnosti izvirale. Ti naj bi pomagali avstralskim duhovnikom po župnijah pri začetnih težavah povezave novodošlih s farnimi skupnostmi. Razumljivo se je politika »asimilacije« tistih let dobro skladala z organizacijo farnega življenja. Podobno kot država je računala tudi avstralska Cerkev: novonaseljenci naj bi se v doglednem času naučili angleščine in se vključili v župnije, s tem pa ne bo več potrebe narodnih duhovnikov ...

Trideset let pozneje se je avstralska slika spremenila. Vlada je spoznala, da asimilacija, kot je bila mišljena v začetku, enostavno ni uspela. Prej omenjena druga stopnja, integracija, je

bila že korak bliže k priznanju trajnosti kulturnih dobrin. Cerkev pa se – tako je videti –kar ne more odpovedati prvotni zamisli. Narodna verska središča je do mere sicer dopuščala kot nekako začasno rešitev, vendar jim ni nikoli dala uradnega pečata narodnih župnij (kot n. pr. Združene države Amerike in Kanada), ali vsaj misijona z deljeno odgovornostjo s krajevnim župnikom. Vzrokov za tako zadržanje je več in ni namen tega članka, da bi jih tu obravnavali. Tisti, ki menijo, da skuša avstralska vlada ugoditi priseljencem iz političnih nagibov, bodo pri Cerкви vsekakor morali iskati druge razloge. Cerкви ni treba volilnih glasov in zato se ji ni treba s tega vidika ozirati na želje novonaseljencev. Skrbi za dušni blagor vernikov, za to pa se ji je zdela organizacija »avstralskih« župnij enostavno dovolj. Celotno etnično vprašanje je v Cerкви še vedno odprto in upamo, da bo čas le prinesel za priseljene narodne skupine povoljno rešitev.

Korak naprej tudi tu

Razveseljivo je dejstvo, da je med avstralskimi duhovniki mogoče najti v zadnjem lasu veliko več zanimanja in odprtosti za emigrantska vprašanja. Lani so mogli na primer viktorijski semeniščniki v Claytonu poslušati predavanja s tega področja – letos je kurz o istem predmetu zanje postal obvezen.

V mislih mi je posebno dan, ki je bil krščen za CULTURAL AWARENESS DAY – Dan kulturne osveščenosti. Bil je namenjen predvsem duhovnikom zahodnega dela Velikega Melbourn, kjer je po statistikah po farah največ novonaseljencev. Zanimivo je pri tem dejstvo, da je bil enodnevni seminar organiziran na njih lastno pobudo, to je »od spodaj«, ne s priporočilom nadškofijskega vodstva ali katoliškega emigracijskega urada ..

Bila je kaj zanimiva slika, ki je nihče prisotnih ne bo zlepa pozabil. Ti »novonaseljenci« so poskušali dopovedati resnemu in neusmiljenemu »uradniku« svoje težave, pa jih ni razumel, ko jih je kaj vprašal, pa oni njega niso razumeli ...Pozneje smo se razgovarjali tudi o nesporazumih, ki zlahka nastopajo zaradi neznanja jezika in razmer ...

Dan kulturne osveščenosti se je končal za vse z novim spoznanjem, da je treba vsakega človeka, zlasti pa priseljenca, skušati razumeti, spoznati njegovo kulturno ozadje in njegov osebni odnos do novega okolja ...

Po vsem tem je upati, da bo katoliška cerkev v Avstraliji s časom postala ena božja družina. Saj ima enega skupnega Očeta, ki – hvala Bogu – razume vse jezike, ne le angleškega ... Ljubezen mora rasti in bo rastla tudi po spoštovanju različnosti, ki izvira iz kulturnih osnov domovine našega rojstva, ali pa naših prednikov, če smo bili rojeni že v Avstraliji.

*Misli, avgust
1969, str 251,
p. Valerijan*

Spet bomo imeli med sabo novomašnika
Prihaja naravnost iz Slovenije. Ko se bo to bralo, bo verjetno že na potovanju. Najprej bo moral še v bogoslovno šolo za nekaj časa k frančiškonom v Maryfields pri Cambeltownu. Ne

za zelo dolgo. Nato bo nastavljen v Melbournu, oziroma v Kew, p. Baziliju v pomoč. Našemu novomašniku je ime p. Stanko Zemljak. Za frančiškanskega duhovnika ga je posvetil 20. julija letos mariborski pomožni škof dr. Vekoslav Grmič v baziliki Lurške Matere božje v Brestanici ob Savi. Z njim je bil posvečen tudi njegov starejši brat, zdaj duhovnik mariborske škofije. Teden pozneje, v nedeljo 27. julija, sta oba v isti baziliki slavila svoji novi maši. P. Stanko in brat izhajata iz družine s šestimi otroki. Zemljakova domačija leži v vasi Poklek, ki spada v občino Sevnica ob Savi. Očetu je ime Anton, materi Albina r. Tomšič. Sin Stanko, ki je pri krstu po očetu dobil ime Anton, se je šolal v Blanci, v Krškem in v Št. Vidu nad Ljubljano. Po maturi na gimnaziji je leta 1960 v Novem mestu postal frančiškan. Nekako sredi bogoslovnega študija v Ljubljani se je odločil, da sprejme vabilo iz Avstralije in po mašniškem posvečenju pride med nas. Hvaležni mu moramo biti, da se je tako hitro po novi maši odtrgal od domovine in odhitel na svoje misijonsko polje. Samo velika ljubezen do rojakov v tujem svetu je zmožna take žrtve. Želimo mu zvrhano mero božjega blagoslova in lepih uspehov med nami. Spominjajmo se ga v svojih molitvah. Prav iskreno zahvalo smo dolžni tudi novomašnikovim staršem, da sta darovala kar dva sinova božjemu oltarju in velikodušno pritrdila mlajšemu, da odide na tako dolgo pot v tujino. Prav bo, če ta častni zgled ostane živo pred očmi naših tukajšnjih družin in nam nekoč privede pred božji oltar nekaj mladih mož, ki bodo naš lastni »pridelek«, saj vemo, da domovina svoje duhovnike doma zelo potrebuje.

Pater Stanko je veliko deloval z mladimi, jih organiziral, navdušil za vseavstralski mladinski koncert, za mladinski verouk, zbral in navdušil strokovno osebje za pripravo predloga avstralski državi za študij slovenskega jezika na srednji šoli, navdušil za Walkathon in pisal članke o misijonarjih v Afriki.

*Misli, oktober
1969, str. 294,
p. Bazilij*

No, zdaj je pa tudi slavje nove maše za za nami. Ostalo bo vsem, ki so se ga udeležili v najlepšem spominu.

V soboto, 20. septembra zvečer se je zbralo lepo število rojakov v dvorani pod cerkvijo, kjer smo pozdravili novodošlega patra. Pri vstopu mu je zapel pevski zbor Triglav, v imenu tukajšnjega Slovenskega društva je spregovoril T. Slavič in mu izročil pisalni stroj. M. Peršič je prebral pismi, ki naj bi jih melbournska slovenska skupnost poslala ljubjanskemu metropolitu in predstojniku slovenskih frančiškanov v zahvalo za novega izseljenskega duhovnika. Lepo idejo so navzoči pozdravili s ploskanjem. – Nato je spregovoril novomašnik in se zahvalil za sprejem in darove.

Sledila je ponovitev veseloigre 'Pri belem konjičku'. Nič ne pretiravam, če trdim, da so igralci prekosili sami sebe ...

V nedeljo so se oglasili zvonovi. P. novomašnik je s spremstvom stopil iz Baragovega doma

pod slavolok, kjer je sprejel novomašni križ. V imenu staršev v domovini sta ga blagoslovila duhovna mati in oče: znana Pavličičeva mama in tudi dobro znani Laukov ata. Sledila je procesija na vrh stopnišča, kjer so novomašnika s šopkom in deklamacijo sprejeli otroci. Ob slovesnem vходу v cerkev so zadonele orgle in prelepa »Novi mašnik bod' pozdravljen ...« Po delitvi blagoslova se je pričela maša, med katero je imel govor p. Valerijan. Po maši smo imeli molitve za poklice pred Najsvetejšim, po blagoslovu je zadonela še Zahvalna pesem, ki je zaključila cerkveno slovesnost.

Nato smo napolnili dvorano pod cerkvijo, ki so jo sestre dan prej okusno ozaljšale.

P. novomašnik je bil z mano tudi na obisku Adelaide, kjer je imel slovensko mašo. Adelaidski Slovenci so mu pripravili tudi izvincerkveno slovesnost, za kar gre zahvala Slovenskemu društvu. – Na poti proti S.A. sva obiskala več slovenskih družin. P. Stanko je v Ballaratu srečal tudi svojega soimenjaka Stanka Zemljaka. Na poti domov pa sva se ustavila v Berri, kjer je imel mašo za novo naselbino farmarjev. Maši je sledil prijeten večer pri Kregarjevih ...

*Misli,
december
1971, str. 373,
p. Bazilij*

... Spored naše duhovne obnove v letu pred evharističnim kongresom smo začeli z nočno vigilijo v cervi sv. Frančiška od prvega petka v decembru na soboto. Pod geslom »Vsi smo eno božje ljudstvo« so se razne narodnosti zbrale k procesiji, maši in skupni molitvi. Tudi naša skupina z narodnimi nošami je bila udeležena. V našem jeziku smo vodili dve desetki rožnega venca.

V okviru duhovne obnove bova v tem cerkvenem letu s p. Stankom začela maševati po slovenskih domovih. Družina, ki bi želela mašo, naj sporoči, da se dogovorimo, za primeren čas. Povabili bi slovenske znance in sosedo, po maši pa bi se ob čaju ali kavi po domače neprisljano razgovorili o našem verskem življenju. Z dobro voljo bi takle domač verski večer brez dvoma prinesel svoje sadove – verjetno večje kot pa sestanek okrog mize in organizirana bogoslovna razprava.

V svojem imenu in v imenu p. Stanka in tudi slovenskih sester želim vsem obilico božjih milosti za božične praznike, v novem letu božji blagoslov. Naj bi se v letu priprav na kongres naša osebna zveza z Bogom poglobila in utrdila!

*Misli,
november
1988, str. 299,
p. Ciril*

Ko so se razmere v Sloveniji toliko uredile, da je bilo mogoče misliti na nove moči od tam, je slovenska frančiškanska provinca sprejela dušnopastirsko delo med avstralskimi Slovenci kot enega svojih apostolatov. Iz Slovenije je prišel kot prvi leta 1969 novomašnik p. Stanko Zemljak. Najprej je v Campbelltownu v NSW končal bogoslužne študije in potem nad deset let deloval s p. Bazilijem v Melbournu. Zlasti je razgibal mladino, bil je glavni pobudnik Glasnikov, počitniške kolonije Mt. Eliza, Mladinskega vsakoletnega koncerta in Walkathona. V domovino se je vrnil leta 1980.

Father Stanko Zemljak

Father Stanko Zemljak was born on May 12 1944 in Brestanica and christened Anton. After matriculating in Novo Mesto in 1960, Fr Stanko joined the Franciscan Order. He was ordained on July 20 1969. He arrived in Australia soon after his ordination, and spent most of his time working in Melbourne until his departure in October 1980.

Fr Stanko's arrival marked the beginning of a new generation of Slovenian priests in Australia. He was the first Slovenian priest to come to Australia direct from Slovenia, as an apostle of the Slovenian Franciscan Province. He was a young priest, and the areas of work that held particular interest for him differed from those of the priests who had come before him.

In many ways, Father Stanko's work placed a new emphasis on the Slovenian youth. . He was the main initiator of the youth choir, Glasniki. He initiated and organised the first of the yearly Slovenian Youth Concerts. With his inspiration for a Walkathon, fundraising for the Slovenian home for the aged became a way of further involving the young. He also initiated the yearly Slovenian summer holiday 'colonies' at Mt Eliza.

Father Stanko took an active interest in the religious and Slovenian cultural development of the second generation. He founded a spiritual discussion group for youth and was dedicated to religious instruction in the Slovenian language. He also encouraged the development of a professional leadership for the teaching of Slovenian, including preparing teaching plans and lobbying the Minister for Education to have Slovenian introduced to the government school system.

This is not to say that Father Stanko's work was solely dedicated to Slovenian youth. Naturally he did much work for all generations of the community, both in Melbourne and Adelaide. However, even after his departure, the focus he had taken on Slovenian youth left its imprint.

Father Stanko returned to Slovenia in October 1980. He left the Franciscan Order (1987) after further study and now lives in Ljubljana.

P. Filip (Inocenc) Ferjan

Rojen je bil 21. 12. 1926 v Polzeli, mašniško posvečenje je prejel 29. 6. 1950. V Melbourne je prišel 15. 5. 1975, v Adelaide avgusta 1975 in ostal do 20. 7. 1980.

P. Filip in p. Bazilij sta imela v Lemontu skupaj novo mašo.

P. Filip je deloval nekaj časa v Lemontu, potem je bil vojaški kurat v ameriški vojski (V Koreji je bil ranjen), odšel na študij v Rim in se leta 1975 napotil v Avstralijo.

Bil je prvi nameščen duhovnik za Južno Avstralijo. Po prihodu se je izredno zavzel za kapelo in za postavitev lurške votline. Z navdušenjem je vodil verouk v sklopu slovenske šole, navdušil je Slovence v Berriju in v Whyalli za slovensko šolo in tudi sam velikokrat učil. Ustanovil je Občestveni svet (Parish Council) in pisal v Misli. Zanimivo je dejstvo, da med letom 1976 in 1980 v Mislih skoraj ni poročil iz Adelaide.

P. Filip je iskal novo cerkvico, ki bi bila primerna za adelaidsko skupnost, in jo tudi našel. Verska skupnost je bila izredno živa in delavna. Education Department of South Australia je začel leta 1978 z razpravljanjem in pogajanji za ureditev etničnih šol. P. Filip se je teh sestankov udeleževal.

Začel je razmišljati tudi o domu počitka, ki naj bi služil slovenskim rojakom v Južni Avstraliji. Housing Trust je dal v najem večjo hišo, katero so preuredili, a ni bilo zanimanja med ljudmi.

Leta 1980 se je vrnil v Ameriko, iz Amerike v Nemčijo v ameriško vojaško bazo, spet kot kurat. Iz Nemčije je odšel v Ameriko. Tik pred smrtjo je dobil čin majorja. Umrli je za rakom 12. 8. 1985.

No, pa sem končno le prišel med Vas. Vse iskreno pozdravljam, zlasti adelaidske brate in sestre, med katerimi bom živel. Dolgo ste me čakali in le ne zaman. Upam, da niste ‚kupili mačka v žaklju‘ – skušal bom

Misli, avgust 1975, str. 226, p. Filip Ferjan storiti svoje in pomagati orati slovenske brazde, ki so že začrtane v trdi avstralski zemlji. Vidim, da je že dosti truda vložena v delo za adelaidsko skupnost, ko sem ob prihodu našel hišico Misijona svete Družine s kapelico. Za soseda pa ponosni Slovenski dom, sem bil prijetno presenečen. Lepa spomenika Vaše delavnosti ter vere in zaupanja v še lepšo bodočnost. Ko ste prihajali brez vsega v Avstralijo, so bili drugačni časi. S svojim znojem in trdim delom ste si postavljali domove, pa tudi košček slovenske domovine vsej skupnosti je moral vzkliti, da je življenje lepše; in bo še lepše, če bomo skupno in nesebično delali za našo narodno družino. Moram priznati, da me je Avstralija malo skrbela. Danes se smejem, takrat pred nekako tremi leti pa me je kar s tira vrgla pripomba p. Bazilija v enem izmed pisem: “ ... Pridi vendar! – Že urejamo Tvoj bodoči domek. Zdaj smo stranišče napravili v hiši, prej je bil zunaj ...”

Bog se usmili, kaj grem v Afriko in ne v Avstralijo, ko še tako potrebne naprave nimajo po hišah? ... Nekako sem se vdal, da bom vseeno izpolnil svojo obljubo, četudi se je zavlekla. No, pa saj se ni zavlekla zaradi tiste pripombe v pismu ...

Vsak dan dobivam vprašanja: „Kako vam ugaja Avstralija? ...“ Jaz pa: „Lepo je, lepo ...“ Četudi je še ravno nisem veliko videl. In v spomin mi pridejo besede p. Bazilija: „... Tudi puščava ima svojo lepoto ...“ na poti v Whyallo pa sem le nekam žalostno gledal skozi okno drvečega avtomobila na to „avstralsko lepoto“. A kljub temu je toliko Slovencev našlo tu kruh, čeprav je bil spočetka trd. Jaz pa sem že takoj ob prihodu našel mehko slovensko srce, ki ga tujina ni mogla zagreniti in okameniti. Našel sem domačo besedo in lepo pesem. Bogu se zahvaljujem za vse. In vem, da bom z božjo pomočjo tudi v Avstraliji našel dovolj dobre zemlje in dovolj dobre pšenice, da bomo skupno mesili poleg potic, pit in pogač tudi dobrega kruha, ki nam ga deli Jezus za naše duhovno življenje pri obhajilni mizi in poslušanju božje besede.

Zdaj imamo v naši kapelici Misijona sv. Družine Jezusa stalno med nami. Tabernakelj je napravil kaj dolgo pot, predno je prišel med nas. Iz kapelice v Kew je po otvoritvi cerkve romal v Sydney, ko so tam z gradnjo cerkvice dobili novega, je čakal na Adelaido. Z mano je priromal ...

Ko sva s p. Bazilijem na petek, 25. julija govorila z adelaidskim nadškofom Gleesonom, je bil zelo zadovoljen, da sem končno prišel. Tudi nad našo kapelico z Najsvetejšim je pokazal svoje veselje. „Vsak dan priporočite svoje ljudi Jezusu, kakor mu jaz vsako jutro priporočam vse skupine: Poljake, Italijane, Hrvate, Špance in naše Avstralce, pa Vas Slovence .. Da bi se počutili doma, saj smo v Jezusu in z Jezusom vsi ena družina ...“ Tako mi je naročil in tako bom delal.

Sedaj se polagoma vživljam v nove razmere: počasi Adelaidčani spoznavajo mene in jaz spoznavam njih. Hvala za dobrodošlico, ki sem je bil deležen na nedeljo, 27. julija - Zlasti vsem prirediteljem zakuske v Domu iskren Bog plačaj! Poskušal bom v bližnji bodočnosti obiskati vse družine, pa tudi sam na Misijonu obiske rad sprejemam. Vrata so odprta vsakemu, pa naj bo za posvet, ali pa za skodelico kave ali kozarček vina ...

Zdaj pa pogledajmo še malo naprej. Redna maša bo do nadaljnjega sleherni mesec na četrto nedeljo ob štirih v isti cerkvi kot doslej. Ostale nedelje pa bo maša ob desetih dopoldne v kapelici Misijona sv. Družine. Pred vsako mašo je tudi prilika za spoved.

Dnevna sveta maša je ob 8.30 zjutraj, razen če se posebej domenimo za kako drugo uro ...

Whyallo sem prvič obiskal na sredo 23. julija, Berri pa na ponedeljek 28. julija, da smo se vsaj spoznali. V Whyalli smo se dogovorili za redni obisk na vsaka dva meseca, v Berriju pa za vsaki mesec. Rad bi navezal stike s slovenskimi družinami v Mt. Gambier ter Coober

*Novomašnika p. Bazilij in p. Filip
(Inocenc) v Lemontu leta 1950 (Arhiv)
P. Filip v Adelaidi (Arhiv)*

Pedyju, da se dogovorimo za srečanje. Če Bog da, bo tudi Perth na vrsti. To je skromen in nepopoln začetek, podrobnosti bom pa sproti objavljal ...

*Misli, oktober
1975, str. 291,
p. Filip Ferjan*

... Danes lahko omenim lepo uspelo proslavo 'Očetovskega dne', ki sta ga priredili v okviru Slovenskega kluba požrtvovalni gospa Francka Gabršek s svojo imenitno folklorno skupino ter gospa Davorina Gustinčič, ki skrbi vsako nedeljo popoldne za slovenski pouk ... Otroci veliko zmorejo pod skrbnim in potrpežljivim vodstvom, pa tudi pokažejo, kaj so se naučili. Prav je, da mislimo na take in podobne kulturne nastope, da se naužijemo slovenske besede in slovenske pesmi. Udeležba prireditve za naše očete je pokazala, da starši radi pridejo v Dom, ko je kaj takega na sporedu, kar dviga duha in srce k višjim in ne samo materialnim stvarim ...

Moram reči, da se v krogu Adelaidčanov dobro počutim. Apetita pa že prej nisem imel in se kuharica gospa Golobova zastonj jezi name. Pravi, da bodo ljudje mislili, da me strada, ko izgledam kot 'opražen ocvirk' ... Adelaidčani so se menda tudi že navadili na moje muhe – pa ji, moram povedati, vseh še nisem stresel ...

Imamo še kaj v načrtu? Verjetno bomo podrli še kako steno v našem verskem centru, a gledali bomo, da se Sv. Družina ne bo podrla. Nameravamo pa postaviti lurško votlino v levem kotu naše parcele in v ta namen že zbiramo darove. V poletnem času bi bilo prav prijetno imeti službo božjo na prostem, obenem pa bi bila votlina spomenik naše ljubezni do Matere božje. Kdor želi prinesiti kak kamen v ta namen, ga bomo s hvaležnostjo sprejeli; delavcev in darovalcev pa se bomo spomnili posebej s prvo službo božjo, ki bo darovana na oltarju votline.

Berri. – Začeli smo s slovensko šolo pred mašo in reči moram, da je bil drugi odziv zelo dober. Kar dvajset otrok se je zbralo k pouku, kjer združujem slovenščino in verouk. Zadnjič smo se mimogrede pripravili in kar med službo božjo pozdravili očete za njihov dan.

Prešernova Tanja je lepo povedala, ko je želela očetom naslednje:

Očka nam dobri ostani vse dni,
da bi ob tebi vsi srečni bili;
Bog naj ti zvesto srce razsvetli,
kadar se tvoje veselje stemni ...

Naslednji obisk Berrija napovedujem za nedeljo 2. novembra, dan vernih duš. Maša bo ob pol šestih zvečer, eno uro prej pa se bomo zbrali k slovenskemu pouku v učilnici farne šole.

Whyalla. – Moj obisk bo tokrat dne 10. novembra. Tudi tu bomo začeli s šolo eno uro pred mašo. Pripeljite otroke ob šestih zvečer k cerkvi, kjer imamo običajno slovensko mašo; obljubljen nam je učilnica. Maša (pred njo spovedovanje) bo ob sedmih zvečer.

Še STOP PRESS: 'Kolesa' sem dobil – hvala dobrotnikom! Pa o tem prihodnjič!

Naj se najprej zahvalim vsem, ki ste mi velikodušno pomagali do prevoznega sredstva. Od

*P. Filip
Prihod p. Filipa v Avstralijo leta
1975 skupno z družino Gerden:
Jožica, David, Sibila, Barbara in
Robert (J. Gerden)*

*P. Filip na pikniku v Berriju z
družino Gerden in z g.Trudnom,
1976 (J. Gerden)*

*Pismo Valentini in Lukasu
Mimichu, 1979 (V. Mimich)*

6aug79.

Draga gospa in gospod Mimich:

Toliko, da vam povem, da sem še
živ in da sem dosedaj hresnil
Vašo bojično karto 78 -

Kako vam gre? Vam je Avstrali-
ja izpolnila vsaj nekaj upov mi želji,
ki ste jih imeli na letdji ... ?

Boj vas živi in le s pogumom
in z božjo pomočjo naprej -

Vdani P. Philip D. Jensen, OFM

*Misli,
november
1975, str. 322,
p. Filip Ferjan*

upravištva Slovenskega doma, ki je akcijo prevzel in tako hitro izpeljal, posameznikov, ki so akciji žrtvovali čas in dobro voljo, pa do zadnjega darovalca – vsem iskren Bog plačaj! ... Kaj je novega pri Sveti Družini? Z ozirom na željo II. Vatikanskega zbora, naj bi imela vsaka verska skupnost svoj občestveni svet (Parish Council), sem skušal po posvetovanju z nekaterimi izmed naših zvestejših župljanov nekaj takega uvesti tudi med nami. Ta „svet“ je po nadškofovi želji še vedno „v eksperimentalnem razvoju – dokler se ne najde njegova prava pot delovanja in udejstvovanja“. V ta naš „svet“ sem za začetek pridobil sledeče: Antona Ivančiča, Antona Jesenka, Danila Kreseviča, Ivana Kovačiča, Franka Pirca, Stanislava Šubca ter Marijo Zagorc. Prvo sejo smo imeli 14. oktobra, druga pa bo 14. novembra. Po podanem duhovnem in finančnem poročilu smo preresetali nekaj aktualnih vprašanj.

Člani ‚sveta‘ so pregledali dohodke in izdatke ter se upoznali s tem, kako se upravljajo nabirke pri našem bogoslužju. Ustanovili smo ‚socialni fond‘, s katerim se lahko po določenih pravilih pomaga iz cerkvenega denarja najpotrebnejšim v nujnih primerih. Sklenili smo, da v levem zadnjem kotu zemljišča postavimo lurško votlino, ki bi nam služila za mašo na prostem. V desnem zadnjem delu pa bomo postavili nekaj naprav za manjše otroke in bo služil za otroško igrišče. Razširitev kapelice smo prepustili za naslednje leto, da bomo zadevo lahko natančneje premislili in bo v ta namen že tudi več finančnih sredstev. – Zapisnik naše prve seje je objavljen na oglasni deski hodnika našega Misijona in ima vsak priložnost, da se z zaključki seznanijo.

Z zidavo votline bi radi kmalu pričeli ... Dokončno delo bo v ponos nam vsem Slovencem v bližnji in daljni okolici, zlasti pa sodelavcem. Angleško govorečim sosedom in drugim narodnostim ne bomo znani samo po tem, da znamo vpiti in piti – ostal bo ta spomenik v bodočnosti kot priča naše ljubezni do Marije in do naše vere, ko bomo mi morda že počivali na enem avstralskih pokopališč ...

*Misli, januar
1976, str. 20,
p. Filip Ferjan*

... Polnočnico – bila je prva slovenska polnočnica v Adelaidi – smo praznovali v Slovenskem domu. Najprej smo zunaj pred jaslicami zapeli in jih blagoslovili, nato smo Jezusa, Marijo in Jožefa prenesli v procesiji v dvorano, kjer so dobili častno mesto na odru ...

Tudi k popoldanski maši božičnega dne v Berriju se je zbralo precej tamkajšnjih rojakov, čeprav je božič v sredini težkega sezonskega dela pri marelicah in drugem sadju ... Moram pa dodati tudi nekaj neprijetnih novic. Nekdo mi je odnesel iz avtomobila na dvorišču knjižico z naslovi južnoavstralskih Slovencev ... Pa storija še ni končana: neki ‚prijatelj‘ nam je odnesel tudi tri želve ...

... Da smo Misijonu sv. Družine dokupili dvojno zemljišče s hišo, je v prejšnji številki namesto mene omenil p. urednik. Nakup je za naše središče velika pridobitev. Delo na novem

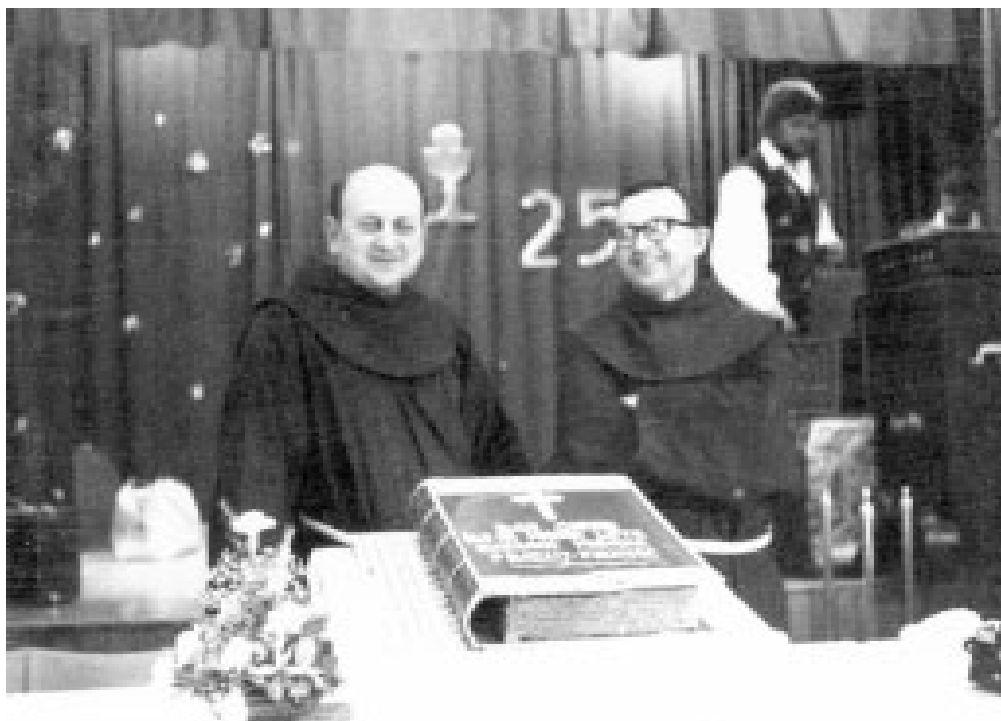
V SPOMIN
na srebrni mašniški jubilej
1950 — 1975
P. BAZILIJ A. VALENTIN, O.F.M.
in
P. FILIP I. FERYAN, O.F.M.

Cerkev sv. Cirila in Metoda,
Melbourne, Avstralija
6. julija 1975

Molimo, bratje in sestre,
da Bog, vsemogočni Oče,
sprejme našo skupno daritev!

*Spomin na srebrni mašniški jubilej
1975,
Praznovanje srebrnega jubileja v
dvorani v Kew
Praznovanje v Adelaidi
(Vse iz Arhiva)*

- Misli, april
1976, str. 120,
p. Filip Ferjan* bloku že napreduje in se vsem delavcem iskreno zahvaljujem. Ko bo hiša popravljena, jo bomo dali za enkrat v najem, da bomo dolg, \$27,000 dolarjev lažje odplačevali.
- Misli, junij
1976, str. 184,
p. Filip Ferjan* 29. februar – dan, ko smo preko 5UV-SA slišali prvi slovenski radijski spored. Žal sam te prilike nisem imel, slišal pa sem kaj zadovoljive komentarje. Pripravila sta ga gospod in gospa Zabukovec. Tudi drugi program, 4. aprila, mi je ušel – le delno sem ga slišal, pa ga moram pohvaliti. Lepo je čuti domačo pesem po zračnih valovih. Gotovo bo tudi radijski slovenski spored doprinesel svoje k podoživitvi slovenske zavesti med tukajšnjimi rojaki ... Na nedeljo 16. maja se je naša adelajdska narodna skupnost prvič udeležila verske manifestacije in javno pokazala svoje katoliško prepričanje, ki je naša tisočletna dediščina. Vseškofijska manifestacija v čast Materi božji v Rostrevor Parku je res nekaj veličastnega, saj so časopisi letos ocenili število udeležencev nad štirinajst tisoč ... Naša slovenska skupina ni bila majhna, s številom narodnih noš pa smo se brez dvoma uspešno merili s Poljaki, Litvanci in drugimi večjimi skupinami. Ob tej priliki je prvič zavihralo naše bandero, ki so nam ga napravile sestre karmeličanke: bela sprednja stran nosi podobo slovenske Marije Pomagaj. Zadnja stran pa je razdeljena v barve slovenske zastave, ki jih krase tri rumene zvezde s polmesečem – naš tradicionalni narodni grb ...
- Misli, sept.-
okt. 1976, str.
282, p. Filip
Ferjan* ... Pouk za prvoobhajance je vsako soboto od druge do tretje ure popoldne. Pričeli pa smo tudi verski pouk za ostale otroke: vsak petek od sedme do osme ure zvečer. Starši, ki vam je kaj za ohranitev krščanskega duha v svoji družini, mislite na to!
- Misli,
november
1976, str. 329,
p. Filip Ferjan* Na nedeljo 3. oktobra smo se kot narodna skupina udeležili evharistične procesije na zemljišču o. Pasionistov, Glen Osmond in Cross Roads. Pri tej nadškofijski prireditvi so zastopane vse župnije in etnične verske skupnosti. Prav je, da se tudi mi pokažemo kot katoliški narod. Naše lepe narodne noše pa tako ob vsaki priliki vzbujajo občudovanje in spoštovanje ...
- Misli, april
1977, str. 120-
121, p. Filip
Ferjan* Naše adelajdsko versko središče
Že v februarski številki Misli so Pungerčarjevi poročali o cerkvi, kjer se adelajdski Slovenci že od božiča zbiramo k slovenski maši ... Je to bivša anglikanska cerkev, prav zgodovinska stavba, preko 150 let stara. Zaradi sprememb okoliškega prebivalstva ji je ostalo nezadostno število vernikov za farno občestvo. Zato so anglikanci v njej opustili bogoslužje ...
- Novega slovenskega duhovnika med nami, p. Filipa Inocenca Ferjana, sem že v zadnji številki omenil. Pričakal sem ga na nedeljo 15. maja v melbournskem pristanišču, kamor ga

*Slovesna srebrna maša, leta 1975, Kew (Arhiv)
Adelaidski cerkveni pevski zbor, 1979: Jože Šterbenc, Angela in Danilo
Dodič, Ivanka Pungerčar, Mario Jenko, Dana Bric, Pavla Pirc, Jože
Zupančič (A. Zupančič)*

*Misli, julij
1975, str. 190
P. Bazilij*

je prinesla ladja 'Marconi'. Nekaj časa je ostal med nami, potem pa odšel še proti Sydneyu. Več kot srečno naključje je, da je dospel pravočasno med nas ter bova skupno obhajala srebrni jubilej na našo žegnanjsko nedeljo. Saj sva pred 25-imi leti skupno prejela mašniško posvečenje na ameriških Brezjah v Lemontu blizu Chicaga.

S p. Filipom bova v juliju odšla proti Adelaidi, ki bo njegovo delovno mesto. Tam bo slovenska maša kot običajno vsa ta leta na četrto nedeljo (27. julija) ob štirih popoldne v cerkvi Srca Jezusovega, Hindmarsh. Po maši pa se bomo vsi skupaj zbrali v Slovenskem domu na zakusko, ki naj bo dobrodošlica novemu slovenskemu duhovniku. Upam, da bodo Adelaidčani prišli v velikem številu tako k bogoslužju kot k izvencerkvenemu srečanju. Seveda bo novi pater poleg Adelaide skrbel tudi za ostale naše naselbine Južne Avstralije. Upam, da se bo vsaj enkrat ali dvakrat na leto celo podal proti Perthu, da bodo tako tudi tamkajšnji rojaki dobili redni obisk. Vsekakor bo po kratkem razgledu razdalj in zmogljivosti napravil svoj načrt. Kot urednik bi želel, da bi v Mislih objavljaj "Adelaidске odmeve" in redno seznanjal bralce o novicah ter dejavnosti svojih vernikov. Tako bodo enkrat tudi rojaki Južne Avstraije v polni meri prišli na svoj račun. P. Filipu želimo pri njegovem delu obilo lepih uspehov.

*Misli,
november
1988, str 297,
p. Ciril*

V dveh stoletjih

P. Filip Ferjan je deloval od leta 1975 do 1980. Prišel je v Avstralijo po študiju v Rimu in večletni službi kot kurat ameriške vojske s činom majorja. Bil je prvi rezidenčni slovenski duhovnik v Adelaidi. Za tamkajšnje rojake je dobil v najem cerkveno poslopje z dvorano. Po vrnitvi v ameriško vojaško službo je kmalu obolel za rakom in bolezní podlegel leta 1985 v Texasu, ZDA.

*Valentina
in Lukas
Mimich,,
marec 2001*

Spomini na dobre ljudi!

Ko smo leta 1975 imigrirali v Avstralijo, smo se v Genovi ukrcali na ladjo 'Marconi'... Na isto ladjo se nam je pridružil pater Filip Ferjan, ki je bil poslan iz Rima za Avstralijo za par let in to v Adelaidi. Potovanje s patrom je bilo zelo prijetno. Vedno se je znal šaliti in je bil vedno prijetno razpoložen. Dober do vsakega, ni gledal na narodnost ali vero. Njemu so bili vsi enaki. Bilo je tudi precej imigrantov iz bivše Jugoslavije in niso imeli denarja. A pater Filip je imel zanje vedno kakšen dolar in cigarete. V pristaniščih jih je vodil, da so si ogledali mesto.

Učil nas je angleščino. Vsak dan je imel sv. mašo in smo zelo radi šli k maši. To je bil človek vreden pohvale po srcu in duši. Zelo smo ga imeli radi in zato ni ugasnil spomin nanj. Upam, da se ga spominja tudi g. Jožica Gerden, ki je bila z družino na isti ladji. Vzeli smo ga vedno v našo družbo, da se ni počutil tako sam.

V Melbournu se je izkrcal, ker je šel obiskat patra Bazilija. Skupno sta praznovala 25 letnico mašniškega povečenja. Iz Melbournu se nam je javil po telefonu od moje prijateljice Drage Gelt in potem je odšel v Adelaido. Večkrat smo se slišali po pismih in nas je vabil, da ga obiščemo. Toda na žalost do tega ni prišlo. Odšel je v Ameriko na svoje slovenske Brezje, in tam tudi umrl.

Bog ga je poklical k sebi in mu dal večni mir in pokoj. A mi smo izgubili dobrega, pristrčno dobrega človeka, ki ne bo v naših srcih nikoli pozabljen.

Še vedno hranim mali spominček na ladjo, na kateri se je pripeljal in malo pisemce, ko nas je povabil v Adelaido.

*Jožica
Gerden,
Mildura, junij
2001*

Moji spomini na PATRA FILIPA I. FERJANA - prvega duhovnika v Adelaidi

Spomladi leta 1975 sva z možem, po enem letu vrnitve iz Avstralije in prilaganja na domovino, razočarana spoznala, da nas domovina Slovenija ne sprejme, da smo tujci med domačimi. Odločila sva se, da se z najinimi štirimi malčki, starimi od tri do pet let, vrnemo v Avstralijo - tokrat za vedno. Obloženi s številnimi stvarmi, ki jih mlada šestčlanska družina potrebuje, smo se končno v italijanski Genovi zmučeni vkrcali na prekoceanko Marconi. Ta nas bo že drugič v petih letih popeljala na dolgo enomesečno potovanje okrog sveta, ‚domov‘ v Avstralijo.

Ladijsko življenje je za vsakogar prviokus prilaganja izseljenstvu. Za nekaj tednov postane ladja in njeni potniki tvoja nova osamljena dežela s horizontom vsenaokrog, nova ‚domovina‘ z novimi pravili, drugačno hrano in kulturo. Tujci vseh ras, ki govorijo nerazumljive jezike, postanejo sosede in prijatelji. Hočeš nočeš, moraš se prilagoditi tujim navadam. Tudi za „English language school“ je bilo poskrbljeno. In božič se praznuje tam nekje v sredi Indijskega oceana, ne glede na letni čas. Čudne navade na ladji in nekakšna brezupnost, ki te prevzame, ko se popolnoma zaveš, da se podajaš v neznano usodo, te

nehote prisili v iskanje sočloveka, s katerim bi se lahko po domače pogovoril in vsaj začasno utišal strahove pred neznanim.

Ko sem enkrat na krovu s svojimi štirimi otročki kramljala po slovensko, se je ustavil ob nas prijazen tujec srednjih let in z očitnimi znaki preživete otroške paralize in nas prijetno ogovoril: „Oh krasno, kakšno lušno slovensko družinico sem našel!“ Po črni obleki in ovratniku sem takoj ugotovila, da je duhovnik. Prijazno se nam je predstavil: „Pater Filip Inocent Ferjan! ...Prihajam iz Rima, sicer pa sem bil prej duhovnik v ameriški vojski.“ Od tistega dne dalje smo preživeli vsak dan nekaj skupnih ur in si v dolgih razgovorih marsikaj zaupali. Prvič se mi je odprl pogled v razklane duše vojnih veteranov, ki so bili žrtve ameriške ‘pomoči’ Južnemu Vietnamu. Le nekaj let prej sem se se tudi jaz borila za njihovo opozicijo, ko sem se s srednješolci udeleževala protestnih shodov po novomeških ulicah in darovala kri za žrtve vietnamske vojne. Ob nepristranski razlagi in drugačnem razumevanju tega ameriškega fenomena, so se mi prvič dramila bolj realna obzorja.

Kmalu smo med številnimi potniki našli še dve slovenski družini in postali smo prijetna slovenska družčina nove ‘deželice’ sredi oceanov in seveda zvesti življenjski prijatelji. Svojo kabino je pater Filip delil z mladim tujcem, ki si je pogosto v sobo za nekaj ur pripeljal družico. Ubogi pater Filip je ostal pred vrati, zato je v poznih večernih urah velikokrat potrkal na vrata naše sobice in prosil, če je lahko z nami še nekaj časa, dokler ne bo njegova spalnica prosta. Danes se z nasmehom in hvaležnostjo spominjam njegove skrbi in vloge ladijskega angela varuha. Na dolgi neprekinjeni vožnji prek Tihega oceana se lahko marsikaj zgodi. Zdolgočaseni moški iščejo proste in lahke ženske, lomijo se zakonske zveze in tako mali ukleščeni ladijski narod tudi kdaj ponori. Patra Filipa so potniki dnevno klicali za posredovalca v zakonskih problemih. S strahom je opazoval nepopravljive zakonske razprtije in vsesplošno pohujšanje. Celu zame ga je skrbelo! Moj mož se je rad pridružil šahovski partiji, jaz pa sem z otroki vsako popoldne zahajala v kino. Skrbno je opozarjal mojega moža, da me ne sme puščati same, sicer bom lahko tudi jaz plen romantičnih italijanskih mornarjev. Mož o takšni nevarnosti ni mogel prepričati, zato me je sam pater Filip redno spremljal v kinodvorano in nazaj ter me reševal pred poželjivimi pogledi raznih ladijskih Romeov. To je bilo menda zadnje potovanje prekoceanke Marconi iz Italije v Avstralijo. Po dolgih štirih tednih enoličnega morskega pljuskanja smo končno pristali v pristanišču Melbourne.

„Ali vas kdo pričakuje?“ nas je zaskrbljeno vprašal p. Filip. Seveda nihče, ne poznamo nikogar v Melbournu, v vsej Avstraliji nimamo sorodnika. Sami smo...

„Kam boste šli s temi malimi otroki? Ostanimo skupaj, mene bo pričakal pater Bazilij in bo gotovo vzel tudi vas s seboj v Kew, dokler ne odidete naprej v Milduro.“

Tako se je zgodilo. Srečanje s patrom Bazilijem je bilo toplo in širokogrudno. Naložil nas je vse skupaj v svoj zeleni ‘station-wagon’ in nas odpeljal v Kew, kjer nas je pogostila prijazna

in usmiljena sestra Ema. Pater Stanko se je od srca nasmejal našim otrokom, ko je slišal njihovo čebljanje v tipičnem dolenskem dialektu, ki so se ga naučili doma. V popoldanskem času nas je pater Bazilij odpeljal na ogled parcele na Elthamu, kjer je bila zasnova slovenskega grička že v gradnji. V večernih urah smo se poslovili in odpotovali z vlakom v oddaljeno Milduro, pater Filip pa se je po nekaj dneh ves nadebuden in poln načrtov in pričakovanj v delu za svoje rojake podal v Adelaido.

Pater Filip nas je iz Adelaide redno obveščal o svojem delu in o napredovanju načrta za slovenski verski center. Med ‚dobrimi‘ novicami o najemu razmajane hiše in anglikanske cerkve in nakupa zemlje, je bilo čutiti tudi razočaranja, ki jih je doživljal. „V zatohli stari hiši se nobena vrata ne zapro, voda iz pipe kaplja vso noč... Kupili smo parcelo, pa nam slovenski klub ne dovoli zidanja cerkve, sprožili so celo peticijo na vlado. Iz kluba so me vrgli ven in povedali, da tam ‚farji niso dobrodošli!‘” Takšna dejstva, ki so bila očitno le plod posameznikov, so bila za vse veliko razočaranje. Posebno zame, saj sem vedela, koliko dobrih želja in načrtov je imel pater Filip v mislih in nam jih je zaupal na našem dolgem potovanju.

Nekoč smo ga obiskali in spoznali vso bedo in mučeništvo njegovega življenja. Gospa Golobova, ki mu je kljub visoki starosti kuhala, se je sama pritožila, da pater Filip skrbi zanjo in ne obratno. Dobro in širokogrudno je poskrbel tudi za okoliške kraje. Mesečno je obiskoval vinorodne kraje v Berriju, kamor so prihajali k redni mesečni maši tudi rojaki iz Renmarka in naša družina iz Mildure. Tudi slovensko šolo smo ustanovili; pater Filip je poučeval odrasle otroke, meni pa je zaupal manjše. Organiziral je piknike ob reki in s seboj pripeljal avtobus rojakov iz Adelaide. Zelo lepe spomine na prijetna srečanja imam iz tistih časov.

Žal tudi ta srečanja niso trajala dolgo. Nekdo mu je naročil, naj ne prihaja več v Berri, ko je trgatev, ker imajo ljudje takrat preveč dela in nimajo časa za mašo. Njegova žrtev in naporna ter dolga potovanja v oddaljene kraje tukaj niso bila pomembna. Mnoge uspehe, ki jih je dosegal s prizadevnimi adelaidskimi rojaki, so žal grenila takšna razočaranja. Pater Filip je nenadoma utihnil. Kmalu smo zvedeli, da odhaja nazaj v Ameriko, tokrat umret - bolehal je za rakom.

Moja velika želja je, da spomin na patra Filipa Inocenta Ferjana ostane svetel, kot je bil svetel in svetniški njegov lik. Za izredno težko vlogo, ki jo je kot prvi redni misijonar imel v Južni Avstraliji, naj mu bo Bog plačnik!

Father Filip (Inocenc) Ferjan

Fr Filip Ferjan was born on December 21 1926 in Polzela. He was ordained on June 29 1950 with Fr Bazilij in the USA. After working for some time in Lemont, Fr Inocenc went to study in Rome. Fr Inocenc arrived in Australia on May 15, 1975 in time to celebrate the twenty-fifth anniversary of his first mass with Fr Bazilij.

Fr Filip was the first Slovenian priest to be permanently stationed in Adelaide and solely dedicated to tending the needs of Slovenians in South Australia. On arriving in Adelaide, Fr Inocenc took a particular liking for the chapel, impressed with what immigrants who had arrived with nothing had managed to achieve. He was also enthusiastic about constructing a replica Lourdes Grotto.

Fr Filip had a particular interest in religious and Slovenian language instruction of the Slovenian youth. He led religious instruction that ran in connection with the Slovenian school with enthusiasm. Fr Inocenc enthused Slovenians in Berri and Whyalla with the idea of a Slovenian school, and he often taught there himself. When the Education Department of S.A. began discussions and negotiations for the regulation of ethnic schools, Father Inocenc attended their meetings.

Among other things, Fr Filip sought out and found a new church that would suit the needs of the Adelaide community. He found the religious community to be particularly vital and active, and he founded a parish council. He also visited Slovenians around South Australia. Interestingly, from 1976 to 1980 there are few reports on Adelaide in Misli.

Like Frs Bazilij and Valerijan, Fr Filip began to deliberate over a rest home for Slovenians in South Australia. He succeeded in convincing the Housing Trust to rent out a large house for this purpose. Although the Slovenian community renovated it, none of the Slovenians who had initially expressed the desire to live there were still willing.

Father Filip left for the USA on July 20 1980, and died there on August 12 1985.

P. Bernard Goličnik

Rojen 9. 5. 1953, Šmihel nad Mozirjem, mašniško posvečenje 28. 6. 1981; bil v Avstraliji kot študent, kot duhovnik v Melbournu – Kew in v Adelaidi, od 30.10. 1983 do oktobra 1985.

V času svojega delovanja med Slovenci v Avstraliji se je p. Bernard zavzel za mladino, predvsem za pevski zbor Glasniki. Skrbel je za boljše razumevanje in priznavanje mešanih zakonov in pripravljaj tedenske desetminutne prispevke za slovenske radijske ure. Imel je z mladinski verouk, se zavzel za uvedbo angleščine v slovenske maše zaradi mladine, a je naletel na odpor in kritiko.

*Misli, julij
1981, str.
180-181, p.
Miha Vovk
(objavljeno
v Srečanjih,
glasilu
franciškove
družine)*

Stopil bom k božjemu oltarju ...

V današnjem javnem pojmovanju je odločitev za duhovniški, oziroma redovniški poklic precej nenavadna, če ne že kar čudna. Kako ti gledaš na to in kaj te je vodilo v to 'nenavadno' odločitev?

Te 'nenavadnosti' duhovnika v očeh moderne dobe, v tem križanju vseh različnih misli, idej in vrednot, sploh ne gre jemati tragično. Duhovnik je bil sredi človeške družbe v vseh časih dvoumen. Za ene je nepotreben in odvraten, za druge pa skrajno potreben in privlačen. Duhovnik, osvobojen vsega tega, kar bremeni njegovo duhovniško podobo, bo vedno nenavaden. Nenavaden zato, ker oznanja evangelij. Evangelij pa, če ga duhovnik oznanja v vsej svoji čistosti, navdušenju, straši in vbuja pohujšanje. In moja nenavadna odločitev? Bog prav tako nenavadno kliče vsak dan znova; včasih glasneje in jasneje, spet drugič manj jasno. Na ta klic skušam uglasiti svoje življenje. Ta klic pa me vodi tudi tja, kamor 'sam nočem iti'.

Novo mašo imaš v letu, ko se pripravljamo na 800-letnico rojstva sv. Frančiška Asiškega.

Odločil si se za pot, ki jo je on izbral pred tolikimi leti; kako boš ti uresničeval to danes?

Na razpotju dvajsetega stoletja bi mi bil potreben sv. Frančišek kot brat, da bi me pravočasno ustavil ob znamenjih časa ter me usmeril h govorici časa ter potrebam ljudi.

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar opozarja redovnike k izvrševanju njihovega poslanstva v slovenskem prostoru. Se ti zdi, da frančiškani opravljamo svoje poslanstvo, ki bi ga naj imeli v Sloveniji? Imaš kakšne konkretne predloge, ki bi lahko pripomogli k temu, da bi naše poslanstvo še bolj zaživel?

*Pred cerkvijo pri frančiškanih v Box Hillu (P. Bernard)
P. Bernard - študent, 1980 (P. Bernard)
Novomašniško praznovanje, 1981 (Arhiv)*

Frančiškani smo del Cerkve na Slovenskem in tako vršimo poslanstvo Cerkve. O tem ne gre dvomiti. Vprašanje pa je, ali res opravljamo svoje specifično frančiškansko poslanstvo. Vse preveč smo se ogradili z župnijami. Tu se naš "znani svet" prične in konča. Vprašuješ me o predlogih? Tu bom navedel enega zares specifičnega. Slovenski frančiškani potrebujemo eremitorij – samostan, kjer bi se "odpočili" in zoreli. Tako bi se med duhovno osveščenimi brati našli 'Krištofi Kolumbi', ki bi znali tvegati in odkrivati nove oblike apostolata onkraj župnijskega. Frančiškanski apostolat je kot žarek, ki se skozi prizmo evangelija razprši v barvni specter duhovnosti in aktivnosti.

Zadnja leta si se poleg študija že uvajal v pastoralno delo. Kaj te je pri tem najbolj veselilo in komu, oziroma čemu se boš zlasti posvetil v svoji duhoviški službi?

Tu naj spregovore besede Khalila Gibrana, katere sem si izbral za vodilo duhovniškega dela: "Svojo svetilko bom dvignil prazno in neprižgano in nočni čuvaj bo vlil vanjo olja in jo tudi prižgal." Duhovnik ima po božjem naročilu vlogo voditelja iz sedanjosti v večnost.

Lansko leto se je v tej reviji predstavilo devet novomašnikov iz Frančiškovih redov. Letos sta samo dva. Pogled naprej kaže, da se lanskoletno število ne bo tako hitro ponovilo. Tudi pogled v predavalnice teološke fakultete nas ne razveseljuje; torej ostaja problem duhovniških poklicev v bodoče še bolj pereč. Ali niso ta to sokrivi tudi duhovniki sami, ki temu posvečajo premajhno pozornost?

Gre za zastrašujočo ugotovitev, da današnji človek izgublja smisel za potrebo duhovnikov. Ljudje vse premalo ali pa sploh ne molijo za duhovniške poklice. Mnogi krščanski starši si niti ne želijo sina duhovnika, hčere redovnice. Tako Bog, ki hoče človekovo sodelovanje, ne kliče novih poklicev. Vsak duhovni poklic mora biti izprošen z molitvijo. Za duhovne poklice je treba moliti in delati. Molitev je živa vera. Kjer molitev umre, kmalu umre tudi vera. Kjer umre vera, tam umre usmerjenost človeka k Bogu. Zaradi krize duhovniških poklicev bo v bodočnosti pomembno predvsem to, kakšni bodo duhovniki, in ne, koliko jih bomo imeli.

Revijo Srečanja dobro poznaš. Mislim, da ni pretirana trditev, da gre zasluga za to, da stojiš ti na pragu svojega duhovništva, tudi njenim bralcem, saj so te, poznali ali ne, podpirali s svojo molitvijo in darovi. Gotovo bi se jim rad kot novomašnik zahvalil in jih vzpodbudil?

Bog naj vam povrne za vse vaše molitve in darove. V teh dneh, ko sprejemam knjigo, ki ne bo nikdar stara, ki je večno nova in večno mlada, ki jo je Kristus izročil svoji Cerkvi in jo bom moral držati visoko v rokah, vas prosim za pomoč v molitvah. Potreboval jo bom kot Mojzes, kajti ta knjiga življenja bo morala stati visoko, da bodo sestre in bratje mogli čuti njen glas.

*P. Bernard in p. Stanko ob
provincialu p. Polikarpu
Brolihu leta 1977, (Arhiv)
Sobratje iz Box Hilla na
praznovanju v verskem
središču Kew(P. Bernard)
Pogovor z Janezom
Burgarjem, 1983 (p.
Bernard)*

*Misli,
september
1984, str.
236-237,
p. Bernard
Goličnik*

Po božji milosti in dobroti mi je bilo dano, da me je že pred leti p. Filip povabil v Adelaido. Od takrat je zame Adelaida 'kraj lepih spominov'. Tja kjer je lepo, pa se človek vedno rad vrača.

Biti duhovnik pri dobrih ljudeh in oskrbnik lepe nove cerkve sv. Družine ter okusno urejenega župnišča, je res veselje ... Ker mi je, kot ste brali v zadnji številki Misli, v odsotnosti p. Janeza zaupano adelaidsko versko središče in duhovna oskrba tukajšnjih Slovencev, bodo izpod mojega „peresa“ izšli tudi „Adelaidski odmevi“...

Na praznik Marijinega vnebovzetja smo se zbrali okrog Marijinega kipa, ki nam je predstavljal našo v nebo vzeto Mater. To je bil praznik tolažbe in poguma ...

Med naše slovenske farmarje v Berryju sem se podal v četrtek, 16. avgusta. Pot je bila res enkratna, saj se je Južna Avstralija – po obilnem dežju – obdala z zeleno odejo- Berry res ni velik kraj, vendar ima takšno lego, da cerkve ni mogoče opaziti na prvi pogled. Ob prijazni cerkvi stoji župnišče, kjer me je dobrohotno sprejel tamkajšnji župnik. Vse slovenske družine pozna po imenu. Je to zgolj dejstvo, da je Berri podeželska fara in so ljudje med seboj bolj povezani, ali pa je znak, da so tudi naše družine tesno vtkane v župnijsko versko življenje? Berrijski Slovenci so me presenetili z odprtostjo in prijaznostjo, predvsem pa s sodelovanjem pri maši, zlasti s petjem. Tu se je spet pokazalo, da 'kjer so trije Slovenci, se že sliši glasno petje'. Razveseljivo je to, da se slovenske maše udeležuje tudi mladina.

Pri 'lomljenju kruha' se bomo spet srečali v četrtek, 13. septembra ob šesti uri zvečer ... 'Šed', kot pravimo mladinski lopi, dobro služi svojemu namenu. Tam se zbiramo vsako nedeljo po maši. ...

A 'šed' služi tudi drugim namenom. Zadnjo nedeljo v mesecu je dr. Stanislav Frank imel sestanek z upokojenci. Posredoval jim je dragocene informacije glede pokojnin, o katerih govori novi državni zakon ...

Odslej bo tudi slovenskim rojakom iz širše Avstralije lažje poiskati adelaidsko slovensko cerkev. Na križišču Grange Road – Young Avenue ter na križišču South Road – Hindmarsh Road jih bo zelena tablica z napisom: HOLY FAMILY SLOVENE MISSION, SLOVENE CATHOLIC CENTRE, usmerila po najkrajši poti k slovenski cerkvi sv. Družine ...

Naš mladinski zbor je pod vodstvom glasbenega mojstra g. Jožefa Šterbenca v soboto, 25. avgusta, nastopil na 'Kulturnem večeru' v slovenskem klubu. S svojim dovršenim petjem je navdušil številne rojake in na prireditvi dosotjno zastopal versko središče ...

Mladinski verouk: za starejšo skupino vsako prvo in tretjo nedeljo v mesecu; za mlajšo na drugo in četrto nedeljo.

Od odmevov k razmišljanju

Kaj je domovina, kaj in kje je slovenska domovina? To uvodno vprašanje naj služi le kot pojasnilo bralcu za boljše razumevanje problematike bogoslužnega jezika, za slovensko

P. Bernard, pevovodja mladinskega zbora Glasniki na mladinskem koncertu leta 1980 (p. Bernard)

Yarra Theological Union Theological College v Box Hillu (p. Bernard)

*Misli, oktober
1984, str.
265-266,
p. Bernard
Goličnik*

mladino, rojeno in živečo zunaj meja Slovenije – v izseljenstvu. Z večjo avtoriteto naj to vprašanje osvetli Lev Detela, ki pravi: „Iz daljave tujine zadobi človeka prava domovina, njegov dom, rojstna hiša tisto, čemur so stari rekli očentnjava, poseben, prečiščen, pregneten in kritičen zorni kot. Pri iskanju zgodovinskega jedra se nenadoma zaiskri prav vse tisto, kar je povezano s prvimi koraki v svet in v družbo, torej človekova mladost, otroštvo in mladeništvo, kot osnovnica, kot srce pojma domovina ...

Skupnost in istočasno razpršenost, veselje in istočasno žalost, družina, dom in občestvo, Cerkev in vera, osamljenost in obup, ljubezniva naklonjenost, istočasno jeza in surovost, so poteze slovenske narodne narave ...

Kaj je torej ta slovenska domovina, ta slovenska slika kot umetnina: globoka slovenska pesem, ljubezniva vas pod pobočjem gore, cerkev na griču pred vasjo, idrijski rudnik, trboveljski premog, tovarna in jeklo, plug in železo, in vendar: tudi nevihta in dež, sneg in obala, morje in gozd, gora in reka.“ (Lev Detela, Slovenska domovina)

O tem vprašanju si ljudje niso edini. Vsak si to razlaga ‘malo’ po svoje. ...

Lev Detela pravi: “Človekova domovina je tista, ki ga je v mladosti pregnetla, ki mu je do smrti vcepila svojevrsten življenski pečat. Zato je tudi v drugi deželi prava človekova domovina njegova prva domovina, pokrajina, v kateri stoji njegov rojstni dom. Ta domovina še tudi tedaj, ko si jo zapustil, kroji usodo tvojega življenja in ji daje svojevrsten pečat, ki mu ne moreš uiti, pa četudi bi si želel kaj drugega.”

Nadaljnje razmišljanje o pojmu ‘domovina’ prepuščam bralcu.

Za vse, rojene v Sloveniji, to vprašanje ne bi smelo biti anigmatično. To razkošje si lahko privoščiti le egipčanska sfiga. Katera pa je domovina slovenske mladine, katere staršev korenine vodijo v Slovenijo, pa pove sama. Prisluhnite!

Podobno je z ‘materinščino’. V večini primerov ni vcepljena v dušo mladega človeka. Bolj kot ‘materinščino’ je v pogovoru mladih čutiti angleški jezik. Ali je drznotrditi, da je njihova ‘materinščina’ jezik njihove domovine – Avstralije? Morda to zveni boleče. Sami presodite! Po smernicah II. Vatikanskega cerkvenega zbora ima vsak narod pravico do svojega lastnega, materinskega jezika pri bogoslužju (sveti maši). Človek najlaže izpoveduje svoja verska čustva v materinščini. Kaj pa slovenska mladina, ki jezika svojih staršev ne razume dovolj, ali pa ji je v glavnem tuj? Kakšna naj bo pastoralna praksa? V kakšnem jeziku naj bo bogoslužje, da jim bo domače za uho in da bodo v njem našli njegovo izrazno moč? Slovanska brata Ciril in Metod sta pred več stoletji uvedla v bogoslužje jezik Slovanov, med katerimi sta delovala. Njun posluš za znamenje časa so mnogi obsodili, predvsem tujci. Danes njun pogum in preroško daljnovidnost vsaj slovanski narodi občudujemo in temu pritrjujemo. Toda, ali ni to odobravanje in navdušenje nad preteklostjo istočasno zanikanje sedanjosti, ko gre za slovensko mladino rojeno na tujem? S kakšno pravico jim odrekamo

S sobrati in sestrami na duhovnih vajah, voditelj p.Polikarp Brolih 1977 (P. Bernard)

bogoslužje (sveto mašo) v njim najbolj razumljivem jeziku? Je to zgolj zagon in trud umetno ohranjati bogoslužje v slovenščini, v tujini – diaspori, za vsako ceno? Ali še niso pravi časi za spremembo? Ali pa smo premalo zreli in nas raznovrstni strahovi odvrčajo, da bi prestopili namišljeni prag?

Naj sprašujem naprej. Kdo si lahko privoščiti (in v čigavem imenu?) odreči mladini to pravico, ko gre za njen obstoj, ki presega še tako upravičeno spoštovanje narodove dediščine: materinščine? Tu gre za več kot narodovo preživetje, gre za življenje, za VEČNO življenje, o katerem govori Jezus Kristus.

Slovenstvu je vera vtisnila neizbrisno znamenje, katerega ne bo uspelo nikomur za trajno umazati ali zavreči. In v zdomstvu, v teh izrednih geografskih in kulturnih okoliščinah,

v katere smo postavljeni, ali smemo iskati kompromis, v luči vere in narodnega blagra istočasno?

Z modrostjo slovanskih bratov Cirila in Metoda je p. Filip Ferjan v adelaidski verski skupnosti pri maši uvedel del branja božje besede v angleškem jeziku. In še posebej, v tem jeziku mladini razlagal božjo besedo. S tem začetim delom p. Janez Tretjak uspešno nadaljuje. Tudi starši v Adelaidi kažejo veliko skrb in razumevanje za versko vzgojo svojih otrok. To seveda od izseljenskega duhovnika zahteva večji napor (učenje angleščine). Toda, ali ni to dolžnost, če hoče biti PREROK tudi mladini, brez katere je narod kot 'osivel starec'. Ali smemo dopustiti, da bodo udeleženci slovenskega bogoslužja v naših cerkvah le 'osiveli starci'?

*Misli, oktober
1984, str.
274-275,
p. Bernard
Goličnik*

... Na prvo nedeljo v mesecu septembru smo v našem verskem središču praznovali Očetovski dan. Ker je Bog naš skupni nebeški Oče, smo pričeli praznovanje v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha. Očetje že dolgo niso bili tako lepi pri maši kot tokrat, saj so jim pri vhodu v cerkev nežne dekliške roke pripele rdeč nagelj ... Staršev seveda ni brez otrok. In očka nima mamice tako rad in mamica ne očka, če med njima ni drobnega bitja, ki mu tako prisrčno pravimo – otrok. Naši najmlajši otroci – največja skrb in najdragocenejši dar staršev – so se po obhajilu "po otroško" zahvalili očetom za njihovo skrbnost in ljubezen ...

Na odru življenja se uresničuje tudi starost. Nezadržno prihaja in vstopa v naše življenje. Z vsakim dnem. Diha iz samotnega večera in znova prihaja z novim jutrom.

Nekateri ljudje sploh ne vedo, da so stari. Delo in skrb za druge sta jih tako prevzela, da so čisto pozabili nase. In vse so razdali – „naj smrt ničesar ne najde!“ Ne bojijo se je, vendar se je tudi preveč ne želijo.

Takšne misli so se mi rojevale, ko sem se pogovarjal z našo dobro staro mamo, gospo Kristo Golob. Njene živahne oči so izžarevale spokojnost, gube na obrazu pa vse tiste življenjske križe, ki jih je premagovala z upanjem in vero v Trpečega na križu, ki visi na steni njene izbe

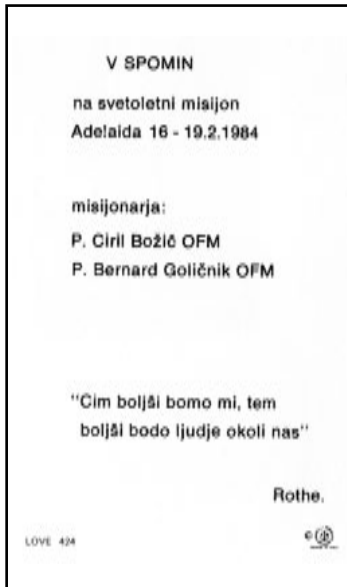
...

No, svojih let se ne sramuje, zato mi je gospa Krista povedala, da je letos marca praznovala štiriinosemdeseti rojstni dan ...

Leta 1953 je pripotovala v 'obljubljeno deželo' – Avstralijo. V Adelaidi je oskrbovala tudi duhovniški dom, predvsem pa skrbela za slovenske duhovnike. Bila je res prava duhovniška mati.

Rada se spominja obiskov iz domovine: provinciala p. Marijana Valenčaka in p. Polikarpa Broliha, škofa Stanislava Leniča ter zagrebškega nadškofa kardinala Franja Kuhariča. Posebno pa ji je ostal v spominu obisk nadškofa Alojzija Šuštarja ob posvetitvi slovenske cerkve sv. Družine ...

Najstrašnejša v starosti je samota. Človek si želi stikov z ljudmi. Noge pešajo, duh pa

*Spomin na svetoletni misijon leta 1984 v Adelaidi
Praznovanje v Kew s senatorjem Milivojem Lajovicem, sobrati iz Box Hilla in Berto Žele (Vse iz Arhiva)*

presega starost in treba ga je nahraniti. Prav je, da obiščemo naše ostarele, da se zagledamo v star obraz in v njem odkrijemo lepoto človeka. Ne izraža le mlad obraz polnost življenja in njegovo vsebino. Reči moramo prav nasprotno, da star obraz z mnogimi gubami spregovori mnogo bolje kot mladi.

Ko mi je gospa Krista ob slovesu podala roko, so mi pred očmi zaživele besede pesnika Vinka Žitnika: „O Bog, te dobre, trudne roke ... ki so trpele le za nas, otroke, ... vodile k sreči, ki je gruda hrani, za nas molile ter nam kruh delile.“

*P. Bernard
je odgovaril
na vprašanja
Toneta
Gorjupa:
Nova Gorica,
januar 2001*

Pomen študija med avstralskimi frančiškani, prednosti in pomanjkljivosti za delo med slovensko skupnostjo.

Študij na College Yarra Theological Union v Box Hillu, v letih 1976-1980, sam po sebi ni bil niti prednost niti 'pomanjkljivost' v primerjavi s študijem v Sloveniji, glede na delo za slovensko skupnost v Avstraliji. Na vseh teoloških ustanovah, ki so namenjene študijski in vzgojni pripravi kandidatov za prejem svetega reda mašniškega posvečenja, je študij po vsebini enak. Temeljni namen študija teologije je bodočega duhovnika usposobiti

za oznanjevalca evangelija in delivca svetih zakramentov Cerkve. Prednost vidim v spremljevalnih okoliščinah: v načinu vzgoje, v izkušnji specifičnega kulturnosocialnega okolja, v načinu redovnega življenja avstralskih frančiškanov.

Glede na odkritje in naselitev priseljencev je Avstralija sorazmerno 'mlada' dežela. Priseljenci, pripadniki različnih narodov, so prinesli različne kulture in tradicije, kar pa je globalno gledano sprožilo porajanje nečesa novega, kar jim je omogočilo sožitje: do neke mere so sprejeli nov način življenja, ki je s časom porajalo novo avstralsko kulturo, tradicijo in to velja tudi za avstralsko Cerkev. Kakor se je za vsakega priseljenca začelo 'novo' življenje, tako so različne narodnosti skupno ustvarjale nekaj novega, s čimer so se poistovetili. Nekatere skupne norme in vrednote so pač morali sprejeti, sicer ne bi mogli živeti v sožitju. Nastale so tipične družbene oblike življenja. Tudi pri avstralskih frančiškanih življenje kot vzgoja nista bila obremenjena s strukturami, s stoletnimi miselnimi vzorci, temveč sta temeljila na 'mladostno rosni' tradiciji. Poudarek je bil na osebni odgovornosti, samostojnosti in zdravi kritičnosti.

'Neobremenjenost' s tradicijo je zaznamovala tudi bratsko življenje med avstralskimi frančiškani: živeli so resnično enakost 'bratov' (neduhovnikov) in 'patrov'. Tu sem spoznal, da je naš poklic: biti frančiškan, 'manjši brat', potem pa je kdo lahko še kaj drugega, tudi duhovnik. Avstralski frančiškani so me naučili preraščati preživele strukture, togost. To spoznanje mi je pomagalo, da Slovence v Avstraliji nisem 'meril' glede na poklic in status, temveč je bilo merilo to, da so kristjani, da pripadajo mojemu narodu. To dvojje je upravičevalo moje bivanje med njimi.

Po božji milosti sem se seznanil z avstralsko miselnostjo, pogledi, načinom življenja, komuniciranja, humorja, skratka s kulturno-socialnimi značilnostmi avstralske družbe, kakršno v dobri meri sprejema in živi tudi slovenska mladina, vsaka generacij bolj. Tako mi je bil podarjen dragocen vpogled v miselni, čustveni in duhovni svet 'srca in duše' slovenskih otrok in mladine rojenih v Avstraliji. Pri delu in vzgoji mladine je potreben vpogled v njihov miselni, čustveni in duhovni svet. Poznati je treba njihove 'vrednote', želje in potrebe.

Naučil sem se angleškega jezika, teološkega izrazoslovlja, ki je neobhodno potrebno za razlago Božje besede in nauka Cerkve. Otrokom in mladini je angleščina prvi jezik, na drugem pa materin jezik. To je dejstvo. Kakor je tudi dejstvo, da navzočnost slovenskega duhovnika zavira asimilacijo izseljencev in njihovih potomcev. Brez znanja angleškega jezika pater težko komunicira z mladino. Zlasti zato, ker ne poznajo knjižnega jezika, temveč govorijo 'narečje', kakor starši.

Bratstvo, v katerem sem živel, je bilo mednarodno. Videl sem, da se brez večjih naporov da živeti Frančiškovo 'vesoljno bratstvo', v narodno-kulturni različnosti. Tako nisem na narodno mešane zakonske zveze nikoli gledal kot 'nujno zlo'. Bolj sem bil zadržan do

versko mešanih zakonov. Ti so izpostavljeni večjim preizkušnjam. Morda me bo kdo obtožil pomanjkanja narodne zavesti, češ ‚kri ni voda‘. Sam sem videl svoje poslanstvo prvenstveno v tem, da sem ‚dušni pastir‘, in da sem Slovenec med Slovenci. Oboje je božji dar, vrednota, da se razumemo, ampak tudi med vrednotami je treba narediti vrstni red. Končno, v nebesa ne bomo prišli zato, ker smo Slovenci, ampak v kolikor živimo kot božji otroci. Med dragocenosti štejem sklenjena prijateljstva z avstralskimi frančiškani, ki so še vedno živa. Pater potrebuje tudi tovrstno družbo.

Delo z mladimi, mladinskim zborom Glasniki, radio

V času mojega študija se je v verskem središču zbiralo veliko mladine okrog p. Stanka Zemljaka. V polnem razcvetu je bil mladinski zbor Glasniki, plesna skupina; sestre frančiškanke so se posvečale otrokom. Zadnje leto je p. Stanko začel tudi z mladinskim veroukom. Prava ‚renesansa‘. Po sili razmer, ker se ni našlo voditelja, sem vodil zbor Glasnikov eno leto. To je bilo izvedljivo le s pomočjo organistke Milene Turk iz St. Albansa, sedaj že poročeno z Markom Plesničarjem, ki je bil kasneje med najbolj uspešnimi voditelji Glasnikov. Spominjam se: ob petkih zvečer sem se peljal na vajo v St. Albans, da sem lahko v nedeljo učil zbor peti. Enkrat na mesec je zbor pel pri sv. maši. Na povabilo p. Inocenca Filipa Ferjana OFM, ki ga imam v lepem spominu, smo nastopili v Adelaidi s samostojnim koncertom za slovensko skupnost.

Petje pri maši jim je dajalo občutek pripadnosti verskemu središču in hkrati jih je delno spodbujalo k odgovornosti za izražanje vere in rast v njej.

Pomembno se mi zdi to, da so se spletle prijateljske vezi med nami. Prijateljstvo je tista ‚rodovitna zemlja‘ v katero je mogoče ‚sejati‘ Božje oznanilo. Prijateljstvo je vedno povezujoče in združujoče. Prijateljstvo je temeljni motiv med mladimi samimi, da se srečujejo v verskem središču, vsaj za najstnike. Njih same je bolj družilo prijateljstvo kot pa veselje do petja, plesa. Spoznal sem, da kakor hitro postanejo samostojni, neodvisni od staršev, pa prijateljstvo ne zadostuje več. Krog prijateljev se tudi zamenja. V tem starostnem obdobju postane vera odločilni moment za zbiranja starejše mladine pri nedeljski maši. Edino vera pomaga mladostniku postati praktičen kristjan. Mladi se znajdejo v nekakšnem vakuumu, saj ‚prerastejo‘ nekatere dejavnosti, v nove se še ne vključijo ali pa vanje še ne ‚spadajo‘, glede na starost. Tako sem pričel z mladinskim veroukom. Presenetljivo so me pri tem podprli starši sami, z željo, da bi se mladi družili, da bi bili v dobri družbi, pa da bi se še kaj lepega naučili. Starši so se žrtvovali, da so jih ob večernih urah pripeljali. Ker sem se ob koncu leta vrnil v domovino, mi sadovi verouka niso poznani. Izkušnja v Sloveniji kaže na to, da je živa in dejavna tista župnija, kjer jim uspe obdržati mladino. Otroke še prisilijo starši, mladina pa se sama odloči ali bo ostala ali bo odšla. Vrnila se bo šele, ko bo potrebovala ‚servis‘ zase in svoje otroke: za poroko, krst otrok, ipd.

Tedenske, deset minutne verske oddaje na radiju so zajele starejšo generacijo. Ker to ni tako kot pri pridigi, kjer vidiš koliko jih posluša, je težko oceniti procent poslušalstva. Mladina mi je priznala, da teh oddaj sploh niso poslušali iz dveh razlogov: ker v tem obdobju poslušajo glasbo, ki se razlikuje kot noč in dan od verske; in pa zaradi težavnosti razumevanja slovenščine. Če sem samokritičen, moram priznati, da nisem dobro razlikoval med pridigo in radijskim sporočilom. Moji prispevki so bili premalo življenski, preveč je bilo ‚suhoparnega‘ teoretiziranja. Nisem uspel uresničiti pobude radijske voditeljice, ge. Helene Van de Laak, da naj bo versko sporočilo v obliki molitve, meditacije. Mislim, da mi v tako kratkem času ni uspelo dozoreti za potrebe radijskega poslušalstva. Bog pa po revni in slabotni, dobronamerni besedi oznanjevalca, najde pot do človekovega srca. Srčno upam, da je tako storil tudi s kakšno mojo besedo.

Velik razkorak v pogledih na delo med izseljenci - generacijske razlike med patri in različne šole.

Najprej moram reči, da medgeneracijska razlika ni izjema, posebnost slovenskih frančiškanov v Avstraliji. To je obče veljavni pojav, ki velja za vse skupnosti, družine, vseh časov in krajev. Ne da se ji izogniti in za to ni niti potrebe. Samo po sebi je to nekaj dobrega. Za frančiškane je to vrednota, saj je sv. Frančišek hotel, da živimo v bratstvih. Nikoli ni hotel, da bi skupaj živeli samo dvajsetletniki ali samo petdesetletniki. Bratstvo ima družinski značaj. V družini pa živijo otroci, starši in stari starši, pa še kakšna teta, stric. Vsi se učijo živeti z različnostjo. Vsak človek je otrok svojega časa. Zaznamuje ga določena vzgoja, doživetja, izkušnje in pridobljene navade. Zato je toliko pogledov na svet kolikor je patrov. Temeljno vprašanje je, kako v bratstvu (dveh patrov) različne poglede uskladiti v dobro ljudi. Oteževalna okoliščina je v tem, da se človek navadi sam živeti in sam odločati. Pregovor pravi: ‚Navada, železna srajca‘. Kdor je dolgo sam, se navadi sam misliti, sam načrtovati in sam odločati ter imeti svoj prav. Ta ‚samotna pot‘ je vedno nevarna. Zato bi moral vsak slovenski pater po nekaj letih ‚samote‘ preživeti nekaj časa v večji skupnosti, da ne izgubi čuta za odprtost, sodelovanje, skupno načrtovanje in odločanje, odprtost za tveganje in novo, skratka čuta za bratsko življenje. Ni namreč bratstvo močno zaradi moči posameznika, temveč je posameznik močan zaradi moči bratstva. Resnično bratstvo je tisto, v katerem je načrt posameznega člana usklajen z načrtom bratstva. Način izvedbe načrta pa mora biti prepuščen posamezniku, ki mu je Bog dal čisto določene darove. Nevarno je torej merjenje z istim ‚vatlom‘. S tem sem delno že odgovoril na zastavljeno vprašanje. Drugo težavo sem videl v tem, da smo bili ‚prišleki‘ razumljeni kot ‚sezonski delavci‘, samo za določen čas. V tem smislu, da utečenemu delu in navadam, tradiciji, podaljšamo življensko dobo. Bili smo nekakšni ‚varuhi‘ muzeja, kjer mora ostati vse nedotaknjeno. Težava je nastala, ko je bila neka struktura že preživela, ali pa se je pokazalo znamenje časa

in dolžnost začeti z nečim novim. Dva sodelavca potrebujeta še tretjega - neobremenjenega razsodnika. Naj to ponazorim s primerom. Uvidel sem, da mladina maše ne razume; bere berila, pa ne ve točno kaj bere. Zato sem si prizadeval za branje Božje besede tudi v angleščini. V čem namreč koristi mlademu človeku čudovita liturgija, če je samo „paša“ za oči, ni pa „hrana“ za dušo, saj Božja beseda ne more ‚mehčati‘ srca, če je ne razume in ostaja brez sporočila za življenje. Zanimivo: v mesečniku Misli so trije protestirali, od teh dva frančiškana. Vsi ostali, ‚Lubi Slovenci‘, če se izrazim s Trubarjem, so molčali. Je „petelin“ zapel prezgodaj? Odgovor prinese čas, morda ga je že.

Svoj prispevek za ‚Kroniko‘ želim končati z naslednjo mislijo:

Kot izseljenski duhovnik sem kratek čas bival in bil v službi slovenski skupnosti v Melbournu, zato sem natrosil le nekaj ‚drobtinic‘ mojih spoznanj in doživetij. V zapisu nisem bil nikomer ‚sodnik‘; sodil sem le razmere, dejanja, stanja. Bog ljubi grešnika, ne ljubi pa tega kar je nepopolno zaradi greha.

Spoštovani Slovenci, cenjene Slovenke v Avstraliji: Bog naj vas živi, blagoslavlja in ohranja!

*Misli, april
1979, str. 121
P. Bazilij*

Br. Bernard Goličnik, naš frančiškanski študent bogoslovja v Box Hillu, je na nedeljo 1. aprila s svojimi sovrstniki prejel akolitat, nižji red na poti proti mašniškemu posvečenju. Slovesnost je bila ob enajstih v melbournski stolnici med nadškofovo mašo, ki je redove podeljeval.

Mi smo se br. Bernarda med slovensko mašo tega dne posebej spomnili. Želimo mu stanovitnosti, da bi z resnim študijem in potrpljenjem dosegel tudi zadnji red – mašniško posvečenje.

Father Bernard Goličnik

Father Bernard Goličnik was the second of the younger generation of Slovenian priests to work in Australia. He was born on May 9 1953 in Šmihel, near Mozirje. His first period in Australia was as a theological student in Box Hill (Melbourne) from 1976 to 1980. He returned to Slovenia and was ordained on June 28 1981. Fr Bernard returned to Australia to work as a priest in Melbourne from October 30 1983 until his return to Slovenia at the end of October 1985.

During both periods in Australia, first as a brother and then as a priest, Fr Bernard took a particular interest in the Slovenian youth. Fr Bernard took an especial interest in the youth choir, Glasniki, set up a youth religious discussion group, and arranged for youth excursions. He was both accessible to and popular among the youth.

Fr Bernard also attempted to introduce English to Slovenian mass on account of the second generation. However, his efforts were met with ardent opposition and criticism.

His other interests included seeking to promote better understanding and acknowledgement of mixed marriages and preparing ten minute segments for the weekly Slovenian radio show.

P. Lavrencij Anžel

Rojen 1.2.1941, Zgornje Verjane, Sv. Trojica v Slovenskih goricah, mašniško povečenje 29.6.1968, V Sydney prispel 11.7.1975 – 28.8.1979

P. Lavrencija se rojaki v Sydneyu spominjajo po njegovi pripravljenosti in lepih pridigah. Zavzel se je za mladino in mladinske koncerte. Več let sta s p. Stankom skupno snovala in pripravljala ter organizirala te vseslovenske koncerte mladih. Navdušil je Slovence za Walkathon – za hojo in nabiranje denarja v prid domu ostarelih. V Mislih je večkrat razlagal spremembe v Cerkvi in prevzel vodstvo slovenske verske radijske oddaje v Sydneyu.

*Misli, februar
1976, str. 214,
p. Lavrencij*

Kaj pravite - obhajilo na roko

... »Spet nekaj novega: zdaj je začela Cerkev obhajilo dajati na roko. Kje je spoštovanje, ki smo ga imeli do Rešnjega Telesa doslej? Vsaj v Cerkvi, ki je skoraj dvatisočletna ustanova, bi nam prizanesli s tolikimi spremembami. Same novotarije, ki jih včasih nismo poznali: vse je bilo mirno in ustaljeno. Zdaj se pa kar več ne najdem, saj za mnoge sprememb ne vem vzroka in namena ...« (iz pisma naročnika)

Prav gotovo ima Cerkev za sleherno spremembo globok razlog in dober namen nekaj izboljšati, približati modernemu verniku. Zavedati se moramo, da Cerkev kljub svoji dvatisočletni starosti ni muzejski predmet, ki ga le občudujemo. Cerkev je del življenja. Četudi njene resnice ostanejo vedno iste. Kot taka nujno mora skozi obnove in preнове, kakor pač zahteva čas. Naloga cerkvenih zborov je prav ta, da na nov način približajo nauk času in novim potrebam....

Tudi se nismo mogli navaditi, ko smo pričeli prejemati obhajilo stoje. Nekaterim se je zdelo celo nedostojno. Od mladega so bili navajeni poklekati k obhajilni mizi – le poklek naj bi zanje izražal spoštovanje do Najsvetejšega. In vendar: pri poslušanju evangelija smo tudi prej stoje pokazali svojo vernost in vdanost božji besedi. ...

Toda tu je spet druga 'novotarija' - obhajanje na roko. S piscem gornjega pisma bi mnogi najbrž raje rekli: «Pustite nas vendar že pri miru!» ... Verjetno ta novost moti predvsem starejše.

Naj povem najprej, da je avstralska Cerkev pravzaprav v zamudi. V Evropi, tudi v Sloveniji, so obhajanje na roko sprejeli že pred nekaj leti. Končno pa to sploh ni »novost« v Cerkvi.

Apostoli so pri zadnji večerji, ki je bila prva maša, darovana po samem Jezusu, sprejeli od Njega prvo obhajilo gotovo na roko. Ta način je ostal v praksi med prvimi kristjani in naprej v Cerkvi prav do devetega stoletja, če ne marsikje dlje. Cerkev je kasneje uvedla obhajanje na jezik iz praktičnih razlogov, verjetno pa tudi zato, ker so mnogi – premalo poučeni – kazali do Najsvetejšega premalo spoštovanja.

Vsak koncil prinese med kristjane novo zrelost in poglobitev. Zato tudi današnja Cerkev računa z zreli in odgovornimi kristjani - daje jim možnost sprejeti obhajilo po načinu prvih kristjanov. Hoče prav obratno, kar nekateri pohujšljivo vidijo v tem obhajilu na roko: hoče, da božji Kruh prejemo bolj zavestno, še v večji veri in spoštovanju do Tistega, ki ga držimo v roki in sami nesemo v usta kot hrano za našo dušo.

Nekateri mislijo, da človekova roka ni nikoli dovolj lepa in čista, da bi sprejela Boga. Ti naj razmišljajo naslednje:

Tvoja roka je zgarana, izmučena od dnevnega dela, njena koža je hrapava in ima morda celo žulje ... Prav zato je v božjih in človeških očeh vredna vsega spoštovanja - vredna tudi, da Bog počiva v njej. In roka matere - kako je lepa, čeprav je zdelana! Tolikokrat si z njo pobožala svojega otroka in prav v tej roki se je otrok počutil zares varen. Zakaj bi ne bila ta roka vredna, da v njej počiva za skromni trenutek tudi Kristusovo Telo?

Sicer pa: mar ni jezik navadno najbolj umazan? Zaradi tolikih besed, ki žalijo in bolijo.

Koliko umazanije prinašamo v svet okrog sebe s svojim jezikom ...

Ob teh kratkih mislih bomo verjetno lažje razumeli in sprejeli to zadnjo »novotarijo« in jo kot zreli kristjani tudi uporabljali. Gotovo zahteva od nas še večje spoštovanje kot stari način obhajanja...

Za konec še praktični pripomoček: za obhajanje na roko vedno nastavimo odprto dlan leve roke v višini prsi. Desno dlan držimo pod levico. Ko z 'Amen' izpovemo svojo vero v božjo pričujočnost pod podobo Kruha, prejmemo hostijo na levo dlan. Nato se na mestu – s palcem in kazalcem desne roke mirno in spoštljivo obhajamo. Če bi na levi dlani ali na prstih ostal kak drobec, ga prav tako zaužijemo.

*Misli, sept.
– okt. 1976,
str. 260, p.
Lavrencij*

Drugi koncert mladine je za nami

Dnevi pred zadnjo soboto v avgustu so bili v slovenskem središču Sydneya, pri Svetem Rafaelu v Merrylandsu, zelo razgibani. Kako tudi ne, saj smo pripravljali DRUGI VSEAVSTRALSKI KONCERT NAŠE MLADINE. Prireditev je zahtevala dosti skrbi, dela in časa. Lani za prvi koncert sta imela vse to na glavi melbournska patra in po vsem tem jim prav nič ne zavidamo ...Dvorana ob prezbiterijski cerkvi v bližini, ki smo jo za prireditev rezervirali, je ob velikem zanimanju za koncert postala premajhna. Verjetno bi jo do polovice napolnili samo gostje iz Melbourn, ki so svoj prihod napovedali kar s tremi avtobusi. Tudi v Canberri so Slovenci organizirali svoj avtobus za obisk koncerta. Tako

*P. Lovrenc (Arhiv)
Prijetno popoldne med rojaki
(Arhiv)
Pogreb Poldeta Bajta v Canberri,
1977 (C. Falež)
P. Lovrenc in p. Valerijan (Arhiv)*

smo se upravičeno ustrašili, da bodo mnogi za slovensko pesem in glasbo prikrajšani, ker bi ne bilo prostora za vse. Nekaj poskusov, da bi dobili večjo dvorano, je padlo v vodo. Šele zadnje dneve pred koncertom se nam je nasmehnila sreča: Ukrajinci, ki imajo svoj center v Lidcombe, so nam dali na razpolago lastno veliko dvorano...

Dva avtobusa sta pripeljala naše melbournske rojake. Čeprav so bili od dolge poti utrujeni, so prinesli s seboj smeh in dobro voljo. Sydneyski rojaki so jih že čakali in veseli sprejeli za svoje goste: znane in nepoznane so odpeljali na svoje domove ...Sobota, 28. avgusta. Povesje je bilo vse živo .. V Merrylandsu pa so možje in fantje razgrinjali velik šotor in pokrivali cerkveno dvorišče, kjer naj bi bil naslednji dan piknik... Preko sedemsto stolov, ki smo jih razvrstili, je napravilo veliko dvorano manjšo. Oder je bil okrašen s slovensko in avstralsko zastavo, na zadnji zavesi pa je blestel napis; SLOVENSKA MAT' ME JE RODILA ... SLOVENSKE PESMI PEVALA. ... Popoldne je iz Melbourne prispel še tretji avtobus ... Po kratkem pozdravu vseh v dvorani – poseben pozdrav je veljal našemu rojaku senatorju Lajovicu, ki je s svojo soprogo sedel v prvi vrsti – je p. Stanko razložil namen in potek koncerta ter predstavili razsodnike ...

Če bi gledali na pogum, trud in ljubezen do domače pesmi, bi prav vsi nastopajoči zaslužili prvo mesto. Takšnega tekmovanja pa ni in naj bo še tako drugotnega značaja prireditve. Glavni namen tega vseavstralskega mladinskega koncerta je le srečanje mladih, zadovoljstvo nastopa, veselje udeležencev, ohranjanje naše pesmi ...

Z mnogimi nepozabnimi vtisi smo se vračali od koncerta. V srcu pa smo – poleg ponosa – nosili tudi željo, da slovenska pesem med našo mladino v Avstraliji ne sme umreti. Ko smo bili naslednji dan po maši zbrani na veselem pikniku v Merrylandsu, ki smo ga pripravili za vse goste iz Melbourne in Canberre, so se naši pogovori ustavljali ob doživetju preteklega večera. »Lepo je bilo«, smo si govorili ...

Bog te živi, naša mladina! Iz srca ti izrekamo svojo zahvalo v upanju, da se zopet srečamo na vseavstralskem koncertu v prihodnjem letu!

*Misli, maj
1977, str. 211,
p. Lavrencij*

Walkathon bo priredila Slomškova šola našega verskega središča. Ta pohod mladih in tudi odraslih, ki se počutijo mladi, bo v nedeljo 14. avgusta po glavni maši. Pot bo vodila do Villawooda in nazaj ter bo v obe strani dolga samo enajst kilometrov. Vsi ste vabljeni na sodelovanje! Tisti pa, ki ne bodo hodili, se lahko izkažejo velikodušne, ko bodo vprašani za sponzorje. Doprinos je namenjen fondu za AMBROŽIČEV DOM. Ta dan so k maši in posebnemu kratkemu sporedu, ki ga bodo pripravili mladi, vabljeni zlasti bolehnih in starejših, ki težko pridejo v našo cerkev vsako nedeljo...

Društvo sv. Ane prireja svojo lastno zabavo v soboto, 20. avgusta, ki bo v Masonic Hall, Merrylands. Za prijetno razpoloženje bodo skrbeli člani Mavrice ...

Že kaj mislite na udeležbo koncerta naše mladine, ki bo letos 27. avgusta v Canberri?

*Po krstu Lidije Lapuh v Morwellu, 1975 (I. Lapuh)
Ob srebrni maši p. Valerijana, Sydney 1977 (Arhiv)
Med prijatelji (Arhiv)*

Organizirali bomo avtobusni prevoz, poskrbljeno bo tudi za prenočišče ...

*Misli, avgust
1977, str. 244,
p. Lavrencij*

BIRMA: Zaradi priprave na zakrament birme smo imeli skupni sestanek: starši in katehetje. Pogovorili smo se o mnogih težavah in skrbeh, ki jih opažajo starši in mi, ko skupno pripravljamo otroke za sveto birmo. Vsi smo bili entonega mnenja, da zunanost in niti znanje ne pomeni veliko če ni sredi družine pristnega krščanskega vzdušja. Hvaležni smo staršem, da so se pogovora udeležili skoraj stoodstotno; tisti, ki niso mogli priti v soboto zvečer, so ostali pri kratkem pogovoru v nedeljo po verouku.

*Misli,
september
1977, str. 268,
p. Lavrencij*

Walkathon, ki smo ga prvič priredili v nedeljo 14. avgusta, je kar lepo uspel. Sončni dan je bil prijeten za tiste, ki so hodili, pa tudi za vse, ki so na cerkvenem dvorišču pod šotorom čakali, da se vrnejo in se prične piknik. Že pri maši je mladina presentila s kratkim sporedom, ki je bil namenjen starejšim in tudi mlajšim. Namen je bil v želji, da se starosti vsi zavedamo in smo starejšim v oporo. Zato je bila tudi osnovna misel sporeda: MLADOST PODAJA ROKO STAROSTI. Ko so otroci zapeli pesem »Kadar sonce za goro gre«, je imel marsikdo solzno oko. Po maši so na dvorišču pridne mamice otrokom pripravile malico, da so se podprli na dolgo pot. Vsak je dobil tudi poseben karton, ki so ga dali na raznih mestih med potjo v potrditev.

Zanimivo je bilo, da se je mlajšim pridružilo tudi več korajžnih »deklet in fantov« - že poročenih, ki so mlajšim dajali dober zgled tako pri nabiranju sponzorjev kot pri hoji....

*Poročila
1975, št. 8,
str. 127, p.
Lavrencij*

Naši bratje v tujini, iz pisma p. Lavrencija, pripravil fr. Vojko:

... Zdaj sem več kot 900 km bolj na jugu v Melbournu, kjer nadomeščam p. Stanka. Tu je očitno bolj mrzlo kot v Sydneyju.

Sprašuješ me o Avstralcih. To so sicer vsi priseljenci, vendar se stara generacija obnaša precej angleško ... Na zunanost veliko ne dajo ... Ne prenesejo pa, če si neobrit, razen, če nosiš brado. Z imetjem so hitro zadovoljni (so pa tujci toliko bolj grabežljivi). Ljubijo svobodo in jo zato tudi puščajo drugim. Zanimivo je tudi to, da tukaj nimamo nobenih izkaznic in tudi prijavljeni nismo ... Ta svoboda se pozna tudi v verskem življenju. Menda ni vere, ki bi tu ne imela svetišča ... In še to: Liturgija je lepa in dovolj prožna. Berila bero mladinci in pojo psalme ob spremljavi električnih orgel in kitar. Drugače pa poje mešani zbor. Tudi darove prinesejo mladinci, ministranti pa sveče za evangelij in podobno. Po maši je mladinska vaja, popoldne pa mladinske plesne vaje. Tu je p. Stanku uspelo mladino že zelo dobro razgibati – v Sydneyju nas to še čaka!

Naši bratje v tujini, iz pisma p. Lavrencija:

... Na sam božični praznik pa bomo imeli doma tri maše, popoldne pa se bova podala še

Poročila
1975, Št.
8, str. 181
in str. 87 p.
Lavrencij

vsak na svojo stran: v Wollongong in Newcastle, da še tamkajšnji Slovenci doživijo globlje božični praznik. Za Canberro in Brisbane pa bo poskrbel g. Mikula, ki je spet med nami in pomaga ...

P. Philip se mora v Adelaidi po svoje znajti. Sam je, svoje cerkve še nimajo. Hišna kapelica je pač premajhna. Tudi tam bo verjetno polnočnica na dvorišču pod milim nebom. Če jim na dvorišču uspelo dokončati lurško votlino, jim bo gotovo dobro služila ...

Že dva dni je kar sem se vrnil s Tasmanije. Veliko lepega sem tam doživel ob prijetni družbi s p. Stankom ... Najprej sva se ustavila v Hobartu, ki je glavno mesto Tasmanije ... Obiskala sva skoraj petdeset družin, ki jih Stanko pozna. Sicer je samo kakšnih dvajset družin, ki so popolnoma slovenske, mož in žena; druge pa so mešane, navadno je mož Slovenec, žena pa druge narodnosti. Te družine so povečini izgubljene za slovenstvo, saj otroci govorijo samo angleščino, kvečjemu še nekoliko materin jezik. Veliko je tu naših osamljenih ljudi, fantov, ki so nekoč veliko delali v gozdovih, rudnikih ... Pri slovenski maši pa jih je bilo okoli petdeset. Nekateri sicer hodijo v avstralsko cerkev, mnogo pa je takih, ki jim je slovenska maša dvakrat na leto edini stik z duhovnim svetom, vsaj na zunaj. In prav zato je duhovnikov obisk takim ljudem še bolj potreben.

Misli, avgust
1975, str. 233,
p. Valerijan

V petek, 11. julija je končno prispel v Sydney težko pričakovani p. Lavrencij Anžel. Mladi pater je bil rojen v Zg. Verjanah, župnija Sv. Trojica v Slovenskih goricah. Pri krstu je prejel ime Jože. Očetovo ime je Janez, materino pa Julijana, rojena Kukovec. Naš pater je srednji od treh sinov Anželove družine. Osemletko je končal v domačem kraju. Frančiškanski habit je prejel leta 1957 v Novem mestu in istotam prestal leto poskušnje (noviciat), ter naslednje leto napravil začasne obljube. Nato je nadaljeval gimnazijo v Št, Vidu nad Ljubljano in leta 1962 maturiral, na praznik sv. Frančiška, 4. oktobra 1964, pa je v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani napravil slovesne obljube. Bogoslovne študije je dovršil v Ljubljani in bil 29. junija 1968 v Mariboru posvečen v mašnika. Novo mašo je imel pri sv. Trojici. Nato je dve leti kaplanoval v frančiškanski župniji Matere Milosti v Mariboru, in bil eno leto v Ljubljani prefekt serafinskega kolegija. Sledila so štiri leta v Kamniku. Med tem časom je bil predstojnik, rektor serafinskega kolegija, duhovni vodja redovnic v Kamniku in okolici, upravitelj župnije Nevlje. Lansko leto se je na povabilo dušnih pastirjev v Avstraliji odločil, da jim gre pomagat pri delu za tukajšnje izseljence. Novemu patru kličemo dobrodošlico z željo, da bi se dobro počutil med nami in imel obilo uspehov in božjega blagoslova. Upam, da nam Kamničani ne bodo napovedali vojne, ker smo jim »ukradli« priljubljenega p. Lovrenca (baje je bilo tam precej solza, ko se je poslavljal). Sicer so ga pa tam imeli precej časa, naj ga zato še nam privoščijo. – P. Lovrenca smo pozdravili v Merrylandsu v nedeljo, 13. julija, ko je imel prvič med nami nedeljsko mašo (bil je glavni mašnik, ostala dva pa

sta bila pp. Hugo in Valerijan). Mladina in odralsi, ki so sestavljali darovanjsko procesijo, so prinesli k oltarju kruh in vino za mašo. P. Lovrencu so ob tej priliki v imenu naše verske skupnosti poklonili kelih, pateno (krožnik za hostije za sv. obhajilo), posodice za vodo in vino, ter svečnike za oltar. Vse to je iz gline izdelal slovenski rojak v Melbournu g. Kukovec, le kupo keliha je izdelal g. Vesely iz Marrickville. Mirjam Bavčar je v imenu zbranih izrekla novodošlemu patru pozdrav in dobrodošlico. Sedaj se pater uvaja v novo okolje in delo. Avto že zna voziti (saj brez tega bi težko opravljal delo izseljeniškega duhovnika), angleščino se bo pa tudi naučil na jezikovnem tečaju. Dela mu ne bo manjkalo, to mu zagotavljamo. S tem si bo najlažje preganjal začetnikovo domotožje.

Father Lavrencij Anžel

Father Lavrencij Anžel was born on February 1 1941 in Zgornje Verjane, near St Trojica in Slovenske Gorice. He was ordained on June 29 1968. He worked in Sydney from July 11 1975 until August 28 1979.

Slovenians in Sydney remember Father Lavrencij for his beautiful sermons and his general willingness. Father Lavrencij ran the Slovenian religious radio shows in Sydney. He also wrote a number of articles for Misli in which he explained changes in the Catholic Church.

Fr Lavrencij took particular interest in the Slovenian youth and the youth concerts. For a number of years he and Fr Stanko together planned, prepared and organised the all-Slovenian youth concerts. He also enthused Slovenians for the Walkathon – walking and collecting money for the home for the aged.

P. Janez Tretjak

Rojen 22.8. 1945 v Dovžah, župnija Šentilj pod Turjakom; mašniško posvečenje 29. 6. 1976 v Nazarjah, nova maša 17.7.1976 v rojstnem kraju.

V Avstralijo, v Sydney, je prišel 1. februarja 1980. Tam je začel z duhovnimi srečanji za matere in žene in z mladinskim veroukom. Del skrbi za mladino je bilatudi sv. maša c začetku šolskega leta. V Afdelaido je prišel julija 1980.

Novembra 1980 je prevzel vodstvo mesečne radijske oddaje. Ustanovil je cerkveni odbor. Vsa leta je spodbujal kulturno delo v verskem središču, predvsem cerkveni in mladinski pevski zbor. P. Janez se je v letih delovanja v adelaidski slovenski skupnosti izredno zavzel za gradnjo cerkve (blagoslovljena 13. februarja 1983. Isto leto je bila zgrajena tudi dvoranica. in skrb za versko in kulturno središče.

Poleg rednih obiskov oddaljenih rojakov v Berriju, Milduri, Whyalli in občasnih obiskov v Perthu, skrbi za bolnike drugih narodnosti v adelaidski bolnišnici.

Kot Frančišek Asiški pater Janez ljubi naravo, cvetje, živali in skrbi za okrasitev cerkve sv. Družine. Rad ima slovenske običaje in skrbi za ohranjanje slovenskih tradicij, posebno še velikonočnih, saj skoraj vsak postni čas organizira barvanje pisanic. Njegovi pirhi so prava umetnost.

P. Janez je organiziral mesečna srečanja ali družabne popoldneve po sveti maši za upokojence. Teh popoldnevov se rojaki veselijo in na srečanjih je veliko veselja, smeha, pa tudi srečolovi in osebna praznovanja so priljubljene.

Za drugo generacijo Slovencev je organiziral prvo 'rockovsko' mašo.

Začel je z izleti za upokojence. Država je etničnim skupinam dodelila mali minibus in upokojenci v Adelaidi ga pridno koristijo.

Dal je pobudo, da je ljubljanska nadškofija leta 1991 izročila odlikovanja zaslužnim ženam in možem verskega središča sv. Družine v Adelaidi (Kreševič, Jesenko in Šterbenc); da je leta 1996 dr. Frank postal posinovljenec frančiškanskega reda in leta 1998 je Ivan Zagorc dobil najvišje priznanje slovenske cerkve, odličje sv. Cirila in Metoda. Ob praznovanju petdeset - letnice delovanja slovenskih frančiškanov v Avstraliji je predlagal nekatere zaslužne člane verske skupnosti za častno priznanje - posinovljenje - frančiškovega reda.

P. Janez je bil odgovoren pri pripravi za novo slovensko knjižnico.

Adelaidski nadškof Leonard Faulkner je podelil p. Janezu posebno priznanje za vestno delo in pripravljenost za delo med imigranti, kjerkoli so ga potrebovali. V pravem frančiškanskem duhu je vedno pripravljen na sprejetje in delo med ljudmi in skrb zanje.

*P. Janez
pripoveduje o
sebi:*

Rojen sem bil v vasi Dovže pri Slovenj Gradcu na slovenski Koroški v veliki kmečki družini. Otrok nas je bilo devet, od katerih nas še pet živi. Osnovno šolo sem obiskoval v fari Šentilj pod Turjakom. Po končani osnovni šoli sem želel v semenišče vendar so bili pogoji vsaj tedaj neuresničljivi. Nekaj let po študiju sem bil zaposlen v velenjskem rudniku od koder sem šel na odsluženje vojaškega roka. Ko sem odslužil domovinske dolžnosti, sem se odločil, da grem v semenišče v Zagreb, kjer sem študiral na univerzi in se poleg študija pripravljaj na Vzhodni Obred (Grkokatoličani). V Beli Krajini je kar nekaj župnij Vzhodnega obreda. Takrat je želel ustanoviti p. Luka Pogačič samostan frančiškanov, ki bi se posvečali katoličanom Vzhodnega obreda. Za sam začetek je bilo kar nekaj poklicev, vendar ni bilo pravega duhovnega vodstva in občina je nasprotovala zamisli gradnje nove samostanske hiše. Ni bila božja volja. Po enem letu župnikovanja v Dragah v Beli Krajini sem se vrnil v provinco. Najprej sem deloval dve leti v provinci v Šiški, kjer sem vodil družinsko mašo in verouk, in nato v Centru, kjer sem se pripravljaj za Avstralijo. 31. januarja 1980 sem najprej prispel v Sydney in meseca julija sem prišel v Adelaido za birmansko duhovno obnovo.

V Adelaidi je bil p. Inocenc (Filip), ki je odhajal v Ameriko in jaz sem prevzel njegovo mesto voditelja slovenske verske skupnosti za Južno Avstralijo. Takoj ko sem prišel, sem začel z radijsko oddajo ob sredah zvečer; na začetku po eno oddajo na mesec, pozneje vsako sredo razen zadnje v mesecu. Poleg radijske oddaje se veliko posvečam bolnikom in ostarelim, ki jih redno obiskujem. Pred štirimi leti sem sprejel tudi prostovoljno skrb za bolnike v Queen Elizabeth Hospitalu vseh narodnosti. Vsaka dva meseca, ko sem dežuren za teden dni, sem na razpolago bolnici 24 ur na dan (po potrebi me pokličejo) in takrat mašujem za bolnike in strežno osebje v bolnici, ki ima svojo kapelo, katero uporabljamo različne verske skupnosti ob določenih dnevih in urah.

Delo in skrb za bolnike je zame življenska šola, kjer se od bolnikov učim potrpljenja in predanosti božji volji.

O razvoju verskega središča in o slovenski skupnosti v Adelaidi pa je p. Janez z veseljem povedal:

Prve pisne zasljedke o Slovencih v Južni Avstraliji najdemo leta 1951, ko je sedaj že pokojni Stanko Šubic prosil v Ameriko slovenske frančiškane, naj mu pošljejo Molitvenik. V pismu omenja težave, da rastreseni rojaki nimajo duhovnika in da je nujno potrebno, da pride kdo iz Amerike. Medtem je kongregacija za nauk Cerkve izdala dokument o potrebi pastoralnega dela med begunci. Pri skrbi za Slovence v Avstraliji je bil v stiku sedaj že pok. škof Gregorij Rožman s kardinalom v Sydneyu. 24. maja 1951 sta z letalom poletela iz Amerike za Sydney p. Klavdij Okorn in p. Beno Korbič in tja prispela 26. maja 1951.

In obisk prvega slovenskega patra v Adelaidi?

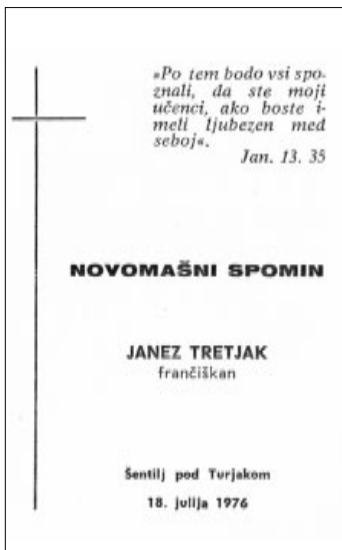

Novomašnik p. Janez in pridigar + p. Peter Vrtačič, 1976

Spomin na novo mašo, Šentilj pod Turjakom, 1976

Diakoni na poti k posvečenju, Nazarje, 1976

Z domačimi po novi maši, 1976 (Vse slike iz Arhiva)

Leto dni kasneje je p. Klavdij že obiskal Južno Avstralijo. Na železniški postaji sta patra čakala Nace Ahlin in Franc Mautnar, kjer je bil tudi prvi sestanek. Prvo mašo so imeli Slovenci v Adelaidi v cerkvi svetega Jožefa v mestu v Pirie Street, V isti cerkvi je p. Klavdij spovedoval v soboto in nedeljo. Škof Biovič je zaprosil p. Klavdija naj bi poleg Slovencev skrbel tudi za Hrvate. Spomini p. Klavdija na Adelaido so bili lepi.

Med tem časom je prispel iz Koroške v Perth dr. Ivan Mikula, v Sydney pa že tretji frančiškan p. Rudolf Pivko.

V Adelaidi so rojaki pričakovali, da jih bo odslej, ker so se v Avstraliji že štirje duhovniki, p. Klavdij pogosteje obiskal, žal pa sta se pred iztekom leta 1953 p. Klavdij in p. Beno vrnila v Ameriko. Delo med rojaki je bilo težavno in irski duhovniki niso bili najbolj naklonjeni emigrantom.

Kako je bilo z življenjem adelajdske slovenske skupnosti?

Življenje v adelajdski skupnosti je bilo za takratne razmere razgibano. Skupnost je leta 1953 imela rastavo mladega rojaka Stanislava Ropotca v Royal S.A. Society of Arts Gallery, North Terrace.

Skrb za dušnopastirstvo v Južni Avstraliji pa je prevzel p. Rudolf Pivko. Z njegovo pomočjo so začeli organizirati kulturne prireditve. 25. julija 1954 je bila tudi zadnjič maša v cerkvi svetega Jožefa v mestu. Vse naslednje maše so bile v Hindmarshu v cerkvi Srca Jezusovega. Isto leto je gostoval v Avstraliji tenorist dunajske opere Anton Dermota doma iz Kroke na Gorenjskem. Prišel je tudi v Adelaido in imel v mesecu oktobru koncert, na klavir ga je spremljala njegova žena.

Leta 1955 je p. Rudolf dvakrat obiskal Adelaido. V Sydney je prišel p. Bernard Ambrožič in p. Rudolf je imel zato več časa za Viktorijo in Južno Avstralijo. Oktobra je prišel že s svojim avtom in ostal v Adeladi 3 tedne. Med pomembnejšimi dogodki za slovensko skupnost v Južni Avstraliji je bila razstava slovenskih narodnih noš v Sterlingu, ki jo je pripravila gospa Figler - Molnarjeva Katka iz Bleda, kot je zapisal poročevalec Jernej H..

Kaj se je spremenilo po prihodu p. Bazilija?

Naslednje leto, 1956, je prišel v Avstralijo p. Bazilij. P. Rudolf je zbolel za pljučnico in tako Južna Avstralija kljub štirim duhovnikom ni bila deležna pastoralnega obiska.

Od 22. novembra do 8. decembra so potekale olimpijske igre in p. Bazilij je bil imenovan za kaplana katoličanov ameriške reprezentance že pred odhodom iz Amerike.

S prihodom p. Bazilija je tudi Južna Avstralija imela vsake dva meseca slovensko mašo. Na božič je bila popoldne v cerkvi Srca Jezusovega popoldne ob 4. uri maša in udeležilo se jo je nad 200 rojakov. Leta 1956 so imeli Slovenci prvič mašo na božič.

P. Bazilij je izdelal načrt po katerem naj bi obiskoval Adelaido vsak drugi mesec na četrto

Pomožni škof Phillip Kennedy ob blagoslovu temeljnega kamna, 1982 (Arhiv)

Stara hiša slovenskega misijona v Adelaidi, 1981 (Arhiv)

Prvo sv. obhajilo Williama Puža v najeti cerkvi, Adelaide 1981 (Arhiv)

Blagoslov temeljnega kamna za novo cerkev v Adelaidi 1982 (Arhiv)

nedeljo. Tega načrta se je tudi držal in dodal še dva obiska: za veliko noč in za božič. Začel je z januarjem. Meseca marca je skupnosti posvetil več časa. Stanoval je pri frančiškanih iz Malte v Lockleysu. Na njegovo pobudo so začeli rojaki v Adelaidi 24. marca 1957 s prvim odborom za novi klub. Tako je bila prva zabava na novo ustanovljenega kluba v soboto 25. maja.

P. Bazilij je takole zapisal: "Bog daj novorojenemu klubu dobro rast, dolgo življenje in obilo uspehov". Na tem obisku se je p. Bazilij srečal tudi z drugimi Slovenci v Port Pirie, Port Augusta, Whyalla in Port Lincoln. Po maši so se rojaki navadno zbirali v dvoranici za cerkvijo in se pogovarjali in si ogledali kakšen film. P. Bazilij je prva leta redno hodil okrog s kamero in posnel precj družin v J. Avstraliji. V mesecu juliju je p. Bazilij prvič obiskal Slovence v Nangwarryu in pravi: „ ... sem našel prav čedno slovensko naselbino v gozdu blizu Mt. Gambierja; v Nangwarryu štiri slovenske družine in pol ducata slovenskih fantov dela na tamkajšnjih žagah. Lep večer smo preživeli skupaj, malo zapeli malo pokramljali in naš slovenski film sem jim pokazal.“

Kaj je pomenil obisk slovenskega škofa za adelaidsko skupnost?

Večji dogodek je bil za adelaidsko skupnost oktobra 1968, ko je prišel na obisk koprski škof dr. Janez Jenko. Takole piše v *Mislih*. Zaradi utrujenosti je škof spremenil načrt za Južno Avstralijo. V Adelaido sem odpeljal z avtom p. Blaža, škofa pa smo tam pričakali na adelaidskem letališču v sredo. Adelaidski misijon je lepo uspel; bilo je veliko spovedi in obhajil. Za nedeljsko mašo z birmo smo napolnili veliko cerkev Srca Jezusovega, Hindmarsh, do zadnjega sedeža, kar se doslej v vseh letih še ni zgodilo. Birmo je prejelo 51 otrok. V Adelaidi se je škof ojunatil in birmancem spregovoril v angleščini. Domačo zakusko smo imeli v Ukrajinskem domu, ki je blizu cerkve. Vse je potekalo v domačem veselem raspoloženju. Škofa sta pozdravila Peter Rant in dr. Stanko Frank.

Kako je nastajalo versko središče kot ga poznamo danes?

Leta 1969 najdemo v *Mislih* vabilo na ponovitev nove maše p. Stankota Zemljaka. Adelaidski rojaki so pripravili novomašniku lepo izven cerkveno slovesnost. Nazaj grede sta se patra zaustavila v novi naselbini slovenskih farmarjev v Berriju, kjer imel p. Stanko ponovitev nove maše. Po maši je bilo prisrčno vzdušje pri družini Kregar.

V decemberski številki *Misli* 1969, zasledimo sledeče: "Glede našega bodočega verskega središča v Adelaidi je vse dokončno urejeno: prepis je gotov, davek plačan, ostale dolžnosti urejene... Hiša je prazna, potrebno pa bo še precej čiščenja in ureditve. Hišo in zemljišče sem pri novem, verskem obisku pokazal p. provincijalu, ki se je ravno mudil v Adelaidi na poti iz Rima. Načrti so mu bili všeč in nam je čestital ob nakupu."

Tako je začelo počasi rasti novo versko središče, dobrotniki so bili celo iz Victorije. Delali so za skupni blagor Slovencev. Zanimiva je bila slika pod naslovom p. Bazilij tipka: ob naslovu

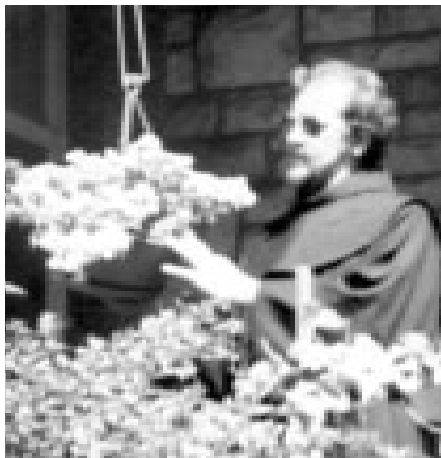
*Ob obisku nadškofa dr. A. Šuštarja,
1983*

Ob blagoslovu cerkve sv. Družine, 1983

Priprava jaslic, božič 1987

Skrb za cvetje ob cerkvi, Adelaide 1980

(Vse slike iz Arhiva)

slika hiše in na strehi med dvema dimnikoma p. Bazilij - zamisel Staneta Šubica iz Ottowaja. Slika p. Bazilija med dimnikoma na strehi, 47 Young Ave. West Hindmarsh, je pomagala pri znižanju dolgov. Adelaidski rojaki so radi, po svojih močeh, prispevali za znižanje dolga njihovega novega verskega centra. Tako je že meseca aprila 1971 dobilo novo središče uradno ime in na plošči pri vhodu je pisalo: SLOVENSKI KATOLIŠKI CENTER SVETE DRUŽINE.

P. Bazilij je napisal: "Eden najlepših dni, kar hodim v Južno Avstralijo, je bil v torek po veliki noči 13. aprila. V naši slovenski kapelici sem prvič opravil sveto mašo. Dvanajst se nas je zbralo okrog preprostega oltarja ob sedmih zvečer, sveto daritev sem opravil Bogu v zahvalo in po namenih vseh dobrotnikov naše nove ustanove." ...

Novi center je dobil v aprilu tudi duhovniško pisarno, ki je služila duhovniku za stanovanje. Nekaj opreme je pater pripeljal iz Melbourn, nekaj so darovali dobrotniki v Adelaidi nekaj pa so kupili. Sliko svete Družine pa je narisal Stanko Zemljak iz Ballarata. V novi mali kapelici sta bila 25. septembra 1972 tudi prva krsta: Marko Jamnik in Aleksander Slevce. V prvem letu so že rojaki zbrali \$2,106.60 za odplačilo dolga. Velik delež pa je odplačal p. Bazilij, ko je imel prometno nesrečo in od odškodnine, ki jo je prejel, je velikodušno daroval 3.000 dolarjev za novi skromni adelaidski center in s tem razbremenil skupnost.

Naslednje leto pa hiša ni več samevala. V hišo se je naselila gospa Kristina Golob, ki je skrbela za hišo in ob prihodu patra iz Melbourn, da mu ni bilo treba skrbeti za kuho in čiščenje. Seveda, v Adelaidi so želeli, da bi dobili stalnega duhovnika in tako bi tudi središče zaživelo.

Tudi ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič in slovenski frančiškanski provincijal p. Marijan Valenčak sta vas obiskala.

V letu 1973 je adelaidaska skupnost doživela pravo poživitev. Na obisk sta prišla ljubljanski pomožni škof dr. Stanislav Lenič in slovenski frančiškanski provincijal p. Marijan Valenčak. Za slovensko skupnost so to bili dnevi milosti. Ob tej priliki je gospod škof podelil zakrament svete birme 14 otrokom.. P. Bazilij je želel goste peljati v Whyallo, vendar zaradi velikih poplav ni bilo mogoče. Tako so se podali na pot v vinorodni Berri, kjer so bili rojaki izredno veseli in hvaležni za obisk škofa in provincijala. V Adelaidi so še danes živi in lepi spomini na ta obisk, saj bil Škof Lenič res ljudski škof.

V verski skupnosti je naraščala želja po svojem duhovniku, ki bi živel med rojaki, kakor je bilo v Melbournu in Sydneyu. Obiski vsake dva meseca so bili premalo. Z duhovnikovo prisotnostjo bi tudi kulturno življenje zaživelo. P. Bazilij in p. Stanko sta po drugi strani čutila, kako je nekaterim vsak duhovnikov obisk odveč, kot piše v Mislih p. Bazilij; bil jim je trn v peti. Vendar je bilo veliko vernih, ki so srčno želeli imeti slovenskega duhovnika.

*Gradnja cerkve
sv. Družine,
1982 (Arhiv)*

*Sveti trije kralji
(Arhiv)*

*Obisk
adelaidskega
nadškofa L.
Faulknerja,
1985 (Arhiv)*

Kdaj ste Slovenci v Adelaidi dobili prvega patra?

Naslednje leto, 1974, v avgustovski številki, je p. Bazilij z gotovostjo pisal, da pride pater iz Rima, vendar zavlačuje svoj prihod, kljub temu, da je bil že pred par leti določen.

Konec meseca julija pa je slovensko skupnost v Adelaidi obiskala skupina Minores, ki je pustila pri rojakih globok vtis.

V junijski številki *Misli* leta 1975 najdemo naslov: „VESELA NOVICA” prihaja novi pater iz Rima, p. Filip Inocenc Ferjan.

Tako so bila naporna potovanja p. Bazilija in zadnja leta tudi p. Stanka končana. P. Bazilij je imel veliko dobro volje, da je obiskoval adelaidsko skupnost vsaka dva meseca. Bilo je izredno naporno; včasih še toliko težje, ker so nekateri bili proti patru in niso znali ceniti naporov, ki so jih vlagali ob teh zastojskih obiskih. Koliko kilometrov, koliko neprespanih noči, koliko veselja in razočaranja... ve samo Bog in patra, ki sta obiskovala Adelaido in Berri.

Članek v *Misli* pravi; “p. Filip je že na poti za Avstralijo. 15. maja 1975 se je vkrcal na ladjo Marconi in upajmo, da bo sredi junija že med nami!”

V *Mislih* meseca avgusta 1975 pa že opazimo pod rubriko: „Adelaidski odmevi”, kjer je pisal že novi p. Filip.

Tako so bili večji velikonočni obredi še vedno v cerkvi Srca Jezusovega. Sledilo je nepredvideno presenečenje: versko središče svete Družine je kupilo še dve parceli nasproti kapelice vendar so bile denarne težave in so oddali hišo v najem, da so lahko odplačevali tako dolg.

To leto, 1975, so bili prvič prisotni Slovenci na Marijanski procesiji, ki je vsako leto na zemljišču bogoslovja v Rostreworju. Veliko ljudi se je zaustavljalo ob lepih slovenskih narodnih nošah, ki jih ni manjkalo na tej prvi procesiji.

In poročanje v Mislih?

Adelaidski odmevi so bili v *Mislih* vse bolj poredki, kljub temu, da se je versko življenje odvijalo naprej. P. Filipje razmišljal, da bi najeli cerkev, ki bi bila bolj primerna kot mala kapelica in neprimeren čas za mašo v cerkvi Srca Jezusovega. Zanimivo pa je bilo, ko so se oglasili adelaidski rojaki pod rubriko Križem Avstralije in so bili včasih nezadovoljni, da njihov duhovnik ni nič pisal v *Misli*, po drugi strani pa so priznavali, da mu niso pomagali dovolj in je zato bil včasih razočaran ...

Iskanje nove cerkvice, ki bi bila primerna za malo adelaidsko skupnost, je obrodilo sad. Cerkev je bila last anglikanske Cerkve in je niso več uporabljali, ker v tem kraju skoraj ni bilo anglikancev. Zato sta katoliška škofija v Adelaidi in Anglikanska Cerkev sklenili najemno pogodbo za dobo desetih let. In tako je bila prva polnočnica leta 1976 v najeti

*Je svetleča naj je različna
Blagoslova Gospoda, ki
je varoval nebu in
zemljo!*

Ps 134 (130) 1

V spomin na blagoslovitev
prve slovenske cerkve v
Južni Avstraliji, v čast
Sveti Družini, ki jo je
blagoslovil ljubljanski nadškof
in slovenski metropolit
dr. Alojzij Šuštar.

Hindmarsh,
13. februar, 1983.

Za izseljensko slovensko občestvo
v Južni Avstraliji p. Janez Tertjak, OFM

P. Valerijan in p. Janez, 1990

Spomin na blagoslov cerkve sv. Družine, 1983

Umivanje nog na veliki četrtek 1981

Ob slovesu nadškofa dr. A. Šuštarja, 1983 (Vse iz Arhiva)

cerkvi, ker je za to priložnost je bila cerkev premajhna. Vendar pa je cerkev zaradi starosti bila potrebna večjih popravil. Naši rojaki so vedno radi pomagali. Ob cerkvi je bilo prostorno župnišče, dve dvorani in pa velik parkirni prostor za vsaj 100 avtomobilov. Z novimi prostori se je dejavnost verske skupnosti razširila. Imeli so dva pevska zbora : mešani in mladinski pevski zbor pod vodstvom profesorja gospa Jožeta Šterbenca. Mladinski pevski zbor je kasneje dobil ime po našem svetniškem škofu Antonu Martinu Slomšku. Z zborom so nastopali na raznih koncertih in prireditvah. Zborovodja je izvabljal neverjetne glasove iz teh mladih otroških grl. Na pobudo narodnostnih skupin je Education department of S.A., začel leta 1978 razpravljati in se pogajati, kako urediti etnične šole... Za slovensko skupnost se je teh sestankov udeleževal tudi p.Filip. Nekateri člani slovenskega kluba so začeli zahrbtno gonjo proti p. Ferjanu, češ, da so starši proti sodelovanju slovenskega duhovnika v šoli... Ko je bilo to vprašanje javno izpostavljeno, teh zahrbtnih ljudi ni bilo od nikoder. Pogoj za vsako etnično šolo je bil, da morejo šolo voditi samo pravne osebe, 'incorporated body'. Zato je bil na pobudo p. Ferjana in dr. Stanislava Franka ustanovljen Slovenski center Incorporated, v smislu zakonskih določil prijavljen in registriran ...

P. Inocenc je bil tesno povezan in velik pobudnik pri etnični šoli in verskemu in kulturnemu središču.

Sišati je bilo o domu počitka.

P. Inocenc je začel razmišljati o domu počitka, ki naj bi služil slovenskim rojakom v Južni Avstraliji. Tako je odbor najel od Housing Trust-a večjo hišo, kar sosedo najete anglikanske Cerkve. To hišo so preuredili, da je lahko sprejela 15 oseb. Državne oblasti so izdale vsa dovoljenja in tako je bil slovesen blagoslov slovenskega doma za ostarele v mesecu juliju 1980. P. Inocenc je vsako nedeljo ob koncu maše dodal še Oče naš za skupno zadevo, nikoli pa ni ljudem povedal, kakšna je ta skupna zadeva. Ko je bil dom urejen in pripravljen, da sprejme oskrbovance, pa so se prijavitelci s svojimi prijavami umikali. Vsak je rajši ostal na svojem domu. Tako je od 15 prijavljenih ostala ena sama žena. Uvideli so, da je nemogoče finančno vzdrževati dom. Odbor je sklenil, da se dom vrne državni ustanovi in se s tem razbremeni skupnost.

Kako dolgo je p. Inocenc ostal v Adelaidi?

Konec meseca julija je p. Inocenc zapustil Avstralijo in se vrnil v ameriško vojsko. Na njegovo mesto sem prišel kot mlad duhovnik iz Slovenije in nastopil novo odbobje za slovensko skupnost v Južni Avstraliji.

Kako ste začutili slovensko skupnost v Južni Avstraliji?

*Provincial P. Miha Vovk ??? na obisku med rojaki v Whyalli, 1985 (Arhiv)
Na marijanski procesiji, 1997 (Arhiv)
Po maši v Perthu, New Norcia, 1998 (Z. Agreš)
Ob praznovanju leta 1995 (Arhiv)
Škof Uran, prov. p. Zore, p. Janez in J. Gerden v Milduri, 1998 (J. Gerden)*

Versko in tudi kulturno življenje je bilo razgibano. V mojem času je mladinski pevski zbor dobil novo ime Anton Martin Slomšek. Imeli smo duhovna srečanja za matere in žene. Ob začetku šolskega leta smo imeli mladinsko mašo za srečen začetek šolskega leta. Izredno je bilo sodelovanje mladih. V tem času je zapustila misijon gospa Kristina Golob. Pri popravilu in obnovi so se zopet rojaki pokazali vneti in pridni delavci, ki so hoteli, da je hiša urejena. Mladinski zbor se je udeleževal raznih prireditvev pri etničnih skupinah, pod vodstvom Jožeta Šterbenca in Helene Rant, in so želi čudovite uspehe.

Popravila pri najeti cerkvi so dokazala, da ne bo mogoče vzdrževati poslopij zato smo pričeli razmišljati o gradnji svoje cerkve. Kaj narediti? Zemljišče s hišo je bilo prikladno. Z gospodom Janezom Zagorcem sva se posvetovala z arhitektom; kaj če bi hišo popravili, malo povečali in nam bi lahko služila za cerkev. Arhitekt je napravil načrt preureditve stare družinske hiše in skico za novo cerkev. Razlika v stroških bi bila minimalna. Vendar stara hiša bi bila vedno potrebna popravil medtem ko nova zgradba vsaj za nekaj let ne. Željo o gradnjo nove cerkve smo povedali adelajdskega pomožnemu škofu Philipu Kennedyu. S strani škofije ni bilo nobenih težav, le pogoj, da ne bomo prosili za kakršnokoli denarno pomoč. Vse bi morali sami kriti. Z načrtom sva prišla z g. Zagorcem na občino. Prišla je komisija in bilo je potrebno malenkostnih popravkov glede parkirnega prostora. Težava pa je nastala pri našem sosedu, slovenskem klubu. Bila bi aktivirana vsa ulica, koliko nemira bo, če bo cerkev poleg kluba. Na občini so začeli poizvedovat, kaj se bo zgodilo, če bo stala poleg kluba nova cerkev. Načrti so šli po postopku, ki je za to predpisan. Za božične praznike je bilo razposlano pismo rojakom, če so pripravljeni pomagati. Že za praznike je denar prihajal v gradbeni sklad. Seveda smo pa medtem izbrali tudi gradbeni odbor in se tako skupaj posvetovali in dogovarjali za vsak naš nov korak pri gradnji. Končno smo 17. aprila 1981 dobili vsa dovoljenja, da podremo staro hišo in na njenem mestu zgradimo novo cerkev.

Kdaj ste začeli z gradnjo?

Prvega maja je bila zasajena prva lopata za temelje nove cerkve. In kmalu so bili vlitni temelji. Med tem časom so vedno prihajali dobrotniki z denarno pomočjo - V mesecu maju smo poromali k Mariji „Our Lady of the River“, kjer smo se srečali pri maši s tamkašnjimi rojaki. Po maši, v tamkajšnjem klubu, je bilo vse namenjeno za gradnjo nove cerkve. Na ta romanja smo šli nakajkrat.

25. julija 1982 je prišel pomožni škof Philip Kennedy, da je blagoslovil temeljni kamen. Zbralo se je veliko rojakov iz vseh koncev Južne Avstralije, da prisostvujejo temu velikemu trenutku v zgodovini slovenske skupnosti. Povabljeni so bili tudi zastopniki države, da smo pokazali, da smo narod, ki se zaveda svojih korenin.

Počasi so se zidovi družili v mogočni alpski stil, v juliju je bilo tudi 'ostrešje' za streho postavljeno. Začela so se notranja dela od električne napeljave, kanalizacije, stranišč; vsako

Na duhovnih vajah, 1995

Ob obisku škofa Urana, 1998

V družbi upokojencev, 1986 (Vse slike iz Arhiva)

soboto je bilo naše gradbišče pravo mravljišče slovenskih rojakov, ki so z delom pridno pomagali.

Ali so mladi sodelovali pri mladinskih koncertih?

V mesecu avgustu je tudi naš mladinski pevski zbor odšel na mladinski koncert, ki je bil v Kew v našem verskem središču svetega Cirila in Metoda. Zopet so mladi od sile odrezali. Vsi so strmeli v ta mlada grla odkod zmorejo ...

Leta 1983, v mesecu septembru je naš mladinski pevski zbor na koncertu v Sydneyu, kjer je požel velik uspeh, saj je bil eden od najboljših mladinskih pevskih zborov med Slovenci v Avstraliji. Pozneje so se še udeležili mladinskih koncertov v Canberri in spet Melbournu.

Kdaj je bila cerkev dokončana?

Naj povem več o delu pri cerkvi. Čudovit strop iz cedrovega lesa je bil zamisel g. J. Zagorca in veliko sobot je bilo žrtvovanih, da so Slovenci naredili strop sami z zavestjo: to je naša cerkev, delo naših rok in božjega blagoslova.

Postavljene so bile klopi, oltar, ambon vse je bilo pripravljeno in bi že za božič leta 1982 lahko obhajali prvo mašo v naši novi slovenski cerkvi. Vendar smo počakali na obisk ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja. Težko smo čakali ta veliki dan: 13. februar 1983. Med tem se je pripravljalo na zakrament svete birme trinajst slovenskih otrok.

V Mislih imamo zapisano: 13. februar 1983 bo ostal Slovencem v Južni Avstraliji v lepem spominu. Pričakovanja so se uresničila, cerkev je zgrajena sedaj čaka samo še slovesnega trenutka blagoslova. Za to priložnost je bila cerkev še zdaleč premala. Prvič sta bila v naši skupnosti dva škofa; slovenski metropolit dr. Šuštar in adelaidski pomožni škof Kennedy ob asistenci vseh slovenskih duhovnikov iz Avstralije in tukajšnih lokalnih duhovnikov. Po končanem slovesnem blagoslovu in sveti maši smo se preselili v slovenski klub na družabno srečanje. To nedeljsko popoldne je bil tudi zadnji pastoralni obisk škofa Kennedyja, ki je dal dovoljenje za gradnjo nove cerkve. Namreč še isti večer so ga odpeljali v bolnico in kmalu zatem je umrl - imel je tumor na možganih. Škof je bil velik prijatelj Slovencev. Ob njegovem pogrebu je nadškof Gleeson poudaril, kako je imel rad emigrante in da je bilo njegovo zadnje pastoralno delo pri Slovencih.

Ob tej priložnosti smo g. nadškofom Šuštarjem obiskali Berri kjer je bila maša. Prišel je tudi škof iz Port Piria, Frances De Campo, in vsi okoliški duhovniki. To je bilo veselje in doživetje za vse slovenske rojake iz Berrija in okolice.

Ves čas med gradnjo cerkve je bilo duhovno življenje živo. Mladinski zbor je na koncertih doživljal vedno nove uspehe. Medtem smo videli, da potrebujemo tudi prostor, kjer bi po maši sedli in malo pokramljali.

Pred cerkvijo sv. Družine (Arhiv)

Cvetna nedelja v Milduri, 1998 (J. Gerden)

Slovenske sestre na da duhovnih vajah, v Adelajdi, 1986 (Arhiv)

Najprej smo postavili veliko stavbo iz pločevine . Počasi smo jo izolirali in lepo uredili, tako da služi naši skupnosti v svoje namene. Skupnost se stara, vedno več je ostarelih. Potrebno je bilo tudi zanje nekaj storiti. Organizirali smo mesečna srečanja, najprej sveta maša, nato pa družabno popoldne. V teh popoldnevih je veliko veselja in smeha.

Misijonsko hišo smo imeli nasproti cerkve. Naša želja je bila, da bi kupili hišo poleg cerkve, če bi bila kdaj naprodaj, tako da bi bilo vse skupaj. Želja se je kmalu uresničila in hišo smo kupili v septembru 1983. Seveda je bila vsa zapuščena in je bilo potrebno mnogo popravil. Z dobroto in dobro voljo rojakov smo tudi storili. Letos pa smo jo ponovno obnovili z veliko pomočjo p. Metoda iz Melbourn.

Še nekaj mejnikov iz zgodovine slovenske skupnosti v Južni Avstraliji.

Našo skupnost je naslednje letoza praznik svete Družine, na prvo nedeljo v januarju obiskal adelaidski nadškof Gleeson. V mesecu februarju smo se pripravljali na ljudski misijon, ki sta ga vodila p.Ciril iz Sydneya in p. Bernard iz Melbourn.. Ob koncu misijona sta blagoslovila sliko svete Družine, naslikal jo je Stanislav Ropotec, darovala pa sta jo ga. Tatjana Lajovic in njen mož senator Mišo Lajovic. G. Tone Jesenko pa je iz železa skoval Jezusa na križu, ki objema svetega Frančiška. S tem je bila naša cerkev dokončana. Tega leta smo se tudi poslovlili od našega dobrotnika Staneta Šubica. Dva tedna pred smrtjo se je še udeležil marijanske procesije in ga je fotograf ujel v svoj objektiv ob banderi Marije Pomagaj.

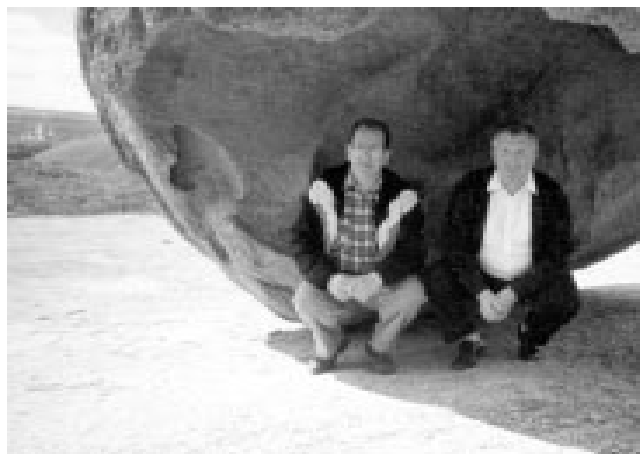
V letu 1983 smo dobili dve ulici, ki nosita slovensko ime: BARAGA GROVE in PLANICA COURT v občini Tea Tree Gully kjer je služboval naš rojak Peter Šajn, kot inšpektor. Veliko se je boril, žrtvoval in dokazoval in končno le uspel.

Leta 1985, konec avgusta, je bil v Adelaidi prvič vseslovenski mladinski koncert in se ga je udeležilo okrog 160 mladih talentov. Koncert je bil v ukrajinski dvorani. V septembru je bila v slovenski cerkvi prva 'Rock' maša. Za starejše ni bilo, mladi pa so bili navdušeni.

In že so potekale priprave na obisk škofa Jožeta Kvasa in provincijala p. Mihaela Vovka. Zakrament svete birme je škof podelil trem otrokom in dvema odraslima. Tokrat je škof prvič obiskal rojake v Whayalli. Mašo smo imeli na domu Marte in Romana Zrim, po maši pa je bilo na vrtu nepozabno srečanje.

Sliši se, da barvate pisanice.

V našem verskem središču smo pričeli s tečajem za barvanje pirhov, veliko zanimanje je bilo predvsem od mladine, in tudi velikonočno pirhovanje je eden od lepih večerov ob obilici smeha in sreče, kot tudi pri lomljenju pirhov in raznih igrah. Ob pustu pa je tekmovanje v maskah in izbira najboljših krofov, ne manjka pa "pouštar tanca" - smeh za starejše in sprostitev od vsakodnevnega napora. Pirhovanja in pustovanja so bila kar nekaj let, dokler ni ponehalo zanimanje.

P. Janez pri Tomšičevih v Perthu, 1997 (Arhiv)

Cerkev sv. Družine, Adelaide (Arhiv)

Škof Kvas, prov. p. M. Vovk in p. Janez na obisku pri 'Tončevih' v Milduri: sestri Monika in Petra, France štabelj, Igor in Jožica Gerden, Pepca Plut, Nada Zudetic, Danica Štabelj, France in Agata Tonc, 1984 (J. Gerden)

S prov. p. Stanetom Zoretom pri Wave Rocku, Perth, 1997 (Arhiv)

V studiu etnične radijske postaje SEBIFM, 1995 (Arhiv)

Imeli smo tudi ponovitev nove maše p. Toneta Gorjupa. V letu 1989 je bilo versko središče v Adelaidi spet gostitelj mladinskega koncerta, tokrat v slovenskem klubu. Našo skupnost je obiskal Torontski pomožni škof dr. Alojzij Ambrožič in blagoslovil podobo Marije Pomagaj v naši kapelici.

V tem času je naše versko središče s slovenskim Centrom pričelo z izleti za upokojence. Minibus je bil dodeljen od države etničnim skupinam. Naši upokojenci ga pridno koristijo, šofer pa je gospod Ignac Ahlin, ki v svoji razpoložljivosti pelje kamor želijo potniki.

V letu 1991 nas je obiskal koprski škof Metod Pirih in frančiškanski provincijal p. Mihael Vovk. Tokrat je bil prvi obisk slovenskega škofa v Coober Pedy. Srečanje s škofom Pirihom in rojaki je bilo nadvse pristrčno, saj je večji del Slovencev v Južni Avstraliji iz Primorske in Čičarije.

Škof je blagoslovil našo novo knjižnico za katero še vedno zbiramo knjige. Mladinski zbor je prenehal delovati: nekateri so se poročili in drugi odšli v druge kraje, podmladka ni bilo. Podobno je bilo s slovensko šolo: ni zainteresiranih učencev in ne staršev.

Kako ste doživeli osamosvojitve Slovenije?

Pred osamosvojitvijo Slovenije je naše versko središče obiskal tudi Jože Pučnik in govoril našim rojakom, kako si doma zamišljajo samostojnost. Prišli tudi drugi politiki, tako je februarja 1992 imel srečanje v našem središču obrambni minister Janez Janša, pozneje predsednik vlade Lojze Peterle. Janez Janša je tudi pred cerkvijo posadil drevo ob katerem je postavljen spomenik žrtvam za svobodno Slovenijo. Za odkritje spomenika smo pripravili kulturni program in ob koncu ga je odkril prvi častni konzul za Slovenijo g. Fredi Brežnik.

Imate veliko kulturnih obiskov iz Slovenije?

Prihajali so razni zbori in ansambli, ki so gostovali v našem centru: prvi je bil Big Ben, potem koroški pevski zbor JAKOB PETELIN GALUS iz Celovca, Tržaški oktet, Kamniški Koledniki, Štajerskih sedem, Hrušiški fantje, Nonet Certus...

Vedno smo se in se še vedno kulturno udejstvujemo. Do sedaj smo imeli že tri promocije knjig: Jesensko listje, Za pest drobiža in V Zorenju Duše pesnika iz naše srede Ivana Burnika Legiša. Med nami je bila pesnica gospa Draga Gelt za materinski dan, bil je čudovit kulturni program ob promociji njene knjige *Vse poti*.

Vsako leto nas za praznik svete Družine na prvo nedeljo v januarju obišče adelaidski nadškof Lenard Faulkner. Prihaja k nam kot eden izmed nas.

In vizija za prihodnost?

Ob vsem tem, kar sem nanizal pod adelaidske odmeve tudi ugotavljam, da se naša skupnost

Adelaidski nadškof Leonard Faulkner je v prisotnosti škofa Urana o patru Janezu, september 1998 izrazil:

... Če bi imel nekaj takih duhovnikov v Adelaidi, kot je p. Janez, ne bi imel problema. Madžarska skupnost bi propadla, če bi ne bilo p. Janeza. Slovenska skupnost je majhna, a izredno organizirana ...

Adelaidski nadškof Leonard Faulkner je v posebnem priznanju patru Janezu, novembra 1998 napisal:

Priznanje

p. Janezu Tretjaku za požrtvovalno delo v slovenski in madžarski skupnosti in
za neutrudno delo v bolnici.

*Izvečki iz
priznanj
adelajdskega
nadškofa
Leonarda
Faulknerja,
1998*

*Priznanje ob
mednarodnem
letu
prostovoljcev,
2001*

stara, čeprav je vedno aktivna in rada pomaga. Za vso pomoč skozi vsa leta iskreni Bog povrni! In da bi še naprej ostali zvesti Bogu in skupnosti!

Kaj pa v Zahodni Avstraliji?

Skrb za slovenske rojake se iz naših verskih središč razteza tudi na Zahodno Avstralijo, kjer je manjša skupnost. V začetku je za naše rojake v Perthu skrbel g. Ivan Mikula. Rojaki so takrat nagovarjali g. Mikulo, da bi ostal med njimi, da bi kupili staro cerkev in hišo, kjer bi živel duhovnik. Vendar je g. Mikula vedel, da bi bilo to preveliko breme za majhno skupnost. Zdelo se mu je bolj modro, da rojake občasno obiše. Ko je g. Mikula opešal, se je za Perth zavzel najprej p. Bazilij, pozneje sta skupnost v Perthu iz Sydneya obiskovala p. Ciril in p. Valerijan ter jaz iz Južne Avstralije. Vsakokrat, ko je škof iz Slovenije obiskal Avstralijo, se je srečal tudi z rojaki v Perthu. Vedno so mu pripravili lep sprejem, mu nudili gostoljubje in mu izražali svojo naklonjenost. Po gostoljubnosti še zlasti slovi družina Slavkota in Anice Tomšič, saj je skoraj vsak slovenski škof in duhovnik, ki pride v Perth, gost v Tomšičevi hiši. Obiska so še toliko bolj veseli, ker so oddaljeni od ostalih mest.

V Perthu je slovenska verska skupnost izredno lepo organizirana. Imajo cerkveni odbor, ki skrbi za obisk duhovnika, organizira redne molitvene ure z rožnim vencem v farni cerkvi. Mešani pevski zbor vedno povzdigne slovensko mašno slavlje z ubranim petjem.

*Misli, julij-
avgust 2000,
str. 168-170,
p. Janez*

26. MLADINSKI KONCERT v priredbi slovenskih verskih središč v Avstraliji je bil letos v soboto 8. julija 2000 v dvorani slovenskega kluba Adelaide. Geslo letošnjega koncerta je bilo VELIKI JUBILEJ 2000. Koncert je imel še poseben pomen, saj smo v jubilejnem letu 2000, ko obhajamo spomin našega odrešenja in osvoboditve. Jubilej je tudi klic k počitku ljudi in zemlje, in čas za razmislek in nove načrte... Jubilej je čas praznovanja, čas velikega veselja in hvaležnosti za darove, ki smo jih prejeli od Boga in da jih uporabljamo v božjo čast in blagor človeške družbe. Mladinski koncert je priložnost, da se naše medsebojne vezi poglobijo in utrdijo, da se zavedamo, kako potrebujemo drug drugega za obstoj slovenske skupnosti v tujini, obenem pa našo mladino spodbujamo, da bi se še bolj zavedali svojih korenin Slovenstva. Vsakoletni mladinski koncerti so trenutki veselja kakor je zapisal naš največji slovenski pisatelj Ivan Cankar; "Slovenska beseda je beseda praznika, petja in vriskanja." Košček tega veselja nam podarja mladina ...

Na začetku je goste pozdravil in predstavil p. Janez, gos. Marko Polajžar iz veleposlaništva iz Canberre in predsednik slovenskega kluba g. Ignac Šimenko ...

Ob zaključku, med petjem Le predi, dekle, predi so nastopajoči odhajali iz odra z volneno nitjo v roki pred oder znamenje naše medsebojne povezanosti z balončki in belemi golobi. Nato je spregovoril predstavnik vlade Juliano Stefani in izredno pohvalil kvaliteto in organiziranost koncerta.

NOT FOR PROFIT
Oznaniła BUT FOR SERVICE!
 SLOVENE CENTRE - HOLY FAMILY MISSION -
 SLOVENSKA SKUPNOST SRETE DRUŽINE - 32 Halden Street -
 HINDMARSH, S.A. 5007 Phone: (08) 46 5733

1995 letostarski dan

BREZ POKLICA

Tako se nam na prvi videz zdi, da je mati brez poklica. Ali je to mogoče. Rosemary nam bo prebrala pesnitev neznanega avtorja in zaigrala, katere poklice mati opraviša...

PRI MATERI

Wal, ki občutimo ljubezen, skrb in bolečino svojih starcev, mamic, jim hooemo na danasnji praznik pokloniti to, kar nam v tem trenutku narekuje naše srce in zmorajo naše moči, ki smo jih peajali od njih. Kristijan je v svoji navezanosti na matico o osebnih vprašanjih pripravil tole pesem...

*P. Janez pri pridigi v cerkvi All Saints, Hindmarsh (Arhiv)
 Z upokojenci na izletu, 2000 (Arhiv)
 Škof Uran na obisku v Milduri, 1998 (J. Gerden)
 Srebrnomašnik p. Janez, 2001 (D. Gelt)
 Spomin na srebrni jubilej mašništva, 2001 (Arhiv)
 Oznaniła, 1995 (Arhiv)*

"Vsi temi bodo vsi spoznali, da ste moji očenci,
 če boste med seboj imeli ljubezen"
 Janez 13:20

V SPOMIN

na srebrno mašniški jubilej
 1976-2001

p. Janez Tretjak OPM

Slovenska vera in kulturno
 arhivsko Sveto Družino

West Hindmarsh - Adelaide, Avstralija
 St. Mary pod Tuzjakom - Eošte Slovenija
 13. julij - 30. september 2001

Ob koncu je p. Metod Ogorevc, provincijalov zastopnik v Avstraliji, vsem sodelujočim podelil prizanja ...

To nedeljo smo se kljub kasnemu počitku ob desetih dopoldne zbrali kot ena družina v adelaidski slovenski cerkvi sv. Družine. Mašo je vodil p. Metod sodelovali pa so nastopajoči za darovanje med prinašanjem ...

A kjer koli že smo, povsod bomo negovali in ohranjali dediščino slovenskega naroda.

*Misli,
september
1984, str. 236,
p. Bernard
Goličnik*

V četrtek, 9. avgusta je p. Janez odpotoval v domovino na obisk k domačim in prijateljem. Na letališču se nas je precej zbralo k slovesu. Nekateri pa smo vztrajali vse do vzleta 'srebrne ptice' ...Na obrazih prisotnih pa se je dalo razbrati, da ga bodo v Adelaidi pogrešali in naj se čim prej vrne.

Pred odhodom je p. Janezu adelaidski nadškof Jakob Gleeson poslal 'popotnico' z naslednjo vsebino: „Hvala vam za zaupano vest, da je vaša mama bolna. Vesel sem, da vam jo je mogoče obiskati in preživeti nekaj dni z vašimi dragimi. Kakor hitro bom utegnil, bom daroval sveto mašo za zdravje vaše mame. V molitvi pa se bom spomnil tudi vas. Naj vas spremlja moja molitev in božji blagoslov. Vaš vdani v Kristusu – Jakob Gleeson, nadškof adelaidski.“

*Zbornik
avstralskih
Slovencev
1985, str.101-
102
P. Ciril*

Slovenska skupnost v Adelaidi, ki je središče vinorodne Južne Avstralije, je precej manjša po številu kot je ta v Sydneyu ali Melbournu. Vendar se zaveda dediščine, ki jo je prejela od svojih mater in očetov: slovensko besedo in vero v Boga. ...Leta 1980 se je p. Filip Inocenc Ferjan vrnil v ZDA in na njegovo mesto je prišel mladi pater Janez Tretjak. V njegovem času so dozoreli mnogi sadovi, ki so bili v preteklosti posejani v slovensko adelaidsko zemljo. O gradnji cerkve pater Janez rad pove: »Tako raste skupnost, tako se pletejo prijateljske vezi, poleg slovenskega doma živa priča slovenskega človeka, ki ima v en sam kratek utrip srca stisnjeno vse: mater, domovino in Boga...«

*Misli, julij
- september
2001, str. 168,
Ivan Legiša*

Pasi moja jagnjeta, pasi moje ovce!

Čestitka p. Janezu ob 25. obletnici duhovništva

Pater Janez Tretjak, imamo vas radi!

Dober je naš Gospod, ki vas je posadil na naše obrežje za svetilnik, da nam iz dneva v dan, iz tedna v teden, iz leta v leto vnašate v srca dodatno luč in gorkoto in nas tako v duhu evangelijske modrosti potiskate h končnemu cilju.

K nam ste prišli z veliko vero, upanjem in ljubeznijo. Že enaindvajseto leto nas trudapolno oblikujete in preoblikujete. Dolžni smo in spodobi se, da vam pristrčno čestitamo in da se Bogu zahvalimo k vašemu srebrnemu jubileju, ko ste - v težkem času prizkušenj - z vso močjo svoje duše Bogu rekli, da

boste pasli Njegovo čredo.

Po Njegovi volji nam od sebe dajete kar največ morete in to z osebnim zgledom ter s ponižnostjo, skromnostjo in ljubeznijo brez vsake sebičnosti.

Živimo v času, ki nas zapeljuje in vabi - brez vašega truda bi bila naša slovenska adelaidska obrežna širjava še toliko bolj suha in pusta. Med nas ste prišli, ko smo bili sirote, v duhovni bedi in zmedi. Ni predrznost, če zapišem, da ste marsikoga izmed nas otel lahkovernosti in pogubi.

Mi laiki od vas pričakujemo kar morete največ narediti po svojih človeških močeh. Na vas se obračamo v duhovnem in vsakem drugem pogledu. Ko ste pri oltarju, na vas gledamo, da nam našo komodnost hranite z dobrotami božjega duha. Potrebni smo vaših napotkov, vzpodbud, hvale in graje, prevejanjih z vero Kristusovega usmiljenja.

Pater Janez Tretjak, hvala vam za opravljene maše, za skrb v času boleznih. Hvala vam za sporočilo evangelija, za tolažbo ob času žalovanja, za delitev veselja ob krstu, poroki, praznikih, obletnicah in vsakovrstnih drugih prilikah ...

Pater Janez Tretjak - resnično vas imamo radi!

Skromni, ponižni in spoštljivi ste kot duhovnik in kot človek. Bog vas je posebno izbral za nas, ki smo tako zelo potrebni ljubezni. Molimo, da bi po Marijini priprošnji še dolgo ostali med nami zdravi in radosti polni. Mi laiki pa, da bi z očmi globoke vere videli bolj čisto in da bi se v duhu razumnosti znali krščansko ljubiti med seboj.

*Ivan Legiša,
julij 2001*

SREBRNOMAŠNIK BOD' POZDRAVLJEN!

Ko brat se bratom za Boga razdajaš,
za nas zgorevaš tih v duha pramenih,
po svojih rokah posvečenih,
nam duše z milostjo napajaš.

Vezi nas pnejo, s tabo nismo zapuščeni,
ob tebi smo duhovno z božjim se ujeli;
da bi v zveličanju se radovali smeli,
v dlani neba smo s tvojim trudom naloženi.

O, brat! Če smo grešni kdaj zlasali,
vsaj zdaj bodimo malo bolj oprezni,
prav nihče ti, dobrotniku, ljubezni
v življenju bornem več nikdar ne kali!

Father Janez Tretjak

Father Janez Tretjak was born on August 22 1945 in Dovše, parish Šentilj near Turjak, and ordained on June 29 1976 in Nazarje. Fr Janez has lived and worked among Slovenians in Adelaide from his arrival in Australia in 1980.

One of Fr Janez's first major concerns was to oversee the construction of a Slovenian Church in Adelaide. Adelaide's Slovenian Church, the Church of the Holy Family, was officially opened in 1983.

As well tending to the needs of Slovenians in Adelaide, Fr Janez is also responsible for the care of Slovenians across South Australia and in Western Australia. Over the years this has translated into regular visits to Slovenians in Berri, Mildura (just over the Victorian border), and Whyalla, as well as making the odd visits to Perth. Fr Janez also keeps up communication with Slovenians through a weekly Slovenian radio show.

In all his years in Adelaide, Fr Janez has encouraged cultural activity at the religious centre, particularly with the church and youth choirs. Fr Janez is enamoured of Slovenian customs and tries to preserve Slovenian traditions, particularly those relating to Easter. Almost every Lent he organises classes on traditional egg-decorating with wax, and the eggs he decorates are true works of art.

Just like St Francis of Assisi, Fr Janez loves nature. He loves animals and flowers, and takes much care in decorating the church, often using flowers from his own garden.

Fr Janez has tried to cater to the needs of the different generations. He organised the first »rock mass« for the second generation as well as trialling masses in English. For the older generation, Fr Janez initiated pensioner excursions using a government minibus made available to ethnic communities.

In addition to his work with the Slovenian community, Fr Janez is also regularly on-call at the Queen Adelaide Hospital, caring for patients of all nationalities. He also assists the Croatian community. He regularly celebrated mass for the Hungarian Catholic community when they were without a Hungarian priest for an extended period of time.

It is no surprise, then, that the Adelaide Archbishop Leonard Faulkner recognised him for his work among immigrants, wherever he has been needed. In a true Franciscan spirit, he is always prepared to work among people and care for them.

P. Ciril Božič

Rojen 5.12.1953, Stopiče, mašniško posvečenje 28.6.1981. V Sydney je prišel 11.9.1982 in ostal do 23.4.1992, nakar se je vrnil v Slovenijo. Septembra leta 2001 se namerava vrniti in boprevzel vodstvo verskega in kulturnega središča v Melbournu.

P. Ciril je prišel na pomoč p. Valerijanu k sv. Rafaelu v Sydney. Takoj se je zavzel za slovenske radijske oddaje na radiu 2EA, organiziral in vodil večkratne razstave slovenskih likovnih umetnikov v Avstraliji. Njegov čut za lepoto, zbranost in cenjenje umetnosti se je izražal na teh razstavah in tudi v člankih in študijah.

Urejeval je Rafaela, četrtno glasilo slovenske cerkve sv. Rafaela in prevzel vodstvo in organizacijo Svetoletnega misijona v Adelaidi, Melbournu, Sydneyu leta 1984. Veliko je pisal o razvoju avstralske katoliške Cerkve. Bil je voditelj biblične skupine v Sydneyu. Srečaval se je z rojaki, raztresenimi po peti celini, pri njih maševal in pisal o njihovem življenju. Dotaknil se je življenja avstralskih Slovencev – uspešnikov in njihovo dejavnost prikazal v člankih, objavljenih v Mislih. V svoje študije je vključil tudi Aborigene in njihovo vključitev v katoliški Cerkvi.

Dokončal je magisterij iz umetnika Stanislava Rapotca na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Snov je zbiral v Avstraliji.

Spoznajmo patra Cirila tudi iz zapisov o njem in njegovem delu, pa tudi iz zapisov, katere je pripravil za Misli ob srečevanju z rojaki širom Avstralije, njegova razmišljanja in pogled v zgodovino avstralske katoliške Cerkve. Predstavi nam rojake umetnike in njihova dela, pokramlja z Aborigenskimi otroki in se razveseli podobe Marije Pomagaj v avstralski puščavi; se zavzame za slovenski jezik kot edini jezik pri slovenskem bogoslužju v verskih središčih v Avstraliji.

P. Ciril je imel tudi glavno skrb za redne obiske rojakov v Perthu, v Zahodni Avstraliji, in je rad obiskal tudi najbolj oddaljene in samotne koščke tega dela pete celine.

V prijazni družbi g. Drage Gelt in Toneta Gorjupa obujamo spomine na Avstralijo: “I still call Australia Home”. V Avstralijo sem prišel – spominjam se, da je bila sobota, 11. septembra 1982. Krasen, sončen dan, tako plavo nebo in obzorje sta se nekako poljubljala in lep sprejem na letališču v Sydneyu, potem zvečer maša in v nedeljo pri sv. Rafaelu v Merrylandsu. Prvo doživetje je bilo doživetje Slovenije – nikoli nisem videl toliko narodnih noš, kakor tisto prvo nedeljo v Sydneyu za moj prihod. .. Z najetim avtobusom smo potovali v Wollongong, kjer je bila

*Brezje, januar
2001, P. Ciril
se spominja:*

maša ob petih. Pa spet sprejem in pogostitev pa dobrodošlica in petje domov na avtobusu kot kakšna božja pot. Že prva nedelja: živahnost in živost slovenstva v Avstraliji me je presenetila in lepo sva sodelovala s patrom Valerijanom do leta 1992, razen eno leto, ko sem študiral v Melbournu. Srečal sem se tudi s patrom Bazilijem. Maševal sem v Kew, ko je drugo nedeljo v mesecu p. Bazilij odšel v Geelong. .. Zanimivo, da p. Valerijana še vedno vikam, z Bazilijem sva se pa takoj tikala. Včasih sva imela tudi »kratek stik« - veliko sva si povedala, ostala sva prijatelja in spoštovala sva drug drugega, tako da sem vesel, da sem imel to milost, da sem šel na njegov pogreb...

Srečeval sem se tudi z avstralskimi frančiškani. Predno sem šel v Avstralijo, sem vedel angleško le tole: 'white wine, window seat, thank you'. Ko sem za silo znal angleško, smo bili zelo povezani in smo še danes. Veliko avstralskih frančiškanov sem že gostil v Ljubljani in tudi na Brezjah. Pošiljajo svoje prijatelje – ostajamo povezani tudi s sestrami Klarisami. Tudi habite avstralske sestre z ljubeznijo sešijejo z avstralsko volno.

Radi otrok – mladinskega zbora *Zarja* – lahko bi rekel, da so sedaj že dobro izobraženi – vesel sem jih, spominjam se jih. Držijo stike.

Bratje frančiškani smo se zbrali vsaj dvakrat na leto. Rad se spominjam vseh slovenskih patrov v Avstraliji. Sam sem vesel, da sem ob priliki obiskal patra Bena. Obiskala sva skupno grob p. Klavdija, s katerim sta bila pionirja v Avstraliji.

*Misli, julij
1984, str 172,
p. Ciril*

Na četrto nedeljo v juliju bomo imeli v Figtree posebno slovesnost. Ob prvi obletnici naše cerkve bomo na pročelju cerkvene stavbe odkrili spominsko ploščo, kjer bo zapisano za nas in za poznejše rodove čigava je cerkev, kdo jo je blagoslovil in kdaj ter komu je posvečena. Slovesnost v cerkvi bo vodil naš gost g. Jože Ovniček, župnik iz župnije Podzemelj v Beli Krajini. Po slovesnosti v cerkvi bodo v dvorani nastopili wollongongška dekleta in fantje s kulturnim sporedom, nato pa bomo imeli domače veselje...

Peta Dobrodelna večerja, namenjena za dograditev dvorane in sestrskega stanovanja, je bila v soboto, 30. junija...

*Misli,
september
1984, str 240-
241, p. Ciril*

Kako sem star?

Veliko resnico je zapisal Ochsenius, da »ni vprašanje, koliko je kdo star, ampak kako je star«. Kako lepo je videti starega človeka, ki mu z njegovega blagega obraza sije življenska radost. Slišal sem praviti, da star duhovnik – če ni svetnik, je karikatura. Pa to bo menda veljalo za vsakega človeka.... Vsaka njihova beseda je kot blagoslov. Iz svojega življenskega obzorja in s svojih prehojenih poti znajo mlademu sogovorniku podarjati modrost življenja...

Ko je nekdo pred časom dejal: "Pater Valerijan nas je poročil, pater Ciril pa nas bo pokopal," je – če že ne drugega – povedal, da se zaveda, da čas beži, da se vsi staramo. In v ta beg je treba zasidrati misel: Vsi dnevi in vsi meseci so Gospodovi...

Slovesna maša: dr. Mikula, p. Valerijan, nadškof dr. A. Šuštar in p. Ciril, 1983 (Arhiv)

- Misli, november 1984, str 313, p. Ciril* Od odmevov k razmišljanju in od razmišljanja k odmevom
 ...Naloga slovenskih verskih središč v tujini je, da ob veri ohranjajo tudi slovenstvo – slovensko zavest, bogastvo kulture, jezika, pesmi, plesa ...
 Slovenska cerkev je tu, da tistim, ki jo izberejo za svoj kraj srečavanja z Bogom in ljudmi, služi v slovenskem jeziku – zato je bila tudi sezidana. Kdor hoče angleško mašo, jo ima v lepši angleščini bliže doma. Da je na primer slovenska skupnost v Adelaidi še pred dobrim letom sezidala cerkev, je znak, da čuti, da jo potrebuje... Seveda bo prišel čas, ko bo slovenski jezik utonil – toda takrat to mesto ne bo več potrebovalo slovenske cerkve in slovenskega duhovnika ...
- Misli, oktober 1986, str 278, p. Ciril* Rastemo v eno družino – je že nekaj let naša misel ob praznovanju zavetnika cerkve v Merrylandsu nadangela Rafaela. Zdi se mi to kar pravšna misel. Tako je bilo tudi letos. Z dvodnevno duhovno obnovo smo se pripravili na ta dan. V petek zvečer, 26. septembra, je vodil bogoslužje in pridigal p. Janez iz Adelaide. Ob začetku svete daritve je Dane Brkovec v imenu naše skupnosti pozdravil p. Janeza ... Lepo bogoslužje, prijeten nagovor p. Janeza in 45-minutna meditacija v besedi, pesmi in sliki (diapozitivi), ki smo jo pripravili z našimi mladimi, je sprožila ob koncu spontan aplavz.
 V soboto je vodil bogoslužje p. Bazilij iz Melbournea. Razmišljanje tega dne je bilo namenjeno DRUŽINI, tej osnovni celici človekove družbe. V kramljajočem tonu je p. Bazilij nanizal veliko koristnih misli za vsakogar. Po sveti maši smo izpostavili Najsvetejše in triglasno zapeli litanije Matere božje ter izročili vse naše družine v roke Matere.
 Deževna nedelja 28. septembra ni mogla zaoblačiti veselega razpoloženja ljudi, ki so se zbrali pri sv. Rafaelu. Naša cerkev je bila en sam 'pušljec' . razcvetena z več stotinami cvetov: 300 rdečih nageljnov, 280 belih, 40 rdečih vrtnic, 20 gladiol, zelenje, venci, mnoge čudovite orhideje ... Za kaj vse so prikrajšani tisti zavedni sydneyški Slovenci in Slovenke, ki prijemljejo le za trnke veselic in plesa, polke in valčka, ali pa samo dela, kluba in doma! Oh, saj ne vedo ... Človek pa je tudi bitje duha, zato še kako potrebuje take dneve rasti...
- Rafael, sept. 1986, št. 2, str. 18-20, p. Ciril* ...Slovenci v Brisbane imajo živahen radijski program na radiu 4EB Brisbane....
 V juliju bodo v Merrylandsu naslednje prireditve: 12. julija ob 7. uri zvečer igra v štirih dejanjih »Prisega o polnoči«. Igralci so se že dalj časa temeljito in vneto pripravljali na to predstavo....
 V Mount Isi imajo takšno zimo, da jim je vroče – je povedal Slavko Golobič. Sicer pa se rojaki, kolikor jih tam je, kar dobro držijo. V Mareebi jim je tudi še vroče in nekateri se še hodijo kopat na morje. Pri Cekovih pospravljajo seno, rojaki v Dimbulah pa zdaj sadijo tobak.
 V Cairnsu so se zbrali rojaki in se povezali še z drugimi jugoslovanskimi izseljenci ter

*V Adelaidi z nadškofom dr. A. Šuštarjem, 1983 (Arhiv)
 Obisk škofa J. Kvasa na Mt. Mee, Queensland (M. Cuderman) 1985 (M. Cuderman)
 Ob obisku nadškofa Bede Heather, Sydney: T., Karen in Judy Šajn, Mirjam Sušnik, s. Hilarija in p. Ciril (Arhiv)
 Sprejem škofa M. Piriha v Perthu, 1991 (Z. Agreš)*

ustanovili Jugoslovanski klub Cairns. Za prvega predsednika je bil izvoljen Alojz Majer. Ivan Harej iz Tully je potožil, da je 1. februarja letos ciklon opustošil njihove kraje. Kmetje se še sedaj niso opomogli. Ciklon je prihrumel iz morja s hitrostjo do 230 kilometrov na uro. Rušil je gozdove, uničil nasade sladkornega trsa. Proti Innisfail je strašno opustošenje...

*Misli,
april 1988, str
72-73, p. Ciril*

V dveh stoletjih

... Prvih 750 kaznjencev je prišlo iz Anglije v to Novi Južni Wales januarja 1788 z enajstimi ladjami, ki jim je poveljeval kapitan Arthur Phillip. Približna ocena pravi, da je bil vsaki deseti kaznjeneec katoliške vere, pol teh je izhajalo iz Irske.

Prva služba božja za vse je bila v nedeljo, 3. februarja 1788, ko je anglikanski duhovnik Richard Johnson pridigal pod velikim drevesom, na mestu, kjer je danes križišče Hunter, Bligh in Castlereagh cest v Sydneyu. Izbral je psalm: «Zaupal sem v Gospoda, ko sem bil v največji stiski, tudi ko sem rekel v svojem strahu: Vsak človek me lahko prevara. Kaj naj povrnem Gospodu za vse dobro, kar mi je storil?» Nekateri so se že takrat spraševali, če ni bil bolj primeren četrti verz 136. psalma: »Kako naj bi peli Gospodovo pesem v tuji deželi?« ... Od vlade skoraj ni bilo nikakršne pomoči. Leta 1791 se je srečal s katoliškim duhovnikom, ki je obiskal Sydney s španskimi ladjami. Ta se je čudil, da kolonija, majhna in Bogu za hrbotom, nima cerkve

Prav to srečanje s katoliškim duhovnikom je ministra Richarda Johnsona opogumilo, da je sam na svoje stroške zgradil prvo kapelo. A kaznjenci so mu jo zažgali v znamenje protesta, ker so bili cerkveni shodi obvezni. Vendar je Johnson v tem trdem in težkem Gospodovem kamnolomu vztrajal do leta 1800, ko se je s svojo družino vrnil v Anglijo. ...

Katoliški kaznjenci so nekaj desetletij ohranjali vernost brez duhovnika. Mornariški zdravnik Peter Cunningham, ki je petkrat spremljal kaznjence iz Anglije v Sydney, je zapisal, da je prava znamenja vernosti videl le pri katoliških kaznjencih. Ti so molili, se križali, nekateri imeli s seboj molitvenike in rožne vence. Molitveniki, ki so jim jih dali na pot duhovniki, so postali pomembna stvar v njihovem verskem življenju: v daljnji divjini so jim bili duhovnik, oltar in žrtev – je zapisal nek opazovalec. Ob nedeljah so se verniki sestajali in skupno molili...

Na Norfolk Islandu je bil med kaznjenci nekdanji semeniščnik in je postal neke vrste katehet.

...

Katoliška cerkev v Avstraliji je bila torej v svojem začetku popolnoma laična, sestavljena – kot bi rekli danes – iz malih občestev. Zaživela pa je in se razcvetela, ker so bile te skupine molitvena občestva ...

Zanimivo pa je dejstvo, da je katoliški duhovnik stopil na avstralska tla komaj nekaj dni po dogodku, ko je tam zaplapolala angleška zastava.

Fototrinek s procesije v Brisbanu (Arhiv)
Mladinski koncert - piknik (Arhiv)

*Misli, maj
1988, str 102-
103, p. Ciril*

Po pristanku kapitana Arthurja Phillipa je v Botany Bayu pristala tudi francoska znanstvena odprava na ladji Astrolabe s kapitanom DeLangle-jem. Na ladji je bil tudi naravoslovec in znanstvenik – frančiškanski pater Claode Francois Joseph Receveur. Odprava na tej ladji je bila sestavni del ekspedicije, ki jo je vodil LaPerouse. Pater Receveur je bil na morju meteorolog in astronom, na kopnem pa se je ukvarjal z geologijo in preučeval zgodovino Zemlje....

Tako je pater Receveur, prvi katoliški duhovnik, ki je maševal v Botany Bayu, na avstralskih tleh. Dne 17. februarja 1788 je podlegel ranam in je tako tudi prvi katoliški duhovnik in prvi frančiškan, ki je pokopan v zemljo Terrae Australis. Kapitan Phillip je naročil, naj mu na grob postavijo bronasto ploščo z njegovim imenom in posvetilom. Grob je še danes lepo urejen in se nahaja v sydneyskem okraju LaPerouse, v parku ob Anzac Parade. Zanj skrbimo frančiškani, francoska ambasada in pa seveda uprava Narodnega parka v osebi skrbnika Edita Kordiš, ki je njegov bližnji sosed na Bare Islandu, napol Ljubljančan in napol Dolenjec....

Dne 15. maja 1803 je bila v Sydneyu prva javna katoliška maša. Naslednjo nedeljo je Dixon maševal v Parramatti, tretjo v Hawkesburyju. ... Duhovnik Dixon je bil obdolžen in obsojen, češ, da jih (kaznjence) je pri mašah pripravljajl na upor. Izgubil je dovoljenje duhovniškega delovanja in plačo. ... Po omenjenem uporu so prevzeli oskrbo za katoličane anglikanski kaplani ...

*Misli, avgust
1988, str 197,
p. Ciril*

Prve redovne sestre so prišle v Avstralijo leta 1838. Pet irskih usmiljenk je bilo poslanih v Sydney. Področje njihovega dela je bilo predvsem izboljšavanje socialnih razmer... Ustanovile in skrbele so za katoliško sirotišnico, poučevale verouk, imele pastoralno delo po bolnišnicah in jetnišnicah ter poboljševalnicah, obiskovale bolnike po domovih in jim nudile tudi medicinsko pomoč.Leta 1857 so redovne sestre odprle v takrat modernem sydneyskem naselju Kings Cross bolnišnico svetega Vincencija (St. Vincent's Hospital), ki je bila prva strokovna bolnišnica v avstralski zgodovini...

*Misli, oktober
1988, str. 263-
263, p. Ciril*

Katoliška cerkev je bila pri organizaciji povojnega priseljevanja med vodilnimi sodelavci in Msgr. George Crennan, imenovan od škofov za narodnega voditelja (National Director) Katoliškega emigracijskega urada (Catholic Immigration Office), je bil dolga leta znana in priznana osebnost pri zvezni vladi v Canberri ... Tisočem je glavni katoliški urad pomagal pri sponzorstvu z brezobrestnim posojilom za vozovnico... Naj še dodam, da so domala vsi slovenski begunci prispeli v Avstralijo preko katoliškega urada, tisoči kasnejših rednih emigrantov pa prav tako... Danes bi radi nekateri na to žal pozabili...

Ob tolikem prirastku in številnih jezikih je vodstvo avstralske Cerkve moralo pričeti misliti tudi na duhovnike, ki bi govorili tuje jezike in poznali značaj različnih narodnosti....

P. Ciril (Arhiv)

*Na obisku med
aborigenškimi
otroki v misijonu
severno od Perth,
1989 (Arhiv)*

*Pri maši v Kew,
med ministranti
Anthony Plesničar,
Frenk Petelin,
David Hvalica in
Simon Gril, 1989
(Arhiv)*

Nekaj duhovnikov je že prišlo s skupinami iz evropskih taborišč in jih je cerkveno vodstvo lahko takoj uporabilo za delo med novodošlimi.

Tako se je razvila dušnopastirska služba »emigrantskih kaplanov.« Služila naj bi za most med priseljenci in avstralsko Cerkvijo. Ta služba naj bi bila le začasna, dokler se novodošli ne uvedejo v avstralsko farno življenje.

Seveda je praksa pokazala malo drugačno sliko, da narodnost s kulturo in jezikom ni nekaj, kar se more v nekaj letih enostavno odvreči in zamenjati... Po tolikih letih služba izseljeniških duhovnikov še traja.... Danes ima Avstralija 167 katoliških izseljeniških duhovnikov, dvajset od njih le delno v tej službi....

*Misli,
december
1988, str. 297,
p. Ciril*

K sliki prihoda povojnih priseljencev, ki smo jo podali v prejšnji številki Misli in je tako ojačila življenje avstralske katoliške Cerkve, moramo dodati tudi slovensko narodno skupino na peti celini ... Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Alojzij Šuštar je ob priliki napisal: »Prvo, kar želim poudariti je, da je Cerkev dajala in še vedno daje veliki večini naših izseljencev, včasih ponekod celo pretežni večini, močno človeško, versko, socialno, kulturno in narodno pomoč in oporo. Druga splošna ugotovitev pa je, da je za večino naših izseljencev najdragocenejša dediščina vera in materin jezik, ker so ravno po teh dveh vrednotah najgloblje zakoreninjeni v slovenskem narodu in matični domovini.« (Slovenski koledar, Ljubljana 1983). Iz ljubezni do rojakov, ki so sprejeli iz kakršnih koli vzrokov breme izseljenstva, iz ljubezni do naše besede, do vsega tistega, kar v sebi nosi beseda domovina, in seveda iz ljubezni do Boga je slovenski duhovnik postal izseljenčev brat...

Pokojni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, takrat v Clevelandu v ZDA, je začel dobivati pisma posameznikov iz Avstralije s prošnjo, naj bi posredoval v tem pogledu...Uspel je in za dušnopastirsko delo v Avstraliji, vsaj za začetek, sta se odločila p. Klavdij Okorn in p. Beno Korbič ...

S tem se je pričelo organizirano dušnopastirsko delo med avstralskimi Slovenci, seveda pa še dolgo ne redno...

*Misli, maj
1989, str. 108,
p. Ciril*

Poročilo iz Perthu.... Hotel sem v teh dneh storiti tudi nekaj za svoj študij – ena izmed dvajsetih nalog, ki so mi jih naložili profesorji ljubljanske bogoslovne fakultete, me namreč obvezuje, da študiram inkulturacijo in prilagoditev bogoslužja v aborigenskih katoliških skupnostih...Popoldne sem imel pogovor z bratom Barryjem Hallom, ki dela v apostolatu med Aborigeni v Geraldtonu...

Povem naj le to, da sem se v torek zvečer peljal še kakih dvesto kilometrov, do palotinskega misijona za aborigenske otroke, v Tardun. To je veliko misijonsko področje (nad 2600 hektarjev zemlje, kjer uspeva pšenica in se pase dva tisoč ovac). Dva duhovnika, trije redovni bratje in dvanajst laičnih misijonarjev oskrbujejo na leto od 70 do 80 aborigenskih otrok.

*Prvo obhajilo
leta 1984
(Arhiv)*

*Škof Murray
pri blagoslovu
cerkve vseh
svetnikov
v Figtree,
Wollongong,
1985 (Arhiv)*

V okviru misijona je državna osnovna šola, učence srednje šole pa vozi brat vsak dan z avtobusom v 70 kilometrov oddaljeni kraj Morawa. Ves večer sem preživel v pogovoru z otroki in mladino ter misijonarji...

Nedeljo, 9. aprila, sem oklical za slovenski dan. Že dolgo so si rojaki želeli imeti svoje bandero. Zato sem zaprosil dobrega prijatelja inženirja-arhitekta Cveta Mejača iz Queenslanda, mu naložil svoje ideje, ki jih je on potem mojstrsko utelesil in tudi za bandero na platno naslikal podobo brezjanske Marije Pomagaj. Bandero je potem z ljubeznijo izdelala avstralska umetnica Kathryn Hailey iz Canberre, ki sem jo spoznal ob naši lanskoletni likovni razstavi...

Rafael, junij-sept 1989, št. 2-3, str 19, p. Ciril

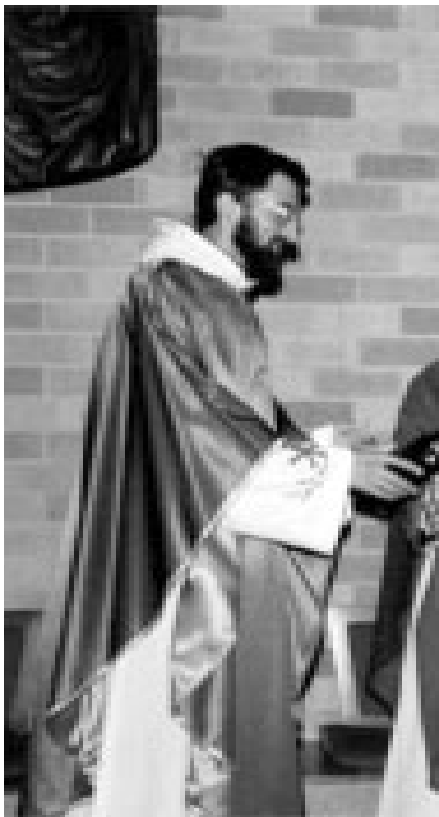
Po vsem tem pa: Z veseljem Vas vabimo na slovesnost našega žegnanja, praznik naše skupnosti, v nedeljo, 24. septembra 1989. Na ta dan se bomo duhovno pripravili: v petek, 22. septembra, bomo imeli ob sedmih zvečer mašo z nagovorom – večer bo oblikoval p. Tone iz Melbournea. V soboto, 23. septembra, bo ob šestih zvečer slovesna škofova maša – med nami bo naš škof dr. Beda Heather iz Paramatte. Po maši pa bomo imeli ob 7.45 v dvorani veliko narodno-kulturno slavlje, akademijo z naslovom: **TEBI, SLOVENIJA**. Pred nami bo v sliki, besedi in pesmi zaživela naša Slovenija... Nedeljsko slavlje bosta oblikovala provincial avstralske frančiškanske province p. Maurice West in njegov vikar p. Daniel Neylon ob somaševanju domačih duhovnikov...

Rafael, junij-sept 1989, št. 2-3, str 24

V prvem letu študija slovenščine na univerzi nam je **SLOVENSKO-AVSTRALSKO DRUŠTVO CANBERRA** s svojim skoraj \$6,000 omogočilo začetek lektorata, letos pa smo od radiotona do sedaj prejeli le \$7,000 od obljubljenih \$11000. Zato naprošamo vsakogar, da denar čimprej odda; manjka nam namreč še \$10,000 in usoda lektorata visi na nitki ...

Misli, maj 1990, str. 103, p. Ciril

Brezjanska Marija sredi avstralske puščave
Dolgih 848 kilometrov severno od Adelaide, se namreč pod zemljo skriva zares posebno mesto Cooper Pedy – svetovna metropola opalov. Ime je aborigensko in naj bi pomenilo »luknjjo, ki jo je v zemlji izkopal beli človek«. Prav imenitno ime, kajti večina od blizu štiri tisoč prebivalcev živi v svojih zanimivih domovih – luknjah pod zemljo ... Okolje je puščavsko in poleti je peklensko vroče ... Bivanje pod zemljo tako človeka brani pred vročino, pa tudi pred mrazom.
Leta 1915 so v teh krajih našli opale – neki fantič ga je prvi zagledal kar na peščeni površini ... Slovencev je v oktobru 1987 v Cooper Pedyju sedemnajst, v maju 1990 pa jih vztraja še devet... Tudi v Milanov rudnik sva šla s svečo. V nekem kotu je imel skritih nekaj kamnov, ob katerih so mu zasijale oči. Povedal mi je, da imajo v Cooper Pedyju katoličani podzemsko cerkev ... Naslednji dan sem maševal v podzemski cerkvi svetih apostolov Petra in Pavla za

Pri maši

*Maša pri kapelici slovenskega
društva Planinka, Brisbane (M.
Cuderman)*

*Ob srečanju s sobrati pri sestrah v
Slomškovem domu (Arhiv)*

občestvo kakih osemdeset vernikov.

To, kar me je presenetilo ob prvem vstopu v to katakombsko svetišče, ki je bilo izkopano pred triindvajsetimi leti (1967), in me še vedno radosti, je podoba brezjanske Marije Pomagaj na desni steni cerkve ...

*Misli,
november
1991, str. 267,
p. Ciril*

Stanislav Rapotec 80-letnik

Na god svetega Frančiška Asiškega, 4. oktobra letos, je slikar Stanislav Ivan Rapotec dopolnil osemdeset let ustvarjalnega življenja ...Kot funkcionar različnih študentskih organizacij je Rapotec veliko potoval po svetu in se seznanjal s svetovno umetnostjo ... Znani kritik Laurie Thomas je zapisal: »...Rapotec, ki ga poznamo danes, se šele popolnoma razvije po prihodu v Sydney. Pojavi se nenadoma, z razpetimi krili ... vse, kar je ustvaril od takrat naprej, je bilo narejeno z drznostjo, s hitrostjo in zagonom viharja.« ... Rapotčeve slike so že pred letom 1973 visele po vseh svetovnih galerijah in zasebnih zbirkah. Avstralsko veleposlaništvo v Washingtonu, Parizu, Moskvi, avstralsko predstavništvo pri OZN v New Yourku - povsod imajo več Rapotčevih del. Ko je papež Pavel VI. Leta 1973 ustanovil Galerijo moderne religiozne umetnosti, je bilo Rapotčevo delo *Corpus Christi in Seville – Telovo v Sevilli* izbrano, da z dvema drugima avtorjema predstavlja moderno religiozno umetniško ustvarjanje Avstralije in Oceanije. Rapotčeva slika zdaj visi v sobi, ki je pod oltarjem Sikstinske kapele, na prizidku k steni, ki jo krasi Michelangelovo delo ...

*Rafael, sept.
1983, št. 4,
str. 10-13, p.
Valerijan*

Bog je ustvaril svet v barvah

Naš župan gospod Harry Maley je odprl vrata in vstopili smo v »galerijo slovenskega sveta«. S priložnostnim govorom je nato župan odprl likovno razstavo slovenskih ustvarjalcev v Avstraliji, ki je imela naslov: Bog je ustvaril svet v barvah ...

Bila je to prva razstava, ki je zajela slovenske ustvarjalce iz vseh koncev Avstralije in je izredno uspela. Razstava je bila bogato srečanje Slovencev med seboj: srečanje z lepoto, z lepoto na platnu, z lepoto v ljudeh, z lepoto v sebi. Pa tudi mnogi Avstralci so nas po njej še boljše poznali. ...

Dela najmlajših, ki sodelujejo na razstavi, moram še posebej omeniti ...

Organizatorjem gre tako velika pohvala. Patru Cirilu in Božotu Lončarju je potrebno res čestitati ...

O razstavi je poročal tudi avstralski tisk in pa Slovenska stran časopisa Nova doba 6: ...

Razstavo je s svojimi sodelavci okusno in smotrno pripravil neumorni p. Ciril Božič, ki jo je z ognjem ljubezni do slovenskih umetnin podrobneje opisal tudi poslušalcem slovenskih oddaj radia 2EA.

22. julija je bila v Wollongongu lepa slovesnost, ko so odkrili spominsko ploščo na slovenski cerkvi v Fig Tree. Slavnost je opravil g. Jože Ovniček, župnik iz Podzemlja v Beli krajini,

P. Ciril na pogrebu p. Bazilija 1997

(Arhiv)

Z mladino na izletu 1985 (Arhiv)

Na Brezjah 2001 (D. Gelt)

*Rafael, sept.
1984, št. 3,
str. 11, p.
Valerijan*

ki je bil tu na obisku v juliju in avgustu. Pri slovesnosti je bil navzoč tudi p. Ciril, ki je z g. Ovničkom somaševal. Slovesnosti se je udeležilo lepo število rojakov iz Wollongonga in okolice, p. Ciril pa je iz Sydneya pripeljal cel avtobus rojakov. 10. avgusta se je prvič sestala BIBLIČNA SKUPINA, ki jo vodi p. Ciril. Ta skupina se redno shaja vsak drugi petek v mesecu ob 8. uri zvečer. Ne zamudite lepe prilike, da boljše spoznate sv. Pismo: pridružite se.

Father Ciril Božič

Father Ciril Božič was born on December 5 1953 in Stopiče. He was ordained on June 28 1981. He arrived in Sydney on September 11 1982 and remained until April 23 1992, when he returned to Slovenia. He is intending to return to take over the Melbourne religious and cultural centre in September 2001.

Father Ciril came to Australia to help Father Valerijan with his work at St Rafael's in Sydney. He immediately occupied himself with the Slovenian radio programs on 2EA and organised a number of art exhibitions in Australia. His sense of beauty and his appreciation of art expressed themselves in his articles and studies as well as in these exhibitions. He edited Rafael, the quarterly messenger of the Slovenian church in Sydney, and organised the Holy Year Mission in Adelaide, Sydney and Melbourne in 1984. Father Ciril also led Bible study groups in Sydney.

Father Ciril travelled all over Australia meeting Slovenians and conducting mass. Slovenians in Perth and Western Australia were under his regular care, and he liked to visit Slovenians in the most distant and isolated places.

Father Ciril often wrote about the lives of successful Slovenians and their activities in articles published in Misli. He also wrote a great deal on the development of the Australian Catholic Church. In studying for his Masters degree he considered Aborigines and their relationship to the Catholic Church..

P. Tone Gorjup

Rojen 19.11.1959 v Moravčah, mašniško posvečenje 29.6.1986. V Melbourne prispel 8.12.1986 in ostal do 11.10.1989, ter od avgusta 1992 do decembra 1996.

P. Tone je prispel v Avstralijo kot novomašnik in se takoj z vso vnemo vrgel v delo v verskem središču. Pomagal je p. Baziliju in bil poln idealizma in idej. Izredno se je zavzel za delovanje med mladino in vodstvo mladinskega pevskega zbora Glasniki, prevzel skrb za mladince, s katerimi je skupno organiziral eno ali več-dnevne izlete v avstralske hribe, jih navduševal nad lepoto narave in jih vodil v verski vzgoji.

Organiziral je priprave in vodil srečanja za mlade poročence, nekakšne pogovorne skupine.

P. Bazilij je skrbno hranil vso dokumentacijo v zvezi z verskim središčem, p. Tone pa je začel urejevati arhiv. Večkrat je prosil v Misliah in osebno za dokumente, slike in dopise in ljudje so prinesli kar veliko materiala, katerega je začel sistematično urejevati.

Po zgledu avstralskih župnij in nekaterih župnijah v Sloveniji je osnoval tudi v verskem središču v Kew prvi Pastoralni svet, ki pa ni dolgo deloval zaradi osebnih nasprotij.

Redno je sodeloval pri slovenskih radijskih oddajah, pripravljaval premišljevanja kot dodatke k verskim uram in navduševal mladino, da se je vključila v radijsko delo. Imel je veliko ljubezen do slovenske pisane besede in pripravil mnogo kulturnih programov in literarnih popoldnevov, kot tudi razstavo slovenske pisane besede.

V Misliah je objavljaval članke in premišljevanja in prevzel vodstvo mladinskih koncertov v Melbourneu.

Pri kulturnih programih je osnoval koncept in vodil pa je tudi tehnično pripravo.

Prikazal je natančen in zanimiv pregled slovenskega slovstva z razlagami in primeri.

P. Tone je tudi pesnik in v pesniški zbirki Bregovi tišine nam zaupa svoje spoštovanje lepote, narave in človeka, nam seže globoko v naša srca z bolečino besed in natrosi utrinke cvetja med popisane strani.

Misli, jan-febr. Kje je moj mili dom?

1987, str. 1, p.

Tone

Organizacija združenih narodov je letošnje leto razglasila za mednarodno leto beguncev in brezdomcev. Zakaj? Če spremljamo dogajanja v svetu, ne bo težko odgovoriti.

V slovenskem jeziku je begunec, kdor beži pred nevarnostjo ali neprijetnostjo; kdor se izseli v tujino iz političnih razlogov. Brezdomec pa je človek brez doma. Kako grenko je lahko

izkustvo brezdomca v svoji domovini in tujca v lastni deželi! ...

Človek je lahko brezdomec ali begunec tudi z ozirom na družino, kot temeljno človeško skupnost. Naš dom imenujemo prostor, iz katerega se odpiramo svetu in v katerega se vedno znova vračamo. Doma nas navadno kdo pričakuje; doma izkušamo varnost in ljubezen.

Tisti, ki ne živijo v družini, si morajo sami ustvariti prostor domačnosti. Za dobro počutje doma je potreben napor. Dom – domačnosti ne posedujemo, domačnost vzdržujemo; živimo jo trenutek za trenutkom. Ali starši res dajejo dom svojim otrokom? Ali so otroci staršem v radost in veselje? Kjer ne poznajo domačnosti, tam se razdirajo zakoni, otroci pa se izgubljajo v vrvežu sveta.

Kot Slovenci in kristjani v letu 1987 več razmišljajmo o tem, koliko domačnosti znamo nuditi drug drugemu. Ali nismo morda koga izgnali iz našega življenja? Če smo se izločili iz neke skupnosti, smo begunci mi.

Ostanimo zvesti narodu, družini in samemu sebi; z odprtimi dlanmi za tiste, ki nimajo doma in ne domovine.

*Misli, marec
1987, str 36,
p. Tone*

Kje je tvoj brat ...

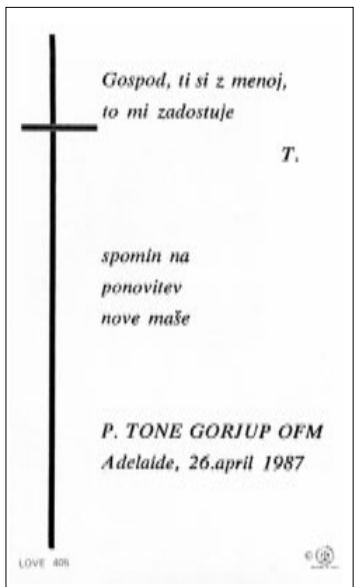
Pridi brat
in vstopi.
Zagledal sem te, ko si bil še daleč.
Strmel sem skozi okno
in si nisem upal priznati,
da te potrebujem.
Pot, po kateri prihajaš,
te bo vodila mimo mojih vrat.
Poklical bi te,
a ustnice se ne bodo premaknile.
Takrat močno potrka
in ne pusti, da bi ostal sam.
Primi me za roko in pokaži,
kje naj iščem sonce.
Ne obupaj,
četudi bi me moral voditi vso noč.
Ne čakaj, brat,
in vstopi.
Ko te bo Oče vprašal po meni,
takrat ti ne bo težko odgovoriti.

*Spomin na novo mašo, 1986
Novomašnik p. Tone
Ponovitev nove maše v Adelaidi,
1987*

Pri maši, Kew 1987

*Spomin na ponovitev nove maše,
Adelaide 1987 (vse iz Arhiva)*

*Misli, junij
1987, str. 151
p. Tone*

Postaja na romanju zaupanja in sprave

...Svetli žarek na poti tega prizadevanja je gotovo tudi letošnje majsko molitveno srečanje v Ljubljani – postaja na romanju zaupanja in sprave. V skupni molitvi je nad 5000 mladih iz pestre palete narodov zaželelo »postarani in razdeljeni Evropi prihodnost z več ljubezni«. Brat Roger iz Taizeja je v treh meditacijah skupaj z mladimi razmišljal o pristnosti Vstalega Kristusa v nas...”V nas je Sveti Duh, ogenj Vstalega Kristusa gori v nas. Ta ogenj pa nikdar ne ugasne, tudi takrat ne, ko ga ne čutimo. Da bi raslo zaupanje v svetu, je treba tvojega življenja in življenja mnogih. Mar si boš privoščil počitek, dokler ne boš našel mesta, kjer se odpočije tvoje srce”.

Ob koncu tega mednarodnega srečanja mladine v Ljubljani se je Ben, petindvajsetletni avstralski študent, takole zahvalil svojim gostiteljem: »Hvaležen sem družinam, ki so nas, utrujene od dolge poti, tako lepo sprejele. Vaša gostoljubnost je res nepozabna, vedno se vas bom spominjal s hvaležnostjo v srcu.«

*Misli, maj
1988, str. 113,
o. Tone*

Žena v Svetem pismu – Materinstvo kot božji dar

... Božja beseda nagovarja ljudi vseh časov. Samo danes ne znamo več poslušati. Kdo še sliši, da je vsak spočeti otrok dragoceno božje darilo? Kdo zna biti hvaležen za tak dar? Kako dar življenja sprejeti? O teh vprašanjih bi morali razmišljati starši, matere in očetje. Pa tudi zdravniki in znanstveniki in sleherni človek, saj so vsa naša življenja Njegov dar. ...

Vsako materinstvo je torej tudi Božji dar, in ravno zato nas vsaka iskrena povezanost z materjo, ki nam je dala življenje, poveže z Bogom, saj smo Njegov dar.

Sprejmi ta čudoviti dar vsak dan znova!

*Misli, avgust
1989, str. 208,
p. Tone*

Resnice sonce – Pismo Sveto

Simon Gregorčič (1844-1906) je že v svojih dijaških letih odkril čar poezije in se mu prepustil. Z isto močjo pa ga je osvojila tudi božja beseda. Tako je, zaznamovan za celo življenje, zaklical:

Dve sonci zre oko zavzeto, ki mi ne vgasneta nikdar:

Resnice Sonce – Pismo sveto, a drugo – poezije čar!...

Božja beseda ne vzdržuje le Gregorčičevega odnosa z Bogom in preveva njegovo duhovništvo, ampak ga navdihuje tudi pri pesnenju... Na jesen življenja se je Gregorčič vedno bolj poglobljal v svetopisemsko tematiko...V svojem življenju je zrl dve sonci in tudi drugim odpiral pogled v tej smeri.

*Misli, sept-
okt. 1992, p.
Tone*

Osemnajsti mladinski koncert - Pod svobodnim soncem

Pred seboj imam program letošnjega mladinskega koncerta. Pod naslovom je narisana nota, ki ima v glavi črke SYC (Slovenian Youth Concert), z notnega vratu pa se v treh barvah spušča

*Na cvetno nedeljo
Priprava mladine za
velikonočni obred,
Kew, 1988: med mladimi
Simon in Tanja Grijl, David
Hvalica, Tony Bogovič, Mary
in Jenny Petelin,
Tony Lenko.
V kuhinji Baragovega doma,
1988 s sestrama Emo in Petro
ter Julko Mrčun
V kuhinji: p. Tone in Francka
Anžin*

slovenska zastava, ki se nadaljuje še na zadnji strani platnic...Naslov koncerta so narekovali dogodki doma v Sloveniji, sonce svobode pa je zasijalo tudi nam, ki smo raztreseni po svetu. Zdaj nam nihče več ne more reči: kdo pa sploh ste?...Svobodno sonce naj sije spet, na to deželo in na ves svet. Svobodna pesem za vse ljudi topov grmenje naj preglasi ... Tako je odmevala zaključna pesem letošnjega koncerta. Oder, na katerem so se za veličastni finale zbrali k tej pesmi vsi nastopajoči, je skupaj z mavrico v ozadju obsijalo sonce svobode, radosti in veselja.

*Misli,
december
1992, str. 240-
241, p. Tone*

Življensko krščanstvo – Sveto mašniško posvečenje

...Po domače lahko rečemo, da je duhovnik orodje v božjih rokah. Kristus v duhovnikih nadaljuje svojo duhovniško, učiteljsko in pastirsko službo...v prvi stopnji (diakonat) je posebej poudarjeno služenje. Prezbyterat postavlja v ospredje obhajanje evharistije. Tretja stopnja (episkopat) pa posebej poudari vodstveno ali pastirsko službo... Biti na svetu, a vendar ne od tega sveta je še ena Kristusova zahteva, ki še posebej velja za duhovnike. Ljudje bi danes želeli, da se jim duhovnik čim bolj približa tudi kot človek, hkrati pa so razočarani, če v njem ni nekaj globljega duhovnega življenja, od koder bi mogli zajemati.... Če se duhovniku zruši duhovni svet in izgubi zaupanje v moč molitve, postane njegovo služenje karikatura. To, da je postavljen izmed ljudi za ljudi, bi moralo v vernikih vzbujati zavest, da so oni dolžni z molitvijo podpreti delo vseh, ki jih Jezus kliče v svojo službo. Po drugi strani pa ne smemo pozabiti, da je duhovnik tudi človek, podvržen človeškim slabostim. Pregovor, da Bog včasih tudi s krivo roko ravno piše, nam pomaga razumeti tudi to.

*Misli, april
1993, str. 80,
p. Tone*

Iskanje grešnega kozla

... Zakaj nekdo zakrivi zločin? Zakaj prelomimo obljubo? Zakaj se razdre prijateljstvo? Zakaj se razbije zakon? Zakaj mati zavrže lastnega otroka? Zakaj obsojanje, žalitve? Zakaj medsebojno uničevanje? Samo en odgovor je: premalo ljubezni.... Po storjenih dejanjih vest ne miruje, ampak človeka obtožuje, dokler se ne zave krivde. Da je vse to dogajanje pri človeku globlje narave, nam kaže tudi to, da čutimo krivdo tudi za tista dejanja, ki so skrita očem drugih ljudi. Ne samo slaba dejanja, tudi opustitev dobrega, nepozornost, obotavljanje pušča v nas občutek krivde... Prva reakcija na spoznanje krivde pa ni prošnja za odpuščanje, pač pa opravičevanje. Najprej skušamo zavrniti očitke naše vesti. Namesto, da bi iskali krivca v nas samih, poskušamo zvaliti krivdo na drugega. Krive so okoliščine, ljudje v naši bližini. Že najdemo kakega grešnega kozla, da sebe zaščitimo in opravičimo. Izraz grešni kozel ima bogatejši pomen. Z njim se srečamo v tretji Mojzesovi knjigi. Povezan je s spravno daritvijo ... Spravni obred je le simbolično dejanje za to, kar se mora dogoditi v človeku – na to so pogosto opozarjali preroki. Človek mora doseči spravo le skozi spreobrnjenje. Novo srce in nov duh, obnovljen prijateljski odnos z Bogom in človekom – to prinaša resnična sprava.

P. Tone premišljuje

Med sobrati: p. Ciril, p. Stane zore, p. Valerijan, p. Janez in p. Bazilij

Nastop mladinskega pevskega zbora Glasniki: p. Tone, Igor Demša, Simon in Tanja Grilj, Robert in Barbara, Brožič, Evely Kojc, Veronika in Barbara Smrdel, Tanja Marsič, Tanja Kutin, Anita Krenos in gđč. Zver, Anita Pahor, Tona, Lidija in Lenti Lenko (Vse iz Arhiva)

To pa je težko. Grešni kozel je bolj enostavna rešitev... Če smo iskreni, od takrat naprej opravičevanje ne vzdrži več. Sprava pa se dotika najglobljega, kar je v človeku – ali pa sploh ni sprava.

*Misli, maj
1993, str. 113,
p. Tone*

Obtožba srca prihaja od daleč...Samo pot izgubljenega sina nam more odvzeti težo našega greha... Bog sam prihaja nasproti, ne z grešnim kozlom, na katerega bi položili roke in se tako osvobodili grehov, ampak z Jagnjetom, ki odjeme grehe sveta... Zadnji temelj sprave je v Bogu in samo ta sprava nas očisti greha ter odvzame vso krivdo. Brez nje človekova sreča ni nikoli do kraja resnična. Tudi sprava med ljudmi sega sem s svojimi koreninami.

*Misli, junij
1993, str. 145,
p. Tone*

... Sprava s samim seboj je lahko tudi oživitev srca, ki je okamenelo in ne občuti ničesar več. Ko se nad človeka zgrinjajo težave, trpljenje, bolečina, lahko izgubi zaupanje vase. Celo sebe ne sprejema več in otopi... Kaj vse je potrebno, da človek znova sprejme sebe? Čas, mir, samota, iskrenost, vztrajnost, milost, opora, preproste in lepe stvari ... Saj tega človek ne more doseči sam! Res je, toda začeti mora on. Sprava s samim seboj je vezana na spravo z drugimi in z Bogom.

*Misli,
december
1993, str. 336,
p. Tone*

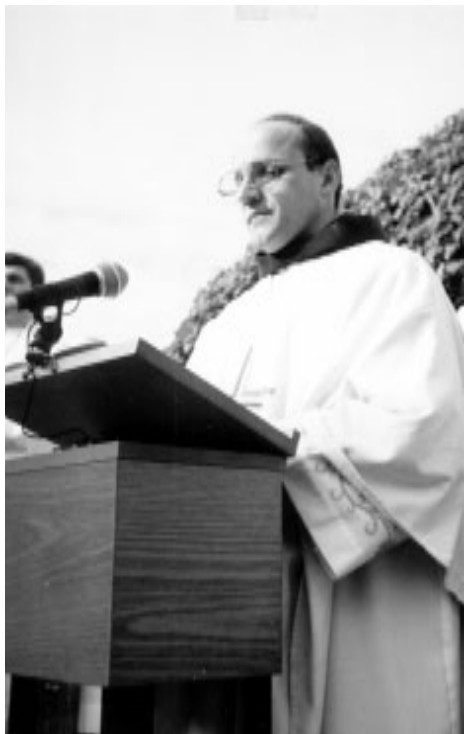
Sprava z domovino ...Zakaj tujina? Vsak ima svoj odgovor, svojo zgodbo, iskanja, hrepenenja, tavanja, razloge srca in razuma... Kljub vsemu pridejo trenutki, ko začutiš iztrganost, vrženost v svet. Kot da bi izgubil smer in ostal brez opore. Nekje v notranjosti, po žilah se pretaka in utrip srca jo čuti – domovino. Jezik, kultura, vera, način mišljenja in čutenja; vse to je globoko v nas. Žal prevečkrat zakopano. Zbudi se spomin na domačo deželo in srce zahrepeni po njej. Vse tisto, kaj je oblikovalo moje starše, stare starše in generacije pred njimi, se budi na dan... Kaj smo ohranili prihodnjim rodovom? So lahko ponosni na to, kar smo jim posredovali. Ali pa smo morda omagali v preizkušanju moči, kdo bo koga in nam razdeljenost pomaga, da čimprej potonemo v tem svetu.

Ko storimo vse, kar je v naši moči, lahko s Prešernom rečemo:

Edinost, sreča, sprava
k nam naj nazaj se vrnejo;
otrok kar ima Slava,
vsi naj si v roke sežejo ...

*Misli, april
1995, str. 108
p. Tone*

Razstavo Veliki teden pri nas doma smo priredili že drugič. Na sedmih mizah so bili predstavljeni dnevi velikega tedna. Butarice, oljčne vejice in drugo zelenje nas spominja Jezusovega slovesnega vhoda v Jeruzalem. Hleb kruha in bokal vina, pred žitnim klasjem in grozdom, nam pove preprosto resnico, da si je Jezus izbral vsakdanjo hrano ljudi in jo pri zadnji večerji spremenil v duhovno hrano. Lesen križ, trnjeva krona. Žebliji, bič in raglja

Na pogrebu p. Bazilija, 1997 (Arhiv)

Z društvom sv. Eme in upokojenci v Kew: Neva Štrancar, Ana Marija Cek, Berta Žele, Fani Šajn, Olga Bogovič, Phyllis Zver, Marija Špilar, Marta Hren, Kati Hartner, Rozi Lončar, Francka Anžin, patra Tone in Bazilij (Arhiv)

Škof A. Ambrožič in p. Tone pri slovenski maši v Morvellu, 1988 (Arhiv)

Kardinal F. Kuharič v Baragovi knjižnici (Arhiv)

Tone leta 2001 (D. Gelt)

nas spominjajo na Jezusovo trpljenje. Pirhi in pisanice imajo v Sloveniji bogato tradicijo. Tudi med nami se še najdejo ljudje, ki jih znajo na izviren način krasiti. Poleg pirhov so bili lončeni modeli za kolače (doma jim pravijo kolačniki ali potičniki). Na naslednji mizi je bil pred jerbasom razstavljen velikonočni žegen, kakor ga je opisal Franc Saleški Finžgar v svojih spominih. Kip vstalega Zveličarja na lesenem stojalu pove, da je smrt premagana. Na mizi ob njem je pogrinjek z velikonočnim zajtrkom. K našemu velikemu tednu spadajo prav gotovo še bogate vezenine (prtički z jagenjči) in Gasparijeve barvne razglednice, ki na slikovit način prikažejo vse tisto, kar se je ponekod že izgubilo. V preprostih običajih, ki so se ohranili skozi stoletja, imamo veliko bogastvo, ki se nam ga ni treba sramovati pred drugimi narodi.

*Misli, junij
1995, str. 184,
p. Tone*

Med rojaki na Tasmaniji.

Dne 22. maja zvečer so se v prostorih italijanskega kluba v North Hobartu zbrali rojaki iz raznih krajev tasmanskega otoka k posebni slovesnosti. Navzoč je bil tudi odpravnik poslov RS Aljaž Gosnar s svojo družino, tasmanski minister za notranje in etnične zadeve dr. Frank Madill in razni prijatelji Slovencev. V imenu slovenske skupnosti je navzoče pozdravil Anton Ambrož, ki je skupaj s svojo ženo vodil priprave na to slovesnost. Kot je povedal, so se zbrali zato, da bi kot skupnost predali slovensko spominsko ploščo za Mednarodno steno prijateljstva.

Mednarodna stena prijateljstva simbolizira skupnost različnih narodov sveta in kultur, ki se srečujejo na tasmanskem otoku in skupaj gradijo njegovo prihodnost. Vsaka narodna skupnost, ki to želi, lahko prinese svojo spominsko ploščo in jo pritrdi na steno prijateljstva. Kot šestintrideseta je to storila Slovenska skupnost v Tasmaniji. V levem gornjem delu kamnite plošče je vklesan obarvan slovenski grb. Vklesano besedilo je sledeče: DARILO SLOVENSKE SKUPNOSTI V TASMANIJI V ZNAMENJU PRIJATELJSTVA IN NAKLONJENOSTI. Sledi še prevod v angleškem jeziku.....

Tako sem se prvič srečal s Tasmanijo in tamkajšnjimi Slovenci....

Tasmanski rojaki so dokazali, da kot skupnost še vedno živijo, četudi razmere niso ugodne. Res jih ni veliko in so na otoku, vendarle imajo stalen stik s skupnostmi na glavni celini. Že vrsto let tja prihajajo Misli, zadnje čase še Glas Slovenije. Spomladi bodo lahko prisluhnili slovenskim oddajam SBS radia. Severni del otoka pa že zdaj lahko posluša oddaje radia 3ZZZ iz Melbournea....

Ob koncu se vsem tasmanskim rojakom iskreno zahvaljujem za lep sprejem in prijetna doživetja v njihovi sredi, od obiska njihove prireditve, svete maše, njihovih domov, naravnih lepote in pokopališč, kjer počivajo naši pokojni...

*Misli,
november
1995, str. 301,
p. Tone*

SLAVA TEBI GOSPOD – GLORY TO YOU LORD. To je naslov novega priročnika za sodelovanje pri maši. V drobni knjižici so izbrane pesmi za vse čase cerkvenega leta.

Posebnost knjižice je maša, ki ji lahko sledimo sočasno v slovenskem (leva stran) in angleškem (desna stran). Podobno knjižico so lansko leto izdali slovenski frančiškani v Združenih državah Amerike.

Misli,
marec 1996,
str. 55, p. Tone

Zadnje dni počitnic smo z mladimi, ki se zbirajo v našem verskem središču, osvojili najvišji vrh Avstralije Mt. Kosciusko. Prvi večer smo se ustavili v naselju Jindabyne in tam prespali. Naslednji dan smo se po gorski dolini, kjer so ena najlepših smučišč pri nas, pripeljali do izhodišča, od koder vodi nekdanja cesta prav do vrha gore.

Misli, junij
1996, str. 153,
p. Tone

Zadnja slovenska maša v Perthu je bila lansko leto ob obisku škofa Urana. Spomini na srečanje so še vedno živi. Slovenski katoliški svet pod vodstvom Silvota Bezgovška, Zlatke Agrež in drugih članov mi je na kratko predstavil načrt obiska. Tako smo se k prvi maši zbrali v nedeljo, 21. aprila v cerkvi svetega Kierana v Osborne Parku... Med tednom sem se srečal z bolniki in ostarelimi, ki so to želeli... Z nekaterimi rojaki smo obiskali grobove na pokopališču v Karrakatti in Fremantlu. Med tednom smo obiskali Lancelin, kjer je na le nekaj metrov ozkem pasu med puščavo in oceanom zraslo ribiško naselje. V soboto smo poromali v Rockingham in v cerkvi Lurške Marije podoživljali srečanja z našimi domačimi božjimi potmi od Brezij do Višarij in od Svete do Ptujске gore... Po maši smo obiskali še slovenski klub v Guildfordu, ki je od leta 1983, ko so ga kupili, postal mnogim že kar domač. Tam sem dobil tudi priročnik za učenje slovenskega jezika Junior Slovene, ki ga je leta 1983 sestavil in izdal zdaj že pokojni dr. Pušenjak iz Perthu.... Posebno se želim zahvaliti katoliškemu svetu, ki je skrbel za organizacijo mojega obiska, z željo, da bi še naprej zbirali rojake k mesečni molitvi rožnega venca in bili v pomoč tistim, ki so pomoči najbolj potrebni.

Misli, julij-
avgust 1996,
str. 185, p.
Tone

Že nekajkrat sem omenil, da zbiramo vse, kar je bilo tiskanega v Avstraliji, pa je povezano z našo skupnostjo. Tako se je nabralo že kar precej materiala od revij, glasil, do plakatov za prireditve, društvenih obvestil in oznanil ... Janez Primožič iz Qld. nam je poslal prve letnike Misli, nekatere številke Vestnika in Žara ter drugo, za kar mu gre iskrena zahvala. Med drugim je našel svoj prostor v sobi tudi majhen listek – potrdilo o plačani naročnini za Misli. Na videz gre za povsem nepomembno stvar. V resnici pa nam pove marsikaj. Izpolnjen je bil septembra 1952, torej v prvem letu izhajanja Misli. Zaporedna številka 158 nam pove, da je bilo v tistem času že toliko naročnikov Misli, ki so poravnali naročnino ali dali dar zanje. Na njem je podpis urednika. Potrdilo je bilo izdano za en funt. Tako majhen listek pove veliko, čeprav bi ga vsak normalen človek že zdavnaj vrgel v smeti. Še tako neznatna stvar, ki vam je morda v napoto, bo dragocena v našem arhivu, zato ste še vedno naprošeni, da nam tiskovine in razmnoženine posredujete, če jih ne rabite več.

*Misli, julij
1986, str 179,
p. Bazilij*

V pismu sem oznanil tudi veselo vest, da se je za triletno delovanje v Melbournu prijavil predstojnikom letošnji novomašnik P. Anton Gorjup, doma iz Moravč pod Limbarsko goro. Za njegovo vizo smo že vložili potrebne formularje preko Msgr. Crennana v Sydneyu, ki zastopa za te zadeve avstralsko škofovsko konferenco, novomašniku pa že zdaj kličemo veselo dobrodošlico. Skrbi nas le, ker smo zvedeli, da se pod sedanjo vlado vleče prošnja za vizo kar pol leta in še več. Skušali bomo najti pot, da bi prejem vize pospešili. Ne bi rad, da bi mladi pater ob tem odlašanju izgubil veselje do Avstralije še predno bi šel na pot ...

*Misli, oktober
1987, str. 271-
275, p. Ciril*

Poslušaj s srcem, 13. mladinski koncert
Kdor se je v soboto, 3. oktobra 1987 odpravil v Kew z razpoloženjem Malega princa – ‘Kdor hoče videti, mora gledati s srcem; bistvo je očem nevidno’, - ta je zares lahko v tistem kasnem popoldnevu prisluhnil s srcem slovenskim mladinkam in mladincem. Ti so na odru dvorane slovenskega verskega središča v Melbournu izgrajevali praznik slovenske besede, pesmi, plesa in glasbe... Ves čas sta spored v lepi in jasni slovenščini ter angleščini povezovala Veronika Smrdel in Robert Brožič, oba v narodni noši ... Duša prireditve pa je bil gotovo pater Tone s številnimi sodelavci na odru in v dvorani. Naj pripišem z zadnje strani okusno tiskanega sporeda še naslednje besede: »Iskrena zahvala vsem nastopajočim, zlasti vsem, ki ste se potrudili med nas od drugod...In končno priznanje sestrama v kuhinji Baragovega doma in članicam Društva sv. Eme za gostoljubno postrežbo.
Če ste res poslušali s srcem, potem niste prišli zaman na ta koncert, saj ne boste odšli praznih rok. S seboj boste ponesli košček mladosti, košček Slovenije, ki so vam jo pričarali mladi. Njim se zahvaljujem za dolge ure vaj, posebej še tistim, ki so jih na ta nastop pripravili. Seveda vsega tega ne bi bilo, če starši ne bi spodbujali mladih, jih vozili na vaje in skupaj z njimi žrtvovali svoj dragoceni čas.
Hvaležni moramo biti tudi vsem tistim, ki jih na odru nismo videli, a so in še skrbijo za nas vse: da slišimo, da nismo v temi, da naši želodci niso prazni ...
Hvala vsakemu posebej in vsem skupaj za vse!« (S temi besedami je p. Tone zaključil koncert)

*Misli,
november
1988, str. 299,
p. Ciril*

P. Tone Gorjup je kot novomašnik prišel v Melbourne v decembru 1986. Poleg splošnega duhovniškega dela zlasti deluje med mladino z vodstvom Glasnikov, prireja sestanke za mlade poročence in sodeluje pri slovenskih radijskih oddajah.

Father Tone Gorjup

Father Tone Gorjup was born in Moravče and ordained on June 29 1986. He arrived in Melbourne on December 18 1986 and remained until October 11 1989. He returned from 1992 to 1996.

A newly ordained priest, he arrived in Australia full of idealism and ideas to assist Father Bazilij. He immediately threw himself into the work of the religious centre with all his vigour, particularly occupying himself with work among the youth. Father Tone led the youth choir, Glasniki, and organised many day- and extended- trips to the Australian mountains. On these trips he enthused the youth on the beauty of the Australian natural environment and led them in spiritual development.

Father Tone was a tireless cultural worker. He had a major input into the Slovenian radio programs, preparing meditations as part of the religious hours and strongly encouraging youth to participate in the radio shows. His great love of the Slovenian written word and culture was evident both in his radio programs and in the many cultural programs and literary afternoons he organised. It is little surprise, then, that he published numerous articles and mediations in Misli, and has a published anthology of poetry.

It would be a mistake to describe Father Tone as only interested in high culture and deep thought. He also took an intense interest in the lives of Slovenian migrants in Australia. Thus he continued the work Father Bazilij had begun in carefully preserving all documentation in relation to the religious centre. Father Tone took the first steps to organising an archive with the help of Sister Petra. He also collected material on the lives of Slovenians by frequently asking people personally and in Misli for documents, photos and correspondence.

Taking Australian parishes and some parishes in Slovenia as an example, Father Tone first introduced a pastoral council to the Slovenian church in Melbourne. However, it did not function long because of personal opposition.

Father Tone also took an active role in organising youth concerts in Melbourne. This ranged from formulating the concept behind each concert to managing the technology on the night. Where was Father Tone when people tried to thank him at a concert? Usually backstage organising the lights!

Father Tone has since returned to Slovenia and left the the Franciscan Order. He is, however, still actively involved with the Catholic Church, and currently works for the Catholic radio station, Radio Ognjišče.

P. Niko Žvokelj

Rojen 25.11.1953 v Kranju – Zlato polje, mašniško posvečenje 28.6.1980; v Melbourne prispel 7.2.1990 – julija 1992.

P. Niko je prispel v Avstralijo v času, ko se je Slovenija pripravljala na osamosvojitve in so dogodki vplivali na slovensko skupnost v Avstraliji in tik pred vojno viхро v Sloveniji, katero je tudi sam občutil. Kot zastopnik se je udeležil svetovnega kongresa v Ljubljani in bil priča razglasitvi samostojne Slovenije in napadu jugoslovanske armade.

V Avstraliji se je zavzemal za mladino, jo v Melbournu pridobil v najmočnejšo skupino in jo znal na vse načine vključiti v kulturno delo.

Na radiu 3ZZZ je bil redni sodelavec in pripravil vse verske radijske oddaje, p. Bazilij in sestre so bili gosti na njegovem programu.

Nekateri člani slovenske skupnosti so le odmaknjeni opazovali dogajanja v Sloveniji in p. Niko je vedno rad razložil, pojasnil in dopolnil, kjer je bilo potrebno za boljše razumevanje. V svojih dopisih v Mislih in Slovenskem Pismu je dodal o slovenski demokraciji, o pomembnosti razvojne stopnje in razgovore s politiki, ki so obiskali Avstralijo.

Njegovo široko srce smo spoznali ob nesrečah v Sloveniji, posebno še ob poplavah, ko je z vso vnemo ustanovil skupino, ki je zbirala pomoč in denar. Bil je član Narodnega sveta Viktorije in ASKja.

V času odsotnosti urednice Slovenskega pisma, Stanke Gregorič, je s sodelavci uredil Slovensko Pismo.

V Sloveniji se je zavzel za pomoč narkomanom, boleznim in bolečini današnjega časa.

*Misli, avgust
1990, str. 169,
p. Niko*

P. Niko je doživel priprave na samostojnost slovenske države med Slovenci v Melbournu. Ob ustanovitvi ASK

Demokracija v Sloveniji je rojena. Kot plaho dete, po carskem rezu priklicano k življenju, zadržano v obraz roditeljev, vendarle odločno stopa v svet, novim časom naproti. Prvi njen preizkusni mejnik so svobodne volive. Naenkrat začutijo Slovenci, raztepeni po celem svetu, da se začenja v življenju naroda obračati nova stran zgodovine, ki odpira možnost sožitja in odgovornega sodelovanja. Pljus razvoja dogodkov doseže tudi oddaljene obale naše avstralske celine, kjer se slovenska narodna skupnost začne ponovno zavedati same sebe. V glavah mislečih se poraja ideja, ki presega samozavednost bivanja in životarjenja

P. Niko, pridiga 1992 (Arhiv)
Patra Bazilij in Niko ter Alenka Paddle pri licitaciji,
1992 (Arhiv)

ob dosežem blagostanju; prinaša spoznanje, da je politika družbena bit, ki zadeva slehernega člana zemeljske oble. Če mu seveda ni vseeno, kakšna prihodnost se odpira na obzorju življenja in bitja lastnega naroda.

Iz življenja odgovornosti in zrelosti odrasle osebe se rojevajo Društva za podporo demokracije v matični domovini. Ni zaslediti množičnosti, kajti skrb vsakdanjega dne zaposluje večino našega življa. Le kdor spozna in začuti zgodovinskost trenutka, pristopi in žrtvuje čas ter sredstva za svobodo svoje še nepozabljene domovine.

Sledijo prve svobodne volitve, ki se jih v deželi pod Triglavom lahko po petinštiridesetih letih udeležijo vse osebe z občutkom podpore v ljudstvu. Slovenija dobi prvo nekomunistično vlado, ki se takoj začenja ukvarjati z nezavidljivo dediščino korupcije in sestradanosti enostranskega sistema ...

V glavah ne-hlapcev se odpirajo nove odgovornosti združevanja lastnega naroda, ki v svetovnem merilu nosi trofejo sposobnosti, delavnosti in neomajen potencial razuma ...

Iz teh dejstev in potreb se izkristalizira potreba po SVETOVNEM SLOVENSKEM KONGRESU, ki dobi začetno idejo na lanski Dragi, sedež pripravljalnega odbora pa v Celovcu ...

V Avstraliji se predvolilna društva za podporo demokracije spreminjajo v Narodne svete. Tako je rojen Narodni svet za slovenski svetovni kongres v Viktoriji, v NSW in v ACT. Bodo sledile še druge naše dežele?...

Morda se pojavlja občutek, da se ob obstoječih slovenskih društvih rojeva vzporedna organizacija, ki bo prej ali slej hotela prevzeti z vso ambicioznostjo vodilno vlogo v življenju slovenskega življa v Avstraliji. Vendar temu ni tako. Srečanje ob ustanovitvi AVSTRALSKE SLOVENSKE KONFERENCE, letošnjega 28. julija v Sydneyu, razbije sleherne pomisleke o omenjenih apetitih. Izkristalizira se namen ASK, ki ga lahko strnemo v nekaj vsebinskih točk:

- doseči spravo dolga leta sprtih rojakov in združiti vse moči v delu za obstoj in življenje naroda;
- konferenca naj združuje ljudi brez predznaka politične pripadnosti;
- izoblikujejo se referati za posamezna bistvena področja, pomembna za delovanje in življenje naroda ter pomoč matični domovini:
 - o narodna politika in obveščanje
 - o kultura in književnost
 - o gospodarstvo
 - o vera
 - o socialna vprašanja
 - o šolstvo in izobraževanje
 - o šport in razvedrilo

Najbrž je vsakomur jasno in tega se člani tudi zavedajo, da niso združene idealne osebe,

*Blagoslov velikonočnih jedi, 1991
(Arhiv)
Nastop folklorne skupine Rožmarin,
1990 (Arhiv)
Pri družini Gerden, Mildura (J.
Gerden)
P. Niko, 2001*

ampak zgolj ljudje z vsemi človeškimi pomankljivostmi in napakami ...
Bodimo ponosni, da smo Slovenci, narod s tisočletno zgodovino in kulturo. In zavedajmo se,
da je eden največjih grehov – BITI GROBAR LASTNE SKUPNOSTI ...

*Misli, oktober
1990, str. 230,
p. Niko*

Delo Narodnih svetov in ASK

... Naj omenim le nekaj ciljev, ki se v pogovorih kristalizirajo:

- pomoč matični deželi za popolno samostojnost in mednarodno priznanje
- sodelovanje in pomoč pri spreminjanju slovenskega gospodarstva v tržno
- predstavljanje Slovenije v Avstraliji
- izdajanje revije SLOVENSKO PISMO z vsemi objektivnimi informacijami iz Slovenije ter o našem življenju in delu v Avstraliji ...

*Misli, marec
191, str. 37, p.
Niko*

Vprašanja za Pogovor z dr. Pučnikom

... V osebnih razgovorih ste omenili, da bi bilo vredno dobiti sposobne slovenske ljudi, ki so uspeli v tujini in so morda zdaj že v pokoju, a še vedno polni moči. Matični domovini bi lahko služili kot svetovalci, kako in kje bi bilo treba poprijeti. Vi ste eden od teh, ki ste se vrnili v domovino iz Nemčije, kjer ste bili profesor na univerzi. Naleteli ste doma na razna spotikanja, da ne razumete domačih razmer in podobno. Ali se ne bi ob prihodu teh svetovnih strokovnjakov, ki bi se s srcem predali v pomoč Sloveniji zgodilo isto? ...

... Ali vas lahko imenujemo očeta slovenske demokracije in očeta plebiscita v Sloveniji? Sicer vem, da je vaše delo le posledica prve odločitve in zapisanost demokraciji. - In pa: okusili ste komunistične zapore, kar nekaj let ste prebili v njih. Tudi tukaj med nami je precej Slovencev, ki so dobili zapor v delež ali pa so vsaj okusili sovraštvo, pred katerim so potem pobegnili v tujino. S tem, ko delite usodo velikega števila izseljencev po svetu – kakšen je vaš odnos do današnjih političnih nasprotnikov, to se pravi tistih, ki so vas včeraj pregnali, zapirali in mučili? Saj danes ste dejansko z njimi, res sicer v drugačnem političnem taboru in drugačnega političnega prepričanja, a le skupaj v obrambi neodvisne Slovenije ...

*Misli, marec
1991, str. 52*

... Pet mesecev mineva, kar nas je v Avstraliji dosegla novica o hudih poplavah v Sloveniji, ki so najbolj prizadele Savinjsko dolino in Celje ... V Melbournu smo ustanovili viktorijski začasni Odbor za pomoč Sloveniji že 14. novembra. Vanj so vključeni predstavniki vseh tukajšnjih društev in organizacij, poleg njih pa tudi odgovorne osebe slovenske radijske oddaje. Preko dveh radiotonov in osebnih posredovanj ter zbiranj smo do 14. februarja iz Viktorije na katoliško dobrodelno organizacijo 'Slovenska Karitas' poslali lepo vsoto 34,105.10 dolarjev ... V kolikor nam je znano, so bile podobne akcije zbiranja za poplavljenca tudi med rojaki po drugih državah Avstralije, pa tudi posamezniki so pošiljali darove na kraje stiske. Iz Adelaide so poslali na 'Slovensko Karitas' okrog 3000 dolarjev (Številka je

*Zlaganje Misli: patra Niko in
Bazilij, Slavica Kolarič, 1990
(Arhiv)
Na Telovo, 1990 (Arhiv)*

približna, zato se opravičujem, če je prenizka ali previsoka!), in Canberre preko 4200 dolarjev in zbiranje še ni zaključeno, iz Sydneya, Wollongonga in Brisbana je bilo odposlano 41,573 dolarjev. Kot smo zvedeli, se je odzval tudi oddaljeni Perth. Tako lahko z zadovoljstvom zaključimo, da je bila za poplavljenca iz Avstralije poslana pomoč v skupni vsoti okrog 85,000 dolarjev ...

Nekaj odgovorov »Slovenske Karitas« smo že prejeli in iz njih je razvidno, da se darovani denar pametno in premišljeno uporablja.

Naj Bog povrne vsakemu od vas, ki ste se z darom odzvali, naše rojake v Sloveniji pa naj varuje pred nesrečami! – P. Niko, ko-ordinator začasnega viktorijskega Odbora za pomoč Sloveniji.

*Misli,
september
1991, p. Niko*

Med praznovanjem in vojno

Čeprav mineva že več kot štiri tedne, odkar sem pripotoval iz domovine, mi nikakor ne uspe zbrati vseh vtisov iz nenačrtovane Odisejade po Sloveniji. Ne vem še natančno, za kaj bi se opredelil: ali so bile počitnice lepe, ali pretresljive, ali sem bolj doživel praznovanje neodvisnosti, ali osuplost okupacije?

Namen mojega potovanja je bila predvsem udeležba na praznovanju 350-letnice božjepotne cerkve pri novi Štifti, kjer sem z dušo in telesom deloval pred odhodom v Avstralijo. Zaradi sodelovanja v gibanju za Svetovni slovenski kongres se je zdelo p. Baziliju prav, da se ga udeležim kot delegat. Ker mi je ideja o združevanju vseh razseljenih Slovencev zelo pri srcu, sem se tudi sam ogrel za nekoliko daljše bivanje v domovini. Za vse sem danes p. Baziliju hvaležen, kajti sam je moral dva meseca pošteno delati, ker je v našem središču že tako ali tako dela za tri. Enako pa sem hvaležen tudi svoji mami, ki mi je finančno omogočila to potovanje ... Ko je pilot objavil, da se približujemo letališču Ronchi, sem v pogledu skozi okno takoj spoznal špico gorskega junaka, ki me je pozdravljaval v daljavi iznad oblakov. Triglav! Kako naenkrat postane neko ime čarodejno, pa čeprav sem ga slišal nešteto krat in se že kot sedemletni ministrant povzpel prvič na njegov vrh. Srce me je gnalo iz letala, da bi čimprej prestopil mejo, zame in še marsikoga najlepše dežele na svetu ...

V tem času je bilo določeno zasedanje skupščine, na katerem naj bi sprejeli deklaracijo o neodvisnosti. Dne 25. junija so bile ulice v Ljubljani zvečer prazne, kajti vsi smo pred televizijskimi sprejemniki doživljali rojstvo nove, neodvisne in samostojne države Slovenije. Stoletno hrepenenje je postajalo resničnost. Nazdravljanje rojstvu pa je vendarle imelo priokus skrbi v zraku: »Kaj bo?« Ko so napovedali, da bo naslednji dan na trgu pred Skupščino javna razglasitev te edinstvene odločitve naroda, je bil zaključek vseh, da se dobimo na trgu.

V sredo 26. junija smo se s prijatelji združili v množico, ki se je od vseh strani pomikala proti trgu. Pri Predsedstvu Slovenije mi je uspelo v objektiv ujeti tudi paradno četo nove slovenske

*Na obisku pri p. Baziliju v
bolnišnici, 1991: Angelca
Tušek, s. Maksimiljana,
Barbara, Veronika in Anica
Smrdel, Evelyn in Neli Kojc
in p. Niko (Arhiv)
Duhovne vaje 1992 (Arhiv)*

vojske ... Oči vseh so se obračale za nizkoletečima jastreboma JA, ki sta očitno imela namen vlititi strah med zbirajočim se ljudstvom. Trikrat sta z vsem truščem zakrožila nad množico, katere reakcija pa je bila drugačna: ne strah, le dvignjene pesti in odločen pogled.

Kar se je dogajalo ob slovesni razglasitvi neodvisnosti in pozneje po prepolnih ulicah bele Ljubljane, se preprosto ne da preliti v besede. Enkratna povezanost vseh, ena duša, ena misel, neizmerno veselje in ponos ...

Preden se zbudim, prihiti v sobo p. Marjan in v trenutku zbistri zaspane oči ter uniči sanje kratke noči: "Niko, vojna je, armija gre proti mejam! Tanki so na cestah. Kaj boš? Ali sploh bo kongres?"

... Marjan me je zapeljal pred Skupščino in Cankarjev dom. Pomel sem si oči. »Ali je bila včeraj samo sanja, ali je bilo res?« Na visokem jamboru sredi trga je dvajsetmeterska zastava govorila o resničnosti. Tekanje oboroženih policajev in teritorialcev pa me je zopet spravilo na tla ...

Ob otvoritvi kongresa nastopi Slovenski oktet, in preko lepote naših pesmi vliva pogum in odločnost v srca slehernega delegata. Pri otvoritvi so bili navzoči vsi predstvaniki mlade države, ki je komaj rojena že začela krvaveti ... Žal je kongres trajal le dva dneva ... Sprejeti so bili vsi dokumenti, nekatere je šele plenarna seja dokončno oblikovala, izvoljeno je bilo vodstvo Svetovnega slovenskega kongresa in določene komisije za nadaljnje delo ... Po dveh dneh so se delegati razšli, vsak s svojo mislijo v srcu in skrbjo, kako se bo vse skupaj končalo. V prsih slehernega je bil priokus pelina, ker se je izkazalo, da razen Avstrije nobena država ne ve zakaj pravzaprav gre ...

Zaradi vojne vihre in barikad, ki so obdajale Ljubljano in zapirale vse dohode do mesta, sem se držal v naši frančiškanski skupnosti v Šiški. Poleg radijskih in TV sprejemnikov, ki so delali noč in dan, smo poskušali priti s stik z domačimi in prijatelji preko telefona, vendar je bilo to skoraj nemogoče ...

Tragedije, žalostne »podobe iz sanj«, ki so postajale iz ure v uro krutejša resničnost, tega naroda niso mogle več uničiti in spraviti na kolena. Želja po svobodi je prevelika ...

Negotovost se je vlekla v nedogled in nihče ni iz te godle videl rešitve. Začeli so posredovati narodi Evropske skupnosti, vendar neuspešno. Ker so po premirju letala armade kršila dogovor in si dovolila celo prelete nad ozemljem sosednjih držav, pa seveda zaradi izredno uspešne obrambe naše Teritorialne obrambe, postaja premirje s podpisom Brionske deklaracije resničnost ... Kdo še verjame generalom? ...

Po dveh mesecih sem odhajal iz preizkušane domovine – samostojne in neodvisne države, republike Slovenije, gospodarsko obubožane, od vojne razbite, v ljudeh pa pokončne in ponosne ...

*Misli,
november
1991, str. 265,
p. Niko*

... Slovensko-avstralsko društvo v Canberri je pod svojo streho gostilo cvet slovenske mladine na 17. mladinskem koncertu, ki je letos zaživel pod geslom »Ko korenin se zavemo«

*Misli,
november
1991, str. 271-
272, p. Niko*

... Iz nastopov vseh udeležencev je bilo čutiti zavzetost in željo pokazati največ, organizatorji pa so izpeljali vse na pravi profesionalni ravni ... Edino poslušalci so padli pri izpitu: niso zdržali v pozornem poslušanju in spremljanju dogajanja na odru ... Redkokdò namreč zdrži brez pijače na mizi, to pa v teku koncerta prispeva k popuščanju pozornosti in botruje vedno glasnejšemu govorjenju, še posebej ob nastopanju mladih na klasičnih glasbilih. To najbrž ne more kaj prida prispevati mladim v zanosnem iskanju svojih korenin ...

*Misli, jan-
februar 1992,
str. 9-11, p.
Niko*

Vprašanja iz razgovora z Janezom Janšo, Melbourne 11. febr. 1992

... Prosil bi vas, če bi lahko v kratkih točkah orisali razvoj zadnjih let v Sloveniji, ki so pripeljale do tega, da imamo danes mednarodno priznano, samostojno, neodvisno in svobodno Slovenijo ...

Gospod minister, nesporna je tudi vaša vloga v tem razvoju demokracije in tudi v uporabi okupatorju. Doma in tudi tukaj vas ljudje kličejo heroja – jaz bi raje uporabil naslov: narodni junak – vendar ne v smislu starega sistema, ampak bolj morda v tem, da zmaga ni bila samo vaša zasluga, ampak ste bili odločilni človek ob pravem trenutku na pravem mestu in da ste imeli polno podporo naroda. Veliko je bilo očitkov, da vodstvo dela po svoje, narod pa vendar želi ostati v Jugoslaviji ...

Ali bo sedaj, po tem uspehu, lažje razmišljati, če je bila takrat sploh možna predaja. Sam sem bil tisti čas v Ljubljani navzoč ob teh dogodkih. Kot sem kasneje bral v enem vaših razgovorov z novinarji, so vam celo nekateri diplomati svetovali predajo. Glede na narod, na odločnost naroda, sem takrat osebno dvomil, da bi bilo to možno ...

Samo še eno vprašanje bi vam rad zastavil. V nedeljo ste se udeležili – sicer bolj mimogrede – tudi demonstracij Bosanskih Hrvatov in Muslimanov ter ste pred njimi nastopili. Njih dežela je gotovo 'sod smodnika'. Kot sem imel priliko videti in slišati, so vas pozdravili kot človeka, ki je sprožil mehanizem razvoja demokracije v Jugoslaviji ...

*Misli, jan-
febr. 1992, str.
16, p. Niko*

Življensko krščanstvo, O zakramentih

Kakšen pomen ima danes hoditi v cerkev k maši, k obhajilu, moliti, iti k spovedi, dati krstiti otroke, jih pripraviti na obhajilo in birmo, poročiti se v cerkvi, poklicati duhovnika k bolniku ...? Ta in še mnoga druga vprašanja zaposlujejo danes glave mnogih kristjanov. Vedenje »verujočih« kaže, da marsikdo dela to iz navade. »Moji starši so tako delali in jaz bom tudi.« Drugi delajo tako zato, ker so jim všeč »ceremonije«, sveče, ki gorijo v lepih bogoslužnih prostorih in vzbujajo občutek prijetnega, dalje petje, glas orgel, slovesna oblačila duhovnikov in ministrantov ... drugi zopet čutijo v sebi potrebo po stiku z Bogom. Kaj so pravzaprav vsi ti obredi, ki se jih udeležujemo? ...

Nekateri zakramenti podelijo prejemniku poseben pečat, ki mu pravimo neizbrisno znamenje. To so zakramenti, ki jih človek lahko prejme samo enkrat v življenju: krst, birma in mašniško

posvečenje. To znamenje bo v večnosti za zveličane odlika, za pogubljene pa še večja sramota. Kdor bi prejel zakrament živih, ki vtisne neizbrisno znamenje, nevredno, ga prejme vseeno veljavno, le da s prejemom težko greši. Milosti, ki jih zakrament podeljuje, bo prejel takrat, ko bo zopet v posvečujoči milosti božji (to pa preme z dobro spovedjo ali pa popolnim kesanjem). Zato rečemo, da zakrament oživi ...

*Misli, maj
1996, str. 121,
p. Niko*

Upanje pa ostaja

Brez upanja smo ljudje obsojeni na smrt, uničenje, razčlovečenje. Brez upanja, če sežemo v človekovo prvobitnost in usmerjenost k zemlji, bi toča, poplava ali ujma kmeta odvrnila od vztrajanja. Brez upanja nihče ne bi preživel holokavsta in taborišč smrti. Upanje je premagan obup. Definicija, ki sem jo nekoč slišal in mi je blizu, ker pušča svetlobo v temo ter filozofijo smrti in končnosti.

Uvod je namenjen razpravam v Avstraliji o legalizaciji uživanja droge. Rad bi našel nekoga, ki bi mi znal razložiti razliko med smrtmi: 'ubij me nežno' od 'Port Arthurja ali Bosne'. Morda pretiravam. Ali lahko »osmrtnica« na cigaretni škatlici pregovori kadilca, da ne bo več segel po cigaretah? Ali lahko napis na vratih bara: "Tu se lahko kadi marihuana," pomaga zasvojenim. Dvomim.

Vse kaže, da smo ljudje postali tako razosebljeni, tako brez ljubezni, da nam ustreza svet halucinacij (prividov), ker se le tam počutimo srečne. Vedno bolj sem prepričan, da materialno bogastvo vodi naša življenja. Materialno bogastvo je postalo najvišja vrednota. Morda ne veste, da je letni zaslužek prekupčevalcev in pridelovalcev mamil 400-500 biljonov dolarjev ... Ne komunizem niti kak drug ... izem niso glavna nevarnost človeške družine, ampak materialno bogastvo. Samo to do konca razosebi človeka in uničuje upanje. Leta 1994 smo v samostanu na Kostanjevici nad Novo Gorico odločili, da del samostana zaupamo Skupnosti Srečanje za zdravljenje odvisnih od mamil in alkohola. Njen ustanovitelj je italijanski duhovnik don Pierino Gelmini. Danes je v Italiji že čez 200 teh skupnosti, drugod po svetu pa še 50 ...

Način bivanja temelji na izkušnjah redov, ki živijo po načelu sv. Benedikta: »Moli in delaj!« Življenje v skupnosti ob polni osebni odgovornosti in medsebojni ljubezni je temelj teh komun. Izmed vseh načinov zdravljenja zasvojenosti je ta, glede na odstotek ozdravljenih, najuspešnejši ... Dve leti življenja z bivšimi narkomani (večina jih je bilo najmanj 7, 8 let na trdih drogah-heroin), me je prepričalo, da smo naredili prav, ker smo del samostana odstopili skupnosti, ki mladim ljudem vrača upanje in vero v življenje ter sinove, hčere, može in žene vrača njihovim družinam ...

So načini, da z našo pomočjo spet prevlada filozofija svetlobe in življenja nad filozofijo smrti in teme.

Father Niko Žvokelj

Father Niko Žvokelj was born on November 25 1953 in Zlato Polje near Kranj. He was ordained on June 28 1980 and arrived in Melbourne on February 7 1990. He returned to Slovenia in July 1992.

Fr Niko arrived in Australia when Slovenia was preparing for independence and this was affecting the Slovenian community in Australia. He took part in the Slovenian World Congress held in Ljubljana and witnessed the proclamation of independent Slovenia and the attack of the Yugoslav army. He was a member of the Slovenian National Council of Victoria and the Australian Slovenian Congress.

With the Slovenian community in Australia viewing events in Slovenia from afar, Fr Niko was ever-ready to promote better understanding by explaining what was going on. In his articles in Misli and Slovensko Pismo, Fr Niko discussed Slovenian democracy, the importance of its developmental stage, and discussion with Slovenian politicians visiting Australia.

Fr Niko took particular interest in the youth of the Slovenian community. He helped create a very strong group, and involved them in cultural work in every way possible.

His other cultural efforts included being a regular collaborator on the 3ZZZ ethnic community radio station Slovenian program. He prepared all the religious programs, inviting Fr Bazilij and the sisters as his guests. Also, during the absence of Slovensko Pismo's editor, Stanka Gregorič, Fr Niko took over the editorial role with the help of coworkers.

Fr Niko had a large heart, and this was evident to Slovenians at times of disaster in Slovenia. This was particularly so with the floods and Fr Niko used all his energy to establish a group to collect money and aid.

In Slovenia, Fr Niko has an interest in drug addicts, and in the sicknesses and diseases of contemporary times.

P. Tomaž Menart

Rojen je bil 2.12.1940 v Ljubljani, v Šentvidu, mašniško posvečenje je prejel 29.6.1971. V Sydney je prispel marca 1992 in ostal do konca leta 1994.

P. Tomaž je bil med Slovenci v Avstraliji le krajši čas in spoznal slovensko skupnosti v sodelovanju in zavzetosti za slovenske radijske oddaje v Sydneyu, v pogovorih in navduševanju mladine in pri sodelovanju z dramsko skupino. Rad se je srečaval s Slovenci in poslušal njihove pripovedi o begu in o življenju v prvih dneh v Avstraliji. P. Tomaž je imel lepo priravljene in podane pridige, ljudje so ga zelo radi poslušali. Pri pripravljanju jaslic za božič 1993, si je zlomil nogo.

Rafael,
december
1993, str.
1-3, p.

Advent - čas pričakovanja

Vsak adventni in božični čas nas na neki način vznemirja. V nas se močneje vzbudijo čustva in upanje; prebudijo se spomini in hrepenenja. Ves svet postane na nek način nemiren. Za trenutek bi morali obstati in se vprašati: Zakaj tako? Od kod ta nemir, to pričakovanje? Človek je bitje upanja in pričakovanja. Starši pričakujejo rojstvo otroka. Otroci sanjajo o tem, kako bo, ko bodo veliki. Fant in dekle pričakujeta polnoletnost, ko bosta lahko dokazala, kdo sta. Dekle pričakuje fanta ali vsaj pismo od njega. Vsi pričakujemo nekaj veselega, osrečujočega; pričakujemo priznanje in pohvalo, zaupanje in nagrado. Nehote pričakujemo in tudi dočakamo starost in smrt. In kako je z izpolnitvijo naših pričakovanj? Starši so pričakovali rojstvo sina, a rodila se je deklica. Fant in dekle sta dopolnila osemnajsti rojstni dan, a se njuno življenje ni bistveno spremenilo. Dekle ni nikoli dočakalo fanta in njegovega pisma. Dočakamo edino smrt, morda tudi starost.

Posebnost človekovega upanja in pričakovanja je v tem, da smo takrat, ko nekaj ali nekoga pričakujemo, vedno praznično razpoloženi in nas pričakovanje večkrat bolj osrečuje kot sama izpolnitev pričakovanega. Navadno do podrobnosti premislimo, kako bi naj neka stvar izgledala in kako naj se naše pričakovanje izpolni. Toda, zgodi se, da to, kar pride, ne ustreza našim pričakovanjem, ga ne izpolni. In razočaranje je tu.

Tega, kar v resnici potrebujemo in pričakujemo, ne dobimo niti v kreditni banki niti v trgovini. Kajti v nas je skrito hrepenenje po srečanju z nečim in Nekom, ki nas bo popolnoma zadovoljilo in izpolnilo vsa naša pričakovanja.

Advent, čas pričakovanja, nam kaže smer, v katero naj iščemo: če se ne bomo trudili le za izpolnitev lastnih pričakovanj, ampak bomo skušali izpolniti pričakovanja drugih, se bomo srečali s Kristusom, ki je izpolnil tisočletna pričakovanja človeštva.

Živimo v času, ki je poln gibanja in nenehnih sprememb in nemira. Zdi se, da vse in vsi hitimo. Prisluhujemo samo naši govorici: “Mudi se mi”, “nimam časa”, “že tečem”, “hitro, gremo”, “bežimo, da ne zamudimo”, “prehiteti ga je treba”, “upam, da ga dohitim” ...

Tečemo, da ne bi izgubili časa; tečemo za časom, da ne bi izgubili bitke z njim.

Naše življenje je podobno krivulji, ki raste in pada. Živimo med srečo in nesrečo, med veseljem in žalostjo, med delom in spanjem, med družabnostjo in samoto. Nenehni nemir v nas, ki nas žene vedno naprej, nas pripelje v nekem trenutku do izbruha: “Kdaj bom imel končno svoj mir?” To je klic. Ne, še več: krik. Krik po neskončnem miru in zavetju.

Ob vsem tem pa se pojavijo vprašanja:

Kam grem?

Je kje pot, ki je jaz ne vidim?

Kdo mi zna odgovoriti, zakaj živim in zakaj moram umreti?

Kam sem namenjen?

Ali vidite pot, ki je meni skrita?

Vaš smeh mi ne odgovori, zakaj živim in kam grem.

Kam grem?

Čemu najprej živim in nato umrjem?

Nisem prepričan, da to razumem!

Kam sem namenjen, kam grem?

Na ta vprašanja odgovarjajo tudi svetopisemska besedila, ki jih poslušamo pri adventnem bogoslužju:

“Znamenja bodo na soncu, luni in zvezdah, na zemlji bo stiska med narodi in zmeda zaradi bučanja morja in valov. Ljudje bodo koprneli od strahu v pričakovanju tega, kar pride na ves svet, kajti nebeške sile se bodo majale. Tedaj bodo videli Sina človekovega, kako prihaja na oblaku z močjo in veliko slavo. Ko se bo to začelo goditi, se zravnajte in vzdignite glave, kajti vaše odrešenje se približuje “ (Lk 21, 25-28)

Ta prisposodba konca sveta je tako plastično prikazana, da nam kar bobni v ušesih in nas spreletava srh. Je to grožnja ali preizkušnja naše vere? Ni toliko pomembna predstava o koncu sveta. Pomembnejše je sporočilo: Sin človekov - Kristus bo prišel z veliko močjo in slavo. Jezusov prihod je resničnost. Odrešenik je že na poti k človeku. Torej svet in šlovek ne drvita v slepo neskončnost. Na koncu nemirnega toka zgodovine in mojega življenja ni nesmisel, ne obup in ne tema. Na koncu je svetla točka, je luč, je Kristus. On je izpolnitev vseh naših in mojih pričakovanj, on je naša in moja domovina, je začetek in konec naše in moje življenske poti.

*P. Tone, škof Uran
in p. Tomaž, Sydney,
1995 (Arhiv)
Na obisku v
Wollongongu: p.
Tomaž, škof Uran
in gospa Grossman,
1995 (M. Grossman)
p. Tomaž (Arhiv)*

Rafael,
december
1994, str. 6, p.
Tomaž

Božič ob jaslicah

Ne moremo si misliti božičnega praznovanja brez jaslic. Prve, žive jaslice naj bi po mnenju nekaterih postavil sv. Frančišek Asiški, v božični noči 1223 sredi gozda v Greccio. Jaslice, kakršne poznamo danes in ki upodabljajo Kristusovo rojstvo v panoramski pokrajini s premakljivimi figurami, pa so postavili jezuiti 1560. leta na Portugalskem. Oni so jih prinesli tudi k nam. Leta 1644 so jih naredili v cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani. Iz cerkve so kmalu prišle na domove. Splošno so bile razširjene sredi 19. stoletja. Postavili so jih na častno mesto v bogkov kot.

V božičnih dneh so jaslice središče družinskega veselja. Okrog jaslic se na sveti večer verna družina zbere, moli in poje. V otroško prisrčnem razpoloženju doživlja iskreno medsebojno ljubezen. Čuti pa tudi z vsemi, ki nimajo doma in toplega zavetja, misli na tiste svoje člane, ki so daleč od doma. Ob jaslicah z molitvijo in pesmijo sklenemo lep slovenski obred kropljenja in kajenja doma - hišnega blagoslova na tri svete večere božične dobe.

Rafael, marec
1995, 30.
letnik, št. 1,
str. 1-5, p.
Tomaž

Velika noč 1995

SVETO TRIDNEVJE

Liturgija cerkvenega leta doseže svoj vrh v velikonočni skrivnosti, ki jo praznujemo v svetem tridnevju.

VELIKI ČETRTEK

spada že deloma k 'velikonočnemu tridnevju Gospodovega trpljenja in vstajenja'. To se začne šele z večerno 'mašo Gospodove večerje'. Pri njej slovesno obhajamo spomin na postavitev sv. rešnjega telesa, svete Evharistije, pod trojnim vidikom: daritve, obhajila in duhovništva. Staro ime za veliki četrtek je 'rojstni dan keliha'. S postavitvijo sv. Evharistije in mašniškega posvečenja je Kristus pred svojim odhodom k Očetu v poveličanje poskrbel za to, da bo njegova smrt neprestano izvir nadnaravnega življenja za človeštvo tudi na viden, človeški telesno-duhovni naravi resnično primeren način. "To, kar je bilo v Kristusu vidnega, je prešlo v zakramente" (Leon Veliki), predvsem v zakrament vseh zakramentov, Evharistijo. Na 'rojstni dan keliha' naj bi vsako leto z novo, globljo močjo prevzela zavest o pomenu sv. Evharistije za Cerkev in za ves svet. Sv. Evharistija je studenec in središče krščanskega življenja. Vsebuje ves duhovni zaklad Cerkve, Kristusa samega, naše velikonočno jagnje in živi kruh, ki s svojim mesom, po Svetem Duhu oživiljenim in oživljajočim, daje ljudem življenje. Evharistija je obnavljanje Jezusove zadnje večerje, ravno s tem tudi obhajanje velikonočne skrivnosti, ponavzočenje Gospodove smrti in vstajenja ... Kristusova velikonočna skrivnost postane z obhajanjem Evharistije del naše lastne življenske zgodovine; še posebej postane nekaj našega z uživanjem Gospodovega na križu darovanega telesa in krvi. Tako smo pritegnjeni v ogromno moč tistega Kristusovega prehoda skozi smrt v poveličanje k Očetu, s katerim se je začelo preoblikovanje vsega stvarstva v Svetem Duhu.

*P. Tomaž, 2001 (D. Gelt)
Na pikniku, Wollongong, (Arhiv)
Med rojaki v Wollongongu (Arhiv),*

Na veliki četrtek naj bi nas z novo močjo prepojil duh hvaležnosti za ta najdragocenejši dar božje ljubezni. Zato Cerkev želi, naj bi verniki pristopili k obedu Gospodovega Telesa in Krvi kakor apostoli pri zadnji večerji. Po končani evharistični daritvi se najsvetejše prenese na stranski oltar, v 'ječo', kjer naj bi skupno častili Gospoda pod evharističnimi podobami. Obenem pa naj bi se živo spominjali strašnih ur, ki jih je Jezus po končani zadnji večerji prestajal v smrtnem boju na Oljski gori, preden je bil po Judeževem izdajstvu prijet in odveden v sramotno smrt, ki je uničila našo smrt in nam odprla pot v poveljano življenje pri Očetu.

VELIKI PETEK

V cerkvah vlada ta dan tihota in žalost. Oltar je prazen, brez križa in prtov. Obredi velikega petka so najstarejši in najčastitljivejši ostanek starokrščanskega bogoslužja. Vsebujejo tri dele: v prvem je bogoslužje božje besede z evangelijem Gospodovega trpljenja in smrti po Janezu. Sledijo slovesne prošnje za vse človeštvo, kajti Kristus je umrl na križu prav za vsakega človeka: umrl je za vse ljudi vseh časov. Ta isti Kristus je danes po svoji Cerkvi povezan z vsem človeštvom, zato so v teh prošnjah zastopani vsi udje Cerkve.

Središnji del tega bogoslužja je češčenje križa. Sramotilno orodje je postalo zakrament odrešenja. Na njem je na smrt obsojeni Gospod, pred katerim upogibajo kolena. V Kristusovem križu odkrivamo izraz najvišje božje ljubezni. Duhovnik stopnjema razkrije križ in trikrat zapoje z vedno višjim glasom: "Glejte les križa, na katerem je zveličanje sveta viselo. Pridite molimo!" Nato vsi počastijo križ.

Končno je še skupno sveto obhajilo, kajti ta dan ni svete maše. Namesto tega se Cerkev drugače tako močno vživlja v enkratno Kristusovo daritev, da se ji njeno zakramentalno ponavzročanje ne zdi primerno. Pač pa naj bi verniki z duhovnikom prejeli sv. obhajilo kot predragoceni sad drevesa svetega križa.

VELIKA SOBOTA

Obhajanje 'svete noči' od velike sobote na veliko nedeljo je višek vsega cerkvenega leta. Obsega tri bistvene dele. Najprej je blagoslov velikonočne sveče. To je ostanek posebne molitve, ki so jo kristjani prvih časov običajno molili ob uri, ko so zvečer prižgali svetilke. Pri vigiliji velike sobote pa ta molitev postane slavošpev v počeščenje Kristusovega vstajenja in vstalega Kristusa samega, čigar simbol je velikonočna sveča. To je poveličevanje tiste Luči, ki je zasijala v razsvetljenje vsega sveta tedaj, ko je Kristus vstal od mrtvih. Velikonočna sveča izraža skrivnosten prehod iz teme smrti in greha v božjo velikonočno svetlobo. To dogajanje lepo ponazarja prihod sveče v temno cerkev. V globoki tihoti in temi se pojavi goreča velikonočna sveča - Kristusova luč, ki razsvetli vso cerkev, kar simbolično oznanja, da želi vstati Kristus razsvetliti ves svet. Verniki so veseli, da v moči

Kristusovega vstajenja doživljajo tudi svojo osebno veliko noč ...Zato hvaležno vzklikajo: "Bogu hvala!" Luč iz velikonočne sveče ne prehaja samo iz roke v roko, ko verniki prižigajo svoje sveče, temveč tudi od srca do srca ... Ta globoki simbolični pomen velikonočne sveče izraža čudovita hvalnica, ki ho duhovnik ta večer poje v čast velikonočni sveči - vstalemu Kristusu.

V drugem delu so berila iz stare zaveze, ki so posvečena še zadnji pripravi katehumenov na krst - obenem pa tudi pripravi za krščenih na obnovev krstnih milosti in obljub.

Tretji, vrhunski del vigilije je sveta maša z evharističnim obedom. Tik pred veselim oznanilom - evangelijem - se spet ofglasi aleluja, ki je bila v začetku postnega časa utihnila ... V Besedi aleluja je povzeto vse odrešenjsko veselje velikonočne vigilije ...

Aleluja! To je pesem veselja, ki se je rodilo iz križa. To je luč, ki priteka iz noči trpljenja. To je pesem vstajenja, ki nosi kakor skrit pečat posvečenje križa. Že prvi kristjani so prejeli alelujo kot spev najčistejše radosti, zmagoslavni spev nebes in vstajenja ...

V prvih krščanskih časih so kristjani uporabljali alelujo tudi v zasebnem življenju: peli so jo doma, kmetje za plugom, obrtniki v delavnicah ... "Aleluja, Gospod je vstal!" je bil pozdrav prvih kristjanov na velikonočno jutro. Tudi svoje mrtve so ppokopavali ob prepevanju aleluje. Kkašna vera kipi iz te aleluje nad mrtvaškim odrom, kakšno upanje v zmago božjega življenja nad smrtjo ...

Svoje prvo mesto ima aleluja v bogoslužju. V začetku je bilo to le na veliko noč kot prvi spev vstajenja; sedaj pa spremlja kristjane skozi vse leto, razen v postnem času. Aleluja nas stalno spominja na našo krščansko poklicanost: vsatli ljudje smo, v globini svojega bitja smo kljub vsemu vendarle napolnjeni z veseljem. Pečat prvega krščanskega življenja je veselje; resnični kristjan je kljub križu, ki ga nosi za Kristusom, vendarle otrok sonca, ki izžareva v okolje toplino, življenje in veselje. Vzgajati moramo sami sebe v vedre, vesele ljudi - čeprav z vso resnobo in čutom odgovornosti izpolnjujemo svoje dolžnosti, ki gredo morda v nedogled ... To je noč, v kateri je Kristus zdrobil verige smrti in kot zmagovalec vstal od mrtvih. Zakaj nič bi nam ne koristilo, da smo se rodili, ko bi ne imeli sreče, da smo odrešeni. O kako čudovito nas v svojem usmiljenju ceniš. O kako nedoumljiva je tvoja ljubezen: da rešiš sužnja, si daroval Sina ... O zares presrečna noč, v kateri se zemlja družijo z nebesi in človek z bogom (Velikonočna hvalnica).

*Pogovor v
Ljubljani,
Vič, januarja
2001, D. Gelt*

Kaj menite o Avstraliji?

Manj napeto življenje je v Avstraliji. Če bi bil mlajši, bi šel v Avstralijo ..."

O prvem predstavniku Republike Slovenije, g. Aljažu Gosnarju lahko rečem, da je bil dober povezovalac med slovenskimi klubi v Avstraliji.

Moje pastoralno delo je zajemalo tudi delo z mladimi in dramsko skupino. Veliko mladih se je priključilo skupini in skupaj smo tudi igrali. Ljudje sploh niso opazili, da sem bolnega

igralca nadomestil kar jaz. Mladi so radi hodili na vaje in tudi dobro igrali. Posebno mi je v spominu *Davek za samce* in *Vdova Rošljinka*.

Kaj je bilo vaše delo poleg slovenskih maš v različnih krajih?

Obiskoval sem bolnike.

Začutil sem, da slovenska šola v Avstraliji počasi umira.

Pri slovenskih radijskih oddajah je bilo težko doumeti, zakaj so bile velikonočne oddaje skrajšane. Na primer: Lucuja je bilo odmerjeno kar celih dvajset minut, za duhovno, za cerkveno premišljevanje pa je bil čas skrajšan. Veliko oddaj je bilo tudi preurejenih in napovedovalka ni bila vešča v cerkvenih stvareh - se kot plačana uslužbenka SBSa ni potrudila.

Kako ste doživeli slovensko mladino druge in tretje generacije?

Med mladimi sem opazil, da se s starejšimi ne morejo pogovarjati na isti ravni, ker ne morejo doumeti izseljenišтва - ne morejo "doživeti" prehoda čez mejo v kakršnih kolih situacijah in vzrokih.

Pomembno je bilo ohranjanje slovenskih verskih običajev, posebno še slovensko Veliko noč.

*Misli, april
1994, str 107
p. Valerijan*

Za velikonočne praznike sta bila dveh letih spet dva patra v sydneyskem slovenskem verskem središču. To nam je omogočilo, da smo poskrbeli za božje službe po vseh krajih, ki jih v teku leta redno obiskujemo. Novodošlega patra Tomaža Menarta smo pozdravili pri sv. Rafaelu na cvetno nedeljo. Pred blagoslovom oljk, butaric in zelenja na našem dvorišču, ga je pozdravila in mu izrekla dobrodošlico tajnica našega cerkvenega sveta, Marjeta Bolko. P. Tomaž je bil takoj« vržen v delo« ter se je za praznike že srečal z rojaki v Sydneyu, Wollongongu, Canberri, na Zlati obali in v Brisbanu. Na veliko noč je zjutraj ob osmih vodil v Merrylandsu slovesno vstajenje s procesijo in sveto mašo, nato pa je odšel v Figtree, kjer se je vse to velikonočno bogoslužje ponovilo. Od tam ga je vodila pot še v Canberro. Ker še ne pozna krajev, kjer živijo in se srečujejo pri slovenskih mašah naši ljudje, pa tudi vožnja po levi je zanj nekaj novega, je šla z njim s. Francka, ki obenem povsod vodi petje pri bogoslužju. P. Tomaž bo na peto nedeljo v maju srečal tudi rojake v Newcastlu, ki imajo ta dan svojo redno mašo in zaradi maja tudi šmarnično pobožnost.

*Misli, oktober
1995, stran
271-272, p.
Tone*

21. mladinski koncert

Organizatorji so si za vodilo letošnjega koncerta v priredbi slovenskih verskih središč, ki je bil na soboto 30. septembra 1995 v dvorani središča sv. Rafaela v Sydneyu, izbrali naslov *Most ljubezni – Bridge of Love*. Predstojnik središča p. Tomaž Menart je v uvodnem

pozdravu zaželel, naj bi ta most najprej povezoval mlade med seboj, nato mlajše s starejšimi in nazadnje celotno slovensko skupnost z ljudmi dobre volje, ki so ji pripravljene služiti....

P. Tomaž se je po končanem koncertu zahvalil vsem sodelujočim....

Če se ozremo na prejšnja leta in minule koncerte, vidimo, da se število nastopajočih manjša, pogoji starosti odpadajo, nastopi pa so kljub temu kvalitetni. Med poslušalci je vedno več upokojencev, med nastopajočimi pa prihaja na površje že tretja generacija. Če nam ne bo zmanjkalo volje, bodo mladinski koncerti lahko še nekaj časa živeli...

Father Tomaž Menart

Father Tomaž Menart was born on December 2, 1940 in Šentvid, Ljubljana. He was ordained on June 29, 1971. He arrived in Australia in March 1992 and remained to the end of the year 1994.

In addition to his pastoral duties, Fr Tomaž was involved in the Slovenian radio programs, work with the Slovenian youth, and the theatre group. There were a number of youth in the theatre group, and Fr Tomaž also acted with them.

Father Tomaž liked to meet Slovenians and listen to their stories about crossing the then Yugoslav border and of life in their early days in Australia. Through his association with first and second generation Slovenians, Fr Tomaž felt there was a gap in understanding among the latter about their parents' migration experiences and what it meant to cross the border under all sorts of circumstances.

P. Metod Ogorevc

Rojen 9.5.1965, Ljubljana – Šentvid; mašniško posvečenje 29.6.1992 v Ljubljani, v Sydney prispel februarja 1997 – do avgusta 1997, v Melbourne avgusta 1997 do septembra 2001.

P. Metod je prišel v Avstralijo najprej v Sydney in pomagal p. Valerijanu. Obiskal je tudi Melbourne in srečal p. Bazilija. Po nenadni smrti p. Bazilija je prevzel versko središče v Melbourneu. Izredno se je zavzel za preureditev in popravilo Baragovega doma in okolice in za ureditev delovnega osebja za mesečnik Misli. Znal je dobro delegirati službe in vse naloge. Bil je vzpodbudnik ustanovitve kulturnega odbora. Vedno je vzpodbujal voditelje in skupine k samostojnemu delu. Z veseljem je sprejel pobudo za poučevanje slovenščine odraslih in v okviru verskega središča založil izdajo štirih učbenikov in ponatis prvega. Odbor staršev Slomškove šole je predlagal preureditev šolskega razreda in je idejo z navdušenjem podprl, kakor tudi oživitve molitvene skupine. Pospešil je nabavo otroških knjig in učnega materiala. Navdušil je vernike za postno in božično romanje v manjše avstralske cerkvice z ogledom kulturnih in naravnih znamenitosti. Ustanovil je Pastoralni svet in poskrbel za nagrobni spomenik p. Baziliju. Za Telovo je za procesijo navdušil štiri melbournška slovenska društva, da pripravijo vsako svoj oltar. Ministrante je vključil v Družbo sv. Štefana in tako se slovenski ministranti srečajo z ministranti avstralskih župnij v stolnici sv. Patrika. Uredil je osebje in odgovorne za arhiv verskega središča in za arhiv publikacij, navdušil in vzpodbudil osebje Baragove knjižnice za več knjig, predvsem pa je skrben gospodar, pozitiven v svojem delu in vplivih na sodelavce, saj odločno in preudarno nadaljuje delo predhodnikov. Ob praznovanju petdeset - letnice delovanja slovenskih frančiškanov v Avstraliji je predlagal nekaj zaslužnih članov verske skupnosti za častno priznanje – posinovljenje - frančiškovega reda. Septembra 2001 odhaja v Lemont, na ameriške Brezje, da bo kot samostanski predstojnik skrbel za ostarele sobrate.

Takole p. Metod pove o sebi:

V nižjih razredih osnovne šole sem rad bral. Oče je budno pazil nad tem, kaj berem in mi je dal v roke knjigo o Indijancih, ki jo je napisal svetniški kandidat škof Friderik Baraga. Zelo me je navdušila. Branje te knjige je bil začetek mojega duhovniškega poklica. Bral sem tudi življenjepisa sv. Frančiška Asiškega, avtorice Marije Kmetove (knjiga izhaja v nadaljevanjih v *Mislih* od leta 1998). Sv. Frančišek me je zelo pritegnil, vendar sem v drugem razredu osnovne šole razumel predvsem to, da ni veliko hodil v šolo. Starši so imeli

kar nekaj težav, da so me »stabilizirali«. V višjih razredih osnovne šole sem začel hoditi na duhovne vaje, ki so jih frančiškani pripravljali za ministrante. Bil sem odločen, da bom šel po osnovni šoli v malo semenišče v Kamnik, kjer bom stanoval v samostanu in hodil v državno gimnazijo. Starši, posebno oče, me je podpiral v moji odločitvi. Zgodilo pa se je tako, da je bila gimnazija v Kamniku prepolna in sem moral ostati doma ter obiskovati gimnazijo v Šentvidu. Za srednješolce frančiškani niso imeli duhovnih vaj, zato sem skoraj povsem izgubil stik z njimi. Pogosto sem hodil k frančiškanom k maši v Ljubljano, vendar nisem poznal nikogar, le nekdanjemu voditelju ministrantov sem pisal voščilnico za božič in veliko noč. Ob koncu gimnazije sem bil gotov glede duhovniškega poklica, nisem pa vedel, kako naj se odločim glede frančiškanov. Šentviški župnik Alojz Uran mi je svetoval, naj grem študirat za duhovnika, za redovništvo pa se lahko kasneje odločim.

Trinajst mesecev in pol vojaškega roka sem služil v Makedoniji, v Prilepu. Proti koncu tega obdobja sem ponovno začel razmišljati o nekdanji želji, da bi bil frančiškan. Veliko sem molil in razmišljal v ta namen. Končno sem pisal omenjenemu voditelju ministrantov, patru Pashalu Gorjupu, če lahko po končanem vojaškem roku pridem v noviciat (enoletna priprava na frančiškanski način življenja). En teden sem bil doma, potem pa se je že začel noviciat v Novi Gorici na Kostanjevici. Prej nisem vedel niti kje je noviciat niti kaj bom tam delal, bil pa sem gotov, da je to moja pot. Po noviciatu in prvih zaobljubah sem prišel k frančiškanom v Ljubljano in tu končal teološko fakulteto. Prvo leto mojega bivanja v Ljubljani je bil moj predstojnik pater Stanko Zemljak, ki je bil odgovoren za bogoslovce, pater Tone Gorjup pa se je pripravljal na odhod v Avstralijo. Že med študijem sem razmišljal, da bi po novi maši ponudil frančiškanskemu vodstvu, da grem za nekaj let med izseljence v Avstralijo.

Po novi maši je bilo moje prvo kaplansko mesto v Mariboru, kjer sem ostal tri leta. Pater Valerijan Jenko je enkrat v tem času pisal tudi v naš samostan o razmerah v Avstraliji in da bi potrebovali pomoč. To mi je bila ponovna vzpodbuda, da sem vodstvu omenil svojo pripravljenost.

Zazvonil je telefon iz Ljubljane in glas na drugi strani je vprašal: »Ti bi rad šel v Avstralijo?«

»Pripravljen sem iti za nekaj let.«

»Potrebno bi bilo iti v Ameriko!«

»V Ameriko!? Bil sem tam in nisem preveč navdušen.«

»Koliko znaš angleško?«

»Bolj za silo.«

»No vidiš. Naučil se boš angleško in dobil nekaj izkušenj dela v tujini.«

Za koliko časa pa bi šel v Ameriko?«

»Za eno leto, potem pa v Avstralijo.«

Tako sem namesto za Avstralijo najprej pakiral za Ameriko. Angleščina, ki sem se je tam

*P. Metod (Arhiv)
Spomin na novo mašo,
1992 (Arhiv)
Mašniško posvečenje,
1992 (p. Metod)
Nedelja sv. Družine, 2000
(Arhiv)*

Ce sem vam torej jaz, Gospod
in Učitelj, umil noge, ste tudi vi
dolžni drug drugemu umivati noge.
(Iz Janezovega evangelija)

NOVA MAŠA
p. METOD OGOREVC
Irančičkan
LJUBLJANA – SENTVID
5. julij 1992

naučil, mi je še kako prišla prav, posebno v Melbournu, ko sem moral prevzeti versko središče.

Proti koncu leta v ZDA, v Johnstownu, Pennsylvania, sem že imel avionsko vozovnico najprej do Slovenije, potem pa čez en mesec do Melbournu. Preden pa je bil čas za odhod, je vodstvo spremenilo odločitev in za moje prvo mesto v Avstraliji določilo Sydney.

V Avstraliji sem se vendarle najprej srečal s patrom Bazilijem, ker avionske karte nisem mogel spremeniti. Spomnim se, kako je sam prišel pome na letališče v zgodnji jutranji uri. Čez nekaj dni sva se skupaj odpeljala v Sydney. Ponudil sem, da bom vozil, vendar me je kmalu začela premagovati utrujenost – v Avstraliji sem bil komaj nekaj dni. Ko je bil spet on za volanom, sem hotel zadremati, vendar je dejal: »Jaz takoj zaspim za volanom, če kdo drema ob meni.«

Ob blagem patru Valerijanu sem se počasi in postopoma uvajal v avstralske razmere. V začetku mi je povzročala največje težave vožnja po levi strani. Včasih je po telefonu poklical p. Bazilij in mi dejal: »Zelo sem utrujen. Enkrat boš zvedel, da sem v bolnici in boš moral priti sem.« Groza me je bila ob tej patrovi slutnji in močno sem upal, da se to ne bo zgodilo.

Julija 1997 so prišli na obisk trije fantje iz Maribora in skupaj smo se napotili na Zlato obalo. Prespali smo pri zakoncih Vah in zjutraj 28. julija mi je Jože povedal, da je pozno prejšnji večer klical pater Valerijan in povedal, da je pater Bazilij umrl. Takoj sem šel nazaj v Sydney in potem na pogreb v Melbourne. Pater Valerijan je predlagal, da bi še nekaj dni po pogrebu ostal v Kewju, potem pa naj bi jaz prišel za nekaj časa. Razmišljal sem, da na hitro iz Slovenije ne bodo mogli nikogar poslati v Avstralijo, midva s patrom Valerijanom pa ne bova mogla živeti med Melbournom in Sydneyem. Sporočil sem patru Cirilu, ki je v imenu provincialnega vodstva prišel na pogreb, da bom vse svoje stvari prepeljal v Melbourne in delal, kakor bom vedel in znal. Prosil pa sem provincialno vodstvo, naj mi pošlje uradni dokument o moji premestitvi in prevzemu verskega središča. Pater Ciril je še nekaj dni ostal v Melbournu, me predstavil nadškofu in avstralskim frančiškanom ter pomagal urediti na pol dokončano številko *Misli* urednika patra Bazilija.

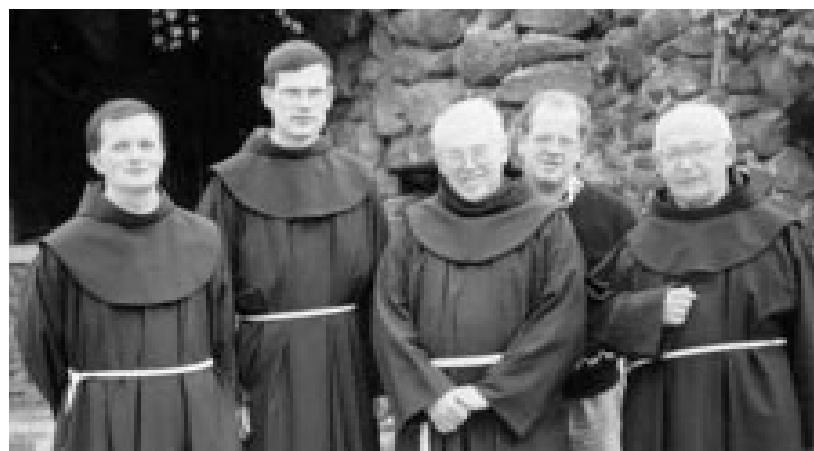
V prvih dneh in tednih je bilo precej trdo, po dveh mesecih pa sem prvič začutil, da imam že nekaj kontrole nad položajem. Zelo prav mi je prišlo duhovniško načelo, ki sem se ga zapomnil še iz študija:

»En sam človek lahko veliko naredi, nikoli pa ne toliko, kot povezan z drugimi.«

Veliko ljudi je bilo pripravljenih pomagati. Moj predhodnik je bil zelo varčen in izgledalo je, kot da ni ničesar odvrigel. Z leti se je nabralo tudi veliko nepotrebnih reči in Baragov dom je bil za moj vtis v velikem neredu.

Na prvih straneh Svetega pisma je napisano, da je Bog začel delati red, ko je ustvarjal svet. To je bil tudi moj prvi cilj.

P. Metod je ves čas svojega delovanja v Melbournu vabil k sodelovanju in poudarjal

Oskrbovanje Baragovega doma: Jože Rozman, Ivan in Angela damiš, Pepca Mikuž, Angelca Videc, Anica Brenčič, 1999

Gradnja ograje ob Baragovem domu: Franc Car, 1999

Preureditev kopalnic v Baragovem domu, 1997

Sestanek in obisk brata Mirana Videca, patri Metod, Valerijan, Janez in Filip, 1998 (Vse slike iz Arhiva)

Maša v Domu matere Romane, 1998 (Vse slike iz Arhiva)

pomembnost žive Cerkve: skupnosti. Vabi k sodelovanju, k zavestnemu delu za slovensko versko skupnost in nikoli ne pozabi tistih, ki so na kakršen koli način pomagali in doprinesli k uspehu in ugledu verskega središča.

*Misli, julij
1997, str.160,
p. Metod*

MESEC JULIJ je v Avstraliji zimski mesec. Zima ima pridih umiranja in žalovanja, pa tudi počitka in upanja na novo pomlad.

Na praznik Marijinih staršev, sv. Joahima in Ane, je zastalo srce dolgoletnega urednika in upravnika našega mesečnega časopisa. Tole številko Misli je v veliki meri že sam pripravil, tako da jo lahko štejemo za njegovo zadnjo ...

Izhajanje mesečnika v prihodnje je v veliki meri odvisna od sodelavcev, ki ste in boste pripravljeni pomagati, da bi časopis še naprej informiral in povezoval Slovence širom Avstralije in sveta ...

*Misli, julij
1997, str. 181-
182, p. Metod*

V petek, 8. avgusta, smo se v jedilnici Baragovega doma zbrali z rojaki, ki jih skrbi prihodnost slovenskega verskega in kulturnega centra in nadaljevanje dela patra Bazilija. Videl sem, da je veliko ljudi pripravljenih na sodelovanje in to mi daje veliko upanja in poleta ... V nedeljo, 10. avgusta, sem bil s provincialovim pismom vernikom, ki ga je pri obeh mašah v Kewju ter pri mašah v Geelongu in St. Albansu prebral p. Ciril Božič, postavljen v novo službo, ki mi nalaga vodstvo verskega in kulturnega središča, uredništvo Misli in duhovno vodstvo Doma matere Romane. Bog se nas usmili!

*Misli, avgust
- september
1997, str. 196,
p. Metod*

Dober dan!

Z veseljem vas pozdravljam z novo številko *Misli*. Zaradi vsem znane velike izgube, p. Bazilija, smo potrebovali precej časa, da si na svoj način uredimo delo. To je glavni razlog, da *Misli* spet zamujajo in da je številka dvojna. Posvečena je pokojnemu patru. ... Zgoraj sem v množini omenil, da smo potrebovali čas za novo ureditev dela. Naj se na tem mestu zahvalim v Mislih nepodpisanim sodelavcem. Katarina Mahnič nosi levji delež urejevanja revije: zbiranja in izbiranja člankov, fotografij, tipkanja na računalnik. Draga Gelt pomaga pri računalniškem oblikovanju ... Za pomoč pri nakupu se najprej zahvaljujem Gregorju Horvatu. Hvala Florjanu Auserju z Glasa Slovenije, ki nam je iz svojega znanja in izkušenj z delom pri časopisu z dobrodošlimi nasveti nudil pomoč. Janez Novak je prenesel naslove s starega računalnika na novega, tako da bomo v prihodnje imeli lažji pregled. ...

*Misli, avgust
- september
1997, str. 223,
p. Metod*

Prvim in sedanjim zavzetim članicam društva sv. Eme smo se zahvalili s cvetjem ...

Uspelo nam je pridobiti štiri oltarne strežnike in strežnice, ki pomagajo, da je sv. maša ob nedeljah ob desetih lepša ...

Z obnovo Baragovega doma počasi nadaljujemo, pomoč v denarnih darovih in v delu pa tudi

*Obisk škofa Urana ob praznovanju 30 - letnice blagoslova cerkve sv. Cirila in Metoda:
prov. Stane Zore, Andrew in Melissa Bratina, Leah in Michelle Fistrič, Adriaan Butinar in
Aleksander Plesničar, 1998*

*Sprejem prov. Stanbeta Zoreta na melbournškem letališču: Angelca Polh, Anica Smrdel,
Tončka Plesničar, Milena Merzel, 1998*

Na pogrebu s. Eme, 1999

Ob kipu sv. Antona padovanskega 2001 (Vse slike iz Arhiva)

*Misli,
november 1997,
str. 278, p.
Metod*

počasi prihaja. Bog povrni tudi vsem, ki za blagoslov našega dela in slovenske skupnosti darujete svoje molitve! Jože Potočnik je z nekaj pomoči drugih rojakov že popravil najbolj nujni del strešne obrobe. Jože Turk in Slavko Blatnik sta zamenjala preperele vrvi v oknih, kjer je bilo to potrebno, Renato Smrdel in Ivan Horvat pa sta se lotila zidarskega popravila zidanih okrasov na strehi (napušča). ... Viktor Ferfolja se je zavzel za polepšanje dovoza k domu. Z urejevanjem revij smo v grobem končali. Pri tem delu sta bila zlasti pridna para Ivan in Angela Damiš ter Pepca in Tone Mikuš, pomagali pa sta tudi Marija Oppelt in Angela Videc ...

*Misli,
december
1997, str. 324,
p. Metod
Misli, januar
– februar
1998, str. 11,
p. Metod*

Nadaljujemo z obnovo in polepšanjem Baragovega doma ...

Dvorana pod cerkvijo je dobila ogrevanje ... Dom Matere Romane pa je projekt financiral! Bog povrni!

Tone Bogovič je ob pomoči Lojzeta Jakofčiča zamenjal del strehe in žlebov, ki so bili dotrajani. Viktor Ferfolja se je zavzel za popravilo zaraščenih odtočnih kanalov pri žlebovih. Pomagali so še: Maks Korže, Franc Voglar, Peter Belec, Bernard Brenčič, Jože Turk, Stane Debelak, Aleks Bratina, Marjan Jonke, Franjo Kravos, Tone Brne, Renato Smrdel, Ivan Horvat, Slavko Jaksetič ... Veronika Ferfolja se je zavzeto lotila urejevanja arhiva, pri pregledovanju starih kovčkov od fantov, ki so nekdanj stanovali pri nas, ji je pomagala tudi Milena Brgoč. Sestri Vika in Metka Kos iz Pernice pri Mariboru, ki sta bili tu še drugi mesec, pa sta mi uredili poročne zapisnike, račune in druge pisarniške papirje. Njuno delo nadaljuje Barbara Brožič. Bog povrni vsem delavcem, darovalcem za obnovo Baragovega doma in molivcem za božji blagoslov. Ob obnavljanju zidov naj bi prenavljali tudi našo medsebojno povezanost in narodno ter versko zavest. Naj omenim tudi to, da nam je Marko Zitterschlager uspel izposlovati oprostitev občinskega davka, ker ima Baragov dom nizke prihodke in je potreben obnove ...

*Misli,
November
1998, str. 257-
258, p. Metod*

VEMO, DA BOMO UMRLI, A NE VERJAMEMO

Včasih me kdo kar malo pomiluje, češ: p. Bazilij je krščeval in poročal, vi pa pokopavate. Pri nekaterih drugih izkušnjah sem vesel sočutnega razumevanja, tu pa se mi zdi, da imam nekaj povedati o svojem razumevanju. Mesec november nudi ugodno priložnost za razmišljanje o temi smrti.

Smrt spada k življenju in čimbolj se tega zavedamo, tembolj modro živimo. Je že prav, da človek dela in načrtuje in si izboljšuje življenje. ...

Stari Rimljani so pomenljivo zapisali: »Vsi vemo, da bomo umrli, verjamemo pa ne.« S tem so priznali, da je globoko v nas zapisana slutnja večnosti. Ne verjamemo, da bomo umrli, ker smo poklicani k večnemu življenju ...

Naša slovenska skupnost se stara in obeta se nam vse več pogrebov. Morda čutimo, da je to

Po slovenski maši v Geelongu, 2001
Slovenska maša v Perthu, 1997 (Arhiv)
Na izletu z upokojenci, 1997 (Arhiv)
Na mladinskem koncertu v Adelaidi: I. in M. Zagorc, p. Pepi Lebreht, p. Metod, M. Polajžer iz Veleposlaništva Republike Slovenije v Canberri, 2000 (Arhiv)
Po slovenski maši v St. Albansu, 2001 (Arhiv)

tragično, žalostno, skrivnostno in še marsikaj. To dejstvo nas lahko navdaja z malodušjem, pesimizmom, jezo ali pa nas umirja, navdaja z občutkom svečanosti, lepote. Praznina za človekom, s katerim smo živeli ali ga poznali morda dosti let, neizogibno ostane. Močnejše ko so bile vezi, močnejše je tudi pogrešanje in zato žalovanje. Ali nas ta odhajanja tudi treznijo, nam dajejo misliti, nas sprašujejo o naši veri ter preteklem in prihodnjem življenju? Ob dejstvu smrti smo hkrati tudi ob viru življenja, ob vprašanju njegovega smisla in nesmisla, minljivosti in večnosti ...

*Misli,
december
1998, str. 313,
p. Metod*

Kulturni odbor. Konec oktobra smo imeli ustanovni sestanek kulturnega odbora našega verskega in kulturnega središča. Namen odbora je skrb za kulturno življenje v našem središču: s pomočjo pri že tradicionalnih prireditvah (materinski, očetovski dan, miklavževanje, ...) in s pripravljanjem še drugih. Odbor naj bi tudi spodbujal k vključitvi čim širšega kroga ljudi. Koordinatorica odbora je Draga Gelt ...

Mini mladinski koncert. Na tretjo nedeljo v novembru so mladi v dvorani pod cerkvijo po družinskem kosilu nastopili s točkami, ki so jih predstavili oktobra na koncertu v Canberri. Folklorne skupine Iskra smo bili še posebej veseli, nasploh pa smo bili deležni lepe prireditve. ...

Mt. Eliza vas pričakuje! ...

*Misli, januar-
februar 1999,
str. 25, p.
Metod*

V torek, 15. decembra, je bil ustanovni sestanek odbora staršev Slomškove šole. Določili so odgovorne za posamezne dejavnosti v okviru šole in se dogovorili za selitev šolskega razreda iz kapele v nekdanjo "biljard sobo" ... Odbor staršev je organiziral izpraznitev sobe z biljardom, ki je doslej služila za skladišče, obnovo pa bodo izpeljali naši mojstri in prostovoljci. Novi razred naj bi bil odprt že 21. februarja.

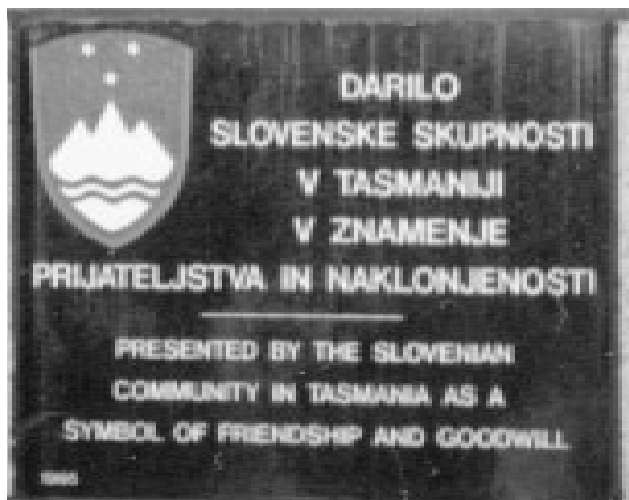
Od februarja dalje bodo na tretjo nedeljo v mesecu spet družinska kosila. ...

*Misli, marec
1999, str. 52,
p. Metod*

Sredi februarja je bil uvodni sestanek glede tečaja slovenščine za odrasle, ki bo potekal v okviru našega verskega in kulturnega središča oziroma Slomškove šole. ...

Nedelja, 21. februarja je bil velik dan. ... Po maši smo imeli blagoslov novega razreda Slomškove šole in Slomškove slike, ki smo jo ob tej priložnosti obesili v razred. Anita Fistrič je v spomin na svojo mamo Berto Žele podarila šoli lepo starinsko sliko z motivom Jezusa, ki sprejema otroke. Po blagoslovu je bila v dvorani predstavitev novih šolskih učbenikov, Učimo se slovensko 2. in 3. del., avtoric Drage Gelt, Magde Pišotek in Marije Penca. Predstavitev učbenikov je spremljal kulturni program, ki ga je pripravila Slomškova šola s sodelavci. ... Nick Gregorič je priskrbel in montiral kakovostno rabljeno mešalno mizo za luči v dvorani. Pri odmontiranju stare in nameščenju nove mu je pomagal Ivan Urdih ...

Molitvena skupina - Pred leti je tu že živela molitvena skupina, vendar je zamrla. Vesel

Mednarodni zid prijateljstva, 2000 (P. Metod)
Telovska procesija, 2000 (I. Lapuh)
Ob praznovanju 40-letnice slovenske maše v Morvellu:
škof A. Uran, prov. p. S. Zore, 1998 (I. Lapuh)
Polnočnica 1999: Marko Zitterschlager, Adrijan Butinar,
p. Metod, Aleksander Plesničar, Leah Fistrič, Natalija
Postružin (Arhiv)
A. Ambrož ob mednarodnem zidu prijateljstva, Hobart,
2000 (P. Metod)

*Misli, maj
1999, str. 121,
p. Metod*

sem, da je spet oživila v torek, 21. 4., ko je bilo njeno prvo srečanje. Potrebujemo molitev za božji blagoslov: za dejavnosti v našem središču, za slovensko skupnost v Viktoriji in na Tasmaniji, za Slovence širom Avstralije. Potrebujemo molitev za nove duhovne poklice, za mir na svetu in za tiste, ki ga nimajo, Tako kot pravi psalm: “Zaman je vstajati pred svitom in sedeti pozno v noč pri delu. Bog daje svojim dvojni delež ...“

*Misli, maj
1999, str. 122,
p. Metod*

Bolniško maziljenje - Nekateri naši rojaki še vedno čakajo na zadnjo uro, da pokličejo duhovnika za bolniško maziljenje. Menijo: to je zadnje, potem bo konec. Žal se zato komu zgodi, da je konec že prej. Zakrament bolniškega maziljenja pa nas v resnici spominja in pomeni Jezusovo skrb za bolnike in ostarele. Preko tega zakramenta jim prihaja na pomoč v njihovih težavah bolezni in starosti. Včasih je sam hodil po tem svetu in zdravil, lajšal, sedaj pa to dela preko zakramenta in duhovnika. Pomaga jim, da lažje sprejmejo svoje stanje, pomaga, da se jim zdravje izboljša, ali pa, če je Očetova volja, da se jim življenje zaključuje, da imajo mirno, blago smrt. Tisti, ki kličejo duhovnika šele, ko je že (skoraj) prepozno, (morda) verjamejo samo v ta zadnji del resnice o tem zakramentu. Bolniško maziljenje lahko prejmejo tudi na videz zdravi in celo mladi ljudje, ki pa v sebi nosijo neko duševno rano, bolečino. Pomembna je vera, da nam Bog prihaja naproti v naših telesnih in duševnih boleznih in tegobah in da v tej veri prejmemo zakrament.

*Misli, oktober
1999, str. 237,
p. Metod*

... Na pragu tretjega tisočletja smo se ob srebrnem jubileju mladinskih koncertov veselili vsega, kar so ta druženja prinesla mladim in starejšim avstralskim Slovincem. Mnogim so ostala dragocen spomin na slovensko dediščino – doto iz katere gradijo avstralsko večnarodnostno kulturo.

Tudi danes veliko mladih želi nastopiti na teh letnih srečanjih, vendar število upada. Zato so dobrodošli tudi tisti, ki jih po letih ne moremo šteti med ‘mladino’, vendar si vseeno želijo pokazati svoje talente. Da bi koncerti v organizaciji slovenskih verskih in kulturnih središč še naprej služili povezovanju, izmenjavi, slovenski kulturi in tradiciji, bomo v prihodnosti ‘uradno’ odprli vrata vsem starostnim skupinam Slovencev, srečanja pa še naprej preprosto imenovali ‘mladinski koncert’.

Tako sem zapisal v programu 25. mladinskega koncerta, ki je bil v dvorani na slovenskem društvu Planica, udeležilo pa se ga je blizu petsto ljudi...

Vsi, ki so na različne načine pomagali na koncertu, so ob srebrnem jubileju dobili priznanja, s šopkom rož pa smo se še posebej zahvalili Katarini Vrisk, ki je vodila prireditve ter Dragi Gelt in Aniti Fistrič, ki sta nosili glavno težo odgovornosti za izpeljavo koncerta. Oderski vodja Andrej Fistrič je bil presenečen nad disciplino nastopajočih za odrom. “Zaslužijo pohvalo!” ... V nedeljo, ki je bila dan pred praznikom sv. Frančiška Asiškega in zato Frančiškova nedelja, je bila ob desetih sv. maša za vse udeležence koncerta. Dve pesmi so zapeli mladi, ostale pa

naš mešani pevski zbor. Mladi so sodelovali še z branjem beril in prošenj. Pri darovanju so prinesli kruh iz Sydneyja, vino iz Adelaide, svečo iz Canberre in cvetje iz Geelonga. Nekaj posebnega je bil tudi peti očenaš, spremljan z gestami nekaj melbournških deklet, ki so stale v obliki križa pred oltarjem. Ob meni sta somaševala p. Valerijan in p. Filip iz Sydneyja. Celotno srečanje mladinskega koncerta smo zaključili v dvorani s kosilom in poslavljanjem od gostov iz drugih krajev ...

*Misli,
november
1999, str. 264-
265, p. Metod*

Na prvo adventno nedeljo bo šla na pot Marija Romarica in bo v svetem letu obiskala mnoge, ki ste jo za en teden pripravljene sprejeti v vaš dom. Vsak dan naj bi pred njeno sliko nekaj zmolili zase in za vso slovensko skupnost. Marijino sliko z Brezij bo spremljala spominska knjiga v katero boste lahko zapisali kakšno svojo prošnjo, zahvalo ali spomin. Prijavite se lahko v Baragovem domu ...

V soboto, 11. decembra, bomo imeli adventno romanje v Marijino cerkev v Kyneton ... Spomenik p. Baziliju. Nekateri ste že kar sami, spontano poslali svoj dar za spomenik p. Baziliju. To mi je bila dodatna spodbuda k razmišljanju, s čim bi bilo najlepše nadomestiti zid s spominsko ploščo, ki sedaj že bolj kvari kot pa lepša izgled tistega dela slovenskih grobov, kjer je pokopan tudi p. Bazilij. Ob obisku v Sloveniji sem napravil nekaj fotografij frančiškanskega dela pokopališča v Nazarjah. Nekaj podobnega bi lepo izgledalo tudi tukaj, se mi zdi ...

Rojaki na Tasmaniji! Rad bi vas obiskal zadnji teden v januarju. Vem, da vas ni veliko, vendar se mi zdi primerno, da vas obiščem, saj sem tukaj v Kewju že tretje leto, Tasmanija pa spada pod naše versko središče. Nekaj več bom o tem napisal v božičnem pismu, vabim pa vas, da se med seboj dogovorite in predlagate, kako naj bi potekal obisk.

*Misli, oktober
1999, str. 250,
p. Metod*

Proglasitev škofa Slomška za Blaženega, ki je bila v Sloveniji s papeževim obiskom v nedeljo, 19. septembra, smo s slovesno sv. mašo proslavili tudi v našem verskem središču. Cerkvni mešani pevski zbor je po prizadevanju pevovodkinje Metke McKean prepeval izvirne Slomškove pesmi, nekaj posebnega pa je bil tudi peti očenaš, med katerim so ministrantke z gestami rok poudarile posamezne prošnje ... Mašni plašč smo dobili po posredovanju p. Janeza in p. Lovrenca (pred leti je deloval v Sydneyu) iz Slovenije, posebne sveče so bile iz Adelajde, ena pa iz Slovenije (za vsa tri verska središča nam jih je priskrbel br. Miran). Zora Kirn se je vrnila z dopusta in je skupaj s Fani Šajn okrasila oltarni prostor.

V bližnji prihodnosti imam namen ustanoviti Pastoralni svet. V avstralskih župnijah ga poznate pod imenom Parish Pastoral Council. Tudi v Sloveniji poznajo t.i. "župnijske pastoralne svete" že mnoga leta. To bo skupina, v kateri naj bi prišla do izraza soodgovornost vernih laikov za versko in kulturno delo v našem središču. Povedali naj bi svoje mnenje in

*Misli, januar-
februar 2000,
str. 7, p.
Metod*

predloge glede verskega in kulturnega dela v našem središču in iskali poti, kako predloge uresničiti. Njegov namen bo tudi večja povezanost in usklajenost med posameznimi skupinami v verskem in kulturnem središču. Člani sveta bodo predstavniki posameznih skupin in tisti, ki jih boste predlagali (izvolili). V verskem središču v Sydneyu imajo že nekaj let takšen svet, tudi v Adelajdi se na ustanovitev tega pripravljajo.

*Misli, marec,
2000, str. 33-
34, p. Metod*

VLOGA VERNIH LAIKOV V CERKVI

Na 2. vatikanskem koncilu so bile sprejete smernice, ki naj bi jih počasi sprejeli za svoje v vsej Cerkvi. Ena od teh je tudi večja vloga vernih laikov. Laiki so del Cerkve in zato soodgovorni za njeno življenje in razvoj. Moderni način življenja je tudi mnogo bolj zapleten kot je bil nekdanj in da bi Cerkev izpolnila svoje poslanstvo, je potrebna večja zavzetost ne samo papeža, škofov in duhovnikov, ter morda redovnikov in redovnic, temveč tudi vernih laikov. Razen tega pridejo laiki v stik z ljudmi in področji življenja, ki so duhovnikom malo ali nedostopna. Tudi pomanjkanje duhovnikov ima svoj vpliv na takšen razvoj ... Gre torej za duhovnikovo posvetovalno skupino. V splošnem so področja pastoralnega dela: zbiranje vernikov, oznanjevanje (pričevanje), liturgija (bogoslužje) in diakonija (pomoč ljudem v potrebi) ...

Od klasične župnije pa se naša središča tudi razlikujejo, ker nekaterih nalog nimajo (npr. rednega verouka), opravljajo pa nekatere druge naloge: npr. šola slovenskega dopolnilnega pouka, priprava kulturnih praznikov, družabna srečanja ipd. Vse kar se v naših središčih dogaja, pa je mogoče tudi pastoralno ovrednotiti in usmeriti. Drugače povedano: vse različne dejavnosti v središču morejo pomagati, da ljudje, ki sem pridejo in se teh dejavnosti udeležujejo, počasi rastejo tudi v človeški in krščanski zrelosti. Pastoralni svet je tisti, ki naj bi skupaj z duhovnikom razmišljal, kako to doseči in v tem napredovati. Kako pomagati širšemu krogu ljudi, da bi odkrivali svoje darove in bi jih bili pripravljeni deliti v službi skupnosti, na ta način pa duhovno rasli, k čemur smo vsi poklicani, tako duhovniki kot laiki. Kako skupnosti in posameznikom pomagati, da bi v vsakdanjem življenju še bolj živeli iz svoje vere. Kaj naj storimo, da bi versko središče bolje opravljalo svoje poslanstvo, ki ni samo v tem, da so v njem različne aktivnosti, ampak naj te dejavnosti pomagajo tudi k človeški in krščanski rasti. Vsa področja življenja naj bi prepojili z vero ... Skrb in odgovornost duhovnika skupaj s pastoralnim svetom pa je, da bi te dejavnosti v verskem središču postopoma vodile ljudi k delu iz duhovnih nagibov ... Gotovo je lažje obnavljati in tehnično izboljševati versko središče kot pa skrbeti za duhovno rast skupnosti. Vendar brez duhovne, večnostne razsežnosti v župniji ali v verskem središču župnija in versko središče izgubi svoj pomen in poslanstvo. Ne gre za majhno skrb in nalogo, posebno v današnjem razkristjanjenem svetu, zato pa je potrebno združiti moči tako duhovnikov kot vernih laikov. Zato pastoralni svet verskega središča in ŽPS. Ne samo zato, da bi bolj delali ali več

naredili, temveč da bi bolje izpolnili poslanstvo, ki ga imamo.

*Misli, april
2000, str. 73,
p. Metod*

Pastoralni svet. Na praznik sv. Jožefa, 19. marca, so bile v Kewju volitve treh predstavnikov pastoralnega sveta iz cerkvenega občestva. Največ glasov so dobili Tilka Lenko, Andrew Fistrič in Lydia Bratina. Za predstavnika cerkvene skupnosti iz Geelonga je bil 12. marca izvoljen Jože Matkovič, iz St. Albansa pa Marko Zitterschlager. Poleg omenjenih so člani pastoralnega sveta 'po službi': Olga Bogovič, društvo sv. Eme; Fani Šajn, molitvena skupina, krasilke, čistilke; Veronika Smrdel, Slomškova šola; Metka McKean, pevski zbor; Draga Gelt, kulturni odbor, tečaj slovenščine za odrasle; Marija Oppelt, knjižnica; Katarina Mahnič, Misli; Simon Špacapan, predsednik zaupnikov Doma matere Romane.

*Misli, april
2000, str. 173,
p. Metod*

Praznik Proščenja

... Pri slovesni maši ob desetih je bilo več sodelovanja staršev, otrok in mladine, kot je to običajno tudi za prve nedelje v drugih mesecih. Chris McKean je pri tej maši prejel posebni blagoslov in dokument z nadškofije za izrednega delivca svetega obhajila v naši cerkvi. Za to službo skupnosti se je pripravil z enodnevnim tečajem, ki ga organizira nadškofija.

*Misli, april
2000, str. 267,
p. Metod*

Molitve za pokojne in blagoslov novega spomenika

Precej več kot običajno je bilo tudi število rojakov pri molitvah na Keilorju, kjer sem blagoslovil novi spomenik. ... Narejen je po fotografijah frančiškanskega spomenika na pokopališču v Nazarjah. Sredinski del je narejen v obliki slovenske kapelice, znamenja. V trikotnem strešnem delu je frančiškanski simbol prekrižanih rok, Kristusove in Frančiškove. Na stranskih delih je v angleščini in slovenščini del Sončne pesmi sv. Frančiška, ki govori o sestri Smrti, nad njim pa je napis 'mir', ki hkrati predstavlja križ in sv. Frančiška ...

*Glas
Slovenije,
17.8.1997,
str. 4
P. Polikarp
Brolih,
provincialni
minister*

Dragi verniki, dragi Slovenci!

... Zaenkrat smo sprejeli odločitev: p. Metod Ogorevc prihaja med vas kot voditelj Verskega in kulturnega središča Kew, kot urednik mesečnika Misli in kot duhovni oskrbnik Doma matere Romane.

Dobro pa se zavedam, da p. Metod ne bo zmogel vsega dela sam. Trdno upam, da mu boste podali svojo roko v pomoč pri vsestranskem delu ...

*Misli, junij
2001, str. 128,
p. Metod*

... Sprememba v Avstraliji bo ta, da v Melbourne pride p. Ciril Božič, spodaj podpisani pa odhajam v Lemont pri Chichagu. P. David Šrumpf, doma iz Svete Trojice v Slovenskih Goricah, ki je bil nekaj mesecev tudi v Avstraliji, je bil v Lemontu šest let in se želi vrniti v domovino. Na razpis provincialnega vodstva v našem frančiškanskem glasilu sem po pretečenem roku za prijavo ponudil, da grem tja, če bodo lažje koga našli za sem. Na razpis

za Ameriko se namreč nihče ni priglasil. Po petdesetih letih, odkar sta prva frančiškana prišla v Avstralijo - iz Lemonta - je zdaj treba iti na pomoč tja. Čudno se svet vrti ...

Father Metod Ogorevc

Father Metod Ogorevc was born on May 9, 1965 in Šentvid, Ljubljana. He undertook his novitiate in Kostanjevica, near Nova Gorica, and completed his theological studies in Ljubljana. He was ordained on June 29 1992 and spent three years as a chaplain in Maribor. He then went to the USA for a year, working at the Slovenian parish in Johnstown, Pennsylvania. In February 1997 he went to Sydney, where he remained there until August 1997. He then went to Melbourne to take over the Slovenian religious centre following Fr Bazilij's sudden death. He is due to leave Melbourne for Lemont, USA in September 2001.

When Fr Metod came to Australia, he first went to Sydney to assist Fr Valerijan. During this time he also visited Melbourne and met with Fr Bazilij. After Fr Bazilij's unexpected death, Fr Metod took over the running of the religious centre in Melbourne. On arriving to Melbourne, Fr Metod arranged for someone who could take over the role of editing Misli and set out to organise Baraga House, overseeing its renovation. He supported the introduction of the Adult Slovenian classes for the adults and financially supported publication of four language manual and a reprint of the first manual.

Renovating Baraga House was no mean feat, and it required the work and dedication of many. Father Metod soon proved himself a most efficient delegator, and one who expects complete attention and enthusiasm in those who assist.

These attributes have been evident not just in renovating Baraga House, but also in the cultural arena. Father Metod initiated the founding of the cultural committee and often encourages individuals to be more independent in their work in leading groups at the religious centre. The committee of Slomšek School parents proposed to renovate the classroom, and Fr Metod enthusiastically supported this idea, as he did the reinvigoration of the prayer group. He has been most supportive of the religious centre's new archive, both in giving the volunteer archivist responsibility and in recruiting volunteers to arrange the publications archive.

Fr Metod has encouraged greater involvement among Slovenians and reinvigorated

cooperative activities. Slovenians to make Lenten and Advent pilgrimages to Australian churches of cultural interest or well-placed to appreciate nature. He has also enthused four Slovenian clubs to each prepare an altar for the Corpus Christi procession. Fr Metod arranged for the altarservers to join the Guild of St Stephen , and thus Slovenian community altarservers now meet with the ministrants of Australian parishes at the seat of St Patricks.

Other achievements include founding the Pastoral Council and organising a permanent memorial to Fr Bazilij at the 'Slovenian' cemetery in Keilor. He also facilitated the necessary purchase of children's books and teaching materials for the Slomšek school.

Above all, Fr Metod is an attentive caretaker - leader, positive in his work and in his influence on coworkers. He is decisively and emphatically continuing the work of the migrant chaplain. In September 2001 Fr Metod is leaving for Lemont, known as the American Brezje (a Slovenian Marian place of pilgrimage). He will be head of the monastery and will care for his aged brothers.

P. Filip Rupnik

Rojen 8.2. 1931 Breznica, mašniško posvečenje 29.6.1959 v Ljubljani, v Sydney je prispel 15.8. 1998.

P. Filip je prišel v Avstralijo šele pred kratkim in se je takoj vključil v delo z izseljenci. Zbližal se je z mnogimi rojaki s svojim odličnim poynavanjem slovenskih krajev in ljudi, saj je kot odgovorni ya Frančiškovo družino in voditelj ljudskih misijonov prekrižal Slovenijo po dolgem in počez.

O Frančiškovem svetnem redu je pisal za Misli in pripravil duhovne vaje zarojake v Sydneyu in Melbournu ter navduševal za poglobljanje v Frančiškovo življenje.

Rad posluša rojake, ko mu pripovedujejo o svojem begu, o težkih začetkih v Avstraliji in ga povprašujejo po znancih v domovini. Pogloblja se v sorodstvene in ljubiteljske vezi med rojaki in razdalje med posameznimi kraji.

Misli, julij-avgust 2000, str. 175,p. Filip Rupnik

Zaobljuba evangeljskega življenja - Molitev

Namen molitve: Molimo za globlje spoznanje in doživetje odličnosti svojega poklica ter pomembnost odločitve (obljube) živeti evangelij v svetu po zgledu sv. Frančiška in Vodila FSR ...

Razmišljanje

- Iz Vodila preberemo 1. in 2. člen

Iz Konstitucij pa člen 42., 1-6.

... Kot glasniki upanja in veselja se moramo vselej in povsod truditi za pravičnejšo in bratsko družbo, za mir in ohranitev stvarstva. Pri tem poslanstvu nam je v oporo, v duhovno in materialno pomoč naše bratstvo. Včlenjenost v FSR nam omogoča, da svoje delo lažje in bolje opravimo.

Evangelij: Pravi učenci (Mt 7, 21)

»Ne pojde v nebeško kraljestvo vsak, kdor mi pravi: ‚Gospod, Gospod‘, ampak kdor uresničuje voljo mojega Očeta...«

»Zato je vsak, ki posluša te moje besede in jih uresničuje, podoben preudarnemu možu, ki je zidal svojo hišo na skalo.«

Predlogi za vprašanja in pogovor

Po poslušanju in času za razmišljanje (molck 3-4 minute) se zvrstijo trije koraki metode:

Spoznanje-Odločitev-Ravnanje ali Dejanje (S-O-D).

Pozornost izražena p. Filipu ob praznovanju 40. letnice mašniškega posvečenja, Kew, 1999: Marcela Bole, Kara Ferguson, Matthew Bratina in Nicola Gregorič (Arhiv)

Pri pogovoru nam lahko pomagajo tudi naslednja vprašanja:

Kaj mi pomeni dana obljuba v FSR?

Ali to, kar sem/bom obljubil, dovolj dobro poznam?

Kaj lahko storim, da bom bolj odgovorno živel živel obljubo v vsakdanjem življenju?

Kako mi bratstvo lahko pomaga živeti obljubo?

Kako mi lahko pomaga Marijina obljuba (privolitev – zavestna odločitev): Glej, dekla sem Gospodova, zgodi se mi po tvoji besedi.

Cilji kateheze:

ovrednotenje poklica

povečanje zavesti o dani obljubi v FSR
ozaveščanje pripadnosti skupnosti (bratstvu) in privilegiji, ki iz tega izhajajo
spodbuda k dejavnemu življenju v bratstvu, Cerkvi in svetu
Srečanje zaključimo s Frančiškovo molitvijo.

*Misli, 2000, p.
Filip Rupnik*

PASTORALNI OBISK Štirikrat na leto se eden od patrov iz Merrylandsa poda med Slovence na Zlati obali in v Queenslandu. V božični dobi sem bil z njimi podpisani - Filip. V petek, 29. 12. 2000, sem se odpeljal v Brisbane (752 kilometrov): Takoj z letališča sem šel z dobrotnikom - voznikom Jožetom Vahom k bolnikom, zvečer pa na njegov dom v Nerang ... V soboto zvečer je bila sveta maša za slovensko skupnost Zlate obale v cerkvi Srca Jezusovega v Surfers Paradise. Na praznik Svete Družine, na silvestrovo, smo se zbrali v društveni dvorani Planinka, kjer je bila ob petih sveta maša, tej pa je sledilo silvestrovanje - za nekatere pozno v noč. Eni smo se dvignili kar kmalu in krenili na pot dobrih 100 kilometrov daleč na Mt Mee. Dočakali smo novo leto 2001 in se priporočili Bogu povezani z molitveno skupino, ki se vsak teden sreča, tokrat ponovno pri družini Anice in Mirka Cudermana. Zadnje večje srečanje s Slovenci je bilo v tem času na Sončni obali v cerkvi Stella Maris v Maroochydore. Zasluge za to slavje ima v največji meri g. Marjan Lauko ... Imeli smo tri večja srečanja in eno pri bolnikih, zakoncih na Bribie Islandu, pri Pavli in Juriju (Giorgio) Marinovich. Kjerkoli smo se sešli, smo ugotovili, da je še ta in oni, ki je rad prišel, a ga ni, ker je bolan doma ali v bolnici, ali pa v domu upokojencev, prenekatero pa najdemo vpisane na spomeniku pri Mariji Pomagaj pri Planinki ...

*Pogovor
z Marto
Magajna,
marec 2001*

*Koliko od teh sedemdeset let ste preživeli kot duhovnik?
Letos junija jih bo 42. Še nekaj mi manjka do zlate maše.*

Odločili ste se za duhovniški poklic. Kaj je bilo odločilno, da ste vstopili v samostanski red? Takrat nisem imel veliko izbire, da bi drugače lahko postal duhovnik. Takoj po končani vojni leta 1946 je naš gospod župnik oznanil, da je v Ljubljani v semenišču prostor, če hoče kdo študirati za duhovnika. Bil sem star 15 let in že dolgo nisem hodil v šolo, saj veste, kako je bilo šolanje med vojno, za semenišče pa sem moral končati gimnazijo. Trdno sem bil odločen, da hočem postati duhovnik in sem študiral in napravil izpite, da sem bil lahko sprejet v gimnazijo. Sprejet sem bil v malo semenišče in vpisal sem se v klasično gimnazijo v Ljubljani. Že po prvem končanem razredu gimnazije pa so semenišče zaprli in spet sem bil v težavah. Imeli smo veliko družino, od 12 otrok je bilo še devet živih in ni bilo lahko študirati, morali smo iskati stanovanje pri znancih in sorodnikih. Tako sem nadaljeval študij v Kranju in s takimi in drugačnimi problemi končal šole, da sem se lahko vpisal v semenišče. Kot večina naših duhovnikov v Avstraliji ste tudi vi iz reda frančiškanov. Kaj vas je pripeljalo

*P. Filip z otroki
folklorne skupine
Mali Prešeren,
Slovensko društvo
Sydney, 2000*

*P. Filip in p. Pepi
Lebreht na obiski
pri Ivanu Koželju,
Sydney*

*Sprejem Ministra
za šolstvo, Sydney
2000 (vse slike iz
Arhiva)*

ravno v ta red?

V času ko sem našel stanovanje pri sorodnikih v Kranju je moj brat odšel za brata k frančiškanom, ker ga ni veselilo študirati. Večkrat sem ga obiskal, se seznanil s frančiškanskim redom in se tako nalezel 'frančiškanizma'.

Kje vse ste služili v domovini?

Najprej bi moral delati v Kamniku, vendar sem zbolel za tuberkulozo in sem moral na zdravljenje na Golnik, kjer sem ostal devet mesecev. Nato so me poslali na Sveto goro, kjer sem bil tri leta, nato šest let v Strunjanu pri Koprju. Potem sem devet let delal na zelo odgovornem mestu – skrbel sem za vzgojo mladih fantov za redovno življenje na Kostanjevici pri Novi Gorici. V tem času sem se začel zanimati za delo s Frančiškovo družino, začel sem potovati po vsej domovini, po župnijah, kjer je bila doma Frančiškova duhovnost in jo je bilo treba osvežiti in utrditi. Po tem so mi zaupali še delo predstojnika na Sveti gori, nato pa sem šel na italijansko stran, na Sv. Višarje, saj mi je italijanščina vedno dobro tekla. Po devetih letih Sv. Višarij sem se vrnil v Strunjan, od koder sem šel potem v Avstralijo.

Ali je potem Avstralija – razen Italije seveda – vaše prvo delo izven domovine?

Tik preden sem prišel v Avstralijo, sem bil dva meseca na ameriških Brezjah, v Lemontu. Lahko pa rečem, da mi je moje delo s Frančiškovo družino in vsa potovanja s ciljem utrjevanja njegovega dela zelo pomagalo, da se čutim povsod doma. Prekrižaril sem celo Slovenijo, tako da zdaj skoraj ni človeka, ob katerem bi se čutil tujca. Ko nekoga srečam in mi pove, od kje je doma, se zelo redko zgodi, da ne bi našla skupnih znancev ali spominov na njegove kraje, ki sem jih kdaj obiskal.

Kaj vas je pri letih, ko se drugi pripravljajo na pokoj, čebelarjenje in vrtnarjenje, pripeljalo v Avstralijo?

Sobrat, ki dela v Lemontu v Ameriki, me je vabil, naj pridem tja, in ko sem res bil v Ameriki dva meseca, je prišel čas novih volitev za vodstvo frančiškanskega reda, kjer tudi odločijo, kje bo kdo deloval. V Strunjan, kjer sem bil prej, so poslali drugega duhovnika, meni pa so rekli, da me bodo poslali drugam, da je Strunjan premajhen zame. Nikoli nisem prosil, naj me kam pošljejo ali naj me kje pustijo, edino to sem prosil, naj me zaradi mojega zdravja ne dajo v mesto, med zidove. Vprašal sem, kaj je z Ameriko, kamor so me vabili, pa so rekli, da je tam že vse v redu, če že hočem ven, naj grem za nekaj časa v Avstralijo. Na to nisem nikoli niti pomislil. Malo me je skrbelo, ker ne znam angleško in tudi nisem več tako mlad, pa so mi rekli: 'Se boš že znašel, kot maček, ki vedno pade na noge.' Pa sem tukaj.

Kakšna so bila vaša pričakovanja o Avstraliji?

Po maši v Brisbanu, 2000 (M. Cuderman)

Na obisku pri Faleževih v Canberri, 2000 (C. Falež)

P. Filip, 2001 (Arhiv)

Od patrov, ki so tukaj delali, posebno po pripovedovanju patra Valerijana, s katerim sva nekakšna daljna sorodnika – najini sestri sta poročili dva brata iz iste družine – sem že precej slišal o Avstraliji, zanašal sem se pa tudi na svoje izkušnje – ljudje so povsod ljudje.

Kako nam bi opisali razliko med delom duhovnika doma in v slovenski skupnosti v Avstraliji?

Delo duhovnika doma in v tujini imata v osnovi skupno mašniško delo, maševanje, podeljevanje zakramentov in kateheza. V izseljeništvu pa je še toliko dodatnega dela. Župnije doma so bolj kompaktne, obsegajo posamezne kraje, medtem ko tukaj naše delo zajema ljudi, ki živijo zelo raztreseno, tako da je najbolj oddaljena točka naše službe tukaj 3280 kilometrov stran – to je Perth. Tudi v bližini so Slovenci precej raztreseni, zato jih je treba iskati in se srečevati z njimi, pa naj bo to v verskem središču ali na njihovih domovih. Ni slučajno, da se naša središča imenujejo 'verska in kulturna', saj imamo poleg običajnega verskega dela tudi kulturno vzgojno delo, pogosto pa dajemo ljudem tudi možnost družabnih srečanj, pa naj bo to po maši, molitvah, romanjih ali na izletih. Taka srečanja združujejo ljudi in jim lajšajo domotožje. Veliko je tudi socialnega dela, saj se ljudje obračajo na verski center za pomoč pri urejanju različnih papirjev, včasih pa tudi za pomoč pri urejanju njihovih osebnih ali družinskih problemov. Ne smemo tudi pozabiti na obiskovanje bolnikov, starih in osamljenih, ki ne morejo več aktivno vzdrževati stikov s slovensko skupnostjo.

Kaj vam je delalo največ težav v Avstraliji?

Posebnih težav nisem imel, razen mogoče, da ne znam dovolj angleško. Tudi glede prevoza sem se moral zanašati na druge, posebno do bolj oddaljenih družin ali bolnikov ali na naše oddaljene podružnice. Z ljudmi in z deželo samo pa nisem nikoli imel problemov.

Ali pri vašem delu kaj pridete v stik z mladimi – z drugo in tretjo generacijo avstralskih Slovencev?

Z mladimi se največ srečam, ko obiskujem domove, nekatere pa tudi, ko pridejo v cerkev in sodelujejo pri aktivnostih, vendar moram reči, da ne toliko, kot bi si želel. To je eden od primerov, ko občutim pomanjkanje znanja angleščine, vendar nekateri znajo tudi malo slovensko ali vsaj precej razumejo, pa se že nekako sporazumemo.

Kaj mislite, kaj bi pripomoglo k boljšemu sodelovanju z mladimi?

Mogoče, če bi starši vcepili otrokom večjo ljubezen do vere in materinega jezika. Vendar tudi drugod po svetu vidimo, da se druga generacija priseljencev pogosto ne zanima veliko za svoje korenine, tretja pa se začne veliko bolj navdušeno zanimati za svoj izvor in kulturo svojih prednikov, tako da nam to daje upanje, da ne bomo še tako kmalu pokopali zadnjega

Rojaki pred cerkvijo v New Norcia, Perth, 1999 (Z. Agreš)

Slovenca. Veliko mladih je tukaj, ki imajo svoje družine, pa so vezani na svoje krajevne avstralske župnije in tudi pri njih aktivno sodelujejo, posebno taki, ki otroke pošiljajo v katoliške šole. Tam se od mladih staršev pričakuje, da so dejavni v župniji, ki to šolo upravlja. Katoliške šole tukaj imajo zaslužen sloves, da so najboljše šole v Avstraliji. Do tega počasi prihaja tudi v domovini, kjer je velik naval na katoliške šole. Vanje pošiljajo otroke tudi starši, ki osebno niso globoko verni. Seveda tukaj taki mladi starši ne morejo biti aktivni v obeh cerkvenih skupnostih, včasih pa še vedno najdejo čas, da obišejo tudi našo cerkev.

Kam vse pa vas vodi vaše delo v Avstraliji?

To je pa zelo široko. Poleg Sydneyja in okolice gremo dvakrat na mesec v Wollongong,

95 kilometrov daleč, potem vsako peto nedeljo v mesecu, ki jo ima, v Newcastle, 150 kilometrov, vsako tretjo nedeljo v Canberro, štirikrat na leto na Zlato obalo in Queensland, kjer imamo redna srečanja s Slovenci na dveh mestih.

Delate tudi v drugih skupnostih, ne samo v slovenski?

Da. V bližini Merrylandsa je italijanska cerkev, kjer so dolgo imeli svojega duhovnika, zdaj pa ga nimajo več. Tukajšnji Italijani so nekega dne prišli naokrog in rekli, da so slišali, da je tu 'en Filipinec, ki govori italijansko'. 'Ne,' sem rekel, 'ne Filipinec, pač pa Filip in res govorim italijansko'. Pa smo se dogovorili, da vsako drugo nedeljo mašujem v sosednji italijanski cerkvi sv. Marije Margarete.

Kakšno je sodelovanje med slovensko Cerkvijo v Avstraliji in drugimi narodnostmi?

Ni načrtovano. Ljudje drugih narodnosti tudi prihajajo v našo cerkev, posebno Hrvatje radi pridejo. Pomagam v italijanski cerkvi. Če se zgodi, da sva oba patra nujno odsotna, se vedno najde kak avstralski duhovnik, ki naju zamenja za krajši čas. Posebno naši bratje frančiškani so vedno pripravljeni priskočiti na pomoč. Za daljše odsotnosti pa vedno poskrbijo za nadomestilo iz domovine.

Se vam zdi delo v Avstraliji pomembno ali je to za duhovnika slepa ulica, ki ne vodi nikamor?

Že od nekdaj sem bil proti evtanaziji, pa naj bo to človek, ki je star in bolan ali pa skupnost, ki se stara in ne dobiva več novega priliva. Da bi zapustili človeka ali skupnost ali jezik, bi bila po mojem neke vrste evtanazija. Starejši ljudje, še prav posebej bolni in osamljeni, rabijo duhovnika, ki lahko z njimi govori v materinem jeziku. Starejši ljudje tudi izgubljajo priučeni jezik in še bolj nujno rabijo nekoga, da se z njim pogovorijo po domače. Slovenski duhovniki tukaj so nujno potrebni, dokler je še kaj Slovencev. Kar pa se slepe ulice tiče – po navadi ne pošiljajo več duhovnikov na delovno mesto, kjer bi ostali do smrti, tako bodo tudi sem poslali različne duhovnike na delo za določen čas, potem pa spet kam drugam, ko si tudi tukaj pridobijo izkušnje.

Kaj je po vašem perspektiva našega verskega središča?

Na to je drugo vprašanje: Kako bi se bolj povezali med seboj? Naš stari slovenski greh je, da zelo hitro pride do nesloge in prepиров, namesto da bi se med seboj povezovali, skupaj delali, živeli v sožitju in dali otrokom boljši zgled in željo, da bi bili tudi oni člani te skupnosti. S tem bi podaljšali življenje ne samo slovenski cerkvi v Avstraliji ampak tudi vsem drugim slovenskim organizacijam.

Ste med Slovenci v Avstraliji opazili, da smo še vedno razdeljeni, ali smo postali bolj skupen narod?

Ni dvoma, da bi bilo dobro, če bi bili bolj povezani med seboj. Samo pri pogrebih, ki jih je vedno več, se zberejo vsi skupaj in takrat se vidi, da so to ljudje iz istih krajev, enakega okolja. Mogoče bi jih moral človek takrat malo opomniti, da bi bilo dobro, da nismo združeni samo, kadar nas zadene žalost, ampak tudi drugače, da bi čutili, da smo en narod brez ozira na poglede in prepričanja in da bi bili prijatelji kjer koli in kadar koli, kakor pravi psalmist: 'Glejte, kako dobro in lepo je, če bratje prebivajo skupaj.'

Vi ste bili v Ameriki, v Lemontu. Ali je tam cerkev še vedno slovenska, ali so se asimilirali tako, da uporabljajo angleški jezik in da k njim prihajajo tudi drugi narodi?

Koliko drugi narodi prihajajo ne vem. Bila pa je šele pred kratkim ustanovljena slovenska župnija – vodi jo pater David, ki je bil nekaj časa tukaj v Avstraliji. Vem, da je bil del službe božje v angleščini, a sam sem bil tam v glavnem zaradi romarjev in sem opravljal vse obrede v slovenščini.

Ali je opaziti veliko razliko med verniki v Sloveniji in Avstraliji?

Težko bi rekel, da so velike razlike. Doma se verniki že navajajo na to, da župnija ni edino področje dela ali kakor bi rekel, da vsak župnik svoj zeljnik okopava. Veliko je sodelovanja, priprave na krst ali na poroke so skupne, birmanci se pripravljajo na birmo zdaj v enem, zdaj v drugem kraju, delo se pogosto deli po sposobnostih, da ni treba vsakomur vse delati – nekomu bolj leži tako delo, drugemu drugo in ni nujno, da je ravno duhovnik, lahko je na primer tudi laični katehet, ki zna lepo predstaviti verski nauk. Tega tukaj ni mogoče napraviti, tukaj mora še vedno vsak opravljati vse delo.

Po celem svetu se pojavljajo različne verske sekte; je tako tudi v Sloveniji?

Seveda so. Jehove priče in Hare Krišna in še nekatere nove, vendar jih ni toliko kot tukaj, kjer skoraj v vsaki ulici najdeš kak tempelj kakemu čudnemu bogu.

Včasih imamo v tujini občutek, da se v domovini nihče posebno ne zanima za izseljence, niti ljudje, niti oblast. Kaj menite vi?

Rad bi tukaj ločil med ljudmi – obiskovalci in politiko ter med pastoralnimi obiski. Velikokrat pridejo ljudje na obisk, nekateri zasebno, drugi uradno, in nam dajejo veliko zagotovil in obljud, od katerih potem malokdaj še kaj slišimo, recimo obljubljeni knjige ali drugi material, ki ga nismo potem nikoli več videli. Moram pa reči, da po pastoralni strani, se pravi iz cerkvenih krogov, kar precej skrbijo za nas, so v rednih stikih z nami, pošljejo, če za kaj zaprosimo, poskrbijo tudi, da redno prihajajo ljudje za delo, kolikor je to mogoče, posebno naši bratje frančiškani. Sicer posebno mladih duhovnikov verjetno ne bodo pošiljali,

ker si morajo prej nabrati malo izkušenj, drugače pa le pomagajo kolikor morejo. Posebno gledajo tudi na to, da nobena skupnost ne bo ostala brez domačega dušnega pastirja. Pri tem imamo še posebno podporo naših škofov in nadškofov, od Rodeta in Urana pa tudi štajerskega škofa Krambergerja, za katerega tudi upamo, da bo letos prišel na obisk. Upamo tudi, da nam bodo lahko dodelili še enega duhovnika, tako, da bosta vsaj dve večji skupnosti imeli po dva in bo lažje delati.

Še ena boleča točka – ali mislite, da je kakšna možnost, da bi kdaj dobili nazaj naše sestre?
Vloga naših sester v vsaki skupnosti je zelo pomembna, saj če govorimo za našo skupnost tukaj, so sestre opravile ogromno delo. S tem ne mislim samo okrasitve cerkve ali reda okrog hiše; manjkajo pri povezovanju z mladimi, pri pastoralnem delu, obiskovanju, šoli, tisku ...

Kakšno vlogo po vašem mnenju igrata v naši skupnosti tisk in radio?

Zelo pomembno. Ne, ne samo pomembno, nujno vlogo. Koliko ljudi sprašuje, ali so izšle Misli ali kdaj bodo prišle, kaj je novega drugje, iz njih izvedo za krste, poroke, naše programe in potovanja in obiske v drugih skupnostih okrog Avstralije in doma. Za radio pa sem že na proslavi 25-letnice SBS radia rekel, kako zelo je potreben slovenski radio za naše ljudi, ki so tako široko raztreseni po širni Avstraliji. Posebno, ko se ljudje postarajo, nimajo več toliko neposrednega stika.

Kaj mislite, pater, kaj naši ljudje najbolj potrebujejo, kaj pričakujejo od vas?

Tisto najbolj osnovno je človeški, prijateljski odnos, zanimanje in razumevanje, to je najbolj potrebno. Če obiščeš človeka, ne moreš z njim začeti govoriti najprej o veri – razen če on sam ne začne – začni o njegovem življenju, o njegovih problemih in nadlogah in od tu boš najlažje našel pot do pogovora o njegovi notranjosti in duševnih potrebah. Najprej prijateljski pogovor, potem pa ponavadi sami preidejo na verska vprašanja.

Kaj bi bil vaš nasvet vsakemu, ki pride delat v Avstralijo?

Korajža in ljubezen do ljudi. Če imaš rad ljudi, ti ne bo težko iti kamor koli in tudi ne delati med njimi.

Father Filip Rupnik

Father Filip Rupnik was born on February 8 1931 in Breznica. He was ordained on June 29 1959 in Ljubljana and arrived in Sydney on August 15 1998.

The most recent of Slovenian priests to arrive in Australia, Fr Filip threw himself into conversations with Slovenian immigrants from the outset.

Fr Filip likes to hear Slovenians speak about how they left former Yugoslavia and about their difficult beginnings in Australia. They often find a common interest in speaking about their home towns, as Fr Filip has himself worked in and visited numerous places in Slovenia. Thus he often shares many a common acquaintance with immigrants in Slovenia and can be a source of information for those who have not visited Slovenia for some time.

Fr Filip has brought the Franciscan life closer to Slovenians in Australia through regular articles in Misl and through setting out to live the Franciscan life more deeply. He has also reinvigorated religious instruction (for the priests, or for the laity?) during his stays in Melbourne.

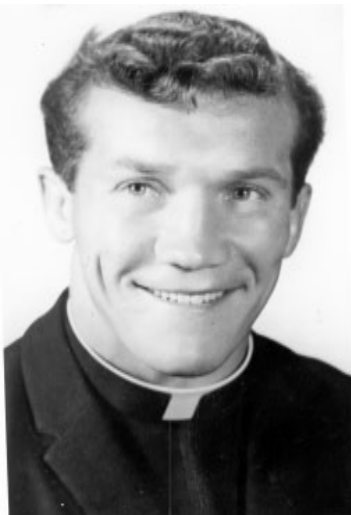
Edvard Sedevic (Sedevčič)

**ŠKOFIJSKI
DUHOVNIK**

Rojen je bil slovenskim staršem 31.3.1941 v Sydneyju. Mati Ida še živi, oče je umrl. V Springwoodu je študiral filozofijo in teologijo v St. Patrick's Seminary v Manleyju. Mašniško posvečenje prejel 22. 7. 1977 v Sydneyju. Najprej je služboval kot kaplan v Pagewoodu in Rydlemeru, sedaj pa je župnik v v Bonnyriggu. V Sydneyju in v Canberri je imel ponovitev nove maše.

*Novomašnika so pozdravile (vse slike iz Arhiva)
Pozdrav novomašniku v Canberri
Ponovitev nove maše v Paddingtonu 1977
g. Sedevčič - sedaj g. Sedevic, župnik v Bonnyriggu, 1978*

Rojen je bil 15. junija 1963 v Melbournu. V salezijanski red je vstopil leta 1980 in opravil večne zaobljube 20. 9. 1987. V duhovnika je bil posvečen 26. 6. 1990. Novo mašo je ponovil v Melbournu in v Adelaidi. Deluje kot salezijanski duhovnik v kraju Sele na Koroškem, blizu Celovca.

*Misli,
september
1990, str.
198, g. Štefan
Krampač*

Ob slovesu

Te dni, ko se pripravljam na vrnitev v Slovenijo in se poslavljam od lepih krajev svoje rojstne dežele ter dobrih ljudi, poskušam urediti vtise in nova spoznanja. Mnogo lepih doživetij bom ohranil s poti po širni Avstraliji in s srečanj z Vami, dragi rojaki.

V te kraje, kjer sem se rodil, bil krščen in sem preživel prva leta svoje mladosti, sem prišel z namenom, da se skupaj z Vami zahvalim Bogu za prejete milosti, predvsem za dar duhovništva. Ponovitev nove maše tukaj med Vami je bila iskrena zahvala Bogu, da me je poklical v življenje in v duhovniško službo.

Zahvaljujem se vsem dobrim ljudem, ki so me spremljali na poti do duhovništva, me bogatili s svojim zgledom, me podpirali, spodbujali in zame molili. Zahvala gre staršem, ki so mi podelili življenje, in patru Baziliju, ki mi je z zakramenti svetega krsta podelil božje življenje. Te dni so se nama uresničile želje, da sva se po tolikih letih od dneva, ko sva se prvič srečala na tem kraju kot krstitelj in novokrščenec, sedaj lahko srečala kot krstitelj in novomašnik, kot duhovnika.

Hvala vsem tukajšnjim slovenskim patrom in vsem Vam, dragi rojaki, za povabilo ter pripravo te moje poti in bivanja med Vami ...Posebej moram omeniti in se zahvaliti mojim dragim Prekmurcem, ki so ob mojem obisku vsepovsod sodelovali s ponosom in veselo požrtvovalnostjo.

Kljub temu, da bomo živeli vsak v svojem kraju in zelo oddaljeni, se Vas bom z veseljem spominjal in obljubljam Vam, da nas bo povezovala molitev. Upam, da se bomo še srečali - če ne tukaj, pa gotovo doma v Sloveniji.

S svojim novomašnim geslom "Ljubite drug drugega" Vam iz srca želim, da bi vedno uresničevali sporočilo tega gesla in tako z božjo pomočjo ostali zvesti veri in domovini.

Ponovitev nove maše v Adelaidi, 1990 (Arhiv)

Novomašnik in p. Janez (Arhiv)

Svečano kosilo (Arhiv)

Novomašnik g.Štefan Krampač (Družina, junij 1990, Letnik 39, str. 8)

*Misli, oktober
1990, str. 236,
p. Janez*

Kot ste brali v dveh zaporednih številkah Misli, je bil naš gost v Avstraliji rojeni novomašnik Štefan Krampač: imel je ponovitev nove maše v Melbournu, kjer je bil rojen in krščen, v Sydneyu, pa tudi pri nas v Adelaidi. Novomašnika smo pozdravili na nedeljo 26. avgusta - izredna slovesnost bo ostala vsem udeležencem v lepem spominu. Ravno včeraj sem prejel Štefanovo pismo, kjer se še enkrat zahvaljuje za gostoljubje ter obuja spomine na obisk Adelaide. Za slovesnost so se naši pevci lepo pripravili in doživeto zapeli mašo. Najprej pa je novomašnika v cerkvi pozdravil stric, ki živi v Adelaidi. Sledila sta pozdrava mladih in predsednika našega verskega središča ... Vsem, ki ste kakor koli pripomogli k nepozabnemu slavju, iskrena zahvala, zlasti pa novomašniku, da nam je z obiskom nudil to priliko ...

Fr Štefan Krampač

Father Štefan Krampač was born on June 15, 1963, in Melbourne. He returned with his family to Slovenia when he was still young. He entered the Salesian Order on September 20, 1987, and ordained on June 26, 1990. Following ordination, he came to Australia to renew his first mass at the Slovenian churches in his birth-place, Melbourne, and in Adelaide, where he has an uncle. Father Štefan works as a priest in Sele in bilingual Carinthia, Austria, near Celovec (Klagenfurt).

SLOVENSKE SESTRE FRANČIŠKANKE V AVSTRALIJI

Karizma sv. Frančiška Asiškega je najprej nagovorila brate, kasneje pa so klicu sledile tudi sestre. Podobno se je zgodilo tudi v Avstraliji, kamor so najprej prišli frančiškani, kasneje pa še sestre. Pomagale so ohranjati narodne, kulturne in verske vrednote slovenskih priseljencev in njihovih potomcev.

s. Marija Kadiš, provincialka frančiškank Brezmadežnega spočetja

Gospod, naredi iz mene orodje svojega miru,
Da bom tja, kjer je sovraštvo, prinašal ljubezen,
Kjer vlada krivica, duha odpuščanja,
Kjer vlada nesloga, slogo,
Kjer vladajo zmote, resnico,
Kjer je dvom, zaupanje,
Kjer je obup, upanje,
Kjer je tema, svetlobo,
Kjer je žalost, veselje.

Gospod, naj si manj prizadevam,
Da bi bil potolažen, kot da tolažim,
Da bi me razumeli, kot da razumem,
Da bi me ljubili, kot da ljubim.
Amen.

Sv. Frančišek Asiški

Sestre frančiškanke Brezmadežne

P. Bazilij je bil pobudnik za prihod slovenskih sester v Avstralijo. Prva stopnja je bila najti sestre, ki so bile pripravljene za delo med zdomci. Med prednicami, katere je prosil p. Bazilij, se je odzvala mati Romana Toplak, ki se je kljub starosti tudi sama odločila za pomoč rojakom v daljni Avstraliji. Tedanja jugoslovanska vlada je zaustavljala proces pridobitve potrebne dokumentacije in mati Romana je dobila dovoljenje samo s pogojem, da bo poročala neki 'tovarišici Sonji' o delovanju p. Bazilija. Pater je za sestre priskrbel hišo, Slomškov dom, kjer so sestre stanovale in vodile otroški vrtec. Skrbele so za cerkev, učile v Slomškovi šoli, pripravljale otroke za nastope, vodile pevski zbor in obiskovale bolnike.

V patrovi viziji o duhovnem delu med Slovenci v Avstraliji so imele sestre pomembno mesto in so dolga leta pomagale družinam v stiski, posebno še tistim, ki so se preživljale s tovarniškimi plačami. Pomembno delo slovenskih sester nam vedno ni bilo vidno - delovale so s skrbno in tiho zavzetostjo.

*Misli, marec
1966, str 68,
p. Bazilij*

POZDRAVLJENE MED NAMI!

Dolgo časa je vzelo, da je stvar dozorela. Mnogo pisem je romalo iz Melbourn v domovino in iz bele Ljubljane k nam. Sestre, ki so med vojno in po vojni izgubile svoje ustanove, je bilo treba šele iskati. Našel sem jih v raztreseni pa vendar duhovno tesno povezani družinici Frančiškanskih sester Brezmadežne, ki smo jih pred vojno imenovali bistriške šolske sestre in so plodno delovale po vsej domovini. Tik pred izbruhom vojne so odšle prve izmed njih v kitajske misijone. Takrat je bilo v načrtu, da bi postala prva slovenska misijonska kongregacija z imenom 'Baragove sestre'. Zdaj bodo v nadomestek za misijone dobile delo med izseljenci.

V maju lanskega leta sem govoril z melbournskim nadškofom Justinom Simondsom, ki je z veseljem odobril prihod sester v nadškofijo. Msgr. Crennan, glava katoliškega emigracijskega urada, je uredil vse potrebno z avstralskimi oblastmi, jaz pa sem medtem že iskal primerno hišo v bližini Baragovega doma in naše bodoče cerkvice.

Dne 2. julija, na praznik Marijinega obiskovanja, sem podpisal kupno pogodbo za prostorno rezidenco, ki je s tem dnem postala SLOMŠKOV DOM, lep doprinos k našemu slovenskemu katoliškemu središču v Kew. Depozit je bil dar nepoznanega avstralskega dobrotnika iz Sydneya, ostalo je na garancijo nadškofije posodila banka. ... Hvala Bogu, zdaj je Slomškov dom pripravljen, da sprejme prve slovenske sestre.

Prepričan sem, da sestram dela ne bo manjkalo. Oskrbovale bodo otroški vrtec (Child Minding Centre), ki sosedom sicer ni po volji, a upam, da so več ali manj odstranjene vse

ovire. Vodile bodo slovensko šolo z vso aktivnostjo med našo mladino, ki je s tem v zvezi. Obiskovale bodo naše bolnike po domovih in bolnišnicah, poskrbele za otroke v slučaju bolezni matere ali smrti v družini itd ...

Sestre so zapustile domovino v februarju. Odšle so v Rim, dne 14. marca pa so se v Neaplju vkrcale na ladjo, ki bo pristala v melbournskem pristanišču. Kličemo jim veselo dobrodošlico. Pozdravljene med nami!

Imena in rojstni kraji sester:

Romana Toplak, dolgoletna provincialka, rojena v Brengovi

Silvestra Ifko, predstojnica melbournške družine, rojena v Srednji Bistrici

Ema Pivk, rojena v Gorici

Hilarija Šanc, rojena v Padežu

Pavla Kaučič, rojena v Sovjaku, Sv. Jurij ob Ščavnici

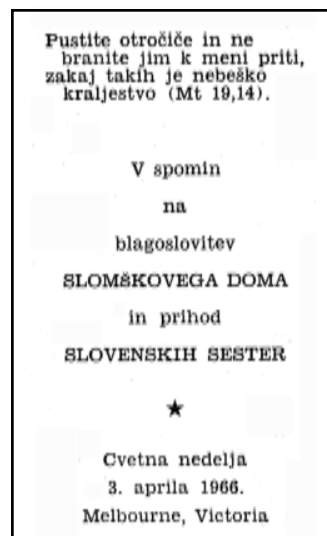
CVETKA URŠIČ BO IZREKLA DOBRODOŠLICO:

Pozdravljene, slovenske sestre,
ki preko morij ste prišle,
da boste tu pod Južnim Križem
skrbele za izseljence!

Smo daleč proč od domovine,
pozabljamo na rodni krov,
pozabljamo, da Bog nad nami
bedi in trosi blagoslov.

Ve boste olja pridejale,
da luč ugasnila ne bo,
učile v Slomškovem nas duhu
vse, kar je toplo in lepo.

Težko, težko smo Vas čakali.
Zahvaljene, da ste prišle!
Naj šopek ta dokaz bo veren,
kaj čuti v prsih nam srce.

*Misli, maj
1966, str 135,
p. Bazilij*

Kaj je novega v Slomškovem domu? Dne 20. aprila je dobil novega stanovanca: ta dan je bila v kapelici prvič sv. maša in za zlatimi vratci tabernaklja se je nastanil Jezus. Pred sv. mašo sem blagoslovil tabernakelj, oltar in paramente, mašo pa je opravil vice-postulator za Slomškovo zadevo, p. Valerijan Jenko OFM, ki se je tiste dni mudil med nami. Sestre so pridne kot čebelice. Kar lepo so že uredile prostor okrog hiše. Nič jim ni prijeto za

lopato in kramp, da se fantje Baragovega doma kar lahko skrijejo pred njimi. Ravno včeraj so mi povedale, da pridejo pomagat k cementiranju plošče pri naši cerkvi. Možje in fantje, kaj pravite k temu?

*Misli, februar
1968, str 59,
p. Valerijan*

Darovi za sestrsko hišo

..Iskrena hvala in Bog plačaj vsem. Zopet bodo običajne molitve in sv. maša za te in prejšnje dobrotnike. Za lansko sem nastavljal cilj sklada za sestrski samostan \$6000. Hvala Bogu in dobrotnikom - vsota je dosežena in presežena, saj ima trenutno sklad polnih \$8.000. Nadaljnji cilj je deset tisoč do polovice tega leta. Če bi šlo naprej po tempu kot doslej, bo ta cilj lahko dosegljiv. Pokažimo, koliko nam je za skupno versko-narodno zadevo!

*Misli, januar
1969, str 27,
p. Valerijan*

Slovenske sestre v Melbournu so poslale naslednje vrstice s prošnjo, naj jih objavimo skupaj z darovi za njihovo hišo v Sydneyu:

»Zahvaljujemo se vsem našim dragim dobrotnikom za vsak velik kakor tudi za vsak najmanjši dar za sestrsko hišo v Sydneyu, ki naj bi bila odprta v pomoč slovenskim družinam in zlasti otrokom. Vsem skupaj želimo za novo leto 1969, da bi bilo za vse srečno, milostipolno, polno lepih uspehov. Vedno molimo za vse drage dobrotnike, ob vznožju jaslic še posebej. Naj vas nedeško Dete obdari z nebeškimi darovi. Po Jezusu in Mariji vse dobrotnike iskreno pozdravljamo. Hvaležne slovenske sestre iz Slomškovega doma v Kew (Melbourne): s. Ksaverija, s. Silvestra, s. Hilarija, s. Ema, s. Monika in s. Pavla.«

*Misli, avgust
1972, str. 220,
p. Bazilij*

Končno je po dolgem čakanju le dospela med nas. Kdo neki? Sestra Mirjam Horvat, ki je število članov naše slovenske sestrskе družinice dvignila na osem ...

Dogovorjeno je bilo, da s prihodom s. Mirjam sestre odpro novo postojanko dela za slovenske izseljence – v Sydneyu. Tam jih je slovenski center sv. Rafaela že dolgo težko pričakoval. Dokaz za to je dejstvo, da se je p. Valerijan kljub stavki, ki je že kar precej bencinskih črpalk ropala bencina, podal na pot v Melbourne po sestri in njuno prtljago. Najbrž se je bal, da bi se kako drugače zmenili in sestri tu obdržali ... A če se dela z roko v roki in v božjo čast, morajo postranski oziri stopiti v ozadje, četudi je treba žrtve. V sredo zvečer so setramam naši cerkveni pevci priredili domačo odhodnico, v četrtek 27. julija navsezgodaj pa je patrov avto z njima odbrzel proti N.S.W. Na poti so se ustavili v Canberri, zvečer pa so že v sydneyški cerkvi sv. Rafaela prosili Boga za srečen in uspešen začetek... Tako imajo naše slovenske sestre zdaj že dve postojanki, oz, tri, če štejem tudi Baragov dom, kjer po materinsko skrbi za nas s. Ema. Slomškov dom v Kew (materina duša v Avstraliji) ima pet sester, Baragov dom eno, sydneyška postojanka pa dve. Upajmo, da bo v teku časa prišlo še kaj sester, saj je dela med izseljenci dovolj. Tudi adelaidski Slovenci že težko čakajo, da bi se prve sestre nastanile med njimi. –

Kdaj pa se bo katera slovenskih deklet naših tukajšnjih izseljencev pridružila sestrski družini?...

*Misli, oktober
1972, str. 285,
p. Bazilij*

Po odhodu s. Ksaverije v Sydney so naše sestre v Kew volile novo predstojnico za Slomškov dom. Izvolile so s. Silvestro, ki je sredi septembra po prejemu pisma m. provincialke prevzela odgovorno službo. Čestitamo in ji želimo božjo pomoč!

*Misli,
december
1988, str. 325-
327, p. Ciril*

... Dela slovenskih sester v Avstraliji so včasih morda bolj skritega značaja, pa vendar vselej koristno za našo izseljensko skupnost. S svojimi močmi in sposobnostmi skušamo zlasti z molitvijo podpirati delo patrov, ki so sestram od vsega početka v veliko duhovno in materialno oporo. Bog naj blagoslavlja naše skupno delo za Boga in duše!« Tako sestra Silvestra. Pristrčna ji hvala za prijetno predstvaitev sestrskih začetkov in dela med Slovenci v Avstraliji.

Vaše delo, drage sestre, je nadvse dragoceno za življenje slovenstva v Avstraliji – tako v preteklosti, kakor sedanjosti in tudi v bodočnosti. Seveda prihajajo leta, ko človek peša, toda obe vaši skupnosti sta se v zadnjem času pomladili in iz obeh je čutiti moč življenja. Sestram naj izrečem skromno zahvalo za vse neprecenljivo delo, ki že toliko let poživlja in ohranja slovensko zgodbo na avstralski celini.

*Misli, marec
1991, str 57,
p. Bazilij*

... Spodobi se, da po petindvajsetih letih sestrskega delovanja med nami ponovno pridejo v Misli - ob našem toplém spominu in z našo zahvalo za vse, kar so v četrto stoletja storile za slovensko skupnost. In tega ni malo. Težko bi bilo zgolj naštetih na tej skromni strani. Je pa že to, da so sploh med nami, neprecenljiva moralna opora našim ljudem, ki budi samozavest, ohranja zvestobo veri in narodu ter na sto načinov neprisljano vpliva na mnoge, ki jim je izseljenstvo breme ter ob njem iščejo opore.

Zato bo z zlatimi črkami v zgodovini slovenskega izseljenjstva na peto celino zapisana cvetna nedelja leta Gospodovega 1966 (datum je bil 3. aprila), ko smo sestrsko skupinico pozdravili v melbournskem pristanišču, nato pa se odpeljali v Kew, pred lurško votlino k blagoslovu oljk in zelenja ter slovesni maši cvetne nedelje. Bil je nepričakovano lep sončen dan, nebo brez oblačka – kot da se tudi vsa Avstralija veseli prihoda novih sester, ki jih nikdar ni dovolj, zadnji čas žal vse premalo in vedno manj...

Od prvih sester je že pokojna le m. Romana Toplak. V dokaz naše hvaležnosti se bo v trajen spomin dom, ki je zdaj v gradnji za ostarele rojake, imenoval po njej Dom počitka m. Romane. Ostale sestre, razen bolne sestre Pavle, so po petindvajsetih letih še vse v delu, četudi so zgarane pod težo četrto stoletja svojih avstralskih let življenja.

In ta teža je v trpki zavesti, da razen par sester, ki so prišle za njimi, ni upanja na novo pomoč iz Slovenije, saj sester tudi tam primanjkuje. Od avstralskih sestrskih poklicev, ki sta bila

upanje bodočega dela, pa ena žal ni vztrajala, druga pa je po lastni želji ostala v Sloveniji. Našim dragim sestram ob srebrnem jubileju prihoda med nas želimo božjega blagoslova. In naj jih nam dobri Bog ohrani čim daljšo dobo let, pa morda le na kak izreden način nudi pomoč mlajših sil!

*Misli, junij
1991, str 139,
p. Bazilij*

Slovesnost redovnih jubilejev treh naših sester (biserni jubilej s. Monike, zlati jubilej s. Hilarije in srebrni jubilej s. Pavle ...

Generalna predstojnica m. Julija Gombotz je ob priliki jubilejev v dvorani povedala tole: ...Tu med vami se počutim kakor da bi bili ena družuina, četudi ne znam vašega jezika. Prav tako prisrčno tople vezi vas povezujejo z našimi sestrami, kar sem doživela te dni in tudi za to bi se vam rada zahvalila.

Danes praznujemo jubilej treh naših sester. Rada bi vam, drage sestre Monika, Hilarija in Pavla, v imenu cele naše skupnosti iskreno čestitala.

Nas je v celotni kongregaciji Sester frančiškank Brezmadežne približno 500 sester, ki smo razkropljene skoraj po vsem svetu. Iz naše matične hiše v Grazu v Avstriji so prišle sestre v Slovenijo, Črno goro, Francijo in v misijonske dežele: Brazilijo, Južno in Vzhodno Afriko (Slonokoščeno obalo). Sedem sester živi in deluje tukaj med vami v Avstraliji. – Smo frančiškanske sestre in živimo po pravilih sv. Frančiška. Evangelij je pravzaprav osnovna podlaga našega življenja in delovanja...

Našim sestram tukaj bi se rada prav prisrčno zahvalila za njihovo službo, tako v Melbournu kot tudi v Sydneyu, za vse, kar so v teh 25 letih storile in še storijo: za vsa dobra dela, ki so včasih komaj vidna, razen takrat, ko niso opravljena...

*Misli, april
192, str 87, p.
Bazilij*

... Omenil sem že odhod sester. V Melbournu nam je zaenkrat ostala samo s. Ema, kuharica v Baragovem domu, a za kako dolgo, nisem gotov. Tudi ona ne ve, kdaj jo bo predstojništvo odpoklicalo.

Sestri Silvestra in Maksimiljana sta odšli z m. provincialko Avrelijo v četrtek 12. marca ... Sestra Silvestra je bila na bolniškem vozičku ter je imela ves polet prednosti bolnika... Saj je še pred nekaj tedni skoraj umirala in upravičeno smo mislili, da sploh ne bo mogla odpotovati. Zato so sestre telefonirale m. provincialki, naj pride, da namesto s. Silvestre uredi vse zadeve zaključka. A kmalu po njenem prihodu se je s. Silvestri obrnilo na bolje in zdaj po poročilih od doma je tudi dobro prenesla potovanje. Nekaj časa je bila pri sorodnikih v Srednji Bistrici v Prekmurju, zdaj pa je na svoji nekdanji postojanki Čakovec na Hrvaškem. Sestra Monika je na Brezjah, sestri Pavla in Maksimiljana pa sta v Slovenski Bistrici. Z odhodom sestre je zaključeno pisano poglavje 26-letnega delovanja v pomoč našemu misijonu. Pogrešamo jih in vzelo bo nekaj časa, da se privadimo, saj so nas dobesedno razvadile...

Z odhodom sester smo seveda izgubili tudi Slomškov dom, ki je bil last kongregacije frančiškank Brezmadežne. Res sem ga kupil za sestre, predno so prišle ...

SPOMIN NA SLOVENSKE REDOVNICE V MELBOURNU

*Misli, maj
2000, str. 103,
Marcela Bole*

P. Bazilij zaradi cestne nesreče je nekaj denarja prejel,
s pripravo hiše za slovenske redovnice je takoj začel.
Za Slomškovo hišo blizu cerkve najprej kaparo dal,
klic redovnicam v Slovenijo ves srečen poslal.

Na cvetno nedeljo aprila 1966 so se redovnice z ladjo pripeljale
iz Slovenije v Avstralijo, v Melbourne, v Kew.

Bile so pri sv. maši v slovenski cerkvi sv. Cirila in Metoda,
kot doma z butaricami v rokah so vesele molile in pele.

Po sv. maši so v lepem spremstvu stopile v Slomškovo hišo,
v novo samostansko gnezdece, med Slovenci je bilo lepo.
Cerkvenemu središču so redovnice prinesle veliko pomoč,
vsaka je imela svoje delo že za veliko noč.

Romano Toplak za provincialko so izbrali,
slovenskemu domu počitka po njej ime dali.

Zdaj v Keilorju na božji njivi spi in čaka
kdaj božja tromba jo zbudi.

Silvestra Ifko je takoj imela polne roke dela -
vodila zbor je in otroški vrtec, igrala orgle, pela.
V šoli otroke za predstave je učila:
velika žalost je bila, ko se je v Slovenijo vrnila.

Emo Pivk so v Baragov dom za kuharico dali,
tam mladi emigranti so jo nestrpno pričakovali.

Sestra Ema se je v Slovenijo vrnila in se bolna povrnila.
V domu počitka je do zadnje ure pomoč prijateljev imela,
dokler ni duša v nebo k Bogu zletela.

Monika Antolin je v Slomškovi hiši kuhala,
tja sem večkrat na kosilo prišla.
Tudi Monika ima plemenito srce,
potolažen človek proč gre od nje.

Pavla Kaučič, čudovita, globoko verna, nadarjena,
vesela, dobra, nesebična, zlata duša.

Njene nasvete sem poslušala, kar napisala na papir dala,

vrgla seme na vse strani, zrno pade v zemljo in rodi.

Hilarija Šanc je v cerkvi za snago in rože skrbela,
znala je razna dela. Čudovite avbe je sešila,
vsako delo naredila. Tiha, dobra rožica,
tudi ta bo gotovo v nebesa šla.

Maksimilijana Kaučič, Pavlina sestra, je pozneje prišla.

Lepa, mlada, čvrsta, nasmejana - celo šoferka je bila.

Če kdo jo rabil je kot mlada srna skočila -

škoda, da ni tu ostala, v Slovenijo se je vrnila.

Po sestrah smo silno žalovali, po p. Baziliju jokali.

Vsemogočni Bog je videl, da cerkveno središče umira -

p. Metoda je izbral in ga v Melbourne poslal.

Čudež se godi - cerkveno središče ponovno cveti.

Ako bi redovnice še tu živele, bi na tem svetu nebesa imele!

The Franciscan Sisters of the Immaculate Conception

The Franciscan Sisters of the Immaculate Conception performed absolutely vital, although oftentimes invisible, work among Slovenians in Australia.

Fr Bazilij envisaged this, and he was the impetus behind arrival of Slovenian sisters in Australia. He saw the need for their cultural and spiritual work among Slovenians here. He also saw the very real assistance they could provide to young Slovenian families in the form of child-care at a time when there was very little to be had, especially for families on factory wages.

It took some time and effort to find a group of Slovenian sisters willing and able to come to Australia to work among Slovenians here. Fr Bazilij approached the Mother Superiors of a number of orders before finding the aged but enthusiastic Mother Romana Toplak. Not only was she the first to agree to seek sisters willing to come to Australia, she also decided to lead the troops here, despite being in her late seventies.

Even though the Franciscan Sisters of the Immaculate Conception were willing to come, it was some time before the paperwork was ready. According to Fr Bazilij, Yugoslav internal

affairs interfered even at the eleventh hour, when 'Comrade Sonja' called Mother Romana in. Mother Romana pleaded with her to let the sisters go to Australia, and 'Comrade Sonja' only agreed to this if Mother Romana would report to her on Father Bazilij's activities.

On the Melbourne side of things, there were the logistics of acquiring a home for the nuns. Father Bazilij purchased a large house a couple of streets away from the church, and named it Slomšek House. Father Bazilij bought it with the intention of also setting up a child-minding centre as well as a premises for the sisters, and it took some time to obtain the relevant permits.

M. Romana Toplak

V Avstraliji delovala od 3.4.1966 - 15. 1. 1968

M. Romana velja za pionirko poslanstva sester med avstralskimi rojaki. Rojena je bila 14. 4. 1887 v župniji sv. Anton v Slovenskih goricah. V samostan je stopila 1.5.1911 in čez deset let položila večne zaobljube. Po poklicu je bila učiteljica in je poučevala v različnih šolah, ki so jih vodile sestre. Dolga leta, od leta 1923-1933, je bila voditeljica novink. V težkih časih ji je bilo zaupano tudi vodstvo slovenske province, in sicer od leta 1933 do 1946 in od 1961 do 1965. M. Romana je po prihodu v Avstralijo kmalu zbolela. Najprej jo je zadela kap, od katere si je le deloma opomogla, a je bila odvisna od pomoči sosester. Na praznik Brezmadežne 1967 si je pri padcu zlomila kolk. Morala je v bolnišnico, od koder se ni več vrnila. Dne 15. 1. 1968 je mirno zaspala v Gospodu.

S. Marija Kadiš

Pismo matere

*Romane,
21.9.1965*

Prečastiti gospod pater (Bazilij)!

Čas hiti, me pa še nismo dobile potnih listov. Moj je sicer že pripravljen, sem ga namreč v ponedeljek videla, ko sem bila klicana na razgovor ... Zanimalo jih je tudi kdo nas je klical. Povedala sem, da škofija iz Melbourne, ki nam je dala tudi garantna pisma ... Vse, ki smo odločene za odhod smo dobre volje in v polnem pričakovanju, le ostale meni močno nasprotujejo, češ, zakaj jih zapuščam ... Včasih sem mislila, da moram objeti ves svet in ga izročiti Gospodu, ko bi to zmogla bi se utešila moja duša ...

*Misli, januar
1978, str 8,
p. Bazilij*

Ob desetletnici

... M. Romana se nikoli v življenju ni ustrašila težav in preizkušenj: vse je sprejemala iz božje roke ter v globokem zaupanju na božjo pomoč vršila svojo nalogo. ...Odhodu m. Romane na dolgo pot so nasprotovale ostale redovne sestre v bojazni za njeno zdravje. Tihe priprave odhoda prve sestrskeske skupine pa je hotela zadnji trenutek uničiti tudi 'tovarišica Sonja' na notranji upravi. Zdi se mi prav, da pride ob desetletnici tudi to na papir in se reši pozabe. Tako zgovorno priča o mreži, vmešavanju in izrabljanju, kar se vse tako podlo razteza celo preko slovenskih meja. M. Romana je 'tovarišico Sonjo' kleče prosila, naj

ji ne prepreči avstralskih načrtov. Končno se je omehčala, a pod pogojem, da bo m. Romana poročala domov na upravo o mojem delovanju ...

Ni vzelo dolgo, ko mi je m. Romana vse to zaupala. Bral sem tudi poročilo, ki ga je poslala 'o moji aktivnosti' v Ljubljano. Bilo je tako iskreno in ganljivo lepo o mnogovrstnem delu izseljenskega duhovnika, da sem bil prepričan: poročilo bo prvo in zadnje, saj za taka poročila jim doma ni ...

Res je bilo tako. Z m. Romano sva se oba smejala, ko mi je brala odgovor 'tovarišice Sonje' ...

S kakšnim veseljem se je zagrizla v delo med nami! Kmalu po prihodu je obiskala tudi rojake v Sydneyu in Adelaidi, da 'vidi, kakšne so njih potrebe in kako bi kazalo za kako novo postojanko izven Melbourn'. Toda tedaj ji je prišel migljaj od zgoraj: »Dovolj si se nagarala, hčerka moja! Zdaj se boš v novem trpljenju do kraja izčistila, da boš dokončno vredna nebeške krone ...«

Mother Romana Toplak

Mother Romana Toplak led a group of Slovenian sisters to Australia on April 3, 1966, and died here on January 15, 1968.

Mother Romana was born on April 14, 1887, in the parish of St Anton in Slovenske Gorice and christened Antonija. It took her three attempts to enter a convent; she was rejected twice on account of her delicate health. Mother Romana entered the convent in Gradec on May 1, 1911, and after ten years took her final vows.

Her first work was as a teacher and governess in Maribor and Apače. Her next period of work was as leader of the novitiates from 1923 to 1933. She then led the Slovenian provincial from 1933 to 1946 and from 1961 to 1965. Mother Romana became the subject of a number of accusations by the communists after WWII because of her dedication to her profession and was eventually sentenced to two years' jail.

When Fr Bazilij wrote to Mother Romana about the possibility of sending some nuns to Australia, she not only said yes, but also asked if she could come too, in spite of her advanced years. Mother Romana arrived in Australia on April 3, 1966. She had a stroke soon after arrival in Australia, and although she partially recovered she was dependent on the help of her cosisters. In 1967 she fell and broke her hip. She was hospitalised and died in hospital on January 15, 1968. Although Mother Romana died long ago, the great favour she did in bringing a community of nuns to Australia is not forgotten. Melbourne's Slovenian home for the aged bears the name: 'Mother Romana Home'.

*Sestre v Slomškovem domu; z njimi sestra Teresita Ferdinando in še ena sestra iz Sri Lanke , 1968
 Ob krsti m. Romane, 1968
 Sestre: Hilarija, Monika, Silvestra, Pavla, Ema, Ksaverija, p. Bazilij in mati Romana, 1966
 Spomin na blagoslov Doma počitka m. Romane, 1991
 (Vse iz Arhiva)*

V SPOMIN
 na obisk
 koprskega škofa
 Msgr. METODA dr. PIRIHA
 – med nami v Viktoriji
 od 11. do 19. septembra 1991 –
 in blagoslovitev
 DOMA POČITKA m. ROMANE

dne 15. septembra 1991
 v Kew (Melbourne), Victoria
 +
*Sam Gospod miru pa vam daj mir
 vedno in v vsakem pogledu.
 Gospod z vami vsemil!
 /2 Tes 3, 16/*

LYRRDAL 11

S. Silvestra Ifko

V Avstraliji od 3.4.1966-12-3-1992

S. Silvestra je bila v prvi skupini sester, ki so leta 1966 prišle na peto celino. S kratkimi presledki je bila vsa leta tudi njihova predstojnica in tako duša vsega dogajanja v Slomškovem domu in pri vsem apostolatu med slovenskimi izseljenci.

Rojena je bila 4. 9. 1920 v Srednji Bistrici, župnija Črenšovci. Po četrtem razredu osnovne šole je postala gojenka naših sester v Lendavi, kjer je obiskovala meščansko šolo. Po končani mali maturi je vstopila v samostan. Novinciat je opravila v Slovenski Bistrici. Nato je delovala kot vzgojiteljica otrok v otroških vrtcih, ki so jih vodile sestre v Lendavi in Turnišču. Po vojni pa je prišla v Čakovec, kjer je bila 20 let zaposlena v dispanzerju Medicinskega centra, do odhoda v Avstralijo. Pri poslanstvu med slovenskimi izseljenci na peti celini ni bila le vzgojiteljica v otroškem vrtcu, učiteljica v nedeljski Slomškovi šoli, organistinja; veliko svojih moči, časa in ljubezni je posvečala svojim sosestram, slovenskim družinam in vsem potrebnim, ki so potrkali na vrata Slomškovega doma. Zaradi bolezni se je 12.3.1992, skupaj s sestro Maksimiljano, vrnila v domovino. Darovani sta ji bili še dve leti življenja, ki jih je preživela med sosestrami v Čakovcu. Svoje življensko daritev je končala 9.10.1994 in čaka vstajenja na čakovskem pokopališču.

S. Marija Kadiš

*Naša pot,
1970, št. 9,
str. 11-12, s.
Silvestra*

Draga č. mati prednica!

...Po naših tukajšnjih možnostih smo opravile duhovne vaje v božični osmini ...

Naše delovanje v ožjem pomenu je težko prikazati. Je bolj skrito, ljudem neznano. Glavno pa je, da ve za nas dobri Bog. Ves dosednji uspeh pripisujemo Njemu, ki vse vidi in vse ve ... To nedeljo smo spet pričele s poukom v slovenski šoli. Vpisalo se je veliko novih otrok več kot kdajkoli prej. Zdi se mi, da jih je precej privabil naš Miklavžev nastop. Kot sem vam že omenila, smo se zagrizle v opereto 'Miklavž prihaja'. Nastopili so otroci iz naše šole, 39 igralcev. Vsi so bili pridni na vajah. Tudi gostovat smo šli v Geelong, kamor hodiva s s. Pavlo poučevat verouk. V veliki potrpežljivosti in z molitvijo čakamo, da dobri Bog obudi poklic v srcu kakšne deklice ...

*Marija, skoz' življenje
voditi srečno znaš . . .*

V spomin

na

ZLATI REDOVNI JUBILEJ

(1938 – 1988)

v Marijinem letu

Sestra M. SILVESTRA IFKO
franciškanka Brezmadežne

Melbourne, Avstralija
19. junija 1988

Alba 02

Spomin na zlati redovni jubilej, 1988 (Arhiv)

Igrišče - vrtec, 1967 (Arhiv)

V vrtcu, 1969 (Arhiv)

Pri večerji, 1975 (Arhiv)

*Med nami,
1991, št.
86, str: 9, s.
Silvestra*

Zopet se oglašam, četudi smo v sredini duhovnih vaj. Vse smo zbrane. Govori so sestram zelo všeč. Bog daj, da bi od njih v praksi bilo kaj sadov. Dobro volje ne manjka, kar je velikokrat dovolj, da potem ljubi Bog doda ostalo, po božje. Pred dvema dnevyoma so začeli ropotati stroji na gradbišču za dom počitka matere Romane, kar je vsem v veliko veselje. V avgustu bi prišel med nas škof Pirih in bo ostal med nami pet nedelj. Obiskal bo vse postojanke, ki jih oskrbujejo naši patri. Obenem bo tudi birma. Dela imamo dovolj, največ pa sedaj s. Ema.

*Naša pot,
1972, št. 13,
str. 26-27, p.
Bazilij*

Pisma iz petega kontinenta
S. Silvestra ima na skrbi otroški vrtec »Slomšek Child Minding Centre« je uradno ime, registrirano na državnem Zdravstvenem oddelku in vse – včasih kaj sitne – zadeve s starši, ter obiske inšpekcije Zdravstvenega oddelka. Po predpisih z ozirom na prostor in število sester smejo skrbeti za sedem malčkov od pod dve leti leti starosti, osem do 2. let - 3. let. 11 otrok od 3. – 4. leta. Skupno torej 26 otrok. A večkrat jih na skrivaj več joka v otroškem vrtcu – vedno so kaki izjemni slučaji, ki zahtevajo HITRO POMOČ staršem. Lista otrok, ki čakajo na sprejem je pa dolga kar cele litanije. Moram povedati še to, da so oblasti s sestriškim vrtcem zelo zadovoljne in inšpekcija je ob neki priliki izdala, da velja za najboljšega v našem misijonskem mestu Melbourne. Kaj ni to čast za naše sestre? Sestra Silvestra skrbi za najmlajše, nekateri so komaj par mesecev stari. Poleg tega vodi 'Slomškovo' nedeljsko šolo v Melbourne; enkrat na mesec tudi v 45 milj oddaljenem Geelongu. Precej mladinskih prireditev je že spravila na oder, kar zahteva pri izseljenskih otrocih mnogo več truda kot doma. V cerkvi je njeno častno mesto za orglami, saj vodi tudi cerkveni pevski zbor z enkratno vajo na teden. Ima tudi več gojencev za klavir in harmoniko. Prva od sester se je ojunčila in napravila šoferski izpit – to pa se pravi »skoči sem, skoči tja«, kjer so pač potrebe red. družine.

*Misli, junij
1973, str. 157,
p. Bazilij*

Sestra Silvestra, prestojnica Slomškovega doma, se je morala podati v bolnišnico na potrebno operacijo kolka. V ponedeljek 21. maja je bila operirana v St. Vincent's Hospitalu ter bolnišnice še ni zapustila. Kot upajo zdravniki je operacija dobro uspela. – Sestri Silvestri želimo, da bi se skoraj vrnila med nas in zdrava nadaljevala delo vodstva sestrske družine ter otroškega vrtca Slomškovega doma, pa tudi Slomškove šole in našega cerkvenega pevskega zbora.

*Šepetalka s.
 Silvestra z
 učiteljico Anico
 Srnec, 1972
 (Arhiv)
 Vpis v knjigo
 gostov, škof
 Kvas in prov. p.
 Miha Vovk, 1984
 (Arhiv)
 Duhovne vaje
 v Slomškovem
 domu (Arhiv)
 S. Silvestra, 1975
 (Arhiv)*

*Med nami,
1988, št. 76,
str. 7, s. Pavla*

Čestitka s. Silvestri za 50 let redovnega življenja
 Od tisočerih, ki šle so drugo pot –
 Čeprav poklicane morda kot vi;
 Za zgled vas daje danes sam Gospod,
 Res vsakomur, ki živeti prav želi.
 S. Silvestra, jubilančka ZLATA,
 Velike so zasluge vaše in vrline;
 Odprta na stežaj vam bodo rajška vrata,
 Saj delate za tisto, kar ne mine.
 Z vami združeni se Bogu zahvaljujemo,
 Za vse, kar preko vas je storil in še bo –
 Vsi prosimo in z vami se radujemo:
 Marija, pripelji srečno k sebi nas v nebo!

*Misli, julij
1988, str 188
Lidija Lapuh*

Dragi striček!
 ... Povedati Ti moram, da sem bila v Kew spet na nedeljo, 19. junija, ko je imela sestra Silvestra zlati jubilej svojih obljub. Bilo je zelo lepo. Moj ata je sestavil pesmico za to priliko in jaz sem jo deklamirala v dvorani po maši sestri Silvestri. Bila sem v narodni noši, da je bilo še lepše. Rada sem s pesmico pozdravila zlato jubilančko, saj sestra Silvestra toliko stori za mladino ...

Ivan Lapuh

Sestri Silvestri ob petdesetletnici redovnih obljub:
 Za leta dolga , Bogu darovana,
 Za v svet k rojakom izbrano pot,
 Za skrb, ljubezen, delo in besedo,
 Za vse, kar zna naš mladi rod:
 Iskrena tisočkrat Vam, sestra, hvala! ...

Sestra Silvestra je bila gotovo vesela, da smo se je spomnili. Bog ji daj zdravja, da bi še dolgo pripravljala otroke za nastope na odru!

*Misli, oktober
1994, str 232,
p. Bazilij*

Avstralskim Slovencem sporočamo žalostno vest, da je v nedeljo 9. oktobra v Čakovcu na Hrvaškem zaključila svoje tuzemsko romanje in odšla k Bogu po plačilo sestra Silvestra Ifko. Zlasti melbournskim Slovencem je bila dobro poznana, saj je petindvajset let svojega bogatega življenja darovala njim. Prostovoljno se je odločila za delo med avstralskimi Slovenci in prišla med nas na cvetno nedeljo 1966 v prvi skupini petih sester frančiškank Brezmadežne.
 Kljub temu, da je vsa leta trpela za posledicami malarije, je bila neumorna delavka

slovenskega misijona sv. Cirila in Metoda. Delovala je kot voditeljica cerkvenega pevskega zbora, voditeljica Slomškove šole, otroškega vrtca, vselej pripravljena prijeti za sleherno delo v skrbi za lepoto naše cerkvice ali urejenost dvorane, okolice cerkve ali lurške votline. Sestrski družini je bila dobra predstojnica. Četudi sama bolehná, ji ni nikoli zmanjkalo časa za obiske bolnikov in tudi zadnja leta, ko ji je že rak pil moči, je bolj mislila na druge kot nase. Bila je žena globoke vere in predanosti Bogu. Ko je vodstvo redovne kongregacije po 25 letih sklenilo zaključiti sestrsko delo v Avstraliji, se je z žalostjo in zlasti zaradi svoje bolezní vdala pokorščini. Tako je zaključila svoje življenje v čakovski bolnišnici, kjer je nad dvanajst let služila kot bolniška sestra. Njene misli pa so bile še vedno med nami v Avstraliji, kakor je povedala vsakemu obiskovalcu.

Draga sestra, počivaj v Bogu, ki si mu tako zvesto služila! In še enkrat hvala za vse, kar si dobrega storila med nami!

Sister Silvestra Ifko

Sister Silvestra Ifko worked with the community of Slovenian sisters in Australia from their arrival on April 3 1966 to her return on March 12 1992. She became head of the Slovenian community of sisters not long after arrival in Australia, and remained head until the nuns' return to Slovenia.

Sister Silvestra Ifko was born on September 4 1920 in Srednja Bistrica, in the parish of Črenšovec. In her fifth year of primary school she boarded with the sisters in Lendava and attended the town school. After completing her minor matriculation, Sister Silvestra entered the convent and did her novitiate in Slovenska Bistrica.

On completing her novitiate, Sister Silvestra taught children in the kindergartens run by the sisters in Lendava and Turnišče. Following WWII she went to Čakovec, where she worked in the medical centre's dispensary. She was there for twenty years, finally leaving to come to Australia.

Sister Silvestra's work among Slovenian immigrants in Australia was varied. Among other things, Sister Silvestra worked in the child care centre, taught Sunday school in Melbourne and Geelong, was organist to the choir, and sewed a number of national costumes. She also gave a lot of her time and effort to her cosisters, Slovenian families, and all needy who knocked on the sisters' door. On account of her ill-health she returned to Slovenia with Sister Maksimiljana on March 12 1992. Sister Silvestra lived a further two years among the sisters in Čakovec, and died on October 9 1994.

S. Ema Pivk

V Avstraliji od 3.4.1966 - 17.9.1992

S. Ema je zagledala luč sveta 15.6.1915 v Stari Gorici, kjer je službovala njena mama. Že v otroških letih je čutila v sebi željo, da bi postala redovnica. Uresničila jo je lahko pri svojih 24-letih, ko je 1.12.1939 prišla v Slov. Bistrico kot kandidatinja. Sprejela jo je m. Romana, takratna provincialna predstojnica. Vojna leta je preživela v Ljubljani, kjer je opravila tudi novinciat. Leta 1945 je prišla na Koroško, kjer je delovala v več krajih (Črneče, Šentjanž, Dravograd). Ko je m. Romana iskala kandidatnje za Avstralijo, se je s. Ema velikodušno odzvala. Tako je prispela na peto celino s prvo skupino sester. Najprej je prevzela vlogo kuharice v Slomškovem domu, leta 1968 pa v bližnjem Baragovem domu. Tukaj je dolga leta skrbela za hrano in gostoljubje patrom, stanovalcem hostela ter mnogim rojakom in gostom, ki so prihajali na obiske. Zaradi bolezni se je 17.9.1992 vrnila v domovino in nekaj let preživela pri sestrah v Ljubljani. Konec leta 1996 pa se je na povabilo rojakov podala na obisk v Avstralijo, a je kmalu resno zbolela, prestala operacijo in našla dom in potrebno oskrbo v Domu matere Romane. Tukaj se je 5.2.1999 preselila v večnost. Sedaj čaka vstajenja skupaj z m. Romano in p. Bazilijem ter drugimi rojaki na slovenskem delu pokopališča v Melbournu.

Sestra Ema je bila častna članica Slovenskega narodnega sveta Viktorije.

*Sestra Ema
ob smrti patra
Bazilija, Misli,
1997, str. 222-
223*

S. Marija Kadiš

Vsakemu bi priporočala moškega gospodarja
Sestre smo prišle v Avstralijo 4. aprila 1966. Pater Bazilij nas je prišel pozdravit že v kabino na ladji. V pristanišču so nas sprejeli s šopki rož in nas peljali v Kew. Najprej smo se ustavili v Baragovem domu; bila je cvetna nedelja. Razgledale smo se okrog, pojedle zajtrk, ob desetih pa je bila maša. Takrat se je maševalo še v kapelici, v prostoru, kjer je danes Slomškova šola. Po maši so nas ljudje z vseh krajev prišli pozdravit, potem smo si pa šle ogledat Slomškov dom. Vsaka je imela pripravljeno svojo sobo, kuhinja je bila že polna hrane, tako, da sem lahko takoj začela kuhati. To vse je že uredil pater Bazilij s pomočjo ljudi. Prva dva dni nas je vozil naokoli, tretji dan smo že začele z delom. Sestre so urejale

Sestra EMA PIVK

franciškanka Brezmadežne

1943 — 7. nov. — 1968

Slomškov dom

Kew, Victoria, Avstralija

Velike reči mi je storil

On, ki je mogočen . . .

(I.k 1, 49)

S. Ema v kuhinji Baragovega doma, Kew, 1990

Spomin na srebrni jubilej, 1968

Pred lurško votlino v Kew s p. Valerijanom in p. Bazilijem

Pred lurško votlino z. g. Mišo Lajovicem, p. Bazilijem in p. Tonetom (Vse iz arhiva)

grede pred hišo, jaz sem delala v kuhinji; prvo leto sem namreč kuhala v Slomškovem domu. Pripravljaj se je vrtec, vendar je bilo treba nekaj časa zanj, tako sem že prvi teden dobila v varstvo majhnega fantka. Nobena druga sestra ni bila vajena otrok, jaz pa sem jih že pazila. Imela sem ga v košarici zraven sebe v kuhinji. Pazila sem ga približno eno leto, pri meni je shodil. Ko se je vrtec odprl, pa sem se preselila v Baragov dom.

Z urejeno kuhinjo in popolno oskrbo je bilo za fante, ki so tam že stanovali, veliko lažje, prihajalo pa jih je vedno več. Pater Bazilij mi je bil že na začetku všeč, ker je tako skrbel za te ljudi. Tistim, ki jih je nastanil po hišah, je dal tudi nekaj denarja ali plačal stanovanje. Za vse je skrbel kot oče. Zelo je pazil, da so se fantje različnih narodnosti držali svojega jezika, šele potem uradnega, se pravi angleščine. Vzgaljal jih je, naj bodo prijazni, pa bodo tudi drugi dobri do njih. In so ga kar ubogali. V hiši tudi ni pustil nobenega alkohola. Zelo težko je bilo vse skupaj držati tako, da je bilo vsem prav in to je pater Bazilij neverjetno znal. Nekateri fantje so pomagali pri gradnji cerkve; pridobil jih je na najbolj nevsiljive načine, tako da jih je vzel s seboj na pot ali na počitnice v Mt. Elizo... Zmeraj jih je znal tudi razveseliti.

Seveda je včasih prišlo tudi do nesporazumov. Na primer, če je kateri od fantov hotel kupiti avto, je moral imeti prihranjenega toliko in toliko denarja in seveda voziško dovoljenje. Eni so si ga kljub vsemu kupili, se skrivaj vozili z njim in ga parkirali nekje drugje. Pater jih je kaj hitro spregledal; stopil je k fantu in ga vprašal: "A si si avto kupil?" "Ja," je ta prestrašeno odgovoril. Nobeden se mu pa ni zlagal. To mu je bilo všeč in velikokrat je to poudarjal. Fantu je potem, dokler ni naredil izpita, zaplenil ključ – vsak mu ga je dal brez obotavljanja. Samo enkrat se je eden strašno razhudil, češ, da ključa mu pa že ne da. "Boš šel pa ven!" je rekel pater. "Grem pa ven!" mu je zabrusil fant, ki je bil malo v rožicah. Pa še ni minila ura, ko pozvoni in ves skesan stoji pred vrati: "Pater, lepo vas prosim, vzemite me nazaj!"

Vsak mesec je imel pater tudi kup knjižic; fantje so si vzeli samo toliko denarja, kolikor so ga nujno rabili, drugo je ostajalo v banki. Nekateri so se sicer nanj zaradi tega jezili, a so hitro uvideli, da ima prav. Še čez leta je kakšen prišel, včasih celo z družino, in rekel: »Sem se prišel zahvalit, ker je bil pater včasih strog z nami, drugače ne bi bilo nič z mano, nič ne bi prihranil - zdaj pa gradim hišo, avto pa že imam.« Res jim je bil oče, čeprav so se nekateri, ki so živeli drugje, delali norca in spraševali fante iz Baraga House: »A kaj šparaš?«, češ, pri Baziliju je treba varčevati.

Tudi sama sem do teh fantov prav materinsko čutila, saj so se tudi oni tako obnašali do mene. Od srca sem jih lahko imela rada, ker so se mi smilili, tako mladi v tujem svetu. Prvič, ko mi je nekdo prinesel pismo od mame in dejal, da je en odstavek zame, me je prav ganilo. "Zame?" sem se začudila. "Ja," pravi, "sem pisal domov, da je pater tukaj gospodar, sestra pa kuha." In mama se mi je zahvaljevala, da je pretočila ne vem koliko solza od sreče,

*V Baragovem domu z Julko Mrčun
Helena Leber na obisku pri s. Emi in s. Silvestri
v Ljubljani, 1993
Pozdrav s. Eme: Stanka Persič, 1998
Obisk s. Eme v Ljubljani, 1996 (Vse iz Arhiva)*

prej pa je toliko pretrpela, ko ni vedela, kako se godi njenemu sinu. Na različne načine sem jim pokazala svojo naklonjenost; v hiši so bili fantje različnih narodnosti, tako, da na primer muslimanom nikoli nisem kuhala svinjskega mesa. Brez skrbi so bili, vedeli so, da jih ne bom prevarala. Bili so strašno hvaležni za takšne pozornosti. Eden od njih mi je še dolga leta vsako leto prinesel bonboniero ali me prišel pozdravit.

Midva s patrom Bazilijem pravzaprav nisva prišla kaj veliko navzkriž; včasih le, kadar so pripeljali kuhinjske zaloge; on bi jih pospravil po svoje in čim hitreje, jaz tako, da bi bilo praktično. Vendar nikoli ni bilo zamere – povedala sva si, kar sva mislila, in je šlo naprej. Zelo lepo se je dalo delati z njim. Velikokrat so ljudje rekli, da je siten, jaz pa sem doživela, da so bolj sitni drugi, da je z ženskami na primer veliko težje. Jaz bi vsakemu priporočala moškega gospodarja. Zato sem vesela, da sem imela vseh sedemindvajset let, kar sem bila v kuhinji, nad seboj patra Bazilija.

Z leti, ko so se ljudje kolikor toliko postavili na noge, jih je bilo v Baragovem domu vedno manj, potem smo se pa tudi sestre vrnile v Slovenijo. No, po zaslugi patra Bazilija in tudi bolezni, ki me je tu presenetila, sem zdaj spet v Avstraliji. Po njej, ne po Sloveniji, sem pravzaprav imela domotožje, saj sem v njej delala in živela lep kos svojega življenja.

*Naša pot,
1972, št. 13,
str. 27-28, p.
Bazilij*

Pisma iz petega kontinenta

S. Ema je konkurenca s. Moniki ali pa narobe. Ona pa je gospodinja v 'Baragovem domu' in skrbna mamica 'največje slovenske družine v Avstraliji', kot prav rad imenujem svoj dom 'za fante', ki so sami v tujem svetu. Sestra res sleherni dan po materinsko poskrbi, da je 30 – 40 odraslih želodcev polnih in da so kljub tujini zadovoljni z domačo hrano. Pridna kot čebelica še poskrbi za vrt in da je vsaj zelene in peteršilja vedno dovolj doma in od časa do časa sveža domača solata in še kaj. Svoj čas sem pri teti videl naštrikan kuhinjski napis: »Zadnja v posteljo, prva pokoncu, pa bo vsak dan kaj dobrega v loncu«. Gotovo ga je tudi s. Ema kje brala, da se tako vneto drži po njem. Ker moram jaz med fanti storiti včasih z očetovsko strogostjo, ona zabeli z materinsko ljubeznijo, pa gre.

Gospod ji bo dal za vneto požrtvovalnost večno plačilo, upamo pa, da ne še tako kmalu, saj bi jo težko pogrešali.

Sister Ema Pivk

Sister Ema Pivk arrived with the first group of sisters in Australia on April 3 1966 and returned to Slovenia on September 17 1992.

Sister Ema was born on June 15 1915 in Stara Gorica. She felt the desire to become a nun already as a child. She came to Slovenska Bistrica as a candidate on December 1 1939, where Mother Romana received her. Sister Ema lived out WWII in Ljubljana, where she undertook her novitiate. In 1945 she went to Carinthia in Austria, where she worked in a number of places (Črneče, Šentjanž, Dravograd). When Mother Romana sought sisters to go to Australia, Sister Ema eagerly responded.

On arrival in Australia, Sister Ema first undertook the role of cook at the sisters' residence, Slomšek House. In 1968 she became cook at nearby Baraga House. There she cooked for and attended to the hospitality needs of the priests, the hostel residents, and the many guests. She was much loved, and frequently remembered by former Baraga House residents in their letters to Father Bazilij.

Sister Ema returned to Slovenia on account of ill-health on September 17 1992. She lived with the sisters in Ljubljana until returning to Australia for a visit at the end of 1996. However, she soon became seriously ill, and found care in Slovenian aged care home, Dom Romane. She died on February 5 1999.

S. Hilarija Šanc

V Avstraliji od 3.4.1966 - 19. 1. 1997

S. Hilarija je zagledala luč sveta 2. 2. 1914 v župniji Laško. Že v otroških letih je čutila željo, da bi postala redovnica, vendar je morala kar nekaj let čakati, da so ji doma dovolili napraviti ta korak. 19. 6. 1938 je prišla k sestram v Slovensko Bistrico. Kot kandidatinja je delovala tudi na Golniku pri strežbi bolnikom. Po končanem noviciatu je med vojno obiskovala bolničarsko šolo v Ljubljani. Nato je ponovno prišla na Golnik, kjer je ostala do leta 1948, ko so bile sestre od tam izgnane. Še istega leta se je zaposlila v bolnišnici na Jesenicah, kjer je delovala do odhoda v Avstralijo leta 1966.

V Slomškovem domu je najprej delovala v otroškem vrtcu. Kasneje je opravljala še različna druga dela v skupnosti in pri poslanstvu med rojaki in trinajst let šivala otroške narodne noše za versko središče. 22.8. 1980 je prišla v versko središče sv. Rafaela v Merylandsu, kjer je vsa leta z ljubeznijo opravljala delo skrbne gospodinje. Zaradi zdravstvenih težav se je 19. 1. 1997 skupaj s sestro Francko vrnila v Slovenijo. Sedaj nadaljuje s svojim poslanstvom v skupnosti sester na Brezjah.

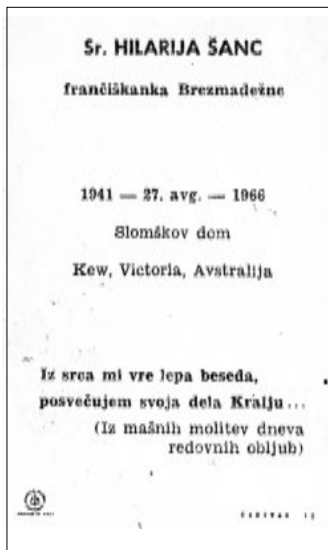
S. Marija Kadiš

*Sestra
Hilarija,
januar 2001*

Moje potovanje v Avstralijo, 3.4.1966

V Ljubljani smo šle na vlak za Rim – pet sester. Ko smo prispele, nas je počakala sestra iz enega samostana, ki nas je poznala. Ostale smo pet dni, da so napolnili ladjo. Ogledale smo si Rim: baziliko sv. Petra. Iz kupole so ljudje izgledali na tleh kot muhe. Obiskale smo več cerkva in muzejev.

Posloville smo se – mislile smo, da za vedno. Na ladjo Marconi smo se vkrcale v Neaplju. Potovanje je bilo lepo in vsak dan je bila tudi maša. Spominjam se, ko devet dni nismo videle nobenega drevesa, nič kopnega, niti galeba, samo vodo. Peljali smo se skozi Sueški prekop. V Melbournu nas je sprejel pater Bazilij in veliko Slovencev in Slovenk, precej v narodnih nošah. Vsaka od nas je dobila šopek rož. Takoj ko smo prispele v Kew, v Versko in kulturno središče, je bila sv. maša pred Lurško votlino. Bilo je ravno na Cvetno nedeljo. Po maši smo šle v našo hišo, katero je kupil pater Bazilij. Najprej je bil blagoslov hiše, potem pa kosilo in razne dobrote, katere so pripravile dobre gospodinje. Ko je bilo vse pripravljeno v vrtcu, so nam pripeljali otroke v varstvo.

S. Hilarija v Sloveniji, 2001

Sestre Hilarija, Pavla in Silvestra pri delu v vrtcu, 1969

Spomin na srebrni jubilej, 1966

Trinajst let sem bila v Melbournu pri malih dojenčkih starih od pet tednov do dveh let. Ko so otroci odšli domov, sem ob ponedeljkih in sobotah čistila in krasila kapelo pri Lurški votlini, kjer je bila vsak dan sv. maša. Ko smo prišle, so že začeli zidati cerkev. Ko je bila končana, leta 1968, je prišel koprski škof Jenko in jo blagoslovil. Vsaki dan je bila potem sv. maša v cerkvi in vsak dan sem jo čistila in krasila. V prostem času sem šivala narodne noše. V Sydneyu sem bila sedemnajst let. V Sydneyu sem vodila gospodinjstvo, nabavo hrane, pranje in likanje perila, okras cerkve in se udeleževala pogrebov. Na Brezje sem prišla 19. januarja 1997.

*Naša pot,
1972, št. 13,
str. 27, p.
Bazilij*

Pisma iz petega kontinenta

S. Hilarija ima s s. Silvestro na skrbi najmlajše v vrteu. Drugače pa skrbi za lepoto naše slovenske hiše božje in tudi prostor okrog nje. Zakristija bi ne mogla biti v lepšem redu, oltarji v cerkvi ne lepše okrašeni, in vsi obiskovalci cerkvice se samo čudijo, da je vse tako čisto. Koliko uric gre tukaj Bogu v čast, ve samo On in bo brez dvoma dal tudi svoje plačilo. Koliko je že pripravljanja za vsakodnevno in nedeljsko daritev, za poroke in pogrebe, a kaj šele za praznike kot so božični in velikonočni. Takrat so obredi na prostem pri naši lurški votlini za Baragovim domom, ki dobi za Božič jaslice in za Veliko noč »Božji grob«. Sto skrbi, sto žrtev in tudi sto veselja, saj gre Bogu v čast in dušam v korist.

Sister Hilarija Šanc

Sister Hilarija Šanc worked with the community of Slovenian sisters in Australia from their arrival on April 3 1966 to her return on January 19 1997.

Sister Hilarija was born on February 2 in the parish of Laško. Already as a child she wished to become a sister. However, it was a number of years before her family allowed her to take that step. On June 19 1938 she went to the sisters at Slovenska Bistrica. As a candidate she also worked at Golnik attending to patients. She then returned to Golnik, where she remained until 1948, when the nuns were expelled. Sister Hilarija then worked in the hospital in Jesenice until her departure for Australia in 1966.

Sister Hilarija's worked at the Slomšek House child-minding centre for thirteen years, caring for infants aged from weeks to two years. She also regularly cleaned and decorated the chapel at the Lourdes Grotto until the church was built and blessed, when she took over cleaning and decoration of the church. She also sewed a number of the national costumes, mostly from Gorenjska.

On August 22 1980, Sister Hilarija moved to the Slovenian religious centre in Sydney, at St Rafael's in Merrylands. She kept house there until returning to Slovenia on account of her ill-health with Sister Francka. She is continuing with her mission among the community of sisters in Brezje.

Zlate obljube s. Hilarije, Sydney 1991

S. Pavla Kaučič

V Avstraliji od 3.4.1966 - 6.2.1992

Rojstna župnija s. Pavle je Sv. Jurij ob Ščavncnici, kjer je zagledala luč sveta 30.8.1937. Bila je najstarejši otrok v družini, zato je po končani šoli še ostala doma in pomagala pri kmečkem delu. 31.1.1961 je prišla kot kandidatinja k sestram v Čakovec. Tukaj je obiskovala bolničarsko šolo in opravila novinciat. Nekaj let je bila tudi zaposlena v čakovski bolnišnici. Nato je s prvo skupino sester odpotovala v Avstralijo. Posvetila se je delu z otroki v otroškem vrtcu. Poleg tega je skupaj s sestrami, dokler ji je zdravje dopuščalo, delovala na različnih področjih verskega in kulturnega življenja med Slovenci. 6.2.1992 se je skupaj s sestro Moniko vrnila v domovino. Sedaj živi v sestrski skupnosti v Slovenski Bistrici.

S. M. Kadiš

*Misli, oktober
1974, str 302,
s. Pavla*

Naš cerkveni pevski zbor se kar nič ne dviga v številu članov. Pa bi se lahko, saj je tudi v Melbournu gotovo dosti pevcev. Na vaje se zbiramo tedensko in je pri njih poleg petja tudi dosti smeha in veselja. Kako bi bilo lepo, če bi nas bilo več. Samo dobre volje manjka, pa bi šlo! Pater pravi, da naš kor v cerkvi zdrži lahko dosti večjo težo kot pa tehtamo vsi sedanji pevci skupaj. Pridružite se nam torej, kdor 'je na dobrem glasu'!

Lepo pesem vsakdo ljubi
Ker tolaži in bodri,
Blažilno nam na živce vpliva
In srce nam umiri.
Če znaš peti, ne zamudi
Lepe pesmice nikdar,
Stori vse in se potrudi:
Z njo osrečiš vsakogar!

Narodne kot svete pesmi
Dane so od stvarnika.
Kdor prepeva, dvakrat moli!
Bog ne pozabi ga nikoli.

K pevskim vajam vabi in lepo pozdravlja – sestra Pavla.

"Moja duša povečuje Gospoda
in moj duh se raduje
v Bogu, mojem Zveličarju..."
(Lk 1, 46b.47)

+

*V spomin
na slovesnost redovnih obljub
v kongregaciji frančiškank
Brezmadežne*

+

*Cerkev sv. Cirila in Metoda
Kew (Melbourne), Victoria
Avstralija
16. maja 1971.*

+

*Sestra Pavla KAUČIČ
večne obljube
Sestra Maksimiljana KAUČIČ
časne obljube*

+

*Molite za naju,
da vztrajava v božji službi!*

1971

*Prihod sestre Maksimiljane, 1971 (Arhiv)
Na vrtu s s. Silvestro, Melbourne 1972 (Arhiv)
Pred začetkom dela v vrtcu: s. Ema, s. Pavla, s. Silvestra,
m. Romana in s. Hilarija, 1966 (Arhiv)
Varstvo otrok, 1966 (Arhiv)
Spomin na večne obljube, Melbourne 1971 (Arhiv)*

*Misli,
september
1989, str 254,
N.N.*

Greystanes, N.S.W.

V teh dneh je v našem verskem središču v Merrylandsu zelo živahno. Pa o tem bo najbrž poročal p. Ciril. Ko se vrne p. Valerijan, bo gotovo zelo vesel storjenega dela. A tudi žene smo se dogovorile, da ga bomo presenetile še na poseben način - z molitvijo. Ustanovile smo molitveno skupino. Prvič smo se zbrale v četrtek, 10. avgusta ob pol enajstih dopoldne. Sestra Pavla, ki je bila v tem času ravno na obisku v našem verskem središču, nam je najprej prav lepo in pristrčno spregovorila o tem, kaj sploh je molitev. Govorila je s takim ognjem v očeh, da bi jo še kar poslušale. Nato smo zapele, zmolile veseli del rožnega venca, litanije, ter spet zapele nekaj pesmi...

*S. Pavla,
januar 2001*

Moji vtisi iz Avstralije

Moji vtisi, spomini – so lepi in večni!

O delovanju sester v Avstraliji in o našem življenju tam se je že pisalo in govorilo. Kljub temu, da sem v Sloveniji devet let, še zmeraj nosim ta peti kontinent in vse kar je na njem v svoji duši, predvsem pa svoje drage rojake, zaradi katerih smo sestre sploh tja prišle in z njimi skupaj delale lepo obdobje.

Sestre (vsaj nekatere) smo bile tam rade in srečne; v nekem smislu smo misijonarke, kajne?

Otroški vrtec, slovenska šola, pevski zbor, cerkev sploh ... lepa beseda, pomoč ...

Zaradi starosti in bolezni nas sester, smo morale vse tam pustiti. Še vedno ohranjamo vez z vsaj nekaterimi rojaki – za vse pa rade molimo, da bi ostali dobri ljudje in praktični katoličani (verniki).

Osebnopozdravljam vsakogar, ki to bere in želim srečo ter vsak blagoslov tam daleč!

Bog živi lepo Avstralijo – zemljo Sv. Duha! Bogu in vsem, ki so mi kdaj omogočili življenje v Avstraliji – hvaležna sestra Pavla.

*Misli, april
2001, s. Pavla*

35-letnica prihoda sester v Avstralijo

Letos na cvetno nedeljo bo minilo 35 let odkar sem v prvi skupini sester pripotovala v Avstralijo. Živo se še spominjam tega našega potovanja. Vem tudi, da smo zelo težko dobile vse potrebne dokumente. M. Romana in p. Bazilij sta izmenjala kar nekaj pisem in tako z zaupanjem v Božjo pomoč tudi uspela. V tej prvi skupini sester smo bile: m. Romana Toplak, s. Silvestra Ifko, s. Hilarija Šanc, s. Ema Pivk in s. Pavla Kaučič. Iz Slovenije smo se odpeljale z vlakom v Italijo. V Rimu smo preživele štiri dni in si lahko ogledale lepote večnega mesta. V Neaplju smo se vkrcale na ladjo Marconi in začelo se je dolgo potovanje po morju, ki je trajalo 24 dni. Ne bom pozabila, da osem dni nismo videle kopnega, samo morje in nebo. Zelo smo bile vesele, ko je ladja končno dosegla peto celino in smo lahko v Perthu za nekaj ur zapustile ladjo. Dr. Koce nas je prišel pozdravit na ladjo in nas potem z avtomobilom popeljal po mestu. To je bilo lepo doživetje. Nato smo še štiri dni potovale

*Večne obljube s. Pavle in časne obljube s. Maksimiljane, Melbourne 1971 (Arhiv)
Pred cerkvijo sv. Cirila in Metoda po svečanih obljubah: sestre Pavla, Silvestra, Maksimiljana in Ksaverija, Ivan Horvat, Eligij Šerek, Jože čeh, Antonija Sankovič, Sonja Kodre, Ivanka Urbas, Metka in Janika Škofic, Rozi Lončar in Anita Sankovič*

do Melbourne. Tam so nam rojaki že v pristanišču pripravili lep in pristrčen sprejem. Bile so narodne noše, recitacije, čestitke, cvetje. Nato so nas z avtomobili odpeljali v Kew, kjer je bilo na dvorišču Baragovega doma zbrano veliko ljudi, ki so čakali na sv. mašo. Bila je res nepozabna prva sv. maša na cvetno nedeljo, 3. aprila 1966 pred lurško votlino, ki jo je daroval p. Bazilij. Spomnim se tudi lepega petja pevskega zbora, ki ga je takrat vodila gospa Iva Urbas. Po maši smo se v sprevedu podali proti Slomškovega domu, ki je bil pripravljen za nas. Kako smo bile presenečene, ko smo slovesno odklenile vhodna vrata in zagledale polno hišo ljudi. Najprej so nas pozdravili otroci Slomškove šole s svojo učiteljico Angelo Škofic in nam zapeli nekaj pesmi. Prijetno nas je presenetil ansambel Bled, ki ga je vodil gospod Ivan Petelin, ko so nam s svojo lepo pesmijo in glasbo izrazili pristrčno dobrodošlico. Nato je p. Bazilij blagoslovil prostore v hiši in sestre smo ga spremljale od sobe do sobe. Kar nismo se mogle načuditi vsemu temu. Nato smo se vsi zbrali v obednici, kjer nas je čakala bogato obložena miza in priložnost, da se z rojaki spoznamo in pogovorimo. Nikomur se ni mudilo domov. Veliki teden je potekal v čiščenju in pripravah na prve velikonočne praznike v Avstraliji. Sestre smo se uvajale v nove službe in naloge. Kar hitro je bilo treba prevzeti Slomškovo šolo, ker je učiteljica Anica Srnc, zelo priljubljena pri vseh, odpotovala v Evropo, da nadaljuje s študijem. S. Silvestra je prevzela vodstvo cerkvenega zbora. Kmalu smo sprejele v varstvo prve otroke in število se je iz dneva v dan večalo. Tako se je začelo naše poslanstvo med slovenskimi rojaki na peti celini. Ko se danes oziram nazaj, sem Bogu neizmerno hvaležna za vse. Vseh rojakov se rada spominjam, posebno še vseh tistih, s

katerimi smo bile sestre bolj povezane. Vsem želim vesele in blagoslovljene velikonočne praznike.

*Naša pot,
1972, št. 13,
str. 25-26, p.
Bazilij*

Pisma iz petega kontinenta

S. Pavla ima ob pomoči sosester na skrbi večje otroke vrtca. Živžav kot na sejmu – jok in smeh. Dosti idej je treba, da se vse zaposli in oddahne se lahko takrat, ko otroci poležejo po svojih malih ležiščih, ko imajo dobo počitka. Sestra pomaga tudi s. Silvestri pri Slomškovi šoli tukaj in v Geelongu pri odrskih prireditvah in pri pouku glasbe. Uči se klavir in poje pri cerkvenem pevskem zboru. Če bo priložnost, bo naredila tečaj za otroško vrtnarico, kar pa verjetno zavisi od prihoda naših sester.

Sister Pavla Kaučič

Sister Pavla Kaučič worked with the community of Slovenian sisters in Melbourne from their arrival on April 3 1966 to her return on February 6 1992.

Sister Pavla was born in the parish of St Jurij by the Ščavnica river on August 30 1937. The oldest child in the family, on completing school she remained home to help with farm work. Sister Pavla came as a candidate to the sisters in Čakovec on January 31 1961. She undertook her novitiate there while attending nursing school. After working in the Čakovec hospital for a number of years, she left for Australia. On April 28 1971 she took her final vows while her sister, Sister Maksimiljana, took her provisional vows at the Slovenian church in Melbourne.

In Australia, Sister Pavla dedicated herself to work in the sisters' child-minding centre. Health permitting, she also contributed in various ways to the cultural and religious life of Slovenians. On February 6 1992 she returned with Sister Monika to Slovenia. Sister Pavla now lives with the community of sisters at Slovenska Bistrica.

S. Monika Antolin

V Avstraliji od 6.8.1967 – 6.2.1992

S. Monika se je rodila 10. 11. 1911 v Odrancih, ki so takrat spadali še v župnijo Beltinci. Kot 17-letno dekle je prišla k sestram v Lendavo, čez dve leti pa se je preselila v Slov. Bistrico, kjer je opravila novinciat. Po zaobljubah je bila poslana na Golnik, kjer je 14 let delovala med bolniki. Po drugi svetovni vojni je s tem poslanstvom nadaljevala v čakovski bolnišnici. Nekaj let pred odhodom v Avstralijo je preživela na Brezjah. V Slomškov dom je prišla 6.8. 1967. Vsa leta je bila skrbna gospodinja, tako otrokom v otroškem vrtcu kakor svojim sosestram. V domovino se je vrnila 6.2. 1992, in sicer zopet na Brezje, kjer je v neposredni bližini Marije Pomagaj nadaljevala z apostolatom molitve in vdanega prenašanja križev bolezni in starosti. Umrla je 29. marca 2001 na Brezjah.

S. Marija Kadiš

*Misli, julij
1967, str. 197,
p. Bazilij*

Zadnjič sem omenil prihod s. Ksaverije, ki je dospela iz Francije in se pridružila naši sestriški družinici v Slomškovem domu. Danes pa vesel objavljam novico, da je prav te dni na poti preko morij s. Monika Antolin. Tudi s. Monika je doma iz Odrancev v Prekmurju. Med nas prihaja od Marije Pomagaj na Brezjah, kjer je bila zadnji čas predstojnica tamkajšnje sestrske družine. Dne 6. junija se je v Genovi vkrcala na 'Galileo Galilei' in bo seveda zaradi težav v Suezju morala okrog Afrike. Med nas bo dospela 5. avgusta, če bo šlo vse po sreči. S. Moniki kličemo veselo dobrodošlico. Vem, da jo tudi Slomškov dom že komaj čaka.

*Naša pot,
1972, št. 13,
str. 26, p.
Bazilij*

Pisma iz petega kontinenta
S. Monika ima na skrbi, da v hiši ni 'nigdo' lačen, a to ni samo nekaj sester, ampak še skoro 40 drugih ustnic, ki so po pet dni v tednu pri sestrah in morajo dobiti hrano v rednih urah. Zadnji čas še delavci, pleskarji, zidarji in tesarji, potem pa še kdo po vrhu, ki hočejo najprej gotovo delo končati, potem šele sestri za mizo. Kdo je potem kriv, če je jed postana, ali juha mrzla? Mame in kuharice imajo povsod svoje težave in tudi s. Moniki z njimi ni prizanešeno, česa je pa tudi ne preostaja.

*Misli, 2001,
str. 118-119,
S. Marta in
sosome*

V spomin sestri Moniki Antolin

Devetindvajsetega marca je Gospod po sestri smrti obiskal našo skupnost in ob 11.50 uri iz svojega vinograda odtrgal dozorel sad. Skozi devetdeset leta ga je negoval, okopaval in zalival s svojo milostjo. Sestra Monika Antolin se je rodila 10. novembra 1911 v Odrancih kot predzadnji otrok v družini s petimi otroki. V župnijski cerkvi v Beltincih je pri sv. krstu dobila ime Katarina. Ko je bila stara dve leti in pol, ji je na porodu zadnjega otroka umrla mama. Družina je ostala brez mame in očeta. Oče je bil poklican k vojakom, saj se je takrat začela prva svetovna vojna. Za otroke so v tem času poskrbeli sorodniki. Po vojni se je oče srečno vrnil domov in kmalu je prišla k hiši mačeha z materinskim srcem, ki je za vse otroke lepo skrbel. A čez dve leti je prišla nova preizkušnja. Oče je zbolel in kmalu umrl. Tako je otroštvo sestre Monike zaznamovano z veliko bolečino ob izgubi obeh staršev. Kot sedemnajstletno dekle se je odločila, da bo Bogu posvetila svoje življenje. Prišla je k sestram v Lendavo, kjer je kot kandidatinja preživela dve leti. Devetnajstega avgusta 1930 je bila v Slovenski Bistrici sprejeta v noviciat, 22. avgusta 1931 položila prve zaobljube in 22. avgusta 1934 večne. Letošnjega avgusta bi minilo 70 let odkar je postala članica kongregacije Frančiškank Brezmadežnega spočetja. Njeno prvo delovno mesto je bilo na Golniku, v sanatoriju za tuberkulozne bolnike. Štirinajst let je delala tam kot bolniška strežnica. Za to si je pridobila izobrazbo z enoletno bolničarsko šolo v Ljubljani. Po drugi svetovni vojni je s tem poslanstvom nadaljevala v čakovski bolnišnici, kjer je leta 1963 dočakala upokojitev. Leto dni kasneje je bila premeščena na Brezje za hišno predstojnico. Tukaj je ostala samo štiri leta, potem pa je 6. avgusta 1967 odpotovala v Avstralijo v pomoč sestram, ki so leto prej začele delovati med slovenskimi izseljenci. Vsa leta je bila v Slomškovem domu v Melbourneu skrbna gospodinja, otrokom v otroškem vrtcu in svojim sosestram. Skupaj s sestrami je našim izseljencem predstavljala košček domovine in domačnosti, tisto, kar rojaki v tujini najbolj pogrešajo. Po petindvajsetih letih se je 6. februarja 1992 vrnila v domovino, na Brezje. Sestra Monika je uresničila željo naše ustanoviteljice m. Franciške Lampel, naj bomo majhno orodje v božjih rokah'. Gospod jo je po svoji previdnosti uporabil, da je ob bolniških posteljah delila sočutje s trpečimi in v kuhinji poskrbel za lačne. Ob vrnitvi v domovino se je za s. Moniko začel nov apostolat: to je bil apostolat molitve in vdanega prenašanja križa boleznin in starosti. Kakor sveča je dogorevala in izgorela.

Draga s. Monika, hvala vam za vse ure trpljenja in molitve. Skrita pred svetom so bila vaša zadnja leta v domu duhovnih vaj na Brezjah. Jagode rožnega venca so drsele skozi vaše prste za udeležence duhovnih vaj, za nas, za nove poklice, domače in vse potrebe Cerkve in naroda doma in po svetu. Bogu se zahvaljujemo za dar vašega življenja in zvestobe ter ga prosimo, naj vas sprejme v svoje naročje in vam podari svoj mir.

*Gospod, vate zaupam,
naj ne bom osramočen nikoli.
(Rimlj. 12, 12)*

V spomin

na

ZLATI REDOVNI JUBILEJ

1931—1981

S. M. Monika Antolin

F.B.S.

Melbourne, 15. 3. 1981

JULIUS T

**Bodi zahvaljen,
o Bog usmiljenja,
zaradi velike ljubezni,
s katero si nas vzljubil!
Sv.Pavel (Ef 2,4)**

+

V SPOMIN

na

*slovesnost redovnih jubilejev
franciškank Brezmadežne:*

Sestra M. MONIKA ANTOLIN
(biserni – 1931 - 1991)

Sestra M. HILARIJA ŠANC
(zlati – 1941 - 1991)

Sestra M. PAVLA KAUČIČ
(srebrni – 1966 - 1991)

+

Melbourne, Avstralija,

28. aprila

leta Gospodovega 1991

JULI 06

Spomin na zlati redovni jubilej, Melbourne 1981 (Arhiv)
Sestre Pavla, Monika in Maksimiljana, Melbourne 1971 (Arhiv)
Med prijatelji, Kew 1989 (Arhiv)
S. Monika na Brezjah, 2000 (F. Anžin)
Spomin na biserni redovni jubilej, Melbourne 1991 (Arhiv)

Sister Monika Antolin

Sister Monika was part of the community of Slovenian sisters in Melbourne from August 6 1967 until her return to Slovenia on February 6 1992.

Sister Monika was born on November 10 1911 in the village of Odrance, which at that time fell under the parish of Beltinci, and was christened Katarina. At seventeen, she came to the sisters in Lendava as a candidate and spent two years there. The sisters in Slovenska Bistrica then accepted her as a novice on August 19 1930. She took her first vows on August 22 1931 and took her final vows on August 22 1934. After taking her vows, she was sent to Golnik, where she tended patients in a tuberculosis sanatorium for fourteen years. After WWII she continued with this work at the Čakovec hospital until retiring in 1963. A year later Sister Monika moved to Brezje where she was head of the community of sisters for four years before leaving for Australia. Sister Monika arrived at Slomšek House on August 6 1967. In all her years here she was an attentive housekeeper to both the children in the child-minding centre and to her cosisters. This was no mean feat, as this at times involved cooking for up to fifty people. She returned to Slovenia on February 6 1992 to Brezje where she began a new apostolat for the old and sick. Sister Monika continued in prayer until dying on March 29 2001.

S. Ksaverija Jerebic

V Avstraliji od 23.5.1967 - 8.10.1981

Tudi s. Ksaverija je doma v župniji Odranci, kjer se je rodila 9.8. 1908. Že v mladih letih se je odločila za redovniško življenje. V samostan je vstopila 7.9.1927 in opravila novinciat v Slov. Bistrici. Nato je bila poslana v sanatorij na Golniku, kjer je delovala do leta 1948. Delovala je nekaj časa v Franciji, spomladi leta 1948 pa se je skupno s s. Amabilis, ki je prišla na vizitacijo, napotila na Kitajsko. Leta 1952 so bile, kot vsi Evropejci, tudi sestre izgnane iz dežele, ker so komunisti izgnali vse misijonarje. Vrnila se je nazaj v Francijo. V duhu in molitvi so bile sestre povezane z ljudmi iz lepega in cvetočega misijona pod Tibetom. Leto dni po prihodu prvih sester v Avstralijo se je tudi ona po pogovoru s predstojniki odločila za to poslanstvo in tako 23.5.1967 stopila na tla pete celine. V Slomškovem domu je zaradi bolezni m. Romane sprejela predstojniško službo. Po prihodu s. Mirjam pa je skupaj z njo 24.7.1972 odpotovala v Sydney, kjer sta nastopili delo v verskem središču sv. Rafaela v Merrylandsu.

S. Ksaverija je kot skrbna gospodinja vsa leta skrbela za sestre, patre in vse, ki so prihajali na krajše ali daljše obiske. Zaradi bolezni se je 8.10.1981 vrnila nazaj na staro celino. Zадnja leta je preživela v Križah na Gorenjskem, kjer sedaj čaka vstajenja. Umrila je 4.3. 1996.

S. Marija Kadiš

*Naša pot,
1970, št. 10,
str. 20-21, s.
Ksaverija*

Ne morete si misliti, kako smo bile vesele Vašega pisma z zagotovilom obljube – datuma prihoda naših dragih zaželjenih sestic: s. Majde in s. Maksimiljane. Vsi upamo, da bo dovoljenje kmalu prišlo, morda že pred Božičem; prve dni januarja 1971 pa sigurno. S. Pavla – rodna sestra imenovanih dveh in me druge sestre se s slovenskimi rojaki veselimo, ko bodo vse tri delale obljube in sicer v cerkvi sv. Cirila in Metoda.

Da se bo njihovo veselje uresničilo, priporočam, da se vsak dan v ta namen moli vsaj en očenaš. S. Pavla bi morala polagati svoje življenske obljube že v začetku februarja 1971,

toda sedaj bo obljube ponovila samo do aprila, ko bosta namreč njeni dve rodni sestri naredili prve začasne obljube in se jim bo pridružila s. Pavla, ki bo naredila življenske – večne obljube.

Tako bodo isti dan vse tri rodne sestre praznovale dan zaobljub. To bo izreden dogodek, katerega se veselimo vsi, posebno še sestre v Avstraliji ...

*Naša pot,
1972, št. 13,
str. 25-26, p.
Bazilij*

Pisma iz petega kontinenta

... Predniško mesto avstralske družine ima s. Ksaverija Jerebic, bivša kitajska misijonarka. Njena misijonarska gorečnost ji tudi v Franciji po tolikih letih ni skopnela, ter je v obilni meri ponesla s seboj na naše misijonsko polje. Poleg materinske ljubezni za redovno družino je imela zadnji čas veliko skrbi za Slomškov dom, hiša je dobila na zunaj novo obliko, povečano in na novo sezidano obednico, verando za najmlajše gojence. Potem pa še zidane stopnice v otroški vrtec, pa tudi znotraj veliko prenovitve in olepšav. Tudi sestrin šivalni stroj drdra neprestano. Za sestre, za deco, za odrske predstave in javne nastope, za vse to je treba veliko truda tudi pri šivanju. Kostimi za angelčke, parklje, vile in sto drugih variant, narodnje nošnje, krstne oblekce, oltarne paramente ... Vse to zna sestra Ksaverija pričarati izpod šivanke, pa tudi hitro in praktično. Saj bi mislil, da ji sami angelci pomagajo preko noči ko ona utrujena leže. Ostali prosti čas pa rada porabi, da priskoči na pomoč v otroški vrtec ali pa v cerkev, pa tudi v kuhinji, ko spet pričara kakšno jed ali poslastico »Ala Franse«. Tudi bolniki po bolnišnicah jo radi vidijo, kakor tudi ostale sestre.

*Misli, avgust
1972, str. 220,
p. Bazilij*

... Moram priznati, da bomo v Melbournu m. Ksaverijo težko pogrešali. Pripravna za sleherni posel in ljubezniva do vseh se je v petih letih dela med nami vsem zelo priljubila. Naj še sydneyško slovensko družino ogreje s tisto materinsko toplino, ki jo je med nami tako občutno izžarevala. Prepričani smo, da bo s s. Mirjam svoje pionirsko delo začetka nove sestrskeske postojanke dobro izvršila ter ji želimo še mnogo let zdravja in dela med sydneyškimi Slovenci. Pa tudi na Melbourne naj ne pozabi, četudi nas ločijo razdalje. Na tem mestu se m. Ksaveriji iskreno zahvaljujemo za vse, kar smo od nje v teh letih prejeli. Naj ji Bog stotero povrne!

*Misli, oktober
1972, str. 285,
Udeleženska
A.P.*

Po naši duhovni obnovi

Pri slovenskih sestrah v Slomškovem domu smo se zbrale na četrto soboto in nedeljo v avgustu. Prijetna domačnost nas je prevzemala in vtis sem imela, da sem doma. Duhovni vodja p. Bazilij nas je učil, spodbujal in skušal razumeti. Sestre pa so bile tako gostoljubne, da jih res lahko iskreno imenujemo sestre. Priznati moram, da sem pogrešala s. Ksaverijo. Njen močni in veseli značaj mi je vedno dajal moč za življenje danes, jutri in bodoče...

*S. Ksaverija
Sestre Ksaverija, Monika in Pavla ter Draga
Setnikar (Gelt) pri delu v vrtcu, Kew, 1968
Miklavž je obiskal otroke, Sydney*

*Misli, okt.
Nov. 1980, str.
299, p. Bazilij*

Letošnji Dan ostarelih je na nedeljo 21. septembra potekel v istem domačem vzdušju kot pretekla leta. Upokojenci so bili središče naših misli tako v cerkvi pri bogoslužju kot kasneje v dvorani, kjer so preživeli prijetno popoldne. Kar lepo število se jih je zbralo, četudi sem pogrešal mnogo zgubanih obrazov in za mnoge izmed njih vem, da bi radi prišli. Ne upajo si priti na svojo roko oz. koga drugega prositi za prevoz, če njih mladi žal nimajo čuta, da bi jim vsaj ta dan v letu pripravili veselje ...

Tokrat je bila med svojimi starimi znankami tudi s. Ksaverija iz Sydneya, ki je med mašo obnovila svoje zlate redovne obljube. Vsi smo dobili spominske podobice. V dvorani pa je poleg poklona Društva sv. Eme za svoje slavje dobila veliko in lepo jubilejno torto, ki so jo bili deležni vsi zbrani ostareli.

*Med nami,
1980. št. 36-
37, str. 5-6, s.
Mirjam*

Izpod Južnega križa

Sedaj pa le recite, da je naša s. Ksaverija kar tako? Letos slavi 50 let redovnega življenja. Ker smo čez 'lužo' bomo kar tukaj przanovali. Kdo bi nam pa potem kuhal, če bi še nje ne bilo? Bog daj, da bi še mnoga leta kuhala in nasičevala lačne želodčke. S svojo šegavostjo še zna pričarati vsa leta, ki jih je preživela v Franciji, Kitajski, Rimu tako prikupno, da se ji moraš večkrat od srca nasmejati. Naslednjih 50 ji pa le ne privoščimo, kajti že sedaj jo noge večkrat bolijo, počitka si pa zlepa ne privošči, razen, če mi uspe, da obrnem ključ, ter ne more iz sobe. Takrat pa joj, bežati moram kolikor me nesejo noge, ko odprem sobo ...

*Med nami,
22. 1980. št.
38-39, str. 5-6,
s. Mirjam*

Izpod Južnega križa

24. avgusta smo imeli slovensnost – 50 letnico redovnega življenja s. Ksaverije ... Ljudje so bili zelo ganjeni, saj še kaj takega ni bilo, da bi katera od sester praznovala kakšno slovesnost ...

*Ob zlatem jubileju s. Ksaverije, Sydney 1980
Praznovanje s sosestrami, Sydney
Slovesno sv. obhajilo ob zlatem jubileju
1980 (Vse slike iz Arhiva) 199?*

Sister Ksaverija Jerebic

Sister Ksaverija Jerebic was part of the community of Slovenian sisters in Australia from May 25 1967 to October 8 1981.

Sister Ksaverija was born on August 9 1908 in Odranci, which was also the home of Sister Monika. She made the decision to join an order early in her life. Sister Ksaverija entered convent on September 7 1927, undertaking her novitiate at Slovenska Bistrica. Following this she went to sanatorium at Golnik, where she worked until 1948. Sister Ksaverija then worked in France. In the European spring of 1948 she left for China with Sister Anabilis, who was there on visitation. Like other missionaries, in 1952 they were expelled by the communists from China. Sister Ksaverija returned to France.

A year after the arrival of the first sisters to Australia, Sister Ksaverija decided to join their mission. She arrived to Australia on May 23 1967. On account of Mother Romana's ill-health, Sister Ksaverija took over the role of head of the sisters at Slomšek House. In addition, she also did much sewing in support of the Slovenian community: among other things, she sewed costumes for performances, national costumes, Christening clothes and cloths for the altar, etc.

Following Sister Mirjam's arrival in Australia, Sister Ksaverija went with her to Sydney on July 24 1972, when they began work at the religious centre of St Rafael's in Merrylands. Sister Ksaverija was an attentive housekeeper who in all these years cared for the sisters, fathers, and all who visited. On account of her ill-health she returned to Slovenia on October 8 1981.

Sister Ksaverija lived her final years in Križe in Gorenjska and died on March 4 1996.

S. Maksimiljana Kaučič

V Avstraliji od 24.8.1971 – 12.3. 1992

S. Maksimiljana je rodna sestra s. Pavle in najmlajša v družini, rojena 26.9.1949. Po končani osnovni šoli je bila še nekaj časa doma, na svoj 19. rojstni dan pa je prišla k sestram v Čakovec. Tukaj je začela z redno pripravo na redovniško življenje, to je postulat in noviciat, in hkrati tudi s pripravo na odhod v Avstralijo. 28.4.1971 sta s s. Pavlo v cerkvi sv. Cirila in Metoda imeli slovensnost redovniških zaobljub. S. Pavla je polagala večne zaobljube, s. Maksimiljana pačasne. Tudi njeno prvo delo je bilo z otroki v otroškem vrtcu. Poleg tega pa je sodelovala s sestrami pri raznovrstnem delu med rojaki. V cerkvi sv. Cirila in Metoda je 16. 5. 1976 položila večne zaobljube.

V domovino se je vrnila 12.3.1992 skupaj s sestro Silvestro. Sedaj živi v sestrski skupnosti na Brezjah in pri Mariji Pomagaj se posebno rada spominja vseh, ki živijo daleč od domovine.

S. Marija Kadiš

Brezje, januar 2001, s. Maksimiljana V Avstralijo sem potovala z letalom Qantas iz Beograda in prispela v Melbourne 28. aprila 1971. Pridružila sem se sestram, ki so že pet let delovale v Kewju. Približno eno leto sem pomagala v kuhinji sestri Moniki. Hodila sem tudi k cerkvenemu pevskemu zboru in v angleško šolo. Sestre so imele otroški vrtec. Po dveh letih sem prevzela skupino otrok v starosti od dveh do treh let. Po petih letih bivanja v Avstraliji sem naredila šoferski izpit. S sestro Silvestro sva obiskovali bolnike v bolnicah in po domovih. Ko je sestra Silvestra zbolela, je prosila patra Bazilija, če bi lahko tudi jaz dobila dovoljenje za delitev sv. obhajila. Dobili smo dovoljenje od nadškofa Littla in tako sem tudi jaz večkrat sama lahko podelila sv. obhajilo. Nekaj časa sem v Slomškovi šoli učila slovenski jezik. Leta 1980 sem prevzela skrb za cerkev: čiščenje, krašenje in službo zakristanke. To službo sem opravljala do leta 1992. Sestre smo bile še na otvoritvi Doma matere Romane, potem pa smo 12. marca 1992 odšle iz Melbournea. Skrbele smo skoraj dvajset let za gospo Marijo Radin in jo potem še selile v Dom matere Romane. V Avstraliji sem bila 21 let in naj dodam: zelo lepo mi je bilo. Bili smo res kot ena velika družina. Bog je blagoslavljal naše skupno delo, hvala Mu.

Ob tej priliki se vam, dragi Slovenci v Avstraliji, še enkrat zahvaljujem za vse, kar ste storili meni in vsem sestram, tudi tistim, ki so že pokojne.

Za vse hvaležno vdana in vas prisrčno pozdravljam po Mariji Pomagaj iz Brezij.

S. Maksimiljana se spominja

Brezje, 31. januarja 2001

Pomagala sem sestri Moniki v kuhinji, dokler se nisem navadila angleščine, potem sem lahko počasi prevzela skupino otrok. To sem delala dokler smo imele vrtec. Vrtec smo zaprle, ko je s. Silvestra zbolela, kakoh deset let pred odhodom. Oskrbovanje cerkve sem prevzela 1980 do 1992. Bila sem tudi 'hišni šofer'. Obiskovale smo bolnike v bolnici in sporočile patru Baziliju, kadar je bilo potrebno.

Otroci so bili pomešani, vseh narodnosti v starosti od 3 – 5 let. Veselje je bilo z njimi. Rada sem delala to delo v vrtcu. Govorile smo slovensko, nekaj hrvaško, angleško so me pa otroci popravili. S hrvaškimi sestrami smo bile povezane – skupaj smo praznovale godove... Slomškovo šolo je imela najprej s. Romana, potem pa drugi učitelji, tudi D. Gelt. Tudi jaz sem nekaj imela. S. Hilarija je bila glavna pri organizaciji slovenskih narodnih noš.

Misli, junij 1971, str 166, p. Bazilij

Danes pa naj najprej z veseljem sporočam, da se je naša sestrsko družinica povečala za eno članico. V sredo, 26. aprila je letalo prineslo iz domovine s. Maksimiljano Kaučič, rodno sestro s. Pavle, ki se je po končanem noviciatu odločila za delo med avstralskimi izseljenci. Novodošla je doma iz Sovjaka, Sv. Jurij ob Ščavnici, redovno življenje pa je začela pri šolskih sestrah v Šentjanžu pri Dravogradu. Da je bilo snidenje veselo, si lahko mislite. Nova sestra je prispela ravno v tednu pred materinsko proslavo in smo ji tako mogli tudi v dvorani izreči veselo dobrodošlico, otroci pa so ji poklonili šopek slovenskih nageljčkov.

Začasnih obljub sestra Maksimiljana doma še ni naredila. Predstojništvo je namenilo, da bi jih napravila po prihodu v Avstralijo skupno s sestro s. Pavlo, ki se je prav v tem času pripravljala za končne in večne obljube...

Pred oltarjem naše cerkvice, za ta dan posebno lepo okrašene po večjih rokah sester, sta klečali kot Kristusovi nevesti s. Pavla in s. Maksimiljana. Verniki so pazno sledili lepemu obredu redovnih obljub, saj kaj takega še niso videli v svojem življenju.

P. Stanko je sproti naznanjal, kaj bo sledilo, da je bil dolgi obred še bolj zazumljiv. Toliko simboličnega pomena je v predaji križa, sveče, prstana in v vseh obredih obljub na splošno. Marsikatero oko v cerkvi se je orosilo ob pogledu na sestri, ki sta prostovoljno darovali Bogu svoje življenje. In tako lepo je izzvenela njuna pesem po polaganju obljub: »Kraljestvo sveta in vso posvetno lepoto sem zaničevala zaradi ljubezni našega Gospoda Jezusa Kristusa ...«

Vsi navzoči so prejeli tudi posebne spominske podobice na to nepozabno slovesnost, prvo te vrste med avstralskimi Slovenci. Obema sestrama pa želimo stanovitnosti v službi Bogu!

Ob takile priložnosti pride kar samo na misel vprašanje: Ali bomo kdaj doživeli, da bo pred

V SPOMIN
na večne redovne obljube
16. maja 1976
Slovenska cerkev
svetih bratov Cirila in Metoda
Kew (Avstralija)
Sostra Maksimilijana KAUCIČ,
franciškanka Brezmadežne

*Izpolni, Mati, moje želje
— in me izroči Jezusu!*

*IZPOLNI, MATI, MOJE ŽELJE
— IN ME IZROČI JEZUSU!*

*Ob srebrnem jubileju
zaobljub
1971—1996*

*s. M. Maksimilijana
Kaučič
franciškanka Brezmadežne*

NAZARJE, 9. junija 1996

*Večne zaobljube s. Maksimiljane,
Spomin na redvone obljube, 1976
Spomin na srebrni jubilej, 1996
P. Bazilij in S. Maksimilijana - večne obljube (Vse iz Arhiva)*

oltar stopila hči tukajšnje družine ter se pridružila našim sestram? Kaj ne bo med nami res nič duhovnikov in redovniških poklicev? Menda premalo molimo, da nas Bog ne usliši. Pa tudi starši menda premalo mislijo na to, ko vzgajajo svoje otroke.

*Naša pot,
1972, št. 13,
str. 28, p.
Bazilij*

Pisma iz petega kontinenta

S. Maksimiljana – naša najmlajša – se je kar hitro in dobro vživela v nove razmere. Uvaja se v angleščino, katero hodi vse sestre tedensko učiti avstralska gospodična Alva (ni katoličanka, pa je verjetno njena najljubša pot k našim sestram). Pomaga sestri Pavli v vrtcu, sestra Monika jo vadi v KUHARSKI UMETNOSTI in še bi lahko našteval. Poje pri cerkvenem pevskem zboru in tudi klavir se je začela učiti.

Sister Maksimiljana Kaučič

Sister Maksimiljana Kaučič was part of the Slovenian community of sisters in Melbourne from August 24 1971 to March 12 1992.

Sisters Maksimiljana and Pavla Kaučič are sisters. Sister Maksimiljana was the youngest in the family, born on September 26 1949. After finishing primary school she remained at home until coming to the sisters in Čakovec on her nineteenth birthday. There she prepared for life in the order by undertaking the postulate and novitiate years. She simultaneously prepared for life in Australia. On April 28 1971 she and her sister, Sister Pavla, together took vows to the order at the Slovenian church of Sts Cyril and Methodius in Melbourne. Sister Pavla made her final vows and Sister Maksimiljana her provisional vows. On May 16 1976, Sister Maksimiljana took her final vows at Sts Cyril and Methodius.

Sister Maksimiljana's first work was to help Sister Monika in the kitchen of Slomšek House while she learnt enough English to be able to work in the child-minding centre. After two years she took charge of a group of children from two to three years of age. After five years in Australia she got her driver's licence and with Sister Silvestra visited the sick in hospital and at home. When Sister Silvestra became ill, Archbishop Little granted Sister Maksimiljana permission to give Holy Communion.

As well as visiting the sick and child-minding, Sister Maksimiljana taught Slovenian at the Sunday school and sang in the church choir. In 1980 she took over care of the cleaning and decorating the church until she returned to the Slovenia with Sister Silvestra on March 12 1992. Sister Maksimiljana now lives with the community of sisters at Brezje, at the famous pilgrimage place and by the portrait of Mother Help of Christians there (a copy of which hangs in Cyril and Methodius). She likes to remember all who live far from the homeland.

S. Maksimiljana na Brezjah, 2001 (D. Gelt)

Srečanje s hrvaškimi sestrami (Arhiv)

Zlaganje Misli: sestre Silvestra, Maksimiljana, Ema in Monika, Francka Anžin (Arhiv)

S. Maksimiljana na obisku v Avstraliji ob smrti s. Eme: patri Metod, Valerijan in Janez, 1999 (Arhiv)

S. Mirjam Horvat

V Avstraliji od 24.7.1972 – 16.4.1982

S. Mirjam je bila doma v župniji Hotiza, kjer se je rodila 11.12.1950. Osnovno šolo je obiskovala v domačem kraju in nato kar kmalu, 23.7.1966, prišla k sestram v Zagreb. Tukaj je obiskovala katehetsko šolo. Še prej pa je opravila noviciat in s prvimi začasnimi zaobljubami stopila na pot redovniškega življenja.

24.7.1972 je pripotovala v Melbourne. Čez tri dni sta s s. Ksaverijo skupaj odpotovali na novo postojanko v verskem središču sv. Rafaela v Merrylandsu. Skoraj deset let je delovala na verskem in kulturnem področju med tamkajšnjimi rojaki. Med tem časom je položila tudi večne zaobljube, in sicer 7.9.1975 v rojstni župniji Hotiza, ko je bila v domovini na dopustu.

Po nekaj letih pa se je odločila, da si izbere drugačno življensko pot. 16.4.1982 je na lastno željo zapustila redovniško življenje in si ustvarila družino. Sedaj živi v Queenslandu.

S. Marija Kadiš

*Misli, avgust
1973, str 234,
s. Mirjam*

Naša slovenska šola

Nas je potrebno predstaviti? Upam, da ne, vsaj sydneyški Slovenci nas poznajo, saj smo del njih in njihove aktivnosti. Kdor od drugih nas želi spoznati, naj nas pride obiskat in se bo sam prepričal. Zbiramo se vsako soboto popoldne ob dveh k pouku slovenščine. Naša šola je v slovenskem verskem centru sv. Rafaela.

Prvič smo se zbrali dne 2. junija; zdelo se nam je, da je to za naše izseljenske razmere veliko število, proti našemu pričakovanju. Drugo soboto pa se je to število povečalo kar na 36 učencev. Pa ni ostalo niti pri tem: končno število prijavljenih učencev je poskočilo na 59. Boste rekli, da jih na fotografiji ni toliko. Res jih ni, ker jih vedno nekaj iz upravičenih razlogov manjka, a trudijo se vsi, da pridejo, če je le mogoče. Je pač Sydney veliko mesto in razdalje kljub dobri volji včasih prehude. Morda se vam tudi nudi vprašanje, kam damo toliko otrok, kje je prostor za vse. Da, to je bilo tudi naše vprašanje. Rešili smo ga s tem, da smo skupino razdelili: manjše otroke na cerkveni kor, večje pa v razred za oltarjem. Ta prostor ima že videz razreda, vsaj takrat, ko je napolnjen z učenci.

Je pa zanimivo in hkrati razveseljivo, da se za našo slovensko šolo zanima predvsem skoraj odrasla mladina. Ne manjka veliko, pa bo razred poln kot takrat, ko je bila vsa skupina eno. Kako lepo jih je gledati, ko prihajajo in zavzemajo svoje prostore. Starši, ki se za šolo

Na obisku pri Pajkovih, Sydney (M. Klemen)

Srečanje pri sv. Rafaelu (M. Klemen)

Ansambel Minores med rojaki, Sydney 1974 (M. Klemen)

Redni sobotni obisk vrta (darovala sta cvetje za cerkev) k Ivanki in Jožetu Pohlen, Sydney (M. Klemen)

zanimajo, pa s tem pokažejo resnično ljubezen do svojih otrok, pa tudi ljubezen do naše domovine. Saj je Slovenija tako lepa, tem lepša pa seveda takrat, ko razumeš jezik, ki ga v tej rodni domovini staršev govore...

Vsi skupaj želimo, da bi se v tem šolskem letu čim več naučili...

*Misli, februar-
marec 1975,
str 61-63, s.
Mirjam*

Počitnice v Sydneyu

...Bilo nas je okrog štirideset. Lani v dežju so šotori samevali, mi pa smo se stiskali v koči, da smo bili vsaj na suhem. Letos so nas sleherni večer sprejela šotorska krila, miru pod njimi pa seveda še dolgo v noč ni bilo ... Pa saj tudi to spada k taborjenju...

Skoraj vsak večer smo imeli tudi sveto mašo. P. Valerijan nam je pri njej povedal kaj koristnega, da smo z mislijo na Boga izpolnili dan...

Slovo je boleče – tudi naše je bilo ob koncu obeh tednov. Pa saj se nismo poslovili za vedno.

Večina nas se srečuje vsaj enkrat tedensko – če ne celo večkrat – pri Sv. Rafaelu. Lepo je, kajne, da tudi naša mladina rada prihaja k slovenski maši...

G. Ljenku Urbančiču, ki nam je za počitnice odstopil svoj nebeški košček zemlje, se za uslugo iskreno zahvaljujemo. V imenu tabornikov tudi topla zahvala vsem, ki so nam posodili šotore, da nam je bilo res prijetno pod njihovimi krili. Pa še vsem ostalim, ki so kakor koli pripomogli, da je naše letošnje taborjenje tako lepo uspelo.

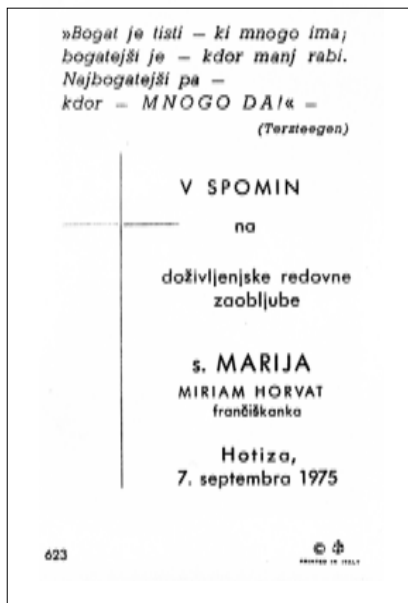
*Misli, junij
1976, str 180,
s. Mirjam*

Žena si kakor druge, vendar drugačna, ker si MATI! – to je bil napis, ki je krasil ozadje odra letošnje Materinske proslave sydneyskega verskega središča. Z nekaj besedami smo hoteli povedati vse. Ker si MATI, si več kot ostale žene. MATI – ti si vir neusahljive ljubezni. Iz tvoje ljubezni črpajo otroci oporo, ki jo potrebujejo v svojem življenju. Ne le kot nedorasli in nebogljeni, ampak tudi kasneje kot odrasli. MATI – koliko milobe izraža teh nekaj črk in koliko bolečine prinaša ista beseda, če matere ni. Njeno srce svari, odpušča in ljubi obenem. Moč njene ljubezni premaguje vse, za ves trud pa tolikokrat žanje le nehvaležnost ... Ves spored je vodil in s toplo besedo lepo povezoval pater Lovrenc. Pri zadnji pesmi: »Sprejmi čestitke, o mama ...« so vsi otroci pohiteli v dvorano in vsak je imel dva nageljna. Enega je dal svoji mami, drugega pa mami, ki ni imela med njimi svojega otroka, da bi ji podaril cvetko. Vsi smo zapuščali dvorano z zadovoljstvom v srcih. Posebno pa so bili veseli otroci sami. Z lepo uspelo prireditvijo so se mamicam zahvalili za vse trude in skrbi, ki jih imajo z njimi skozi vse leto. Leto je res dolgo – materinski dan pa samo eden v letu. Tako hitro mine njegova proslava ...

*Naša pot, 22.
oktober 1978.
št. 22, str. 10-
11, s. Mirjam*

Iz Avstralije

V avgustu smo v našem verskem središču prvič organizirali WALKATHON. To je tekmovanje v hoji na dolge proge (pot je bila dolga 13km). Zbrana sredstva pa bomo

Spomin na večne redovne zaobljube, 1975 (Arhiv)

Ob obisku ansambla Minores, Sydney 1974 (C. Falež)

S. Mirjam in p. Valerijan pri sestrah Klarisah, Sydney (M. Klemen)

uporabili za gradnjo Ambrožičevega doma.

V novembru pa smo se vse sestre zbrale v Melbournu na duhovnih vajah, ki jih je vodil p. Polikarp ...

V decembru pa je bila pri nas v Merrylandsu blagoslovitev lesoreza Marije Pomagaj.

Pri nas se počitnice začnejo decembra. Tako se lahko v počitnicah pripravljamo na božič. Jaslice pripravimo po slovenski navadi, medtem ko Avstralci za to nimajo veliko smisla.

*Naša pot, 22.
 oktober 1979.
 št. 25, str. 16-
 17, s. Mirjam*

Sedaj so počitnice že za nami, kajti februarja se pri nas začne novo šolsko leto. Naša Slomškova šola je spet oživila. Precej novih učencev se je javilo. Razdelili smo jih v dve skupini z ozirom na to, koliko kdo obvlada slovenščino.

S. Marija in p. Lovrenc imata vsak po en razred ob sobotah. Veliko dela in priprav pa je bilo z državno šolo oz. z učnim načrtom za maturo glede slovenščine.

Pouk slovenskega jezika imamo dvakrat na mesec tudi v sosednjem mestu Wollongongu, oddaljenem za eno uro in pol vožnje z avtom. Meni pa je za letošnje leto zaupana skupina najmanjših, ki bodo letos prvič sprejeli Jezusa v svoja srca. Tudi ta pouk je vsako soboto od 1-2 ure ...

*S. Miriam
o svojem
delovanju v
Merrylandsu,
maj 2001*

V mrzlem zimskem dnevu 27. julija 1972 se je začelo moje deset-letno delovanje pri sv. Rafaelu v Merrylandsu. Nikoli ne bom pozabila, da mi ni bilo nikoli prej in pozneje tako hladno kot prvo noč v Sydneyu – in to naj bi bila vroča Avstralija, kot je vsakdo vedel povedati. Takoj naslednji dan nama je obema, s. Ksaveriji in meni, gospa Klakočer kupila električne blazine, ki mi je služila vsa leta mojega bivanja v Merrylandsu.

Po končani »Katehetski šoli« v Zagrebu sem se odzvala na prošnjo slovenskih sester Frančiškank Brezmadežnega spočetja, katere članica sem bila. Te so se leta 1966 že usidrale v Kew, v Melbourne, ter so že uspešno delovale med slovenskimi izseljenci. Tam so delovale zelo uspešno v otroškem vrtcu, slovenski šoli itd. Zato je tudi p. Valerijan potrkal s prošnjo k sestram, ter zaželel, da bi vsaj dve sestri dobil na pomoč v slovenski center v Sydney, ki naj bi prevzeli poučevanje v slovenski šoli, verouk ter gospodinjstvo. Tako sem bila odločena za Merrylands še predno sem šla v Avstralijo s sedaj že pokojno s. Ksaverijo.

Dva dni po prihodu v Merrylands je p. Valerijan že organiziral »avto šolo«. Še nikoli prej nisem sedela za volanom, kaj še, da bi vozila. Pater Valerijan pa je le zatrjeval, da je Sydney tako veliko mesto in da brez avta ne narediš ničesar, kar sem se tudi sama kmalu prepričala. Vožnja z avtom ni bila tako težka kot sem se bala, inštruktor je bil Hrvat. Razumela sva se dobro. Vprašanja in odgovorre sem se 'nadudlala' na pamet, tako da ni bilo težav. Čez mesec in pol sem dobila vozniško dovoljenje. Takrat sestre niso imele svojega vozila, pa tudi potrebe ni bilo. Šla sem na tri angleške tečaje en za drugim, da bi čim prej obvladala jezik. Pater Valerijan se je pa tudi bal, da bi mu karambolirala avto, ki ga je imel, tako nisem imela prilike voziti vse do septembra, ko smo dobile svoje vozilo.

To leto smo bile zelo zaposlene, saj smo se pripravljali na blagoslovitev obnovljene cerkve v Merrylandsu in na birmo. Januarja 1973 je bilo zelo lepo slavje, ko nas je obiskal sedaj pokojni Stanislav Lenič, ljubljanski pomožni škof. Takrat smo imeli menda največjo skupino mladih, ki so bili potrjeni v veri z zakramentom sv. birme.

V Merrylandsu smo začeli s Slomškovo šolo. Za oltarjem smo uredili razred, ki je služil za razne potrebe: sestanke, učenje verouka, slovensko šolo itd. Veliko staršev je izrazilo željo, da bi radi pošiljali otroke v šolo, vendar se niso mogli obvezati, da bi jih redno pošiljali ob sobotah dopoldne v Merrylands zaradi obveznosti v službah. P. Valerijan mi je med tem že zaupal svoj avto Toyoto station wagon in začela sem pobirati otroke iz Granvilla, Bass Gilla – Liverpoola in Fairfielda. Včasih sem imela tudi 14 do 15 otrok hkrati v avtu in če bi bilo potrebno še katerega stisniti, ne bi nobenemu odpovedali.

Vsako leto smo organizirali taborjenja za mlade, katerih so se radi udeležili. Gospod Ljenko Urbančič nam je dal na razpolago svoje zemljišče blizu Richmonda – Mt. Milena, kjer smo vsako leto postavili šotore in preživeli 2 – 3 tedne z različnimi skupinami. Problem je bil le ta, da smo taborili januarja, poleti in ni bilo vode za kopanje v bližini, zato smo morali uporabljati prevoz. Tako smo bili prisiljeni iskati prostor za taborjenje drugje. P. Valerijan je

našel prostor s kabinami v St. Albansu, blizu Gosforda. Doživetij na taborjenju v St. Albansu se po letih z veseljem spominjamo.

Eno od mojih najlepših doživetij pri sv. Rafaelu je bilo leto, ko nas je obiskala vokalno instrumentalna skupina iz Slovenije – Minores - čeprav sem skupino poznala že od doma. Patri so v dveh mesecih bivanja v Avstraliji imeli nad 30 koncertov in je bilo zanje zelo naporno. Ob srečanjih z znanci se jih vedno spomnimo, kajti pustili so nepozabne vtise na vsakogar, ki se je srečal z njimi. Škoda le, da so se morali zaradi služb kmalu raziti. Naslednje leto, 1975, sem šla v Slovenijo, kjer sem se pripravljala za večne obljube, katere sem naredila avgusta. Kmalu za tem, ko sem se vrnila na svoje delovno mesto, se je p. Valerijanu pridružil še p. Lovrenc, ki je s svojim glasom in pridigami očaral vse. P. Lovrenc je takoj prevzel vodstvo mesečne slovenske verske radijske oddaje. Pomagala sem mu napovedovati. Ko se je vrnil v domovino, sva prevzeli oddajo s sestro Marijo. Ko se je tudi s. Marija za stalno vrnila v Slovenijo, sem programe pripravljala sama. Prosila sem za pomoč pri napovedovanju. Vsa leta sem tudi pripravljala učni material za šolo in verouk, ter tiskala Rafaela in Nedeljo. Delo je bilo zelo različno, tako mi ni bilo nikoli dolgčas – vedno je bilo kaj zanimivega.

Sister Mirjam Horvat

Sister Mirjam Horvat was part of the community of Slovenian sisters in Australia from July 24 1972 to April 16 1982.

She comes from the parish of Hotiza, where she was born on December 11 1950. Sister Mirjam attended primary school in her home town. Soon after, on July 23 1966, she went to the sisters in Zagreb, where she visited catechism school.

On July 24 1972 Sister Mirjam arrived in Melbourne. After three days she left with Sister Ksaverija to set up the new sisters' station at St Rafael's religious centre in Merrylands. She did spiritual and cultural work among Slovenians there for nearly ten years. Among other things, this included preparing the monthly Slovenian religious radio show, preparing teaching material for Slovenian school and religious instruction, and printing the two St Rafael publications, Rafael and Nedelja.

Sister Mirjam took her final vows while on a visit to Hotiza, on September 7 1975. Some years later, Sister Mirjam decided to follow a different life path and left the order on April 16 1982. She has since established a family and lives in Queensland.

S. Marija Kadiš

V Avstraliji od 16.10.1974 – 1.6. 1980

Izhajam iz župnije Črneče pri Dravogradu, kjer sem bila rojena 18.4. 1950. Po končani osnovni in srednji šoli ter nekaj letih zaposlitve sem se odločila za redovniški poklic. 22.5.1972 sem prišla k sestram v Zagreb, kjer so takrat še imele postojanko. Prvo leto novinciata sem opravila v Čakovcu, drugo leto nekaj mesecev v Rimu, zaključila pa sem ga v Avstraliji, kamor sem prispela 16.10.1974. Na svečnico, 2.2. 1975 sem v cerkvi sv. Cirila in Metoda v Kew položila prve začasne zaobljube. Isti dan sta po tej slovesnosti prejela zakrament sv. krsta tudi moja sestrična in bratranec, dvojčka Lidija in Toni Lenko.

Čez nekaj dni, 5.2.1975, sem prispela v Sydney, kjer sem se pridružila s. Ksaveriji in s. Mirjam. Opravljala sem različna dela v samem verskem središču in cerkvi sv. Rafaela kakor pri kulturnem in socialnem poslanstvu med slovenskimi rojaki. Leta 1980 sem bila pred večnimi zaobljubami, zato sem 1.6.1980 odpotovala v domovino, kjer sem se pripravila na ta življenjski korak. Posvetila sem se poslanstvu, ki ga opravljajo sestre v slovenski Cerkvi. Živim v skupnosti sester v Slovenski Bistrici.

S.Marija o sebi

Trenutno s. Marija opravlja službo provincialka slovenske province Frančiškank Brezmadežnega spočetja.

*Naša pot,
1977, št. 20,
str. 13-15, s.
Marija*

... Te dni pri nas tiskamo »Rafaela«, to je četrtletno glasilo sydneyjskim Slovincem. Vse napravimo sami: od sestave člankov do tiskanja in razpošiljanja. Tiskamo pa ga v 1200 izvodih. Tako so te dni vsi stroji v »akciji«, od poslanih do razmnoževalnih, s s. Miriam pa sva včasih pošteno umazani od tiskarskega črnila, posebno še, kadar se kaj mudi. Pravijo, da je potrpljenje božja mast. Res je.

Enkrat mesečno imamo tudi radijsko uro. Vsak četrti dan imamo slovensko oddajo eno uro zvečer, od sedmih do osmih, ki jo pripravljajo člani slovenskih društev. In enkrat na mesec pride na vrsto tudi naš center. Navadno jo pripravi p. Lovrenc (besedilo in tudi glasbo moramo sami priskrbeti), s s. Miriam le pomagava v studiu voditi. Skraja je bilo malo treme, strahu, s prakso pa se potem to izgubi. Ravno drug teden smo na vrsti s postno oddajo, potem pa zopet na Veliki petek itd.

Kot navadno, je ob sobotah in nedeljah vse živo v našem centru. Čez petdeset otrok prihaja

*Sestra Marija, na levi, skupaj
s sosestrami na duhovnih
vajah s p. Polikarpom
Brolihom, 1977*

*Sestre Ksaverija, Marija in
Mirjam v družbi s patroma
Lavrencijem in Valerijanom,
1978*

v slovensko šolo ob sobotah popoldne; nekatere vozijo starši sami, druge pa mi pobiramo, če nimajo prevoza. Dve uri pouka res ni veliko in glavno šolo morajo imeti starši doma, če hočejo, da znajo otroci slovensko. Ob nedeljah po maši pa jih prav toliko ali pa še več prihaja k verouku za birmo, ki bo letos v oktobru in ob tej priliki pričakujemo obisk iz domovine. Že prej, v maju, pa bomo imeli slovesnost srebrne sv. maše p. Valerijana, ki zahteva tudi nemalo priprav in skrbi ...

Sestra Ksaverija vrši delo skrbne Marte v kuhinji in pravi, da tudi vse sestre lepo pozdravlja ...

*Misli,
november
1974, str 316,
p. Bazilij*

V sredo, 16. oktobra nam je letalo iz domovine pripeljalo novo slovensko sestro, ki je prišla v pomoč ostalim. Sestra Marija Kadiš je doma iz Črneč na Koroškem in je redovna novinka ... Tudi njeni sorodniki Lenkovi v North Springvale so bili njenega prihoda veseli. Novo sestro je na nedeljo po prihodu pri deseti maši pozdravil in vernikom najavil p. Stanko. »Nikar ne glejte po cerkvi, kje je nova sestra. Je že na koru med pevci ...« je dostavil in mnoge spravil v smeh. Sestra je namreč po obhajilu ostala v prvi klopi – tik pred patrovim nosom. Če je to storil v raztresenosti ali sveti zbranosti, bo pa sam najbolje vedel. Vsekakor nam 'starim' kar dobro de, če ga tudi mladi kdaj polomijo ...

Sister Marija Kadiš

Sister Marija Kadiš was part of the Slovenian community of sisters in Australia from October 16 1974 to June 1 1980.

Sister Marija was born in the parish of Črneče near Dravograd on April 18 1950. After completing high school and working for a few years, she decided to join a religious order. On May 22 1972 Sister Marija joined the sisters in Zagreb. She undertook the first year of her novitiate in Čakovec and some months of the second year in Rome.

Sister Marija completed her novitiate in Australia, where she arrived on October 16 1974.

On February 2 1975 she took her first vows at the church of Sts Cyril and Methodius in Melbourne. Her cousins, twins Lidija and Toni Lenko, were christened on the same day. On February 5 1975 Sister Marija arrived in Sydney, where she joined Sisters Ksaverija and Mirjam. Sister Marija did various kinds of work in the church and religious centre as well as in the social and cultural lives of Slovenians. This included teaching Slovenian language classes, preparing and/or being studio technician for the once monthly Slovenian religious radio shows, and preparing the St Rafael publications, Nedelja and Rafael.

In 1980, as Sister Marija approached her final vows, she returned to Slovenia in preparation for this step. Sister Marija remained there, and now lives among the sisters in Slovenska Bistrica. She is head of the Slovenian order of the Sisters of the Immaculate Conception.

Sestra Marjeta Domanjko

S. Marjeta je bila rojena s krstnim imenom Anica 25.7.1945 pri Sv. Trojici v Slovenskih goricah. V red je vstopila 27.8.1969 in opravila večne zaobljube 25.8.1976.

V Melbourne je prispela 25. 2. 1978 in ostala do 30.8. 1978.

Po vrnitvi v Slovenijo deluje v župniji Šentjanž pri Dravogradu.

*Misli 1978,
str.75, p.
Bazilij*

V soboto, 25. februarja smo dobili že dolgo pričakovano 'pošiljko' iz domovine. Preko Švice, kjer je zadnji čas delovala, je dospela med nas nova sestrsko moč. S. Marjeta Domanjko je doma iz Sv. Trojice v Slovenskih goricah. Ža lani se je odločila, da pride pomagat sestram v Avstralijo, pa se je njen odhod kar dolgo vlekel. Vsekakor je zdaj res med nami in ji kličemo veselo dobrodošlico. V teh dneh je na obisku v našem sydneysem verskem središču, po vrnitvi v Melbourne pa bo pomagala sestri Emi v Baragovem domu.

Sister Marjeta Domajnko

Sister Marjeta was born on July 25, 1945, in St Trojica (Holy Trinity) in Slovenske Gorice and christened Anica. She entered the order on August 27, 1969, and took her final vows on August 25, 1976. From her most recent posting in Switzerland, Sister Marjeta arrived in Melbourne on February 25, 1978. She remained until August 30, 1978, when she returned to Slovenia. Since her return she has worked in the parish of Šentjanž near Dravograd.

S. Majda Kadivnik

V Avstraliji od 29.7.1977 – 18.4.1979

S. Majda je bila doma v župniji Škocjan pri Novem mestu, kjer je bila rojena 12.4.1957. Po končani osnovni šoli je prišla 22.8.1972 kot kandidatinja k sestram v Zagreb. Tukaj je končala versko gimnazijo. Nato je v Čakovcu opravila prvo leto novinciata. Drugo leto pa je nadaljevala že v Avstraliji, kamor je prispela 29.7.1977. Počasi se je uvajala v delo, ki so ga opravljale sestre. Dne 19. avgusta 1978, ko je s. Silvestra obhajala 40-letnico redovnega življenja, je položila prve začasne zaobljube. Že naslednje leto, 18.4.1979, se je na lastno željo vrnila nazaj v domovino, kjer je nekaj časa še živela med sestrami. 14.6.1980 p je izstopila iz skupnosti sester. Ustvarila si je družino in je danes skrbna mati šestim otrokom.

*Misli, avgust
1977, str 237,
p. Bazilij*

S. Marija Kadiš

Na petek 28. julija se je s. Hilarija vrnila iz počitnic v domovini, ki si jih je po desetletnem delu med nami res zaslužila. A ni se vrnila sama. Jekleni ptič je z njo pripeljal med nas tudi sestro Majdo Kadivnik, ki je v kongregaciji frančiškank Brezmadežne še novinka. V Slomškovem domu bo nadaljevala z novinciatom. Kličemo ji veselo dobrodošlico v upanju, da bo vztrajala v službi Bogu in naši izseljenski družini....

Hvaležni bodimo domovini, da nam je sestro poslala, ne pozabimo pa, da je za slovensko Cerkev vsak tak odhod velika žrtev. Obenem pa seveda lep znak, da smo tudi mi njen del ter misli in skrbi za nas.

*Naša pot, 22.
oktober 1978.
št. 22, str. 13,
s. Majda*

Mladina spoštuje starejše

Ljubezen – čudovita nit skrivnostne povezave človeških src – uničevalka raznovrstnih spon, mirna reka v soteski pestrih diferenc ... brezmejna oaza neskončne svetlobe, vedre dimenzije človeštva.

Toliko opevana v tekočem jeziku srebrne melodije - narodne zavesti, bogastva kulture ...

večno nizanje bledih poskusov osvojiti svežino tvoje opojnosti, v življenju razlivali mavrico pristne sreče v viharno neurje neustavljivih katastrof ...

Povsod v svetu, v srčiki sleherne biti človeštva, je prisotna klica ljubezni, darovanja. Tudi na

*Pri Dominkovih v St. Albansu (Arhiv)
Med Slovenci v Geelongu (S. Persič)*

peti celini slovenska razgibanost čuti to plemenito potezo v sebi. Nagiba jo k soustvarjanju boljše komunikacije. Posebno ljubezen do domovine je močna, zakoreninjena v popotnikih na tuji zemlji.

Letos so slovenski patri že tretjič organizirali mladinsko akcijo WALKATHON pod geslom 'Mladina spoštuje starejše'. Ta lep bogat dan s soncem v duši smo preživeli na tretjo septembersko nedeljo v pristrčnem medsebojnem odnosu: mladi in starejši. Kot že samo geslo pove, je bil to dan mladih darovan starejšim v znak hvaležnosti, priznanja, ljubezni.

Po koncelebrirani maši za poglobitev vezi edinosti, so v dvorani prisluhnili starejši gostje moderni glasbi ... Vrhunec kratke prireditve je bilo pripenjanje nageljnov – slovenskega simbola – na prsa starejših ...

Zatem so se mlajši začeli pripravljati na kratko »turnejo« v okolico Kewja, dolgo 11.5 km. Za svoje kilometre so nabirali sponzorje, oziroma denar. Tako se je nabrala lepa vsota, kar dokazuje, da je med slovenskimi izseljenci v Avstraliji še prisotno resnično življenje, ki črpa moč v koreninah iskrene ljubezni ...

Ob zatonu bogatega dne nas je v kolesnice vsakdanjosti vodila plemenita misel: »V svojem življenju imej prostor in čas za bližnjega. Le to te osrečuje, bogati ter odpira življenski horizont večne dimenzije ...«

Sister Majda Kadivnik

Sister Majda Kadivnik lived with the Melbourne sisters from July 29 1977 to April 18 1979.

Sister Majda was born in Škocjan near Novo Mesto on April 12 1957. After completing primary school, she came as a candidate to the sisters in Zagreb, where she finished religious high school. After this she completed the first year of her novitiate in Čakovec. She continued with the second year in Australia, where she arrived on July 29 1977. She was gradually introduced to the work done by the other sisters. On August 19 1978, when Sister Silvestra celebrated forty years of life in the order, Sister Majda took her first vows. The following year she decided to return home, leaving Australia on April 18 1979. Sister Majda returned to live with a community of sisters until leaving the order on June 14 1980. She has since established a family and is the caring mother of six children.

Sestra Zalika Svenšek

Zalika, krščena Rozalija, je bila rojena 30. 8. 1965 v Sydneyu. Pri slovenskih mašah v Newcastleu je spoznala sestro Mirjam Horvat in tudi Zalika je začutila klic v samostan V red je vstopila 22.8.1985. Zalika je imela petnajst let, ko je odšla v Melbourne in končala šolo. Večne zaobljube je opravila 9.8.1992. Poklicali so jo v Slovensko Bistrico. V Mariboru je končala teološko fakulteto in ostala v sestriški skupnosti v Slovenski Bistrici.

*Med nami, 22.
1982. št. 47,
str. 15, s. Alma*

V Avstraliji je vstopila k našim sestram Zalika Svenšek, hčerka slovenskih zdomcev. V letošnjem šolskem letu, ki se tam začne 4. februarja, se je vpisala v katoliško šolo, ki jo vodijo redovnice. Zanimivo piše s. Silvestra: »En dan pred pričetkom šole greva na dogovor zaradi izbire predmetov. Tukaj je tak način, da si učenec že v gimnaziji sam izbira predmete v smislu nadaljne izobrazbe.« Torej neke vrste usmerjeno izobraževanje, kakor pri nas. Bog blagoslovi Zaliko, da bi kal redovnega poklica v njej ne zamrla, ampak se razrastla v rodovitno drevo! Pomagali ji bomo z molitvijo.

*Misli,
september
1987, str. 252,
p. Bazilij*

Dragi otroci!

V Kotičku naših mladih aprilske številke Misli za leto 1985 smo objavili sliko Zalike Svenšek. Ujeli smo jo na melbournskem letališču, predno jo je jekleni ptič ponesel proti Sloveniji. Živela je pri naših sestrah v Kew in po maturi se je odločila, da se bo tudi ona pridružila frančiškanskim sestram Brezmadežne. V Slovenski Bistrici je pričela dvoletno dobo noviciata in preizkušnje, se ves čas te redovne formacije poglobljala v duhovno življenje, obenem pa obiskovala tudi katehetski tečaj in glasbeno šolo. Kar prehitro sta minili dve leti in že je prišel čas, da napravi svoje prve redovne obljube. Ob tem dnevu - 23. avgusta letos - nam je sestra Zalika sama napisala tole: „Dan obljub je bil zame globoko doživetje. Srečna sem, ker sem smela izreči svoj 'Da!' Gospodu. Vem, da ne bo vedno lahko hoditi za Kristusom, toda z božjo pomočjo bo šlo; saj On, ki me je poklical, bo vedno hodil z menoj. Vam vsem se priporočam v molitev, da bi ostala Bogu zvesta in bi vedno izpolnjevala, kar sem zdaj obljubila ...

Sestri Zaliki vsi prav iz srca čestitamo k prvim redovnim obljubam. Zlasti vsi njeni znanci, ki jih je v Melbournu zelo veliko, ji pošiljamo iskrene pozdrave in ji želimo stanovitnosti na začrtani poti v službi Bogu in bližnjemu. Naša želja je seveda tudi, da bi se kmalu vrnila

med nas v Avstralijo, kjer je bila rojena. Njen zgled pa naj pritegne še kaj drugih naših tukajšnjih deklet, da pristopijo na pomoč in nadaljujejo delo slovenskih frančiškanskih sester Brezmadežne.

Sister Zalika Svenšek

Sister Zalika was born to Slovenian parents in Sydney on August 30 1965. She came to know Sister Mirjam Horvat at masses in Newcastle and felt herself called to join the order. She was fifteen when she went to live with the sisters in Melbourne and finished school. Zalika was well known to the second generation in Melbourne, through her involvement in the many youth activities. After completing high school she decided to join the Franciscan order of the Sisters of the Immaculate Conception. She went to Slovenia and began her two-year novitiate period at Slovenska Bistrica. At the same time she studied music and catechism. On August 23 1987 Sister Zalika took her first vows. She completed studies at the Theological Faculty in Maribor and remains in Slovenska Bistrica and had her final vows on 9.8.1992.

**V tvoje roke, Gospod,
se vso izročam!**

(Prim. Ps)

Spomin na večne zaobljube

S. Zalika Svenšek

Slovenska Bistrica, 9.8.1992

Spomin na večne zaobljube, 1992

(Arhiv)

S. Zalika, v sredini, z mamo, 1985

(g. Svenšek)

Slovesnost v Sloveniji, 1992 (Arhiv ?)

S. Zalika s sestrama Moniko in

Silvestro v botaničnem vrtu, 1986 (g.

Svenšek)

S. Petra (Ivanka) Kropich

V Avstraliji od 3.9.1985 – 19.1. 1991

S. Petra se je rodila 23.5.1961 slovenskim staršem v Wollongongu. Družina se je večkrat selila in tako je nekaj otroških let preživela tudi v Sloveniji. Kot odraslo dekle se je odločila za prejem zakramentov, kasneje je v njej zorel tudi redovniški poklic.

1. marca 1981 je prišla kot kandidatinja k sestram v Kew. Ker je želela po tej poti naprej, je 4.9.1982 odpotovala v Slovenijo, kjer je opravila postulat in novinciat. Prve začasne zaobljube je položila 9.6.1985 v cerkvi sv. Frančiška Asiškega v Ljubljani. Jeseni istega leta, 3.9., se je vrnila k sestram v Kew. Obiskovala je srednjo šolo in pomagala sestram pri delu tako v Slomškovem kot v Baragovem domu. Precej časa je vodila mladinsko folklorno skupino Rožmarin. Pred iztekom začasnih zaobljub je bila pred dokončno življensko odločitvijo za Bogu posvečeno življenje. Za polaganje večnih zaobljub se ni odločila in se je dne 19.1.1991 poslovila od sestrskeske skupnosti v Kew. Sedaj živi v Melbournu.

S. Marija Kadiš

*Med nami,
januar 1986,
št. 67, str. 14-
15, s. Petra*

Pozdrav iz Avstralije

Sestre smo se letos kar daleč peljale na duhovne vaje. P. Janez, ki deluje v adelaidskem slovenskem verskem središču, nas je povabil tja in z velikim veseljem smo se odzvale. V nedeljo 19. januarja ob devetih zjutraj smo se odpeljale in po 800 prevoženih kilometrih prispele ob 6.30 zvečer v Adelaido ... Imele smo se lepo, kajti p. Janez je za nas skrbel kot pravi oče ...

*Med nami,
januar 1986,
št. 68, str. 10,
s. Petra*

Glas iz Avstralije

Na peto postno nedeljo je organizacija, ki se bori proti umorom nerojenih otrok, organizirala demonstracije »Pohod za življenje«. Udeležili sva se jih s s. Maksimiljano in p. Bazilij ...

*Med nami,
1987, št. 71,
str. 6, s. Petra*

Ko je bil sveti oče med nami v Melbournu, smo se s. Silvestra, s. Maksimiljana in jaz s p. Bazilijem udeležile ekumenskega bogoslužja. K temu srečanju na velikem športnem stadionu se nas je zbralo okrog 100.000. Naslednji dan pa so se sestre Silvestra, Monika,

Pri kosilu, Melbourne 1987

Na izletu

Ob obisk škofa dr. Alojzija Šuštarja, (Vse iz Arhiva)

Ema in Maksimiljana udeležile – p. Bazilij je bil somaševalec – glavne papeževe maše, h kateri se je zbralo na našem največjem dirkališču preko 120.000 vernikov ...

*Med nami,
1988, št. 74,
str. 7-8, s.
Petra*

Vsaka tretja nedelja v septembru je posvečena našim ostarelim, zato jo imenujemo DAN OSTARELIH ali DAN STAREJŠIH, kakor nekateri radi slišijo ... Popoldne preživimo skupaj ob pogovorih, šalah, petju in raznih igrah; tudi srečolov pripravimo.

Med tem časom pa se mladina udeleži WALKATHONA. Vem, da se že sprašujete, kaj je zdaj to. Walk pomeni v angleščini hojo, hoditi, beseda WALKATHON pa seveda pomeni prireditve s hojo. Na ta način se nabirajo sredstva v dobre namene. Naše središče ga organizira že deset let. Pod geslom: MLADINA SPOŠTUJE STAROST se udeleženci, večinoma mladi, prijavijo in dobijo posebne nabiralne pole že mesec ali dva pred datumom prireditve. Z nabiralno polo ves ta čas 'nadlegujejo' ljudi, da bi jih sponzorirali, to se pravi, da jim obljubijo ali dajo določeno vsoto za vsak kilometer, ki ga nameravajo prehoditi v ta namen. Pri nas nabiramo že vsa leta za bodoči DOM MATERE ROMANE, naš dom počitka, ki bo zrastel ob naši cerkvi za ostarele rojake. Letos je bilo 33 udeležencev, skupaj smo nabrali kar lepo vsoto, \$4,506.00 (približno 250 st. milijonov din). Pot, ki jo je treba prehoditi, je dolga skoraj 12 km ...

Pri tem tekmujemo, kdo bo čimveč nabral. Za udeležence do 25 let so pripravljene tri nagrade, nad to mejo pa ena nagrada. To nagrado sem letos dobila jaz ... Za mene je izbral nagrado p. Bazilij, in sicer malo za šalo, malo za res – devet litrov sladoleada, ker ga imam posebno rada. Moram pa povedati, da ga je kar kmalu zmanjkalo ...

*Med nami,
1989, št. 79,
str. 13, s. Petra*

Vsako prvo in tretjo nedeljo po deseti maši imajo otroci slovensko šolo. To je naša Slomškova šola, ki je bila ustanovljena leta 1960. Vodi jo s. Silvestra s pomočjo dveh učiteljic. Hkrati ima pevsko vajo naš zbor *Glasniki*, ki šteje okrog trideset članov. Drugo in četrto nedeljo pa imajo plesno vajo mladinci, ki se zanimajo za folklorne plese. Te pa vodim jaz in če Bog da, bomo že lahko prvič nastopili na adelajdskem koncertu. Imamo tudi klekljarski razred, kjer se nekaj žena in deklet uči te domače obrti. Vodita nas dve odlični klekljarici. Tudi sama sem se pridružila, saj imam ročna dela zelo rada ...

Veste, naši ljudje prihajajo k maši tudi 40 ali 50 km daleč, zato radi opravijo istočasno več stvari: šolo, pevsko vajo, kljekljanje in folklorno vajo. Zato imamo tudi prireditve v glavnem v dvorani takoj po maši ...

*Ivanka
Kropich, junij
2001*

Imam lepe spomine na sodelovanje z drugimi slovenskimi sestrami tukaj v Melbournu ...

*Misli,
november
1987, str. 316,
p.Bazilij*

Dragi otroci!

V septembrski številki smo napisali nekaj o sestri Zaliki Svenšek ter objavili sliko ob priliki njenih redovnih obljub. Prav bo, da vam predstavimo še našo sestro Petro Kropich. Ta je prva, ki se je izmed tu v Avstraliji rojenih otrok naših družin pridružila slovenskim sestram frančiškankam Brezmadežne, ki delujejo med nami.

Sestra Petra je bila rojena in krščena za Ivanko leta 1961 v Wollongongu, N.S.W. Kot sama pripoveduje, je bila vso svojo mladost kaj razposajeno dekle: vsa okolica jo je bila polna in najmanj jo je zanimala šola. Celó svoje konje je imela, poleg konj pa ima še danes najraje sladoled in čokolado. Dvanajst let ji je bilo, ko so straši sklenili, da se vrnejo domov. Z bratom Simonom je odšla z njimi na Štajersko (Preloge pri Slovenski Bistrici). Brat jo je prvi primahal nazaj v Avstralijo, po treh letih pa je tudi Ivanko premagalo domotožje po rodni Avstraliji in njej so kasneje sledili tudi starši. Ivanka je bila zaposlena v Wollongongu v slovenski restavraciji pri Božičevih, dokler ni leta 1981 zaprosila za sprejem k sestram in prišla v versko središče v Kew. Leta 1982 je odšla v Slovenijo v noviciat in 9. junija 1985 v Ljubljani (Šiška) napravila prve redovne obljube. Po vrnitvi med nas pomaga sestri Emi v kuhinji Baragovega doma, obenem pa študira. Letos je obiskovala tudi sobotni pouk slovenščine ter iz slovenskega jezika napravila maturo. Pridna je bila in zasluži naše čestitke. Čestitamo pa ji vsekakor lahko tudi kot prvi med tu rojenimi dekleti, ki se je pridružila sestram. Iz srca ji želimo, da bi vztrajala v redovnem poklicu, saj nanjo veliko gradimo. In Bog daj, da bi se še kaj naših deklet odločilo iti po njeni poti ter se posvetiti delu za našo slovensko skupnost v Avstraliji.

*Med nami,
1991, št. 87,
str. 8-9
m. Julija*

Od 3. aprila do 3. maja t. l. sva s s. Avrelijo obiskali sestre, ki delujejo v Avstraliji ...

V tej deželi je naloga patrov in sester, da s svojim življenjem in besedo oznanjajo evangelij. S. Petra, juniorka, je januarja zapustila skupnost in prosila za razvezo obljub. Sestre preživljajo težke čase odločitve: naj poderejo »šotor« in se vrnejo v domovino? O tem vprašanju smo se vse skupaj pogovarjale. Slovenci imajo svoje sestre zelo radi ...

Sister Petra (Ivanka) Kropich

Sister Petra Kropič worked in the community of Slovenian sisters in Australia from September 3 1985 to January 19 1991.

Sister Petra was born to Slovenian parents in Wollongong on May 23 1961 and christened Ivanka. The family returned to Slovenia when she was twelve and lived in Preloge by Slovenska Bistrica. Her brother returned to Australia, and she followed him three years later. Ivanka worked in a Slovenian restaurant in Wollongong until she asked to join the Slovenian sisters in Kew.

It was as an adult that Ivanka decided to take the sacraments, and her desire to join an order came still later. On March 1 1981, Ivanka came to the Slovenian sisters in Kew as the first Australian-born candidate. Deciding to continue on this path, she left for Slovenia on September 4 1982, where she undertook her postulate and novitiate. She made her first temporary vows on June 9 1985 in the church of St Francis of Assisi in Ljubljana. In the European autumn of that year, on the third of September, she returned to the sisters in Kew. She attended high school and helped the sisters with their work in both Baraga House and Slomšek House. Sister Petra was friends with a number of second generation Slovenians, having led the folkloric group, Rožmarin (Rosemary), for a long period of time and attended Saturday Slovenian language classes. Before the expiry of her temporary vows she was faced with the decision of whether to dedicate her life to God. Sister Petra decided against taking lifelong vows and departed from the community of sisters in Kew on January 19 1991. She now lives in Melbourne.

S. Francka Žižek

V Avstraliji od 12.4. 1988 – 19.1. 1997

Njena rojstna župnija je Sv. Andraž v Slovenskih Goricah, kjer je zagledala luč sveta 15.10.1957. Po končani osnovni šoli v domačem kraju je leta 1972 nadaljevala šolanje kot kandidatinja pri sestrah v Zagrebu. Tam je končala versko gimnazijo, nato je v Čakovcu opravila novinciat in položila prve začasne zaobljube. Študij je nadaljevala na Teološki fakulteti v Ljubljani, kjer je obiskovala tudi orglarsko šolo. 6.8.1983 je na Brezjah položila večne zaobljube. Kot pastoralna delavka je delovala v župniji sv. Frančiška Asiškega v Ljubljani.

Iz Sydneya pa so v tem času prihajale prošnje še za kakšno sestro, kajti s. Hilarija je bila že nekaj let sama. S. Francka se je temu odzvala in tako je 12.4.1988 pripotovala v Merrylands. Tukaj je delovala do 19.1. 1997, ko sta se s s. Hilarijo, zaradi njenega zdravstvenega stanja, vrnili v domovino. Sedaj živi v skupnosti sester v Šiški in deluje kot pastoralna delavka v več župnijah.

S. Marija Kadiš

S. Francka je vodila mešani pevski zbor; učila v slovenski šoli verouk, opravljala je tajniške posle v župnijski pisarni in tiskala Nedeljo. Patra je spremljala k mešavanju v Newcastle, Canberro, Wollongong in Brisbane. Pripravila je delovne liste za pouk v Slomškovi šoli in jih razmnožila za učence.

Organizirala je mladinski koncert in pripravila mladino za nastope.

Mladina je s. Francko lepo sprejela. Bila je izredno zavzeta pri svojem delu, polna navdušenja in delovnega elana.

*Misli, marec
2001, str 33,
s. Francka*

POST – vprašanje preživetja

Morda se še spomnite: april 1986, reaktorska nesreča v Černobilu. Strah pred atomskim sevanjem je kmalu zagrabil tudi našo družbo. Smem še jesti gobe iz gozda? Moram pod prho, če me ujame dež? Panični obrazi ob deževnem vremenu. Četudi se nam zdi dogodek precej umaknjen v preteklost, od tega zagrešenega primera dalje drži: odnos človeka do narave je porušen. Žalosten dokaz, da je tako, je november 2000: svetovna konferenca o podnebjju v Haagu je spodletela; v boju proti segrevanju ozračja so prevladali ozkosrčni

sebični cilji politikov. Ob prvem pojavu BSE - norih krav, pošteno rečeno, zaradi človekove neumnosti zbolelih krav, ki so postale simbol današnje požrešne civilizacije, so ljudje postali histerični: Ali je hrana zastrupljena? Je morda kuga na pohodu? Koliko smrtnih primerov lahko pričakujemo v naslednjih nekaj letih? Toda zindustrializirano poljedelstvo in živinoreja sta ostala pri svojem stališču, in od takrat je jasno eno: odnos človeka do živali je porušen. Ne dolgo nazaj je svetovna zdravstvena organizacija WHO objavila najnovejšo statistiko o aidsu. Čeravno so uspeli to bolezen v zahodnem svetu in verjetno tudi v Avstraliji zadržati in se imajo bolniki v industrijskih deželah zahvaliti učinkovitejšim zdravilom, da lahko upajo na daljše življenje, odpira globalna situacija streznjen pogled: aids je postal najnevarnejša bolezen na svetu. Število na novo okuženih in žrtev stalno narašča. Rešilnega izhoda v razvitih deželah ni opaziti. Tukaj moramo ugotoviti: odnos človeka do človeka je porušen. Tako na Nizozemskem, kjer so v novembru 2000 v parlamentu izglasovali zakon, ki dovoljuje umor na zahtevo težko bolnega človeka. Tako tudi v Northern Territoryju.

Ljudje, ki so izgubili vero v vsemogočnost tehnike, se boleče zavedajo dejstva, da iste moči, ki usposablja človeka za nov način življenja, nosijo v sebi pasti samouničenja. Človek je s svojimi posegi porušil ekološko ravnotežje, z onesnaževanjem in hrupom je zastrupil lastno življenjsko okolje. Tako je človek kršil stvarjenjski red. Kot sestavni del stvarstva pri tem ni ostal nedotaknjen. Rane, nad katerimi se zdaj pritožuje, si je zadal sam. V svojem precenjevanju samega sebe, da lahko na vse vpliva in vse obdavi, do vprašanja o življenju in smrti, je zadel ob lastne meje. Kršene meje pa imajo svoje posledice, ki v primeru norih krav, denimo, prizadevajo slehernega posameznika. Na tem ozadju bi bilo naivno razmišljati o tem, ali naj se v postnem času odpovem čokoladi ali alkoholu ali televiziji. Čeravno bi te namere resno vzeli in s težavo uresničevali, ne bodo dovolj učinkoviti ukrepi, ko „post postane vprašanje preživetja“. Zdaj ne gre za to, da bi se odpovedali govejemu mesu ali uporabi kondoma, ampak za to, da se človek znova razume kot sestavni del stvarstva, v katerega je njegov Stvarnik pri vseh človekovih oblikovalnih možnostih položil zapovedi, ki se brez usodnih posledic ne smejo prelomiti. To pa ni prvenstveno naloga znanosti ali politike, marveč vsakega posameznika. Kako se obnašam jaz kot sestavni del stvarstva? Ali upoštevam stvarjenjski red?

O tem razmišljati in v danem primeru lastno ravnanje spremeniti, bi lahko bila naša postna naloga - z upanjem na prihodnost. Lahko predlagam, da bi bil takšen post obenem rodovitna priprava na vaše „jubilejno leto“? Da bi poiskali in odstranili pasti lastnega samouničenja; da bi se na novo razumeli kot sestavni del slovenskega naroda v Sloveniji in avstralski državljani slovenskega rodu v Avstraliji; da ne bi kršili zapovedi, položene v narodovo samobitnost in bi tako ostali prepoznavni po svoji veri, kulturi in zvestobi. Voščim vam, da bi lahko v velikonočnem vzdušju praznovali celo jubilejno leto. A zato ne boste smeli ločiti vere v vstajenje in večno življenje od vere v križ. Sredi cvetoče narave je popotnik naletel na prhel

*S. Francka med Slovenci v Newcastleu,
(Arhiv)*

*Sestre in patri na duhovnih vajah, 1988
(Arhiv)*

Sestri Hilarija in Francka, 1997 (Arhiv)

pozabljen križ. Vanj je bil vrezan še en križ. Linije bi lahko predstavljale življenjske poti, ki se na križu križajo: s trpljenjem, bolečinami, žalostjo se srečuje vsak človek. Voščim vam, da bi v teh izkustvih videli križ in prepoznali Tistega, ki na križu z vami trpi. Potem lahko zagotovo upate na svoj delež pri daru, ki ga je Križani prejel na velikonočno jutro: Vstajenje in večno življenje.

Naj bo vaše!

*Misli, april
1988, str 83,
p.Valerijan*

Sestro Francko Žižek smo končno le dočakali. V Avstralijo je prispela v soboto 9. aprila skupaj z generalno predstojnico kongregacije frančiškank Brezmadežne m. Sieglindo in predstojnico slovenske province m. Almo. Obe sta tu na obisku naših sester. Sestra Francka je prišla k nam iz Melbourn in v še večjem spremstvu (s. Silvestra in s. Maksimiljana in oba tamkajšnja patra) - zaradi udeležbe pogrebne maše dr. Mikula. Kličemo ji: Dobrodošla med nami! Tako bo s. Hilarija imela ob sebi mlado moč, vemo pa, da ne eni ne drugi ne bo manjkalo dela.

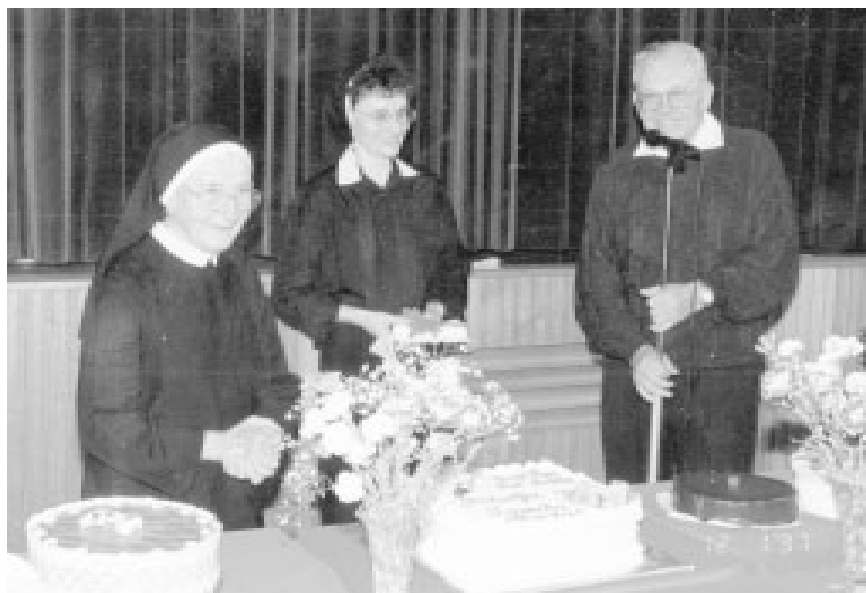
Sestra Francka je bila rojena 15. oktobra 1957 in krščena pri Svetem Andražu v Slovenskih goricah, občina Ptuj, v družini Franca in Pavle r. Šegula. V redovno družino frančiškank Brezmadežne je vstopila 25. avgusta 1976, večne redovne obljube pa je napravila 6. avgusta 1983. V Ljubljani je sesra uspešno končala šestletni teološki študij in tri leta orglarske šole. Delovala je kot katehetistinja, organistinja in voditeljica petja v Šiški. Tudi mi ji želimo obilo božjega blagoslova in uspehov. Ob njenem prihodu naj omenim še to, da nam je prinesla sončno vreme, saj se je po dolgem času prav ob njenem prihodu spet pokazalo sonce.

*Med nami,
1988, št. 75,
str. 9, m. Alma*

Po sedmih letih sva se z generalko m. Sieglinde zopet odpravile na dolgo pot v Avstralijo med naše drage sestre. Pridružila se nama je tudi s. Francka, da nastopi novo službeno mesto pri verskem središču za Slovence v Sydneyu ...

Sestro Francko so v Sydneyu vsi z veseljem sprejeli: s. Hilarija, p. Valerijan, p. Ciril ter Slovenci tamkajšnje verske skupnosti. Takoj prvi dan je zavihala rokave in vzela v roke kuhalnico, kar je posebno s. Hilarijo zelo osrečilo. Seveda se ji bo kmalu odprl širši delokrog, ki ga bo, upamo, kdaj sama opisala.

Sestre imajo lepo novo stanovanje s prostorno kuhinjo in dnevno sobo ter več sobic, tako da ni zadrege, če kdo pride na obisk.

*Slomškova šola Sydney in učiteljice: s. Francka in
Judy ter Danica Šajn, 1989 (Arhiv)
Poučevanje angleščine, 2001 (D. Gelt)
Slovo od sester Hilarije in Francke, Sydney 1997
(Arhiv)
S. Francka (Arhiv)*

Sister Francka Žižek

Sister Francka Žižek worked in the community of Slovenian sisters in Australia from April 12 1988 to January 19 1997.

Sister Francka Žižek was born on October 15 1957 in the parish of St Andraž in Slovenske Gorice. After finishing primary school in her home town, in 1972 she continued her schooling as a candidate with the sisters in Zagreb, where she completed religious high school there. Sister Francka undertook her noviciate in Čakovec, entering the Order of the Sisters of the Immaculate Conception on August 25 1976. Sister Francka continued study at the Theological Faculty in Ljubljana, where she also visited organ school.

After taking her final vows in Brezje on August 6 1983, Sister Francka worked as a pastoral worker in the parish of St Francis of Assisi in Ljubljana. During this time a request came from Sydney for another sister, as Sister Hilarija had been alone there for some years. Sister Francka took up the invitation and arrived in Merrylands on April 12 1988. She worked there until January 19 1997 when, on account of Sister Hilarija's ill-health, they returned home. Sister Francka now lives with a community of sisters in Šiška and does pastoral work in a number of parishes.

O avtoricah - About the Authors

Draga Gelt OAM

Draga Gelt has been an enthusiastic Slovenian language teacher and cultural worker since arriving in Australia in 1968. In this time she has established children's and youth folk dancing groups, organised and directed cultural programs, established Slovenian language school and a course for adults.

She has also authored and co-authored various publications. These include: the children's book *Svet naš otrok* (*The World of Our Children*); the history *Slovenian from the Earliest Times*, the primary level language manuals *Učimo se slovensko* (*Let's Learn Slovenian*) I, II and III; *Znaš slovensko?* (*Do you know Slovenian*); and *Basic Grammar Rules*. An avid poet, she has published a book of poems, *Vse poti* (*All Paths*) and received Second prize in the Victorian Daffodil Day poetry competition (2000). She has also contributed to a *Mediterranean Phrase Book* and *Life Be in It Book of World Games*.

Since 1983, she has been employed full-time at Monash University as a Draftsperson and Computer Graphics Artist.

Draga Gelt has received a number of acknowledgements for her tireless work in the fields of education and culture among Slovenians in Australia. These include an Order of Australia Medal, lifelong honorary membership to the Slovenian Association Melbourne, and various certificates of appreciation from Slovenian and Australian institutions.

Veronika Ferfolja

Born in Melbourne of Slovenian parents, Veronika Ferfolja is doing a PhD at the University of Adelaide on the history of Slovenian post-WWII immigrants in Australia. When Father Bazilij suddenly passed away in July 1997, she took ten days off and came to Melbourne to sort his papers, little aware of the monumental task awaiting her. She has been sorting his papers ever since, taking on the voluntary role of archivist at the Slovenian Religious and Cultural Centre in Melbourne. Through her research and archiving work she has developed an especial appreciation of the work the Slovenian sisters and priests have done among Slovenian immigrants in Australia.

ISBN 0-9579168-0-9